

**БАЯНХОНГОР АЙМАГ
БАЯНЛИГ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ХУРЛЫН
ХУРАЛДААНЫ ТОГТООЛ**

2020 оны 8 дугаар
сарын 10-ны өдөр

Дугаар 13/01

Хатантуул

**ГАЗРЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ БҮСЧЛЭЛ, ГАЗРЫН ТӨЛБӨРИЙН
ХУВЬ ХЭМЖЭЭГ ШИНЭЧЛЭН ТОГТООХ ТУХАЙ**

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.2-ын “д”, Газрын төлбөрийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, Засгийн газрын Газрын үнэлгээний тойрог, зэрэглэл /бүс/, суурь үнэлгээ, газрын төлбөрийн хэмжээг тогтоох тухай 2018 оны 182 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит 13 дугаар хуралдаанаас ТОГТООХ нь:

1.Сумын нутаг дэвсгэрийн эдийн засгийн давуу тал, байгаль экологийн онцлог шинж чанар, газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө, хэтийн хөгжлийг харгалзан зурагласан газрын үнэлгээний бүсийн зургийг Нэгдүгээр хавсралтаар, Газрын төлбөрийн хувь хэмжээг тогтооход хэрэглэгдэх итгэлцүүрийн тоон утгын үнэлгээний бүсчлэл, газрын нэгдмэл сангийн дэлгэрэнгүй ангилал бүрээр тооцож Хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2.Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын газар эзэмших, ашиглах гэрээг шинэчлэх, газрын төлбөрийг ногдуулах, орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх, төлөвлөгөөний биелэлтийг хангаж ажиллахыг сумын Засаг дарга /А.Бадмаадорж/-д даалгасугай.

3.Тогтоол батлагдсантай холбогдуулан сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит 11 дүгээр хуралдааны 2019 оны 6 дугаар сарын 26-ны өдрийн 11/01 дүгээр тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцож, Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн бүртгэлд бүртгүүлж “Захиргааны хэм хэмжээний актын эмхэтгэл”-д нийтэлсний дараа дагаж мөрдсүгэй.

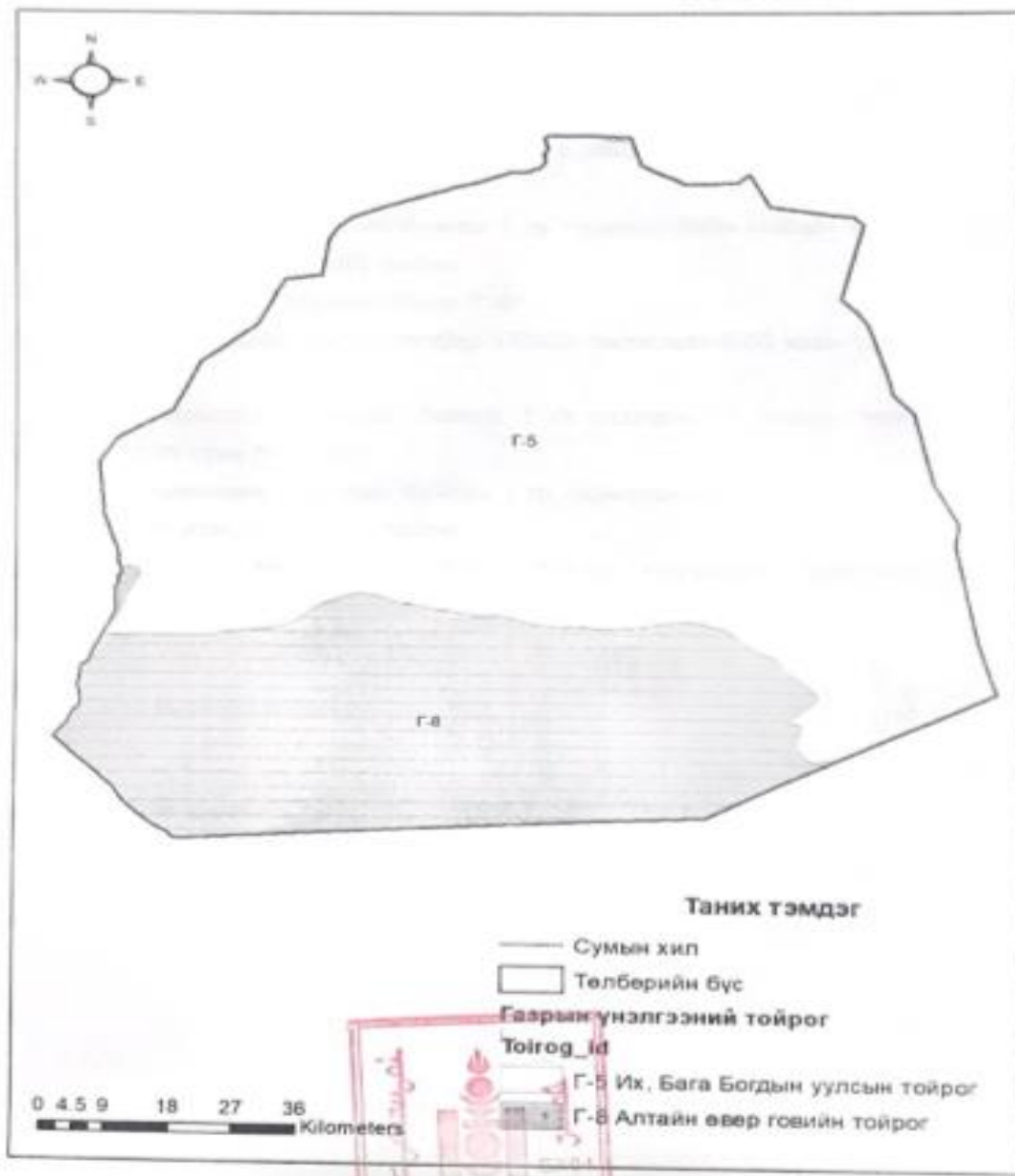
4.Энэхүү тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдэд даалгасугай.

ДАРГА

Б.ТҮВШИНЗАЯА

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
2020 оны 8 дугаар сарын 10-ны өдрийн
13/01 дүгээр тогтоолын нэгдүгээр хавсралт

ГАЗРЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ БҮСЧЛЭЛИЙН ЗУРАГ

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
2020 оны 8 дугаар сарын 10-ны өдрийн
13/01 дүгээр тогтоолын хоёрдугаар хавсралт

1.Хөдөө аж ахуйн газрын үнэлгээний тойргийн

1.1.Их, бага Богдын уулсын тойрог /Г-5/

1.1.1.Бэлчээрийн газрын төлбөр 245700 төгрөгийн 0.03 хувь буюу 1 хонин толгойд 74 төгрөг

1.1.2.Эзэмшиж ашиглаж байгаа 1 га хадлангийн газрын төлбөр 791000 төгрөгийн 0.01 хувь буюу 79 төгрөг

1.1.3.Эзэмшиж, ашиглаж байгаа 1 га тариалангийн газрын төлбөр 1512000 төгрөгийн 0.03 хувь буюу 454 төгрөг

1.2.Алтайн өвөр говийн тойрог /Г-8/

1.2.1.Бэлчээрийн газрын төлбөр 170100 төгрөгийн 0.03 хувь 1 хонин толгойд 51 төгрөг

1.2.2.Эзэмшиж, ашиглаж байгаа 1 га хадлангийн газрын төлбөр 532000 төгрөгийн 0.01 хувь 53 төгрөг

1.2.3.Эзэмшиж, ашиглаж байгаа 1 га тариалангийн газрын төлбөр 1022000 төгрөгийн 0.03 хувь буюу 307 төгрөг

2.Сумын төв (хот, тосгон, бусад суурины газар)-ийн газрын үнэлгээний зэрэглэл төлбөр

№	Газар ашиглах зориулалт		Газрын нэгдмэл нэгж сангийн ангиллын код	Суурь үнэлгээ /сая.төг/	Сонгосон итгэлцүүр / хувь/	1 га газрын төлбөр /төг/	1м² газрын төлбөр /төг/
1	Гэр бүлийн хэрэгцээ		2204-2206	14.0	1	140000	14
2	Худалдаа, бүх төрлийн үйлчилгээ	Төрийн байгууллага	2101-2105 6301-6501	20.0	0.1	20000	2
		Бусад	2106-3409		1	200000	20
3	ХАА-с бусад	Үйлдвэрлэл	2301-2303	16.0	1	160000	16
		Уул уурхай	2601	50.0	0.2	100000	10
			2602-2603	16.0	0.2	32000	3.2
4	ХАА-н үйлдвэрлэл		1601-1611 4103-4104	12	1	120000	12

3.Зам, шугам сүлжээний газрын төлбөр

Ангилал		Газрын төлбөр	
		Хэмжих нэгж	Төлбөр (төгрөгөөр)
1		2	3
Авто замын газар	Улсын чанартай авто зам	км	5000.0
	Орон нутгийн чанартай авто зам	км	2500.0
	Аж ахуйн нэгж байгууллагын дотоодын	км	2500.0
Шугам, сүлжээний газар	Мэдээлэл холбооны шугам сүлжээний газар	км	7500.0
	Эрчим хүчний шугам сүлжээний газар	км	7500.0
	Хийн хоолой	км	7500.0
	Дулаан, цэвэр бохир усны шугам	км	7500.0

САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ ТОГТООЛ

2020 оны 8 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Дугаар 757

Улаанбаатар
хот

ЖУРМЫГ ШИНЭЧЛЭН БАТЛАХ ТУХАЙ

Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.2, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.6 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. “Монгол Улсын хадгаламжийн бичгийг бүртгэх, нийтэд санал болгон арилжих тухай журам”-ыг хавсралтаар шинэчлэн баталсугай.

2. Энэхүү журам хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн өдрөөс Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2014 оны 253 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

3. Журам батлагдсантай холбогдуулан холбогдох дүрэм, журамдаа зохих өөрчлөлтийг оруулан Хороогоор батламжлуулахыг “Монголын хөрөнгийн бирж” ХК /Х.Алтай/, “Монголын үнэт цаасны бирж” ХК /Б.Буянхишиг/, “Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв” ХХК /Ж.Байгалмаа/, “Монголын үнэт цаасны клирингийн төв” ХХК /О.Эрдэнэгэрэл/-д тус тус үүрэг болгосугай.

4. Тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, олон нийтэд мэдээлэхийг Ажлын алба /Т.Жамбаажамц/-нд даалгасугай.

ДАРГА

Д.БАЯРСАЙХАН

Санхүүгийн зохицуулах хорооны
2020 оны 8 дугаар сарын 12-ны өдрийн
757 дугаар тогтоолын хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ХАДГАЛАМЖИЙН БИЧГИЙГ БҮРТГЭХ, НИЙТЭД САНАЛ БОЛГОН АРИЛЖИХ ТУХАЙ ЖУРАМ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү журмаар Монгол Улсын хадгаламжийн бичиг /цаашид “Хадгаламжийн бичиг” гэх/ гаргагчид тавих нөхцөл, шаардлагыг тогтоох, хадгаламжийн бичиг гаргах, үнэт цаасны бүртгэлд бүртгэх, нийтэд санал болгох болон арилжихтай холбоотой харилцааг зохицуулна.

1.2.Гадаад улсын хадгаламжийн бичиг гаргахтай холбогдох харилцаа нь Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулиар зохицуулах бөгөөд энэ журмын үйлчлэлд хамаарахгүй.

1.3.Энэ журам нь Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль тогтоомж болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан захиргааны хэм хэмжээний бусад актад нийцсэн байна.

Хоёр.Хадгаламжийн бичиг гаргагчид тавих нөхцөл, шаардлага

2.1.Хадгаламжийн бичиг гаргагч нь гадаад улсын болон дотоодын үнэт цаасны хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд байна.

2.2.Хадгаламжийн бичиг гаргагч нь гадаад улсын хуулийн этгээд байх тохиолдолд дараах нөхцөл, шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:

2.2.1.Тухайн хуулийн этгээд нь хоёроос доошгүй удаа хадгаламжийн бичиг амжилттай гаргаж арилжаалсан туршлагатай байх;

2.2.2.Дотоодын кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдтэй тухайн хадгаламжийн бичиг гаргах тухай хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан байх.

Гурав.Хадгаламжийн бичиг гаргах, үнэт цаасны бүртгэлд бүртгэх

3.1.Хадгаламжийн бичгийн суурь үнэт цаас гаргагч нь өөрийн улсын дагаж мөрдөж буй хууль тогтоомж болон компанийн дүрмийн дагуу хадгаламжийн бичиг гаргах тухай шийдвэрийг гаргасан байна.

3.2.Гадаадын суурь үнэт цаас гаргагч нь өөрийн харьяалах улсын үнэт цаасны хадгаламжийн байгууллагад хадгаламжийн бичиг гаргагчийн нэр дээр үнэт цаасныг хадгалуулах хадгаламжийн гэрээг хадгаламжийн бичиг гаргагчтай байгуулсан байна.

3.3.Хадгаламжийн бичиг гаргагч нь хадгаламжийн бичгээ үнэт цаасны бүртгэлд бүртгүүлэх, нийтэд арилжаалах зөвшөөрлийн хүсэлтээ энэ журамд заасны дагуу Санхүүгийн зохицуулах хороо /цаашид “Хороо” гэх/-нд гаргана.

3.4.Хороо хадгаламжийн бичгийг үнэт цаасны нэгдсэн бүртгэлд бүртгэснээр үнэт цаасны арилжаанд оруулах ба хөрөнгө оруулагчдын эрх, үүрэг, хариуцлага болон бусад холбогдох харилцааг Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль тогтоомжоор зохицуулна.

3.5.Хадгаламжийн бичиг гаргах тухай шийдвэрт дараах зүйлсийг тусгасан байна. Үүнд:

3.5.1.суурь үнэт цаас гаргагчийн нэр, оршин байгаа газар, түүний харьяалах гадаад улсын хуулийн дагуу хуулийн этгээдийнх нь хувьд ялгагдах шинжийг тодорхойлсон бусад мэдээлэл;

3.5.2.суурь үнэт цаасны хэлбэр, төрөл, ангилал;

3.5.3.хадгаламжийн бичиг эзэмшигчийн суурь үнэт цаасаар гэрчлэгдсэн эрх;

3.5.4.тухайн гаргалтын нэг хадгаламжийн бичгээр өмчлөх эрх нь гэрчлэгдэх суурь үнэт цаасны тоо;

3.5.5.эргэлтэд байж болох хадгаламжийн бичгийн дээд хязгаар.

3.6.Хадгаламжийн бичиг гаргагч нь суурь үнэт цаас гаргагчтай хадгаламжийн гэрээ байгуулсны үндсэн дээр хадгаламжийн бичиг гаргах бөгөөд хадгаламжийн гэрээнд дараах зүйлсийг заавал тусгасан байна. Үүнд:

3.6.1.хадгаламжийн бичгийг арилжаалах нөхцөл;

3.6.2.хадгаламжийн бичиг гаргагч болон хадгаламжийн бичиг эзэмшигч хоорондын эрх, үүрэг, гэрээг зөрчсөнөөс үүсэх хариуцлагын тухай;

3.6.3.хадгаламжийн бичиг гаргагч нь өөрийн нэр дээр данс нээлгэн бүртгэсэн суурь үнэт цаасны тоо нь арилжаанд байгаа хадгаламжийн бичгийн тоонд нийцсэн байх нөхцөлийг хангах талаар хадгаламжийн бичиг гаргагч байгууллага болон кастодианы үүрэг;

3.6.4.хадгаламжийн бичиг эзэмшигчийн суурь үнэт цаасны тухайд эдлэх эрх, үүрэг, суурь үнэт цаасаар тодорхойлогдох саналыг нь нэгтгэн уламжлах, саналын дүнг танилцуулах журмын тухай, ногдол ашиг болон бусад үр шимийг хүртэх эрхийг эдлүүлэхтэй холбогдох ажиллагааг хэрхэн зохион байгуулах журам;

3.6.5.суурь үнэт цаас болон суурь үнэт цаас гаргагчийн талаарх тухайн улсын болон Монгол Улсын хууль тогтоомжид нийтэд мэдээлэхээр заасан зохих мэдээллийг тухай бүр саадгүй гаргаж өгөх талаар суурь үнэт цаас гаргагчийн хүлээх үүрэг;

3.6.6.хадгаламжийн бичиг эзэмшигчийн өмнө суурь үнэт цаас гаргагч үүрэг хүлээж байгаа эсэх тухай мэдээлэл;

3.6.7.хадгаламжийн бичиг эзэмшигчийн анхны шаардлагаар хадгаламжийн бичгийг цуцлах, холбогдох суурь үнэт цаасны өмчлөх эрхийн бүртгэлийг гүйцэтгэх, хадгаламжийн бичиг эзэмшигчийн зөвшөөрөлгүйгээр хадгаламжийн бичгийг цуцалж болохгүй тухай;

3.6.8.хадгаламжийн бичиг эзэмшигчийн хүсэлтийн дагуу хадгаламжийн бичгийг холбогдох суурь үнэт цаасанд хөрвүүлэх нөхцөл болон хадгаламжийн бичиг эзэмшигчийн эсхүл суурь үнэт цаас өмчлөгчийн зөвшөөрөлгүйгээр тэдгээрийг захиран зарцуулах, бусдад шилжүүлэх болон хөрвүүлэхгүй байх тухай;

3.6.9.Хороо, хөрөнгийн биржид шаардлагатай мэдээллийг саадгүй гаргаж өгөх үүргийн талаар, уг үүргийг хэрэгжүүлэхэд талууд хэрхэн хамтарч ажиллах тухай;

3.6.10.хадгаламжийн бичиг гаргагчийн зүгээс суурь үнэт цаас болон хадгаламжийн бичгийн бүртгэл, төлбөр, тооцоо, хадгалалтын зохион байгуулалт;

3.6.11.хэрэв суурь үнэт цаас болон хадгаламжийн бичгийн хадгалалтыг эрх бүхий өөр кастодиан байгууллагаар хийлгэх тохиолдолд энэ харилцааг хэрхэн зохицуулах тухай;

3.6.12.суурь үнэт цаасны орлого болон бусад төлбөрийг хадгаламжийн бичиг эзэмшигчид олгох хугацаа;

3.6.13.энэ журмын 3.6.12-т заасан орлого болон бусад төлбөрийг олгохдоо хадгаламжийн бичиг гаргагчийн авах үйлчилгээний шимтгэлийн дээд хязгаар, тийнхүү шимтгэл авах үндэслэл;

3.6.14.суурь үнэт цаасаар гэрчлэгдсэн эрхийг хэрэгжүүлэх зорилгоор хадгаламжийн бичиг эзэмшигчдийн жагсаалтыг гаргах журам, хугацаа;

3.6.15.хадгаламжийн бичиг гаргагч эсхүл кастодиан зэрэг арилжааны төлбөр тооцоо, хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээдийг өөрчлөх, үйлчилгээг бусдад шилжүүлэх нөхцөл;

3.6.16.хадгаламжийн гэрээнд өөрчлөлт оруулах, түүнийг дуусгавар болгох, цуцлахтай холбоотой зохицуулалт;

3.6.17.суурь үнэт цаас болон хадгаламжийн бичиг гаргагч нь хууль тогтоомжийн хүрээнд үйл ажиллагаа явуулах баталгаа;

3.6.18.энэ гэрээнээс үүссэн харилцаанд Монгол Улсын хуулийг хэрэглэх тухай зохицуулалт.

3.7.Энэ журмын 3.6-д заасан хадгаламжийн гэрээ нь тухайн хадгаламжийн бичгийн танилцуулгын салшгүй хэсэг байна.

3.8.Хадгаламжийн бичгийн танилцуулгад хадгаламжийн бичиг гаргагч болон суурь үнэт цаас гаргагчийн талаарх мэдээллийг тусгасан байна.

3.9.Суурь үнэт цаас гаргагчийн тухай мэдээллийг Хорооноос баталсан үнэт цаасны бүртгэлийн харилцааг зохицуулсан журамд заасны дагуу бэлтгэх бөгөөд дараах зүйлсийг нэмж тусгасан байна. Үүнд:

3.9.1.суурь үнэт цаасны эрсдэлийн шинжилгээ;

3.9.2.нэгж хадгаламжийн бичиг болон түүгээр гэрчлэх суурь үнэт цаас хоёрын хөрвөх харьцаа;

3.9.3.хадгаламжийн бичгийн гаргаж болох дээд хэмжээ /ширхгээр/;

3.9.4.хадгаламжийн бичигт үндэслэн санал өгөх, ногдол ашиг авах, мэдээлэл авах болон хадгаламжийн бичгийг суурь үнэт цаасанд хөрвүүлэх журам;

3.9.5.суурь үнэт цаас гаргагчийн хувь нийлүүлсэн болон өөрийн хөрөнгийн хэмжээ, гаргасан үнэт цаасны тоо ширхэг, тэдгээрийн нэрлэсэн үнэ, тухайн суурь үнэт цаасны хяналтын багцыг эзэмшиж байгаа үнэт цаас эзэмшигчийн нэрсийн жагсаалт.

3.10. Хадгаламжийн бичиг гаргагчийн тухай мэдээлэлд дараах зүйлсийг тусгасан байна. Үүнд:

3.10.1.хадгаламжийн бичиг гаргагчийн оноосон нэр, оршин байгаа газар, хаяг, шуудангийн хаяг, хадгаламжийн бичиг гаргах эрх бүхий тухай мэдээлэл;

3.10.2.хадгаламжийн бичиг гаргагчийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

3.10.3.хадгаламжийн бичиг гаргагчаас үзүүлэх үйлчилгээний төрөл, хураамжийн хэмжээ;

3.10.4.хадгаламжийн бичиг гаргаж байсан туршлага;

3.10.5.хадгаламжийн бичигт үндэслэн санал өгөх, ногдол ашиг авах, мэдээлэл авах болон хадгаламжийн бичгийг суурь үнэт цаасанд хөрвүүлэх журам.

3.11.Хадгаламжийн бичиг гаргагч нь хадгаламжийн бичгийг Хороонд бүртгүүлэх хүсэлт гаргахдаа дараах баримт бичгийг хавсаргана. Үүнд:

3.11.1.хадгаламжийн бичгийг бүртгүүлэх тухай хүсэлт;

3.11.2.хадгаламжийн бичиг гаргах тухай суурь үнэт цаас гаргагчийн шийдвэрийн хуулбар;

3.11.3.суурь үнэт цаас гаргагчийн үнэт цаас тухайн гадаад улсын хөрөнгийн бирж, зохицуулагч байгууллагаас хадгаламжийн бичиг гаргахад татгалзах зүйлгүй тухай албан мэдэгдэл;

3.11.4.хадгаламжийн бичгийн танилцуулга болон хадгаламжийн гэрээ;

3.11.5.хадгаламжийн бичиг гаргагчийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар;

3.11.6.хадгаламжийн бичиг эзэмшигчид үзүүлэх үйлчилгээ, үйлчилгээний хөлсний тухай мэдээлэл;

3.11.7.хэрэв хадгаламжийн бичиг гаргагч нь гадаад улсын хуулийн этгээд бол хоёроос доошгүй удаа хадгаламжийн бичиг амжилттай гаргаж арилжаалсан туршлагатай эсэхийг нотлох баримт;

3.11.8.хадгаламжийн бичиг гаргахад бэлтгэсэн баримт материал нь холбогдох хууль тогтоомжтой нийцэж буй эсэх талаар хууль зүйн дүгнэлт;

3.11.9.хүсэлтэд заасан мэдээллийг нотлох бусад нэмэлт баримт, материалууд;

3.11.10.зохицуулалтын үйлчилгээний хураамж төлсөн баримт.

3.12. Хороо бүрдүүлбэр нь бүрэн хүсэлтийг хүлээж авснаас хойш ажлын 20 хоногт шийдвэрлэнэ.

3.13.Хороо дараах үндэслэлээр бүртгэхээс татгалзаж болно. Үүнд:

3.13.1.тухайн суурь үнэт цаас нь Хороонд бүртгэлтэй болон Монгол Улсын үнэт цаасны зах зээлд арилжаалагдаж байгаа;

3.13.2.ирүүлсэн баримт бичиг нь агуулгын хувьд хоорондоо зөрчилтэй, тоон үзүүлэлт нь зөрүүтэй буюу дахин магадлах шаардлагатай;

3.13.3.баримт бичгийг хуурамчаар бүрдүүлсэн, эсхүл хуурамч мэдээ, баримт тусгасан нь илэрсэн;

3.13.4.хадгаламжийн бичиг гаргагч нь төлбөрийн болон хөрвөх чадваргүй болох нь тогтоогдсон.

Дөрөв.Хадгаламжийн бичгийг нийтэд санал болгон арилжих

4.1.Хадгаламжийн бичиг болон түүний танилцуулгыг Хороо бүртгэснээр түүнийг нийтэд танилцуулах, арилжаалахыг зөвшөөрнө.

4.2.Хороо, арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгүүлсэн хадгаламжийн бичгийг зөвхөн нийтэд санал болгон худалдана.

4.3.Хадгаламжийн бичгийн суурь үнэт цаас нь аливаа төлбөрийн даалгавар, барьцаа, батлан даалт зэрэг үүргийн гүйцэтгэлийг хангуулах үүрэг хүлээгээгүй байна.

4.4.Хадгаламжийн гэрээнд заасны дагуу хадгаламжийн бичиг гаргагч нь суурь үнэт цаас гаргагчийн хувьд зуучлагчийн үүрэг гүйцэтгэнэ.

4.5.Хадгаламжийн бичгийг бусдад худалдахад түүнийг баталгаажуулсан суурь үнэт цаасны өмчлөх эрх худалдан авагчид шилжсэнд тооцно.

4.6.Хадгаламжийн бичиг гаргагч нь хадгаламжийн бичгийг нийт гаргаж болох дээд хязгаараар Хороонд бүртгүүлэх бөгөөд уг хязгаарын дотор суурь үнэт цаасыг хадгаламжийн бичигт хөрвүүлэн Монгол Улсын үнэт цаасны зах зээлд арилжих, хадгаламжийн бичгийг суурь үнэт цаасанд хөрвүүлэх, хүчингүй болгосон хадгаламжийн бичгийг нөхөн гаргахад Хороонд тухай бүр бүртгүүлэхийг шаардахгүй. Уг ажиллагааг Хөрөнгийн бирж болон үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх бүхий хуулийн этгээд, кастодианы шууд хяналтад Хадгаламжийн бичиг гаргагч хэрэгжүүлнэ.

4.7.Хадгаламжийн бичгийг анх удаа нийтэд санал болгон худалдах ажиллагаанд Хорооноос баталсан үнэт цаасны бүртгэлийн харилцааг зохицуулсан журмыг баримтална.

4.8.Хадгаламжийн бичиг гаргагчийг суурь үнэт цаас гаргагчтай байгуулсан хадгаламжийн гэрээний хүрээнд түүний даалгавар гүйцэтгэгч гэж үзэх бөгөөд Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллана.

4.9.Хадгаламжийн бичгийн өмчлөх эрхийн нэгдсэн бүртгэлийг үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх бүхий хуулийн этгээд хэрэгжүүлэх бөгөөд харин гадаад улсад үндсэн бүртгэл бүхий суурь үнэт цаасыг хадгалуулахыг заавал шаардахгүй.

4.10.Хадгаламжийн бичиг гаргагч нь хадгаламжийн бичиг эзэмшигчдэд олгох мөнгөн төлбөрийг Монгол Улсын үндэсний мөнгөн тэмдэгтээр гүйцэтгэнэ.

4.11.Хадгаламжийн бичигт өөрчлөлт оруулах хүсэлтийг Хороо хүлээн авснаас хойш ажлын 20 хоногийн дотор хянаж, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль тогтоомжийг зөрчөөгүй бол өөрчлөлтийг бүртгэх буюу эсхүл бүртгэхээс татгалзсан тухай үндэслэл бүхий хариу өгнө.

4.12.Хадгаламжийн бичиг гаргагч нь энэ журмын 4.6-д заасан хязгаарыг өөрчлөх хүсэлтэй нөхцөлд Хороонд хадгаламжийн бичиг бүртгүүлэх хүсэлтийг энэ журмын дагуу дахин гаргана.

Тав.Хадгаламжийн бичгийг суурь үнэт цаасанд хөрвүүлэх болон арилжааны тайлан гаргах

5.1.Хадгаламжийн бичгийг хэдийд ч суурь үнэт цаасанд хөрвүүлж болох ба хөрвүүлэх ажиллагаа нь хариу төлбөргүй хэлцэл байна.

5.2.Хадгаламжийн бичиг эзэмшигч хүсэлт гаргасан тохиолдолд Хадгаламжийн бичиг гаргагч нь түүний хүсэлтээр суурь үнэт цаасанд хөрвүүлж, суурь үнэт цаас байршиж буй улс дахь тухайн хадгаламжийн бичиг эзэмшигчийн үнэт цаасны данс руу шилжүүлнэ.

5.3.Энэ журмын 5.2-т заасан хүсэлт биелээгүйн улмаас үүссэн хохирлыг хадгаламжийн бичиг гаргагч хариуцна.

5.4.Хадгаламжийн бичгийг хөрвүүлэхдээ дараах дарааллыг баримталж холбогдох ажиллагааг гүйцэтгэнэ:

5.1.1.хадгаламжийн бичиг эзэмшигч нь хууль тогтоомжид заасны дагуу хадгаламжийн бичгийг суурь үнэт цаасанд хөрвүүлэхээр хадгаламжийн бичиг гаргагчид шилжүүлнэ;

5.1.2.хадгаламжийн бичиг гаргагч нь хадгаламжийн бичгийг хүлээн авсан даруйд суурь үнэт цаасыг тухайн хадгаламжийн бичиг эзэмшиж байсан хөрөнгө оруулагчийн суурь үнэт цаас байршиж буй улс дахь үнэт цаасны дансанд шилжүүлнэ;

5.1.3.хадгаламжийн гэрээнд заасан хадгаламжийн бичгийг хөрвүүлэхдээ түүнтэй холбоотой аливаа төлбөр, татвар төлж барагдуулах зэрэг нөхцөлийг бүрэн хангагдсан байх явдлыг хадгаламжийн бичиг гаргагч хариуцна;

5.1.4.хадгаламжийн бичгийг суурь үнэт цаасанд хөрвүүлж хөрөнгө оруулагчийн дансанд шилжүүлснээр суурь үнэт цаасны эзэмших эрх хадгаламжийн бичиг гаргагчаас хөрөнгө оруулагч руу шилжинэ.

5.2.Хадгаламжийн бичгийг хөрвүүлэх болон нийт хадгаламжийн бичгийг эргүүлэн татах ажиллагааны журмыг хадгаламжийн гэрээгээр зохицуулна.

5.3.Нийт хадгаламжийн бичгийг эргүүлэн татах тохиолдолд энэ тухай Хороо, үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллага, төвлөрсөн хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх бүхий этгээд, кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх эрх бүхий этгээд болон нийтэд 30-аас доошгүй хоногийн өмнө мэдэгдэх үүрэгтэй.

5.4.Хадгаламжийн бичиг гаргагч нь хөрвүүлсэн болон нэмж гаргасан хадгаламжийн бичгийн талаарх хагас жилийн тайланг тухайн жилийн 7 дугаар сард, жилийн тайланг дараа оны эхний сард багтаан Хороо, үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагад хүргүүлж, нийтэд мэдээлнэ.

5.5.Хадгаламжийн бичиг гаргагч нь хадгаламжийн бичиг гаргах дээд хязгаар, хадгаламжийн бичгийн үлдэгдэл болон арилжих боломжтой хадгаламжийн бичгийн мэдээллийг өдөр бүр үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагын цахим хуудсаар дамжуулж мэдээлнэ.

Зургаа.Хадгаламжийн бичиг гаргах үйл ажиллагаанд оролцогчдын эрх, үүрэг

6.1.Хадгаламжийн бичиг эзэмшигч нь дараах эрх, үүрэгтэй байна. Үүнд:

6.1.1.хадгаламжийн бичиг гаргагчаас түүний талаар болон суурь үнэт цаасны талаарх мэдээллийг монгол хэлээр хүлээн авах;

6.1.2.өөрийн эзэмшиж буй хадгаламжийн бичгийн хувь хэмжээгээр суурь үнэт цаасанд ногдох саналын эрхийг эдлэх, саналаа хадгаламжийн бичиг гаргагчаар дамжуулан өгөх, үр дүнтэй нь танилцах;

6.1.3.өөрийн эзэмшил дэх хадгаламжийн бичигт ногдох ногдол ашиг, хүү зэрэг үр шимийг хүлээн авах, түүнийг захиран зарцуулах;

6.1.4.хадгаламжийн гэрээнд заасан нөхцөл, журмын хүрээнд өөрийн эзэмшил дэх хадгаламжийн бичгээ суурь үнэт цаасанд хөрвүүлэх;

6.1.5.Суурь үнэт цаас эзэмшигчтэй ижил түвшинд мэдээлэл авах;

6.1.6.хадгаламжийн бичиг эзэмшихтэй холбоотой хадгаламжийн бичиг гаргагчаас үзүүлсэн үйлчилгээний хөлсийг тухай бүр хадгаламжийн гэрээнд заасан хувь хэмжээгээр төлөх үүрэг хүлээнэ.

6.2.Хадгаламжийн бичиг гаргагч нь дараах эрх, үүрэгтэй байна. Үүнд:

6.2.1.хадгаламжийн гэрээг хэрэгжүүлэхийг суурь үнэт цаас гаргагчаас шаардах;

6.2.2.хадгаламжийн гэрээнд заасан харьцаагаар гаргасан хадгаламжийн бичгийг баталгаажуулж буй холбогдох суурь үнэт цаасыг өөрийн эсхүл гэрээний үндсэн дээр үүрэг хүлээлгэсэн кастодианы хадгалалтад байлгах;

6.2.3.хадгаламжийн бичиг эзэмшигч нь өөрийн эзэмшил дэх хадгаламжийн бичгээ суурь үнэт цаасанд хөрвүүлэн эзэмшсэнээс бусад тохиолдолд арилжаанд байгаа хадгаламжийн бичгийн тоонд тохирох суурь үнэт цаасыг хадгалах;

6.2.4.суурь үнэт цаас гаргагчаас холбогдох мэдээлэл ирүүлэхийг шаардах, ирсэн мэдээллийг орчуулан зохих журмын дагуу хадгаламжийн бичиг эзэмшигчдэд хүргэх;

6.2.5.Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомж болон хадгаламжийн гэрээнд заасны дагуу хадгаламжийн бичиг гаргагч нь хадгаламжийн бичиг эзэмшигчийн саналын эрхийг төлөөлж болно;

6.2.6.суурь үнэт цаас гаргагчаас аливаа ногдол ашиг хуваарилсан тохиолдолд түүнийг тухайн орны мөнгөн тэмдэгтэд хөрвүүлэн олгох ажлыг гэрээний дагуу гүйцэтгэх;

6.2.7.хадгаламжийн бичиг эзэмшигчийн ногдол ашиг авах болон бусад эрхийг шуурхай бөгөөд шударгаар суурь үнэт цаас гаргагчид уламжлах, эрхийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах;

6.2.8.нийт гаргасан хадгаламжийн бичгийн бүртгэлийг хөтлөх, тогтоосон хязгаарын хүрээнд хадгаламжийн бичгийг нэмж гаргах, хадгаламжийн бичгийг хүчингүй болгон суурь үнэт цаасанд хөрвүүлэх;

6.2.9.хадгаламжийн бичиг гаргах дээд хязгаар, хадгаламжийн бичгийн үлдэгдэл болон арилжих боломжтой хадгаламжийн бичгийн мэдээллийг өдөр бүр нийтэд мэдээлэхээр арилжаа эрхлэх байгууллагад хүргүүлэх.

6.3.Суурь үнэт цаас гаргагч нь дараах эрх, үүрэгтэй байна:

6.3.1.гадаад улсад хадгаламжийн бичиг гаргах суурь үнэт цаас гаргагч хадгаламжийн гэрээнд заасны дагуу суурь үнэт цаасыг тухай бүр хадгаламжийн бичиг гаргагчийн кастодианы хадгалалтад шилжүүлэх;

6.3.2.хадгаламжийн бичиг гаргах ажиллагаа, түүний арилжааны талаар болон хадгаламжийн бичиг эзэмшигчдийн бүртгэлийн талаар хадгаламжийн бичиг гаргагчаас мэдээлэл авах;

6.3.3.холбогдох мэдээллийг тухай бүр хадгаламжийн бичиг гаргагчид шуурхай хүргэх, хүргэсэн мэдээллийг зохих журмын дагуу нийтэд мэдээлэх ажиллагаанд хяналт тавих;

6.3.4.хадгаламжийн бичиг гаргагчаас нийт гаргасан хадгаламжийн бичиг эзэмшигчдээс ирүүлсэн саналыг нэгтгэн ирүүлснийг зохих журмын дагуу шалгах, зөвшөөрөх, холбогдох санал хураалтад хамруулах, үр дүнг хариу мэдэгдэх.

Долоо.Бусад

7.1.Хадгаламжийн бичиг гаргагч болон суурь үнэт цаасыг хадгалж байгаа кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээд төлбөрийн чадваргүй болсон, төлбөрийн чадваргүй болох ноцтой нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд энэ тухай Хороонд мэдэгдэх бөгөөд холбогдох үйлчилгээ үзүүлэх гэрээний эрхийг эрх бүхий өөр байгууллагад шилжүүлэх арга хэмжээг Хороо авна.

7.2.Хадгаламжийн бичиг гаргагч, түүний кастодианд хадгалагдаж байгаа хадгаламжийн бичиг, суурь үнэт цаас, тэдгээрийн төлбөр, ногдол ашиг, ногдол хувь зэрэг мөнгөн хөрөнгө нь уг этгээдийн хөрөнгийн эсрэг гарсан аливаа нэхэмжлэл, үүргийн гүйцэтгэлд хамаарахгүй.

7.3.Хадгаламжийн бичиг гаргагч, түүний кастодиан нь төлбөрийн чадваргүй болсон, дампуурсан, онцгой дэглэм тогтоогдсон, эрх хүлээн авагч томилогдсон тохиолдолд энэхүү журмын 7.1-т заасны дагуу хөрөнгийг эрх бүхий этгээдэд шилжүүлэх арга хэмжээг Хороо авна.

7.4.Энэхүү журмаар тогтоосон хэм хэмжээг зөрчсөн этгээдэд Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

ЗАМ, ТЭЭВРИЙН ХӨГЖЛИЙН САЙДЫН ТУШААЛ

2020 оны 8 дугаар
сарын 17-ны өдөр

Дугаар А/153

Улаанбаатар
хот

ЖУРАМ БАТЛАХ ТУХАЙ

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2, Монгол Улсын Захиргааны ерөнхий хуулийн 68 дугаар, 69 дүгээр зүйл, Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.1-т заасныг үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Монгол Улсын Захиргааны ерөнхий хуульд нийцүүлэн шинэчлэн боловсруулсан “Төмөр замын гарам ашиглалтын журам”-ыг хавсралтаар баталсугай.

2.Энэхүү журмыг мөрдөж ажиллахыг Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллагуудад даалгасугай.

3.Энэхүү тушаал гарсантай холбогдуулан Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2017 оны 141 дүгээр тушаал, 2020 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрийн А/127 дугаар тушаалыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

4.Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төмөр зам, далайн тээврийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар /Б.Артур/, Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар /М.Энхболд/-т тус тус үүрэг болгосугай.

САЙД

Л.ХАЛТАР

ТӨМӨР ЗАМЫН ГАРАМ АШИГЛАХ ЖУРАМ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү журмаар Төмөр замын гармыг нээх, түүний зэрэглэлийг тогтоох, дохио тэмдэг, төхөөрөмжөөр тоноглон ашиглах, хаахтай холбоотойгоор төмөр замын байгууллага, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай эзэмшигч, иргэд, авто замын байгууллага хооронд үүсэх харилцааг Төмөр замын тээврийн тухай болон Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Монгол Улсын замын хөдөлгөөний дүрэм, Төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, үндэсний стандартын шаардлагад нийцүүлэн зохицуулна.

1.2.Энэхүү журамд заасан замын тэмдэг, тэмдэглэл, тэдгээрийг хэрэглэх, байрлуулахтай холбогдсон заалтуудыг хэрэгжүүлэхдээ холбогдох үндэсний стандартыг мөрдөнө.

1.3.Энэхүү журмыг Монгол улсын нутаг дэвсгэрт нийтээр дагаж мөрдөнө.

1.4.Төмөр замын гарам нь төмөр замын болон авто замын хөдөлгөөнд оролцогч, түүнчлэн явган зорчигчоос өндөр сонор сэрэмж шаардах газар бөгөөд ямар ч тохиолдолд галт тэрэг, сэлгээний хөдөлгөөн онцгой давуу эрх эдэлнэ. Иймд гарам нь галт тэрэг болон тээврийн хэрэгсэл аюулгүй нэвтрүүлэн өнгөрүүлэх нөхцөлийг хангасан байгууламжаар тоноглогдсон байна.

1.5.Ашиглагдаж байгаа гармын авто замыг сайжруулах засварлах, хуучин замтай нь зэрэгцүүлэн шинэ зам тавих үед төмөр замтай ижил бус түвшинд огтлолцуулах асуудлыг иж бүрэн шийдэж байвал зохино.

Хоёр.Гарам шинээр нээх ба хаах

2.1.Төмөр замын гарам шинээр нээх буюу төмөр зам ба авто замыг ижил бус түвшинд огтлолцуулах шийдвэрийг төмөр замын тээврийн аюулгүй байдал, гармаар нэвтрэх тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний нягтрал, хэрэгцээ шаардлагыг харгалзан төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага шийдвэрлэнэ.

2.2.Төмөр замын гарам нээхийг хүсэлт гаргасан хуулийн этгээд нутгийн өөрөө удирдах байгууллага болон суурь бүтэц эзэмшигчийн саналыг үндэслэн төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүсэлт гаргана. Гарам нээхтэй холбоотой зардлыг хүсэлт гаргасан хуулийн этгээд хариуцна.

2.3.Дараах нөхцөлд гарамыг нээж болохгүй:

- I,II,III зэрэглэлийн гарам байгуулахад шаардагдах техникийн нөхцөлтэй;
- 100 км/цагаас дээш хурдтай галт тэрэг явдаг төмөр замын шугамд;
- төмөр замын гурав ба түүнээс дээш гол шугам болон салбар замтай огтлолцсон;
- ашиглалтад байгаа гармаас хоёр тийш 5 км-ээс доошгүй зайд;
- трамвай, троллейбусны хөдөлгөөн явдаг;
- гарам байгуулах газар нь сэтэрхийд байрласан;
- шинээр байгуулагдах гарам нь үзэгдэлтийн нөхцөлийг хангахгүйгээс зайлшгүй

жижүүр ажиллуулах шаардлага тавигдах.

2.4.Энэхүү журмын 2.3-д зааснаас бусад нөхцөлд суурь бүтэц эзэмшигч, орон нутгийн өөрөө удирдах байгууллагын саналыг үндэслэн цагдаагийн болон авто замын байгууллагатай зөвшилцөн төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын шийдвэрээр зөвхөн IV зэрэглэлийн гармыг нээж болно.

2.5.Ашиглагдаж байгаа гармаар трамвай, троллейбусны хөдөлгөөн нээхгүй ба зохицуулалтгүй гармаар автобусны хөдөлгөөний чиглэлийг шинээр нээх шаардлага гарвал суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрлөөр, нутгийн өөрөө удирдах байгууллага эсвэл хүсэлт гаргасан хуулийн этгээдийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэн уг гармыг дохиоллын төхөөрөмжөөр тоноглогсны дараа нээж болно.

2.6.Явган зорчигчийн хөдөлгөөн ихтэй гудамж, талбайг дайран өнгөрч буй гарамд тээврийн хэрэгсэл зорчих хэсгийн хажуугаар тусгайлан явган зорчигчид зориулсан замыг суурь бүтэц эзэмшигч, дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигчид хариуцан гаргаж өгнө.

2.7.Өртөө болон өртөө хоорондын замд нэг түвшинд огтлолцсон явган хүний гарцыг нээх шаардлага гарвал аюулгүй байдлыг хангах (мэдэгдэх ба анхааруулах дохио тэмдгээр тоноглох г.м) арга хэмжээг авсны дараа нутгийн захиргааны байгууллага болон суурь бүтэц эзэмшигчийн саналыг үндэслэн төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлөөр нээнэ.

2.8.Төмөр замын гармыг түр хугацаагаар хаах ба бүр мөсөн татан буулгах шийдвэрийг тухайн нутгийн өөрөө удирдах байгууллага болон суурь бүтэц эзэмшигчийн саналыг харгалзан төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага гаргана.

2.9.Төмөр замын гармыг хаах, зохицуулалтыг татан буулгахаас 30 хоногийн өмнө уг гарман дээр “Гарам ... он ... сар ... өдрөөс эхлэн хаагдана”, “Гарам... он ... сар ... өдрөөс эхлэн зохицуулалтгүй ажиллагаанд шилжинэ” гэсэн зарлалыг үзэгдэхүйц газар тодоор бичиж тавина. Суурь бүтэц эзэмшигч нь гармаар гарах хөдөлгөөнийг хаах тухай 10-аас доошгүй хоногийн өмнө олон нийтийн болон орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд зарлан мэдээлнэ.

2.10.Хаагдаж байгаа (түр ба бүрмөсөн) гармын шалавчийг задлан авч, захын зам төмрөөс 10 метрийн зайд авто замын бүх өргөнд нь саадыг тавих ба шаардлагатай бол саадаас дотогш 2 метрийн зайд шуудуу татаж өгнө.

2.11.Хаагдаж байгаа гармын тэмдгүүдийг авч оронд нь тойрч явах чиглэлийг заасан тэмдгүүдийг гармын хоёр талд тавьсан байна. Хаагдаж байгаа гармын бүх тоноглол болон гармын дохиоллын төхөөрөмжийг задлан авах ба түр хугацаагаар хаах гармын хувьд бол дохиоллын төхөөрөмжүүдийг салгаж, гар ажиллагаатай хаалтыг хааж, цоожилно.

Гурав.Иргэн, хуулийн этгээдийн хүлээх үүрэг

3.1.Төмөр замын гармын хэвийн ашиглалт, хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах нөхцлийг бүрдүүлэх үүргийг суурь бүтэц эзэмшигч, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай эзэмшигч хүлээнэ.

3.2.Төмөр замын гармын техникийн нөхцөл, шаардлагыг хангах засвар, үйлчилгээний зардлыг тухайн гарам байрлаж байгаа нийтийн болон дагнасан хэрэглээний төмөр зам эзэмшигч, хуулийн этгээд хариуцна.

3.3.Тодорхой иргэн ба хуулийн этгээдийн хувийн эзэмшлийн авто болон явган хүний замтай огтлолцсон төмөр замын гармын техникийн нөхцөл, шаардлагыг хангах, засвар үйлчилгээний зардлыг тухайн иргэн ба хуулийн этгээд хариуцна.

3.4.Суурь бүтэц, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай эзэмшигчийн замын засвар, үйлчилгээ хариуцсан байгууллагын удирдлагаар ахлуулсан комисс жил бүр гармуудад үзлэг хийнэ. Комиссын бүрэлдэхүүнд гармын засвар, үйлчилгээ хариуцсан байгууллагуудын төлөөлөл, төмөр замын тээвэрт хяналт тавих эрх бүхий этгээд, цагдаагийн ба авто замын байгууллага, тухайн нутгийн захиргааны байгууллагын төлөөлөгчдийг оролцуулна. Үзлэгийн үр дүнгээр тусгай төлөвлөгөө гарган, илэрсэн зөрчлийг арилгах хугацаа, хариуцагчийг зааж, гармыг энэхүү журмын шаардлагад нийцүүлнэ.

3.5.Гармыг хаах, зохицуулалтыг татан буулгах, гарам дээр засвар, үйлчилгээ хийх зорилгоор тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг тодорхой хугацаагаар хязгаарлах, ойролцоох гүүр, хиймэл төхөөрөмжийг ашиглан тойруулан гаргах зэрэгт урьдчилан мэдээлэх, нэмэлт дохио тэмдэг, анхааруулах самбар, зарлал тавих арга хэмжээг суурь бүтэц, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай эзэмшигчид хариуцна.

3.6.Төмөр замын гармын ашиглалтыг хариуцах этгээд өөрөө буюу гэрээний дагуу үндэсний стандарт, дүрэм, журамд нийцүүлэн гармын техникийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах үүрэгтэй.

3.7.Орон нутгийн болон улсын чанартай авто замтай огтлолцсон нийтийн хэрэглээний гармын авто замын засвар, үйлчилгээг хариуцсан байгууллага дараах үүргийг хүлээнэ:

3.7.1.Энэхүү журмын 3.4 дүгээр зүйлд заасан комиссын үзлэгээр илэрсэн зөрчлийг тогтоосон хугацаанд нь засаж арилгах;

3.7.2.Төмөр замын гармаар нэвтэрч буй тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний нягтралын тооцоог гармын засвар, үйлчилгээ хариуцсан байгууллагад жилд нэгээс доошгүй удаа гарган өгч, гармын зэрэглэл тогтооно;

3.7.3.Төмөр замын гармын зохицуулалтыг татан буулгах тохиолдолд холбогдох стандартын шаардлагад нийцүүлэн замын тэмдгүүдийг солих, шинээр тоноглох;

3.7.4.Төмөр замтай огтлолцож буй хэсгийн авто замыг засварлах, зохицуулалттай гармын хувьд хөндлөвч хаалтнаас, зохицуулалтгүй гармын хувьд “төмөр замын гарам” тэмдгээс гадагш хэсэг дэх замын тэмдэг, тэмдэглэл, хашлага шонгуудыг байрлуулах, засвар, үйлчилгээ хийх;

3.7.5.Төмөр замын гарман дээр болон гармын ойролцоо авто замын засвар, үйлчилгээний ажил гүйцэтгэх үед тээврийн хэрэгслийг гармаар нэвтрүүлэх, тойруулан гаргах, гармын дохиоллын төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагааг хангах асуудлыг гармын засвар, үйлчилгээ хариуцсан байгууллагатай зөвшилцөх.

3.8.Авто тээврийн хэрэгслийн жолооч, явган зорчигч дараах үүргийг хүлээнэ:

3.8.1.Төмөр замын гармаар нэвтрэхдээ Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль, Замын хөдөлгөөний дүрэм, энэхүү журмын заалтыг чанд мөрдөх;

3.8.2.Төмөр замын гармын дохиоллын төхөөрөмжүүдийн хэвийн ажиллагаа алдагдсан нөхцөлд хөдөлгөөнийг зохицуулах талаар гармын жижүүрээс тавьсан шаардлагыг биелүүлэх;

3.8.3.Гэмтлийн улмаас гармын дохиоллын төхөөрөмжүүд буруу дохиолох болон ажиллагаа нь зогссоныг илрүүлвэл төмөр замын болон цагдаагийн байгууллага, ажилтанд нэн даруй мэдээлэх;

3.8.4.Төмөр замын гарманд ойртон ирсэн тээврийн хэрэгслийн жолооч нь хурдаа сааруулан, гармын өмнө зогсолт хийж, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн саатаж болзошгүй түгжрэл, саадтай үед гарам руу нэвтрэхгүй байх;

3.8.5.Төмөр замын гармаар нэвтрэхдээ галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүн ба тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг анхааралтай ажиглаж, сонсгол болон харааны эрхтнийг хязгаарласан, анхаарал сарниулсан эд зүйл (гар утас, чихэвч гэх мэт) хэрэглэхээс түр татгалзан, өөрийн аюулгүй байдлыг хангах.

3.9.Төмөр замын гармаар мал тууж гаргах иргэн, хуулийн этгээдийн ажилтан нь дараах үүргийг хүлээнэ:

3.9.1.Төмөр замын гарманд ойртмогц өндөр сонор сэрэмжтэй байж, дохиоллын төхөөрөмж болон дохио тэмдгийн заалтыг хатуу баримтлах ба гармаар мал тууж гаргахдаа гармын жижүүр, төмөр замын ажилтны заавар, зөвлөмжийг дагаж мөрдөх;

3.9.2.Төмөр замын гармаар 500-гаас дээш тооны мал тууж гаргах бол гармын засвар, үйлчилгээ хариуцсан байгууллага, ажилтанд урьдчилан мэдэгдэж зөвшөөрөл авах;

3.9.3.Төмөр замын гарам, тусгай гарцаар мал тууж гаргахдаа төмөр зам дээр мал гаргахгүй байх нөхцлийг хангаж чадахуйц тооны хүн хүчтэй байх;

3.9.4.Мал сүргийг төмөр замаас 200 метрээс ойргүй зайнд зогсоож хорьсон байх ба мал туугч иргэн гарман дээр очиж галт тэрэг ойртон ирж яваа эсэхийг магадалсны дараа хэрэв гарам нь зохицуулалттай байвал жижүүрээс зөвшөөрөл авч, төмөр зам дээр мал гарахаас хамгаалан хоёр талаар нь хүмүүсээ зогсоосны дараа малыг тууж гаргах ажлыг эхлэх, хэрэв зохицуулалтгүй гарам дээр бол мал туугчдаас хоёр нь малыг тууж гаргаж дуустал галт тэрэг ойртон ирж байгаа эсэхэд хяналт тавьж байхаас гадна төмөр зам дээр мал гаргахгүй байх;

3.9.5.Төмөр замын гармаар тууж гаргасан мал сүргийг төмөр замаас 200 метрээс ойргүй зайнд холдуулан, найдвартай хариулгатай байлгах;

3.9.6.Цөөн тооны малыг хөтлөлгүй гаргах, шөнийн харанхуй цагт болон үзэгдэх орчин хязгаарлагдсан, манан, будантай, шороон ба цасан шуургатай зэрэг байгаль цаг агаарын хүндрэлтэй нөхцөлд гармаар мал гаргаж болохгүй.

Дөрөв.Гармын зэрэглэл ба ангилал

4.1.Төмөр замын гармаар нэвтрэх тээврийн хэрэгслийн болон галт тэрэг, сэлгээний хөдөлгөөний нягтрал, түүний шинж байдлаас хамааруулан гармыг дөрвөн зэрэглэлд хуваана: (*журмын 1-р хавсралт*)

4.1.1.Төмөр замын I зэрэглэлийн гарманд дараах гармыг хамааруулна:

- Хоногт 17 ба түүнээс олон галт тэрэг аялдаг төмөр замын шугам дахь хоногт 7001 ба түүнээс олон тээврийн хэрэгсэл өнгөрдөг гарам;
- Хоногт 101 ба түүнээс олон галт тэрэг аялдаг төмөр замын шугам дахь хоногт 3001 ба түүнээс олон тээврийн хэрэгсэл өнгөрдөг гарам.

4.1.2.Төмөр замын II зэрэглэлийн гарманд дараах гармыг хамааруулна.

- Хоногт 16 ба түүнээс цөөн галт тэрэг аялдаг төмөр замын шугам дахь хоногт 7001 ба түүнээс олон тээврийн хэрэгсэл өнгөрдөг гарам;
- Хоногт 17-100 галт тэрэг аялдаг төмөр замын шугам дахь хоногт 3001-7000 тээврийн хэрэгсэл өнгөрдөг гарам;
- Хоногт 101-200 галт тэрэг аялдаг төмөр замын шугам дахь хоногт 1001-3000 тээврийн хэрэгсэл өнгөрдөг гарам;
- Хоногт 201 ба түүнээс олон галт тэрэг аялдаг төмөр замын шугам дахь хоногт 201-1000 тээврийн хэрэгсэл өнгөрдөг гарам;

4.1.3.Төмөр замын III зэрэглэлийн гарманд дараах гармыг хамааруулна.

- Хоногт 16 ба түүнээс цөөн галт тэрэг аялдаг төмөр замын шугам дахь хоногт 3001-7000 тээврийн хэрэгсэл өнгөрдөг гарам;
- Хоногт 17-100 галт тэрэг аялдаг төмөр замын шугам дахь хоногт 1001-3000 тээврийн хэрэгсэл өнгөрдөг гарам;
- Хоногт 101-200 галт тэрэг аялдаг төмөр замын шугам дахь хоногт 201-1000 тээврийн хэрэгсэл өнгөрдөг гарам;
- Хоногт 200 ба түүнээс олон галт тэрэг аялдаг төмөр замын шугам дахь хоногт 200 ба түүнээс цөөн тээврийн хэрэгсэл өнгөрдөг гарам;

4.1.4.Төмөр замын бусад бүх гармыг IV зэрэглэлийн гарманд хамааруулна.

4.2.Ашиглагдаж байгаа төмөр замын гармаар хоногт өнгөрөх тээврийн хэрэгслийн тоо нь 40000-аас их болсон тохиолдолд авто ба төмөр замыг ижил бус түвшинд огтлолцуулах асуудлыг нутгийн өөрөө удирдах, нутгийн захиргааны байгууллага болон төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага шийдвэрлэнэ.

4.3.Төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас томилсон ажлын хэсгийн санал, дүгнэлтийг үндэслэн гармын зэрэглэлийг ахиулан тогтооно.

4.4.Төмөр замын гармыг ажиллагаагаар нь зохицуулалттай ба зохицуулалтгүй гэж ангилна.

4.5.Төмөр замын гармыг дохиоллын төхөөрөмж, байгууламжаар тоногдсон эсвэл гармын жижүүр ажиллаж байвал түүнийг зохицуулалттай гарам гэнэ.

4.6.Төмөр замын гарман дээр дараах тохиолдолд байнгын жижүүр ажиллуулна:

4.6.1.Дохиоллын төхөөрөмжөөр тоноглогдсон эсэхээс үл хамааран галт тэрэг 100 км/цагаас илүү хурдтай өнгөрдөг болон бүх I зэрэглэлийн гармууд;

4.6.2.Төмөр замын гурав ба түүнээс олон гол шугамтай огтлолцсон гармууд дохиоллын төхөөрөмжөөр тоноглогдсон эсэхээс хамаарахгүйгээр;

4.6.3.Үзэгдэлт муутай II зэрэглэлийн гарам болон хоногт дунджаар 17 ба түүнээс олон галт тэрэг аялдаг II зэрэглэлийн гарманд үзэгдэлтийн нөхцөл, гармын дохиоллын төхөөрөмжөөр тоноглогдсон эсэхээс хамаарахгүйгээр;

4.6.4.Хоногт 17 ба түүнээс олон галт тэрэг аялдаг үзэгдэлт муутай III зэрэглэлийн гарам болон хоногт 201 ба түүнээс олон галт тэрэг аялдаг III зэрэглэлийн гарманд үзэгдэлтийн нөхцөлийг харгалзахгүйгээр.

4.7.Энэхүү журмын нэгдүгээр хавсралтад заасны дагуу хоногт 16 ба түүнээс цөөн галт тэрэг, сэлгээний хөдөлгөөнтэй гол шугам, нийтийн ба дагнасан хэрэглээний замууд дахь хоногт 200 ба түүнээс цөөн тээврийн хэрэгсэл өнгөрдөг IV зэрэглэлийн гармыг дохиоллын төхөөрөмжөөр тоноглохгүй байж болно. Тийм гармыг зохицуулалтгүй гармын ангилалд хамааруулна.

4.8.Төмөр замын гармын зэрэглэл, хөдөлгөөний нягтралыг энэхүү журмын 3.4 дүгээр зүйлд заасан комисс тодорхойлох ба бодит шаардлага гарсан үед гармын хөдөлгөөний нягтрал, түүний ажиллагааны нөхцөл зэргийг дахин тогтоох үзлэгийг хийнэ.

4.9.Төмөр замын гармын зэрэглэл тогтоохдоо гармаар өнгөрч буй тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнд 2-3 хоногийн турш тооллого хийж дундажлах, эсвэл тухайн орон нутгийн авто замын байгууллагаас гаргаж өгсөн өгөгдөхүүнийг ашиглана. Эдгээрийн дүнд зохицуулалттай болгох, гармын жижүүр ажиллуулах, зохицуулалтыг татан буулгах, гармыг хаах асуудлыг судлан тогтоож шийдвэрлүүлнэ.

ТАВ.ГАРМЫН ЗОХИЦУУЛАЛТ БА ҮЗЭГДЭЛТИЙН НӨХЦӨЛД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

5.1.Төмөр замын гармыг түүний зэрэглэл, үзэгдэлтийн байдлаас нь хамааруулан дохиоллын төхөөрөмжөөр тоноглоно.

5.2.Төмөр замын гармын жижүүр ажиллах гарам нь хоногийн турш буюу 24 цагийн ажиллагаатай байна. Гармаар өнгөрөх тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний нягтралтай уялдуулан жижүүрийн ажиллах хугацааг суурь бүтэц эзэмшигч өөрөөр тогтоож болно. Төмөр замын гармын жагсаалт, жижүүр хамгаалахгүй байх үеийн цагийн хуваарийг суурь бүтэц эзэмшигч нь цагдаагийн байгууллагатай зөвшилцсөний үндсэн дээр тогтооно.

5.3.Хоногийн турш болон хоногийн тодорхой хугацаанд жижүүртэй байдаг гармыг энэхүү журмын хоёр дугаар хавсралтад заасан үндсэн шаардлагын дагуу гармын дохиоллын төхөөрөмжөөр тоноглоно. Харин хоногийн тодорхой хугацаанд жижүүртэй байдаг зохицуулалттай гарманд жижүүр ажиллахгүй хугацаанд нь автомат болон цахилгаан механик хаалтыг нээлттэй байдалд нь тавьж түгжих бөгөөд автомат гэрлэн дохионы хэвийн ажиллагааг ханган үлдээнэ.

5.4.Хэрэв жижүүр ажиллахгүй хугацаанд гармаар өнгөрөх тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг хязгаарлах бол уг гармыг гар ажиллагаатай хаалт буюу хаалгаар тоноглон, хаалт, хаалгыг хааж, цоожлон үлдээнэ.

5.5.Зохицуулалтгүй гарман дээр орон нутгийн тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний нягтралтай уялдуулан цагдаагийн байгууллагатай зөвшилцсөний үндсэн дээр гармыг гар ажиллагаатай хаалт ба хаалгаар тоноглон, хааж цоожилсноор тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг түр зогсоож болох ба гармаар тээврийн хэрэгслийг чөлөөтэй нэвтрүүлж болох цагийн хуваарийг жолооч нарт үзэгдэхүйц газар байрлуулна.

5.6.Төмөр замын шугам бүхий суурин газар ба өртөөний хязгаарт байгаа орон нутгийн аж ахуйн чанартай, хоногийн тодорхой хугацаанд ашиглагддаг гарманд орон нутгийн нөхцлөөс хамааруулан, ашиглагч талын зардлаар нэг буюу хоёр ээлжийн жижүүр ажиллуулж болно.

5.7.Ашиглагдаж байгаа гармуудад төмөр замын захын зам төмрөөс 50 метр ба түүнээс ойр зайд ирсэн тээврийн хэрэгслийн жолооч нь хоёр талаас ирж байгаа галт тэргийг дараах зайд харж чадаж байвал уг гармын үзэгдэлтийг хангалттай тооцно.

- галт тэрэгний хурд 121-140 км/цаг хүртэл бол 500 метр;
- галт тэрэгний хурд 81-120 км/цаг хүртэл бол 400 метр;
- галт тэрэгний хурд 41-80 км/цаг хүртэл бол 250 метр;
- галт тэрэгний хурд 26-40 км/цаг хүртэл бол 150 метр;
- -галт тэрэгний хурд 25 км/цаг ба түүнээс бага бол 100 метр.

5.8.Авто замыг шинээр тавих буюу дахин шинэчлэхдээ тээврийн хэрэгслийн жолооч нь гарман дээрх авто замын гадаргууг харж чадах (авто замын барилгын норм ба дүрэмд заасан) тооцооны зайд ирэхдээ гармаас 400 метрээс багагүй зайд ойртон ирж байгаа галт тэргийг, харин галт тэрэгний машинч нь гармаас 1000 метрийн зайд ойртон ирэхдээ гармын дунд хэсгийг харж чадаж байхаар гармын үзэгдэлтийг хангасан байна.

ЗУРГАА.ГАРМЫН БҮТЭЦ БА ТОНОГЛОЛ

6.1.Төмөр замын гармын бүх төхөөрөмж байгууламжууд нь Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай болон Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, нэг маягийн батлагдсан зураг төсөл ба энэхүү журмын шаардлагыг хангасан байна. Гармын зураг төслийг зохиох, барьж байгуулахдаа үндэсний стандарт, төмөр замын барилгын норм, нормативын шаардлагад нийцүүлэн гүйцэтгэнэ.

6.2.Төмөр замын гармыг төмөр замын ба авто замын шулуун хэсэгт, сэтэрхийн хязгаараас гадагш, үзэгдэлт нь хангалттай байх газар байрлуулна. Авто замыг төмөр замтай эгц хөндлөн огтлолцуулна. Хэрэв ийм боломжгүй байвал огтлолцож байгаа замуудын хоорондох өнцөг 60 градусаас багагүй байвал зохино. Үүнээс илүү хурц өнцөг гарган огтлолцуулж болохгүй.

6.3.Авто замын төмөр замд ойртох хэсэгт захын зам төмрөөс хоёр тийш 20 метрээс багагүй зайд тэгш талбай гаргаж өгнө. Төмөр замын тахир хэсэгт нэг зам төмөр нь нөгөөгөөс 150 мм хүртэл өндөр тавигддаг тул авто замын түвшинд энэ хэмжээтэй зохицсон налуу гаргана. Өөрөөр хэлбэл авто зам нь төмөр замын тахир хэсэгт байгуулагдсан гармаас хоёр тийш тус бүр 20 метр зайд нэг ижил хэвгий налуутай байна. Тэгш талбай болон нэг ижил налуутай хэсгээс цааш 50 метрээс багагүй зайд авто зам нь 30%-ээс ихгүй (50 метр зайд 1,5 метрээс ихгүй) налуу, өгсүүртэй байна.

6.4.Хүнд нөхцөлд (уулархаг газар, хотын гудамж гэх мэт) гармыг байгуулахад уг журмын 6.2 ба 6.3 дугаар зүйлд зааснаас өөрөөр байгуулж болох бөгөөд зураг төсөлд суурь бүтэц эзэмшигч, цагдаагийн ба авто замын байгууллага, төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас урьдчилан зөвшөөрөл авна.

6.5.Төмөр замын дагуу мод тарих, ойн зурвас байгуулах үед гармаас 50 метрийн зайд ойртон ирсэн тээврийн хэрэгслийн жолооч нь 500 метрээс багагүй зайд ирж яваа галт тэргийг харж чадах нөхцөлийг хангасан байна.

6.6.Төмөр замын гармын шалавч, ойртох хэсэг, хашлага, шон, зэргээс бүрдсэн гармын зорчих хэсэг нь дараах шаардлага нөхцлийг хангасан байвал зохино:

6.6.1.Төмөр замын гармын өргөн нь авто замын өргөнөөс багагүй байх ба ямар ч үед 7 метрээс багагүй байна;

6.6.2.Төмөр замын гармын шалавч нь модон ба төмөрбетон эсвэл тусгай зориулалтын резинэн материалаар хийгдсэн байж болно;

6.6.3.Төмөр замын гармын модон ба төмөрбетон шалавч доор таарах хэсэгт төмөр зам нь модон ба төмөрбетон дэртэй байна. Харин резинэн шалавч тавих бол төмөрбетон дэртэй байж болно;

6.6.4.Шалавчийг дэрэнд бэхлэх ажлыг батлагдсан зураг төслийн дагуу гүйцэтгэнэ;

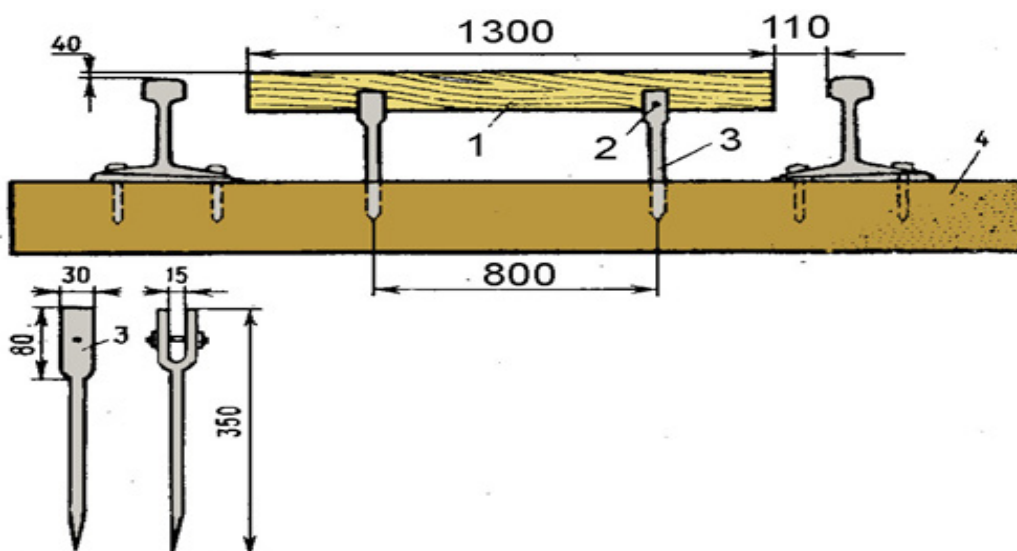
6.6.5.Царигийн гадна талын шалавч нь зам төмрийн толгойн гадаргуутай нэг түвшинд байна. Модон шалавчтай үед зам төмрийн толгойг трактор, индүү гэх мэт техник хэрэгслээр гэмтээхээс урьдчилан сэргийлж царигийн дотор талын шалавчийг зам төмрийн толгойн түвшнээс дээш 30-40 мм өндөр хийнэ. Харин төмөрбетон ба резинэн шалавчтай үед батлагдсан зургийн дагуу дотор талын шалавчийг зам төмрийн толгойн гадаргуутай нэг түвшинд хийж болох ба ямар ч тохиолдолд гадна ба дотор талын шалавчны түвшин зам төмрийн толгойн түвшнээс нам байж болохгүй;

6.6.6.Мал тууж гаргах зориулалттай гармын шалавчны өргөн 4 метрээс багагүй байна;

6.6.7.хөдлөх бүрэлдэхүүний хос дугуйн дэлийг гармаар саадгүй өнгөрүүлэхийн тулд дотор талын шалавчны хоёр талаар ховил гаргаж өгнө. Ховилын төгсгөлүүдийн 50 см урттай хэсгийг царигийн дотор тал руу зам төмрийн жирээнээс 25 см холдуулан нугалж өгсөн байна. Гармын ховил нь өргөнөөрөө 75-110 мм, гүнээрээ 45 мм-ээс багагүй байвал зохино.

6.6.8.төмөр замын гармаар хариулгагүй мал нэвтрэх, төмөр зам дээр гарахаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор авто зам талын ойртох хэсэгт нь мал хорих төхөөрөмж байрлуулж болно. Мал хорих төхөөрөмжөөр тоноглох шаардлагатай гармуудын жагсаалт, зураг, ашиглах журмыг суурь бүтэц эзэмшигч батална.

6.7.Жижүүр ажилладаг зохицуулалттай гарам нь гармын шалавчнаас 2 тийш 50 метр зайд, төмөр замын царигийн дотор талд зөөврийн улаан дохио байрлуулах зориулалтын суурьтай, төмөр замын гол шугам ба өртөөний хязгаар дахь жижүүр ажилладаг зохицуулалттай гармын шалавчны хоёр талд хөдлөх бүрэлдэхүүний доод талын оврыг шалгах байгууламжтай байна. (1-р зураг) Доод оврыг шалгах байгууламжийг ашиглах журмыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

1-р зураг-Доод овор шалгах байгууламж: 1-140x1300x15 мм хэмжээтэй модон хөндлөвч; 2-боолт буюу шурган бэхэлгээ; 3-ац бүхий төмөр гадас; 4-модон дэр.

6.8.Төмөр замын гармын хаалт, хашлага, хаалтын болон дохионы шонгууд нь авто замын зорчих хэсгийн захаас 0,75 метрээс багагүй зайд байрлана.

6.9.Төмөр замын гарманд ойртон ирэх хэсэгт төмөр замын дагуу галт тэрэгний машинчаар дуут дохио өгүүлэх зориулалтын байнгын “Ш” (шүгэл) тэмдэг, харин авто зам талаас холбогдох стандартын дагуу “төмөр замын гарам” тэмдгийн аль тохирохыг тавина. “Ш” (шүгэл) тэмдгийг галт тэрэг ирэх чиглэлийн баруун гар талд, гармаас 500-1000 метр зайд, 100 км/цагаас дээш хурдтай галт тэрэг аялдаг бол 800-1500 метр зайд байрлуулна. Энэ журмын 5.7 дугаар зүйлд заасан нөхцлийг хангаж чадаагүй гармын шалавчнаас хоёр тийш 250 метр зайд, хэрэв галт тэрэг 120 км/цагаас дээш хурдтай явдаг бол 400 метр зайд байнгын “Ш” тэмдгээс гадна нэмэгдэл “Ш” тэмдэг тавина.

6.10.Цахилгаан зүтгүүр ажилладаг төмөр замын шугамтай огтлолцсон газар дахь гармын хоёр талд захын зам төмрөөс 8,5 метр зайд, хэрэв уг гарам нь автомат болон цахилгаан хаалтаар тоноглогдсон бол хаалтнаас гадагш 1 метрээс ойргүй зайд авто замын ирмэгээс 1,75 метрт 4,7 метр өндөртэй оврын хаалгыг байрлуулна.

6.11.Төмөр замын гармын хаалт болон оврын хаалганаас гадагш, хэрэв хаалт болон оврын хаалгагүй бол “төмөр замын гарам” тэмдгээс гадагш холбогдох үндэсний стандартын шаардлага хангасан “төмөр замын хаалттай гарам” эсвэл “төмөр замын хаалтгүй гарам” тэмдгийн аль нь тохирохыг байрлуулна.

6.12.Зохицуулалттай төмөр замын гармууд нь тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний баруун гар талд байрлах, автомат болон цахилгаан, механик хаалтаар тоноглогдоно. Зорчих хэсгийн өргөн, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний нягтрал, чиглэлээс шалтгаалан хаалтыг хоёр талд нь байрлуулж болно.

6.13.Автомат болон цахилгаан хаалтын уртыг авто замын зорчих хэсгийн өргөнөөс хамааруулан дараах хэмжээгээр тогтоох ба ямар ч тохиолдолд автомат болон цахилгаан хаалтын урт нь авто замын зорчих хэсгийн өргөний 2/3-оос багагүй хэсгийг бүрэн хааж чадахуйц байх шаардлагатай:

- авто зам нь 6 метр хүртэл өргөнтэй бол 4 метрээс багагүй;
- авто зам нь 6-10 метр өргөнтэй бол 6 метрээс багагүй;
- авто зам нь 10 метрээс дээш өргөнтэй бол 8 метрээс багагүй.

6.14.Хаалтуудыг уртаас нь хамааруулан төмөр замын захын зам төмрөөс доорх зайд байрлуулна:

- урт нь 4 метр бол 6 метрт;
- урт нь 6 метр бол 8 метрт;
- урт нь 8 метр бол 10 метрт;

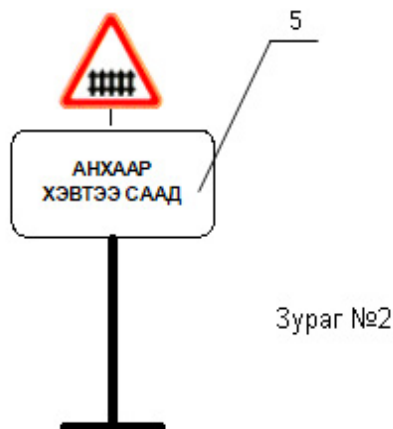
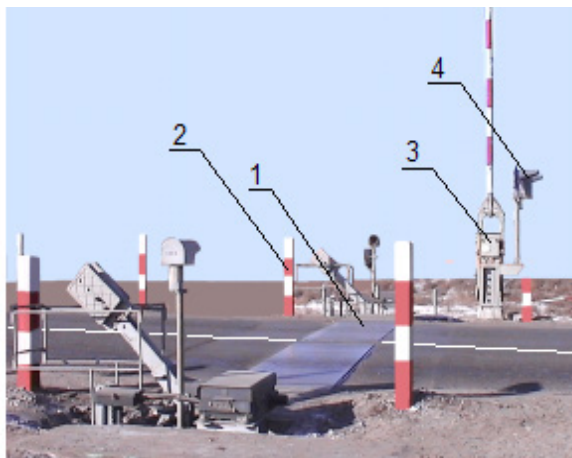
6.15. Гар ажиллагаатай хаалт нь авто замыг бүрэн хаахаар хийгдэнэ.

6.16. Хаалтуудын хаах хөндлөвч нь шөнийн цагт болон манан будан гэх мэт үзэгдэлт муутай үед асаахад зориулагдсан дохионы гэрэлтэй, аль эсвэл гэрэл ойлгогчтой байвал зохино. Хөндлөвч дээр байрлуулсан дохионы гэрэл нь авто зам руу харж асах ба хаалт нь хаалттай байдалд байвал улаан, нээлттэй байдалд байвал тунгалаг цагаан, харин төмөр зам талдаа хаалттай, нээлттэй аль ч тохиолдолд хяналтын тунгалаг цагаан гэрэлтэй байна.

6.17.Төмөр замын хаалтын хөндлөвчийг баруун гар тийш 45-50 градусаар налуулсан улаан ба цагаан өнгийн тосон будгаар алаглуулан будах ба нэг өнгийн зурвасын өргөн нь 500-600 мм байна. Хаах хөндлөвчийн төгсгөлийн 250-300 мм өргөн хэсгийг туушид нь улаан будгаар будна. Үзэгдэлтийг нь сайжруулахын тулд хөндлөвчийг гэрэл ойлгогчтой будгаар будах эсвэл гэрэл цацруулагчтай хийнэ.

6.18.Автомат болон цахилгаан, механик хаалтуудын хэвийн байдал нь “нээлттэй” байрлалаар тогтоогдоно. Харин орон нутгийн онцлогтой холбогдуулан цахилгаан болон механик хаалтуудын хэвийн байдлыг суурь бүтэц эзэмшигчийн шийдвэрээр “хаалттай” байрлалаар тогтоож болно.

6.19.Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний нягтрал ихтэй авто замтай болон зорчигчийн хурдан галт тэрэг аялдаг төмөр замтай огтлолцсон, автомат хаалтаар тоноглогдсон, зохицуулалттай, жижүүртэй гарманд тээврийн хэрэгсэл хаалтыг өнгөрч төмөр замын аюултай бүсэд нэвтрэхээс сэргийлэн автомат ажиллагаатай сөхөгддөг саадыг авто зам дээр нэмэлтээр байрлуулж болно.(2-р зураг) Автомат ажиллагаатай сөхөгддөг саад нь авто замыг бүрэн хаахаар тоноглогдсон байх бөгөөд тэдгээрийг автомат хаалтнаас дотогш төмөр зам талд нь байрлуулна.

2-р зураг-Автомат ажиллагаатай сөхөгддөг саад: 1-сөхөгддөг саад; 2-хашлага шон; 3-гармын хаалт; 4-тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг хориглох гэрлэн дохиолол; 5-замын анхааруулах тэмдэг.

6.20.Сөхөгддөг саад нь гармын жижүүрийн хяналтад байх бөгөөд ийм төхөөрөмжөөр тоноглогдсон гармуудад “төмөр замын хаалттай гарам” тэмдгийн доор “Анхаар сөхөгддөг саад” гэсэн тэмдгийг цэнхэр дэвсгэр дээр цагаан өнгөөр хийж тавина.

6.21.Төмөр замтай огтлолцсон эсрэг хөдөлгөөнтэй, хоёр буюу гурван эгнээгээр зорчдог авто замын эсрэг урсгалыг үргэлжилсэн шугаман тэмдэглэлээр захын зам төмөр хүртэл 100 метр урттайгаар тусгаарлана. Нэг чигт хоёр буюу түүнээс олон эгнээгээр зорчдог авто замын хувьд төмөр замын гармын өмнө эгнээнүүдийн хилийг үргэлжилсэн шугаман тэмдэглэлээр 20 метрээс (тээврийн хэрэгслийн зөвшөөрөгдөх хурд нь 60 км/цагаас их бол 40 метрээс) багагүй урттайгаар тэмдэглэнэ.

6.22.Төмөр замын гармын жижүүрийн байр нь авто зам руу харсан гарах хаалгатай байна. Хэрэв төмөр зам руу харсан хаалгатай бол хаалга ба төмөр замын хооронд хашлага хийж өгсөн байх хэрэгтэй.

6.23.Зохицуулалттай гармууд нь гэрэлтүүлэгтэй байвал зохино. Гармын гэрэлтүүлэг нь гармын шалавч, дохиоллын төхөөрөмж, байгууламж, гармын жижүүрийн байрыг бүрэн гэрэлтүүлж байна. Цахилгаан эрчим хүчээр хангах боломжтой зохицуулалтгүй гарман дээр шалавчнаас 2 тийш төмөр зам тал руу нь 50 метрээс ихгүй зайд гэрэлтүүлгээр нэмж тоноглож болно.

6.24.Төмөр замын гармын гэрэлтүүлгийн хэмжээ доор зааснаас бага байж болохгүй:

- I зэрэглэлийн гарамд 5 лк;
- II, III зэрэглэлийн гарамд 3 лк;
- IV зэрэглэлийн гарамд 2 лк

6.25.Төмөр замын гармын дохиоллын төхөөрөмжийг цахилгаан, эрчим хүчээр хангах хангалт нь мөрдөгдөж байгаа норм, дүрмийн хэмжээнд тохирсон байна. Тогтмол гүйдлийн зам төмрийн хэлхээтэй гармын дохиоллын төхөөрөмжид зориулж 8-аас

багагүй цаг тасралтгүй ажиллаж чадах хүчин чадал бүхий зай хураагуурыг нөөцөнд тавьж өгнө.

6.26. Жижүүртэй гарам нь аль ойрхон байгаа өртөө буюу посттой шууд утсан харилцаатай байх ба диспетчерийн төвлөрүүлэлтээр тоноглогдсон хэсэгт бол галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулагч болон замын засвар, үйлчилгээ хариуцсан байгууллагын жижүүртэй (диспетчертэй) ярих холбооны хэрэгслээр тоноглогдсон байна. Эдгээр холбооны хэрэгслүүд нь дотор ба гадна талын хонх, дуут дохиололтой байна.

6.27. Төмөр замын тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний нягтрал ихтэй, зохицуулалттай, жижүүртэй гарман дээр зарлан мэдээлэх төхөөрөмж, галт тэрэгний чиглэл заагч, дүрс бичлэгийн төхөөрөмж /камер/, радио холбоогоор нэмж тоноглож болно.

6.28. Төмөр замын гармыг дохиоллын төхөөрөмжөөр тоноглох үндсэн шаардлагуудын дагуу автомат ажиллагаатай төхөөрөмжүүдээр тоноглоно. (Журмын хоёрдугаар хавсралт) Дохиоллын төхөөрөмжөөр тоноглогдсон гармын авто замын дэнж дээр тавигдсан ээлжлэн анивчих улаан гэрэл бүхий дохио нь доорх дохиолол, мэдээллийг өгнө:

- анивчсан улаан гэрлээр гармаар тээврийн хэрэгсэл гарахыг хориглох;
- дохиоллын гэрлүүд асахгүй байвал тээврийн хэрэгслийн жолооч нь гармын дохиоллын төхөөрөмжөөр тоноглогдоогүй, зохицуулалтгүй гармаар гарах журмыг баримтална.

Энэ нөхцөлд тээврийн хэрэгслийн жолооч нь гарманд галт тэрэг ойртон ирж байгаа эсэхийг магадласны дараа гармаар гарах үүрэгтэй.

6.29. Төмөр замын гарам нь автомат гэрлэн дохиолол болон автомат хаалтаар тоноглогдсон үед галт тэрэг гарманд ойртон ирэхээс өмнө тээврийн хэрэгслүүд гармыг бүрэн чөлөөлж чадах хугацаанд авто замын зүг дохио өгч эхлэх нөхцлийг бүрдүүлсэн байна. Хэрэв гарам автомат хаалтаар тоноглогдсон байвал ээлжлэн анивчсан улаан гэрлүүд асаж, тодорхой хугацаа өнгөрсний дараа хаалтны хөндлөвч доош бууж хэвтээ байрлалтай болно. Галт тэрэг гармыг бүрэн чөлөөлөх хүртэл автомат хаалтууд хаалттай байх ба автомат гэрлэн дохиолол ажиллаж байна. Галт тэрэг гармыг бүрэн чөлөөлсний дараа хаалтууд өргөгдөж, дараа нь гэрлэн дохионы улаан гэрлүүд унтарна.

6.30. Зөвхөн нэг чиглэлийн хөдөлгөөнийг зөвшөөрсөн замтай хоорондын замаар эсрэг чиглэлийн, хос ба олон замтай хоорондын замаар зам тус бүрт тогтоогдсоноос өөр чиглэлийн галт тэргийг явуулсан үед анивчсан улаан гэрлүүд унтарч, хаалтуудын хөндлөвчийг босоо байдалд болгож өргөх ажиллагаа нь галт тэрэгний явах чиглэлд байрлуулсан ойртох хэсгийг чөлөөлсний дараа гүйцэтгэгдэнэ.

6.31. Автомат дохиололтой болон хагас автомат ажиллагаатай хаалтаар тоноглогдсон гармын ойртох хэсэг галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүнээр эзлэгдэх (хэрэв өртөөний хязгаарт бол замнал түгжигдэн дохио нээгдсэн эсвэл өртөөний жижүүр товрууг дарсан) мөчөөс эхлэн анивчсан улаан гэрлүүд асаж, дуут дохиолол (хонх) ажиллаж эхэлнэ. Энэ үед хаалтууд автоматаар хаагдана. Ийм төрлийн гармын дохиоллын төхөөрөмжүүд нь шаардлагатай үед гармын жижүүр “хаалтыг нээх” товрууг дарсны дараа хаалтууд нээгдэх боломжтой байдлаар тоноглогдсон байж болно.

6.32. Цахилгаан хаалттай, автомат дохиололтой гармын ойртох хэсэг галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүнээр эзлэгдэх мөчөөс эхлэн гармын дохиоллын анивчсан улаан гэрлүүд асаж, хонх дуугарч эхэлнэ. Энэ үед гармын жижүүр нь “хаалтыг хаах” товрууг дарж цахилгаан хаалтуудыг хаана.

6.33. Өртөөний хязгаарт байрласан, дохиоллын төхөөрөмжөөр тоноглогдсон гармыг хаах зориулалтын “гармыг хаах” нэртэй товрууг өртөөний жижүүрийн удирдлагын самбарт байрлуулах ба өртөөнөөс галт тэрэг явуулах, хүлээн авах, сэлгээний ажлыг зохион байгуулахдаа холбогдох ажилтан доорх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

6.33.1.Өртөөний жижүүр нь гарам байрлаж буй өртөөний хязгаарт галт тэрэгний болон сэлгээний ажлыг давхцуулан гүйцэтгэх нөхцөлд гармын жижүүрт мэдэгдэж анхааруулах;

6.33.2.Өртөөний жижүүр нь өртөөнөөс галт тэргийг явуулахдаа гаргах гэрлэн дохиог нээх ба галт тэргийг явуулах хоорондын хугацааг аль болохоор богиносгож гарам дээр тээврийн хэрэгсэл бөөгнөрөхөөс урьдчилан сэргийлэх;

6.33.3.Өртөөний жижүүр нь өртөө талаас галт тэрэг, сэлгээний бүрэлдэхүүнийг дохионы хориглосон заалтаар явуулах бол “гармыг хаах” товрууг дарж гармын автомат дохиоллын төхөөрөмжийг ажиллуулсны дараа явуулах;

6.33.4.Галт тэрэг, сэлгээний бүрэлдэхүүнийг дохионы хориглосон заалтаар явуулж байгаа тохиолдолд машинч нь гарманд онцгой сонор сэрэмжтэй, 20 км/цагаас ихгүй хурдтай ойртох ба ямар нэгэн саад тохиолдсон нөхцөлд яаралтай зогсоход бэлэн явах;

6.34.Өртөөний хязгаар дотор байгуулсан гарам нь сэлгээний гэрлэн дохионы шон дээр байрлуулсан товрууг дарахад гармын дохиоллын төхөөрөмжид анивчсан улаан гэрлүүд асаж, төмөр зам дахь сэлгээний гэрлэн дохионы улаан гэрэл нь унтарч цагаан гэрэл асах зарчмаар ажилладаг дохиоллын төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байж болно.

6.35.Жижүүртэй гарам нь галт тэрэг, сэлгээний хөдөлгөөнийг хориглох зориулалтын “хаах” гэрлэн дохиогоор тоноглогдоно. Хаах гэрлэн дохио нь гарамаас хоёр тийш 15-800 метр зайд байрлана. Өртөөний хязгаарт байрласан гармуудын хаах гэрлэн дохионы оронд өртөөний орох, гарах, сэлгээний, ба замналын гэрлэн дохионуудыг хэрэглэж болно. Эдгээр дохионууд нь үзэгдэлтийн байдлаасаа хамаарч гарамаас 15 метрээс багагүй, 800 метрээс холгүй зайд байрласан байна. Хаах гэрлэн дохиог гарамнаас хоёр тийш хөдөлгөөний чиглэлийн баруун гар талд (хос замтай хэсэгт бол зам тус бүрд тогтоож өгсөн хөдөлгөөний чиглэлийн баруун гар талд нь) тавьж өгнө.

6.36.Доорх онцгой тохиолдолд “хаах” гэрлэн дохиог хөдөлгөөний чиглэлийнх нь байдлаас хамааруулахгүйгээр тогтоогдсон чиглэлийнх нь буруу талд байрлуулж болно:

- хоёр талын авто хориглолоор тоноглогдсон хос замтай хэсэгт;

- хос замтай хэсгийн үндсэн бус чиглэлийн замаар нь хөдөлгөөнийг байнга зохион байгуулах нөхцлүүд гардаг хэсэгт;

- хүн ам ихтэй хот дүүргийн нутаг дэвсгэрт оршдог, хоногт 100-аас дээш хос галт тэрэгний хөдөлгөөнтэй байдаг гармуудад.

6.37.Хэрэв хаах гэрлэн дохионы үзэгдэлт хангалтгүй байвал түүний өмнө анхааруулах гэрлэн дохиог байрлуулна. Хаах гэрлэн дохионы өмнөх анхааруулах гэрлэн дохионы шар гэрлээр үндсэн гэрлэн дохионд улаан гэрэл асаж байгааг заана. Хаах гэрлэн дохио ба түүний анхааруулах гэрлэн дохионы гэрэл хэвийн байдалдаа асахгүй бөгөөд энэ байдалд гэрлэн дохио нь дохионы үүрэг гүйцэтгэхгүй. Авто хориглолтой хэсэгт байгуулсан бүх гарам хаах гэрлэн дохиотой эсэхээс хамаарахгүйгээр гарман дээр саад гарсан тохиолдолд авто хориглолын хориглох дохиоллыг ажиллуулах төхөөрөмжөөр тоноглогдоно.

6.38.Гармыг автомат хаалтуудаар тоноглох үед гармын жижүүрийн байрны гадна талд тээврийн хэрэгсэл ба галт тэрэг, сэлгээний хөдөлгөөн хангалттай сайн харагдах газарт хаалтын ажиллагааг удирдах самбарыг байрлуулна. Самбарыг байрлуулах газрыг гармын арчилгаа үйлчилгээ хариуцсан байгууллагуудын төлөөлөгчид оролцсон комиссын бүрэлдэхүүнээр сонгох ба шаардлагатай гэж үзвэл өртөөний даргыг оролцуулна.

6.39.Удирдлагын самбар дээр доорх үйл ажиллагааг удирдах товруунуудыг байрлуулна:

- хаалтыг хаах (ломбогүй);
- хаалтыг нээх (ломботой);

- хаалтын хөндлөвчийг баригч (ломбогүй);
- хаах гэрлэн дохиог залгах ба замын гэрлэн дохиог хориглох байдалд шилжүүлэх, зүтгүүрийн автомат дохиоллын кодыг салгах (ломботой).

6.40.Удирдлагын самбарт доорх зориулалтын хяналтын гэрлүүд байрлана:

- хаах гэрлэн дохионы давтагч гэрэл;
- тэгш ба сондгой чиглэлийн галт тэрэг гарманд ойртон ирж байгааг мэдэгдэх гэрэл.

6.41.Гармын жижүүрийн байр хоёр давхар байвал түүний нэгдүгээр давхарт хаах гэрлэн дохиоллыг асаахад зориулагдсан туслах самбарыг байрлуулна.

ДОЛОО.ГАРМЫН ЖИЖҮҮРИЙН ҮҮРЭГ БА ГАРМАН ДЭЭРХ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ЗОХИЦУУЛАЛТ

7.1.Гармын жижүүрийн албан тушаалд галт тэрэгний хөдөлгөөнтэй холбоотой ажил, үүргийг нэг жилээс доошгүй хугацаагаар гүйцэтгэсэн ажилтанг томилон ажиллуулна. Гармын жижүүр, түүнийг орлон ажиллах төмөр замын ажилтан нь Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм, “Төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журам” “Гармын дохиоллын төхөөрөмж, байгууламжийн ашиглалт болон орон нутгийн заавар” болон энэхүү журмыг судлан, зохих сургалтад хамрагдаж, шалгалт өгч тэнцсэн байна. Шалгалтын комиссын бүрэлдэхүүнд гармын дохиоллын төхөөрөмж, байгууламж хариуцсан байгууллагын эрх бүхий ажилтанг заавал оролцуулна.

7.2.Гармын жижүүрийн байранд дараах багаж, хэрэгсэл, зааврыг бүрдүүлэн ажиллах нөхцөлийг нь хангасан байна:

- гармын жижүүрийн ажиллах хуваарь;
- гармын дохиоллын төхөөрөмж, байгууламжийн ашиглалт болон орон нутгийн заавар;
- галт тэрэгний цагийн хуваарь;
- ээлж хүлээлцэх, “хатуу тооцоот багаж бүртгэх”, дэвтэр;
- гармын төхөөрөмж, байгууламжид үзлэг хийх дэвтэр;
- гармаар нэвтрэн өнгөрөх тээврийн хэрэгслийн зөрчил бүртгэх дэвтэр;
- ханын цаг, эмийн сан, дохионы гэрэл, улаан, шар өнгийн дарцаг 1 хос, “Зогсоох дохио”-ны зөөврийн улаан самбар 1 хос, дохионы бялт 12 ширхэг, гал унтраагуур;
- зохицуулагчийн дохиур ба дохионы хантааз;
- гарман дээр тээврийн хэрэгсэл зогсвол чирэх зөөлөн ба хатуу холбоос;
- бусад хэрэгцээтэй багаж, хэрэгсэл, сандал, ширээ.

Эдгээрээс гадна хос замтай хэсэгт бол нэг иж бүрдэл дохионы гэрэл, зөөврийн улаан самбар, дохионы дарцаг, 6 ширхэг бялтыг, гурав болон түүнээс олон замтай хэсэгт бол дээр дурдсанаас гадна 12-оос цөөнгүй бялтыг нөөцөд хадгална.

7.3.Жижүүртэй гарман дээр тухайн гармын үзэгдэлт, тоноглол, дохиоллын төхөөрөмжийн онцлог, тохиолдсон гэнэтийн саадыг хашиж хамгаалан галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг тусгасан “Гармын дохиоллын төхөөрөмж, байгууламжийн ашиглах орон нутгийн заавар”-ыг “Төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам”-д нийцүүлэн суурь бүтэц, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай эзэмшигч боловсруулан, баталж мөрдүүлнэ.

7.4.Гармын жижүүрүүд ажил хүлээлцэхдээ гармаас хоёр тийш 50 метр төмөр зам, гармын тоноглол, бүх байгууламжийн бүрэн бүтэн байдал, автомат төхөөрөмжийн ажиллагаа, ломбодсон төхөөрөмжийн ломбо бүрэн эсэх, гар дохионууд, бялт, хатуу тооцоот багаж ба эд хогшлын байдлыг шалган хүлээлцэнэ.

7.5.Автомат, цахилгаан хаалтууд, гармын хаах дохиоллын ажиллагаа, тэдгээрт гэмтэл гарсан бол гэмтлийн тухай болон уг гэмтлүүдийг зассан тухай гармын төхөөрөмж байгууламжид үзлэг хийх дэвтэрт бичлэг хийнэ. Үзлэгийн явцад илэрсэн зөрчил, гэмтэл нь гармын жижүүр өөрөө засаж, хэвийн байдлыг хангаж чадахааргүй байвал өртөөний

жижүүр, замын болон дохиолол, холбоо хариуцсан байгууллагын холбогдох ажилтанд мэдэгдэж, зөрчил, гэмтлийг яаралтай засаж, арилгуулах арга хэмжээг авна.

7.6.Төмөр замын гармын жижүүрийн аюулгүй ажиллагааны зааврыг гармын үзэгдэлт, тоноглол, дохиоллын төхөөрөмжүүдийн онцлогийг тусган суурь бүтэц, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай эзэмшигч боловсруулан мөрдүүлнэ.

7.7.Төмөр замын гармын жижүүр нь доорх үүргийг хүлээнэ:

7.7.1.Төмөр замын гармын ойртох хэсэг галт тэрэг хөдлөх бүрэлдэхүүнээр эзлэгдмэгц дохиолол ажиллан, хаалтууд хаагдаж, гармаар гарах тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн бүрэн зогссон эсэхэд хяналт тавих;

7.7.2. 100 км/цаг-аас дээш хурдтай зорчигчийн галт тэрэг аялдаг шугамд галт тэрэг гарманд ойртон ирэхээс өмнө дохиолол ажиллан, хаалтууд бүрэн хаагдаж, гармаар өнгөрөх тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн зогссон эсэхэд хяналт тавих;

7.7.3.Төмөр замын гармаар мал тууж гаргах бол галт тэрэгний хөдөлгөөн байхгүй үед гүйцэтгэх ба мал тууж гаргах ажлыг галт тэрэг ирэхээс 5 минутын өмнө, 100 км/цагаас дээш хурдтай зорчигчийн галт тэрэг нэвтрүүлэн өнгөрүүлэх байвал 10-аас доошгүй минутын өмнө зогсоох;

7.7.4.Хөдлөх бүрэлдэхүүний хос дугуйн дэл чөлөөтэй өнхрөх нөхцөлийг хангахын тулд ховилуудыг цэвэрлэх, өвлийн цагт гарман дээр давс, элсний нөөц байлгаж, авто замын болон явган хүний замын мөстсөн хэсэгт цацаж өгөх;

7.7.5.Галт тэрэгний хөдөлгөөнд нөлөөлөл учруулах замын гэмтэл бусад төрлийн саад тохиолдсон нөхцөлд гармыг зогсоох дохиогоор яаралтай хашиж, хамгаалан энэ тухай хязгаарлаж байгаа өртөөний жижүүрүүд, галт тэрэгний хөдөлгөөний зохицуулагч болон гармын үзлэг, засвар, үйлчилгээ хариуцсан байгууллагуудын ажилтан нарт утсаар мэдэгдэх.

7.8.Төмөр замын гарам дээр тээврийн хэрэгсэл болон бусад өөрөө явагч машин механизмууд, хүмүүс, мал зогсоож болохгүй.

7.9.Төмөр замын гармын жижүүр нь гармын дохиоллын төхөөрөмж, байгууламжуудын хэвийн ажиллагаа алдагдсан нөхцөлд хөдөлгөөнийг зохицуулах, аюулгүй ажиллагааг хангах арга хэмжээг “Гармын дохиоллын төхөөрөмж, байгууламжийг ашиглах орон нутгийн заавар”-т заасны дагуу авч хэрэгжүүлнэ.

7.10.Галт тэрэг угтахдаа жижүүрийн байрны дэргэд захын зам төмрөөс 2 метрээс ойргүй зайд байрлуулсан “Хяналтын цэг” дээр зогсож, зам чөлөөтэй байвал өдөр хуйлсан шар дарцаг, шөнө тунгалаг цагаан гэрлээр тус тус дохио өгнө. Хэрэв хурдыг хасах шаардлагатай байвал өдөр дэлгэсэн шар дарцаг, шөнө тунгалаг цагаан гэрлийг аажмаар дээш, доош нь хөдөлгөн дохио өгч галт тэргийг угтана.

7.11.Төмөр замын галт тэрэг гарманд дөхөж ирэх үед гармын ойролцоо замчид, замын эргүүлүүд (мөн авто замын засварын ажил гүйцэтгэгчид) ажиллаж байгаа бол гармын жижүүр нь тэдэнд зориулан бүрээ ба шүглээр тэгш чиглэлийн галт тэрэг ирж байгааг 2 урт, сондгой чиглэлийн галт тэрэг ирж байгааг нэг уртаар дуугаргаж мэдэгдэнэ.

7.12.Төмөр замын гармын жижүүр нь галт тэрэг өнгөрөх үед түүний бүрэлдэхүүнийг анхааралтай харж ажиглана. Галт тэрэг өнгөрмөгц түүний араас юм уу, хос замтай хэсэгт бол зэргэлдээх замаар өөр галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүн ирж яваа эсэхийг бүрэн магадална. Замаас авагддаг дрезин буюу замын вагонцор, тэргэнцрийг гармаар гарах үед гармын хаалтуудыг хааж гаргах ба тэдгээрийг араас нь хамгаалж яваа дохиочинг явж өнгөрсний дараа тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг нэвтрүүлнэ.

7.13.Төмөр замын гармаар өнгөрч байгаа галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүний дугуй гацаж, гулсаж явах, ачаа нь нурах аюултай болсон, гал гарсан болон гармын ойролцоо түймэр гарсан зэрэг хөдөлгөөний аюулгүй байдал, хүмүүсийн амь насанд аюултай нөхцөл үүссэн тохиолдолд гармын жижүүр нь галт тэрэгний машинчид зогсоох дохио өгч (хэрэв радио холбоогоор тоноглогдсон бол машинчид мэдэгдэж) галт тэргийг

зогсоох арга хэмжээг авах ба энэ тухай өртөөний жижүүрээр дамжуулан галт тэрэгний диспетчерт илтгэнэ.

7.14. Хаалтууд нь хэвийн байдалдаа хаалттай байхаар тогтоогдсон гармын жижүүр нь ажлаа хийж дуусаад байрандаа орохдоо хаалтыг хааж, хөндлөвчийг хэвтээ байрлалд оруулсан байна.

7.15. “Монгол Улсын замын хөдөлгөөний дүрэм”-д тээврийн хэрэгслийн үндэсний стандартаар хориглосон хүнд, овортой, урт тээврийн хэрэгслийг төмөр замын гармаар нэвтрүүлэхдээ зөвхөн харьяалах суурь бүтэц эзэмшигчийн болон түүний эрх олгосон замын үзлэг, засвар, үйлчилгээг хариуцагч байгууллагын албан тушаалтны зөвшөөрснөөр гүйцэтгэнэ. Иргэн, хуулийн этгээд нь зөвшөөрөл авах захиалгыг гармаар тээврийн хэрэгсэл гаргахаас 24 цагийн өмнө өгнө. Захиалгадаа уг хэрэгслийн өргөн, өндөр, уртыг заасан байна. Ийм тохиолдолд шаардлагатай бол суурь бүтэц эзэмшигч ба замын үзлэг, засвар, үйлчилгээг хариуцагч байгууллагын албан тушаалтан нь анхаарамж олгоно. Харин цахилгаан зүтгүүр ажилладаг төмөр замын шугам дахь гармаар 4,5 метрээс илүү өндөртэй тээврийн хэрэгсэл гаргах захиалга ирсэн үед суурь бүтэц эзэмшигч нь тээврийн хэрэгслийн өндөр ба гарах хугацааг эрчим хүчээр хангах байгууллагад мэдэгдэн тэдний төлөөлөгчийг нь томилуулж хяналт тавиулна.

7.16. Төмөр замын гармын жижүүр нь гармыг ашиглаж байгаа бүх хүмүүсээс тогтоосон дүрмийг биелүүлэхийг шаардана. Зөрчил гаргасан тээврийн хэрэгслийн марк, улсын дугаар болон зөрчлийн агуулгыг “Гармаар нэвтрэн өнгөрөх тээврийн хэрэгслийн зөрчил бүртгэх дэвтэр”-т бичиж өөрөө буюу замын үзлэг, засвар, үйлчилгээг хариуцагч байгууллагын ажилтнаар (диспетчерээр) дамжуулан холбогдох байгууллагад нэн даруй мэдэгдэнэ.

НАЙМ.ГАРМЫН АРЧЛАЛТ БА ЗАСВАР

8.1. Авто замын болон төмөр замын байгууллага нь авто зам, төмөр замын, замын үндсэн байгууламж төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээг тус бүрдээ хариуцан гүйцэтгэнэ. Дохиоллын төхөөрөмжүүд, авто замын дагуух хашлага шон ба тэмдэг тэмдэглэгээний хувьд оврын хаалганаас дотогш, хэрэв оврын хаалгагүй бол “төмөр замын гарам” тэмдэг ба хөндлөвч хаалтнаас дотогш хэсгийг төмөр замын байгууллага, тэдгээрээс гадагш хэсэгт бол авто замын байгууллага тус тус хариуцна.

8.2. Төмөр замын гарам байрлаж байгаа төмөр замын замын үзлэг, засвар, үйлчилгээг хариуцагч байгууллага нь доорх ажил үйлчилгээг хариуцна:

- Механик болон гар ажиллагаатай хаалтыг тоноглох, солих;
- Жижүүрийн байрны гэрэл, механик хаалтын хөндлөвч дээрх гэрэл ойлгогчийг солих;
- Гармын шалавч, тусгаарлагч уулзвар, зам төмрийн уулзварын холбоос, оврын хаалга, түүнээс дотогш хэсэг дэх хашлага, шонгууд, гармын жижүүрийн байр, түүний орчны тохижилт, засвар, үйлчилгээг хийх;
- Автомат ажиллагаатай сөхөгддөг саадын засвар, үйлчилгээ хийх.

8.3. Төмөр замын дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны төхөөрөмжийн үзлэг, засвар, үйлчилгээг хариуцагч байгууллага нь доорх ажил үйлчилгээг хариуцна.

-автомат болон цахилгаан хаалтыг тоноглох, солих, тэдгээрийн хэвийн ажиллагааг хангах;

-автомат гэрлэн дохио, дохиоллын төхөөрөмжүүдийг засварлах;

-автомат болон цахилгаан хаалтын хөндлөвч дээрх гэрэл ойлгогчийг солих;

-утсан ба радио холбооны хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдал, хэвийн ажиллагааг хангах;

-зам төмрийн хэлхээний үйл ажиллагаанд хяналт тавих;

-автомат ажиллагаатай сөхөгддөг саадын засвар, тохируулга хийх;

-зарлах мэдээлэх ба чиглэл заагч, дүрс бичлэгийн төхөөрөмжийн засвар, үйлчилгээ, тохируулга хийх.

8.4.Төмөр замын гармыг эрчим хүчээр тасралтгүй хангах, гадна талд гэрэлтүүлэг тавих, тэдгээрийг автоматаар залгах ба салгах, гэрэлтүүлгийн чийдэнг солих ажлыг төмөр замын эрчим хүчний байгууллага (эсвэл гэрээний дагуу төмөр замыг эрчим хүчээр хангагч байгууллага) хариуцна.

8.5.Авто болон төмөр замын засварын ажил нь гармын дохиоллын төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагаанд нөлөөлөх бол гармын дохиоллын төхөөрөмжийн үзлэг, засвар, үйлчилгээг хариуцагч байгууллагаас зөвшөөрөл авч гүйцэтгэнэ. Зам засварын ажлын явцад дохиоллын төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагааг түр хугацаагаар алдагдуулах тохиолдолд хаалтууд, автомат гэрлэн дохиоллын ажиллагааг салгах, сэргээх ажлыг зөвхөн дохиоллын төхөөрөмжийн үзлэг, засвар, үйлчилгээг хариуцагч байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ.

8.6.Төмөр замын гармын байгууламжуудын засварын ажлыг гүйцэтгэж байх үед гармаар тээврийн хэрэгслийг гаргах болон тойруулж гаргах ажил хүндрэлтэй байвал суурь бүтэц эзэмшигч нь замын цагдаагийн болон авто замын байгууллагатай зөвшилцөн гармаар гарах тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг тодорхой хугацаагаар зогсоох арга хэмжээ авна.

8.7.Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнд саад болохуйц гармын засварын ажлын үед доорх шаардлагыг хангаж ажиллана:

- Гармын төлөвлөгөөт засварын ажлын үед цагдаагийн байгууллагад 7-оос доошгүй хоногийн өмнө албан бичгээр хандсан байх;

- Яаралтай засварлах шаардлагатай ажлын үед нэн даруй мэдэгдэх.

8.8.Төмөр замын гармын дохиоллын төхөөрөмж, автомат хориглолын буюу цахилгаан хангамжийн төхөөрөмжийг засах ажлыг гүйцэтгэх нөхцөлд гармын дохиоллын төхөөрөмжийн ажиллагаа алдагдахаар бол доорх байгууллага, ажилтнууд хариуцан хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангана:

- жижүүртэй гарман дээр бол гармын жижүүр. Үүний тулд дээрх ажлуудыг хийхийн өмнө гармын дохиоллын төхөөрөмжийн үзлэг, засвар, үйлчилгээг хариуцан ажилладаг болон гармыг эрчим хүчээр хангагч байгууллагууд нь гармын жижүүрийг харьяалах байгууллагад ажил гүйцэтгэхээс гурваас доошгүй хоногийн өмнө урьдчилан мэдэгдэнэ;

- жижүүргүй гарман дээр бол ажил гүйцэтгэж байгаа байгууллагын эрх бүхий ажилтан. Энэ тохиолдолд ажил гүйцэтгэж байгаа ажилтнууд (замын бригадын даргаас дээш ба ДТХ-ын механикчаас дээш албан тушаалтан) гармын хоёр талд авто замын дэнж дээрх гэрлэн дохионы дэргэд “Зогсохгүй явах хориотой” тэмдгийг тавина. Үүний тулд дохиоллын байгууламжаар тоноглогдсон гармын хээрийн байгууламжийн (релейний) шүүгээ буюу түүний ойролцоо тусгай хайрцагт ажил гүйцэтгэх үед ашиглах зориулалтын “зогсохгүй явах хориотой” тэмдэг хоёр ширхгийг хадгалж байна.

8.9.Засварын ажлыг төлөвлөсөн хугацаандаа гүйцэтгэж чадахгүй бол ажилтан нь энэ тухай удирдах байгууллагадаа мэдэгдэж, орон нутгийн онцлогоос хамааруулан цаашид ямар арга хэмжээ авах тухай шийдвэр гаргуулна.

8.10.Төмөр замын гармын техникийн байдалд суурь бүтэц эзэмшигчийн гармын үзлэг, засвар, үйлчилгээ эрхэлдэг байгууллагын ажилтнууд сард нэг удаа комиссын бүрэлдэхүүнээр үзлэг хийж илэрсэн зөрчил дутагдлыг “Гармын төхөөрөмж, байгууламжид үзлэг хийх дэвтэр”-т бичиж, засварлах хугацааг тогтоож өгнө. Үүнээс гадна өөрийн хариуцсан төхөөрөмж байгууламжид хийх үзлэг шалгалтыг суурь бүтэц эзэмшигчийн тогтоосон зурмагийн дагуу хугацаанд нь хийж гүйцэтгэнэ.

Ес.Хариуцлага

9.1.Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд зөрчлийн тухай хуульд заасан дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/153 дугаар тушаалын Төмөр замын гарам
ашиглах журмын нэгдүгээр хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМЫН ГАРМЫН ЗЭРЭГЛЭЛИЙГ ТОГТООХ АРГАЧЛАЛ

Хоногт аялах галт тэрэгний тоо (хоёр чиглэлийн нийлбэрээр)	Хоногт өнгөрөх тээврийн хэрэгслийн тоо (хоёр чиглэлийн нийлбэрээр)				
	200 ба түүнээс цөөн	201-1000	1001-3000	3001-7000	7001-ээс олон
16 ба түүнээс цөөн галт тэрэг аялдаг гол шугам ба нийтийн болон дагнасан хэрэглээний замаар	IV	IV	IV	III	II
17-100	IV	IV	III	II	I
101-200	IV	III	II	I	I
201 ба түүнээс олон	III	II	II	I	I

ТАЙЛБАР:

- I, II, III, IV -гармын зэрэглэлүүд
- Хоногт өнгөрөх тээврийн хэрэгслийн тоо нь 40000-аас их бол авто ба төмөр замыг хоёр өөр түвшинд огтлолцуулна.

---oOo---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/153 дугаар тушаалын Төмөр замын гарам
ашиглах журмын хоёрдугаар хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМЫН ГАРМЫГ ГАРМЫН ДОХИОЛЛЫН ТӨХӨӨРӨМЖӨӨР ТОНОГЛОХ ҮНДСЭН ШААРДЛАГА

Д/д	Гармын нэр	Авто тээврийн хэрэгсэлд зориулагдсан гармын дохиоллын төрөл	Төмөр замын тээврийн хэрэгсэлд зориулагдсан гармын дохиоллын төрөл
1	Хоорондын ба өртөөний замд байрлах жижүүргүй гарам	Автомат гэрлэн дохиолол	Дохиолол тавихгүй
2	Төмөр замын гол шугамд байрлах зохицуулалттай гарам	Автомат гэрлэн дохиололтой автомат хаалт, гармын жижүүр	Байрлуулсан газраас нь гарам харагдах нөхцөлд гармаас 800 метрээс холгүй зайд байрлуулсан хаах гэрлэн дохио
3	Өртөөний хязгаарт байрлах зохицуулалттай гарам	Автоматаар хаагддаг хаалт буюу товруу дарж нээдэг хаалт, гармын жижүүр	Өртөөний гэрлэн дохио ба үндэслэлтэй үед тусгай хаах гэрлэн дохиог байрлуулж болох ба улаан гэрлээр нэмж тоноглогдсон сэлгээний шонтой, шонгүй гэрэл дохио
4	Зам төмрийн хэлхээгээр тоноглох боломжгүй ойртох хэсэгтэй салбар ба бусад замтай огтлолцсон зохицуулалтгүй гарам	Гэрлэн дохионы дохиолол	Найруулагчийн буюу зүтгүүрийн бригадаар удирдуулдаг улаан ба цагаан гэрэлтэй тусгай гэрлэн дохио
5	Зам төмрийн хэлхээгээр тоноглох боломжгүй ойртох хэсэгтэй салбар ба бусад замтай огтлолцсон жижүүртэй гарам	Цахилгаан, механикжуулсан хаалт буюу гар хаалттай гэрлэн дохионы дохиолол	Жижүүрээр удирдуулдаг улаан ба цагаан гэрэлтэй тусгай гэрлэн дохио

ТАЙЛБАР:

1. Гармыг автомат байгууламжаар тоноглохдоо батлагдсан зураг төсөл, түүнд тусгагдсан бүдүүвч (схем)-ийг хэрэглэнэ.

2. Зохицуулалттай гармын дохиолол ба хаалтны маягийг энэхүү журмын шаардлага ба орон нутгийн нөхцлөөс хамааруулан нэг маягийн зураг төслийн дагуу тогтооно.

3. Ойртох хэсгийн уртыг галт тэрэгний хурд, гармуудын тооцооны урт, гармаар нэвтрэн өнгөрөх тээврийн хэрэгслийн хамгийн бага хурд зэргээс хамааруулан тогтооно. Гэхдээ галт тэрэг гарманд ойртон ирж байгааг мэдээлэх тооцоот хугацаа дараах хэмжээнээс бага байж болохгүй. Үүнд:

- Автомат гэрлэн дохиололтой болон автомат хаалттай бол 40 секунд;
- Урьдчилан мэдэгдэх (анхааруулах) дохиололтой бол 50 секунд.

ТӨМӨР ЗАМЫН ГАРАМ, МАЛ ТУУЖ ГАРГАХ ГАРЦ БА ХИЙМЭЛ ТӨХӨӨРӨМЖ, ДООГУУР ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛҮҮДИЙГ НЭВТРҮҮЛЭХ ГАЗРУУДАД ТАВИГДАХ ЗАМЫН ТЭМДЭГҮҮД

төмөр замын хаалттай гарам

төмөр замын хаалтгүй гарам

төмөр замын гарамд

төмөр замын ойртоно

гарам

Засварын ажил

зогсохгүй явах
хориотой

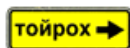
орох

хориотой

хөдөлгөөн зам нарийсан хориотой

тойрох чиг өндөр хязгаарлал

хурдны дээд хязгаарлал

өргөний тусгаарлал

сөрөг хөдөлгөөнд

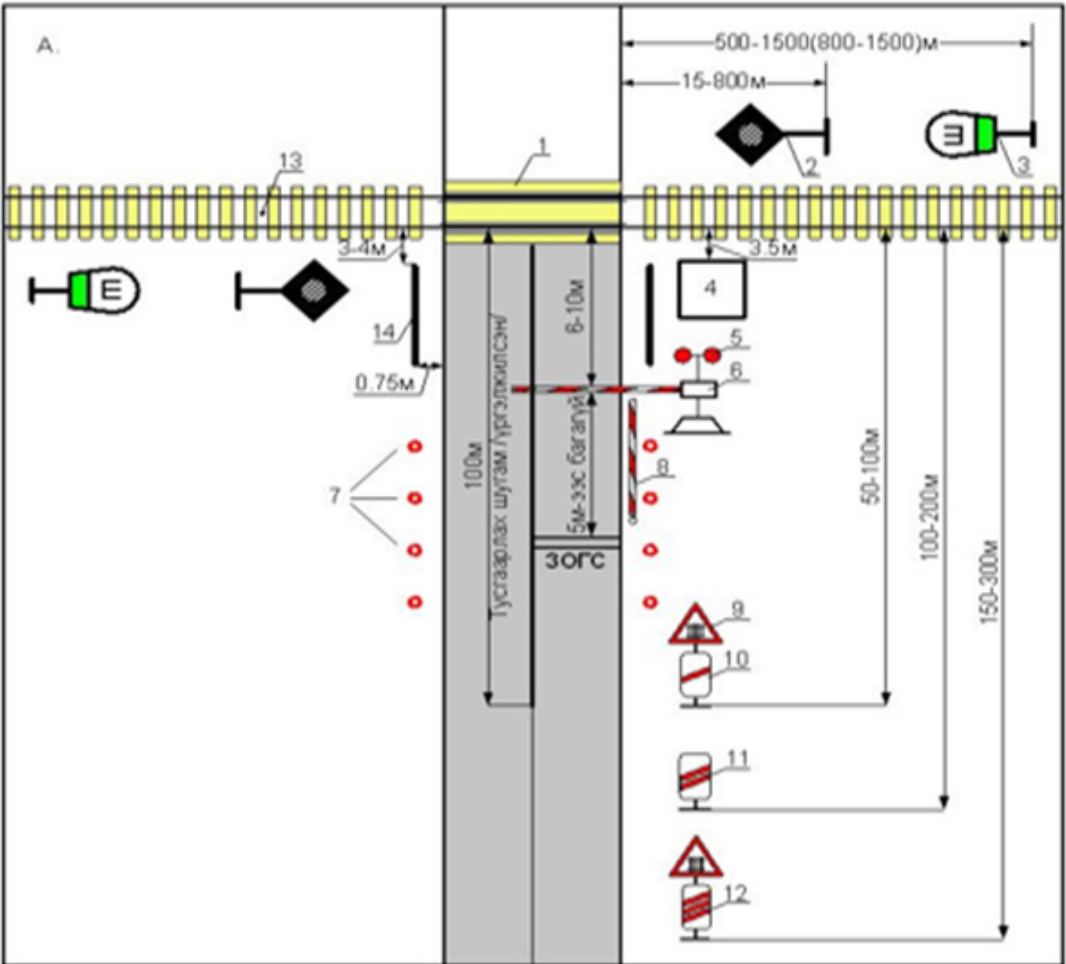

сөрөг хөдөлгөөнд давуу эрхтэй зам
тавьж өгнө

объект хүртэлх зай

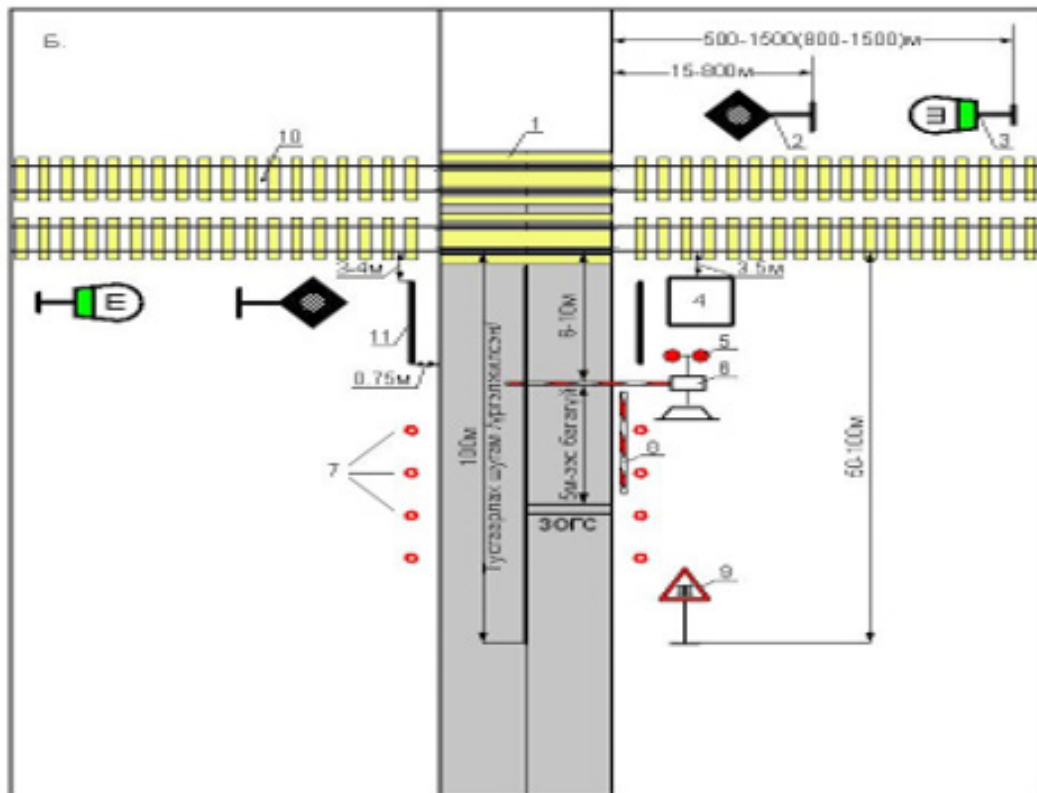
ГАЗАР ДАХЬ ОГТЛОЛЦСОН ХААЛТААР ТОНОГЛОГДСОН ГАРАМ

ТАЙЛБАР:

- 1.Төмөр замын гармын шал;
- 2.Төмөр замаас хөдөлгөөнийг хаах гэрлэн дохио;
- 3.Машинч нараар дуут дохио өгүүлэх тэмдэг;
- 4.Гармын жижүүрийн байр;
- 5.Тээврийн хэрэгслэлийн хөдөлгөөнийг хориглох гэрлэн дохио;
- 6.Гармын хаалт;

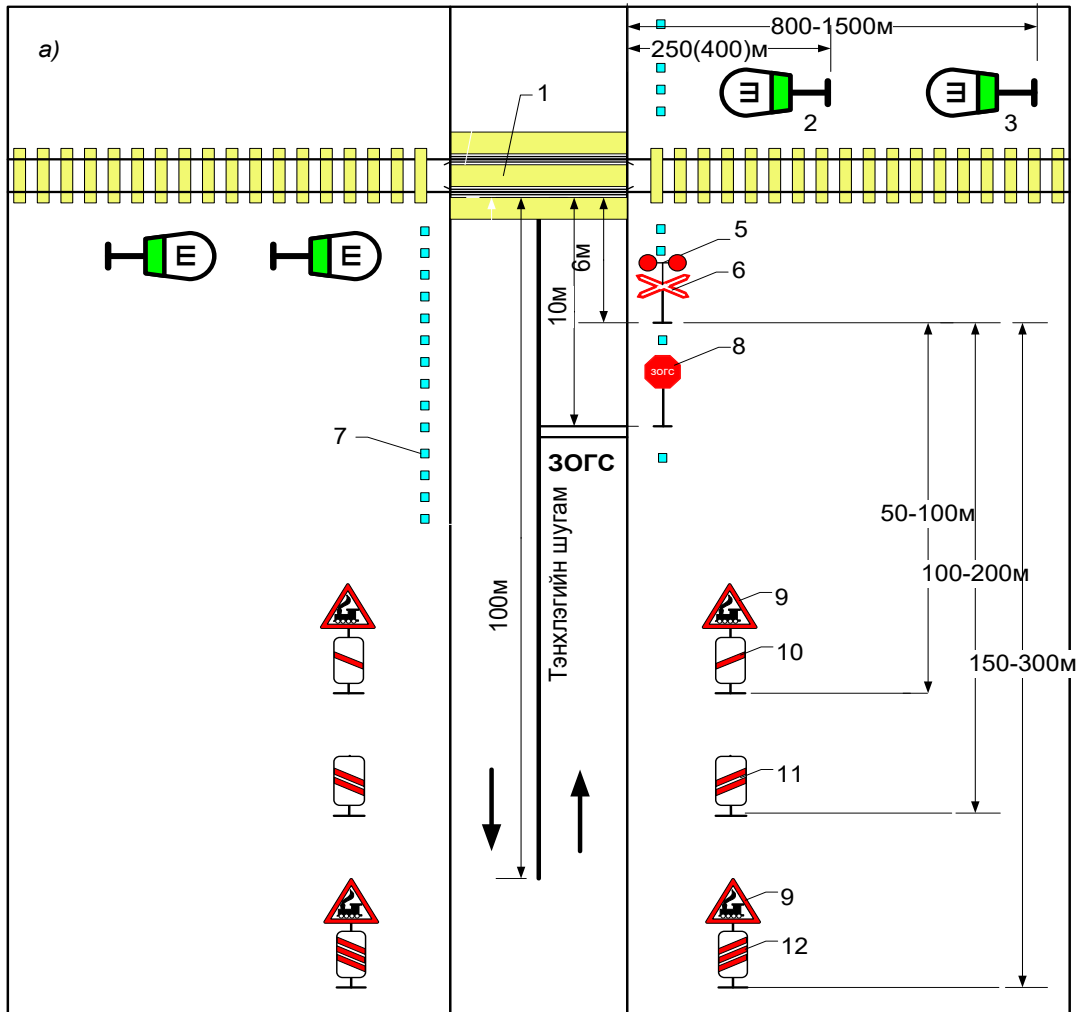
**ХОТ ТОСГОН СУУРИН ГАЗРЫН НУТАГ ДЭВСГЭР ДАХЬ АВТОЗАМ ТӨМӨР ЗАМТАЙ
ОГТЛОЛЦСОН ГАЗАР ДАХЬ ХААЛТААР ТОНОГЛОГДСОН ГАРАМ**

ТАЙЛБАР:

- 7. замын хашлага шон;
- 8. “Дээд оврын хязгаар” замын тэмдэг;
- 9. “төмөр замын хаалттай гарам” тэмдэг;
- 10, 11, 12 “төмөр замын гарамд ойртоно” гэсэн замын тэмдэг;
- 13. Зогсоох улаан самбарыг байрлуулах суурь;
- 14. Хашлага.

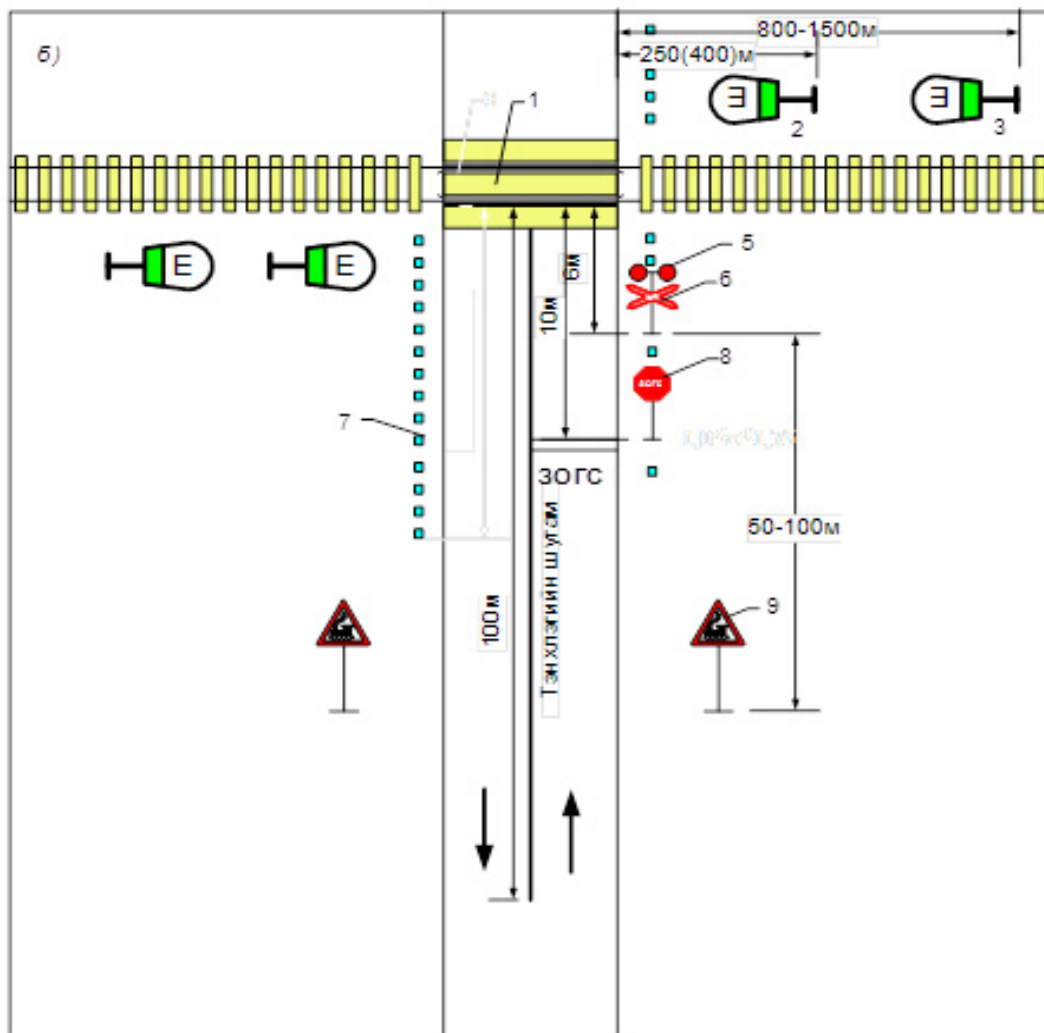
**ХОТ СУУРИН ГАЗРААС ЗАЙДУУ БАЙРЛАСАН АВТОМАТ ГЭРЛЭН ДОХИОГООР
ТОНОГЛОГДСОН ГАРАМ**

ТАЙЛБАР:

- 1.Төмөр замын гармын шал
- 2,3.Машинч нараар дуут дохио өгүүлэх тэмдэг (шүгэл дохио)
- 5.Тээврийн хэрэгслэлийн хөдөлгөөнийг хориглох гэрлэн дохио
- 6.Нэг төмөр зам огтлолцсон гарам

**ХОТ СУУРИН ГАЗРЫН НУТАГ ДЭВСГЭРТ БАЙРЛАСАН АВТОМАТ
ГЭРЛЭН ДОХИОЛЛООР ТОНОГЛОГДСОН ГАРАМ**

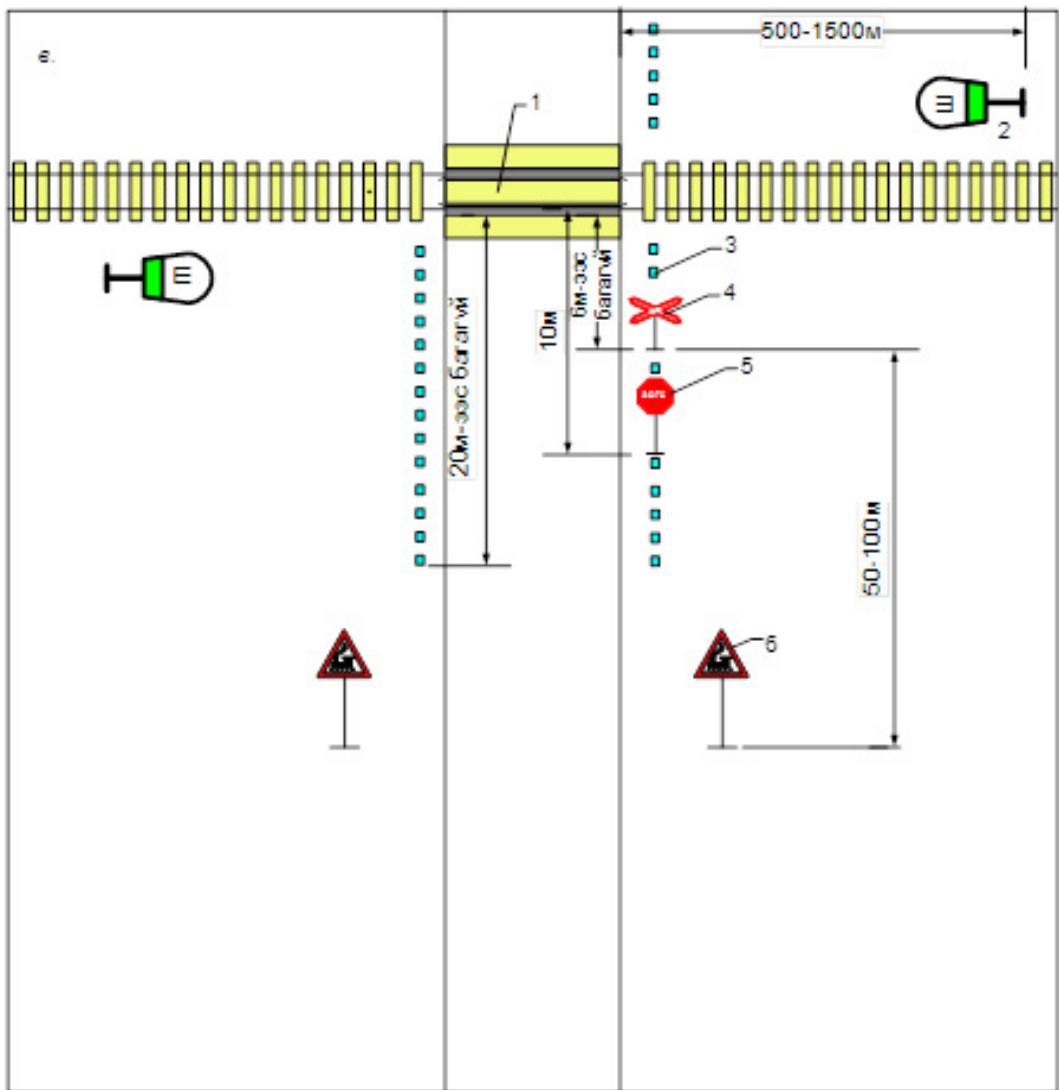
7. замын хашлага шон

“зогсохгүй явах хориотой” замын тэмдэг

9. “төмөр замын хаалтгүй гарам” тэмдэг

10,11,12 “төмөр замын гарманд ойртоно” гэсэн замын тэмдэгүүд

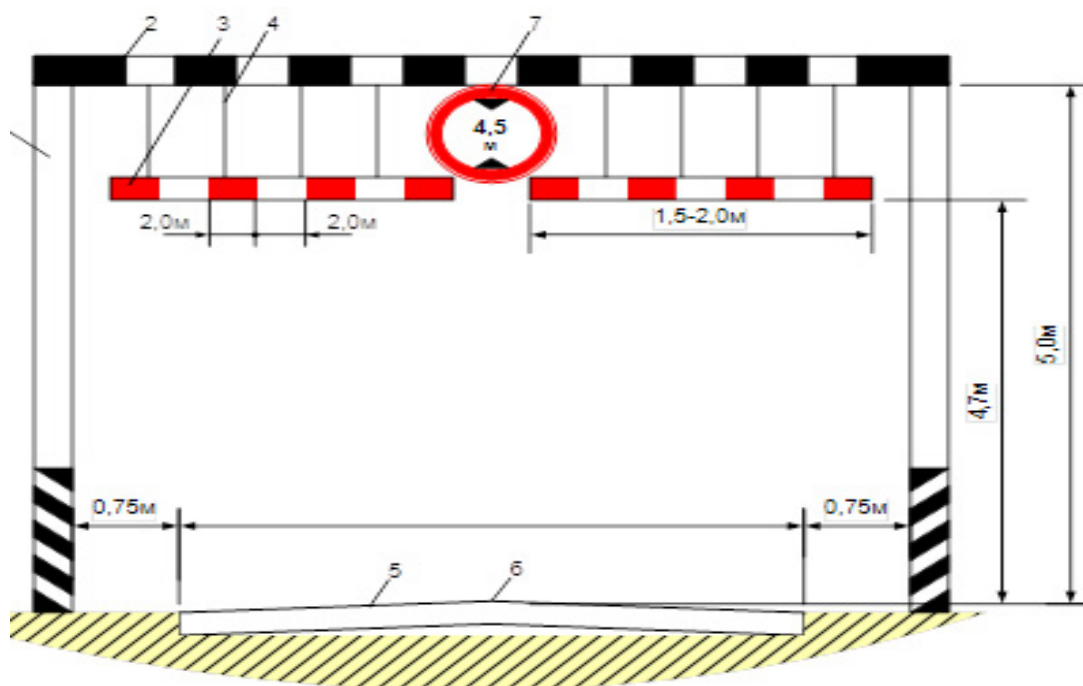
ГАРМЫН ДОХИОЛЛЫН БАЙГУУЛАМЖААР ТОНОГЛОГДООГҮЙ ИҮ ЗЭРГИЙН ГАРАМ

ТАЙЛБАР:

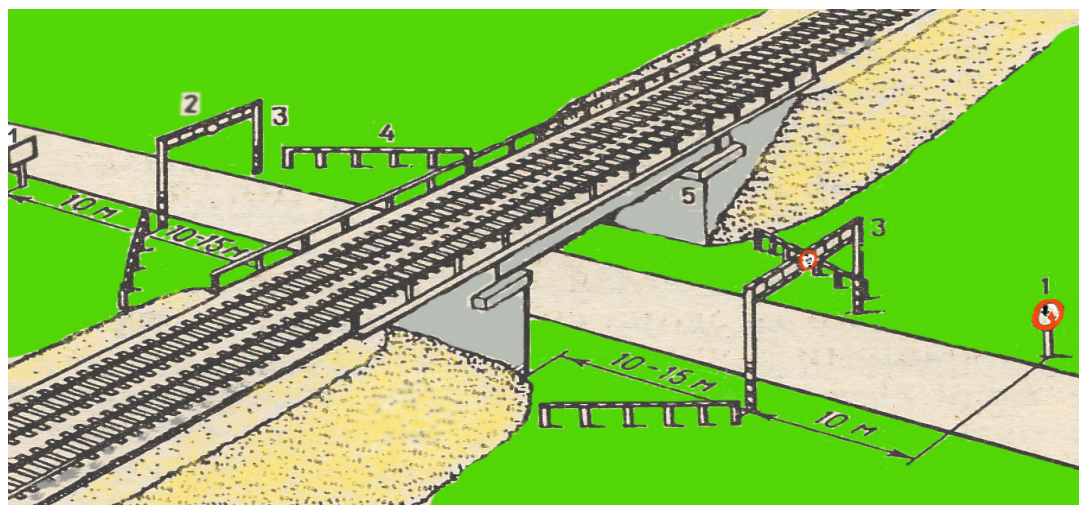
- 1.Төмөр замын гармын шал
- 2.Машинч нараар дуут дохио өгүүлэх тэмдэг (шүгэл дохио)
- 3.замын хашлага шон
- 4.Төмөр замын гарам (1.3 а,б)
- 5.“зогсохгүй явах хориотой” замын тэмдэг
- 6.“төмөр замын хаалтгүй гарам” тэмдэг

ОВРЫН ХААЛГА

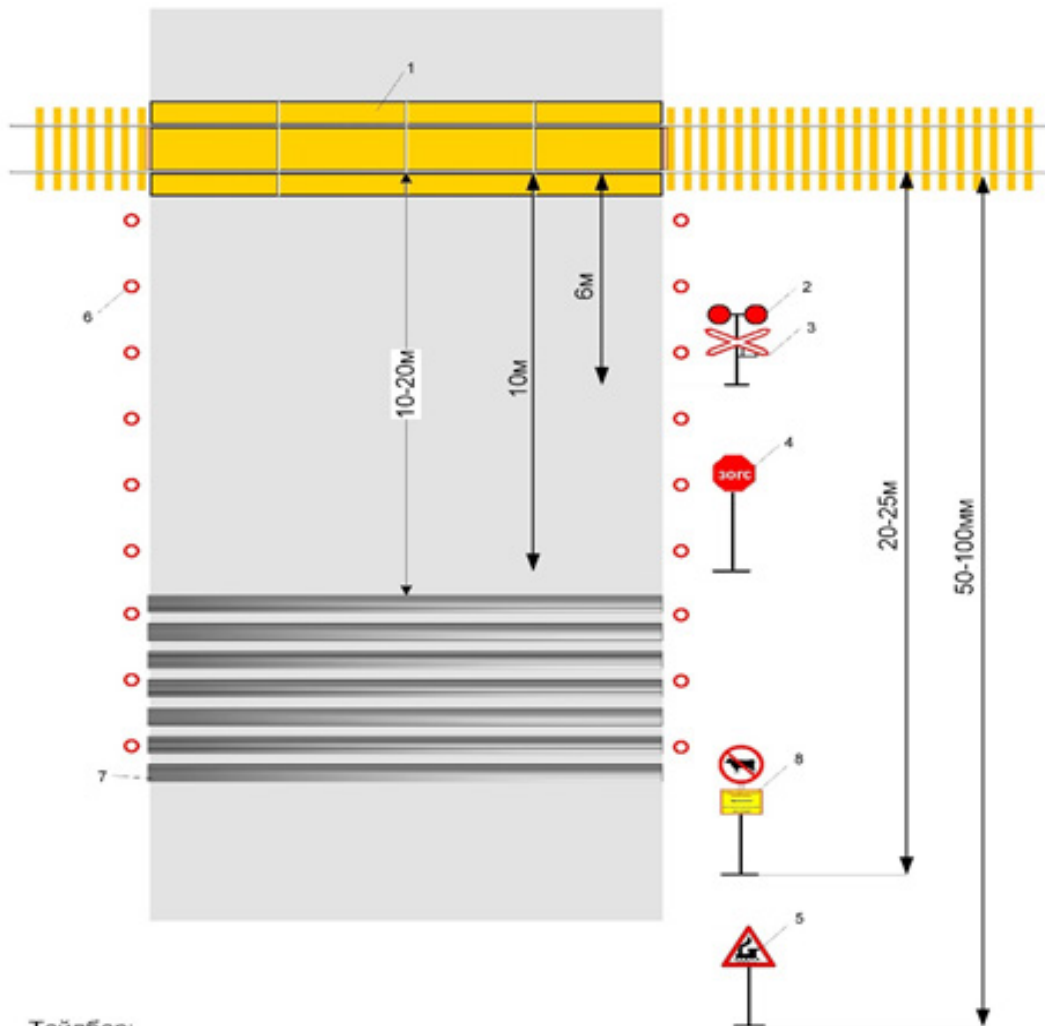

ТАЙЛБАР:

- 1.Тулгуур
- 2.Хөндлөвч дам нуруу
- 3.Өндөрийн хязгаарлал
- 4.Төмөр гинж буюу утас
- 5.Автозамын зорчих
- 6.Замын тэнхлэг
- 7."Дээд оврын хязгаар" замын тэмдэг

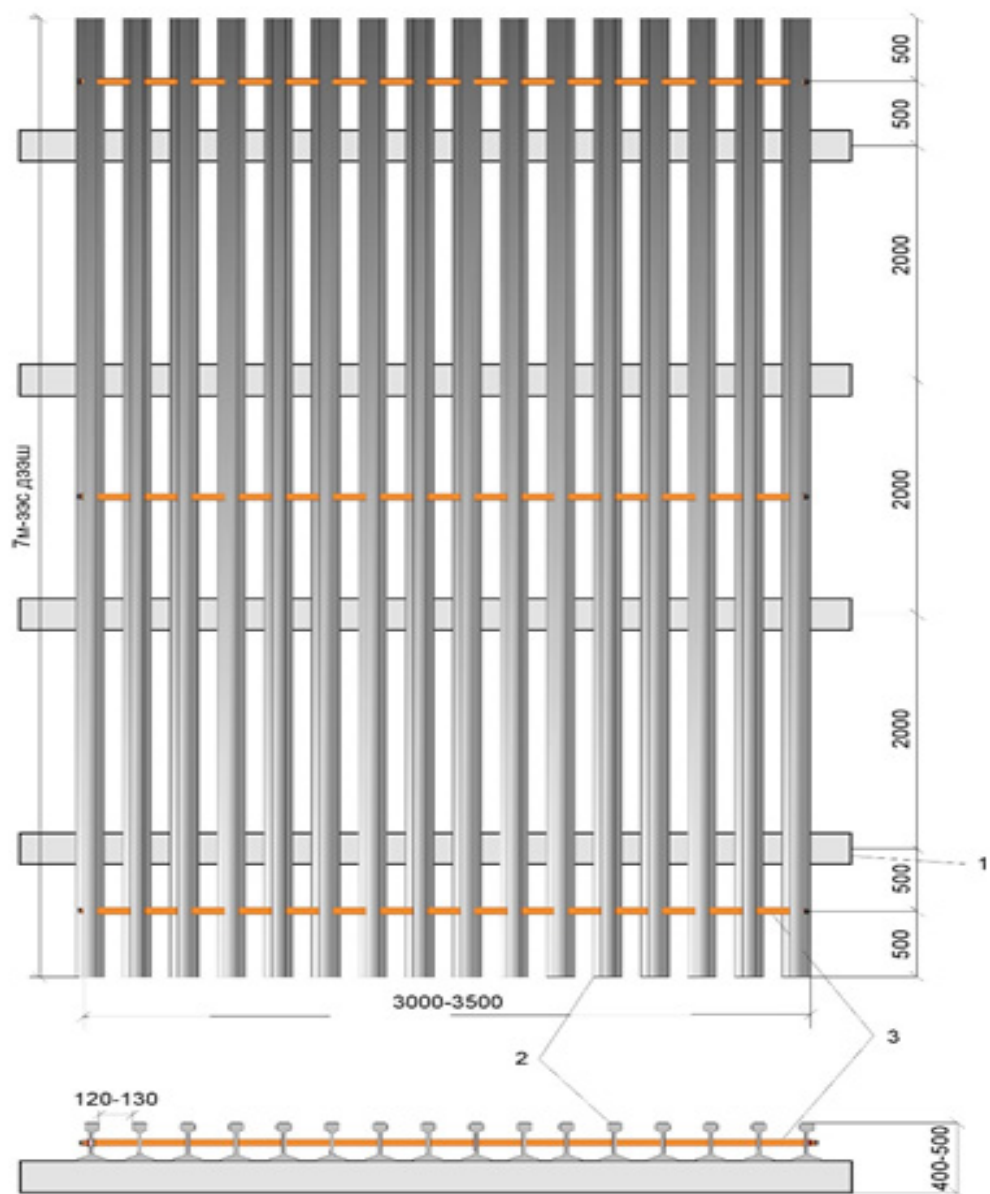
**Хот, суурин газраас зайдуу байрласан мал хорих
төхөөрөмжөөр тоноглогдсон гарам**

Тайлбар:

1. Төмөр замын гармын шалавч
2. Тээврийн хэрэгслэлийн хөдөлгөөнийг хориглох гэрлэн дохио
3. "Төмөр замын гарам" тэмдэг (1.3а)
4. "Зогсохгүй явах хориотой" тэмдэг (3.5)
5. "Төмөр замын хаалтгүй гарам" тэмдэг (1.2)
6. Замын хашлага шон
7. Мал хорих төхөөрөмж
8. Гармаар мал гаргахыг хориглох тэмдэг

Гармын мал хорих төхөөрөмжийн зураг

Тайлбар:

1. Суурь
2. Зам төмөр
3. Холбоос боолт

Хэмжих нэгж: мм

---oOo---

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАМ, ТЭЭВРИЙН ХӨГЖЛИЙН
САЙД ТУШААЛ**

2020 оны 8 дугаар
сарын 17-ны өдөр

Дугаар А/154

Улаанбаатар
хот

**ТӨМӨР ЗАМЫН
ТЭЭВРИЙН НИЙТЛЭГ БАГЦ ДҮРЭМ БАТЛАХ ТУХАЙ**

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2, Монгол Улсын Захиргааны ерөнхий хуулийн 68 дугаар, 69 дүгээр зүйл, Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.3, 15 дугаар зүйлийн 15.1-т заасныг үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Монгол Улсын Захиргааны ерөнхий хуульд нийцүүлэн шинэчлэн боловсруулсан Төмөр замын тээврийн нийтлэг багц дүрэмд багтах “Төмөр замын техник ашиглалтын журам”-ыг нэгдүгээр, “Төмөр замын дохиолол, холбооны журам”-ыг хоёрдугаар, “Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журам”-ыг гуравдугаар, “Төмөр замын тээвэр дэх осол, гологдлыг судлан бүртгэх журам”-ыг дөрөвдүгээр, “Төмөр замаар ачаа тээвэрлэх журам”-ыг тавдугаар, “Төмөр замаар зорчигч, тээш, ачаан тээш тээвэрлэх журам”-ыг зургадугаар, “Төмөр замын тээвэр зуучлалын үйл ажиллагааны журам”-ыг долдугаар, “Галт тэрэгний зурмаг зохицуулалтын журам”-ыг наймдугаар, “Суурь бүтэц ашиглуулах журам”-ыг есдүгээр, “Суурь бүтэц ашиглалтын тариф тогтоох аргачлал”-ыг аравдугаар, “Төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой зарим объект, үйл ажиллагаанд гэрчилгээ олгох журам”-ыг арваннэгдүгээр, “Төмөр замын аюултай бүс, төмөр замын зурвас газар, аюулгүйн бүсэд төмөр замын болон бусад объект байрлуулах, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулах, нэвтрэх журам”-ыг арванхоёрдугаар, “Монгол Улсын хилээр нэвтрэх буй хөдлөх бүрэлдэхүүний бүртгэл хөтлөх, хүлээлцэх журам”-ыг арвангуравдугаар, “Галт тэрэгний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилтны сахилгын тусгай журам, ажлын цагийн хуваарь, хөдөлмөрийн нөхцөл”-ийг арвандөрөвдүгээр, “Төмөр замын мэргэжилтэй ажилтныг бэлтгэх, сургалт зохион байгуулах, мэргэшүүлэх, мэргэжлийн зэрэг олгох, шалгалт авах журам”-ыг арвантавдугаар, “Суурь бүтэц, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам ашиглах, суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч хоорондын хамтран ажиллах болон тээвэрлэлтийн үйлчилгээ үзүүлэх гэрээний үлгэрчилсэн загвар”-ыг арванзургадугаар, “Төмөр замын байгууллагууд харилцан мэдээлэл солилцох журам”-ыг арвандолоодугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2.Энэхүү Төмөр замын тээврийн нийтлэг багц дүрэмд хамаарагдах журмуудыг мөрдөж ажиллахыг Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллагуудад даалгасугай.

3.Энэхүү тушаал гарсантай холбогдуулан Зам тээврийн сайдын 2014 оны 225 дугаар тушаал, 2015 оны 347 дугаар тушаал, Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2018 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 264 дүгээр тушаал, 2018 оны 12 дугаар сарын 11-ний өдрийн 280 дугаар тушаал, 2020 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрийн А/127 дугаар тушаалыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

3.Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төмөр зам, далайн тээврийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар /Б.Артур/, Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар /М.Энхболд/-т тус тус үүрэг болгосугай.

САЙД

Л.ХАЛТАР

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЕХНИК АШИГЛАЛТЫН ЖУРАМ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1.Төмөр замын техник ашиглалтын журмын зорилго нь Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого, төмөр замын тээврийн техникийн зохицуулалт, стандарт, технологийн баримт бичгийн хэрэгжилтийг хангах, төмөр замын байгууламж, техник тоног төхөөрөмж, хөдлөх бүрэлдэхүүний үндсэн хэмжээ болон тэдгээрийн ашиглалт, засвар, үйлчилгээнд тавигдах шаардлага, галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохион байгуулах журам, горим, зарчмыг тогтооход оршино.

1.2.Энэхүү журам нь Төмөр замын тээврийн тухай хууль тогтоомж, Төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журамд /цаашид “дүрэм журам” гэх/ заасны дагуу төмөр замын тээвэрлэлтийг зохион байгуулах үүрэг бүхий төмөр замын суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай эзэмшигч, аж ахуйн нэгж байгууллага төмөр замын тээвэртэй холбоотой үйл ажиллагаа явуулж буй хуулийн этгээд /үйлчлүүлэгч/ дагаж мөрдөнө. Төмөр замын техник ашиглалтын журмыг хэрэгжүүлснээр төмөр замын салбарын бүх байгууллага, нэгжийн хоорондын ажлын уялдаа холбоо, тээвэрлэлтийн аюулгүй, тасралтгүй хэвийн байдал хангагдана.

1.3.Нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбайд байх байгууламж, техник тоног төхөөрөмж, хөдлөх бүрэлдэхүүнийг үйлдвэрлэх, барих, төлөвлөх, ашиглахтай холбоотой бүх дүрэм, журам, заавар нь энэхүү журмаар тогтоосон шаардлага, норм нормативт нийцсэн байна.

1.4.Төмөр замын тээврийн нийт ажилтан нь дараах нийтлэг үүрэг хүлээнэ:

а/ төмөр замын тээврийн тухай хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журмыг чанд биелүүлэх, тээврийн техник хэрэгслийг энэхүү журам, технологийн горим, стандарт, нормын шаардлагын дагуу ашиглах, арчлах;

б/ зорчигчийн аялах аятай нөхцөлийг бүрдүүлэн эелдэг, уриалгахан, хөнгөн шуурхай үйлчлэх;

в/ ачаа, тээш, ачаан тээшийг бүрэн бүтэн тээвэрлэх, үйлчлүүлэгчийн тээвэрлэлтийн эрэлт хэрэгцээ, галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй, найдвартай, тасралтгүй ажиллагааг хангах;

г/ зорчигч, үйлчлүүлэгч, төмөр замын тээвэртэй холбоотой үйл ажиллагаа явуулж буй этгээдээс төмөр замын тээврийн салбарт мөрдөгдөж буй хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журам, үндэсний стандарт, нормативыг сахин биелүүлэхийг шаардах.

1.5.Энэ журамд хэрэглэгдсэн нэр томьёо, тодорхойлолтыг Төмөр замын тээврийн тухай хууль, үндэсний стандартад заасан утгаар ойлгож хэрэглэнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ТӨМӨР ЗАМЫН БАЙГУУЛАМЖ БА ТӨХӨӨРӨМЖИД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

2.1.Төмөр замын тээврийн байгууламж, төхөөрөмж /цаашид “байгууламж, төхөөрөмж” гэх/ нь төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журам, үндэсний стандартын шаардлагад бүрэн нийцсэн байна.

2.2.Байгууламж, төхөөрөмжид эвдрэл гэмтэл гарахаас урьдчилан сэргийлэх, нормативт үзлэг шалгалтыг тогтмол хийх, техникийн засвар үйлчилгээг чанартай гүйцэтгэх, хэвийн ажиллагааг хангах явдал нь тухайн байгууламж, төхөөрөмжийг

ашиглаж байгаа өртөө, депо, хэсэг, аж ахуйн нэгж, тэдгээрийг удирдан, хариуцсан ажилтны гол үүрэг байна. Ажилтан нь албан үүргийн хүрээнд байгууламж, төхөөрөмжийн ашиглалтад тавигдах шаардлагыг судлан мэдсэн байна.

2.3. Байгууламж, төхөөрөмж, машин механизм, техник хэрэгсэл нь үндэсний стандарт, зураг төслийн баримт бичиг, техникийн нөхцөлд тохирсон, байна. Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журамд заасны дагуу гэрчилгээтэй байна. Байгууламж, төхөөрөмж, механизм, тоноглол нь техник ашиглалтын өгөгдлийг тусгасан паспорттой байна.

2.4. Байгууламж, төхөөрөмж нь эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон хурдтайгаар галт тэргийг өнгөрүүлэх нөхцөл шаардлагыг хангасан байна.

2.5. Байгууламж, төхөөрөмжийн зураг төслийн баримт бичиг баталгаажуулах эрх бүхий этгээд зөвшөөрсөн тохиолдолд тухайн байгууламж ба төхөөрөмжийн бүтцэд өөрчлөлт оруулж болно.

2.6. Суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүн, үндсэн байгууламж, төхөөрөмжийн үечилсэн засварын хугацаа, ангиллыг үндэсний стандартаар тогтоож, харин арчлалтын норм, журам, үлгэрчилсэн технологийн горимыг суурь бүтэц эзэмшигч батална.

2.7. Шинээр барих буюу шинэчлэн сайжруулсан төмөр замын шугам, барилга байгууламж, төхөөрөмжийг холбогдох хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, үндэсний стандартын дагуу ашиглалтад хүлээн авна.

2.8. Төмөр замын гол болон салбар замын байгууламж, төхөөрөмж нь үндэсний стандартаар тогтоосны дагуу төмөр замд барилга, байгууламжийн ойртох хязгаар, хөдлөх бүрэлдэхүүний “А”, “Б”, “С” оврын шаардлага хангасан байна. Депо, засварын газар, ачих буулгах талбай болон байгууллага, аж ахуй нэгж, компанийн үйлдвэрийн байгууламж, төхөөрөмж, үйлдвэрийн дэвсгэр нутгийн хоорондох байгууламж, төхөөрөмж нь энэхүү стандартаар тогтоосон төмөр замд барилга, байгууламжийн ойртох хязгаар, хөдлөх бүрэлдэхүүний “Д”, “СП” оврын шаардлагыг хангасан байна. Шинээр барих, шинэчлэн сайжруулах байгууламж, төхөөрөмж нь дээр дурдсан стандартын “А”, “Б”, “Д”, “С”, “СП” оворот тохирсон байх шаардлагатай. Барилгын засварын болон бусад ажлыг гүйцэтгэхэд байгууламж, төхөөрөмжийн овор хэмжээг зөрчихгүй байна.

2.9. Депо, засварын газар, ачих буулгах талбай болон байгууллага, аж ахуйн нэгж, компанийн үйлдвэрийн байгууламж, төхөөрөмж, үйлдвэрийн дэвсгэр нутгийн хоорондох байгууламж, төхөөрөмж нь үндэсний стандартаар тогтоосон төмөр замд барилга, байгууламжийн ойртох хязгаар, хөдлөх бүрэлдэхүүний “СП” оврын шаардлагыг хангасан байна.

2.10. Төмөр замын гол зам, дагнасан хэрэглээний зам хүртэлх салбар замын байгууламж, төхөөрөмж, барилгын засварын болон бусад ажлыг гүйцэтгэхэд байгууламж, төхөөрөмж нь оврын хэмжээ хэтрүүлэхгүй байх шаардлагатай.

2.11. Хос замт шугамын замын тэнхлэг хоорондын зай шулуун хэсэгт 4100 мм-ээс доошгүй байна. Өртөөн дээрх зэргэлдээ замуудын тэнхлэг хоорондын зай шулуун хэсэгт 4800 мм-ээс доошгүй, туслах чанарын зам, хөдлөх бүрэлдэхүүн зогсоох зам, ачих буулгах талбайн замуудын тэнхлэг хоорондын зай 4500 мм-ээс доошгүй байна.

2.12. Ачааг нэг вагоноос нөгөө вагонд шилжүүлэн ачихад зориулагдсан замын тэнхлэг хоорондын зай 3600 мм байж болно. Тахир хэсэг дэх зэргэлдээ замуудын тэнхлэг, өртөө болон хоорондын зам дахь замын тэнхлэг, барилга, байгууламжийн ойртолтын оврын зай, хэмжээг үндэсний стандартыг үндэслэн тогтооно.

2.13. Тусгай зориулалтын чингэлгийн вагонд ачих бэхлэх техникийн нөхцөлийг хангаж, давхар ачигдсан хоосон буюу ачаатай чингэлэг нь хөдлөх бүрэлдэхүүний “Н” овор дотор, задгай хөдлөх бүрэлдэхүүнд ачсан ачаа /сав, баглаа, боодол, бэхэлгээг

оролцуулан/ нь дотоодын тээвэр, мөн экспорт, импортын тээвэрт хэрэглэгдэх үндэсний стандартаар тогтоосон ачилтын оврын дотор тус тус байрлагдсан байна. Хөдлөх бүрэлдэхүүний “Н” овор болон задгай хөдлөх бүрэлдэхүүний ачилтын овор дотор байрлуулах боломжгүй ачааг уг стандартаар тогтоосон хэтрүү оврын дотор багтах аар тээвэрлэнэ. Задгай хөдлөх бүрэлдэхүүний ачилтын овор хэмжээний дотор байрлуулах боломжгүй ачаа болон хэтрүү овортой ачааг Төмөр замаар ачаа тээвэрлэх журмын шаардлагад нийцүүлэн тээвэрлэнэ. Ачилт их хийдэг газар болон салбар замд ачааг овор хэмжээний дотор зөв байрлуулсан эсэхийг шалгах зориулалттай оврын хаалга байгуулна.

2.14.Замын дэргэд буулгах буюу ачихаар бэлтгэсэн ачааг төмөр замд барилга, байгууламжийн ойртох болон хөдлөх бүрэлдэхүүний оврын стандартад заасан зайд хурааж бэхэлнэ. Зам засварын ажилд зориулан буулгах чигжээнээс бусад ачааг 1200 мм хүртэл өндөртэй бол захын зам төмрийн толгойн гадна ирмэгээс 2.0 метр, түүнээс өндөр бол 2.5 метрээс ойргүй зайд байрлуулна.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ЗАМЫН АЖ АХУЙН БАЙГУУЛАМЖ, ТӨХӨӨРӨМЖИД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

3.1.Төмөр замын суурь бүтэц нь өөрийн орны болон хүлээн зөвшөөрөгдсөн олон улсын стандартын шаардлагыг хангасан, тухайн хэсэгт тогтоосон хамгийн их хурдтай явах галт тэрэгний аюулгүй бөгөөд жигд хөдөлгөөнийг хангаж байна.

3.2.Замын засвар, арчлалт, үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгжийн байрлал, түүний хариуцсан зам, техник байгууламж, төхөөрөмж нь тогтоосон жин, хурдтай галт тэргийг нэвтрүүлэх нөхцөл, шаардлагыг хангасан байна.

3.3.Замын дэвсгэр болон огтлолын зурагт тавигдах шаардлага

3.3.1.замын эргэлтийн өнцөг, радиус, түүний тойрог болон шулуун хэсгийн холбоос, хэвгийн босоо хавтгай дахь элементүүдийн өөр хоорондын холбогдох нөхцөл, хэвгийн аяс зэрэг нь замын батлагдсан дэвсгэр, дагуу, хөндлөн огтлолын зурагт тохирч байна. Төмөр замын зурвас газар, аюулгүйн бүс, аюултай бүсийн хэмжээг тогтоохдоо гол замын тэнхлэгээс хэмжиж тогтооно.

3.3.2.өртөө, зөрлөг болон гүйцэж түрүүлэх газрыг тэгш шулуун талбарт байрлуулах боловч шаардлагатай тохиолдолд 0,0015-аас үл хэтрэх хэвгйд байрлуулж болно.

3.3.3.бартаатай нөхцөлд 0,0025 хүртэл ихэсгэхийг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрсөн техникийн нөхцөлөөр шийдвэрлэнэ.

3.3.4.төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрснөөр газар зүйн байрлалын хувьд онц бартаатай газарт хэвгийн хэмжээ 0,0025-аас их байж болно. Замын хэвгий нь 0,0025-аас их хэсэглэх газарт сэлгээ хийж зүтгүүр, вагоныг бүрэлдэхүүнээс салгаж болохгүй.

3.3.5.хэвгий газарт байрласан өртөө, зөрлөгт тогтоосон нормын жинтэй галт тэрэг байрнаас хөдлөх нөхцөлийг хангасан байна. Хоорондын замд зорчигчийн галт тэрэг байрнаас хөдөлж болохуйц 0,006-аас ихгүй хэвгийтэй газар зорчигчийн бууж суух зогсоолыг байгуулж болох, онцгой тохиолдолд 0,006-аас 0,008 хүртэл хэвгийтэй газар зогсоол барьж байгуулах зөвшөөрлийг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага **олгоно**.

3.3.6.өртөө, зөрлөг, гүйцэж түрүүлэх газар, зарим парк, татах замыг шулуун хэсэгт байрлуулна. Эдгээрийг хүнд нөхцөлд хурдны замд 2000 метр, I, II зэрэглэлийн замд 1500 метр, III, IV зэрэглэлийн замд 1200 метр радиустай тахир хэсэгт байгуулна.

3.3.7.замын аж ахуйн байгууламж, төхөөрөмжийг онц хүнд нөхцөлд I, II зэрэглэлийн замд 600 метр, III, IV зэрэглэлийн замд 500 метр радиустай тахир хэсэгт байгуулж болно.

3.3.8.хүнд нөхцөлд татах замыг 500 метр хүртэлх радиустай тахир хэсэгт байгуулж болно.

3.3.9.хэсэглэх газрын гол замыг тахир хэсэгт байрлуулах бол суман шилжүүлгийг замын шулуун хэсэгт байрлуулна.

3.3.10.өртөөний хүлээн авах, явуулах зам, бусад замд нийлсэн салбар болон холбох зам нь өртөө буюу хоорондын зам руу хөдлөх бүрэлдэхүүн өөрөө өнхөрч гарахаас сэргийлсэн хамгаалах сум буюу хамгаалах мухар замтай байна.

3.3.11.хамгаалах мухар замын ашигтай урт 50 метрээс доошгүй байна. Сунгуу уруудуур бүхий хоорондын замын өмнөх өртөөнд шаардлагатай бол суурь бүтэц эзэмшигчийн баталсан зураг төслийн дагуу мухар замыг барина.

3.3.12.гол болон өртөөний зам, салбар замын дэвсгэр дагуух огтлолын байдлыг багаж хэрэгсэл, зам оношилгооны вагоноор тодорхой хугацаанд тогтмол шалгаж байна.

3.3.13.замын дэвсгэр болон дагуу огтлолын байдлыг өөрчлөхөд хүргэсэн замын шинэчлэлт буюу бусад ажил хийгдэж байгаа хэсгүүдийг ажил дуусмагц гүйцэтгэгч байгууллагын захиалгаар эрх бүхий зураг төслийн байгууллага зохих шалгалтыг хийж холбогдох бичиг баримтыг замын засвар үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгжид шилжүүлж өгнө.

3.3.14.ялгах, хэсгийн, ачааны томоохон өртөөн дээрх ялгах дов, довын бэлийн болон татах замуудын тууш огтлолыг 3 жилд нэгээс доошгүй удаа, бусад замд 10 жилд нэгээс доошгүй удаа тусгай багаж ашиглан шалгана.

3.3.15.зам эзэмшигч аж ахуйн нэгж өөрийн эзэмшилд байгаа замын аж ахуйн бүх байгууламж, төхөөрөмжийн масштаб, бүдүүвч зураг, замуудын дагуу ба хөндлөн огтлолын зураг, баримт бичигтэй байна.

3.3.16.замын огтлолын зураг, өртөөний масштаб, бүдүүвч дэвсгэр зургийг эрх бүхий зураг төслийн байгууллага гүйцэтгэнэ.

3.4.Замын ул шороо, дээд бүтэц, хиймэл төхөөрөмжид тавигдах шаардлага

3.4.1.замын шулуун хэсэг дэх ул шорооны үндсэн талбайн өргөн нь тухайн замын дээд бүтэцтэй тохирч байвал зохино. Төмөр замын шугам нь нэг замтай хэсэгт 5,5 метр, хоёр замтай хэсэгт 9,6 метр, хадархаг ба шүүрүүлэгч хөрстэй хэсэгт нэг замтай бол 5,0 метр, хоёр замтай бол 9,1 метрээс багагүй байна.

3.4.2.хоорондын замын шулуун хэсэгт шинээр баригдах төмөр замын ул шорооны дээд талын өргөний хэмжээ нь үндэсний стандартын шаардлагад нийцсэн байна.

3.4.3.төмөр замын тахирын радиус нь 2000 метрээс бага хэсэгт ул шороог тогтоосон нормын дагуу өргөсгөнө. Шинээр барьж байгуулах төмөр замын шугамын ул шорооны үндсэн талбайн өргөнийг батлагдсан үндэсний стандартаар гүйцэтгэнэ. Шинээр баригдсан төмөр замын ул шорооны дэнж замын хоёр талд 0,4м-ээс багагүй байна.

3.4.4.ус халидаг газрын ул шорооны ирмэг нь хүчтэй салхилах үеийн усны долгионы хамгийн их өндрөөс дээш 0.5 метрээс багагүй өндөр байна.

3.4.5.өргөн царигийн төмөр замын шулуун хэсэгт болон 650 метрээс их радиустай тахир хэсэгт царигийн өргөний хэмжээ нь 1520 мм байна. 650 метр ба түүнээс бага радиустай тахир хэсэгт царигийн өргөний хэмжээг дараах байдлаар тогтооно.

- 650—451 метр радиустай бол 1524 мм;
- 450—300 метр радиустай бол 1530 мм;
- 299 метр ба түүнээс бага радиустай бол 1535 мм

3.4.6.нарийн царигийн төмөр замын шулуун хэсэгт болон 350 метрээс их радиустай тахир хэсэгт царигийн өргөний хэмжээ нь 1435 мм байна. 350 метр ба түүнээс бага радиустай тахир хэсэгт царигийн өргөний хэмжээг дараах байдлаар тогтооно.

- 350—300 метр радиустай бол 1440 мм;
- 299 метр ба түүнээс бага радиустай бол 1450 мм

3.4.7.одоо ашиглагдаж байгаа өргөн царигийн төмөр замд царигийн өргөний хэмжээг 1520 мм-т шилжүүлж дуусах хүртэл шулуун хэсэгт болон 650 метрээс их радиустай тахир хэсэгт царигийн өргөний хэмжээ нь 1524 мм байж болно. Ийм үед 650 метр ба түүнээс бага радиустай тахир хэсэгт царигийн өргөний хэмжээг дараах байдлаар тогтооно.

- 650–451 метр радиустай бол 1530 мм;
- 450–351 метр радиустай бол 1535 мм;
- 350 метр ба түүнээс бага радиустай бол 1540 мм

3.4.8.царигийн өргөний өөрчлөлтийн зөвшөөрөгдөх хүлцлийн хэмжээ нь өргөн царигийн төмөр замын шулуун болон 450 метрээс их радиустай тахир, нарийн царигийн төмөр замын шулуун болон тахир хэсэгт өргөсгөхөд 8 мм, нарийсгахад 4 мм-ээс хэтрэхгүй байна. Харин өргөн царигийн төмөр замын 450 метр ба түүнээс бага радиустай тахирт царигийн өргөсөлт болон нарийсалтын зөвшөөрөгдөх хүлцлийн хэмжээ нь ± 6 мм-ээс хэтрэхгүй байна.

3.4.9.зам төмөр нь хажуугийн элэгдэлтэй бол 1200 метр ба түүнээс бага радиустай тахир хэсэгт царигийн өргөсөлтийн зөвшөөрөгдөх хэмжээ нь 8 мм-ээс их буюу зам төмрийн толгойн ажлын ирмэгийн бодит элэгдлийн хэмжээгээр өргөссөн байж болно. Ингэхдээ өргөн царигийн төмөр замын 450 метрээс их радиустай тахир хэсэгт бол 1535 мм-ээс, 450 метр ба түүнээс бага радиустай тахир хэсэгт бол 1546 мм-ээс тус тус хэтрэхгүй байна. Харин нарийн царигийн төмөр замд бол 350 метр ба түүнээс их радиустай тахир хэсэгт 1450 мм-ээс, 350 метрээс бага радиустай тахир хэсэгт 1461 мм-ээс тус тус хэтрэхгүй байна.

3.4.10.замын шулуун хэсэгт хоёр талын зам төмрийн толгойн дээд тал нэг түвшинд байна. Мөн энэ хэсэгт бүх уртын туршид нэг талын зам төмөр нөгөө талынхаас 6 мм өндөр байхаар арчлахыг зөвшөөрнө.

3.4.11.замын тахир хэсгийн гадна талын зам төмрийн өндөрлөлтийг тахирын радиусаар явах хөдөлгөөний хурдыг харгалзан суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаалаар тогтоох бөгөөд хэмжээ нь 150 мм-ээс хэтрэхгүй байна. Харин шаардлагатай үед гол замын тахир хэсэгт төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлөөр уг өндөрлөлтийг 150 мм-ээс их байлгаж болно.

3.4.12.замын шулуун, мөн тахир хэсгийн хоёр зам төмрийн түвшингийн зөрүү нь тогтоосон нормоос 4 мм-ээс илүүгүй байж болно.

3.4.13.онцгой том хэмжээтэй, галт тэрэгний хөдөлгөөнд чухал үүрэг бүхий хиймэл төхөөрөмжийн жагсаалт, геологийн хүнд нөхцөлд байгаа болон хэв гажилтын нөлөөлөлд байгаа эдгээр төхөөрөмжийн ашиглалтын явцад хяналт тавихдаа төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журмыг үндэслэн суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

3.4.14.хиймэл төхөөрөмж нь шаардлагатай үед үзлэг хийх зориулалтын төхөөрөмж хэрэгсэлтэй байна. Дохиоллын ба оврын хяналтын төхөөрөмжөөр тоноглох гүүр, хоолойн жагсаалтыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

3.4.15.төмөр замын гүүрийн байгууламж нь хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй тооцооны нормыг үндэслэн даацаар ангилагдан, арчлагдана.

3.4.16.зам, замын байгууламжийн бүх төхөөрөмж нь стандарт, нормын дагуу хийгдсэн зураг, техникийн паспорттой байна.

3.4.17.замын байдалд байнгын хяналт тавихад оношилгооны вагон, дрезин, автоматрис болон тэргэнцэр хэрэглэнэ.

3.5.Зам төмөрт тавигдах шаардлага:

3.5.1.зам төмөр нь галт тэрэгний хурд, нэг гол дээрх ачаалал, ачааны нягтралаас хамаарсан ашиглалтын үндэсний стандартын шаардлага, нөхцөлд нийцсэн байна.

3.5.2.гол болон хүлээн авах, явуулах замын зам төмрийг суурь бүтэц эзэмшигчийн баталсан үечлэлийн дагуу оношилгооны хэрэгслээр шалгана.

3.5.3. ачааны эрчимжилт нь жилд 10 сая тн/км-ээс их бөгөөд ачааны галт тэрэг 90 км/цаг, зорчигчийн галт тэрэг 120 км/цаг хүртэл хурдтай явдаг замд зам төмрийн толгойн элэгдэл дараах хэмжээнээс хэтрэхгүй байна:

1 м уртын жин 60 кг ба түүнээс хүнд маягийн зам төмөрт:

- нийлмэл 12 мм,
- хажуугийн 15 мм.

1 м уртын жин 50 кг ба түүнээс хүнд маягийн зам төмөрт:

- нийлмэл 10 мм,
- хажуугийн 13 мм.

1 м уртын жин 43 кг ба түүнээс хүнд маягийн зам төмөрт:

- нийлмэл 6 мм,
- хажуугийн 8 мм.

3.5.4. ачааны эрчимжилт нь жилд 10 сая тн/км-ээс бага замд зам төмрийн толгойн элэгдэл дараах хэмжээнээс хэтрэхгүй байна:

1 м уртын жин 60 кг ба түүнээс хүнд маягийн зам төмөрт:

- нийлмэл 16 мм,
- хажуугийн 15 мм.

1 м уртын жин 50 кг ба түүнээс хүнд маягийн зам төмөрт:

- нийлмэл 13 мм,
- хажуугийн 13 мм.

1 м уртын жин 43 кг ба түүнээс хүнд маягийн зам төмөрт:

- нийлмэл 9 мм,
- хажуугийн 10 мм.

3.6. Суман шилжүүлэгт тавигдах шаардлага:

3.6.1. суман шилжүүлэг нь батлагдсан зураг ба замд тавьсан зам төмрийн маягтай тохирч байна. Суман шилжүүлэг нь дор дурдсан маркийн тоонолжтой байна:

а. гол зам болон зорчигчийн галт тэрэг хүлээн авах, явуулах замд 1/11-ээс огцом биш, огтлолцсон замын үргэлжлэл болох зөрсөн, дан суманд 1/9-ээс огцом биш, зорчигчийн галт тэрэг зөвхөн шулуун замаар өнгөрөх суман шилжүүлэг 1/9 маркийн тоонолжтой байж болно.

б. ачааны хөдөлгөөнд зориулагдсан хүлээн авах, явуулах замд 1/9-ээс огцом биш, хэм тэнцүү салсан замын суманд 1/6-ээс огцом биш байна.

3.6.2. гол зам дахь сөргүү суман шилжүүлгийн шорын өмнө хамгаалах хөндлөвч тавьсан байна.

3.6.3. дараах гэмтэлтэй суман шилжүүлгийг ашиглаж болохгүй.

а. суман шилжүүлгийн шорын холбоос салсан;

б. суман шилжүүлгийн нэгдүгээр татуургын эсрэг хэмжихэд шор нь жааз зам төмрөөс 4 мм ба түүнээс их завсартай болсон;

в. шор эмтэрснээс дугуйн дэл шор дээр гарах аюултай болсон, гол зам дахь суман шилжүүлгийн шор 200 мм ба түүнээс илүү, хүлээн авах-явуулах зам дахь суман шилжүүлгийн шор 300 мм ба түүнээс илүү, өртөөний бусад зам дахь суман шилжүүлгийн шор 400 мм ба түүнээс урт эмтэрсэн;

г. суман шилжүүлгийн шорын толгойн өргөн дээгүүрээ 50 мм ба түүнээс илүү байдаг огтлолд хэмжилт хийхэд шор жааз зам төмрөөс 2 мм ба түүнээс илүү суусан;

д. суман шилжүүлгийн тоонолжийн зүрхэвчийн болон хаших зам төмрийн толгойн ажлын талстуудын хоорондын зай 1524 мм-ийн царигт 1477 мм-ээс, 1520 мм-ийн царигт 1472 мм-ээс, 1435 мм-ийн царигт 1391 мм-ээс тус тус бага байвал;

е. хаших зам төмөр ба сахал зам төмөр хоёрын ажлын талстуудын хоорондын зай өргөн царигийн суман шилжүүлэгт 1435 мм-ээс, нарийн царигт 1348 мм-ээс их байвал;

ё. тоонолж зүрхэвч, сахал төмөр буюу хаших төмөр хугарсан;

ж. шор буюу жааз зам төмөр хугарсан;

з. хаших зам төмрийн 2 нүхтэй хавчуулгатай үед 2 боолт тасарсан, нэг нүхтэй хавчуулгатай үед нэг боолт тасарсан;

и. жааз зам төмөр, шор, тоонолжийн зүрхэвч, сахал зам төмрийн босоо элэгдэл гол замд 6 мм, хүлээн авах явуулах замд 8 мм, бусад замд 10 мм-ээс их болсон.

3.6.4. өртөөнд суман шилжүүлэг тавих болон авахыг суурь бүтэц эзэмшигчийн шийдвэрээр гүйцэтгэнэ.

3.6.5. өртөөнд ба хоорондын замд шинээр тавьсан болон шинэчилсэн суман шилжүүлгийг суурь бүтэц эзэмшигчээс томилогдсон комисс хүлээн авна.

3.6.6. дор дурдсан төвлөрүүлээгүй суман шилжүүлгийг хяналтын цоожоор тоноглогдсон байна:

а. галт тэрэг хүлээн авах, явуулах замын сум, хамгаалалтын сум;

б. тэсэрч дэлбэрэх аюултай ачаатай вагон зогсооход зориулсан зам руу оруулах сум;

в. сэргээн босгох, галын галт тэрэг зогсооход зориулагдсан зам руу оруулах сум

г. хамгаалах, барих мухар зам руу оруулах сум;

д. оношилгооны вагон, замын машин зогсооход зориулагдсан зам руу оруулах сум, дов, ялгах замд байрлуулснаас бусад төвлөрүүлсэн, хяналтын цоож бүхий суман шилжүүлгүүд нь зүүдэг цоожоор цоожилж болохуйц хэрэгслээр тоноглогдсон байна.

3.6.7. төмөр замын тээврийн салбарт шинээр нэвтэрч буй систем нь зүүдэг цоожоор цоожилж болохуйц хэрэгслээр тоноглогдоогүй бол аюулгүй байдлыг хангах ижил төрлийн хэрэгслээр орлуулах ба түүнийг суурь бүтэц эзэмшигчийн баталсан технологийн заавраар зохицуулна.

3.6.8. төвлөрүүлээгүй суман шилжүүлгийг гэрэлтүүлдэг, гэрэлтүүлдэггүй сум заагчаар тоноглоно. Энэ талаар өртөөний техник захирамжийн актад заана.

3.6.9. суман шилжүүлэг, суман шилжүүлгийн заагч, хаягч сум, шор, вагон бэхлэх суурин төхөөрөмжийг тавих, суурилуулах, засварлах, арчлах ажлыг суурь бүтэц эзэмшигчийн зам хариуцсан нэгж болон эрх бүхий хуулийн этгээд гүйцэтгэнэ.

3.6.10. суман шилжүүлэг, суман шилжүүлгийн заагч, хаягч сум, шор, вагон бэхлэх суурин төхөөрөмж нь дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол, эрчим хүчний байгууламж, хэрэгслээр тоноглогдсон тохиолдолд тэдгээрийн засвар, техникийн үйлчилгээг суурь бүтэц эзэмшигчийн дохиолол, холбоо, эрчим хүч хариуцсан нэгж гүйцэтгэнэ.

3.6.11. зүтгүүр, вагон, замын болон бусад аж ахуйн нэгжийн замын суман шилжүүлэг, суман шилжүүлгийн заагчийг, цэвэрлэж арчлах, гэрэлтүүлэх, бүрэн бүтэн байлгахыг тухайн аж ахуйн нэгж хариуцна.

3.7. Төмөр замын огтлолцол, гарам, бэлчирт тавигдах шаардлага

3.7.1. Төмөр замын дэд бүтцийг бусад инженерийн байгууламжтай огтлолцуулахыг асуудлыг төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.11-т заасан “төмөр замын аюултай бүс, төмөр замын зурвас газар, аюулгүйн бүсэд төмөр замын болон бусад объект байрлуулах, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулах, нэвтрэх” журмаар зохицуулна.

а. төмөр замтай нэг түвшинд огтлолцсон гармаар трамвай болон тролейбусны хөдөлгөөн нээж болохгүй.

б. төмөр замтай нэг түвшинд огтлолцсон гармаар хотын нийтийн тээврийн том оврын зорчигчийн автобусны шинэ шугам нээхдээ суурь бүтэц эзэмшигчтэй зөвшилцөнө.

3.7.2. галт тэрэг болон тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний хэмжээ, хурд, дохиоллын хэрэгслээр тоноглогдсон байдал, үзэгдэлтийн нөхцөлөөс шалтгаалж гарам зохицуулалттай ба зохицуулалтгүй байж болно. Гармыг зэрэглэлээс нь хамааруулан дохиоллын байгууламж, холбооны хэрэгслээр тоноглох, гэрэлтүүлэх, хаалтуудын

хэвийн байдлыг тогтоох, арчлах, үйлчлэх асуудлыг төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.1-т заасан “Төмөр замын гарам ашиглах журам”-ын журмаар тогтооно.

3.7.3. овор ихтэй, хүнд жинтэй тээврийн хэрэгсэл, өөрөө явагч болон гинжит машин, механизмыг гармаар гаргахдаа тухайн замын засвар үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгжийн даргын зөвшөөрснөөр замын мастер буюу замын бригадын даргын хяналтын дор гүйцэтгэнэ.

3.7.4. гармын жижүүр гарам дээр галт тэрэг болон тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангаж, гармын хаалтыг цаг тухайд нь нээж, хааж, тогтоосон дохио өгч, өнгөрч байгаа галт тэрэгний байдлыг хянаж байна.

3.7.5. хөдөлгөөний аюулгүй байдалд хөнөөл учруулж болох гэмтэл илрүүлвэл гармын жижүүр галт тэргийг зогсоох арга хэмжээ авах бөгөөд харин галт тэрэгний сүүлийн дохио байхгүй байвал энэ тухай өртөөний жижүүрт буюу замын засвар үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгжийн диспетчерт илтгэх үүрэгтэй.

3.7.6. цахилгаан болон холбооны шугам, нефть, хий, ус дамжуулах хоолой, бусад газар дээрх болон доорх байгууламжийг төмөр замтай огтлолцуулахыг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын шийдвэрээр гүйцэтгэнэ.

3.7.7. шинээр барьж байгаа шугам, салбар замыг өртөө хоорондын гол замд холбохгүй байхыг хатуу анхаарч ажиллах ба зөвхөн батлагдсан зураг төслийн дагуу гүйцэтгэнэ. Онцгой шаардлагатай үед суман шилжүүлэг, өртөөний замуудтай хэсэгт тухайн хөрсний судалгаа болон огтлолцлын гүнийг тодорхойлж, шаардлага хангасан нөхцөлд суурь бүтэц эзэмшигчийн техникийн нөхцөлийн дагуу төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлөөр шийдвэрлэнэ.

3.8. Зам болон дохионы тэмдэгт тавигдах шаардлага

3.8.1. гол замын хажууд зам болон дохионы тэмдэг тавина. Суман шилжүүлэг болон замын холбогдох бусад газарт хязгаарын шон тавина. Төмөр замын зурвас газрын заагийг заах, ул шорооны далд болон ил төхөөрөмжийг газрын гадаргуу дээр тэмдэглэж тусгай тэмдэг тавина.

3.8.2. дохионы тэмдэгт дараах тэмдэг хамаарна:

- а. мэдэгдэх самбар;
- б. шүгэл дуугаргах тухай машинчид анхааруулах тэмдэг “Ш” ;
- в. зүтгүүрийг зорчигчийн тавцан, зорчигч буух, суух газрын дэргэд зогсоох тэмдэг;
- г. осолтой газрын эхлэл, төгсгөлийн тэмдэг;
- д. цас цэвэрлэх машины далавч болон хусуурыг эвхэх, тэнийлгэх;
- е. бялт тавих газрыг заагч;
- ё. автомат хориглолын үед сунгуу өгсүүр газар улаан дохиог өнгөрч болох газрыг заагч тэмдэг “Д” ;

ж. хоорондын замд галт тэрэгний тоормосны найдвартай ажиллагааг шалгах газрын тэмдэг “Т1, Т2, Т3”;

- з. радио хориглолын бүсийн эхлэл, төгсгөл;
- и. радио хориглол залгах;
- й. удирдлагын төвтэй холбогдох хил.

3.8.3. замын тэмдэгт дараах тэмдэг хамаарна:

- а. километр, зуутын тэмдэг;
- б. тахирын эхлэл, төгсгөлийн тэмдэг;
- в. хэвгий заагч;
- г. замын засвар үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгж, хэсгийн заагийн тэмдэг.

3.8.4. дохионы тэмдгийг хөдөлгөөний чиглэлийн баруун гар талд, замын тэмдгийг километрийг тоолж эхэлсэн чиглэлийн дагуу баруун гар талд захын замын тэнхлэгээс 3100 мм-ээс доошгүй зайд тавина.

3.8.5. сэтэрхийд /хадархагаас бусад/ болон тэндээс гарах газарт /100м уртад/ замын тэмдгийг захын замын тэнхлэгээс 5700 мм-ээс доошгүй зайд тавина. Хязгаарын шонг нийлж байгаа замуудын тэнхлэгийн хоорондын зай 4100 мм байх газарт, хоёр замын тэнхлэгийн голд тавина.

3.8.6. ачаа шилжүүлэн ачихад зориулан хооронд нь ойрхон тавьсан хоёр замын тэнхлэгүүдийн хоорондын зай 3600 мм байх тэр газарт хязгаарын шонг тавина. Замын тахир хэсэгт дээрх зайг барилга байгууламжийн ойртох хязгаар тогтоосон үндэсний стандартыг баримтлан ихэсгэсэн байна. Зам болон дохионы тэмдэг, заагч төмөр замын дохиолол холбооны журамд заасан хэмжээтэй байна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ЗҮТГҮҮР БОЛОН ВАГОНЫ АЖ АХУЙД, СЭРГЭЭН БОСГОХ ТЕХНИК ХЭРЭГСЭЛД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

4.1. Зүтгүүрийн депо, техник үйлчилгээний газар, зэхэлтийн болон зүтгүүрийн аж ахуйн бусад байгууламжийн байршил, тэдгээрт суурилагдсан тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл нь галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагаар тогтоосон хэмжээг хангах, зүтгүүр түүний сэлбэг, материалыг оновчтой ашиглах, техникийн үйлчилгээ, засварын ажлыг чанартай гүйцэтгэх, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн нөхцөлийг хангах шаардлагад нийцсэн байна.

4.2. Вагон депо, вагоныг ачилтад бэлтгэх, техник үйлчилгээний газар, вагоны аж ахуйн бусад байгууламжийн байршил, тэдгээрт суурилагдсан тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл нь галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагаар тогтоосон хэмжээг хангах, вагоны сэлбэг, материалыг зөв зохистой ашиглах, техникийн үйлчилгээ, засварыг чанартай гүйцэтгэх, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн нөхцөлийг хангах шаардлагад нийцсэн байна.

4.3. Суурь бүтэц эзэмшигч нь байгалийн гамшиг, гал түймэр, осол, сүйрэл, гологдлын хор уршгийг арилгах зориулалтын техник хэрэгсэл бүхий сэргээн босгох болон гал унтраах галт тэрэгтэй байна. Дээрх галт тэрэггүй суурь бүтэц эзэмшигч нь мэргэжлийн байгууллагаас гэрээгээр ашиглана. Суурь бүтэц эзэмшигчийн тогтоосон газарт сэргээн босгох болон галын галт тэрэг, доор дурдсан техник хэрэгсэл, мэргэжлийн ажилтнуудаар зохион байгуулсан багийг байнгын бэлэн байдалд байлгана:

а. сэргээн босгох галт тэрэг, зам сэргээхэд зориулагдсан автомашин, хүнд даацын кран, холбооны шугам түргэн сэргээх баг, автодрезин, бусад техник хэрэгсэл, шуурхай ажлын баг;

б. гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх, гал унтраахад зориулагдсан галын галт тэрэг, галын автомашин, бусад техник хэрэгсэл, гал унтраах бүрэлдэхүүн;

в. тухайн хэсэгт үйлчлэх сэргээн босгох, галын галт тэрэгний эзэмшигч нь харьяалагдах хэсгийн суурь бүтэц эзэмшигчидтэй гэрээний дагуу өөрийн техник, хэрэгслийг хэрэгжүүлэх зарчмаар ажиллана. Шаардлагатай үед суурь бүтэц эзэмшигч нь тухайн орон нутгийн төрийн байгууллагуудын болон онцгой байдлын нэгж, аж ахуйн нэгж, компани гал унтраах техник хэрэгслийг гэрээгээр ажиллуулахад бэлэн байдлыг хангасан байна.

4.4. Сэргээн босгох болон галын галт тэрэг зогсоох замыг өөр хөдлөх бүрэлдэхүүнээр эзлүүлэхгүй байна.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ӨРТӨӨНИЙ АЖ АХУЙН БАЙГУУЛАМЖ, ТӨХӨӨРӨМЖИД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

5.1. Өртөөний зам болон байгууламж, төхөөрөмж нь галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагаар тогтоосон хэмжээ, галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, ачаа, ачаан тээш ачих, буулгах, хөдлөх бүрэлдэхүүн боловсруулах ажиллагааны нормын биелэлт, техник хэрэгсэл, хөдлөх бүрэлдэхүүнийг өндөр бүтээмжтэй ашиглах, хөдөлгөөний болон хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн байна.

5.2. Төмөр замын буудал, тавцан, тасалбар худалдаалах болон бусад үйлчилгээний газар, байгууламж нь зорчигчдын аюулгүй байдлыг ханган зорчигчдод түргэн шуурхай, тохилог, хүртээмжтэй үйлчилгээ үзүүлэх нөхцөлийг хангасан байна. Шаардлагатай газарт зорчигчийн тавцан руу нэвтрэхэд зориулагдсан нүхэн гарц, явган хүний зам, гүүртэй байна. Чиг заах болон анхааруулах тэмдэг тавьж болно.

5.3. Өртөөд нь зорчигчийн болон хот, дүүргийн галт тэрэгний явах цагийн хуваарь, лавлах төхөөрөмж, автомат хадгаламжтай байна. Хоорондын зам дахь зорчигч буух, суух газар нь саравч, сүүдрэвч бүхий тавцантай байна.

5.4. Өртөөний жижүүрийн ажлын байранд жижүүрийн ажилд шууд холбоотой автоматжуулсан ажлын байрны төхөөрөмж, удирдлага, хяналт, холбоо мэдээллийн хэрэгсэл, ерөнхий тэжээлийн салгуур бүхий төвлөрүүлсэн удирдлагын самбар байрлуулна. Дээр дурдсанаас бусад шаардлагатай тоноглол, аппарат, хэрэгслийг хөдөлгөөн хариуцсан салбарын даргын зөвшөөрлөөр байрлуулж болно.

5.5. Ачааны, зорчигчийн өндөр тавцан нь зам төмрийн толгойн дээд түвшингээс 1100 мм өндөр бөгөөд замын тэнхлэгээс 1920 мм-ийн зайд байна. Ачааны, зорчигчийн нам тавцангийн өндөр зам төмрийн толгойн түвшингээс дээш 200 мм байх бөгөөд зам төмрийн тэнхлэгээс 1745 мм зайд байна.

5.6. Тавцангийн өндөр нь ашиглалтын үед дээр заагдсан хэмжээнээс ихсэх тал руугаа 20 мм, багасах тал руугаа 50 мм-ийн хүлцэлтэйгээр, замын тэнхлэгээс заагдсан хэмжээнээс ихсэх тал руугаа 30 мм, багасах тал руугаа 25 мм-ийн хүлцэлтэй байж болно.

5.7. Өртөө, хоорондын замд шинээр барих болон шинэчлэн засварлах өндөр тавцан нь зам засварын ажил, тавцан цэвэрлэх ажлыг механикжуулах, өртөөнд бол хөдлөх бүрэлдэхүүний явах ангид үзлэг хийх боломжийг хангасан хийцтэй байна.

5.8. Сум, дохионы удирдлагын байр нь удирдаж буй сум, дохио нь сайн харагдаж байх нөхцөлийг хангасан байршилтай байна.

5.9. Өртөөний төвлөрүүлэлтийн, сумчны байр суурь бүтэц эзэмшигчээс тогтоосон нормын дагуу шаардагдах дохионы хэрэгсэл, эд хогшил, багаж, материалтай байна.

5.10. Ялгах дов нь гэрлэн дохионы дохиолол, радио холбоогоор болон зүтгүүрийн машинч, найруулагчийн бригад бусад ажилтанд үүрэг даалгавар өгөх, харилцан ярилцахад зориулагдсан паркийн хоёр талын чанга яригчийн холбооны хэрэгслээр тоноглогдсон байна. Сумчны, ивүүрчний байр нь гадна талын дуудлагын хэрэгслээр тоноглогдсон байна.

5.11. Ажлын ачаалал их хэсгийн ачааны өртөөнд галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөний талаар үүрэг даалгавар, шийдвэр дамжуулах, сэлгээний зохицуулагч, өртөөний жижүүр, галт тэрэгний найруулагч, сэлгээний зүтгүүрийн машинч нар өөр хоорондоо болон техникийн контор, техник үйлчилгээний газар, ачаа тээврийн үзлэгийн газар, чингэлэгийн талбай, ачих буулгах газрын ажилтан нартай харилцан ярилцахад зориулагдсан радио холбоо, паркийн хоёр талын чанга яригч, бусад холбооны хэрэгслээр тоноглогдсон байна.

5.12. Хэсгийн, ачааны өртөө нь галт тэрэг, ачааны талаар шаардагдах мэдээг хүлээн авах, дамжуулахад зориулагдсан мэдээллийн тусгай холбоогоор, ачих буулгах анги, терминал, талбай нь зохицуулагчийн дотоод холбоо болон ачаа илгээгч, хүлээн авагчид мэдээлэл хүргэх холбооны хэрэгслээр тоноглогдоно.

5.13. Ачаа, тээврийн үзлэгийн газар, ачих буулгах, шилжүүлэн ачих ангийн зохицуулагч, ажилтан ачаа тээврийн үзлэг хийх болон ачилт буулгалтын ажлыг шуурхай зохион байгуулах, хяналт тавих зорилгоор радио холбоотой байна.

5.14. Өртөөнд зорчигчдод үйлчлэхэд зориулагдсан төхөөрөмж, галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, ачилт буулгалтын болон сэлгээний ажил хийх, хөдлөх бүрэлдэхүүн зэхэх, вагон пүү, техникийн үйлчилгээ засвар хийх, зам, парк, өртөөний жижүүрээс галт тэрэг

угтах газар, суман шилжүүлгийн бэлчир, агуулах, гарц шаардлагатай үед бусад зам болон газруудыг гэрэлтүүлсэн байна.

5.15. Гэрэлтүүлэг нь галт тэрэг, болон сэлгээний хөдөлгөөний аюулгүй үйл ажиллагаа, зорчигч вагонд суух, вагоноос буух үеийн аюулгүй байдал, үйлчлэгч ажилтны тасралтгүй бөгөөд аюулгүй ажиллах, ачааг хамгаалах явдлыг хангасан байна.

5.16. Ачааны ажил багатай завсрын өртөөнд ачих буулгах, өртөөний бусад зам дээр ачааны болон сэлгээний ажил хийгээгүй үед тэдгээрийн гадна талын гэрэлтүүлгийг хэсэгчлэн унтрааж байх хэрэгсэлтэй байна.

5.17. Гадна талын гэрэлтүүлэг нь дохионы гэрлийн тод үзэгдэх явдалд нөлөөлөхөөргүй байна.

5.18. Ачаа, чингэлэг тээш ачих буулгах, шилжүүлэн ачих анги /терминал/ вагон жин, ачилт буулгалтын зам, талбай, оврын хаалга, галт тэрэг, вагонд ачаа тээврийн зөрчил илрүүлэх автомат төхөөрөмж нь гэрэлтүүлэгтэй байна.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМЫН ХОЛБОО, ДОХИОЛЛЫН БАЙГУУЛАМЖ, ТӨХӨӨРӨМЖИЙН АШИГЛАЛТАД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

6.1. Дохионы байгууламж, төхөөрөмжид тавигдах шаардлага:

6.1.1. дохио бол хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах, галт тэрэгний хөдөлгөөн, сэлгээний ажлыг тодорхой зохион байгуулахад зориулагдана.

6.1.2. дохио бол үг дуугүй биелүүлбэл зохих тушаал мөн. Төмөр замын тээврийн ажилтан дохионы шаардлагыг биелүүлэхийн тулд бололцоотой бүх арга хэрэгслийг ашигласан байх шаардлагатай. Хориглосон заалттай гэрлэн дохио, семафорыг өнгөрч болохгүй. Мөн автомат хориглолын үед зүтгүүрийн удирдлага, хяналтын дэлгэц дээрх хориглосон тушаалыг зөрчихгүй ажиллана. Гэрлэн дохио /хаах, давтах, автомат хориглолоор тоноглогдоогүй хэсгийн анхааруулахаас бусад/ ба семафорын гэрэл унтарсан, тэдний заалт буруу, ойлгогдохгүй байх, дохионы бусад хэрэгслээр ойлгогдохгүй дохио өгөгдвөл зогсохыг шаардана.

6.1.3. онцгойлон заасан нөхцөлд хориглосон заалттай /ойлгогдохгүй заалттай буюу гэрэлгүй/ гэрлэн дохио, семафорыг энэхүү журам болон Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд тогтоосноор өнгөрч болно.

6.1.4. галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнд дохионы дараах үндсэн өнгийг хэрэглэнэ:

а. тогтоосон хурдтай явахыг зөвшөөрсөн ногоон өнгө;

б. явахыг зөвшөөрсөн боловч хурд бууруулахыг шаардсан шар өнгө;

в. зогсохыг шаардсан улаан өнгө;

Сэлгээний хөдөлгөөнд дохионы дараах өнгийг хэрэглэнэ:

г. сэлгээний хөдөлгөөн зөвшөөрсөн цагаан өнгө;

д. сэлгээний хөдөлгөөн хориглосон хөх өнгө.

6.1.5. дохионы өнгийг хэрхэн хэрэглэх, дохионы заалтыг өнгөрөх хурдыг Төмөр замын дохиолол холбооны журам болон Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журмаар тогтооно.

6.1.6. дохиог зөв ойлгож хүлээн авахад саад учруулах улаан, шар, ногоон өнгийн гэрэл, чимэглэл, зурагт хуудсыг хэрэглэх, үзэгдэх орчинд байрлуулахгүй.

6.1.7. төмөр замын тээвэрт Төмөр замын дохиолол холбооны журамд заасан дохио, дохионы хэрэгслийг хэрэглэх бөгөөд дохионы өнгө, гэрэл ойлгогчийн өнгө нь тогтоосон стандартад нийцсэн тохирсон байна. Автомат болон хагас автомат хориглолоор тоноглогдсон шугамд хэсэглэх газрыг шинээр барих болон цахилгаан төвлөрүүлэлтээр тоноглох үед дохионд гэрлэн дохио хэрэглэнэ. Цахилгаан очрын хэрэгсэлтэй хэсэгт тэдгээрийг бүрэн сольж дуусах хүртэл семафорыг хэрэглэнэ.

6.1.8. өртөө хоорондын хориглолоор тоноглогдсон шугамд хэсэглэх газрыг шинээр барих болон цахилгаан төвлөрүүлэлт нэвтрүүлэх үед дохионд гэрлэн дохио зүтгүүрийн удирдлага, хяналтын дэлгэц дээрх мэдээллийг хэрэглэнэ.

6.1.9. оруулах, хаах халхлах, өнгөрүүлэх, анхааруулах гэрлэн дохионы улаан, шар, ногоон гэрэл, оруулах семафорын заалт нь замын шулуун хэсэгт өдөр, шөнийн ямар ч цагт 1000 метрээс доошгүй зайд ойртон ирж байгаа галт тэрэгний зүтгүүрийн жолоодлогын бүхээгнээс тод ялгагдан харагдаж байна.

6.1.10. тахир хэсэгт дэх дохио, анхааруулах гэрлэн дохио 400 метрээс доошгүй зайд тод ялгагдахуйц байна. Харин нугачаа бартаа ихтэй /уул, гүнзгий сэтэрхий/ газарт байгаа дээрх гэрлэн дохионы заалт нь 400 метрээс ойр боловч 200 метрээс багагүй зайд харагдаж байна.

6.1.11. анхааруулах зээрэнхийгүй оруулах семафорын заалт өдөр, шөнийн цагт тухайн хэсэгт тогтоосон дээд зэргийн хурдтай галт тэрэг албаны бүрэн тоормос хийж зогсохоор тооцоолсон тоормосны замаас багагүй боловч 1000 метрээс доошгүй зайд галт тэрэгний зүтгүүрийн жолоодлогын бүхээгээс тод ялгагдаж байна.

6.1.12. гол замын гаргах болон замналын гэрлэн дохионы заалт өдөр, шөнийн цагт 400 метрээс доошгүй зайд, хажуугийн замын гаргах болон замналын гэрлэн дохио, урих дохио, сэлгээний гэрлэн дохионы заалт 200 метрээс доошгүй зайд ялгагдаж байна.

6.1.13. бүх оруулах гэрлэн дохионы өмнө анхааруулах гэрлэн дохио байрлуулна. Хэрэв галт тэрэг дээд зэргийн хурдтай явж, албаны бүрэн тоормослолт хийх үед тухайн хэсэгт тооцоолсон тоормосны замын зайд буюу 1000 метрээс доошгүй зайд үндсэн семафор үзэгдэхгүй нөхцөлд оруулах семафорын өмнө анхааруулах зээрэнхийг тавина.

6.1.14. анхааруулах гэрлэн дохиог тухайн хэсэгт тогтоосон дээд хурдтай явах галт тэрэг, яаралтай тоормос хийж зогсох тооцоолсон тоормосны замын зайд байрлуулах боловч үндсэн гэрлэн дохионоос 1000 метрээс доошгүй зайд байрлуулна.

6.1.15. ойртох хэсэг зүтгүүрийн автомат дохиоллын замын байгууламжаар тоноглогдсон бол дээд хурдтай галт тэрэгний зүтгүүрийн автомат дохиолол тоормосны системээ ажиллуулах хугацаанд туулсан замыг тооцсон яаралтай тоормос хийх үеийн тоормосны замын уртаас багагүй зайд анхааруулах гэрлэн дохиог байрлуулна.

6.1.16. зүтгүүрийн автомат дохиоллыг бие даасан дохиолол холбооны хэрэгсэл болгон ашиглаж байгаа хэсэгт дараалсан хоёр хориг -хэсгийн урт нь дээд хурдтай галт тэрэгний зүтгүүрийн автомат дохиолол тоормосны системээ ажиллуулах хугацаанд туулах замыг тооцсон яаралтай тоормос хийх үеийн тоормосны замын уртаас багагүй байна.

6.1.17. Галт тэрэгний хөдөлгөөнийг хоорондын зай, хугацаагаар зохицуулах /СИРДП-Е/ системийн үед радио галт тэрэгний тооцоолсон яаралтай тоормосын замын зайг суурь бүтэц эзэмшигчийн баталсан заавраар тогтооно.

6.1.18. анхааруулах зээрэнхий байхгүй оруулах семафорын өмнө мэдэгдэх самбар тавина.

6.1.19. гэрлэн дохио, семафорыг галт тэрэгний хөдөлгөөний чиглэлийн баруун гар талд эсвэл тэдгээрээр хаагдаж байгаа замын тэнхлэгийн дээд талд гэрлэн дохиог байрлуулна. Гэрлэн дохио, семафорын дохио галт тэргэнд зэргэлдээх замд хамаарах дохио болж харагдахааргүйгээр байрлуулна.

6.1.20. оруулах гэрлэн дохио гэмтсэн үед өөрөө хориглосон байдалд шилжих бөгөөд анхааруулах гэрлэн дохио нь үндсэн гэрлэн дохионы хориглосон заалтад тохирч байх шаардлагатай.

6.1.21. автомат хориглолоор тоноглогдоогүй хэсэгт оруулах, гаргах, замналын гэрлэн дохио, семафорын хэвийн заалт нь хориглосон заалт байна.

6.1.22. оруулах гэрлэн дохио, семафорыг сөргүү суман шилжүүлэг шороос буюу дагуу суман шилжүүлгийн хязгаарын шонгоос тооцож эхний оруулах суман шилжүүлгээс

50 метрээс багагүй зайд байрлуулсан байна. Харин 50 метрээс доош боловч суман шилжүүлгээс 15 метрээс багагүй зайд тавигдсан оруулах гэрлэн дохио, семафорыг шилжүүлж тавихгүй байж болно.

6.1.23. гаргах гэрлэн дохиог галт тэрэг явуулах зам тус бүрт тухайн замаас явах галт тэрэгний зүтгүүр зогсох газрын өмнө байрлуулна. Галт тэрэг зогсохгүй шууд өнгөрүүлэх замаас бусад бүлэг замд нэгтгэсэн гэрлэн дохиог тавьж болно. Гаргах ба замналын бүлэг гэрлэн дохионд галт тэрэг явуулахыг зөвшөөрсөн замын дугаарыг заасан замнал заагч тавина.

6.1.24. өртөө, зөрлөгт галт тэрэг хүлээн авах, явуулах замналд орсон сумууд оруулах, гаргах, замналын гэрлэн дохиотой харилцан хамааралтай байна.

6.1.25. хоорондын замын хориглолын болон цахилгаан очрын системээр тоноглогдсон хэсгийн хоорондын гол замаас салаалсан сум нь гол замд хэвийн байдалдаа тавигдсан үед хамгийн ойрын өнгөрүүлэх, гаргах гэрлэн дохиог нээх, очыг сугалж авах боломжтой байхаар дээрх хориглолын байгууламжтай холбогдсон байна.

6.1.26. автомат, хагас автомат, өртөө хоорондын хориглолтой хэсгийн өртөө, зөрлөгт галт тэрэг гол болон хүлээн авах, явуулах замаар зогсолтгүй өнгөрүүлэх өртөөнд оруулах, замналын гэрлэн дохио зогсолтгүй өнгөрүүлэх дохиоллын заалттай байна.

6.1.27. байнгын дохио байрлуулах бүдүүвч, өртөөнд сум, дохио, замналын харилцан хамаарлын хүснэгтийг суурь бүтэц эзэмшигч батална. Байнгын дохио байрлуулах газрыг суурь бүтэц эзэмшигчээс томилсон комисс тогтооно.

6.2. Автомат болон хагас автомат хориглолын байгууламж, төхөөрөмжид тавигдах шаардлага:

6.2.1. автомат болон хагас автомат хориглолын байгууламж нь тэдгээрээр хязгаарлагдсан хориг-хэсэг (өртөө хоорондын, пост хоорондын зам) чөлөөлөгдөх хүртэл гаргах буюу өнгөрүүлэх гэрлэн дохиог нээх боломжгүй, түүнчлэн цахилгаан хангамжийн үндсэн тэжээлээс нөөц тэжээл эсвэл буцаж шилжихэд гэрлэн дохионы заалт өөрчлөгдөх ёсгүй.

6.2.2. автомат болон хагас автомат хориглолоор тоногдлогдсон нэг замтай хоорондын замд өртөөний гаргах гэрлэн дохиог нээсний дараа зэргэлдээ өртөөнөөс уг хоорондын замд эсрэг чиглэлийн галт тэрэг явуулахаар гаргах, өнгөрүүлэх гэрлэн дохиог нээх боломжгүй байна.

6.2.3 харин цахим хагас автомат хориглолоор тоноглогдсон хэсэгт галт тэрэг гаргах гэрлэн дохиог өнгөрч хоорондын зам эзлэгдсэний дараа уг хоорондын замд хориг дохио өгөх, авах, гаргах дохио нээх боломжгүй байна.

6.2.4. зам бүр нь хоёр чиглэлийн хөдөлгөөнтэй хагас автомат хориглолоор тоноглогдсон хоёр замтай хоорондын замд дохио нь дээрхийн адил харилцан хамааралтай байна.

6.2.5. хагас автомат хориглолоор тоноглогдсон үед өртөөний хориглолын байгууламж нь доорх нөхцөлийг бүрдүүлнэ:

а. хэрэв галт тэрэг бодитоор гаргах дохиог өнгөрөөгүй бол тэр гаргах гэрлэн дохиог дахин нээх;

б. гаргах гэрлэн дохиог нээсэн боловч тухайн галт тэрэг хоорондын замыг эзлээгүй тохиолдолд эсрэг чиглэлийн галт тэргийг явуулахдаа нээсэн гаргах дохиог хааж, хоорондын замыг чөлөөлөн эсрэг чиглэлд гаргах гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалтаар хагас автомат хориглолын системээр явуулна.

6.2.6. хагас автомат хориглолоор тоноглогдсон хэсгийн өртөөнд эдгээр байгууламж нь аж ахуйн галт тэргэнд зориулагдсан түлхүүр-очиртой, харин галт тэрэг түлхэж, түлхэгч зүтгүүр нь хоорондын замаас буцаж ирдэг өртөөнд түлхэгч зүтгүүрт зориулсан түлхүүр-очиртой байна. Цахим хагас автомат хориглолоор тоноглогдсон

хэсэгт хоорондын замд аж ахуйн галт тэрэг ажиллах зааврыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно. Хагас автомат болон цахим хагас автомат хориглолоор тоноглогдсон өртөөдийн хооронд нөөц шугам, сувагтай байна.

6.2.7. автомат хориглолоор тоноглогдсон хэсэгт өнгөрүүлэх гэрлэн дохионы хэвийн заалт нь зөвшөөрсөн, замналын болон гаргах гэрлэн дохио хориглосон заалттай байна.

6.2.8. зүтгүүрийн автомат дохиоллыг бие даасан дохиолол холбооны хэрэгсэл болгон ашиглаж байгаа хоорондын замд хоёр чиглэлдээ зүтгүүрийн гэрлэн дохионы заалтаар явж болно.

6.3. Өртөө хоорондын хориглолын байгууламж, төхөөрөмжид тавигдах шаардлага:

6.3.1. өртөө хоорондын хориглолын байгууламж нь радио галт тэрэг явуулж байгаа өртөөний холдох хэсгийг чөлөөлөгдөх хүртэл гаргах гэрлэн дохиог нээх боломжгүй, машинчийн удирдлага хяналтын дэлгэцэнд мэдээлэл өгөгдөхгүй байна. Зүтгүүрийн аюулгүй байдлын системээр тоноглогдоогүй галт тэргэнд хоорондын зам чөлөөлөгдөх хүртэл гаргах гэрлэн дохиог нээх боломжгүй байна.

6.3.2. өртөө хоорондын хориглолоор тоноглогдсон нэг замтай хоорондын замд өртөөний гаргах гэрлэн дохиог нээсний дараа зэргэлдээ өртөөнөөс уул хоорондын замд эсрэг чиглэлийн галт тэрэг явуулахаар гаргах гэрлэн дохиог нээх боломжгүй, галт тэрэг зэргэлдээ өртөөнд очоогүй байхад тэр чиглэлд дахин гаргах дохио нээх боломжгүй байна. Хэрвээ өртөө хоорондын хориглолоор тоноглогдсон үед өртөөний дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын байгууламж нь гаргах гэрлэн дохиог галт тэрэг бодитоор өнгөрөөгүй үед хаасан болон тэр чиглэлд явах бусад галт тэргэнд гаргах гэрлэн дохиог дахин нээх боломжтой байна.

6.3.3. өртөө хоорондын хориглолоор тоноглогдсон хэсэгт байрлагдсан өртөө нь аж ахуйн галт тэргэнд зориулагдсан түлхүүр-очиртой байна. Түлхэгч зүтгүүр нь хоорондын замаас буцаж ирдэг өртөөнд түүнд зориулсан түлхүүр-очиртой байна. Өртөө хоорондын хориглолоор тоноглогдсон өртөөдийн хооронд нөөц шугам, сувагтай байна.

6.3.4. Галт тэрэгний хөдөлгөөнийг хоорондын зай, хугацаагаар зохицуулах / СИРДП-Е/ системийн үед радио галт тэрэг, өртөө хоорондын хориглолоор хоорондын зам эзлэх, чөлөөлөхийг суурь бүтэц эзэмшигчийн баталсан заавраар тогтооно.

6.4. Галт тэрэгний диспетчерийн төвлөрүүлэлтийн байгууламж, төхөөрөмжид тавигдах шаардлага:

6.4.1. галт тэрэгний диспетчерийн төвлөрүүлэлтийн байгууламж нь дараах шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:

а. нэг цэгээс хэд хэдэн өртөө, зөрлөг, тэдгээрийн хоорондын замын сум дохиог удирдах. мөн нэг цэгээс хэд хэдэн өртөө, зөрлөгийн сум дохиог болон хоорондын замуудыг удирдах;

б. удирдлага хяналтын дэлгэц дээр сумын байдал, хоорондын зам, ойртох хориг-хэсэг, өртөөний зам, сумын тусгаарлагдсан хэсэг эзэлгээтэй болон чөлөөтэй, мөн гэрлэн дохионы заалтыг хянах,

в. галт тэрэг хүлээн авах явуулах сэлгээний ажил гүйцэтгэх үед өртөөг нөөц удирдлагад, суман шилжүүлгийг орон нутгийн удирдлагад тус тус шилжүүлэх, буцаан төвлөрүүлэх, өртөөний галт тэрэг хүлээн авах явуулах сэлгээний ажлын удирдлагыг нөөц удирдлагад, сэлгээний ажлыг гүйцэтгэхэд сумын удирдлагыг суурин удирдлагад тус тус шилжүүлэх болон буцаах;

г. галт тэрэгний хөдөлгөөний гүйцэтгэсэн зурмагийг автоматаар зурж, бичих, зохих мэдээллийг галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын автомат системд дамжуулж хадгалах;

д. хориг-хэсэг хуурамчаар эзлэгдсэн үед галт тэрэгний диспетчер хөдөлгөөний чиглэлийг өөрчлөх боломжтой байх;

е. галт тэрэг бүрэн бүрэлдэхүүнтэй ирснийг автоматаар хянах төхөөрөмж гэмтэлтэй үед хоорондын замыг чөлөөлөх боломжтой байх;

ё. гармын дохиоллын байгууламжийн ажиллагааг хянах.

6.5. Зүтгүүрийн автомат дохиоллын замын байгууламжид тавигдах шаардлага:

6.5.1. зүтгүүрийн автомат дохиоллыг бие даасан дохиолол холбооны хэрэгсэл болгон ашиглаж байгаа автомат хориглолоор тоноглогдсон хэсэг дэх өртөөний гол зам, зорчигчийн галт тэрэг хүлээн авах, явуулах зам, зогсолтгүй шууд өнгөрүүлэх замууд нь зүтгүүрийн автомат дохиоллын замын байгууламжаар тоноглогдсон байна.

6.5.2. хагас автомат хориглолтой үед өртөөний ойртох хэсэг, гол зам зүтгүүрийн автомат дохиоллын замын байгууламжаар тоноглогдсон байна. Зарим өртөө, зөрлөгийг зөвхөн суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрлөөр зүтгүүрийн автомат дохиоллын замын байгууламжаар тоноглохгүй байж болно.

6.6. Цахилгаан очирын системийн байгууламжид тавигдах шаардлага:

6.6.1. цахилгаан очирын системийн байгууламж тухайн хоорондын замд хамаарагдах нэгээс илүү очирог аппаратаас нэгэн зэрэг авч болохооргүй байлгана;

6.6.2. ижил дугаар бүхий очирын аппаратыг гурваас доошгүй хоорондын зам алгасуулан тавина;

6.6.3. зэргэлдээ өртөө хүртэл явдаг түлхэгч зүтгүүртэй галт тэрэгний хөдөлгөөн бүхий хоорондын замд зориулагдсан очирын аппарат нь салдаг очиртой байна;

6.6.4. хоорондын замд гол замаас салаалсан суман шилжүүлэгтэй байвал уул гол замын сумыг түгжих цоожны /Мелентьевын цоож/ түлхүүрийг тухайн хоорондын замын аль нэгэн өртөөний түлхүүр-очирт найдвартай бэхэлнэ.

6.7. Сум, дохионы цахилгаан төвлөрүүлэлтэд тавигдах шаардлага:

6.7.1. цахилгаан төвлөрүүлэлтийн байгууламж нь дараах шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:

- сум болон гэрлэн дохио харилцан түгжигдэх;
- сум зүсэгдэж хяналт алдахад тухайн замналын гэрлэн дохио хаагдах;
- удирдлагын аппаратад зам, сумын тусгаарлагдсан хэсгийн эзэлгээтэйг болон сумын байдлыг хянах;
- сум, дохиог нэг бүрчлэн буюу замналаар удирдах, сэлгээний гэрлэн дохионы заалтаар сэлгээний ажлыг гүйцэтгэх, зайлшгүй шаардлагатай үед сумын удирдлагыг суурин удирдлагад шилжүүлэх;
- суман шилжүүлгийг орон нутгийн удирдлагад шилжүүлэх.

6.7.2. цахилгаан төвлөрүүлэлтийн байгууламж нь дараах үйлдэл хийх боломжийг олгохгүй байвал зохино.

- эзэлгээтэй зам руу замнал бэлтгэхэд оруулах гэрлэн дохио нээх;
- хөдлөх бүрэлдэхүүн дор сумыг шилжүүлэх;
- тухайн замналд сумууд зохих байдалд тавигдаагүй үед гэрлэн дохио нээх;
- сөрөг урсгалтай замнал /дайсагналтай замнал/-ын гэрлэн дохио хаагдаагүй байхад тухайн замналын гэрлэн дохио нээгдэх;

6.7.3. төвлөрүүлэгдсэн суман түгжигч, суман шилжүүлэгчид тавигдах шаардлага:

а. сумын жааз зам төмөрт шор захын байрлалд нягт наалдаж шахсан байх;

б. шахагдсан шор, жааз зам төмрийн хооронд 4 мм болон түүнээс дээш зайтай байхад сум нь түгжигдэхгүй байх;

в. нөгөө шорыг жааз зам төмрөөс 125 мм-ээс багагүй зайд хөндийрүүлдэг байх.

6.7.4. сум, дохионы цахилгаан төвлөрүүлэлт бүхий өртөөнд нийлсэн хоорондын зам нь замын автомат ба хагас автомат хориглол, цахилгаан очирын системээр тоноглогдсон байна.

6.8. Сум, дохионы түлхүүрийн хамааралтай байгууламжид тавигдах шаардлага

6.8.1. түлхүүрийн хамааралтай байгууламж сум, дохионы хяналтын цоожны тусламжтай сум, дохиог харилцан түгждэг байна.

6.8.2. суман шилжүүлгийн хяналтын цоожид тавигдах шаардлага:

а. сум зөвхөн түгжээтэй байх үед түлхүүрийг сугалан авч болдог;

б. шорыг жааз зам төмөрт нягт шахуулсан нөхцөлд цоожноос авсан түлхүүр дээр заасан тэр байдалд сумыг түгждэг байх;

в. шахагдсан шор, жааз төмрийн хооронд 4 мм болон түүнээс илүү завсартай үед сум түгжигдэхгүй байх;

г. өртөөнд ижил дугаар бүхий /сери/ түлхүүртэй хяналтын цоож хэрэглэхгүй байх.

6.8.3. дохионы хяналтын цоож нь семафор нээлттэй байхад түлхүүрийг сугалан авч болохгүй байх, семафорын татуурга тасрах үед түүний далавч хаалттай байдалд ордог байна.

6.9. Өртөөний хориглолд тавигдах шаардлага

6.9.1. өртөөний хориглол нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

а. өртөөний жижүүр галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, сэлгээний замнал сумчны байрны аппаратад замнал зөв бэлтгэгдсэнийг хянах;

б. өөр өөр постоос удирдаж байгаа сум дохио харилцан түгжигдэх.

6.10. Гармын автомат дохиолол, автомат хаалтад тавигдах шаардлага:

6.10.1. гармын автомат дохиолол нь галт тэрэг гармын ойртох хэсэгт орж ирэхэд авто зам тал руу тээврийн хэрэгслийг зогсоох дохио өгөх ба автомат хаалт нь гармаар өнгөрч байгаа тээврийн хэрэгсэл түүнийг бүрэн чөлөөлөх хугацааны дараа хаагдана.

6.10.2. галт тэрэг бүрэн явж өнгөртөл гармын гэрлэн дохионы автомат дохиолол ажиллаж, автомат хаалт нь хаалттай хэвээр байна.

6.10.3. тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний эрчимжилт өндөртэй авто зам төмөр замтай нэг түвшинд огтлолцдог гарамд, автомат хаалтаас гадна автомат ажиллагаатай сөхөгддөг саад, чиглэл заагч, зарлан мэдээлэгч, дүрс бичлэгийн төхөөрөмж авто зам дээр нэмэлтээр байрлуулж болно.

6.11. Ялгах довын төвлөрүүлэлтэд тавигдах шаардлага

6.11.1. ялгах довын автоматжуулсан болон механикжуулсан байгууламж нь хөдлөх бүрэлдэхүүнийг тасралтгүй, хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг ханган довоос тооцоот хурдтайгаар задлан тараах бөгөөд тормозын байрлал бүр дээр тормозын төхөөрөмж нь тооцоот хурдыг тохируулах, вагонуудын ялгалтын аюулгүй байдлыг хангана.

6.11.2. механикжсан ялгах дов дээр хөдлөх бүрэлдэхүүнийг буулгаж задлан тараах, ялгалтын замуудад бүлэг вагоныг хуваарилах зориулалттай суман шилжүүлгүүд нь довын цахилгаан буюу автомат төвлөрүүлэлтэд төвлөрүүлэгдсэн байна.

6.11.3. довын төвлөрүүлэлт нь дараах нөхцөлийг хангасан байна:

а. сумыг нэг бүрчлэн удирдах;

б. хөдлөх бүрэлдэхүүнийг буулган тараахад бүх сөргүү сум цахилгаанаар түгжилтээр түгжигдсэн байх;

в. удирдах пультэнд сумын байдал ба сумын тусгаарлагдсан хэсгийн эзэлгээтэйг хянах;

г. хөдлөх бүрэлдэхүүн дор сум шилжүүлэх боломжгүй байх.

6.11.4. автоматжуулсан ялгах довын байгууламж, төхөөрөмж нь механикжуулсан довд /довын автоматжуулсан төвлөрүүлэгтэй/ тавигдах шаардлагаас гадна дор дурдсан нөхцөлийг хангасан байна:

а. бүрэлдэхүүнийг довоос буулгах, дов руу түрэх үйл явцыг хянах, удирдах;

б. буулгаж буй вагоны хурдыг автоматаар тохируулах;

в. бүрэлдэхүүнийг довоос тарааж буулгасан үр дүнг хянах боломжтой байх;

г. ялгах өртөөний мэдээлэл-төлөвлөлтийн системтэй мэдээлэл солилцох боломжтой байх;

д. програмчилсан ба замналжсан ажлын дэглэмд бүлэг вагоныг буулган тараах явцад ялгах довын тараан буулгах /сумын хоолой/ бүсийн сумуудыг автоматаар удирдах;

е. сумыг шилжүүлэхэд жааз зам төмөр шор хооронд саад үүссэн тохиолдолд сумын тусгаарлагдсан хэсэг рүү бүлэг вагон гишгэхээс өмнө эхний байрлалдаа сум автоматаар буцах;

ё. довоос вагон буулгах үед сумыг ганцаарчилсан удирдлагад шилжүүлэх боломжтой байх.

6.12. Холбооны техник хэрэгсэл, түүний үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага:

6.12.1. төмөр замын бүх хэсэгт галт тэрэгний диспетчер, өртөө хооронд, шугам зам, сумчин, галт тэрэг зэрэг нь радио холбоотой байна.

6.12.2. төмөр замын хэмжээнд галт тэрэгний хөдөлгөөн, шугам замын, аж ахуйн нэгжийн ажлыг удирдахад зориулагдсан гол замын суурин болон бусад төрлийн утсан, мөн радио холбоо байна.

6.12.3. тухайн суурь бүтцийн зориулалт бүхий оптик шилэн кабелийн сүлжээ нь төмөр замын холбооны үндсэн шугам мөн. Уг сүлжээнд холболт хийхийг зөвхөн суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрлөөр гүйцэтгэнэ.

6.12.4. галт тэрэгний радио холбоо нь галт тэрэгний диспетчер, өртөөний жижүүр, зүтгүүрийн машинчийн тойргийн хязгаар дотор тасралтгүй ажиллах хоёр талын холбоо тогтоох нөхцөлийг хангана.

6.12.5. сэлгээний радио холбоо нь сэлгээний зохицуулагч, өртөөний жижүүр, найруулагчийн бригад зүтгүүрийн машинчийн хооронд хоёр талын холбоог тасралтгүй найдвартай хангаж, өртөөний бүх дэвсгэрт буюу том өртөөний сэлгээ хийхийг зөвшөөрсөн бүсэд ажиллана.

6.12.6. паркийн хоёр талын ажиллагаатай радио холбоо паркийн хэмжээнд тод сонсогдож байх шаардлагыг хангасан байна.

6.12.7. эдгээр байгууламж нь бусад байгууллагын ажилд шуугиан чимээний нөлөөгүй, чиглүүлэгдсэн үйлчилгээтэй байна.

6.12.8. галт тэрэгний диспетчерийн, сумчны холбоогоор галт тэрэгний хөдөлгөөнд холбогдолгүй асуудал ярилцахгүй байна. Сумчны холбооны сүлжээнд төвлөрүүлгийн гүйцэтгэх пост, сумчны байр, өртөөний жижүүрийн утаснаас бусад утас залгахгүй.

6.12.9. галт тэрэгний диспетчерийн холбооны утсанд зөвхөн өртөөний жижүүр, сэлгээний зохицуулагч оператор, зүтгүүрийн депо, солилцох тасгийн жижүүр, зүтгүүрийн ээлжийн зохицуулагч, дохиолол холбооны байгууламжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан салбар, аж ахуйн нэгжийн жижүүрийн инженерийн утсыг залгаж болно.

6.12.10. галт тэрэгний диспетчерийн хоорондын зам дахь холбооны утсанд зүтгүүрийн машинч, автодрезины жолооч /галт тэргийг зайлшгүй зогсоход/ сэргээн босгох, галын галт тэрэгний дарга, дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол болон холбооны цахилгаан механикч, замын ажил удирдагчийн зөөврийн утсыг түр залгаж болно.

6.12.11. галт тэрэгний диспетчерийн төвлөрүүлэлт, автомат хориглолоор тоноглогдсон, цахилгаанжсан төмөр замын хэсэгт эрчим хүчний ээлжийн зохицуулагч ба өртөө хоорондын холбоо байна.

6.12.12. галт тэрэгний хөдөлгөөний болон сэлгээний ажлын албан яриа баримтжуулан бичих төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байна. Тус төхөөрөмжийг ашиглахыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

6.12.13. төмөр замын суурь сүлжээ эзэмшигчийн бүрэлдэхүүнд ордоггүй бусад харилцагч байгууллагад холбооны үйлчилгээ үзүүлэх журмыг суурь бүтэц эзэмшигч батална.

6.13. Мэдээллийн програм хангамж, сүлжээ, дүрс бичлэгийн төхөөрөмжинд доорх шаардлагыг хангасан байна.

6.13.1. удирдлагын сервер, компьютер, мэдээллийн төхөөрөмж дараах шаардлагыг хангасан байна:

а. өгөгдлийг оруулах, дамжуулах, боловсруулах, архивлаж хадгалах, нөөцлөх;

б. мэдээллийн үнэн зөв, найдвартай, шуурхай, тасралтгүй байдлыг хангах;
в. төмөр замын байгууллагын статистик, бүртгэл, тайлан тооцоо, төлөвлөлт, шуурхай ажилтай холбоотой мэдээллийг боловсруулах;
г. сүлжээний төхөөрөмж ба компьютерийн техник хэрэгслүүд байнгын найдвартай ажиллагааг хангаж байх.

6.13.2. төмөр замын тооцоолон бодох, мэдээллийн сүлжээг мэдээллийн өөр сүлжээ, төхөөрөмжтэй холбох асуудлыг суурь бүтэц эзэмшигч төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцөн шийдвэрлэнэ.

6.13.3. дүрс бичлэгийн төхөөрөмжөөр:

- галт тэрэгний диспетчерийн болон өртөөний жижүүрийн байр;
- зүтгүүр;
- өртөөний зам, парк, суман шилжүүлгийн бэлчир;
- төмөр замын зохицуулалттай, хөдөлгөөний эрчимжилт ихтэй нийтийн хэрэгцээний автомат дохиололтой гарам;
- зорчигчийн буух, суух тавцан тус тус тоноглогдсон байна.

6.13.4. дүрс бичлэгийн төхөөрөмж нь дүрсийг тасралтгүй бичих, архивлаж хадгалах, нөөцлөх, тэжээлийн найдвартай, шуурхай, тасралтгүй байх шаардлагыг хангасан байна.

6.14. Дохиолол ба холбооны шугамд тавигдах шаардлага:

6.14.1. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын болон холбооны агаарын шугамын унжилтын доод цэгээс газар хүртэл зай нь хоорондын замд 2.5 метрээс доошгүй, өртөөнд 3.0 метр, автомашины замтай огтолцсон газарт 5.5 метр, ажиллаж байгаа шугамд тэдгээрийг шинэчлэн байгуулах хүртэл 4.5 метр зайг хэвээр байлгахыг зөвшөөрсөн байна.

6.14.2. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын болон холбооны шугамыг газар доогуур татах тохиолдолд шуудууны өргөн 0.3 метр, гүн нь 0.7 метр кабель байрлуулах явцад саад тааралдвал /дулааны шугам, гуу жалга гм/ тухайн нөхцөл байдалд тааруулан өөрчилж болно. 1000 метр тутамд нөөц үлдээх, мөн нэг метр диаметртэй хуйлж байрлуулна. Дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын ба оптик шилэн кабелийг газар доогуур татах тохиолдолд үндэсний стандартын шаардлагын дагуу суурилуулна.

6.14.3. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын болон холбооны агаарын шугамтай төмөр зам огтлолцсон газруудад утасны унжилтын доод цэгээс зам төмрийн толгойн түвшин хүртэлх зай 7.5 метрээс багагүй байна.

6.14.4. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын болон холбооны шугам гэмтсэн үед тэдгээрийг дараах дэс дарааллаар сэргээн засварлана:

- а. галт тэрэгний диспетчерийн холбоо;
- б. замын хагас автомат хориглол, цахилгаан очрын систем, галт тэрэгний өртөө хоорондын болон сумчны холбоо;
- в. холбооны гол шугам;
- г. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын болон холбооны бусад утас.

6.14.5. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын ба холбооны төхөөрөмж байгууламж, холбооны агаарын шугам нь цахилгаан дамжуулах шугамын нөлөөлөл, аянга болон агаарын /атмосферийн/ хэт хүчдлээс хамгаалагдсан байна.

6.14.6. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын ба холбооны оптик шилэн кабелийг газар доогуур татах тохиолдолд үндэсний стандартын шаардлагын дагуу суурилуулна.

6.14.7. Шилэн кабель байрлуулах явцад шуудууны өргөн 0,3 м, гүн нь 1 м-ээс багагүй, саад тааралдвал /дулааны шугам, гуу жалга г.м/ тухайн нөхцөл байдалд тааруулан өөрчилж болно. 1000 м тутамд нөөц үлдээх ба нэг м диаметртэй хуйлж байрлуулна.

6.14.8. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын байгууламж, холбоо, эрчим хүчний кабель шугамын трасст инженерийн шугам, сүлжээний хайгуул хийх, барилга байгууламж барих, шугам сүлжээ байгуулахдаа тухайн суурь бүтэц эзэмшигчээс зөвшөөрөл авч гүйцэтгэнэ.

6.15. Дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол ба холбооны байгууламжийн техникийн үйлчилгээ, засварт тавигдах шаардлага:

6.15.1. төрөл бүрийн хамаарал бий болгодог дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын аппарат, галт тэрэгний, өртөөний радио холбооны аппаратыг хааж ломбодсон байна. Дохиолол холбооны байгууламжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан төмөр замын байгууллагын ажилтан уул байгууламжийн үзлэгийн дэвтэрт урьдчилсан бичлэг хийж, өртөөний жижүүрээр гарын үсэг зуруулсны дараа тэдгээрийг нээж болно. Дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол болон холбооны байгууламжийн ломбоны бүрэн бүтэн байдлыг уул аппаратыг ашигладаг ажилтан /өртөөний жижүүр, гармын жижүүр, сумчид, зүтгүүрийн машинч зэрэг/ хариуцна.

6.15.2. дохиолол холбооны байгууламжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан төмөр замын байгууллагад техникийн норм, үндэсний стандартад тохирсон Дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол болон холбооны, бусад бүх байгууламжийн зураг, бүдүүвч байна. Хийсэн нэмэлт, өөрчлөлтийг эдгээр баримт бичигт цаг тухайд нь тусгаж баталгаажуулна.

6.15.3. цахим тоног төхөөрөмжүүдийн халалт, тоосжилтоос болж гэмтэл үүсэх магадлал өндөр тул микропроцессорны төвлөрүүлэлт цахим тоног төхөөрөмж бүхий өрөөнүүдэд хөргөх төхөөрөмж байрлуулж нарны хэт ягаан туяаны шууд тусгалаас хамгаална. Тус өрөөнүүдийн температурыг тоног төхөөрөмжийн гэрчилгээн дээр заасны дагуу тохируулбал зохино.

6.15.4. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын байгууламжийн хамааралд 5-аас дээшгүй хоногийн хугацаанд түр өөрчлөлт оруулах бол суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрлөөр гүйцэтгэнэ. Харин 5-аас дээш хоногийн хугацаанд өөрчлөлт оруулах бол суурь бүтэц эзэмшигч нь төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцөж шийдвэрлэнэ.

6.15.5. өртөөний дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын байгууламж, хэрэгслийг шинэчлэн тоноглох, зөөх, засварлах турших, солих, тэдгээрийн тогтоосон хамаарлыг алдагдуулах, түр зогсооход хүргэсэн болон бусад ажлыг өртөөний жижүүрийн зөвшөөрөлгүй, “зам, сум холбоо, дохионы төхөөрөмжийн үзлэгийн дэвтэр”-т энэ тухай бичлэг хийхгүйгээр гүйцэтгэхгүй.

6.15.6. дохионы хэрэгсэл, сум заагчийн гэрэлтүүлэг галт тэрэгнээс дохионы заалт тод үзэгдэх боломжийг хангасан байна. Дор дурдсан дохионы хэрэгслийг цаг тухайд нь тасралтгүй ажиллагааг дараах нэгж хариуцна:

а. гэрлэн дохио, замнал заагчийг дохиолол холбооны байгууламжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан нэгж;

б. семафор, суман шилжүүлгийн заагчийг тухайн өртөө;

в. зүтгүүр, вагон, зам, бусад аж ахуйн дохионы хэрэгслийг хариуцсан нэгж;

г. өртөөний зам дахь дохионы хэрэгслийн гэрэлтүүлгийг эрчим хүч, хангамжийн байгууламж хариуцсан нэгж.

6.15.7. дохиолол холбооны байгууламжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгжийн ажилтан гэрлэн дохио, семафор, замнал заагчийн үзэгдэлтийг байнгын хэвийн хангаж байх үүрэгтэй.

6.15.8. гэрлэн дохио болон семафорын дохионы үзэгдэлтийг цахилгаан механикч гэрлэн дохионы лампыг сольсны дараа болон 15 хоног тутам, инженер сард, дохиолол холбооны байгууламжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан нэгжийн дарга улиралд тус тус нэгээс доошгүй удаа зүтгүүр, замыг тогтмол шалгана.

6.15.9. радио холбооны ажиллагааг дохиолол холбооны байгууламжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан нэгж, зүтгүүрийн депогийн удирдлага хамтран улиралд нэгээс доошгүй удаа зүтгүүрээс шалгана. Галт тэрэгний радио холбооны ажиллагааг дохиолол холбооны байгууламжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан нэгжийн баталсан графикайин дагуу вагон-лаборатороор тогтмол шалгуулж илэрсэн гэмтлийг засуулж байна.

6.15.10. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол, холбоо, радиогийн байгууламж, хэрэгслийг шинэчлэн тоноглох, зөөх, засварлах, турших, солих болон тэдгээрийн ажиллагааг түр зогсооход хүргэсэн бусад ажлыг дохиолол холбооны байгууламжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан нэгж ажил удирдагч томилон мөрдөж байгаа журам, зааврын дагуу хийлгэнэ.

6.15.11. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол, зам, эрчим хүчний байгууламж болон хөдлөх бүрэлдэхүүн, түүний дотор өөрөө явагч тусгай хөдлөх нэгж нь галт тэрэгний ойртолтыг мэдрэгч төхөөрөмж буюу гол тоологч, соронзон мэдрэгч, зам төмрийн цахилгаан хэлхээний байнгын найдвартай ажиллагааг хангана.

6.15.12. дараах нэгж зам төмөр хэлхээний тасралтгүй, хэвийн ажиллагааг хангах элементүүдийн арчлалтыг хариуцна:

а. замын реле, кабель, трансформаторын /хувьсгуурын/ хайрцаг, бутлег, мөн зам төмөр хэлхээний шунтын мэдрэмтгий чанарыг шалгаж тохируулахыг дохиолол холбооны байгууламжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан нэгж;

б. тусгаарлагч уулзвар, суман шилжүүлгийн болон уулзварын холбоос, ус зайлуулагч, дэр модны худаг, галт тэрэгний ойртолтыг мэдрэх систем, гол тоологч, соронзон мэдрэгч, балластыг гүйдэл алдалтын эсэргүүцлийн тогтоосон нормын дагуу арчлахыг замын засвар үйлчилгээ хариуцсан нэгж;

в. шунтын мэдрэмтгий чанар хангагдахгүй нөхцөлд ажиллах журмыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

6.15.13. хагас автомат хориглолыг тэжээх зай хураагуурын нөөц эх үүсвэрийг байнгын бэлэн байлгаж, хувьсах гүйдлийн тэжээлийг тасалсан үед зураг төслөөр тогтоосон хугацаанд дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын гармын дохиоллын тасралтгүй ажиллагааг хангах нөхцөлийг бүрдүүлсэн байна.

6.15.14. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол, холбооны байгууламжийг ашиглаж байгаа ажилтныг тэдгээрийг эзэмшиж, ашиглахад сургаж, шалгалт авсан байна. Эдгээр байгууламжийг ашиглахад ажилтныг сургах, тогтоосон хугацаанд мэдлэгийг нь шалгаж байх үүргийг тухайн ажилтныг шууд удирддаг дарга хариуцна.

ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМЫН ЦАХИЛГААН, УС ХАНГАМЖИЙН ТӨХӨӨРӨМЖ, БАЙГУУЛАМЖИД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

7.1. Төмөр замын цахилгаан хангамжийн байгууламж дараах шаардлагыг хангасан байна:

а. галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тасралтгүй үйл ажиллагааг хангах;

б. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол, холбооны байгууламжийг хоёр эх үүсгүүрээс тэжээх, үндсэн тэжээлээс бэлтгэл тэжээлд автоматаар шилжүүлэх боломжтой байлгах;

в. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол, холбооны байгууламж нь үндсэн ба бэлтгэл тэжээлээс гадна нөөц эх үүсвэр, тасралтгүй тэжээлийн үүсгүүртэй байх;

г. үндсэн болон бэлтгэл тэжээл тасалдсан үед нөөц эх үүсвэр нь автоматаар шилжих боломжтой байх;

д. төмөр замын бүх хэрэглэгчийг цахилгаан эрчим хүчээр найдвартай хангах;

е. цахилгаан эрчим хүчээр хэрэглэгчийг найдвартай хангахын тулд цахилгаан хангамжийн тоног төхөөрөмжийн ажлын хэвийн байдалд тогтмол хяналт тавьж, тэдгээрийн параметруудийг цахилгаан лаборатори болон бусад зориулалтын багаж хэрэгслэлийн тусламжтайгаар хэмжиж, төлөвлөсөн хугацаандаа зохих засвар, үйлчилгээг хийж байх.

7.2. Дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол болон холбооны байгууламж үндэсний стандартаар тогтоосон хэвийн хүчдэлтэй байна. Хэвийн хүчдэлийн өөрчлөлт нь хүчний оруулалтын самбар дээр буурах тал руу 10 хувиас, ихсэх тал руу 5 хувиас хэтрэхгүй байна.

7.3. Цахилгаан хангамжийн байгууламж, богино холбооны гүйдэл, хэт хүчдэл болон тогтоосон нормоос хэт ачаалахаас хамгаалагдсан байна.

7.4. Төмөр замын цахилгаан хангамжийн шугам, тэжээлийн, секцлэлийн бүдүүвчийг суурь бүтэц эзэмшигч батална.

7.5. Цахилгаан дамжуулах шугамын хуурай салгуурын дамжуулгыг цоожилсон байна. Дамжуулга бүрт салгуурын нэр бүхий бичиг зүүнэ. Тэжээлийн шугамын секцийн салгуурыг зөвхөн эрчим хүчний ээлжийн зохицуулагчийн тушаалаар сэлгэн залгана.

7.6. Цахилгаан байгууламжид төлөвлөгөөт болон төлөвлөгөөт бус ажил гүйцэтгэхэд аюулгүй ажиллагааг хангах, салгуурын түгжээтэй дамжуулгын түлхүүрийг хадгалах, салгуурыг сэлгэн залгах журмыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

7.7. Эрчим хүчний шугамын хүчдэлийг салгах ажлыг эрчим хүчний зохицуулагчийн тушаалаар зөвхөн мэргэжлийн ажилтан гүйцэтгэнэ. Хүчдэлгүй эрчим хүчний шугамын залгуур, салгуурыг эрчим хүчний ээлжийн зохицуулагчийн тушаалаар дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын цахилгаан механикч сэлгэн залгаж болно.

7.8. Төмөр замын дагууд дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол, холбооны болон цахилгаан дамжуулах шугамыг барихдаа тулгуурыг төмөр замын зам төмрийн тэнхлэгээс тулгуурын өндөр дээр 3 метрийг нэмснээс багагүй зайд байрлуулна. Замын тэнхлэгээс паркийн гэрэлтүүлгийн шугамын тулгуурын дотор тал хүртэлх зай нь 3100 мм-ээс доошгүй байна.

7.9. Одоо ашиглаж байгаа хэсэгт өөрчлөх хүртэл, шинээр барих шугамд онцгой бартаатай нөхцөлд замын тэнхлэгээс өртөөн дэх тулгуурын дотор тал хүртэлх зай нь 2450 мм-ээс доошгүй байж болно. Цахилгаан дамжуулах шугамын тулгуур, мөн байнгын дохионы тулгуур, дохионы тэмдгийн харилцан байрлал нь дохио болон тэмдгийн үзэгдэлтийг сайн хангасан байна.

7.10. 1000в-оос дээш хүчдэлтэй цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын утасны унжилтын доод цэгээс газрын гадаргуу хүртэлх зай нь утас хамгийн их унжсан үед хоорондын замд 6 метрээс, маш их бартаатай газарт 5 метрээс, автомашины замтай огтлолцсон газар өртөө, суурин газарт 7 метрээс багагүй байна.

7.11. Төмөр зам дээгүүр хөндлөн гарсан цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын утасны унжилтын доод цэгээс зам төмрийн толгойн дээд түвшин хүртэлх зай 7,5 метрээс багагүй байна.

7.12. Огтлолцлын алгасалтыг хязгаарласан тулгуур нь хүчитгэсэн анкер хийцтэй байх бөгөөд огтлолцлын утас нь залгаасгүй, давхар бэхэлгээтэй байна.

7.13. Өртөө, зөрлөгийн зорчигчийн тавцан, парк, дов, суман шилжүүлгийн бэлчир, гүүр, зохицуулалттай гарам нь дараах тогтоосон хэмжээнээс багагүй гэрэлтүүлэгтэй байх бөгөөд гэрэлтүүлэг нь цагаан гэрэлтэй байна:

■ зорчигчдын тавцан	- 4 люкс
■ ялгалтын дов	- 5 люкс
■ зохицуулалттай гарам	- 3 люкс
■ хүлээн авах, явуулах зам, суман бэлчир	- 3 люкс
■ гүүр	3 люкс

7.14. Ус хангамжийн газрын байршил, ус хангамжийн эх үүсвэр болон ус боловсруулах төхөөрөмж, шугам сүлжээ, барилга байгууламжийн техникийн тоноглол нь галт тэрэгний хөдөлгөөн хамгийн их болох үед зохих тоо чанарын үзүүлэлттэй усаар зүтгүүр, галт тэрэг, өртөөдийг тасралтгүй хангахын зэрэгцээ бусад аж ахуйн, гал унтраах, ундны усны хэрэгцээг хангана.

7.15. Төмөр зам доогуур тавигдсан ус дамжуулах шугам нь хамгаалалтын гэртэй байна. Усан хангамжийн систем нь галт тэрэгний технологийн хэрэгцээний ус болон өртөө, зөрлөг, замын хэсгийн хэрэглэгчдийг стандартад нийцсэн усаар тасралтгүй найдвартай хангаж байна.

7.16. Зам төмөр элсэнд хучигддаг хэсэгт ойжуулалт, элснээс хамгаалах ногоон зурвас байгуулах ажлыг усаар хангана.

7.17. Ариутгах татуургын байгууламж төмөр замын үйлдвэр, орон сууцны хороолоос гарсан бохир усыг татан зайлуулж, технологийн дагуу цэвэрлэнэ.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ

БАЙГУУЛАМЖ, ТӨХӨӨРӨМЖИЙН ҮЗЛЭГ, ЗАСВАРТ ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

8.1. Төмөр замын барилга, байгууламж, тоног төхөөрөмжийн үзлэгт тавигдах ерөнхий шаардлага:

8.1.1. Төмөр замын барилга, байгууламж, тоног төхөөрөмжийн үзлэгийг тэдгээрийг шууд хариуцдаг ажилтан, мөн эдгээр барилга, байгууламж, тоног төхөөрөмжийг хариуцдаг салбар нэгжийн дарга, удирдах ажилтан тогтоосон дүрэм, журам, зааврын дагуу хийж тээврийн тасралтгүй хэвийн ажиллагаа, галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааг хангуулна.

8.1.2. үзлэгийн дүн, илэрсэн гэмтлийг арилгах шаардагдах арга хэмжээ авах тухай хугацаатай үүрэг даалгаврыг тусгай дэвтэрт бичиж байна.

8.1.3. суурь бүтэц эзэмшигч, тасгийн дарга, салбар хариуцсан удирдлагууд харьяалагдах салбар, нэгжийн байгууламж, төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн найдвартай ажиллагаа, ажлын технологийн мөрдөлт, галт тэрэгний хөдөлгөөний болон хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлагыг хэрхэн хангаж байгаад суурь бүтэц эзэмшигчийн тогтоосон хуваарийн дагуу үзлэг шалгалт хийнэ.

8.2. Байгууламж, төхөөрөмжийн засварт тавигдах шаардлага:

8.2.1. төхөөрөмж, байгууламжид засвар, үйлчилгээ хийхдээ хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангахын хамт галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагийг зөрчихгүй байвал зохино. Барилга, засварын их хэмжээний ажлыг гүйцэтгэхтэй холбогдуулан галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт "цонх" гаргаж, хурд хязгаарлагдах явдлыг харгалзан үзнэ.

8.2.2. галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт тусгагдаагүй зам, дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол ба холбооны байгууламж, бусад төхөөрөмжийн засварын ажлыг галт тэрэгний хөдөлгөөн багатай үед хоорондын зам хаахгүйгээр гүйцэтгэнэ.

8.2.3. хэрэв тэдгээр ажлыг гүйцэтгэх явдал нь галт тэрэгний хөдөлгөөнийг тасалдуулахад хүргэхээр байвал суурь бүтэц эзэмшигч уг ажлыг эхлэх ба дуусах цагийг хөдөлгөөн хариуцсан салбарын удирдлага, ажил удирдагчтай хамтран тогтооно.

8.2.4. ажил удирдагч нь хөдөлгөөн тасалдуулах ажил гүйцэтгэх, уг ажлыг хийхийн тулд хөдөлгөөний зурмагт "цонх" гаргасан үед галт тэрэгний зохицуулагчтай байнгын утсан харилцаа тогтоосон байна.

8.2.5. хоорондын зам, өртөөн дээр гарсан аливаа саад нь хөдөлгөөнд аюул учруулах, галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зогсоох буюу хурд бууруулах шаардлагатай бол уг саадтай газрыг галт тэрэг, сэлгээний бүрэлдэхүүн ирэх эсэхийг харгалзахгүйгээр хоёр талаас нь дохиогоор хааж хамгаалсан байна. Ингэхдээ дараах зүйлийг мөрдөж ажиллана:

а. хөдөлгөөнд аюул бүхий саадтай, буюу ажил гүйцэтгэх газрыг дохиогоор хааж хамгаалахаас өмнө ажил эхлүүлэхгүй байх;

б. саадыг арилгах ажлыг бүрэн дуусаагүй, замын байдал хэвийн, овор хэмжээний шаардлага хангагдсан эсэхийг шалгаххаас өмнө уул ажил хийж буй газар буюу саадыг хааж хамгаалсан дохиог буулгаж авахгүй байх.

8.2.6. саадтай болон саадыг арилгах ажил хийх газрыг хорио хамгаалалтаар хашиж, хамгаалахыг Төмөр замын дохиолол холбооны журмаар тогтооно.

8.2.7. зам дээр ажил гүйцэтгэх газрыг хааж хамгаалсан зөөврийн дохио тавих түүнийг хамгаалахдаа ажил удирдагч эрх авсан дохиочныг томилон ажиллуулна. Дохиочин нь төмөр замын тээврийн бусад ажилтнаас ялгагдах өнгийн малгай өмссөн байна.

8.2.8. зам дээр мөн түүнчлэн бага радиустай тахир хэсэг, сэтэрхий, дохионы үзэгдэлт муутай замд засварын ажил гүйцэтгэх үед галт тэрэгний хөдөлгөөний болон ажилтнуудын аюулгүй байдлыг хангахын тулд ажил удирдагчийг тухайн хэсгийн галт тэрэгний диспетчер, дохиочидтой харьцах, радио холбоо, утсан холбоогоор хангана.

8.2.9. дохиолол холбоогоор хангах шаардлагатай дараах ажлыг энэхүү журам болон Төмөр замын дохиолол холбооны журмаар тогтоон гүйцэтгэнэ:

а. замын машин механизмыг хэрэглэж ажлыг өргөн фронтоор гүйцэтгэж байгаа замын их, дунд, өргөлтийн засварын ажил;

б. зам төмрийг тууш солих, ашиглагдаж байгаа замуудад суман шилжүүлгийг солих, шинээр тавих ажил;

в. гүүрийн болон замын сараалжийг авах, тавих, гүүрийн нислэгийн хэсгийг өргөх, хоолой барих, төмөр замаар гарах гарц байгуулах зэрэг галт тэрэгний хөдөлгөөнийг удаан хугацаагаар зогсоох, хурдыг хязгаарлах ажил;

г. 150 мм-ээс дээш зузаантай ивүүр тавьж овойлттой замыг засах ажил зэрэг болно.

8.2.10. дохиолол холбооны байгууламжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан нэгжийн ажилтан нь ажил удирдагч, галт тэрэгний диспетчертэй харьцах утсан холбоог ажил эхлэхээс нэг цагийн өмнө бэлэн болгож, “цонх”-нд гүйцэтгэх ажил дуусч хоорондын замыг галт тэрэгний хөдөлгөөнд нээх хүртэл тэндээ байх үүрэгтэй.

8.2.11. ажил удирдагч нь утсан холбоогоор хангагдах хүртлээ дохиочидтой радио станц, үзэгдэх болон дуун дохиогоор түр харьцана. Үзэгдэлт муутай үед үндсэн дохиог дамжуулагч завсарын дохиочинг ажиллуулна.

8.2.12. өртөөний зам дээр зогсоох буюу хурд бууруулах дохиогоор хааж хамгаалах шаардлагатай ажлыг үзлэгийн дэвтэрт ажил удирдагчийн урьдчилан бичсэн бичлэггүйгээр, мөн өртөөний жижүүрийн зөвшөөрөлгүйгээр хийж гүйцэтгэхгүй байх.

8.2.13. ажил удирдагч ажил дуусмагц уг байгууламжид хийх ажил дууссан тухай үзлэгийн дэвтэрт бичлэг хийнэ. Энэхүү бичлэгийг үндэслэн өртөөний жижүүр хэвийн ажиллагаанд оруулна.

8.2.14. ажил гүйцэтгэхийн тулд хоорондын замыг галт тэрэгний хөдөлгөөнд хаах явдлыг зөвхөн суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрлөөр гүйцэтгэнэ. Хоорондын зам хаах явдал нь бусад төмөр замын хөдөлгөөний зурмагт нөлөөлөхөөр бол суурь бүтэц эзэмшигч нь төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцөнө.

8.2.15. хоорондын замыг галт тэрэгний хөдөлгөөнд хаах ба нээх явдлыг ажил эхлэхийн өмнө буюу ажил дуусмагц галт тэрэгний диспетчерийн тушаалаар гүйцэтгэнэ.

8.2.16. ажил удирдагч нь хоорондын замыг галт тэрэгний хөдөлгөөн хаасан тухай галт тэрэгний диспетчерээс /бичгэн мэдэгдэл, утсаар буюу цахилгаанаар ирүүлсэн/ тушаал хүлээн авч уг ажлын газрыг дохиогоор хааж хамгаалахаас өмнө ажил эхлүүлэхгүй байна.

8.2.17. уул ажлыг ямар байгууллага гүйцэтгэснийг үл харгалзан замын буюу хиймэл төхөөрөмжийн ажил дууссан ба галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй, тасралтгүй ажиллагаанд саадгүй болсон тухай замын байгууламжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан нэгжийн дарга буюу түүний эрх олгосноор албан тушаалын хувьд замын мастер, бригадын даргаас бичгэн мэдэгдэл, утсан буюу цахилгаан мэдээг авсны дараа хоорондын замыг нээнэ.

8.2.18. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол болон холбооны ашиглагдаж байгаа байгууламжийн ажиллагаа, цахилгаан хангамжийг сэргээхийг дохиолол төвлөрүүлэлт

хориглол, холбооны байгууламж хариуцсан ээлжийн зохицуулагч, эрчим хүчний ээлжийн зохицуулагч нараас мэдэгдэл авсны дараа дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын, холбооны инженер, эрчим хүчний инженер, гүйцэтгэнэ.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

9.1. Ерөнхий шаардлага

9.1.1. хөдлөх бүрэлдэхүүн нь харьяалал болон өмчийн төрөл хэлбэрээс үл хамааран тээврийн тасралтгүй, аюулгүй байдалд тавигдах шаардлагыг хангаж, бүрэн бүтэн, гэмтэлгүй байна. Хөдлөх бүрэлдэхүүнд үндэсний стандарт, норм, технологийн дагуу засвар, үйлчилгээ хийж, ашиглалтын үед гэмтэлгүй байлгах нь түүнийг өмчлөгч, эзэмшигч болон энэхүү ажлыг хариуцсан ажилтны гол үүрэг байна.

9.1.2. хөдлөх бүрэлдэхүүний төрөл, эд ангийг өөрчлөх, шинэчлэх тохиолдолд техник-эдийн засгийн үндэслэлийн баримт бичгийг зохих мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлэн батлуулж мөрдөж ажиллана.

9.1.3. вагоныг бүрдүүлэгч бүх хэсэг нь бат бөх, тогтвор сайтай байхаас гадна ашиглалтын үеийн техникийн байдал нь төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам үндэсний стандартын шаардлага хангасан байна. Вагон түүний эд анги нь хамгийн их хурдаар галт тэрэг аюул осолгүй, алгуур зөөлөн, жигд хөдөлгөөнийг хангаж байвал зохино.

9.1.4. хөдлөх бүрэлдэхүүн нь оврын үндэсний стандартын шаардлагыг хангасан байна. Хөдлөх бүрэлдэхүүн нь Төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой зарим объект, үйл ажиллагаанд гэрчилгээ олгох журамд заасны дагуу гэрчилгээжүүлэлтэд хамрагдсан байна.

9.1.5. хөдлөх бүрэлдэхүүний нэгж бүр үндэсний стандартын шаардлага хангасан ялгах өнгө, тэмдэгтэй байхаас гадна бичилт, тэмдэглэгээ хийгдсэн байна. Тухайлбал: Монгол Улсын сүлд /ачааны вагоноос бусад/, замын нэр тэмдэг, дугаар, үйлдвэрлэсэн газар, он сар өдрийг заасан үйлдвэрлэгчийн пайз, тогтоосон төрлийн засварыг хийсэн газар он, сар, өдөр, өөрийн жинг /зүтгүүрээс бусдад/ заасан бичигтэй байна.-

9.1.6. хөдлөх бүрэлдэхүүн, түүний эд ангид тавигдах дугаарлалт, тэмдэг тэмдэглэгээ нь үндэсний стандартын шаардлагыг хангасан байна.

9.1.7. зүтгүүр дээр хийцийн хурд, сери, дугаар данслагдсан депогийн нэр, нөөцийн сав ба хянах хэрэгсэлд үзлэг магадлагаа хийсэн тухай пайз бичилт, зорчигчийн вагон дээр суудлын /орны/ тоо, ачааны вагонд эзлэхүүн, даацыг заасан бичилт хийгдсэн байна.

9.1.8. хөдлөх бүрэлдэхүүн бүрд техникийн ба ашиглалтын шинж байдлыг тодорхойлсон техникийн паспорт /формуляр/ байх бөгөөд түүнд засвар хийсэн байгууллага тэмдэглэл хөтөлж баталгаажуулна.

9.1.9. зүтгүүр нь машинчийн сонор сэрэмж шалгах төхөөрөмж, тоормосны гол хоолойн даралт, хөдөлгөөний хурд цагийг зааж бичдэг хурд хэмжигч, радио станцаар тоноглогдсон байна. Аяллын зүтгүүр радио холбооноос гадна тоормосны гол хоолой тасарсныг дохиолох төхөөрөмж, галын дохиоллоор тоноглогдсон байна.

9.1.10. Төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүнд түүнийг автоматаар таних тоноглол суурилуулж болно.

9.1.11. хөдлөх бүрэлдэхүүний бүтцэд төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр өөрчлөлт оруулахгүй.

9.1.12. тусгай хэрэгцээний хөдлөх бүрэлдэхүүний болон замаас авагддаг хөдөлгөөнт нэгжүүдэд тавих техникийн шаардлага, тэдгээрийг арчлах, ашиглах журмыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

9.1.13. дагнасан болон нийтийн хэрэглээний төмөр замаас нийлсэн замтай өртөөнд бусад төмөр замын байгууллагын хөдлөх бүрэлдэхүүн ажиллахыг “Суурь бүтэц,

нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам ашиглах, суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч хоорондын хамтран ажиллах болон тээвэрлэлтийн үйлчилгээ үзүүлэх гэрээ"-ний үлгэрчилсэн загварт заасны дагуу тогтооно.

9.2. Хос дугуйд тавигдах шаардлага:

9.2.1. хос дугуй нь төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан Хөдлөх бүрэлдэхүүний хос дугуйд үзлэг хийх, магадлах, засварлах, угсрах зааврын шаардлагыг хангасан байна. Хос дугуйн голын зааварт заагдсан хэсэг дээр хос дугуйг угсарсан, бүрэн магадлагаа хийсэн газар, он, сар, өдрийг тод харагдахуйц тэмдэглэхээс гадна угсралтын ажлыг хүлээн авсан болохыг нотолсон тэмдэглэгээг мөн тавина;

9.2.2. хөдлөх бүрэлдэхүүнд байгаа хос дугуйд тогтоосон зааврын дагуу үзлэг, энгийн болон бүрэн магадлагаа хийхийн дээр тэдгээрийг хөдлөх бүрэлдэхүүнд угсрах үед мэдээллийг бүртгэлийн дэвтэр, паспортод бичиж тэмдэглэсэн байна.

9.3. 1520 мм царигтай замд ашиглагдах хос дугуйд тавигдах шаардлага:

9.3.1. ачаалагдаагүй хос дугуйн дотор талын гадаргуунуудын хоорондын зай нь 1440 мм байна. 120-140 км/цаг-ийн хурдтай явах зүтгүүр, вагоны хос дугуйн дотор талын ирмэгүүдийн хоорондох зайн ихсэлт 3 мм-ээс, багасалт нь 1 мм-ээс, 120 км/цаг хүртэл хурдтай явах зүтгүүр, вагоны хос дугуйн дотор талын ирмэгүүдийн хоорондох зайн ихсэлт, багасалт 3 мм-ээс тус тус ихгүй байна.

9.3.2. хос дугуйн гол, мөөр, зээрэнцэг, бул, дэлэнд ан цав, дэлэнд нь хурц ирмэг, шамралт, ховхролт, эмтрэлт үүссэн байж болохгүй. Зам болон хөдлөх бүрэлдэхүүний хоорондын харилцан үйлчлэлийг алдагдуулж болох дараах элэгдэл, гэмтэлтэй хос дугуйтай хөдлөх бүрэлдэхүүнийг ашиглалтад оруулахгүй, галт тэргэнд явуулж болохгүй:

а. 120-140 км/цаг-ийн хурдтай явах үед дугуйн өнхрөх гадаргуугийн элэгдэлт зүтгүүр, зорчигчийн вагонд 5 мм-ээс их, зүтгүүрийн дугуйн дэлний оройгоос 20 мм, зорчигчийн вагоны дугуйн дэлний оройгоос 18 мм-ийн зайд хэмжихэд дэлний зузаан нь 33 мм-ээс их буюу 28 мм-ээс бага байвал;

б. 120 км/цаг хүртэл хурдтай явах үед дугуйн өнхрөх гадаргуугийн жигд элэгдэл зүтгүүр ба алсын харилцааны галт тэрэгний зорчигчийн вагонд 7 мм-ээс дээш, орон нутгийн ба хот дүүргийн харилцааны галт тэрэгний зорчигчийн вагонд 8 мм-ээс дээш, хөргүүртэй болон ачааны вагонд 9 мм-ээс дээш байвал;

в. зүтгүүрийн дугуйн дэлний оройгоос 20 мм, зорчигчийн вагоны дугуйн дэлний оройгоос 18 мм-ийн зайд хэмжихэд дугуйн дэлний зузаан нь 33 мм-ээс их 25 мм-ээс бага, мөн ачааны вагоны дугуйн дэлний оройгоос 18 мм-ийн зайд хэмжихэд дугуйн дэлний зузаан нь 33 мм-ээс их 24 мм-ээс бага байвал;

г. тусгай загвараар хэмжихэд дэл нь 18 мм-ээс илүү босоо элэгдсэн байвал;

д. зүтгүүр, вагоны дугуйн өнхрөх гадаргууд 1 мм-ээс дээш чирэгтэй байвал.

9.3.3. замд явж байхдаа вагоны дугуйд 1 мм-ээс их боловч 2 мм-ээс илүүгүй чирэг гарсныг илрүүлбэл уг вагоныг /зорчигчийн галт тэрэг бол тогтоосон хурдтай боловч 100 км/цагаас дээшгүй хурдтай, ачааны галт тэрэг бол 70 км/цагаас дээшгүй хурдтай/ галт тэрэгнээс салгалгүйгээр хос дугуй солих хэрэгсэл бүхий ойролцоо орших техник үйлчилгээний газарт хүргэхийг зөвшөөрнө.

9.3.4. чиргийн хэмжээ нь вагонд 2-6 мм, зүтгүүрт 1-2 мм хүртэл байвал галт тэргийг ойрын өртөө хүртэл 15 км/цагаас ихгүй хурдтай явуулна. Хос дугуйн чиргийн хэмжээ нь вагонд 6-12 мм, зүтгүүрт 2-4 мм хүртэл байвал галт тэргийг 10 км/цаг-аас ихгүй хурдтай явуулж ойролцоо өртөөнд хос дугуйг солино. Хэрэв хос дугуйн чиргийн хэмжээ нь вагонд 12 мм-ээс их байвал ивүүр тавьж хос дугуйг эргэхгүй болгон ойролцоо өртөө хүртэл 10 км/цаг-аас ихгүй хурдтай явуулна.

9.3.5. зүтгүүрт 4 мм-ээс их байвал зүтгүүрийг галт тэрэгнээс салган гэмтэлтэй хос дугуйн татах мотор, тоормосны цилиндрийг салгаж дугуйг өргөж бэхлээд 10 км/цаг-аас илүүгүй хурдтай ойролцоо өртөөнд хүргэж солино.

9.3.6. харин 2-оос дээш хос дугуйд 4 мм-ээс их чирэг гарсан бол газар дээр нь хос дугуйг гагнуураар шавж зохих боловсруулалт хийж цааш дугуй солих өртөө хүртэл явуулах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

9.3.7. ачааны вагоныг зорчигчийн галт тэргэнд залгахад уул вагоны хос дугуйн арчлалтын норм хэмжээ нь зорчигчийн галт тэргэнд тавигдах шаардлага хангасан байна.

9.4. 1435 мм царигтай замд ашиглагдах хос дугуйд тавигдах шаардлага.

а. Зорчигчийн вагонд:

- ачаалагдаагүй хос дугуйн дотор талын ирмэгүүдийн /гадаргуунуудын/ хоорондын зай 1353 мм байх бөгөөд ихсэлт нь 3 мм-ээс, багасалт нь 1 мм-ээс ихгүй байх;
- цул ба жийрэг мөөртэй хос дугуйн мөөрийн өргөн 136 мм-ээс ихгүй, 127 мм-ээс багагүй;
- дэлний оройгоос 15 мм зайд хэмжихэд дэлний зузаан 34 мм-ээс ихгүй, 23 мм-ээс багагүй байх;
- хос дугуйн өнхрөх гадаргуун жигд элэгдэл 6 мм-ээс ихгүй байна.

б. Ачааны вагонд:

- ачаалагдаагүй хос дугуйн дотор талын гадаргуунуудын хоорондын зай 1353 мм байх бөгөөд ихсэлт нь 3 мм-ээс, багасалт нь 1 мм-ээс ихгүй байх;
- цул ба жийрэг мөөртэй хос дугуйн мөөрийн өргөн 136 мм-ээс ихгүй, 127 мм-ээс багагүй байх;
- дэлний оройгоос 15 мм зайд хэмжихэд дэлний зузаан 34 мм-ээс ихгүй, 22 мм-ээс багагүй байх;
- хос дугуйн өнхрөх гадаргуун жигд элэгдэл 7 мм-ээс ихгүй байна.

в. Зүтгүүрт:

- 1435 мм царигтай замд ашиглагдах зүтгүүрийн хос дугуйн дотор талын гадаргуунуудын хоорондын зай 1360 мм, түүний ихсэлт, багасалт нь 3 мм-ээс ихгүй байна. Хос дугуйн мөөрийн өргөн 140 мм-ээс ихгүй байна;
- дэлний оройгоос 20 мм зайд хэмжихэд дэлний зузаан 34 мм-ээс ихгүй, 25 мм-ээс багагүй байна. Хос дугуйн өнхрөх гадаргын элэгдэл 7 мм-ээс ихгүй байна;
- зүтгүүр, зорчигчийн болон ачааны вагоны хос дугуйн гадаргууд гарсан чирэг, шаваас хос дугуйн гэмтэл өргөн царигийн вагоныхтай ижил байна.

9.5. Дор дурдсан аль нэг гэмтэл бүхий хос дугуйтай хөдлөх бүрэлдэхүүнийг ашиглалтад оруулахгүй буюу явуулахгүй.

а. Зүтгүүрт:

- дугуйн жийрэг мөөр төв дээрээ буюу гол нь бул дотроо тус тус суларсан
- гол дээр 25 мм-ээс урт тууш цав гарсан буюу хуурсан;
- зүтгүүрийн дугуйн гол дээр 4 мм-ээс дээш, мотовозын гол дээр 2.5 мм-ээс дээш холгогдсон;
- жийрэг мөөр дээр цав гарсан;
- жийрэг мөөрийн өнхрөх гадаргууд далд цэврүүтсэн буюу хортонтсон, хурц ирмэгт шамралт үүссэн.

б. Вагонд:

- голын хүзүү буюу булын өмнөх хэсэг үрэгдэж, зурагдсан;
- гол дээр 2.5 мм-ээс гүнзгий холгогдсон;
- цул дугуйн аль нэг хэсэгт цавтсан;
- дугуйн өнхрөх гадаргууд холтралт, ховхралт нь зорчигчийн вагонд гүн нь 10 мм, урт нь 25 мм, ачааны вагонд гүн нь 10 мм, урт нь 50 мм-ээс их болсон;
- дугуйн дэл зам төмрийн толгойн дотор гадаргуутай харьцах ажлын талстад шамралт үүссэн;
- дугуйн дэл хурц элэгдэлтэй;

- дугуйн мөөрийн зузаан нь дугуйн дотор ирмэгээс 70 мм-ийн зайд хэмжихэд зорчигчийн вагонд 25 мм, ачааны галт тэргэнд аялдаг ачааны вагонд 20 мм-ээс тус тус бага болсон;

- дугуйн мөөр буюу жийрэг мөөрийн өнхрөх гадаргуу дээр металл түрэгдэж шавсан гэмтэл, зорчигчийн вагоны хос дугуйд 0.5 мм-ээс ачааны вагонд 1 мм-ээс өндөр болсон зэрэг болно.

9.6. Завсарын өртөөн дээр дурдсан хэмжээнээс их боловч 2 мм-ээс илүүгүй шаваас бүхий дугуйтай вагон илрүүлбэл уг вагоныг явуулахдаа хос дугуйд нь чирэг гарсан вагонтой адил байна.

9.7. Вагоны дугуй нь 2 мм-ээс илүү шаваастай байвал шаваасыг 2 мм хүртэл багасгасны дараа вагоныг хоорондын замаас татаж авахдаа Хөдлөх бүрэлдэхүүний хос дугуйд үзлэг хийх, магадлах, засварлах, угсрах зааврын дагуу, мөн чирэгтэй вагонтой адил арга хэмжээ авна.

АРАВДУГААР БҮЛЭГ

АВТО ТООРМОСНЫ ТОНОГЛОЛ, АВТО УГСРААНЫ ТӨХӨӨРӨМЖИД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

10.1. Хөдлөх бүрэлдэхүүн нь автомат тоормосоор тоноглогдсон байна.

10.2. Автомат тоормос нь ажиллуулахад хялбар, ашиглалтын ямар ч нөхцөлд найдвартай, зөөлөн жигд ажилладаг байхаас гадна тоормосын гол хоолой салах буюу тасрах, яаралтай тоормослох краныг нээх үед галт тэргийг яаралтай зогсоох үүрэгтэй.

10.3. Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын баталсан “Төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүний автомат тоормосыг ашиглах заавар”-ын дагуу хөдлөх бүрэлдэхүүний автомат тоормосын системд засвар, үйлчилгээ хийнэ.

10.4. Хөдлөх бүрэлдэхүүний автомат тоормос нь яаралтай тоормос хийхэд тогтоосон тоормосны замаас ихгүй зайд галт тэргийг зогсоож чадахуйц тоормосны шахалтаар хангагдсан байна.

10.5. Ачааны маягийн автомат тоормос нь вагоны ачаалалт, галт тэрэгний урт, замын аясаас шалтгаалан тоормослох янз бүрийн дэглэм хэрэглэх боломжийг хангаж байна. Зорчигчийн вагон гонхондоо /тамбур/, хонгил /коридор/ дотроо яаралтай тоормослох крантай байх бөгөөд тэдгээр нь ломботой байна.

10.6. Зүтгүүр, зорчигчийн вагон, дрезин ажиллагаатай гар тоормостой байна. Ачааны вагоны паркийн тодорхой хэсэг нь бүрэн ажиллагаатай яаралтай зогсоох кран, гар тоормосоор тоноглогдсон дамжих тавцантай байна. Энэхүү хувь хэмжээг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно. Хөдлөх бүрэлдэхүүний гар тоормосны арчилгааг тогтмол хийж, тоормосны шахалтыг тогтоосон хэмжээнд байлгана.

10.7. Тоормосны хөшүүргэн дамжуулгын хэсгүүд нь бэхэлгээнээсээ салах буюу гэмтэх, оврын хэмжээнээс илүү гарах, зам дээр унаж чирэгдэхээс хамгаалсан хэрэгсэлтэй байна.

10.8. Хөдлөх бүрэлдэхүүн авто угсраагаар тоноглогдсон байх бөгөөд авто угсраа нь тогтоосон зааврын дагуу засвар үйлчилгээ хийгдсэн байна.

10.9. Авто угсрааны тэнхлэгийн өндөр зам төмрийн толгойн дээд талын түвшингээс дээш зүтгүүр, зорчигчийн болон ачааны хоосон вагонд 1080 мм-ээс ихгүй, зүтгүүр болон хүн суулгасан зорчигчийн вагонд 980 мм-ээс багагүй, ачаатай ачааны вагонд 950 мм-ээс багагүй байна.

10.10. Төмөр замын 1435 мм царигийн өргөнтэй замд ашиглагддаг вагоны авто угсрааны тэнхлэгийн өндөр ачааны вагонд 890 мм-ээс ихгүй, хоосон вагонд 835 мм-ээс багагүй, ачаатай вагонд 815 мм-ээс багагүй байна.

10.11. Зорчигчийн вагонд авто угсрааны тэнхлэгийн өндөр зам төмрийн толгойн дээд талын түвшингээс 890 мм-ээс ихгүй, 830 мм-ээс багагүй байна.

10.12. Авто угсрааны тууш тэнхлэгийн хоорондох өндөрийн зөрүү дараах хэмжээнээс ихгүй байна.

а. 1520 мм царигтай замд:

- орон нутгийн зорчигчийн болон ачааны галт тэргэнд 100 мм;
- ачааны галт тэрэгний зүтгүүр ба эхний вагоны хооронд 110 мм;
- 120 км/цаг хүртэл хурдтай явах олон улсын зорчигчийн галт тэргэнд 70 мм;
- 121-140 км/цаг хүртэл хурдтай явах олон улсын зорчигчийн галт тэргэнд 50 мм;
- зорчигчийн галт тэрэгний зүтгүүр ба эхний вагоны хооронд 100 мм;
- урт ачааг 2-3 тавцан вагон дээр дамнуулан ачсан тохиолдолд тавцан вагоны автомат угсрааны тэнхлэгийн өндөрийн зөрүү нь 80 мм-ээс ихгүй байна.

б. 1435 мм царигтай замд:

- зорчигчийн галт тэргэнд 60 мм;
- ачааны галт тэргэнд 75 мм.

10.13. Авто угсрааны тууш тэнхлэгийн хоорондох өндөрийн зөрүү нормоос хэтэрсэн тохиолдолд найруулагчийн бригад вагонуудыг сэлгэн тавьж тохируулна. Авто угсрааны тууш тэнхлэгийн өндрийн зөрүүг цоожны өндрийн зөрүүгээр тодорхойлно.

10.14. Зүтгүүр, ачааны болон зорчигчийн вагон, бусад хөдлөх бүрэлдэхүүний авто угсрааны тэнхлэгийн өндөрийг тохируулах явцад төвлөрүүлэх дүүжин дээр хавчуулга ивээс тавихгүй байх.

10.15. Зүтгүүр болон зорчигчийн вагон нь авто угсраа босоо шилжилтийн хязгаарлагчаар тоноглогдсон байна.

10.16. Техникийн үйлчилгээ хийсэн вагон үзэгч авто угсрааны техникийн бүрэн бүтэн байдал, галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд зөв холболт хийсэн эсэхийг хариуцна.

10.17. Вагон үзэгчгүй өртөөнд сэлгээний удирдагч галт тэргэнд вагоныг залгах, найруулах үед зөв холбосон эсэхийг хариуцна.

10.18. Зүтгүүрийг галт тэрэгний эхний вагонтай зөв холбосон эсэхийг зүтгүүрийн машинч хариуцна.

10.19. Галт тэрэгний зүтгүүрийг бүрэлдэхүүнээс салгах, холбох /тоормосны зөөлөн хоолойг салгах, залгах, төгсгөлийн краныг нээх, хаах/ ажлыг машинч, туслах машинч гүйцэтгэнэ.

10.20. Сэлгээний ажлын үед зүтгүүр ба эхний вагон зөв холбогдсон эсэхийг сэлгээний удирдагч хариуцна.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙ АРЧЛАЛТ, АЧАА ТЭЭВЭРЛЭЛТ, ТЕХНИКИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ, ЗАСВАР, АЧАА ТЭЭВРИЙН ҮЗЛЭГТ ТАВИГДАХШААРДЛАГА

11.1. Техникийн үйлчилгээ, засварт тавигдах шаардлага:

11.1.1. хөдөлгөөний аюулгүй байдалд хөнөөл учруулж болох гэмтэлтэй хөдлөх бүрэлдэхүүнийг ашиглалтад оруулах, тээвэрлэж байгаа ачааны бүрэн бүтэн байдлыг хангаж чадахгүй вагоныг галт тэргэнд холбож явуулахгүй байх.

11.1.2. халаалт, усан хангамж, цахилгаан, тоноглол, агааржуулагч, дохиолох хэрэгсэл гэмтэлтэй буюу зорчигч тээвэрлэх хэвийн нөхцөлийг алдагдуулж болох бусад гэмтэл бүхий зорчигчийн вагоныг галт тэргэнд холбож явуулахгүй байх.

11.1.3. харьяалал болон өмчийн төрөл хэлбэрээс үл хамаарч хөдлөх бүрэлдэхүүний техникийн байдалд тавих шаардлага, техникийн үйлчилгээ, засварыг үндэсний стандартад заасны дагуу гүйцэтгэнэ.

11.1.4. хөдлөх бүрэлдэхүүний техникийн үйлчилгээ, засварын төрөл, засвар хоорондын гүйлт болон хугацааны норм, засварт тавих шаардлагыг үндэсний стандартаар тогтооно. Хөдлөх бүрэлдэхүүний техникийн үйлчилгээ, засварын технологийн үлгэрчилсэн горимыг суурь бүтэц эзэмшигч батална.

11.1.5. хөдлөх бүрэлдэхүүний хөдөлгөөний аюулгүй байдал, хийсэн техникийн үйлчилгээ, засварын чанарыг уг ажлыг гардан гүйцэтгэсэн ажилтан, депо, засварын

болон техник үйлчилгээний газар, вагоныг тээвэрлэлтэд бэлтгэх газрын мастер, дарга хариуцна.

11.2. Зүтгүүрийн техникийн үйлчилгээ, засварт тавигдах шаардлага:

11.2.1. зүтгүүрийн техникийн байдлыг ашиглалтын үед зүтгүүрийн бригад, депо болон техник үйлчилгээний газарт засварын төрөлжсөн бригад шалгахгаас гадна шаардлагатай засвар үйлчилгээг хийж гүйцэтгэнэ.

11.2.2. зүтгүүрийн засвар хоорондын гүйлтийн болон хугацааны нормыг хатуу мөрдөж төлөвлөгөөт засварын гүйлт, хугацааг хэтрүүлэхгүйгээр төлөвлөгөөт засвар хийж гүйцэтгэнэ. Зүтгүүрийг засварын технологийн горимын дагуу засварлаж, хэрэглэгдэх сэлбэг материалыг бүрэн хэрэглэж, засварын нормоор тогтоосон хугацаанд гаргана.

11.2.3. зүтгүүрийн засвар үйлчилгээ хариуцсан нэгжийн мастер, хүлээн авагч, инженер, дарга болон зүтгүүрийн асуудал эрхэлсэн салбарын дарга, байцаагч техникийн үйлчилгээ болон засварын чанарт байнга хяналт тавина.

11.2.4. засвар, үйлчилгээ хийсний дараа эрх бүхий ажилтан шалгаж, зөвшөөрөл олгоогүй тохиолдолд зүтгүүрийг ашиглалтад хүлээн авахгүй.

11.2.5. техникийн үйлчилгээний үед дор дурдсан зүйлийг шалгана:

а. зангилаа, эд ангийн байдал, элэгдэл нь хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангахуйц тогтоосон хэмжээнд тохирч байгаа эсэх;

б. тоормосны тоноглол, авто угсрааны хэрэгсэл, хянах, хэмжих, хамгаалах, дохионы багаж хэрэгслийн ажиллагааны бүрэн бүтэн байдал.

11.2.6. дор дурдсан гэмтэл бүхий зүтгүүрийг хөдөлгөөнд ашиглаж болохгүй:

а. авто угсрааны хэрэгсэл гэмтсэн;

б. мал зайлуулагч гэмтсэн буюу байхгүй;

в. элс өгөх систем гэмтэлтэй буюу элсээр зэхэгдээгүй;

г. дуун дохио өгөх тоноглол гэмтсэн;

д. тэргэнцрийн пүрш хугарсан буюу гэмтсэн;

е. нумын хом, зүүлт, ээмэг, хуудсанд цав гарсан, хугарсан;

ё. гүүшингийн холхивч, их бие гэмтсэн буюу цав гарсан;

ж. тоормосын хөшүүргэн дамжуулга, түүнийг унахаас хамгаалах хэрэгсэл гэмтсэн буюу байхгүй;

з. араат дамжуулгын хайрцаг /тос гоожихоор/, шүд гэмтсэн буюу цав үүссэн;

и. татах цахилгаан хөдөлгүүрийн хөргөх сэнс, мотор голын өнхрөх болон гулсах холхивч гэмтсэн;

й. зай хураагуур гэмтсэн;

к. хурд хэмжигч, машинчийн сонор сэрэмж шалгах төхөөрөмж гэмтсэн;

л. зүтгүүрийн радио холбооны төхөөрөмж гэмтсэн;

м. хийн шахуурга авто ба гар тоормос гэмтсэн;

н. зүтгүүрийн бүтээцэд хийгдсэн гал унтраах хэрэгсэл гэмтсэн;

о. дизель хөдөлгүүр цохио чимээ үүссэн, хөргөх секц, сэнс гэмтсэн;

ө. богино холбооны гүйдлийн реле ба дизелийн ослоос хамгаалах хэрэгсэл гэмтсэн;

п. зүтгүүрийн автомат дохиоллын систем гэмтсэн;

р. зүтгүүрийн микро процессорт удирдлагын систем гэмтэлтэй.

11.2.7. зүтгүүр дээр тавигдсан хэмжих хэрэгсэл урьдчилан сэргийлэх хавхлага ломботой байна. Зүтгүүрийн хянах хэмжих болон цахилгаан хамгаалалтын хэрэгсэл, урьдчилан сэргийлэх хавхлага, хийн нөөц савыг тогтоосон хугацаанд үзэж магадлана.

11.2.8. зүтгүүрийн автомат зогсоогуур, радио холбооны байгууламжийг хяналтын цэгт тогтмол үзэж, ажиллагааг шалгаж, тохируулж байна. Хяналтын цэгийн байрлал ба үзлэгийн хугацааг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

11.2.9. зүтгүүрт жилд хоёр удаа зуны болон өвлийн тээвэрлэлтэд бэлтгэхэд зориулагдсан техникийн үзлэг, үйлчилгээ хийнэ.

11.2.10. зүтгүүрийн бригад зүтгүүрт үйлчилгээ хийх, сэлгээний илчит тэргийг ганц машинчаар ажиллуулах зааврыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

11.2.11. орон нутгийн нөхцөлийг харгалзан суурь бүтэц эзэмшигч хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангахуйц зүтгүүрийн техникийн үйлчилгээ, сэлгээний ажил хийх технологийн горимыг тогтооно.

11.2.12. асаалттай зүтгүүрийг зохих эрх бүхий ажилтны хяналтгүйгээр депогийн зам дээр хөдөлгөх, машинч, туслах машинчийн хяналтгүйгээр өртөөний бусад зам дээр орхихгүй байх.

11.3. Вагоны техникийн үйлчилгээ, засварт тавигдах шаардлага

11.3.1. вагоны техникийн үйлчилгээ, засварыг тээвэрлэлтэд вагон бэлтгэх газар, техник үйлчилгээний газар, вагон депо болон заводад гүйцэтгэнэ.

11.3.2. техникийн үйлчилгээний үед дараах зүйлийг шалгана:

а. зангилаа, эд ангийн байдал ба элэгдэл тогтоосон хэмжээнд тохирч байгаа эсэх;

б. тоормосны тоноглол, авто угсрааны хэрэгслийн ажиллагаа, бүрэн бүтэн эсэх;

в. тэвш нь тээвэрлэх ачааны бүрэн байдлыг хангаж чадахуйц эсэх;

г. дамжих тавцан, тусгай гишгүүр, бариул бүрэн бүтэн эсэх;

д. хөдлөх бүрэлдэхүүний эд анги, тоноглол, зам дээр унахаас урьдчилан хамгаалах хэрэгсэл бүрэн бүтэн эсэх.

11.3.3. вагоныг техникийн үзлэгт оруулж, тэнцэх эсэхийг нь шалгасан тухай тусгай дэвтэрт бичихгүйгээр ачаа ачилт, зорчигч тээвэрлэлтэд өгөхгүй байх.

11.3.4. тээвэрлэлтэд вагон бэлтгэх буюу техник үйлчилгээний газаргүй өртөөнд ачилтад өгөх хоосон вагоныг ачих өртөөний ойролцоо байрласан техник үйлчилгээний буюу тээвэрлэлтэд вагон бэлтгэх газарт үзлэгт оруулж тээвэрлэлтэд бэлтгүүлнэ.

11.3.5. вагоныг техникийн үзлэгт оруулах, тээвэрлэлтэд тэнцсэн эсэх тухай мэдэгдэл өгөх зааврыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

11.3.6. галт тэргийг найруулах, задлах өртөөнд, харин замд яваа үед бол галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт заасан өртөөнд техникийн үзлэгт оруулж байна. Эдгээр өртөөнд вагоны салгалттай болон салгалтгүй урсгал засварын ажлыг зохион байгуулна.

11.3.7. тээвэрлэлтэд вагон бэлтгэх буюу техник үйлчилгээний газаргүй өртөөнд вагоныг галт тэргэнд залгахын өмнө вагон үзэгч үзлэг хийж, техник үйлчилгээний газартай ойролцоох өртөөнд явуулахад бэлтгэсэн байна.

11.3.8. галт тэргийг техникийн үзлэгт оруулах, бэлэн болсон тухай мэдэгдэх, тээвэрлэлтэд вагон бэлтгэх буюу техник үйлчилгээний газаргүй өртөөнд вагоныг ачилтад өгөх, галт тэргэнд холбохын өмнө техникийн үзлэг үйлчилгээ хийх журмыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

11.3.9. тээвэрлэлтэд вагон бэлтгэх буюу техник үйлчилгээний газрын ажилтан вагоны техникийн үйлчилгээ, засварыг технологийн горим, галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт зохицуулан цаг тухайд гүйцэтгэж байна.

11.3.10. суурь бүтэц эзэмшигчээс тогтоосон баталгаат хэсгийн хэмжээнд галт тэрэгнээс вагон салгахгүй явуулах, хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үйл ажиллагааг тээвэрлэлтэд вагон бэлтгэх болон техник үйлчилгээний газар хариуцна.

11.4. Галт тэрэг болон вагонд ачаа тээвэрлэхэд үүсэх зөрчлийг илрүүлэх автомат төхөөрөмжинд тавигдах шаардлага.

11.4.1. галт тэрэг болон вагоны ачаа, тээврийн зөрчил илрүүлэх автомат систем, оврын мэдрэгчтэй хаалга, вагон жин, дүрс бичлэг хяналтын төхөөрөмж байх бөгөөд дараах шаардлагыг хангасан байна:

а. ачилтын техникийн нөхцөл даац хэтрэлтийн зөрчилтэй вагон галт тэргэнд байгаа мэдээллийг ачаа тээврийн үзлэгийн газрын операторт дамжуулах.

б. ачаа тээврийн зөрчлийн тухай мэдээллийг хэвлэмэл, цахим хэлбэрээр гаргах, хадгалах.

АРВАН ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

12.1. Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт тавигдах шаардлага:

12.1.1. галт тэрэгний хөдөлгөөний хөдөлгөөний зурмаг нь галт тэрэгний хөдөлгөөний зохион байгуулалтын үндэс бөгөөд бүх салбар, нэгжийн үйл ажиллагааг хооронд нь уялдуулан нэгтгэж төмөр замын ажлын хэмжээг тодорхойлно.

12.1.2. галт тэрэгний хөдөлгөөний хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийг Төмөр замын тээврийн тухай хуульд заасан чиг үүрэг хариуцсан байгууллага батална.

12.1.3. суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийг Төмөр замын тээврийн тухай хуульд заасны дагуу суурь бүтэц эзэмшигч батална.

12.1.4. галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмаг дараах шаардлагыг хангасан байна:

а. зорчигч, ачаа, ачаан тээш тээвэрлэлтийн хэрэгцээг хангах;

б. галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдал болон ажиллагааг хангах;

в. өртөөний боловсруулах болон хэсгийн тээх, нэвтрүүлэх чадварыг үр дүнтэй ашиглах;

г. хөдлөх бүрэлдэхүүнийг оновчтой, үр бүтээлтэй ашиглах;

д. зүтгүүрийн бригадын тасралтгүй ажиллах тогтоосон цагийг нарийн мөрдөх;

е. зам, хиймэл төхөөрөмж, дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол, холбооны болон цахилгаан эрчим хүчний байгууламжид засвар, үйлчилгээ хийх боломжийг олгох.

12.1.5. зорчигчийн галт тэрэгний цагийн хуваарийг нийтэд мэдээлнэ.

12.1.6. галт тэрэгний хөдөлгөөнд шууд холбоотой ажилтныг галт тэрэгний хөдөлгөөний цагийн хуваариар хангана.

12.1.7. галт тэрэгний хөдөлгөөний цагийн хуваарийг товлох, цуцлахыг дараах байгууллага, албан тушаалтан гүйцэтгэнэ:

а. олон улсын харилцааны зорчигчийн галт тэргийг хөрш орнуудын төмөр замын удирдах байгууллагатай зөвшилцсөнөөр;

б. орон нутгийн ба хот, дүүргийн зорчигчийн галт тэрэг, тээшийн галт тэрэг, ачаа-зорчигчийн галт тэргийг суурь бүтэц эзэмшигч;

в. ачааны хурдасгасан болон ачааны галт тэргийг суурь бүтэц эзэмшигчээс эрх олгосон этгээд;

г. цэргийн галт тэргийг аялуулах асуудлыг төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.17-д заасан “Тусгай тээвэрлэлт болон цэргийн тээвэрлэлт гүйцэтгэх журам”-аар зохицуулна;

д. сэргээн босгох, галын галт тэрэг, цас цэвэрлэгч, вагонгүй зүтгүүр, замаас авагддаггүй дрезин, аж ахуйн галт тэрэг болон хөдөлгөөний зурмагт тусгагдаагүй бусад галт тэрэгний явах зааврын дагуу галт тэрэгний ахлах диспетчер.

12.1.8. галт тэрэг бүрд зурмагаар тогтоосон дугаар олгоно. Нэг чиглэлийн галт тэргүүдэд тэгш дугаар, эсрэг чиглэлийн галт тэргүүдэд сондгой дугаар олгоно.

12.1.9. хөдөлгөөнийг хэвийн болгон сэргээх, гал түймэр унтраахад зориулан товлосон сэргээн босгох, галын галт тэрэг, цас цэвэрлэгч, вагонгүй ганц зүтгүүр, замаас авагддаггүй дрезин, моторисийг дараалал харгалзахгүй явуулна.

12.1.10. дараалал баримтлах галт тэрэгт дараах галт тэрэг хамаарна:

а. бүх төрлийн зорчигчийн;

б. цэргийн, ачаа-зорчигчийн, тээшийн болон чингэлгийн галт тэрэг, ачааны хурдасгасан /хялбар гэмтэх ачаа, суурь бүтэц эзэмшигчээс мал, амьтан тээвэрлэхэд зориулсан/;

в. ачааны /нэвт өнгөрөх, хэсгийн түүвэр, зөөврийн, дамжуулах болон аж ахуйн галт тэрэг, вагонгүй зүтгүүр/;

г. онцгой шаардлагаар товлдог, тэр үедээ ээлж дарааллыг нь тогтоодог галт тэрэг.

12.1.11. галт тэрэгний хөдөлгөөнийг хоногийн 24 цагийн тооллоор Улаанбаатарын цагийг баримтлан зохицуулна. Төмөр замын нийт сүлжээний хэмжээнд цагийн заалт адил байна.

12.1.12. галт тэрэгний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажлын байр, зорчигч үйлчилгээний буудлын гадна болон дотор талд технологийн зориулалттай цаг байрлуулна. Түүнийг ашиглах, тохируулах, засвар үйлчилгээ хийх асуудлыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

12.1.13. суурь бүтэц эзэмшигч тээврийг оновчтой зохион байгуулахын тулд хоногийн төлөвлөгөөт зурмагийг зохиож мөрдөнө. Хоногийн төлөвлөгөөт зурмаг зохиож, баталж мөрдөх журмыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

АРВАН ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ **ХЭСЭГЛЭХ ГАЗАРТ ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА**

13.1. Галт тэрэгний хөдөлгөөнийг хэсэглэх газраар зохицуулна. Хэсэглэх газарт өртөө, зөрлөг, замын пост хамаарна. Хэсэглэх газрыг барьж байгуулан хөдөлгөөнийг хэсэглэн зааг гаргаж галт тэрэгний хөдөлгөөнийг явуулна. Галт тэрэгний хөдөлгөөнийг хэсэглэх газраар зааглаж зохион байгуулна.

13.2. Оруулах гэрлэн дохио, оруулах семафор нь өртөөний хилийн зааг мөн.

13.3. Хэсэглэх газар, зорчигчийн буух, суух газар нь өөрийн оноосон нэртэй буюу дугаартай байна. Нэрийг өртөөний болон зорчигчийн байшин /постын барилга/-гийн нүүрэнд, галт тэрэг ирэх хоёр талд тус тус байрлуулсан байна.

13.4. Төмөр замыг гол зам, галт тэрэг хүлээж авах, явуулах, ялгах, сэлгээний ажил гүйцэтгэх, ачаа, ачаан тээш хүлээн авах, олгох, зорчигчдод үйлчлэх зориулалт бүхий өртөөний зам, нийтэд үйлчлэх зориулалттай нийтийн хэрэгцээний салбар зам, дагнасан хэрэглээний салбар зам гэж тус тус ангилна.

13.5. Өртөөний зам, суман шилжүүлэг, өртөөний төвлөрүүлэлтийн байр, сумчны байр бүр өөрийн дугаартай байна.

13.6. Нэг болон хэд хэдэн парктай өртөөний дэвсгэрт байгаа зам, суман шилжүүлэг, байрт ижил дугаар тогтоохгүй.

13.7. Өртөөний зам, суман шилжүүлгийн дугаарлалтыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ **ӨРТӨӨНИЙ АЖЛЫН ТЕХНИК ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ**

14.1. Ерөнхий шаардлага:

14.1.1. өртөөний байгууламж, төхөөрөмжийг ашиглах аргыг техник захирамжийн актаар тогтооно. Өртөөнд галт тэргийг осол аюулгүй, саадгүй хүлээн авах, явуулах, өнгөрүүлэх, сэлгээний ажлын ба хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлагыг хангаж байхаар техник захирамжийн актыг зохионо.

14.1.2. техник захирамжийн актыг төмөр замын байгууллагын нийт ажилтан заавал биелүүлнэ.

14.1.3. өртөөний дарга нь тухайн өртөөний техник захирамжийн актыг нийтлэг дүрэм, суурь бүтэц эзэмшигчийн баталсан бусад зааврыг үндэслэн холбогдох нэгжийн саналыг авч боловсруулна. Техник захирамжийн актыг хөдөлгөөний байцаагч хянаж, хөдөлгөөн хариуцсан салбарын дарга, тасгийн хэмжээнд тасгийн дарга батална.

14.1.4. техник захирамжийн актад өртөөний масштабчилсан бүдүүвч, замын дагуу огтлолын зураг, галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, сэлгээний ажил хийх заавар, дохиолол төвлөрүүлэлт хориглолын болон холбооны байгууламжийг ашиглах заавар, ялгах дов дээр сэлгээний ажлын заавар, салбар замд сэлгээний ажил хийх заавар, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн заавар, /аюулгүйн замнал/ салбар замын хүснэгт зэргийг хавсаргана.

14.1.5. галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмаг, өртөөний замын болон дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол, холбооны байгууламжид нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан тухай бүрд техник захирамжийн актыг шинэчлэх буюу засварлаж байна.

14.1.6. техник захирамжийн актад нэмэлт, өөрчлөлт оруулахдаа техник захирамжийн актыг баталсан албан тушаалтнаар баталгаажуулна.

14.1.7. батлагдсан техник захирамжийн актын хуулбарыг өртөөний жижүүр, сэлгээний хөдөлгөөн зохицуулагч, парк, ялгах довын жижүүр, сумчны байр, зүтгүүрийн депогийн жижүүр, ачаа тээвэр, вагон үзэгчийн ажлын байранд байлгана. Хуулбарт зохих ажилтанд шаардагдах мэдээ баримтыг тусгасан байна.

14.2. Суман шилжүүлгийн ашиглалтад тавигдах шаардлага:

14.2.1. гол болон хүлээн авах, явуулах зам дээр байрласан сум, хамгаалах сум нь дараах байдлаар тавигдсан байна:

- нэг замт шугамын өртөөний гол зам дээрх оруулах сумууд өртөөний хоёр талаас өөр өөр замд оруулахаар;
- хоёр замт шугамын өртөөний гол зам дахь оруулах сумууд зохих гол замаар оруулахаар;
- хамгаалах ба барих мухар зам руу оруулах сумаас бусад, хоорондын зам ба өртөөний гол зам дээрх бүх сум зохих замаар явуулахаар;
- хамгаалах ба барих мухар зам руу оруулах сум нь мухар зам руу оруулахаар.

14.2.2. суман шилжүүлгийн хэвийн байдлыг сум, дохио, замналын харилцан хамаарлын хүснэгтэд нэмэх тэмдгээр заана. Төвлөрүүлээгүй сумтай өртөөнд тэдгээрийн хэвийн байдлыг өртөөний техник захирамжийн акт болон түүний хуулбарт заана.

14.2.3. сэргээн босгох, галын галт тэрэг, тэсрэх дэлбэрэх ачаатай вагон зогсооход зориулан гаргасан өртөөний зам руу оруулах замналын хамааралд ороогүй суман шилжүүлгийн хэвийн байдлыг өртөөний дарга тогтооно.

14.2.4. тогтоосон хэвийн байдлыг цахилгаан төвлөрүүлэлтийн сумнуудын цахилгаан шилжүүлэгчийн таган дээр болон төвлөрүүлэгдээгүй суман шилжүүлгийн, шилжүүлэгчийн суурин дээр тэмдэглэнэ.

14.2.5. дор дурдсан үед сумнуудыг өөр байдалд шилжүүлж болно:

- галт тэрэг хүлээн авах, явуулах замнал бэлтгэхэд;
- сэлгээний ажил хийх үед;
- замыг хөдлөх бүрэлдэхүүнээр эзлүүлэх үед;
- саадтай газар ба өртөөний зам дээр ажил хийх газрыг хааж хамгаалах шаардлагатай үед;
- сум цэвэрлэх, шалгах, засварлах үед

14.2.6. цахилгаан төвлөрүүлэлтээр тоноглогдсон өртөөнд доорх сумуудаас бусад сумыг хэвийн байдалд тавих шаардлагагүй болно:

- хамгаалах ба барих мухар зам руу орох сум;
- автомат төхөөрөмжөөр тоноглогдож хэвийн байдалдаа өөрөө шилждэг хаягч сум;
- автомат төхөөрөмжөөр тоноглогдоогүй боловч өртөөний жижүүр хэвийн байдалд нь шилжүүлдэг хаягч сум.

14.2.7. хоорондын замд тавигдсан суман шилжүүлгийг аль нэгэн зэргэлдээ өртөөнд харьяалуулах буюу салаалсан газарт нь шаардлагатай үед пост байгуулна. Эдгээр суман шилжүүлгэнд техникийн үйлчилгээ хийх, гэрэлтүүлэх, хамгаалах, сумын түлхүүр хадгалах зааврыг Төмөр замын дохиолол холбооны журмыг үндэслэн суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

14.2.8. сум дохиог удирдах байранд өөрийн удирдаж байгаа сум дохионы шилжүүлэлт, хөдөлгөөний аюулгүй байдал болон ажиллагааг хариуцсан зөвхөн нэг ажилтан байна. Тухайлбал: өртөөний төвлөрүүлэлтийн байранд өртөөний жижүүр,

сумчны байранд сумчин, автоматжуулсан ялгах довын төвлөрүүлэлтийн байранд оператор, довын жижүүр буюу сэлгээний зохицуулагч байна. Зарим өртөөнд сумчны хоёр байрыг нэг сумчинд, мөн зарим сум ба сумчны байрыг өртөөний жижүүрт шууд хариуцуулж болно. Ийм өртөөдийн жагсаалтыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

14.2.9. өртөөний төвлөрүүлэлтийн байранд шаардлагатай үед оператор буюу туслах жижүүрийг томилон ажиллуулж болно.

14.2.10. галт тэрэг хүлээн авах, явуулахын өмнө уул хүлээн авах, явуулах замналд орсон сум, хамгаалалтын сумнуудыг түгжээтэй байлгана.-

14.2.11. галт тэрэг хүлээн авах, явуулах замналд түгжигдсэн боловч түлхүүрийн хамаарлаар тоноглогдоогүй суман түлхүүр өртөөний жижүүр буюу сумчинд, харин түлхүүрийн хамаарлаар тоноглогдсон үед сумчны байрны гүйцэтгэх аппарат буюу өртөөний жижүүрийн удирдлагын аппаратад хадгалагдана.-

14.2.12. түлхүүрийн хамаарлаар тоноглогдоогүй, дараах суман шилжүүлгийн түлхүүр /хамгийн хариуцлагатай бөгөөд түгжээтэй/ нь өртөөний жижүүрт хадгалагдана:

а. сэргээн босгох, галын галт тэрэг зогсоох зам руу оруулах сум;

б. өртөө, хоорондын замд нийлсэн постоор үйлчлүүлэгдээгүй салбар замын сум;

в. барих, хамгаалах мухар замын болон хаях сум;

г. аюултай ачаатай вагон зогсоох зориулалттай зам руу оруулах түгждэг сум;

д. түлхүүрийн хамаарлаар тоноглогдсон боловч тухайн нөхцөлд зүүдэг цоожоор цоожилсон байвал зохих сум;

е. нэг буюу бүлэг вагонд эзлүүлсэн өртөөний хүлээн авах явуулах замуудын сум.

14.2.13. хэсэглэх газарт галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, замнал бэлтгэх, түгжих, сэлгээний ажлын үед сумыг замналд шилжүүлэхийг өртөөний техник захирамжийн актад зааснаар гүйцэтгэнэ.

14.2.14. галт тэрэг хүлээн авах, явуулах замнал бэлтгэх үед төвлөрүүлсэн сумыг өртөөний жижүүр шилжүүлнэ. Галт тэрэг хүлээн авах, явуулах үед төвлөрүүлээгүй сумыг өртөөний жижүүрийн шийдвэрээр сумчин эсвэл сумыг хариуцдаг өртөөний ажилтан шилжүүлж түгжинэ. Замнал бэлтгэх үед өөр бусад хүмүүс сумыг шилжүүлэхгүй байна.

14.2.15. сэлгээний хөдөлгөөний үед сум шилжүүлэх үйлдлийг сэлгээний ажил удирдагчийн шийдвэрээр сумчин гүйцэтгэнэ. Цахилгаан төвлөрүүлэлтээр тоноглогдсон өртөөдөд сэлгээний хөдөлгөөний үед сум шилжүүлэх явдлыг өртөөний жижүүр гүйцэтгэнэ. Сумыг төвийн удирдлагаас орон нутгийн удирдлагад шилжүүлэх, мөн түүнчлэн сумчид үйлчилдэггүй, төвлөрүүлэгдээгүй суман дээгүүр сэлгээ хийх үед сумуудыг зөвхөн найруулагчийн бригад шилжүүлнэ.

14.2.16. сум шилжүүлэх, замнал бэлтгэх тухай өртөөний жижүүрийн шийдвэрийг сумчин зөв ойлгосноо давтана. Шийдвэрийг биелүүлмэгц сумчин энэ тухайгаа уг шийдвэр өгсөн ажилтанд нэн даруй илтгэнэ. Өгөгдсөн замналд орсон суман байдлыг хянах боломж олгодог удирдлагын аппарат бүхий өртөөнд өртөөний жижүүр түүний шийдвэрийг зөв биелүүлсэн эсэхийг удирдлагын хэрэгслийн заалтаар магадлана.

14.2.17. сум гэмтэлтэй /шор нягт шахагдаагүй, цоож цуурга гэмтсэн/ үед сумчин өртөөний жижүүрт нэн даруй мэдэгдэнэ. Гэмтэл нь хөдөлгөөний аюулгүй байдал болон ажиллагаанд хохирол учруулахаар байвал сумчин тэр сумаар өнгөрөх хөдлөх бүрэлдэхүүний хөдөлгөөнийг зогсоож, зогсох дохиогоор хааж хамгаалан, энэ тухайгаа өртөөний жижүүрт нэн даруй мэдэгдэнэ.

14.2.18. суман шилжүүлэг дээр засварын ажил хийх шаардлага гарсан үед сумчин зөвхөн өртөөний жижүүрийн зөвшөөрлөөр зам, дохиолол холбооны нэгжийн ажилтныг засварын ажилд оруулж болно. Засвар дуусмагц сумчин уул суман шилжүүлгийн байдал хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангасан эсэхийг магадлаж энэ тухайгаа өртөөний жижүүрт илтгэнэ.

14.2.19. өртөөний болон бусад байгууллагын эзэмшлийн замд нийлсэн эхний суман шилжүүлэг суурь бүтэц эзэмшигчийн мэдэлд байна.

14.2.20. бусад байгууллагын эзэмшлийн замын суман шилжүүлэг тухайн эзэмшигчийн мэдэлд байна.

14.2.21. өртөөний болон байгууллагын дарга нь өөрийн эзэмшилд байгаа суман шилжүүлгийн хэвийн ажиллагаа, цэвэрлэгээ, сум заагчийн бүрэн бүтэн байдлыг хариуцна.

14.2.22. суман шилжүүлгийн техникийн байдалд хяналт тавих, цэвэрлэх, үйлчилгээ хийх ажлыг дараах ажилтан гүйцэтгэнэ:

а.төвлөрүүлэгдээгүй суман шилжүүлгийг тэдгээрийг үйлчилдэг ажилтан / өртөөний сумчид/;

б.төвлөрүүлэгдсэн суман шилжүүлгийг замын аж ахуйн нэгжийн ажилтан.

14.2.23. төвлөрүүлэгдсэн, сумчны мэдэлд байдаггүй төвлөрүүлэгдээгүй зарим суман шилжүүлгийн техникийн байдлыг хянах, үйлчилгээ хийх технологийг дүрмийг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

14.2.24. сумчин дараах үүргийг гүйцэтгэнэ:

а. жижүүр хүлээн авахдаа зам дээрх вагон хязгаарын шонгоос гадагш гараагүй, сум цэвэрлэгдсэн бүрэн бүтэн, сумчны дохионы хэрэгсэл, багаж бүрэн эсэхийг жижүүр хүлээлгэн өгч байгаа сумчныг байлцуулан магадлах;

б. сумыг техник захирамжийн актын хуулбарт заасан хэвийн байдалд түгжээтэй байлгах, галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, өнгөрүүлэх үед зөвхөн өртөөний жижүүрийн шийдвэрээр заасан байдалд шилжүүлж байх;

в. суман шилжүүлгийн бүрэн бүтэн байдал, тасралтгүй ажиллагааг хангаж, цэвэр байлгаж, суларсан эрэг, шургийг сайтар чангалж тосолж, хадаасыг гүйцэд хадаж байх;

г. сум тоонолжийг цэвэрлэх, эрэг, шураг, хадаас чангалах ажлыг шорын өмнөх жааз зам төмрийн уулзвараас /хаших зам төмрийг оруулан/ тоонолжийн арын уулзвар хүртэл гүйцэтгэх;

д. техник захирамжийн актад зааснаар гэрэлтүүлэгтэй байлгах сум заагчийг шөнийн цагт мөн үзэгдэлт муутай өдрийн цагт гэрэлтүүлж байх;

е. галт тэрэг хүлээн авах, явуулах үед өртөөний техник захирамжийн актын хуулбарт заасан газар зохих дохиотой угтаж авах;

ё. галт тэрэг өнгөрөх үед бүрэн бүрэлдэхүүнтэй, тогтоосон дохиотой явж байгаа эсэхийг анхааралтай ажиглаж, үдэж өгөх;

ж. илрүүлсэн гэмтэл, хэвийн биш зүйлийн тухай өртөөний жижүүрт нэн даруй мэдэгдэх бөгөөд хөдөлгөөний аюулгүй байдал болон хүний эрүүл мэнд, амь насанд хохирол учруулахаар байвал галт тэрэг, сэлгээний бүрэлдэхүүнийг зогсоох арга хэмжээг яаралтай авах;

з. сэлгээ хийх үед дохиог анхааралтай ажиглаж, сэлгээний ажлыг түргэн, осол, аюулгүй хийх, дохионы заалтыг чанд биелүүлэх;

и. сумчны байранд байрлуулсан техник захирамжийн актын хуулбарын заалтыг мэдэж, баримталж ажиллах.

14.2.25. сумчин нь дараах үйлдлийг гаргахгүй ажиллах шаардлагатай:

а. өртөөний техник захирамжийн актанд заасан гэрэлтэй байвал зохих сум заагчуудыг шөнийн цагт болон үзэгдэлт муутай өдрийн цагт гэрэлтүүлэггүй байлгах;

б. ажлын шаардлага гараагүй нөхцөлд сумын хэвийн байдлыг алдагдуулах;

в. өртөөний техник захирамжийн актад заасан түгжээтэй байвал зохих сумыг түгжээгүй байлгах;

г. ажлын байранд тогтоосон дохиогүй байх;

д. жижүүрийн үүрэг гүйцэтгэх үедээ өртөөний жижүүрийн зөвшөөрөлгүйгээр ажлын байраа орхиж явах;

е. суманд гадны хүн хүргэх.

14.3. Сэлгээний ажил гүйцэтгэхэд тавигдах шаардлага:

14.3.1. өртөөний замд сэлгээний ажлыг зөвхөн нэг ажилтны, тухайлбал, өртөөний жижүүр, сэлгээний зохицуулагч паркийн буюу постын жижүүрийн шийдвэрээр гүйцэтгэнэ.-

14.3.2. сэлгээний ажлыг гүйцэтгэх, энэ талаар шийдвэр өгөх ажил үүргийн хуваарилалтыг өртөөний техник захирамжийн актаар тогтооно.

14.3.3. өртөөний зам болон ялгах довд сэлгээ хийх, хөдлөх бүрэлдэхүүн бэхлэх, онцгой нөхцөл баримтлан тээвэрлэх ачаатай вагонд сэлгээ хийх ажиллагааг төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.3-т заасан “Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журам”-аар зохицуулна.

14.3.4. сэлгээ хийж байгаа зүтгүүрийн хөдөлгөөнийг зөвхөн нэг ажилтан буюу галт тэрэгний найруулагч удирдана.

14.3.5. галт тэрэгний найруулагч дараах үүргийг гүйцэтгэнэ:

а. энэхүү журамд заасан галт тэрэг найруулах төлөвлөгөө, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам болон бусад холбогдох заавар, технологийн горим стандартын шаардлагад нийцүүлэн галт тэргийг найруулах;

б. хийх сэлгээний ажлын төлөвлөгөө, түүний гүйцэтгэх аргыг сэлгээний ажилд оролцогч бүх ажилтанд танилцуулсны үндсэн дээр тэдгээрийн үйл ажиллагааг оновчтой зохицуулан хуваарилах;

в. сэлгээний ажлын даалгаврыг цаг тухайд нь биелүүлэх;

г. сэлгээний ажил гүйцэтгэж буй ажилтны болон хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ачаа, хөдлөх бүрэлдэхүүний бүрэн бүтэн байдлыг хангасан байхаар сэлгээний ажлыг зохион байгуулна. Хүн суулгасан, хэтрүү овортой болон тэсрэх ачаатай вагонтой үед сэлгээг маш болгоомжтой гүйцэтгэнэ.

14.3.6. олон замтай, сэлгээний ажил ихтэй өртөөнд замуудыг сэлгээний бүс болгон хувааж, тэдэнд сэлгээний зүтгүүр болон бригад бэхлэн ажиллуулна. Завсарын өртөөнд сэлгээний ажлыг Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд заасны дагуу гүйцэтгэнэ.

14.3.7. сэлгээ хийх үеийн зүтгүүрийн бригад дараах үүргийг гүйцэтгэнэ:

а. сэлгээний ажлын даалгаврыг цаг тухайд нь биелүүлэх;

б. өгөгдөж байгаа дохиог анхааралтай ажиглаж, хөдөлгөөний тухай дохионы заалтыг тухай бүр биелүүлэх;

в. зам дээр байгаа хүмүүс, суман байдал, хөдлөх бүрэлдэхүүний байрлалыг анхааралтай ажиглах, сонор сэрэмжтэй байх;

г. сэлгээний хөдөлгөөний аюулгүй байдал хангах;

д. сэлгээний хөдлөх бүрэлдэхүүний бүрэн бүтэн байдлыг хянах;

е. сэлгээний ажлын үед дан зүтгүүрээр хөдөлгөөн хийх тохиолдолд явах чиглэлд зүтгүүрийн удирдлагыг шилжүүлж, бүхээгийг заавал сольж байх;

ё. зогсох дохио гэнэт өгөгдөх буюу саад гэнэт тохиолдох үед яаралтай тоормослох бүх арга хэрэгслийг ашиглан сэлгээний бүрэлдэхүүнийг тухайн газарт тогтоосон тоормосны замаас илүүгүй зайд зогсооно.

14.4. Галт тэрэг найруулахад тавигдах шаардлага:

14.4.1. галт тэргийг энэхүү журам, Галт тэрэгний зурмаг зохицуулалтын журам, Галт тэрэг найруулах төлөвлөгөө зэрэгт бүрэн нийцүүлэн найруулна.

14.4.2. галт тэрэгний жин, уртын нормыг чиглэл, хэсэглэл тус бүрд хөдөлгөөний зурмаг, галт тэрэг найруулах төлөвлөгөөгөөр тогтооно. Мөн жин, уртын норм нь зүтгүүрийн төрөл, тухайн хэсгийн замын аяс, өртөөний хүлээн авах явуулах замын ашигтай уртад тохирч байна.

14.4.3. галт тэргэнд хөдлөх бүрэлдэхүүн холбох үед түүний жин, уртыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно. Галт тэрэгний уртыг тодорхойлоход томьёолсон вагоны уртыг 14 метрээр тооцно.

14.4.4. галт тэрэгний урт нь тухайн галт тэрэг аялах хэсгийн өртөө, зөрлөгийн хүлээн авах, явуулах замын ашигтай уртаас хэтрэхгүй байна. Хэсгээр урт бүрэлдэхүүнтэй, хүнд жинтэй галт тэрэг өнгөрүүлэх зааврыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

14.4.5. галт тэргийг товлох, цуцлахыг дараах байгууллага, албан тушаалтан гүйцэтгэнэ:

а. алсын харилцааны зорчигчийн галт тэргийг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, эсхүл түүний эрх олгосон байгууллага болон хөрш орнуудын төмөр замын удирдах байгууллагатай зөвшилцсөнөөр тээвэрлэгч байгууллага;

б. орон нутгийн ба хот, дүүргийн зорчигчийн галт тэрэг, тээшийн галт тэрэг, ачаа-зорчигчийн галт тэргийг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай, эсхүл түүний эрх олгосон байгууллага, шаардлагатай тохиолдолд орон нутгийн өөрөө удирдах байгууллагатай зөвшилцсөнөөр тээвэрлэгч байгууллага.

14.4.6. дараах вагонуудыг галт тэргэнд холбож болохгүй:

а. техникийн хувьд хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ачааны бүрэн бүтэн байдалд хохирол учруулахаар гэмтэлтэй, галт тэрэгнээс салгах мэдэгдэл өгсөн вагон;

б. даацаас хэтэрсэн ачаатай вагон;

в. ачаа ачих, бэхлэх техникийн нөхцөлийг зөрчиж ачсан задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн;

г. ачаа хазгай ачсан, нум хэт сууснаас арал ба тэвш нь явах ангидаа хавирах нөхцөл үүссэн, дээврийн бүрээс хуурч болохоор гэмтэлтэй вагон;

д. замаас гарч байсан буюу сүйрэл, осолд орсон галт тэргэнд байсан вагоныг үзлэг хийж, хөдөлгөөнд тэнцэх эсэхийг тогтоох хүртэл уул вагоныг;

е. тусгай баримт бичигтэй яваа /өөрийн гол дээр явах ачааны адил/ вагоноос бусад тогтоосон төрлийн засвар хийсэн тухай хэв тэмдэггүй вагон;

ё. хэрхэн явуулах тухай тусгай заалт өгөгдөөгүй, хэтрүү овортой ачаа ачсан тавцант вагон, транспортер, хагас вагон;

ж. тусгай зааварт зааснаас бусад үед хашлага нь хаагдаж түгжигдээгүй тавцант вагон, хаалга нээлхийг хааж түгжээгүй битүү хоосон вагон, ачих буулгах дээд, доод хэрэгслийн нээлхийн таг онгорхой цистерн, холпер, үр тариа ба цемент тээвэрлэх вагон, бусад хөдлөх бүрэлдэхүүн;

з. онгорхой хаалга нээлхийтэй буюу түгжих механизм гэмтсэн, нэг дэх шүдэнд тээглүүлж хаасан хагас вагон;

и. ачихыг хориглосон ачаатай вагон;

к. бункерийг нь бэхлээгүй бункерт хагас вагон, хос дугуйн өнхрөх гадаргууг хар тосноос цэвэрлээгүй хар тос тээвэрлэх вагон.

14.4.7. дор дурдсан вагоныг зорчигчийн галт тэргэнд холбож болохгүй:

а. тэсрэх ачаатай, шахсан, шингэрүүлсэн хийтэй болон бусад аюултай ачаатай, хялбархан шатдаг болон муухай үнэр гаргадаг ачаатай вагон;

б. үечилсэн засвар буюу техникийн нэгдсэн байцаалтын хугацаа хэтэрсэн вагон.

14.4.8. онцгой шаардлагатай үед тавцант вагон, цистернээс өөр төрлийн ачааны вагоныг зорчигчийн /зорчигчийн хурдан галт тэрэгнээс бусад/ галт тэргэнд холбох явдлыг суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрлөөр гүйцэтгэнэ.

14.4.9. зорчигчийн галт тэргэнд залгах ачааны вагоны тоо нь 4 голоос хэтрэхгүй байх бөгөөд зөвхөн галт тэрэгний эхэнд тавина. Хот дүүргийн зорчигчийн галт тэргэнд 12 голоос илүүгүй тооны ачааны вагон /мөн сүүний цистерн/ залгахыг зөвшөөрнө.

14.4.10. холбож байгаа ачааны вагоны техникийн байдал, бүтэц нь зорчигчийн галт тэрэгний тогтоосон хурдтай, осол аюулгүй явах нөхцөлийг хангасан байна.

14.4.11. ачаа-зорчигчийн галт тэргэнд вагонуудыг тогтоосон зааврын дагуу байрлуулах бөгөөд зорчигчийн вагоныг эхэнд нь холбоно.

14.4.12. ачаа-зорчигчийн галт тэрэгний урт ба жинг суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаалаар тогтооно. Ачаа-зорчигчийн галт тэргэнд тэсрэх ачаатай, шахсан, шингэрүүлсэн хийтэй, бусад аюултай болон муухай үнэр гаргах ачаатай вагон, шингэрүүлсэн хийнээс суларсан хоосон цистерн холбохгүй байна.

14.4.13. зорчигчийн бүх галт тэрэгний эхний ба сүүлийн вагоны голын гадна хаалгыг түгжиж цоожилж, дамжих тавцанг босгон, бүх вагоны хажуу хаалгыг цоожилсон байна.

14.4.14. ачааны галт тэргийг найруулахад вагоны голын тоо, жингийн хувьд ялгахгүйгээр найруулна. Түүвэр галт тэргэнд вагоныг очих өртөөгөөр нь бүлэглэн холбох бөгөөд харин түүвэр-түгээх вагоныг нэг бүлэг болгон тавина.

14.4.15 хүнд жинтэй, урт бүрэлдэхүүнтэй галт тэргийг найруулахдаа хоосон вагонуудыг галт тэрэгний сүүл талаас 1/3 (гуравны нэг)-ээс хэтрүүлэхгүйгээр байрлуулна.

14.4.16. албан хэрэгцээний болон ачаа хүргэгчтэй вагоноос бусад зорчигчийн болон ачааны вагоныг галт тэргэнд нэг бүлэг болгон холбоно. Харин эдгээр вагонууд нь огцом түлхэх, зогсоход гулсаж болох зам төмөр, дам нуруу, гуалин үүнтэй төстэй бусад төрлийн ачаатай задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн, зүтгүүр, галт тэрэгний сүүлээс нэгээс доошгүй вагоноор халхлагдсан байна.

14.4.17. цэргийн галт тэргэнд тэсрэх ачаатай вагон холбохыг Төмөр замаар аюултай ачаа тээвэрлэх, ачиж буулгах, хадгалах журам болон Төмөр замаар ачаа тээвэрлэх журмаар тус тус зохицуулна.

14.4.18. тэсрэх ачаатай вагон, шингэрүүлсэн хийтэй цистерн, зарим аюултай ачаа бүхий битүү вагон, амархан шатах ачаатай вагон, шингэрүүлсэн хийнээс суларсан хоосон цистернийг галт тэргэнд холбох үед дараах байдлаар халхавчийг хийнэ:

а. галт тэрэгний зүтгүүрийн ард 4-өөс доошгүй голоор;

б. тэсрэх аюултай ачаа бүхий вагоныг галт тэрэгний төгсгөлөөс 4-өөс доошгүй голын өмнө.

14.4.19. ачааны галт тэргэн дэх хүн суулгасан вагонд дараах байдлаар халхавчийг хийнэ:

а. тэсрэх аюултай ачаатай вагоноос, мөн түүнчлэн шингэрүүлсэн хийнээс суларсан хоосон цистернээс 12-оос доошгүй голоор;

б. хүчил, нэгдүгээр зэргийн хялбархан гал авалцах шингэн, зарим бусад аюултай ачаатай цистерн, аюултай ачаа бүхий битүү вагон болон хялбархан шатдаг ачаатай вагоноос 4-өөс доошгүй голоор;

в. ачаа хүргэгчтэй /багтай/ ганц вагон зөвхөн пийшинтэй бол уг вагон зохих халхавчтай байна.

14.4.20. зорчигчийн, хүмүүс суулгасан ачааны вагон, тэсрэх аюултай, хялбархан шатдаг ачаатай вагон, шингэрүүлсэн хийнээс суларсан хоосон цистернийг галт тэргэнд холбох, салгах сэлгээний ажлын үед жирийн ачаатай вагон эсвэл хоосон вагоныг халхавч болгон ашиглана.

14.4.21. галт тэргэнд залгах, сэлгээ хийх үед халхавч шаардах тэсрэх аюултай, хялбархан шатдаг ачаа болон аюултай ачааны жагсаалтад орсон ачаатай вагон, хэтрүү овортой ачаа бүхий вагон, тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүнийг галт тэргэнд байрлуулахыг суурь бүтэц эзэмшигчийн баталсан технологийн журмаар зохицуулна.

14.4.22. гар тоормостой вагоныг түүвэр, хүмүүсийн, тэсрэх аюултай, хэтрүү овор бүхий ачаатай галт тэргэнд байрлуулахад галт тэрэгний эхний хэсэгт /голын тоогоор/ нэгээс доошгүй, харин сүүлчийн хэсэгт гар тоормостой хоёроос доошгүй вагон тавьсан байна.

14.4.23. шаардлагатай тохиолдолд ачааны галт тэргэнд сүүлчийн автомат тоормостой вагоны араас бүрэлдэхүүний дунд хэсэгт явахад тохирохгүй боловч явах анги, авто угсраа нь бүрэн бүтэн дөрвөөс илүүгүй голтой албаны вагон, тоормосгүй вагон тавихыг зөвшөөрнө. Тийм вагоныг вагоны мэргэжлийн ажилтан дагалдан хүргэнэ.

14.5. Галт тэрэгний тоормос залгах үед тавигдах шаардлага:

14.5.1. галт тэрэг бүрт байх тоормосны хангамж нь галт тэрэгний жин, хурд, хэсгийн хэмжээний баримтлах уруудуурт тохирч байна. Галт тэрэгний хурд, хэвгийн хэмжээ, тоормосны нэгдсэн шахалтнаас хамаарах тоормосны замын зай, галт тэргийг гар тоормосоор хангахыг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын баталсан “Төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүний автомат тоормосыг ашиглах заавар”-аар зохицуулна.

14.5.2. хэсгийн хэмжээгээр баримтлах хэвгий, галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт тогтоосон хурдыг тус бүр суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаалаар тогтоож мөрдөнө.

14.5.3. зорчигчийн галт тэрэгний автомат тоормосны сүлжээнд зорчигчийн маягийн бүх вагон, мөн түүнчлэн зорчигчийн дэглэмээр тоормослох ачааны маягийн автомат тоормос бүхий вагонуудыг холбоно.

14.5.4. ачааны галт тэрэгний автомат тоормосны сүлжээнд дараах вагоноос бусад ачааны маягийн автомат тоормостой бүх вагоны тоормосыг залгавал зохино:

- а. хос дугуйд 0,5-1,0 мм чирэгтэй;
- б. нэг загварын биш тоормостой;
- в. автомат тоормос нь гэмтсэний улмаас засварт явуулж байгаа;
- г. аюултай ачаа ачсан тоормосын ширмэн шахавчтай вагон;
- д. замд явах үед нь автомат тоормосыг салгах шаардлагатайгаар гэмтсэн.

14.5.5. ачааны, ачаа зорчигчийн галт тэргэнд ачааны болон зорчигчийн маягийн автомат тоормосыг хослуулан хэрэглэж болно.

14.5.6. бүх төрлийн галт тэрэгний зүтгүүрийн автомат тоормосыг тоормосын сүлжээнд залгасан байна. Зүтгүүрийн автомат тоормос ачааны болон зорчигчийн дэглэмтэй байвал бүрэлдэхүүнд байгаа автомат тоормосны зонхилох маягт тохирох дэглэмд шилжүүлэн залгана.

14.5.7. ачааны галт тэргэнд нэг бүлэг болгон тавьсан нэвт дамжуулах хоолойтой буюу салгагдсан тоормостой вагоны тоо 8 голоос, харин галт тэрэгний сүүлд автомат тоормостой сүүлчийн хоёр вагоны өмнө 4 голоос тус тус хэтрэхгүй байна. Галт тэрэгний сүүлд байгаа хоёр вагоны автомат тоормос нь ажилтай байна.

14.5.8. ачааны болон ачаа-зорчигчийн галт тэрэгний автомат тоормос эвдэрсний улмаас хоорондын замд зогсвол түүнийг байранд нь зогсоож байхын тулд бүрэлдэхүүний /зүтгүүргүй/ жингийн 100 тонн тутамд 1.0 тоормосны гол ногдохоор бодож, гар тоормосоор хангана.

14.5.9. хоорондын замд зорчигчийн галт тэрэгний автомат тоормос эвдэрсэн тохиолдолд ойролцоох өртөө хүртэл гар тоормостой 15 км/цагаас дээшгүй хурдтай явж болно.

14.5.10. галт тэрэгний гар тоормосыг машинчийн өгсөн дохиогоор ажиллуулах үүргийг галт тэргэнд үйлчилж яваа ажилтан /үйлчлэгч ба бусад ажилтан/ гүйцэтгэнэ. Хоорондын замд ачааны галт тэрэгний автомат тоормос эвдэрвэл цааш явахгүй байвал зохино.

14.5.11. автомат тоормосны ажиллагааг сэргээх боломжгүй тохиолдолд галт тэргэнд байгаа тоормосны хангамжийг тооцон замын хэвгийгээс хамаарч хурдыг тогтоон дараагийн өртөө хүртэл явахыг суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаалаар явахыг зөвшөөрнө.

14.5.12. галт тэргийг аялалд гаргахын өмнө буюу аялалын үед уг галт тэрэгний автомат тоормосын ажиллагааг шалгаж туршилт хийнэ.

14.5.13. галт тэрэгний бүх вагоны тоормосын гол хоолойн байдал, тоормосын ажиллагааг шалгах бүрэн туршилтыг дараах тохиолдолд хийнэ:

- а. найруулсан өртөөн дээр галт тэргийг явуулахын өмнө;
- б. зүтгүүр сольсны дараа;

в. сунгуу уруудуурт хоорондын замын өмнөх өртөөнд зурмагийн дагуу зогсолттой бол;

г. 0.018 ба түүнээс огцом сунгуу уруудууртай хэсгийн өмнө бүрэн туршилтыг 10 минутын барилттайгаар хийнэ. Ийм өртөөдийн жагсаалтыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно. Тоормосны туршилтыг нь энэхүү журмын 14.5.1-т заасан заавраар зохицуулна.

14.5.14. галт тэрэгний тоормосын байдлыг сүүлийн хоёр вагоны тоормосын ажиллагаагаар шалгадаг тоормосын товчилсон туршилтыг дараах тохиолдолд хийнэ:

а. өртөөний хийн шахуургын суурин төхөөрөмж буюу зүтгүүрээр тоормосын бүрэн туршилтыг урьдчилан хийсэн галт тэргэнд зүтгүүр холбож явуулахын өмнө;

б. зүтгүүрийг галт тэрэгнээс салгахгүйгээр бригад солигдох үед;

в. галт тэрэгний вагоны хооронд зөөлөн холбоос салсан буюу төгсгөлийн кран хаагдаж, нээгдсэний дараа;

г. суудлын галт тэрэг 20 минутаас дээш хугацаагаар зогссоны дараа явахын өмнө;

д. ачааны галт тэрэг 30 минутаас дээш хугацаагаар зогссон үед гол хоолойн нягтыг шалгахдаа Хөдлөх бүрэлдэхүүний автотоормос ашиглалтын зааварт заасан маягт /ВУ-45/-ад бичигдсэн хэмжээнээс 20 хувиас их өөрчлөгдсөн үед;

е. зүтгүүрийн гол хоолойн тасралтыг дохиологч төхөөрөмжөөр тоноглосон галт тэрэг зогсож байхад дохиолол ажиллаж ТМ гэрэл ассан;

ё. ерөнхий савны даралт 5.5 кг/см^2 -аас доош бага болсон;

ж. зорчигчийн галт тэрэгний тоормосын удирдлага нэг бүхээгээс нөгөө бүхээг, нэг зүтгүүрээс нөгөө зүтгүүрт шилжүүлэгдсэний дараа.

14.5.15. вагон үзэгчгүй өртөөнд доорх тохиолдолд галт тэрэгний бүрэлдэхүүний эхний 5 вагоны тоормосны ажиллагаагаар тоормосын товчилсон туршилтыг хийж болно:

а. ачааны галт тэрэгний зүтгүүрийн тоормосын удирдлага нэг бүхээгээс нөгөө бүхээг, нэг зүтгүүрээс нөгөө зүтгүүрт шилжүүлэгдсэний дараа;

б. түлхэгч зүтгүүр салсан;

в. ачааны галт тэрэг 30 минутаас дээш хугацаагаар зогссон үед гол хоолойн нягтыг шалгахад маягтад /ВУ-45/ бичигдсэн хэмжээнээс өөрчлөлт нь 20 хувиас бага бол.

14.6. Галт тэргийг тоноглох, үйлчлэхэд тавигдах шаардлага:

14.6.1. зорчигчийн, ачаа-зорчигчийн, цэргийн, хүмүүсийн галт тэргийг зөөврийн телефон утас, радио холбоо, гал унтраах болон эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлэх хэрэгсэл, техникийн сэлбэг, бусад тоноглолоор хангана.

14.6.2. тэсрэх аюултай ачаатай вагоноос бүрдсэн галт тэргийг гал унтраах хэрэгсэл, эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлэх хэрэгсэл, машинчтай холбоо барих радио станцаар тоноглоно. Галт тэргийг гал унтраах болон эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлэх хэрэгсэл, радио станцаар хангах үйл ажиллагаа нь тогтоосон норм, MNS 6312:2012 стандартын шаардлагыг хангасан байна.

14.6.3. Үндэсний стандартын дагуу зүтгүүрийг гал унтраах болон хөдлөх бүрэлдэхүүнийг зам дээр өргөж гаргах хэрэгсэл, шаардагдах дохионы багаж, хэрэгсэл, бусад эд зүйлсээр хангасан байна. Галт тэрэгний зүтгүүрийг радио станцаар тоноглосон байна.

14.6.4. автомат тоормос эвдэрсэн үед хоорондын замд хөдлөх бүрэлдэхүүнийг бэхлэх тооцоот ивүүрээр зүтгүүрийг хангах, 0.012-оос огцом хэвгийтэй хэсэгт автомат тоормос эвдэрсэн үед хоорондын замд ачааны ба ачаа-зорчигчийн галт тэрэгний бүрэлдэхүүнийг бэхлэх журмыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

14.6.5. галт тэргэнд зүтгүүрийн болон галт тэрэгний бригад үйлчилнэ. Галт тэрэгний зэрэглэл, хэсэгт ажиллах нөхцөл, тэдгээрт тавигдах шаардлага, галт тэрэгний бригадын бүрэлдэхүүн, зорчигчийн галт тэрэгний иж бүрэн үйлчилгээ, зорчигч тээврийн

үйлчилгээний технологийн дүрэм, журам, зааврыг суурь бүтэц эзэмшигч баталж, мөрдүүлнэ.

14.6.6. хоорондын замд аж ахуйн галт тэрэгний хөдөлгөөнийг ажил удирдагч буюу түүний томилсон ажилтан удирдана. Эдгээр ажилтны үүргийг Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журмаар тодорхойлно. Эргэлтийн депотой өртөөнд зүтгүүрийн болон галт тэрэгний бригад амрах зориулалттай тусгай байр байна.

14.7. Галт тэргэнд зүтгүүр холбоход тавигдах шаардлага:

14.7.1. ажиллаж байгаа илчит тэргийг галт тэрэгний эхэнд холбож урд бүхээгнээс зүтгүүрийг жолоодно.

14.7.2. жолоодлогын нэг бүхээгтэй илчит тэргийг хөдөлгөөний явах чиглэлийн дагуу галт тэрэгний эхэнд холбоно. Аялах хэсгийн хэмжээнд ажиллагаатай хос зүтгүүртэй явах галт тэрэгний эхэнд хүч ихтэй хийн шахуурга бүхий зүтгүүр холбоно.

14.7.3. хэсэг хагасалж явах ажиллагаатай зүтгүүрийг галт тэргэнд холбохыг Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд заасны дагуу гүйцэтгэх, хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангаж аялах нөхцлийг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

14.7.4. галт тэрэгний зүтгүүрээр сэлгээний хөдөлгөөн хийх үед машинч, туслах машинч нар зүтгүүрийн хөдөлгөөний чиглэлийн дагуу эхний секцэд байрлана.

14.7.5. дан зүтгүүр чөлөөтэй замаар эсвэл вагонтой талаараа урагш түрж явах тухай өртөөний техник захирамжийн актад тусгайлан заагаагүй бол хөдөлгөөний чиглэлийн эхний бүхээгнээс зүтгүүрийг жолоодно. Хоёр секцтэй болон хоёр бүхээгтэй зүтгүүрийг сэлгээнд ашиглах үед бригадын байрлах газрыг өртөөний техник захирамжийн актаар тогтооно.

14.7.6. жолоодлогын нэг бүхээгтэй зүтгүүрийг зөвхөн дараах үед ухрааж болно:

- хот дүүргийн, аж ахуйн, галын, дамжуулах болон зөөврийн, сэргээн босгох галт тэрэгтэй явах үед;

- салбар болон холбох замаар явах үед;
- сэлгээний ажил хийх үед;
- хос зүтгүүрийн хоёрдох зүтгүүр болж явах үед;
- зүтгүүр эргэх байгууламж эвдэрхий буюу байхгүй өртөөнөөс галт тэрэг явуулах үед;

- галт тэрэг түлхсэний дараа явуулсан өртөөнд буцаж ирэх үед;
- галт тэргийг хоорондын замаас туслах зүтгүүрээр татаж авах үед;
- вагонгүйгээр явах үед.

14.7.7. хоёр секцтэй зүтгүүрийн нэг секцийг галт тэргэнд ашиглаж байгаа тохиолдолд жолоодлогын бүхээггүй талаар ухрааж болохгүй.

14.7.8. ганцаар яваа зүтгүүрт вагон үзэгчгүй өртөөнөөс 40 голоос дээшгүй тооны вагон залгаж болно. Автомат тоормостой бүх вагоныг автомат тоормосны сүлжээнд залгасан байна. Энэ галт тэрэгний явах ангид гадна үзлэг, тоормозыг турших ажиллагааг зүтгүүрийн бригад гүйцэтгэнэ.

14.7.9. галт тэрэгний түүчээ зүтгүүрийн араас холбох ажиллуулаагүй зүтгүүрийн тоог суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

АРВАН ТАВДУГААР БҮЛЭГ **ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙГ ЗОХИЦУУЛАХАД** **ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА**

15.1. Ерөнхий шаардлага:

15.1.1. хэсгийн хэмжээнд галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зөвхөн нэг ажилтан, тухайлбал галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагийн биелэлтийг хариуцах үүрэг бүхий галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулагч удирдана. Галт тэрэгний диспетчерийн тушаалыг хэсгийн хэмжээнд галт тэрэгний хөдөлгөөнд шууд холбоотой ажилтан заавал биелүүлнэ.

15.1.2. хэсгийн хэмжээнд галт тэрэгний диспетчерээс бусад ажилтан галт тэрэгний хөдөлгөөний талаар шуурхай үүрэг даалгавар өгөхгүй.

15.1.3. галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зөвхөн нэг ажилтан удирдана. Хэсэгт бол галт тэрэгний диспетчер, өртөөнд өртөөний жижүүр, постод постын жижүүр, хоорондын зам дахь аж ахуйн галт тэргэнд ажил удирдагч, хоёроос дээш тооны зүтгүүр бүхий галт тэргэнд түүчээ зүтгүүрийн машинч тус тус удирдана.

15.1.4. томоохон өртөөдөд өртөө, сумын удирдлагын байрны буюу паркийн хэд хэдэн жижүүр байж болно. Ийм өртөөдөд жижүүрүүдийн удирдлагын зааг хэсэг болон жижүүр тус бүрийн галт тэрэгний хөдөлгөөнтэй холбогдсон үүргийг өртөөний техник захирамжийн актад заана. Жижүүр нь өөрийн хэсэгт галт тэрэгний хөдөлгөөнийг ганцаараа удирдах, тухайн хэсэгт галт тэрэгний хөдөлгөөнтэй холбоотой болон бусад бүх засвар, үйлчилгээний ажилтан албан хаагчид түүнд захирагдана.

15.1.5. галт тэрэг хүлээн авах, явуулах зам ашиглах технологийн дүрмийг өртөөний техник захирамжийн актаар тогтооно.

15.1.6. зорчигчийн, ачаа-зорчигчийн, хүмүүсийн галт тэргийг зорчигчийн байгууламж бүхий зам дээр хүлээн авах болон зогсолтгүй шууд явах галт тэргийг техник захирамжийн актад заасан замаар өнгөрүүлнэ.

15.1.7. өртөөний жижүүр галт тэргийг цаг тухайд нь хүлээн авч байхын тулд чөлөөтэй замыг бэлэн байлгана. Өртөөний жижүүр галт тэргийг шаардлагагүйгээр хориглосон заалттай оруулах гэрлэн дохионы өмнө зогсоохгүй.

15.1.8. галт тэрэгний диспетчерийн зөвшөөрөлгүйгээр ачилт, буулгалтад тавих, засварын ажилд өгөхөөр галт тэрэгнээс салгасан нэг буюу бүлэг вагоныг хүлээн авах, явуулах замд тавьж зам эзлүүлж болохгүй.

15.1.9. завсарын өртөө, зөрлөгт хүлээн авах, явуулах, салбар замд ачилт буулгалтад тавьсан болон галт тэрэгнээс техникийн шалтгаанаар салгагдсан вагоныг Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд заасны дагуу тооцоот ивүүрээр бэхлэнэ.

15.1.10. барих мухар замыг хөдлөх бүрэлдэхүүнээр, хамгаалах мухар замыг зорчигчийн, хүн суулгасан, тэсрэх болон бусад аюултай ачаатай ачааны вагоноор эзлүүлэхгүй байна.

15.2. Галт тэрэг хүлээн авахад тавигдах шаардлага:

15.2.1. өртөөний дарга хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааг бүрэн хангаж, галт тэрэг саатуулахгүй байхаар өртөөний жижүүрийн ажлыг зохион байгуулна. Өртөөний жижүүрийн байрыг бусдаас тусгаарласан байна;

15.2.2. өртөөний жижүүрийн байранд зөвхөн өртөөний дарга, өртөөний жижүүртэй хамт ажилладаг буюу өөрийн албан үүргийг хамтран гүйцэтгэдэг ажилтан, өртөөний жижүүрийн ажиллагаа болон удирдлагын багаж хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдлыг хянадаг ажилтнууд орох эрхтэй;

15.2.3. өртөөнд галт тэрэг хүлээн авахдаа өртөөний техник захирамжийн актад заасан чөлөөтэй зам дээр нээлттэй оруулах дохиогоор гүйцэтгэнэ;

15.2.4. өртөөнд түлхэгч зүтгүүрийг хүлээн авахын тулд замын тодорхой хэсгийг тогтоож болно. Тодорхой хэсэг гэдэг нь өртөө, зөрлөгийн хоёр оруулах гэрлэн дохионы дотор талын эхний суман өмнөх хэсгийг ойлгоно.

15.2.5. замын тодорхой хэсэгт галт тэрэг хүлээн авахдаа билет газарчаар хүлээн авна.

15.2.6. шаардлагатай үед сэргээн босгох, галын галт тэрэг, туслах зүтгүүр, вагонгүй зүтгүүр, цас цэвэрлэгч, замаас авагддаггүй дрезин, замын машин ба хаалттай хоорондын замд ажил хийсэн аж ахуйн галт тэргийг өртөөний замын тодорхой хэсэгт хүлээн авч болно. Цаашид эдгээр галт тэргийг өртөөний жижүүрийн шийдвэрээр Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд заасны дагуу өртөөний замд оруулна.

15.2.7. өртөөний жижүүр өөрөө буюу түүний шийдвэрээр техник захирамжийн актад заасан өөр ажилтан оруулах дохио нээхийн өмнө дараах зүйлийг шалгана:

а. галт тэрэг хүлээн авах зам чөлөөтэй эсэх;

б. галт тэрэг хүлээн авах замналыг ашиглаж хийгдэж байгаа сэлгээ зогссон эсэх;

в. замналд орсон бүх суман шилжүүлэг замналд тавигдаж түгжигдсэн эсэх.

15.2.8. төмөр замын суман шилжүүлэг цахилгаан төвлөрүүлэлтээр тоноглогдсон өртөө, зөрлөгт ирж байгаа галт тэрэгний эхний хос дугуй оруулах дохионы тусгаарлагдсан хэсэг өнгөрмөгц оруулах гэрлэн дохио автоматаар хаагдана.

15.2.9. төмөр замын суман шилжүүлэг цахилгаан төвлөрүүлэлтээр тоноглогдоогүй өртөө, зөрлөгт ирж байгаа галт тэрэгний бүрэлдэхүүн оруулах дохиог бүрэн өнгөрсний дараа өртөөний жижүүрийн шийдвэрээр техник захирамжийн актад заасан ажилтан оруулах дохиог хаана.

15.2.10. оруулах дохионы үндсэн гэрэл унтарсан буюу хориглосон заалттай үед галт тэргийг урих дохиогоор, билет газарчаар, өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалаар хүлээн авна. Энэ үед галт тэрэгний машинч нь 20 км/цагаас илүүгүй хурдтай, сонор сэрэмжтэй, зогсоход бэлэн явж, сэрэмжлэх дохиог үе үе өгнө.

15.2.11. оруулах дохионы үндсэн гэрэл унтарсан үед галт тэргийг өртөөнд хүлээн авахыг Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журмаар зохицуулна.

15.2.12. завсрын өртөө, зөрлөгт эсрэг чиглэлээс нэгэн зэрэг ирэх хоёр галт тэргийг хооронд нь хамгаалах мухар замгүй өртөөнд оруулах /өртөө рүү ойртох/ аль нэг талын зам нь тоормосын замын туршид 0.006-аас огцом уруудууртай байвал хоёр галт тэрэг зэрэг хүлээж авч болохгүй.

15.2.13. галт тэргийг нэгэн зэрэг хүлээн авахыг зөвшөөрсөн өртөөдийн жагсаалтыг суурь бүтэц эзэмшигч батална.

15.2.14. галт тэргийг нэгэн зэрэг хүлээн авдаггүй өртөөнд галт тэрэг хоёр талаас нэгэн зэрэг ирэх зайлшгүй тохиолдолд хориглосон заалттай оруулах гэрлэн дохионы гадна зогсох, байрнаас хөдлөх нөхцөл нь тааламжгүй талын галт тэргийг эхэлж хүлээн авна. Ямар ч тохиолдолд хойноос нь өөр галт тэрэг мөрдөж яваа галт тэргийг түрүүнд нь хүлээн авна.

15.2.15. өртөөнд ирэх галт тэргийг гаргах гэрлэн дохио, гаргах гэрлэн дохио байхгүй газарт бол хүлээн авах замын хязгаарын шонгийн хооронд зогсооно.

15.2.16. галт тэрэгний сүүлчийн вагон хязгаарын шонгийн гадна үлдэж байвал энэ тухай сумчин өртөөний жижүүрт нэн даруй мэдэгдэх бөгөөд өртөөний жижүүр галт тэргийг хүлээн авах замын ашигтай уртын заагт багтааж тавих арга хэмжээг авна.

15.2.17. цахилгаан төвлөрүүлэлттэй өртөөнд хүлээн авах замын ашигтай уртын хязгаарт галт тэрэг зогсоосон эсэхийг өртөөний жижүүр хянах самбарын заалтаар хянана.

15.2.18. галт тэргийг хүлээн авах замын ашигтай уртын заагт багтаан тавих боломжгүй бол өртөөний жижүүр зэргэлдээ замаар хөдлөх бүрэлдэхүүн явах үед хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээ авна.

15.2.19. өртөө, зөрлөгт ирэх галт тэрэг бүрийг өртөөний жижүүр угтан авч галт тэрэг бүрэн бүрэлдэхүүнтэй, сүүлийн дохиотой ирсэн, өнгөрснийг өөрийн биеэр буюу хөдөлгөөний ажилтан, зөрж байгаа галт тэрэгний машинч нарын илтгэлээр тус тус магадлах үйл ажиллагааг техник захирамжийн актаар тогтооно.

15.2.20. өртөөний жижүүр галт тэргийг утахгүй байж болох өртөөдийн жагсаалт, тэдгээр өртөөнд галт тэрэг хүлээн авах үед хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах нөхцөлийг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

15.2.21. өртөөний жижүүр галт тэрэг бүрийн жинхэнэ ирсэн буюу явж өнгөрсөн цаг, түүний дугаарыг галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт тэмдэглэж, галт тэрэг явуулсан зэргэлдээ өртөөний жижүүрт, галт тэрэгний диспетчерт нэн даруй мэдэгдэнэ.

15.3. Галт тэрэг явуулахад тавигдах шаардлага

15.3.1. өртөөний жижүүр нь галт тэрэгний диспетчер, очих өртөөний жижүүрийн зөвшөөрөлгүйгээр галт тэргийг явуулж болохгүй.

15.3.2. галт тэрэг явуулахын өмнө өртөөний жижүүр дараах үүргийг гүйцэтгэнэ:

а. хоорондын зам чөлөөтэй эсэхийг магадлах;

б. галт тэрэг явуулах замнал руу гарч сэлгээ хийхийг зогсоох;

в. галт тэрэг явуулах замнал бэлтгэх;

г. гаргах гэрлэн дохио нээх буюу машинчид хоорондын зам эзлэх зөвшөөрөл олгох.

15.3.3. галт тэрэг явуулах замнал бэлтгэх талаар өртөөний жижүүр, сумчны ажиллах зарчмыг Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журмаар тогтооно.

15.3.4. явах галт тэрэгний машинчид хоорондын зам эзлэх зөвшөөрөл нь гаргах гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалт байна. Гаргах гэрлэн дохио нээгдээгүй тохиолдолд хоорондын зам эзлэгдсэн, замнал зөв тухай жижүүрийн илтгэлийг үндэслэн галт тэрэгний диспетчер болон өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалаар галт тэргийг явуулна.

15.3.5. өртөөний жижүүр нь галт тэрэг явуулах замнал бэлэн болсон, сум түгжигдсэн, явуулах замналын суман дээр сэлгээ хийхийг зогсоосон, бүрэлдэхүүний техникийн үйлчилгээ, ачаа тээврийн үзлэг дууссан болохыг магадлахгүйгээр гаргах гэрлэн дохио нээх, хоорондын зам эзлэх өөр зөвшөөрөл олгож болохгүй.

15.3.6. галт тэрэг найруулсан болон галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд вагон холбох, салгах ажил хийсэн өртөөнөөс галт тэрэг явуулахдаа өртөөний жижүүр гаргах гэрлэн дохиог нээх буюу зүтгүүрийн машинчид хоорондын зам эзлэх зөвшөөрөл олгохын өмнө сүүлчийн вагонд галт тэрэгний сүүлийн дохио байгаа эсэхийг магадлана.

15.3.7. гаргах гэрлэн дохиог өртөөний жижүүр өөрөө нээнэ. Явах галт тэрэгний эхний хос дугуй гаргах гэрлэн дохиог өнгөрсний дараа автоматаар хаагдана.

15.3.8. түүчээ зүтгүүрийн машинч нь өртөөний гаргах гэрлэн дохио хориглосон заалттай байхад галт тэрэг явах үед хоорондын зам эзлэх зөвшөөрөл авсан ч радио холбоогоор өртөөний жижүүрээс өгсөн захирамжгүйгээр эсвэл түүний даалгавраар паркийн жижүүр, туслах жижүүр, оператор, сумчны дохиогүйгээр галт тэрэг хөдөлгөж болохгүй.

15.3.9. зүтгүүрийн машинч, туслах машинч галт тэрэг хөдөлгөхийн өмнө ба хөдөлж байхад галт тэрэгнээс, өртөөний болон техник үйлчилгээний газрын ажилтнаас зогсоох дохио өгч байгааг магадлана. Зорчигчийн, ачаа зорчигчийн галт тэрэгний машинчид хөдөлгөөний цагийн хуваариар тогтоосон цагаас өмнө явж болохгүй.

15.3.10. зүтгүүрийн бригад, галт тэрэгний дарга, зорчигчийн галт тэрэгний вагоны үйлчлэгч аюулгүй явахад саад болох зүйл илрүүлбэл галт тэргийг зогсоох арга хэмжээ нэн даруй авна.

15.3.11. гаргах гэрлэн дохио хориглосон заалттай үед галт тэрэг явуулахын өмнө өртөөний жижүүр, техник захирамжийн актад заасан ажилтан хоорондын зам эзлэх зөвшөөрлийг машинчид олгож, үзэгдэх дохио өгнө. Машинч нь хоорондын зам эзлэхээр авсан зөвшөөрөл зөв болохыг магадлах үүрэгтэй.

15.3.12. өртөөний жижүүрийн радио холбоо ажиллагаагүй болсон үед бүртгэл тушаалыг машинчийн бригадад дамжуулахдаа техник захирамжийн актад заагдсан ажилтнаар өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалын дэвтрийг танилцуулж гарын үсгээр баталгаажуулна.

15.3.13. зогсоох кран ажиллуулснаас буюу аяндаа тоормослогдсоноос зорчигчийн галт тэрэг хоорондын замд зогсох үед үйлчлэгч өөрийн вагоныг шалгаж, шаардлагатай бол зүтгүүрийн зүгт зогсоох дохио нэн даруй өгнө.

15.3.14. галт тэрэгний бүх үйлчлэгчийн зогсоох дохиог авсны дараа зорчигчийн галт тэрэгний хөдөлгөөнийг, харин бусад галт тэргийг туслах машинчийн илтгэсний дагуу аяллыг үргэлжлүүлнэ.

15.3.15. галт тэрэг зогсох үед туслах машинч галт тэргийг үзэж, галт тэрэгний бүрэлдэхүүн бүрэн эсэхийг сүүлчийн вагоны дугаар, галт тэрэгний сүүлийн дохиог шалгана.

15.3.16. хөдөлгөөний зурмагт заагдаагүй бусад шалгаанаар хоорондын замд зогссон үед /хүмүүс буулгах буюу суулгах, ачаа ачих буюу буулгахад/ галт тэргийг хөдөлгөөнд оруулахыг Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд зааснаар гүйцэтгэнэ.

15.3.17. өртөөний жижүүр, туслах жижүүр нь өртөөнөөс явуулж байгаа болон өртөөгөөр зогсолтгүй өнгөрч байгаа галт тэрэг бүрийг үдэж түүний хэвийн байдал, галт тэрэгний дохио тоо ёсоор зөв зааж буй эсэхийг магадлана. Өртөөний жижүүр галт тэрэг бүрэн бүрэлдэхүүнтэй бөгөөд сүүлийн дохиотой явсан тухай өөрийн биеэр буюу техник захирамжийн актад заасан ажилтны илтгэлээр заавал магадлана.

15.3.18. өртөөний жижүүр галт тэргийг үдэхгүй байж болох өртөөний жагсаалт, эдгээр өртөөнөөс галт тэрэг явуулахад хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах дүрмийг суурь бүтэц эзэмшигч тогтоон баталж, мөрдүүлнэ.

15.3.19. галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдал болон ажиллагаанд саад учруулж болох гэмтэл илрүүлэх, галт тэрэг тогтоосон дохиогүй өнгөрөх үед галт тэрэг үдэгч-ажилтан түүнийг зогсоох арга хэмжээ авна. Өртөөнөөс явж байгаа галт тэрэгний сүүлчийн вагоны дугаар сүүлийн дохиотой эсэх тухай радио холбоогоор машинчид мэдээлнэ.

15.3.20. галт тэрэг зөв найруулсан эсэхийг өртөөний ажилтнууд хариуцна.

15.3.21. өртөөний ажилтнууд галт тэрэг явуулахын өмнө галт тэрэг найруулах төлөвлөгөөний дагуу зөв найруулсан, задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээрх ачааг зөв ачиж бэхэлсэн, галт тэрэг тогтоосон дохио, шаардагдах багаж хэрэгслээр бүрэн тоноглогдсон болохыг төмөр замын нийтлэг дүрэм, журам үндэсний стандартад заасны дагуу шалгана.

15.3.22. ачаа, ачаа-зорчигчийн галт тэрэгний сүүлийн дохиог тавьж, авахдаа энэхүү журам болон Төмөр замын дохиолол холбооны журамд заасны дагуу дотооддоо үйлчлэх техникийн зааврыг суурь бүтэц эзэгшигч батлан мөрдүүлнэ.

15.3.23. галт тэрэг явуулахын өмнө найруулсан өртөө нь ачааны болон ачаа-зорчигчийн бүх галт тэрэгний биечлэн бүртгэх хуудас, ачааны баримт бичгийг битүүмжилж түүчээ зүтгүүрийн машинчид хүлээлгэн өгнө.

15.3.24. галт тэрэгнээс вагон салгах, холбох үед өртөөний ажилтан галт тэрэгний биечлэн бүртгэх хуудсанд зохих өөрчлөлт оруулна. Зорчигчийн бүх галт тэрэгний биечлэн бүртгэх хуудсыг галт тэрэгний даргад өгнө.

15.3.25. өртөөний жижүүр галт тэрэг жинхэнэ явсан буюу өнгөрсөн цаг, түүний дугаар, бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох зайлшгүй шаардлагатай мэдээ баримтыг галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт тэмдэглэж, зэргэлдээ өртөөний жижүүрт болон галт тэрэгний диспетчерт нэн даруй мэдэгдэнэ.-

АРВАН ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙГ ЗОХИЦУУЛАХ ДОХИОЛОЛ, ХОЛБООНЫ ХЭРЭГСЭЛД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

16.1. Галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохицуулах дохиолол холбооны үндсэн хэрэгсэл нь автомат хориглол, өртөө хоорондын хориглол, хагас автомат хориглол, цахим хагас автомат хориглол, цахилгаан очирын систем байна.

16.2. Автомат хориглолын үед:

а. автомат хориглолоор тоноглогдсон нэг замтай хоорондын замын галт тэрэгний хөдөлгөөн нь хоёр чиглэлд байхаар зохицуулагдах;

б. автомат хориглолын төхөөрөмжөөр тоноглогдсон хоорондын замд зүтгүүрийн автомат дохиолол нь бие даасан дохионы хэрэгсэл байх;

в. автомат хориглолоор тоноглогдсон хос замтай хоорондын замд нэг чиглэлийн хөдөлгөөнийг зохион байгуулах;

г. шаардлагатай үед тухайн замаар хоёр чиглэлийн хөдөлгөөн зохион байгуулж болно. Хоёр чиглэлийн хөдөлгөөн зохион байгуулж байгаа үед эсрэг чиглэлд зүтгүүрийн автомат дохиоллыг ашиглана.

16.3. Автомат хориглолын дохиоллын үед дараах зохицуулалтыг хийнэ:

а. галт тэрэг хориг-хэсгийг эзлэх зөвшөөрөл нь гаргах буюу өнгөрүүлэх гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалт болох;

б. сунгуу өгсүүрт байрласан өнгөрүүлэх гэрлэн дохионд /оруулах дохионы өмнөхөөс бусад/ “Д” үсгийн хэлбэрт гэрэл ойлгогчтой таних тэмдэг бүхий самбарыг суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрлөөр байрлуулна. Ийм дохионы тэмдэг нь ачааны галт тэрэг гэрлэн дохионы улаан гэрлийн заалтыг зогсолтгүйгээр өнгөрөх зөвшөөрөл болдог. Энэ үед машинч онцгой сонор сэрэмжтэй явж хориглосон заалттай гэрлэн дохиог 20 км/цагаас ихгүй хурдтай өнгөрөх ба цаашдын хөдөлгөөнд ямар нэг саад учрахад яаралтай зогсоход бэлэн явах;

в. улаан заалттай өнгөрүүлэх гэрлэн дохио, унтарсан буюу үл ойлгогдох заалттай гэрлэн дохионы өмнө зогссон галт тэрэгний машинч өмнөх хориг-хэсэг галт тэргээр эзэлгээтэйг мэдэж байх эсвэл түүн дээр галт тэрэг харагдаж байвал уг хориг -хэсэг чөлөөлөгдөх хүртэл явж болохгүй;

г. хэрэв машинчид өмнөх хориг-хэсэгт галт тэрэг байгаа нь мэдэгдэхгүй бол зогссоны дараа заавал автомат тоормосоо суллах ба гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалт асахгүй бол дараагийн гэрлэн дохио хүртэл онцгой сонор сэрэмжтэй 20 км/цагаас ихгүй хурдтай цаашдын хөдөлгөөнд ямар нэгэн саад учрахад яаралтай зогсоход бэлэн явна. Дараагийн өнгөрөх гэрлэн дохио мөн адил байх тохиолдолд зогссоны дараа дээрх дарааллаар хөдөлгөөнийг үргэлжлүүлэх;

д. хориглосон заалттай хоорондын замын өнгөрүүлэх гэрлэн дохиог тогтоосон дарааллын дагуу өнгөрсний дараа зүтгүүрийн гэрлэн дохио зөвшөөрсөн заалттай болсон тохиолдолд машинч зүтгүүрийн гэрлэн дохионы заалтыг удирдлага болгон 40 км/цагаас ихгүй хурдтай дараагийн гэрлэн дохио хүртэл явах;

е. зүтгүүрийн гэрлэн дохио нь зөвшөөрсөн заалттай байхад түүний заалтыг удирдлага болгон хоорондын замын гэрэл унтарсан өнгөрүүлэх гэрлэн дохиог зогсолтгүйгээр өнгөрөхийг зөвшөөрнө;

ё. галт тэрэгний хөдөлгөөний үед машинч, туслах машинч гэрлэн дохионы заалтыг хатуу мөрдөж ажиллана. Харин зүтгүүрийн автомат дохиоллын системтэй бол өнгөрүүлэх гэрлэн дохио ба зүтгүүрийн гэрлэн дохионы заалтыг нэгэн адил мөрдөнө.

16.4. Хагас автомат хориглолтой үед дараах зохицуулалтыг хийнэ:

а. галт тэргэнд хоорондын зам эзлүүлэх зөвшөөрөл нь гаргах буюу өнгөрүүлэх гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалт байх;

б. нэг замтай хэсэгт гаргах гэрлэн дохио нээхийн тулд галт тэрэг очих зэргэлдээ өртөөний жижүүрээс зөвшөөрлийн хориг дохиог хориглолын аппаратаар урьдчилан авах.

16.5. Хагас автомат хориглол нь үндсэн ба нөөц суваг, шугамаар тоноглогдсон байна. Үндсэн суваг, шугам гэмтэлтэй үед системийг нөөц шугамаар ажиллуулахыг галт тэрэгний диспетчерийн хяналтын дор өртөөний жижүүр гүйцэтгэнэ.

16.6. Цахилгаан очирын системтэй үед дараах зохицуулалтыг хийнэ:

а. галт тэргэнд хоорондын зам эзлүүлэх зөвшөөрөл нь уг хоорондын замд хамаарагдах очир байх;

б. очирын холбоогоор зөвхөн галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохицуулах талаар ярих ба очир сугалан авах, буцааж хийх, түүнийг олгох, хүлээн авах явдлыг зөвхөн өртөөний жижүүр гүйцэтгэх;

в. очирыг аппаратад буцааж хийх, машинчид гардуулж өгөхийг зөвхөн өртөөний жижүүр буюу түүний зөвшөөрснөөр сумчин гүйцэтгэнэ.

16.7. Цахилгаан очирын системтэй үед дараах зүйлийг хийж болохгүй:

а. галт тэргийг зогсолтгүй өнгөрүүлэх буюу цагийн хуваариар 5 минутаас дээшгүй зогсохоос бусад тохиолдолд галт тэрэг явахад бэлэн болохоос өмнө очир сугалж авах зөвшөөрөл хүсэх;

б. ашиглаж байгаа очирыг аппаратад буцааж хийхгүй хадгалах;

в. ирсэн галт тэрэгнээс хүлээн авсан очирыг очрын аппаратад хийхгүйгээр хоорондын замд явуулах галт тэрэгний машинчид гардуулан өгөх;

г. очирыг зэргэлдээ хоорондын зам руу алгасуулан авч явах.

16.8. Очирын системийн ажиллагаа зогссон үед галт тэрэгний хөдөлгөөнийг галт тэрэгний диспетчерийн тушаалаар утсан холбооны хэрэгслээр зохицуулна.

16.9. Утсан холбооны харилцаанд шилжсэн үед галт тэргэнд хоорондын зам эзлүүлэх зөвшөөрөл нь зүтгүүрийн машинчид олгох замын утсан мэдээ болно. Өртөөний жижүүр нь замын утсан мэдээ олгохын өмнө галт тэрэг явуулах тухай зэргэлдээ өртөөний жижүүрээс зөвшөөрөл авна.

16.10. Дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасарсан үед галт тэрэгний хөдөлгөөнийг бичгэн мэдэгдлийн тусламжтайгаар зохицуулна. Дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасарсан үед галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохион байгуулахыг Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журмаар гүйцэтгэнэ.

АРВАН ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙГ ЗОХИЦУУЛАХ ЗААВАР

17.1. Галт тэрэгний хөдөлгөөнийг удирдах заавар:

17.1.1. төмөр замын хэмжээнд зорчигчийн болон ачааны галт тэрэгний хөдөлгөөний зөвшөөрөгдөх хамгийн их хурдыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно. Хэсэг тус бүрт галт тэрэгний хөдөлгөөний хурдыг галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагаар тогтооно.

17.1.2. нэг шар /үл анивчих/ гэрэлтэй гэрлэн дохио нь хориглосон заалттай дараагийн дохионы өмнө албан тоормослолт хэрэглэн зогсож чадахуйц хурдтай өнгөрөхийг зөвшөөрнө. Суман шилжүүлгээр хажуугийн зам руу галт тэрэг явах үеийн хурдыг ашиглалтын нөхцөлийг харгалзан суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

17.1.3. вагонтой талаараа урагш явах галт тэрэгний хөдөлгөөний хурд 25 км/цагаас, зүтгүүр, замын машиндаа радио холбоотой аж ахуйн галт тэрэг болон замын машин, сэргээн босгох, галын галт тэрэгний бүтцээс хамаарч 40 км/цагаас ихгүй байж болно.

17.1.4. хурд бууруулахыг шаардсан газраар өнгөрөх хурд ямар ч тохиолдолд анхаарамж буюу суурь бүтэц эзэмшигчийн тогтоосон хэмжээнд тохирч байх бөгөөд харин тусгайлан заасан зүйл байхгүй бол 25 км/цагаас ихгүй байж болно. Цагт 15 км/цагаас бага хурдтай өнгөрөх анхаарамж өгөгдсөн осолтой газрын эхэнд галт тэргийг замын засвар, арчлалт үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгж байгууллагаас томилогдсон ажилтан угтан авч осолтой газрын төгсгөл хүртэл үдэн гаргана.

17.1.5. зүтгүүрийн бригад дээр дурдсан осолтой газраар өнгөрөхдөө замын ажилтнаас өгөх дохиог анхааралтай ажиглаж өгсөн дохионы шаардлагыг биелүүлж явна.

17.1.6. мухрын өртөөнд ирэх бүх галт тэрэгний хурд нь хүлээн авах замын эхэнд **25 км/цагаас** ихгүй байна.

17.1.7. галт тэрэг явах үед зүтгүүрийн болон галт тэрэгний бригадын онцгой сонор сэрэмжтэй байхыг хангаж, ажил хийж байгаа тухай тэдэнд анхааруулах шаардлагатай үед галт тэрэгний машинчид анхаарамж олгоно. Анхаарамжийг дараах үед олгоно:

а. зам, гармын дохиолол, хиймэл төхөөрөмж байгууламж гэмтсэн, хурд бууруулах буюу замд зогсох шаардлагатай барилгын болон засварын ажил хийх үед;

б. шинэ төрлийн дохиолол холбооны хэрэгслийг нэвтрүүлэх, байнгын дохиог шинээр ашиглалтад оруулах, хуучин байсныг нь зөөх буюу хураан авах, гэрлэн дохиог хааж болохооргүй гэмтсэн үед;

в. ачилтын овор хэмжээнээс хэтэрч илүү гарсан ачаатай, хагас ачаатай цистерн-вагонтой галт тэргийг явуулахад уг галт тэрэгний хурдыг бууруулах буюу онцгой нөхцөл баримтлах шаардлагатай үед;

г. тухайн хэсэгт тогтоосон хурдтай явж чадахгүй хөдлөх бүрэлдэхүүнийг галт тэргэнд холбосон үед;

д. замаас авагддаг хөдлөх нэгжийг үзэгдэлт муутай нөхцөлд ажиллуулах, замын тэргэнцэр, замын вагонцроор ажил хийх болон нэг зам төмрөөр явах, хоёр дугуйт тэргэнцэрээр хүнд ачаа тээвэрлэх үед;

е. зүтгүүрийн автомат дохиоллын замын ба дамжуулах төхөөрөмж гэмтэлтэй үед;

ё. хос замтай хоорондын замд цас цэвэрлэгч машин, чиг залагч чигжигч машин, зам тавигч кран, төмөр замын кран, чигжээс цэвэрлэгч машин болон бусад машин ажиллах үед;

ж. зам зуурт хурд бууруулах буюу галт тэрэг зогсох шаардлагатай мөн түүнчлэн галт тэрэгний явах онцлог нөхцөл байдлын тухай зүтгүүрийн бригад галт тэрэгний бригадад анхааруулах шаардлагатай болсон бусад тохиолдолд.

17.1.8. галт тэргэнд анхаарамж олгохыг Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд зааснаар гүйцэтгэнэ.

17.1.9. Галт тэрэг вагонтой талаараа урагш явахыг дараах тохиолдолд зөвшөөрнө:

а. салбар замаар явах, буцах үед;

б. аж ахуйн, сэргээн босгох, галын галт тэрэгний хөдөлгөөний үед.

17.1.10. энэхүү журмын 17.1.9-т заасан тохиолдолд зам чөлөөтэй эсэхийг ажиглаж, хөдөлгөөний аюулгүй байдалд буюу хүний эрүүл мэнд, амь насанд аюул учруулж болох үед галт тэргийг зогсоох арга хэмжээ авах үүрэгтэй ажилтан эхний вагонд явна.-

17.1.11. аж ахуйн галт тэрэг вагонтой талаараа урагшаа яваа тохиолдолд эхний вагонд байрласан дохиочин зүтгүүрийн машинчидтай радио холбоогоор харьцах боломжтой үед **40 км/цагаас** ихгүй хурдтай явахыг зөвшөөрөх ба радио холбоогүй тохиолдолд 25 км/цагаас ихгүй хурдтай явна.

17.2. Зүтгүүрийн машинчаас галт тэрэг жолоодох заавар

17.2.1. зүтгүүрийн машинч галт тэргийг жолоодохдоо дараах үүргийг чанд биелүүлнэ:

а. зүтгүүрийн бүтээц, засвар үйлчилгээний дүрэм, өөрийн явах хэсгийн замын аяс, зам дагуух байнгын дохио, дохионы заагч болон тэмдэг, тэдгээрийн зориулалтыг сайн мэдэж, галт тэрэгний хөдөлгөөний цагийн хуваарийг биедээ авсан байх;

б. аялалд явах зүтгүүр, хөдлөх нэгжийг хүлээн авахдаа тэдгээрийн бүрэн бүтэн байдал нэн ялангуяа явах анги, тоормосны ба элсний систем, радио холбоо, машинчийн сонор сэрэмж дээшлүүлэх болон дуут дохио өгөх төхөөрөмж найдвартай ажиллаж байгааг шалгах, зүтгүүрийн техникийн байдлын дэвтрийн бичлэгийг үндэслэж зүтгүүрийн автомат дохиолол, аюулгүй байдлын төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагааг магадлаж, мөн түүнчлэн зүтгүүрт байвал зохих дохионы хэрэгслийн иж бүрдэл, гал унтраах хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдлыг шалгах;

в. хөдөлгөөний зурмагийг баримтлан галт тэргийг аюулгүй жолоодож явах.

17.2.2. зүтгүүрийг галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд залгасны дараа машинч нь дараах үүргийг чанд биелүүлнэ:

а. зүтгүүрийг бүрэлдэхүүний эхний вагонтой зөв холбосон, тэдгээрийн агаарын зөөлөн хоолойг зөв залгасан, төгсгөлийн краныг нээсэн эсэхийг магадлах, авто угсрааны зөрүүг шалгах;

б. тоормосны гол хоолойг шахсан хийгээр цэнэглэж, даралтын уналт нь тогтоосон норм хэмжээнээс хэтрэхгүй болохыг магадлаж, галт тэрэгний бүрэлдэхүүний автомат тоормосыг зааврын дагуу турших;

в. галт тэргийг тоормосоор хангасан байдлын тухай баримтыг авч түүнд заасан сүүлчийн вагоны дугаарыг биечилсэн хуудастай тулган үзэх, галт тэрэгний тоормосны нэгдсэн шахалт нь тогтоосон замын хэсэгт тохирч байгаа эсэхийг магадлах;

г. ачааны буюу ачаа-зорчигчийн галт тэрэг, хүмүүс суулгасан вагон, онцгой болгоомж шаардсан зарим төрлийн ачаатай вагон, задгай хөдлөх бүрэлдэхүүнд ачсан ачаатай вагон байгаа эсэх, мөн зорчигчийн ба шуудан тээшийн галт тэргэнд ачаа, ачаан тээштэй ачааны вагон байгаа эсэхийг биечилсэн хуудасны дагуу танилцах;

д. өртөөнөөс явахын өмнө сонор сэрэмж шалгах, зогсоох автомат төхөөрөмжийг шалгах.

17.2.3. галт тэрэг жолоодож яваа машинч, туслах машинч нь дараах үүргийг чанд биелүүлнэ:

а. зам чөлөөтэй эсэх, дохио, дохионы заагч болон тэмдгийг ажиглаж, тэдгээрийн шаардлагыг биелүүлж гэрлэн дохио, семафороор өгч байгаа дохио галт тэрэгний бригад, өртөө, замын ажилтнаас өгөх зогсоох, хурд бууруулах дохиог ажиглаж бие биедээ давталцаж байх;

б. галт тэрэгний бүрэлдэхүүний бүрэн гүйцэд эсэхийг харж шалгаж байх;

в. зүтгүүр, түүний хөдөлгүүрийн тасралтгүй хэвийн, аюулгүй ажиллагааг хянах хэрэгслийн заалтыг ажиглаж байх;

г. түлш, тосыг хэмнэлттэй зарцуулан зүтгүүрийн хүчин чадлыг аль болох бүрэн дүүрэн ашиглах;

д. өртөөнд орох болон өнгөрөхдөө өгөгдөж байгаа дохиог ажиглаж, замнал зөв, зам чөлөөтэй болохыг хянаж, өртөөний ажилтны өгөх дохио, зэргэлдээ замаар хийгдэж байгаа галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнийг ажиглаж, хөдөлгөөний аюулгүй байдалд эрсдэл учруулж болох бусад тохиолдолд зогсоох арга хэмжээг нэн даруй авч байх;

е. өртөөнд галт тэргийг зогсоох шаардлагатай үед хүлээн авах замын гаргах гэрлэн дохиог /гаргах гэрлэн дохио байхгүй бол хязгаарын шон/ өнгөрүүлэхгүйгээр галт тэргийг зогсоох;

ж. өртөөнд галт тэргийг зогсоосны дараа бүрэлдэхүүнд ямар нэгэн гэмтэл илрүүлбэл энэ тухай өртөөний жижүүрт нэн даруй мэдэгдэх;

з. замд явж байхдаа дохионы хэрэгсэл, зам болон бусад байгууламж, төхөөрөмж, зэргэлдээ замын галт тэргэнд эвдрэл гэмтэл илрүүлбэл энэ тухай ойролцоо өртөөний жижүүрт буюу галт тэрэгний диспетчерт мэдэгдэх;

и. өртөө, зөрлөгт галт тэрэг зөрөх, гүйцэж түрүүлэхэд машинч нар галт тэрэг тус бүрийн бүрэлдэхүүний бүрэн бүтэн байдалд харилцан хяналт тавьж, галт тэрэгний сүүлчийн вагоны дугаар, сүүлийн дохио, тоормосны гол хоолой сойсон эсэх тухай радио станцаар харилцан мэдээлнэ.

17.2.4. галт тэрэг жолоодож явахдаа машинч дараах үйлдлийг гүйцэтгэнэ:

а. тоормосны хэрэгслийг ажиллуулахад ямагт бэлэн байлгаж зам зууртаа тэдгээрийг шалгаж, ерөнхий сав, гол хоолойн даралтын хэмжээг тогтоосон нормоос доош бууруулахгүй байх;

б. байнгын дохио хориглосон заалттай байх буюу бусад дохионы заалт хурд бууруулахыг шаардсан байвал албаны тоормос хийж, хориглосон заалттай дохио өнгөрүүлэхгүйгээр галт тэргийг зогсоох ба харин хурд бууруулах дохиотой бол тухайн дохиогоор тогтоосноос илүүгүй хурдтай өнгөрч байх;

в. зогсох дохио гэнэт өгөгдөх буюу саад гэнэт тохиолдох үед яаралтай тоормослох бүх арга хэрэгслийг ашиглан галт тэргийг тухайн газарт тогтоосон тоормосны замаас илүүгүй зайд зогсоох;

г. дохионы үзэгдэлтийг эрс муутгасан өтгөн манан, аадар бороо, цасан ба шороон шуургатай үед галт тэргийг маш сонор сэрэмжтэй жолоодож, шаардлага тохиолдвол хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг бүрэн хангасан байхаар хурдаа бууруулсан байна.

17.2.5. замд явах үед зүтгүүрийн бригад дараах үйлдлийг гаргахгүй ажиллах шаардлагатай:

а. энэхүү журам, суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаал, шийдвэр, олгогдсон анхаарамж, дохионы заалтаар өнгөрөх тогтоосон хурдыг хэтрүүлэх;

б. зүтгүүрийг жолоодож, дохионы заалт, замын байдлыг харж явах үедээ өөр зүйлд анхаарал хандуулах байх;

в. хэсэглэх газарт ойртон ирэх үед түрүүчийн секцийн бүхээгийг туслах машинч орхин явах;

г. сонор сэрэмж шалгах, аюулгүй байдлыг хангуулах зориулалттай хэвийн ажиллаж байгаа төхөөрөмжийг салгах, унтраах;

д. зүтгүүр, буюу өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүнд засах боломжгүй гэмтэл доголдол гарснаар галт тэргийг жолоодох бололцоогүй болсон үед хоорондын замд гарах.

17.2.6. галт тэрэг хос зүтгүүр буюу түлхэгч зүтгүүртэй явах үед галт тэрэгний хөдөлгөөнийг түүчээ зүтгүүрийн машинч удирдана. Хоёр дахь болон түлхэгч зүтгүүрийн машинч нар түүчээ зүтгүүрийн машинчийн бүх заавар болон дохионд захирагдаж, тэдгээрийг давтаж байх үүрэгтэй.

17.2.7. галт тэргийг осол аюулгүй жолоодох, хоорондын замд галт тэрэгний явах цагийг мөрдөж биелүүлэхийг түүчээний, хоёр дахь болон түлхэгч зүтгүүрийн машинч нар нэгэн адил бүрэн хариуцна.

17.2.8. түлхэгч зүтгүүр ажиллах технологийн дүрмийг түлхэх газар бүрт зориулан суурь бүтэц эзэмшигч тогтоон баталж, мөрдүүлнэ.

17.2.9. зүтгүүрийн бүхээгт зүтгүүрийн бригадаас гадна суурь бүтэц эзэмшигчээс тогтоосон зааврын дагуу олгосон зөвшөөрөл бүхий 3-аас илүүгүй ажилтан зорчихыг зөвшөөрнө.

17.2.10. зүтгүүрийн бригадын бүрэлдэхүүнд ороогүй бусад хүн зүтгүүрийн бүхээгт зорчиж болохгүй.-

17.3. Галт тэрэг хоорондын замд заавал зогсох шаардлага гарсан үед ажиллах заавар:

17.3.1. галт тэргийг хоорондын замд заавал зогсоох шаардлага гарсан үед машинч нь дараах ажлыг гүйцэтгэнэ:

а. яаралтай зогсоох шаардлагагүй бол галт тэргийг аль болохоор тэгш талбайд замын шулуун хэсэгт зогсоох;

б. галт тэрэгний автомат тоормос, зүтгүүрийн туслах тоормосыг ажиллуулах;

в. хоорондын замыг хязгаарлах өртөөдийн жижүүрт зогссон тухайгаа радио холбоогоор мэдэгдэж энэ тухай галт тэрэгний диспетчерт нэн даруй илтгүүлэх;

г. семафор, гэрлэн дохио хаагдсанаас бусад шалтгаанаар галт тэрэг саатаж зогссон бол нэн даруй зогссон шалтгааныг тогтоох, цааш явах бололцоотой эсэхийг тодорхойлох арга хэмжээ авах;

д. галт тэрэг, ганцаараа яваа зүтгүүр, өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүний хөдөлгөөнийг 20 минутын туршид сэргээж чадахгүй бол бүрэлдэхүүнд байгаа гар тоормосыг /зорчигчийн галт тэрэгний үйлчлэгч нар, галт тэрэгний дарга, аж ахуйн галт тэрэгний ажил удирдагч/ ажиллагаанд оруулах, дохио өгөх;

е. дээр дурдсан ажилтан байхгүй галт тэргэнд туслах машинч нь зүтгүүрт байгаа тоормосны тооцоот ивүүрээр бүрэлдэхүүнийг бэхлэхэд хүрэлцэхгүй байвал суурь бүтэц эзэмшигчээс тогтоосон журмаар вагоны зохих тооны гар тоормосыг ажиллагаанд оруулах;

ё. галт тэрэг, ганцаараа яваа зүтгүүр, дрезиний зогссон шалтгааныг 10 минутын туршид арилгаж чадахгүй бол зогссон шалтгаан ба хөдөлгөөнд тохиолдсон саадыг арилгахад шаардлагатай арга хэмжээний талаар галт тэрэгний радио холбоогоор өртөөний жижүүрт мэдэгдэх;

ж. галт тэрэгний радио холбоо гэмтэлтэй үед телефон утастай ойролцоох газраас /туслах машинч, галт тэрэгний ажил удирдагч, зорчигчийн вагоны үйлчлэгч, аж ахуйн галт тэрэгний ажил удирдагчаар дамжуулан/ галт тэрэгний диспетчер буюу өртөөний жижүүрт нэн даруй мэдэгдэх;

з. галт тэрэг, ганцаараа яваа зүтгүүр, дрезинийг үйлчилж байгаа ажилтнуудтай хамтран хөдөлгөөнд тохиолдсон саадыг арилгах арга хэмжээ авах, шаардлагатай бол галт тэргийг дохиогоор хамгаална.

17.3.2. хоорондын замд зогссон галт тэргийг дараах үед хааж хамгаална:

а. сэргээн босгох, галын галт тэрэг, туслах зүтгүүр шаардаж дуудсан үед дуудлага өгсний дараа нэн даруй;

б. хэрэв галт тэрэг нь дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасарсан үед явсан бол галт тэрэг зогссоны дараа нэн даруй;

в. хоорондын замд зогссон галт тэрэгний хаалт хамгаалалтыг Төмөр замын дохиолол холбооны журамд зааснаар гүйцэтгэх ба энэ үед төмөр замын ажилтан Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журмын дагуу ажиллана.

17.3.3. галт тэрэг өгсүүр дээр зогссон бөгөөд түлхэгч зүтгүүр байхгүй үед машинч нь галт тэргийг уг хоорондын замын тэгш аястай хэсэг хүртэл ухрааж болно.

17.3.4. Дээрх тохиолдолд ухрааж байгаа галт тэрэгний хөдөлгөөний чиглэлийн дагуу эхний вагон дээр зүтгүүрийн бригадын ажилтан тухайлбал, туслах машинч буюу аж ахуйн галт тэрэгний ажил удирдагч, зорчигчийн галт тэрэгний дарга байрлана.

17.3.5. галт тэргийг ухраах хурд нь **5 км/цагаас** ихгүй байна. Ухраах үед мэдэгдэх дохио байн байн өгч байна.

17.3.6. дараах галт тэргийг ухрааж болохгүй:

а. өртөөний хязгаарт байгаагаас бусад зорчигчийн галт тэрэг;

б. манан, цасан шуургатай зэрэг дохионы үзэгдэлтийг муутгасан бусад тааламжгүй нөхцөлд бүх төрлийн галт тэрэг;

в. зогссон галт тэрэг дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасарсан үед явсан бол;

г. автомат хориглолтын үед бүх төрлийн галт тэрэг;

д. өртөө хоорондын хориглолтой үед бүх төрлийн радио галт тэрэг.

17.3.7. байрнаас хөдлөх нөхцөлийн хувьд жин нь нормоос хэтэрсэн буюу ухрааж үл болох галт тэргийг өгсүүр дээр зогссон үед машинч нь туслах зүтгүүрийг нэн даруй ирүүлэхийг шаардана.

17.3.8. галт тэргийг хоорондын замаас анх явуулсан өртөө рүү галт тэрэгний диспетчерийн болон өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалаар Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд зааснаар буцаан ирүүлж болно.

17.3.9. хэрэв галт тэрэг хоорондын замд зогссоны дараа бие даан явж чадахгүй байвал бүрэлдэхүүнийг хоорондын замаас туслах зүтгүүрээр “Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журам”-д тогтоосны дагуу тусламж үзүүлнэ.

17.3.10. галт тэрэг тасарсан үед зүтгүүрийн бригад Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд заасны дагуу ажиллана.

17.3.11. галт тэргийг хэсэглэн татаж авах, галт тэрэг тасарсан үед үлдсэн хэсгийг өөрөө хөдлөхөөс хамгаалж, Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд заасны дагуу нэн даруй бэхэлсэн байна.

17.3.12. хэрэв сэргээн босгох, галын галт тэрэг, туслах зүтгүүр дуудсан бол тусламж ирэхээс өмнө буюу явах тухай зохих зөвшөөрөл өгөгдөөгүй байхад зогссон

галт тэргийг хөдөлгөж үл болно. Сэргээн босгох, галын галт тэрэг, туслах зүтгүүр дуудах, товлох, хөдөлгөх, цааш явахыг Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд зааснаар гүйцэтгэнэ.

17.3.13. галт тэрэг замд явж байх үед машинч, түүний туслах, өртөөний жижүүр, сумчин, замын ба дохиолол холбооны ажилтан, морин эргүүл, гармын жижүүр, ачаа хүргэж яваа цэрэгжүүлэн хамгаалахын ажилтан болон бусад ажилтан нь галт тэрэг осол аюулгүй явж байгаа эсэхийг анхааралтай ажиглахын зэрэгцээ вагоны явах анги, нум, вагоны автомат угсрааны байдал мөн галт тэргэнд хос дугуй гацсан, гүүшин халсан, хос дугуйн чирэг гарсан эсэх, тээвэрлэж байгаа ачааны бүрэн бүтэн байдал, задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачаа найдвартай бэхэлсэн, сүүлийн дохио байгаа эсэхийг онцгой анхаарч ажиллана.

17.4. Замаас авагддаг нэгжийн хөдөлгөөнд тавигдах шаардлага:

17.4.1. замаас авагддаг нэгжийн хөдөлгөөнийг хоорондын зам эзлэх эрхийн зөвшөөрөл олгохгүйгээр зохицуулна. Том гүүр бүхий мөн түүнчлэн замын аясын хувьд бартаатай хоорондын замд замаас авагддаг нэгжийн хөдөлгөөнийг суурь бүтэц эзэмшигчийн тогтоосон журмаар зохицуулна.

17.4.2. замаас авагддаг нэгжийн хөдөлгөөн нь галт тэрэгний цагийн хуваарийг зөрчихгүй байна. Замаас авагддаг нэгж нь цахилгаан тусгаарлагч бүхий голтой байна. Замаас авагддаг нэгжийн хөдөлгөөнийг Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд заасны дагуу гүйцэтгэнэ.

АРВАН НАЙМДУГААР БҮЛЭГ ХЯНАЛТ, ХАРИУЦЛАГА

18.1. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зам, тээврийн хяналт хариуцсан нэгж, мөн төмөр замын байгууллагууд болон тэдгээрийн салбар, нэгжийн удирдлага, дотоод хяналтын нэгж хяналт тавина.

18.2. Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль эсхүл Эрүүгийн хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---оОо---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замын техник
ашиглалтын журмын хавсралт*

ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙ ТООЦООТ ЖИН, ТОМЬЁОЛСОН УРТЫГ ТОДОРХОЙЛОХ

Д/д	Хөдлөх бүрэлдэхүүний төрөл	Хөдлөх бүрэлдэхүүний хувийн жин /тонн/	Хөдлөх бүрэлдэхүүний томьёолсон урт
НЭГ. АЧААНЫ ВАГОН			
1.1. Ерөнхий зориулалт /Өргөн хэрэглээний/			
1	Төмөр тэвштэй 73-77 м³ багтаамжтай хагас вагон	23	1,0
2	Төмөр тэвштэй 83-88 м³ багтаамжтай хагас вагон	24	1,0
3	4 голт тавцант вагон хүнд даацын чингэлэг	22	1,01
4	Төрөл бүрийн ачаанд зориулагдсан 4 голт тавцант вагон	21	1,04
5	Зорчигчийн автомашин тээвэрлэх зориулалттай тавцант вагон	26	1,55
6	8 голт цистерн	48,8	1,51
7	4 голт цистерн	23,2	0,86
8	Дамжих тавцан бүхий 4 голт цистерн	24,5	0,88
9	Тогтмол дулаантай 4 голт вагон	32	1,05
10	Битум тээвэрлэхэд зориулагдсан 4 голт вагон	36,5	1,05
11	Үр тариа ачих зориулалттай холпер	22	1,05

12	Цемент тээвэрлэх 4 голт хоппер	22	0,87
13	Эрдэс бордооны 4 голт хоппер	22	0,95
14	4 голт думпкаар	27	0,85
15	Модон тэвштэй 4 голт битүү вагон	22,8	1,05
16	120 м³-ийн бүрэн төмөрлөгдсөн битүү вагон	24,2	1,10
17	140 м³ –ийн бүрэн төмөрлөгдсөн битүү вагон	27	1,26
18	Автомашин ачихад зориулагдсан 4 голт битүү вагон	42	1,75
1.2. Тусгай зориулалт			
1.2.1. Транспортер			
19	120 тонн даацтай 8 голт /худаг хэлбэрийн/	56	1,81
20	120 тонн даацтай 8 голт /тавцан хэлбэрийн/	55	1,72
21	Бусад бүх төрлийн 4 голт	30	1,42
22	120 тонн даацтай холбогч бүхий 12 голт	89,3	2,66
1.2.2. Тогтмол дулаантай галт тэрэгний секц			
23	23 вагоноос бүрдсэн	1036	26,7
24	21 вагоноос бүрдсэн	950	26,11
25	12 вагоноос бүрдсэн	560	15,62
26	1970 оноос өмнө үйлдвэрлэгдсэн БМЗ-5	219	7,6
27	1970 оноос хойш Германд үйлдвэрлэгдсэн 5 вагоноос бүрдсэн	242	7,6
28	1970 оноос өмнө Германд үйлдвэрлэгдсэн 5 вагоноос бүрдсэн	221,4	6,51
29	3 вагоноос бүрдсэн	182,5	4,96
1.3. БНХАУ-д үйлдвэрлэгдсэн ачааны вагон			
30	Хагас вагон /ЕС70А/	Бичсэн жингээр	1,0
31	Битүү вагон /EP70/	25	1,26
32	Тавцант вагон /EN70/	23	1,04
33	Балласт хоппер /KZ75-1520/	25,0	0,9
ХОЁР. ЗОРЧИГЧИЙН ВАГОН			
2.1. Ерөнхий зориулалт /Өргөн хэрэглээний/			
34	СВ ба 20 ортой зөөлөн вагон	2	1,75
35	Бусад зөөлөн вагон	3	1,75
36	Тасалгаат хатуу вагон	4	1,75
37	Тасалгаагүй хатуу вагон	9	1,75
38	Зоогийн вагон	6	1,75
2.2. БНХАУ-д үйлдвэрлэгдсэн зорчигчийн вагон			
39	Зорчигчийн 24,5 метр урттай вагон	Бичсэн жингээр	2,20
40	Зорчигчийн 25,5 метр урттай вагон	Бичсэн жингээр	2,30
ГУРАВ. ЗҮТГҮҮР			
41	2ТЭ 25KM	288,0	2,85
42	2М62М	240,0	2,5
43	М62-УМ	121,0	1,25
44	ТЭМ 2, ТЭМ 18ДМ	121,0	1,21
45	ДАШ 7С30-71	132,0	1,29
46	Хоёр загал	240	2,5
47	2ТЭ-116	276,0	2,6
48	Эволюшн /GE-ES44ACi/ Гол замын	138,5	1,6
49	Дунфан /СКД4В/ Гол замын	138,0	1,6
50	Сэлгээний зүтгүүр /DF7G/ Сэлгээний	138,0	1,5
ДӨРӨВ. ЗАМЫН МАШИН			
4.1. Ерөнхий зориулалт /Өргөн хэрэглээний/			
51	4 голт хоппер-тугнуур/ ЦНИИ-2/	22,0	0,78
52	4 голт хоппер-тугнуур/ ЦНИИ-3/	25,0	0,78
53	4 голт хоппер-тугнуур /ЦНИИ-ДВЗ/	23,0	0,78
54	Зам тавих 6 голт /УК-25/9/	78,0	1,29
55	Зам тавих 6 голт /УК-25/9-18/	102,0	1,29
56	Хөдөлгүүртэй тавцант /МПД-2/	41,0	1,17
57	Өөрөө буулгагч /думкар/ /ВС-60/	28,0	1,5
58	Цахилгаанаар чигжээслэгч /ЭЛБ-1/	102,0	3,37
59	Цахилгаанаар чигжээслэгч /ЭЛБ-3/	120,0	3,60
60	Хусуурт цас цэвэрлэгч /СС-1/	96,0	1,67
61	Хусуурт цас цэвэрлэгч /СС-1М/	100,0	1,76
62	Хусуурт цас цэвэрлэгч /СДП ба СДП-М/	84,0	1,28
63	Хусуурт цас цэвэрлэгч /ЦУМЗ/	22,0	0,81
64	Цас цэвэрлэгч галт тэрэгний толгойн машин /СМ-2/	80,0	1,44
65	Цас цэвэрлэгч галт тэрэгний 4 голт хагас вагон /СМ-2/	38,0	1,75
66	Цас цэвэрлэгч галт тэрэгний сүүлийн хагас вагон	43,0	1,75
67	Ачааны дрезин /ДГКУ ба ДГК/	32,0	0,92
68	Ачаа ачих, тээвэрлэх мотовоз /МРТ	32,0	0,92

69	Автомоторис /АГД-М/	21,0	0,87
70	Зам хэмжигч /ЦНИИ-2/	68,0	1,75
71	Сононзонгоор сэв илрүүлэгч 4 голт вагон	58,0	1,53
72	Хэт авиагаар сэв илрүүлэгч 4 голт вагон	72,0	1,75
73	Зам засварын явуулын дрезин /ПЛД-3/2/	60,0	2,23
74	Замын боолт чангалах, тослох машин /ПГМ/	36,0	0,93
75	Буталмал чулуун чигжээс цэвэрлэх машин /ШОМ-4/	160,0	3,74
76	Буталмал чулуун чигжээс цэвэрлэх машин /ШОМЗУ/	90,0	1,53
77	Зам тэгшлэх, чигжих, янзлах машин /ВПО-3000/	107,0	1,99
78	Зам тэгшлэх, чигжих янзлах /ВПО2-3000/	114,0	2,04
79	Зам тэгшлэх чигжих янзлах /ВПП-1200/	52,0	1,92
80	Зам тэгшлэх чигжих янзлах машин /ВППС-500/	52,0	1,92
81	Замд чиг залах машин /Р-2000/	42,0	1,92
82	АРВ буюу өөртөө автомат хөргүүртэй вагон	46,0	1,05
4.2. Тусгай зориулалт			
83	Зам чигжигч, тэгшлэгч, өргөгч машин /DC 32W/	60	1.73
84	Замын динамик тогтворжуулагч /WD-400W/	60	1.35
85	Замын балласт тохируулагч SPZ-200W	30	1.0
86	Замын балласт цэвэрлэгч /QS-65OW/	90	2.2

---oOo---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын хоёрдугаар хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМЫН ДОХИОЛОЛ, ХОЛБООНЫ ЖУРАМ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Төмөр замын тээврийн тасралтгүй хэвийн, аюулгүй ажиллагаа болон галт тэрэгний хөдөлгөөн зохион байгуулалтыг шуурхай удирдлагаар хангах, галт тэрэгний хөдөлгөөний болон сэлгээний ажлын үеийн үзэгдэх болон дуут дохионы тогтолцоо, эдгээр дохиог өгдөг хэрэгслийн хэв маягийг тодорхойлж, тэдгээрийг ашиглахтай холбоотой харилцааг зохицуулахад энэхүү журмын зорилго оршино.

1.2. Төмөр замын дохиоллын байгууламж, техник тоног төхөөрөмж, тэдгээрийн үйлчилгээнд тавигдах шаардлага болон дохиоллын зарчим нь Төмөр замын техник ашиглалтын журамд зааснаар зохицуулагдана.

1.3. Төмөр замын дохиолол холбооны журмаар тогтоосон дохио, тэмдгийн шаардлагыг чанд биелүүлснээр галт тэрэгний хөдөлгөөний болон сэлгээний ажлын аюулгүй, тасралтгүй ажиллагаа хангагдана.

1.4. Энэхүү журмаар тодорхойлсон дохио, тэмдгийн заалтыг төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч бүр заавал дагаж мөрдөнө.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ДОХИОНЫ АНГИЛАЛ, ЗОРИУЛАЛТ

2.1. Дохио нь хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг ханган, галт тэрэгний хөдөлгөөний болон сэлгээний ажлыг зохион байгуулахад зориулагдана. Дохиог үзэгдэх, дуут гэж ангилна.

2.2. Үзэгдэх дохио нь дохионы заалтын өнгө, хэлбэр, байдал, тоогоор тодорхойлогдоно. Үзэгдэх дохионы хэрэгсэлд гэрлэн дохио, семафор, зээрэнхий, самбар, гар дэнлүү, дарцаг, дохионы заагч ба тэмдэг орно.

2.2.1. Үзэгдэх дохиог хэрэглэх байдлаар нь гурав ангилна.

а.өдрийн дохиог хоногийн гэрэлтэй үед хэрэглэнэ. Үүнд семафорын далавч, зээрэнхий, самбар, дарцаг, замын хаалт, сумын заагч орно.

б.шөнийн дохиог хоногийн харанхуй үед хэрэглэнэ. Үүнд семафор, зээрэнхий, гар дэнлүү ба ишин дээр байрлуулсан гар дэнлүү, дохионы заагч, галт тэрэгний тогтоосон өнгийн гэрэл.

Манан будан, шороон болон цасан шуурга зэрэг байгаль цаг уурын үзэгдлээс шалтгаалан өдрийн цагт зогсоох дохио 1000 метрт, хурд бууруулах дохио 400 метрт үзэгдэхгүй байвал шөнийн дохиог хэрэглэнэ.

в. хоногийн туршид хэрэглэгдэх дохиог хоногийн гэрэлтэй ба харанхуй аль ч үед хэрэглэнэ. Үүнд: Гэрлэн дохионы тогтсон өнгийн гэрэл, замнал заагч, хурд бууруулах байнгын зээрэнхий, ачааны галт тэрэгний сүүлийн улаан дохио, дохионы тэмдгүүд орно.

2.2.2. Төмөр замын хонгилд шөнийн болон хоногийн туршид хэрэглэгдэх дохиог байрлуулна.

2.3. Дуут дохио нь урт, богино, дууны тоо, хослолоор тодорхойлогдоно. Эдгээрийн шаардлага нь өдөр, шөнийн цагт нэгэн адил байна.

2.3.1. Дуут дохио өгөхөд бүрээ, гар шүгэл, зүтгүүр ба өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүний дуут дохио, тусгай зориулалтын дуут дохио, галт тэрэгний шүгэл, бялт зэргийг хэрэглэнэ.

2.3.2. Бялтны тэсрэлт галт тэргийг нэн даруй зогсоохыг шаардана.

ГУРАВ ДУГААР БҮЛЭГ **ГЭРЛЭН ДОХИО, СЕМАФОР**

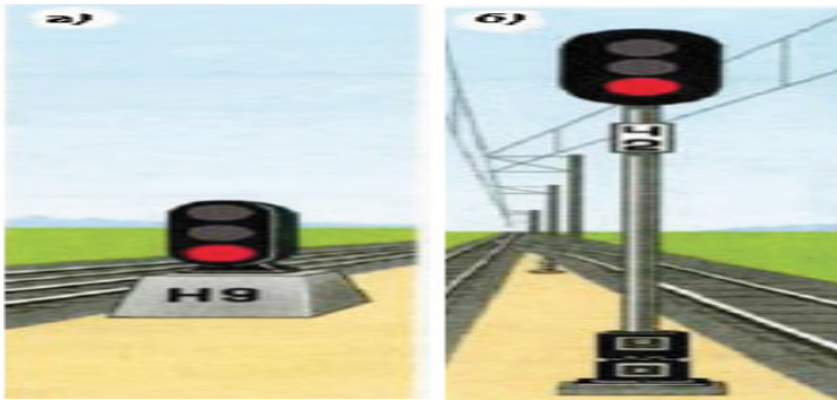
3.1.Гэрлэн дохио, семафорыг байнгын дохионд хамааруулж зориулалтаар нь дараах байдлаар ангилна:

- **Оруулах**-Өртөөг хоорондын замаас зааглах, галт тэргийг өртөө рүү орохыг зөвшөөрөх буюу хориглох;
- **Гаргах**-Өртөөнөөс галт тэрэг хоорондын замд явуулахыг зөвшөөрөх буюу хориглох;
- **Замналын**-Өртөөний нэг бэлчрээс нөгөө бэлчирт галт тэрэг өнгөрүүлэхийг зөвшөөрөх буюу хориглох;
- **Өнгөрүүлэх**-Нэг хориг-хэсгээс нөгөө хориг-хэсэгт орохыг зөвшөөрөх буюу хориглох;
- **Халхлах**-Төмөр замын шугам нь бусад төмөр зам, троллейбус, трамвайны шугамтай нэг түвшинд огтлолцох газар болон газарчтай өнгөрөх хэсгийг хаана;
- **Хаах**-Гарам, том хэмжээний хиймэл байгууламж ба уулын хэсэгт нуруулт үүсч болзошгүй газарт хөдөлгөөнд аюултай саад гарахад галт тэргийг зогсооно;
- **Анхааруулах**-Оруулах, өнгөрүүлэх, хаах, халхлах гэрлэн дохионы заалтыг урьдчилан анхааруулна;
- **Сэлгээний**-Сэлгээний ажил хийхийг зөвшөөрөх буюу хориглох;
- **Довын**-Довоос вагоныг ялган тараахыг зөвшөөрөх буюу хориглох;
- **Давтах**-Гаргах, замналын, довын үндсэн гэрлэн дохионы заалт тухайн газрын байдлаас хангалтгүй үзэгдэж байвал түүний заалтыг давтана;
- Зүтгүүрийн гэрлэн дохио-Хоорондын замын нэг хориг-хэсгээс нөгөө хориг-хэсэг рүү орохыг зөвшөөрөх буюу хориглох, ойртож байгаа гэрлэн дохионы заалтыг анхааруулна.

3.2. Гэрлэн дохио нь линзэн ба гэрэлт диодон гэрэлтэй байна.

3.3. Гэрлэн дохиог шонтой, шонгүй /3.1 дүгээр зураг/ ба хөндлөвч, консоль дээр байрлуулсан гэж ангилна.

3.4. Нэг гэрлэн дохио /гаргах ба сэлгээний, гаргах ба замналын гэх мэт/ хэд хэдэн зориулалттай байж болно.

3.1 дүгээр зураг

3.5. Гэрлэн дохионы ялгах пайзыг үсэг буюу үсэг тоогоор хийж бүх гэрлэн дохионы шон болон суурьт байрлуулна.

3.6. Байрлал ба түүний зориулалтаас нь үл хамааран гэрлэн дохиогоор дараах үндсэн дохиог өгнө. Үүнд:

- **Нэг ногоон гэрэл** -Галт тэрэг тогтоосон хурдтай явахыг зөвшөөрнө, дараагийн гэрлэн дохио нээлттэй.

- **Анивчсан нэг шар гэрэл**-Галт тэрэг тогтоосон хурдтай явахыг зөвшөөрнө, дараагийн гэрлэн дохио нээлттэй, гэрлэн дохиог бууруулсан хурдтай өнгөрөхийг шаардана.

- **Нэг шар гэрэл**-Галт тэрэг зогсоход бэлэн явна. Дараагийн гэрлэн дохио хаалттай.

- **Дээд тал нь анивчсан хоёр шар гэрэл**-Галт тэрэг хажуугийн замаар орно, гэрлэн дохиог бууруулсан хурдтай өнгөрөхийг зөвшөөрнө, дараагийн гэрлэн дохио нээлттэй.

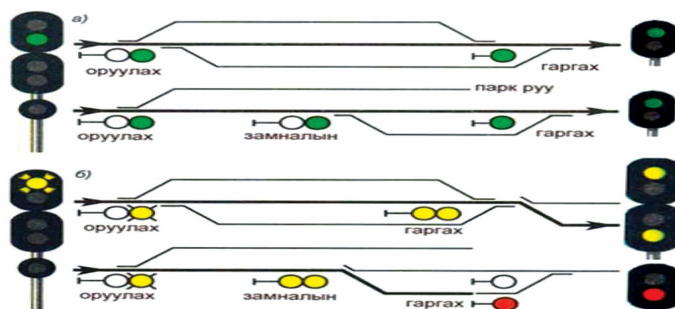
- **Хоёр шар гэрэл**-Галт тэрэг хажуугийн замаар орно, дараагийн гэрлэн дохионы өмнө зогсоход бэлэн, бууруулсан хурдтай өнгөрөхийг зөвшөөрнө, дараагийн гэрлэн дохио хаалттай

- **Нэг улаан гэрэл**-Зогс! Дохио өнгөрөхийг хориглоно.

3.7. Радио /өртөө хоорондын/ хориглол ашиглан галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохион байгуулж байгаа үед оруулах, анхааруулах гэрлэн дохионоос бусад бүх байнгын болон түр дохионы заалтын утга хэвээр хадгалагдана.

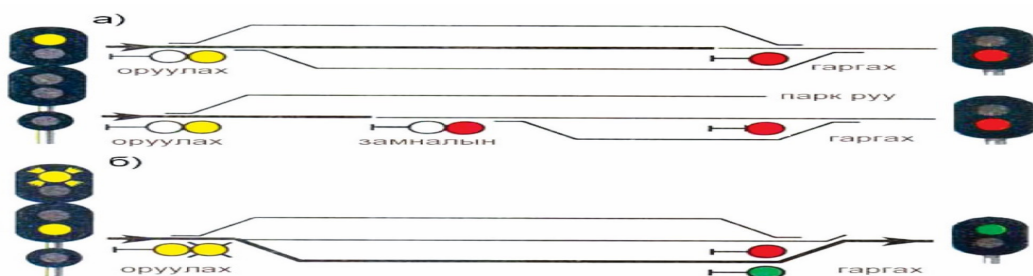
3.8. Оруулах гэрлэн дохио дараах дохиог өгнө:

- **Нэг ногоон гэрэл**-Галт тэрэг өртөөний гол замаар тогтоосон хурдтай орохыг зөвшөөрнө. Дараагийн гэрлэн дохио /замналын, гаргах/ нээлттэй. /3.2. “а” дугаар зураг/

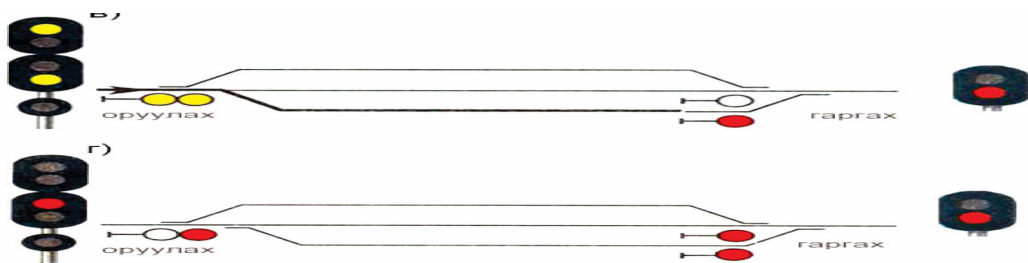
3.2 дугаар зураг /а, б/

- **Анивчсан нэг шар гэрэл**-Галт тэрэг өртөөний гол замаар тогтоосон хурдтай орохыг зөвшөөрнө, дараагийн гэрлэн дохио /замналын, гаргах/ нээлттэй, гэрлэн дохионы дэргэдүүр бууруулсан хурдтай өнгөрөхийг шаардана. /3.2“б” дугаар зураг/
- **Нэг шар гэрэл**-Галт тэрэг гол замаар зогсоход бэлэн явж өртөөнд орохыг зөвшөөрнө, дараагийн гэрлэн дохио хаалттай. /3.3“а” дугаар зураг/
- **Хоёр шар гэрэл**-Галт тэрэг хажуугийн замаар зогсоход бэлэн бууруулсан хурдтай өртөөнд орохыг зөвшөөрнө, дараагийн гэрлэн дохио хаалттай. /3.3“в” дугаар зураг/
- **Дээд тал нь анивчсан хоёр шар гэрэл**-Галт тэрэг хажуугийн замаар орно, гэрлэн дохионы дэргэдүүр бууруулсан хурдтай өнгөрөхийг зөвшөөрнө, дараагийн гэрлэн дохио нээлттэй. /3.3“б” дугаар зураг/

3.3 дугаар зураг “а”

Нэг улаан гэрэл-Зогс! дохио өнгөрөхийг хориглоно. /3.3“г” дугаар зураг/

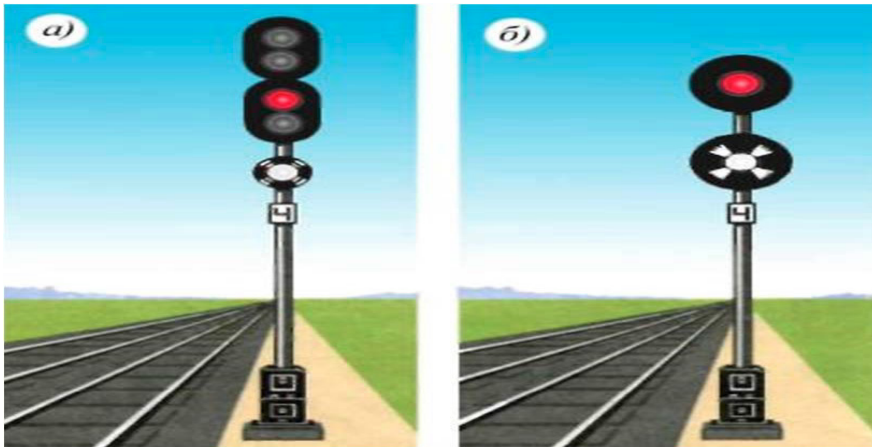

Зураг 2.2 (а,б,в,г)

3.3 дугаар зураг /а,б,в,г/

3.9. Урих дохиог оруулах, замналын, гаргах гэрлэн дохионд /бүлэглэснээс бусад/ байрлуулах ба дараах дохиог өгнө.

Анивчсан нэг цагаан гэрэл—Оруулах, замналын гэрлэн дохио нээгдэхгүй улаан гэрэлтэй /эсвэл унтарсан/ үед галт тэрэг дараагийн гэрлэн дохио /гаргах дохиогүй бол хүлээн авах замын хязгаарын шон/ хүртэл 20 км/цагаас ихгүй хурдтай, саад тохиолдвол яаралтай зогсоход бэлэн онцгой сэрэмжтэй хөдөлгөөнийг үргэлжлүүлэхийг зөвшөөрнө. /3.4 дүгээр зураг/

3.4 дүгээр зураг

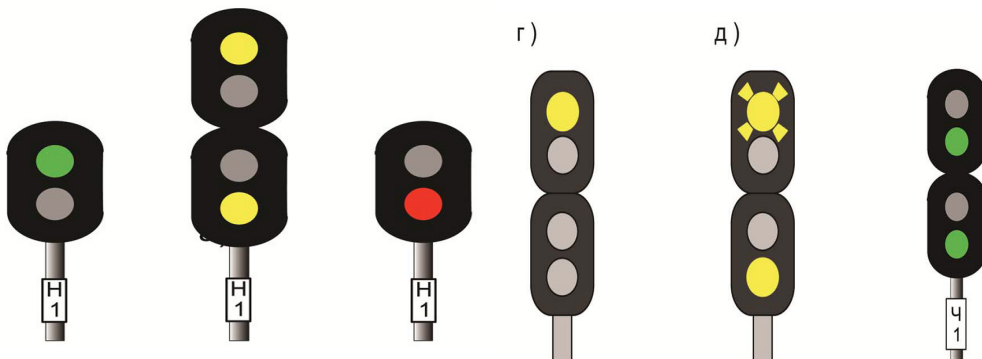
3.10. Гаргах гэрлэн дохио дараах дохиог өгнө.

3.10.1. хагас автомат хориглолоор тоноглогдсон хэсэгт гаргах гэрлэн дохио дараах дохиог өгнө:

- **Нэг ногоон гэрэл**—Галт тэрэг тогтоосон хурдтай өртөөнөөс явахыг зөвшөөрнө. Дараагийн өртөө /замын пост/ хүртэл хоорондын зам чөлөөтэй. /3.5“а” дугаар зураг/

- **Хоёр шар гэрэл**—Галт тэрэг өртөөнөөс хажуугийн замаар бууруулсан хурдтай явахыг зөвшөөрнө. Дараагийн өртөө хүртэл хоорондын зам чөлөөтэй. /3.5“б” дугаар зураг/

- **Нэг улаан гэрэл**—Зогс! Дохио өнгөрөхийг хориглоно. /3.5“в” дүгээр зураг/

3.5 дугаар зураг

3.6 дугаар зураг /а,б/.

3.7 дугаар зураг

3.10.2. хагас автомат хориглолоор тоноглогдсон өртөөнөөс салаалсан хоорондын замд галт тэрэг явуулахад гаргах гэрлэн дохион дээр шаардлагатай бол замнал заагчийг тавина.

- **Хоёр ногоон гэрэл**—Галт тэрэг салаалсан хоорондын замд явахыг зөвшөөрнө. Дараагийн өртөө хүртэл хоорондын зам чөлөөтэй. /3.7 дугаар зураг/
- 3.10.3. автомат хориглолтой хэсэгт гаргах гэрлэн дохио дараах дохиог өгнө:
- **Нэг ногоон гэрэл**—Галт тэргийг өртөөнөөс тогтоосон хурдтай явахыг зөвшөөрнө. Өмнөх хоёр болон түүнээс дээш хориг-хэсэг чөлөөтэй. /3.5“а” дугаар зураг/
- **Нэг шар гэрэл**—Галт тэрэг зогсоход бэлэн хурдтайгаар өртөөнөөс явахыг зөвшөөрнө. Дараагийн гэрлэн дохио хаалттай. /3.6“а” дугаар зураг/
- **Дээд тал нь анивчсан хоёр шар гэрэл**—Галт тэрэг бууруулсан хурдтай

өртөөний хажуугийн замаас явахыг зөвшөөрнө. Дараагийн гэрлэн дохио нээлттэй. /3.6“б” дугаар зураг/

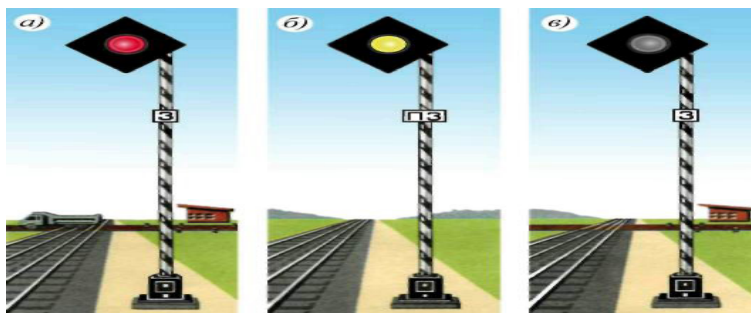
- **Хоёр шар гэрэл**–Галт тэрэг бууруулсан хурдтай өртөөний хажуугийн замаас явахыг зөвшөөрнө. Дараагийн гэрлэн дохио хаалттай. /3.5“б” дүгээр зураг/
- **Нэг улаан гэрэл**–Зогс! Дохио өнгөрөхийг хориглоно. Дараагийн хориг-хэсэг эзэлгээтэй.

3.11. Халхлах гэрлэн дохио дараах дохиог өгнө:

- **Нэг ногоон гэрэл**–Галт тэрэг тогтоосон хурдтай явахыг зөвшөөрнө. /3.8“в” дугаар зураг/
- **Нэг улаан гэрэл**–Зогс! Дохио өнгөрөхийг хориглоно. /3.8“а” дугаар зураг/

3.12. Хаах гэрлэн дохио дараах дохиог өгнө:

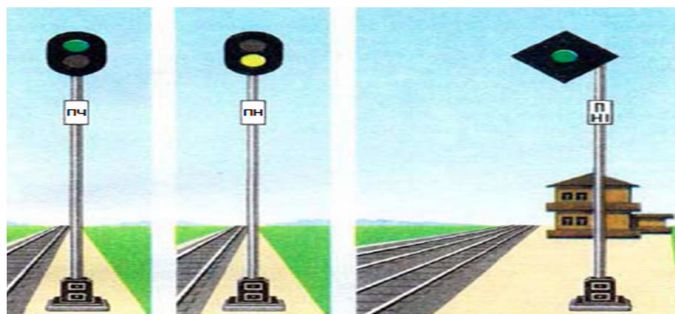
- **Нэг улаан гэрэл**–Зогс! Дохио өнгөрөхийг хориглоно. /3.8“а” дугаар зураг/ Хаах гэрлэн дохионы өмнөх анхааруулах гэрлэн дохионы нэг шар гэрлээр үндсэн
- Хаах гэрлэн дохио ба түүний анхааруулах гэрлэн дохио нь хэвийн байдалдаа асахгүй. Энэ байдалд гэрлэн дохио нь дохионы үүрэг гүйцэтгэхгүй. /3.8.“в” дугаар зураг/

3.8 дугаар зураг

3.13. Оруулах, өнгөрүүлэх, халхлах гэрлэн дохионы өмнө тавигдсан анхааруулах гэрлэн дохио дараах дохиог өгнө:

- **Нэг ногоон гэрэл**–Галт тэрэг тогтоосон хурдтай явахыг зөвшөөрнө. Үндсэн гэрлэн дохио, семафор нээлттэй. /3.9 дүгээр зураг/
- **Нэг шар гэрэл**–Галт тэрэг зогсоход бэлэн явахыг зөвшөөрнө. Үндсэн гэрлэн дохио, семафор хаалттай. /3.10 дугаар зураг/

3.9 дүгээр зураг.

3.10 дугаар зураг.

3.11 дүгээр зураг

- **Анивчсан нэг шар гэрэл**–Галт тэрэг тогтоосон хурдтай өнгөрөхийг зөвшөөрнө. Оруулах гэрлэн дохио нээлттэй. Оруулах гэрлэн дохионы дэргэдүүр бууруулсан хурдтай өнгөрөхийг шаардана. 2816

3.14. Давтах гэрлэн дохио дараах дохиог өгнө:

Нэг ногоон гэрэл- Гаргах, замналын, довын гэрлэн дохио нээлттэй. /3.11 дүгээр зураг/

Давтах гэрлэн дохионы гэрэл хэвийн байдалдаа асахгүй ба энэ байдалд дохионы үүрэг гүйцэтгэхгүй.

3.15. Замналын гэрлэн дохио дараах дохиог өгнө:

Нэг ногоон гэрэл-Галт тэрэг тогтоосон хурдтай өнгөрөхийг зөвшөөрнө. Дараагийн замналын ба гаргах гэрлэн дохио нээлттэй.

Нэг шар гэрэл-Галт тэрэг зогсоход бэлэн гэрлэн дохионы дэргэдүүр өнгөрөхийг зөвшөөрнө. Дараагийн замналын ба гаргах гэрлэн дохио хаалттай.

Анивчсан нэг шар гэрэл-Галт тэрэг тогтоосон хурдтай гэрлэн дохиог өнгөрөхийг зөвшөөрнө. Дараагийн замналын ба гаргах гэрлэн дохио нээлттэй, бууруулсан хурдтай өнгөрөхийг шаардана.

Дээд тал нь анивчсан хоёр шар гэрэл-Галт тэрэг бууруулсан хурдтай хажуугийн замаар өнгөрөхийг зөвшөөрнө. Дараагийн замналын, гаргах гэрлэн дохио нээлттэй.

Хоёр шар гэрэл-Галт тэрэг бууруулсан хурдтай гэрлэн дохиог өнгөрөхийг зөвшөөрнө. Хажуугийн зам руу орно. Дараагийн гэрлэн дохио хаалттай. Зогсоход бэлэн яв!

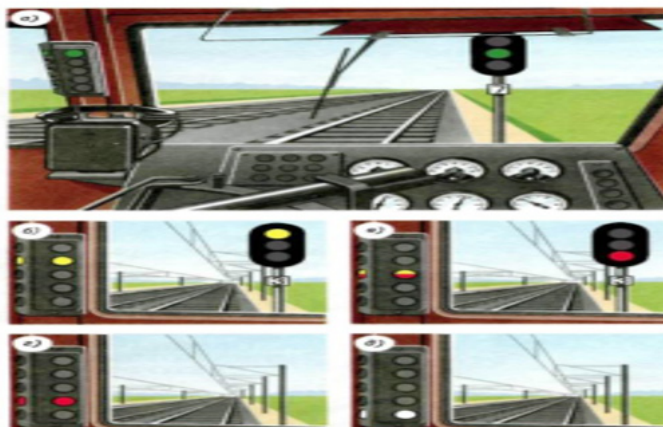
Нэг улаан гэрэл-Зогс! Дохио өнгөрөхийг хориглоно.

3.16. Өнгөрүүлэх гэрлэн дохио автомат хориглолоор тоноглогдсон хоорондын замд дараах дохиог өгнө.

- **Нэг ногоон гэрэл**- Галт тэрэг тогтоосон хурдтай явахыг зөвшөөрнө. Өмнөх хоёр болон түүнээс дээш хориг-хэсэг чөлөөтэй.
- **Нэг шар гэрэл**-Галт тэрэг зогсоход бэлэн өнгөрөхийг зөвшөөрнө. Дараагийн гэрлэн дохио хаалттай.
- **Нэг улаан гэрэл**-Зогс! Дохио өнгөрөхийг хориглоно.

3.17. Автомат хориглол болон зүтгүүрийн автомат дохиоллоор тоноглогдсон хэсэгт зүтгүүрийн гэрлэн дохио дараах дохиог өгнө:

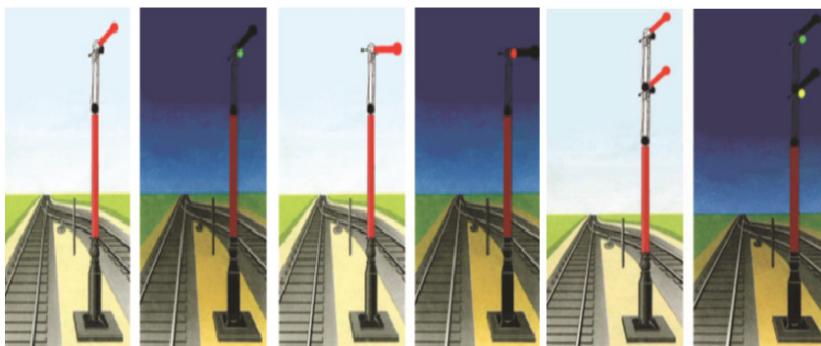
- **Нэг ногоон гэрэл**-Хөдөлгөөнийг үргэлжлүүлэхийг зөвшөөрнө. Галт тэрэгний ойртож байгаа өнгөрүүлэх (замын) гэрлэн дохион дээр ногоон гэрэл асаалттай байна. /3.12“а” дугаар зураг/
- **Нэг шар гэрэл**-Хөдөлгөөнийг үргэлжлүүлэхийг зөвшөөрнө. Галт тэрэгний ойртож байгаа гэрлэн дохион дээр нэг шар эсвэл хоёр шар гэрэл асаалттай байна. /3.12“б” дугаар зураг/
- **Нэг шар гэрэл улаан гэрэлтэй хамт**-Зогсоход бэлэн явахыг зөвшөөрнө. Галт тэрэгний ойртож байгаа гэрлэн дохион дээр улаан гэрэл асаалттай байна. /3.12“в” дугаар зураг/
- Улаан гэрэл гэрлэн дохиог өнгөрөх тохиолдолд зүтгүүрийн гэрлэн дохион дээр улаан гэрэл асна. /3.12“г” дугаар зураг/
- **Нэг цагаан гэрэл**-Зүтгүүрийн бүхээгний дохиоллын төхөөрөмж хэвийн ажиллагаатай, зүтгүүрийн гэрлэн дохионд өнгөрүүлэх гэрлэн дохионы заалт дохио дамжихгүй байгааг илтгэнэ. Энэ тохиолдолд машинч зөвхөн замын гэрлэн дохионы заалтыг баримтлан хөдөлгөөнд оролцоно. /3.12.“д” дугаар зураг/

3.12 дугаар зураг

3.18.Семафор дараах дохиог өгнө:

3.18.1.өдөр шонгоосоо 135 градусын өнцгөөр өргөгдсөн далавчаар, шөнө нэг ногоон гэрлээр галт тэргийг өртөөний гол замаар хүлээн авна. /3.13“а” дугаар зураг/

3.13 дугаар зураг /а/

3.13 дугаар зураг /б/

3.14 дугаар зураг

3.18.2.өдөр семафорын хөндлөн далавч буюу шөнө нэг улаан гэрэл - Зогс!
Дохио өнгөрөхийг хориглоно. /3.13“б” дугаар зураг/

3.18.3.өдөр шонгоосоо 135 градусын өнцгөөр өргөгдсөн хоёр далавчаар, шөнө нэг ногоон, нэг шар гэрлээр галт тэргийг өртөөний хажуугийн замаар хүлээн авна. /3.14 дүгээр зураг/

3.18.4.хоёр далавчтай семафорын хоёр дахь далавч нь хаалттай байхдаа шонгийн дагуу байрлах бөгөөд дохионы гэрэл нь самбараар халхлагдаж, хоорондын замаар ирж буй галт тэргэнд үзэгдэхгүй.

3.18.5.семафорын далавчийн байдлыг шөнийн цагт өртөөний талаас шалгахад зориулсан хяналтын гэрлүүд байна. Семафор хаалттай байхад өртөөний талаас түүн дээр далавчийн тоогоор хяналтын тунгалаг цагаан гэрэл, нээлттэй байхад далавчийн тоогоор ногоон гэрлүүд тус тус харагдана.

3.18.6.семафор гэмтсэн тохиолдолд түүний далавчийг хаалттай байдалд оруулна. Шөнө болон цаг агаарын хүндрэлээс дохионы үзэгдэлт хязгаарлагдсан өдрийн цагт гэмтсэн семафорын дэнлүүний улаан гэрлийг асаана. Гэмтлийн улмаас далавчийг хаалттай байдалд оруулах боломжгүй байвал дэнлүүг асаалгүйгээр түүний харалдаа замын тэнхлэгт зөөврийн улаан дохиог байрлуулж, ажилтан томилж хамгаалуулна.

3.18.7. өртөөний оруулах семафор нээлттэй байдалд гэмтсэн, тэр тухай хоорондын замд яваа галт тэрэг урьдчилан мэдээгүй бөгөөд уг галт тэргийг өртөөн дээр хүлээн авах боломжгүй байвал зөөврийн улаан дохионоос гадна уг семафорын цаана хоорондын зам талд техник захирамжийн актаар тогтоосон тоормосын замын хэмжээнд бялт тавина.

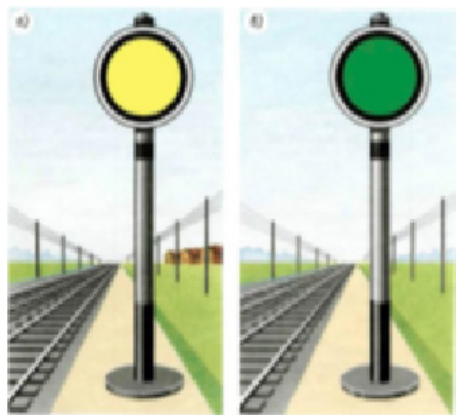
3.19. Хурд бууруулах байнгын зээрэнхий нь дараах дохиог өгнө:

- **Шар зээрэнхий**-“Осолтой газрын эхлэл”, “Осолтой газрын төгсгөл” дохионы тэмдгээр хязгаарлагдсан осолтой газрыг суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаалд заасан хурдтай өнгөрөхөд бэлтгэж хурдаа бууруулж явахыг зөвшөөрнө. /3.15“а” дугаар зураг/

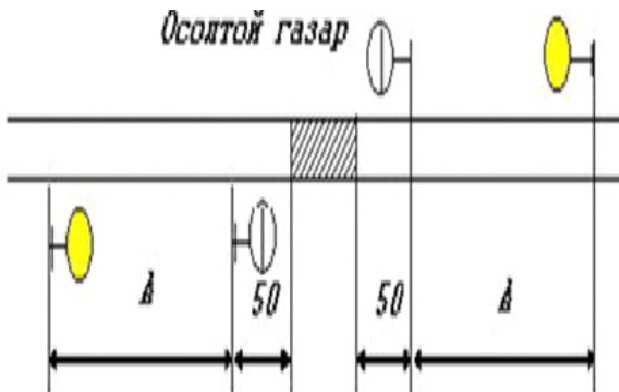
- **Ногоон зээрэнхий**-Галт тэрэг осолтой газрыг өнгөрснийг заана. Энэ заалт нь хоорондын замд машинчид хөдөлгөөний чиглэлийн дагуу зүүн гар талд харагдана. Хурд бууруулах байнгын зээрэнхий нь шар өнгөтэй, ар тал нь ногоон өнгөтэй байх ба гэрэл ойлгогч материалаар хийгдсэн байна. /3.15“б” дугаар зураг/

3.19.1. суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаалд заасан хурд бууруулах осолтой газрыг түүний захаас хоёр тийш 50 метрийн зайд “Осолтой газрын эхлэл”, “Осолтой газрын төгсгөл” гэсэн дохионы тэмдгээр хязгаарлана. /3.16 дугаар зураг/

3.19.2. энэ тэмдгээс 4.1 дүгээр хүснэгтэд үзүүлсэн баримтлах хэвгий, хөдөлгөөний хурдаас хамаарсан “А” зайд хурд бууруулах байнгын зээрэнхийг байрлуулна.

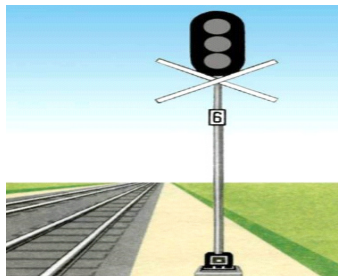
3.15 дугаар зураг

3.16 дугаар зураг

ТАЙЛБАР: Энэ журамд орсон бүдүүвч мөн 3.16 дугаар зураг болон 3.1 дүгээр хүснэгт дэх зайн хэмжээг метрээр илэрхийсэн болно.

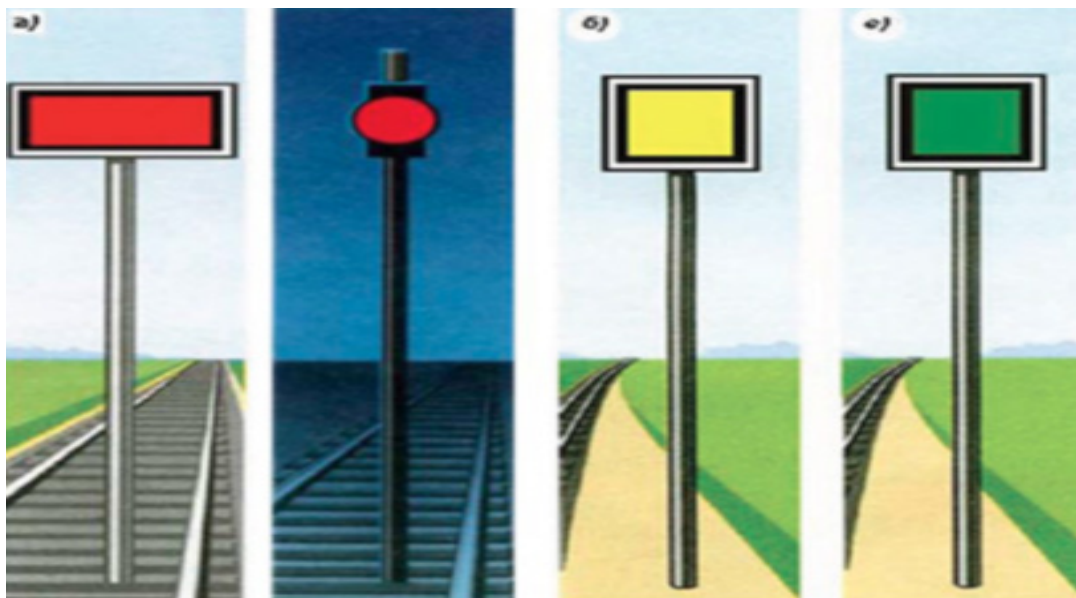
3.20. Ажиллагаанд оруулаагүй гэрлэн дохио, семафорыг хаалттай байдалд оруулан /гэрлэн дохиог унтрааж/ чактлан хөндлөн хоёр модыг шонд байрлуулна. /3.17 дугаар зураг/

3.17 дугаар зураг

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ЗӨӨВРИЙН ДОХИО

4.1. Зөөврийн дохионд ар, өвөр тал нь гэрэл ойлгогч бүхий улаан өнгийн тэгш өнцөгт дөрвөлжин самбар, нэг тал нь шар, нөгөө тал нь ногоон өнгийн тэгш өнцөгт дөрвөлжин самбар, урт ишин дээр байрлуулсан улаан гэрэлтэй дэнлүү, улаан, шар дарцаг хамаарагдана.

4.1 дүгээр зураг

4.2. Зөөврийн дохиогоор дараах шаардлагыг тавина.

4.2.1. өдөр улаан өнгөтэй тэгш өнцөгт дөрвөлжин самбар буюу улаан дарцаг, шөнө урт ишин дээр байрлуулсан дэнлүүний улаан гэрлээр «Зогс! Дохио өнгөрөхийг хориглоно» гэсэн дохиог өгнө. /4.1“а” дүгээр зураг/

4.2.2. өдөр, шөнө шар өнгийн дөрвөлжин самбараар “Зогсоох буюу хурд бууруулж өнгөрөх шаардлагатай, осолтой газар дөхөж байна. Бууруулсан хурдтай яв!” гэсэн дохиог өгнө. /4.1“б” дүгээр зураг/

4.2.3. өртөөний зам дээр байрлуулсан шар өнгөтэй тэгш өнцөгт дөрвөлжин самбар бүхий зөөврийн дохио /4.1“в” дүгээр зураг/-ны дэргэдүүр 25 км/цагаас ихгүй хурдтай өнгөрнө.

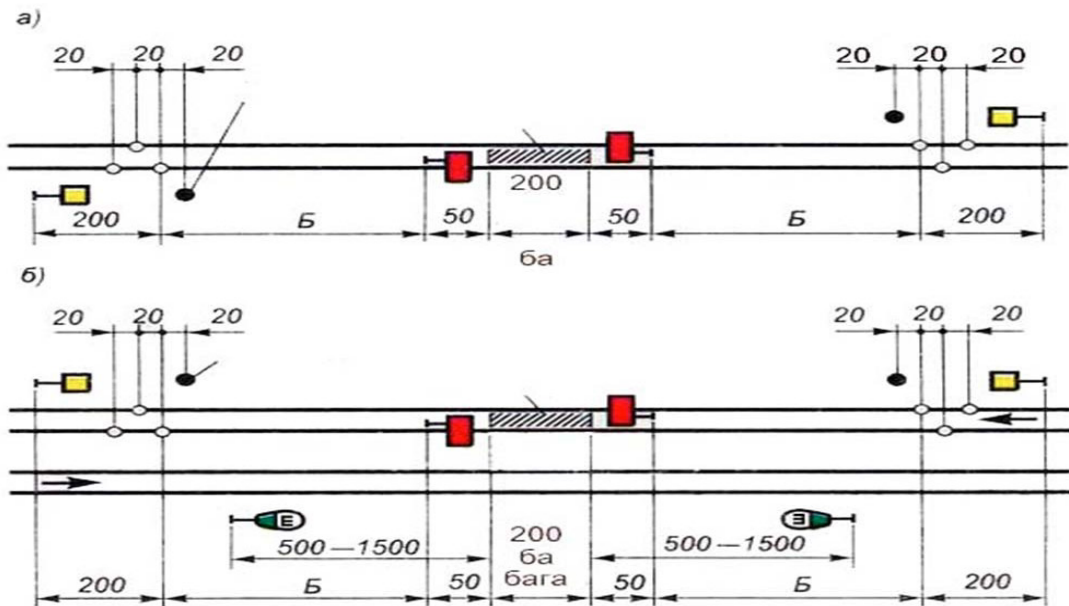
4.2.4. өдөр, шөнийн аль ч цагт урт ишинд байрлуулсан ногоон өнгийн дөрвөлжин самбар нь галт тэрэг осолтой газраар өнгөрсөн болохыг заана. /4.1“г” дүгээр зураг/

4.2.5. зөөврийн дохионы ишийг дохионы үндсэн өнгө ба цагаан өнгөөр алаглуулж будсан байна.

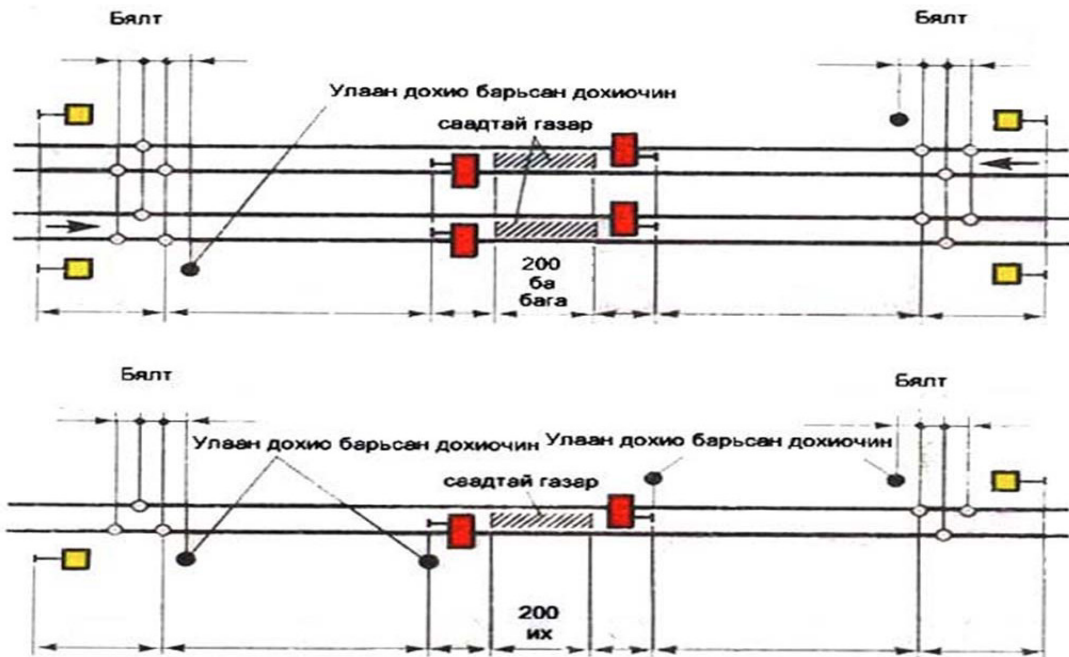
4.3 Галт тэрэг ирэх хэсгийг үл харгалзан хоорондын замын хөдөлгөөнд саад гарсан газрыг зогсоох дохиогоор хааж хамгаална. Галт тэрэгний хөдөлгөөнд саадтай газар болон хоорондын замд ажил хийх газрыг дараах байдлаар хамгаална.

4.3.1. галт тэрэг ирэх эсэхийг үл харгалзан хоорондын замд хөдөлгөөнд саад гарсан газрыг зогсоох дохиогоор 4.2“а, б” дугаар зурагт заасан бүдүүвчийн дагуу хааж хамгаална.

4.3.2. хоорондын замд хийгдэх ажил нь галт тэргийг зогсоохоор байвал уг газрыг саадтай газрын нэгэн адил хамгаална.

4.2 дугаар зураг /а, б/

4.2 дугаар зураг /в, г/

4.3.3. хурд бууруулах зөөврийн дохио, бялтыг эхний бялтаас ажил хийж байгаа газар тийш 20 метр зайд улаан дохио барьсан дохиочин хамгаална.

4.3.4. зөөврийн улаан дохио ажил удирдагчийн хяналтад байна.

4.3.5. саадтай газрын дэлгэмэл талбай 200 метрээс их байгаа тохиолдолд саадтай газрыг хаасан улаан самбарыг дохиочин хамгаална. /4.2"г" дугаар зураг/

4.3.6. энэ үед хаалт шаардагдах хэсгийн заагаас 50 метрийн зайд тавигдсан зөөврийн улаан дохиог улаан дохио барьсан дохиочин хамгаална.

4.3.7. хоорондын замд ажил хийж байгаа буюу саадтай газар нь өртөөнд ойр байгаа бөгөөд энэ газрыг тогтоосон бүдүүвчийн дагуу хамгаалах боломжгүй бол түүнийг хоорондын замын талаас 4.2. “в, г” дугаар зурагт үзүүлсэн бүдүүвчийн дагуу хамгаалах ба өртөөний талаас оруулах гэрлэн дохионы харалдаа замын тэнхлэг дээр зөөврийн улаан дохио, /4.3 дугаар зураг/ гурван бялт тавьж дохиочноор хамгаалуулна.

4.3 дугаар зураг

4.3.8. хэрэв саадтай газар оруулах гэрлэн дохионоос 60 метр-с бага зайд байвал өртөө талд бялт тавихгүй.

4.3.9. дохиочин нь төмөр замын тээврийн бусад ажилтнаас ялгагдахын тулд шар оройтой малгайтай байна.

4.3.10. галт тэрэг зөөврийн шар дохионд ойртон очиход машинч зүтгүүрийн шүглээр нэг урт дохио өгөх бөгөөд хурд бууруулан улаан дохио барьсан дохиочинд ойртохдоо зогсох дохио өгч, улаан дохио өнгөрөхгүй зогсоно.

4.3.11. гэнэт саад гарах тохиолдолд зогсоох зөөврийн дохио газар дээрээ байхгүй бол саадтай газарт зогсоох дохио /өдөр улаан дарцаг, шөнө улаан гэрэлтэй дэнлүү/-г нэн даруй тавих ба саадтай газраас хоёр тийш бүдүүвчийн дагуу “Б” зайд бялт тавина. /4.4 дүгээр зураг/

4.4 дүгээр зураг

4.3.12. бялтыг эхний /“Б” зайд байрлах/ бялтаас саадтай газар тийш 20 метр зайд улаан дохио барьсан төмөр замын ажилтан хамгаална. /4.4 дүгээр зураг/

ТАЙЛБАР: 4.1 дүгээр хүснэгтийн “Б”-д саадтай ба ажил хийх газарт хориг хамгаалалт тавих зайг хоорондын замын баримтлах хэвгий ба галт тэрэгний хурдтай уялдуулан заасан болно.

4.1 дүгээр хүснэгт

Хоорондын замд гарсан саад болон осолтой газарт хурд
бууруулах дохио, бялт тавих зай

Д/д	Хоорондын замын баримтлах хэвгий ба галт тэрэгний хөдөлгөөний хурд	Осолтой газрын эхлэл тэмдгээс хурд бууруулах дохио хүртэл зай /А/	Зөөврийн улаан дохио ба гэнэт гарсан саадтай газраас нэгдүгээр бялт хүртэлх зай /Б/
1	0,006-гаас бага баримтлах хэвгийтэй хоорондын замд ачааны галт тэрэгний хурд 80 км/цагаас ихгүй, зорчигчийн галт тэрэгний хурд 100 км/цагаас ихгүй байхад	800	1000
2	0,006-0,014 баримтлах хэвгийтэй хоорондын замд ачааны галт тэрэгний хурд 80 км/цагаас ихгүй, зорчигчийн галт тэрэгний хурд 100 км/цагаас ихгүй байхад	1000	1200
3	0,014-ээс дээш хэмжээний баримтлах хэвгийтэй хоорондын замд	1300	1600

4.3.13. нэг замтай хэсэгт галт тэрэг аль талаас ирэх нь мэдэгдэхгүй байвал дохиог эхлээд уруудуур талд, тэгш зам дээр бол эхлээд тахир буюу сэтэрхий талд тус тус тавина. /4.4 дүгээр зураг/

4.4. Бялтыг ямар ч үед гурван ширхэгийг тавина. Үүнд: хоёрыг галт тэрэгний хөдөлгөөний чиглэлийн дагуу баруун талын зам төмөр дээр, нэгийг зүүн талын зам төмөр дээр түрүүчийн хоёр бялтын дунд тавина. Бялт хоорондын зай 20 метр байна.

4.5. Хурд бууруулах зөөврийн дохиог байнгын дохионы бүдүүвчийн дагуу байрлуулна. /3.17 дугаар зураг/

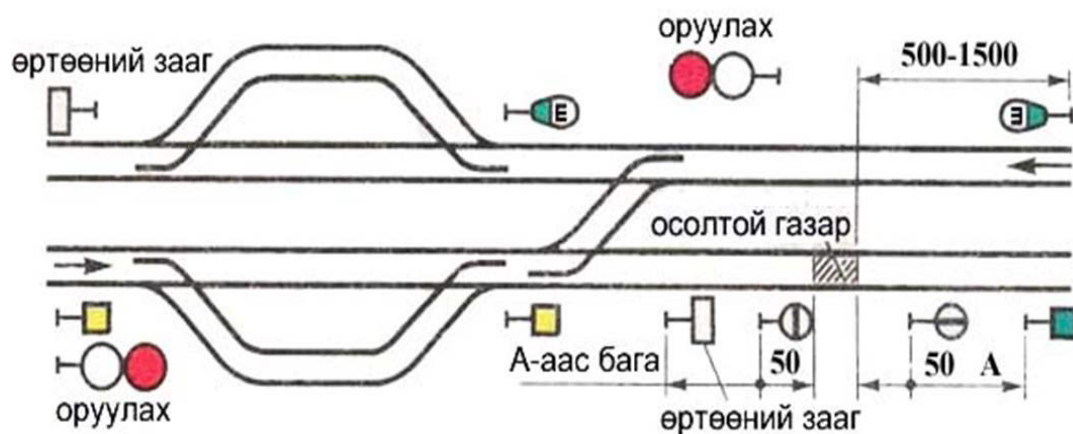
4.5.1. машинч нь зөөврийн шар дохионд ойртон очихдоо зүтгүүрийн шүглээр нэг урт дохио өгөх бөгөөд «Осолтой газрын эхлэл» /4.5.“а” дугаар зураг/ ба «Осолтой газрын төгсгөл» /4.5.“б” дугаар зураг/ гэсэн дохионы тэмдгээр хязгаарлагдсан газрыг анхаарамжид заасан хурдтай, харин анхаарамж олгоогүй бол 25 км/цагаас ихгүй хурдтай өнгөрөхөөр галт тэргийг жолоодно.

4.5.2. хурд бууруулах шаардлагатай газар нь өртөөнд ойрхон байснаас хурд бууруулах дохиогоор тогтоосон бүдүүвчийн дагуу хамгаалах боломжгүй бол шар самбарыг гаргах суман шилжүүлгийн шорын үзүүрийн харалдаа тавьж, осолтой газрын төгсгөлөөс 50 метр зайд «Осолтой газрын эхлэл» тэмдгийг тавина. /4.6 дугаар зураг/

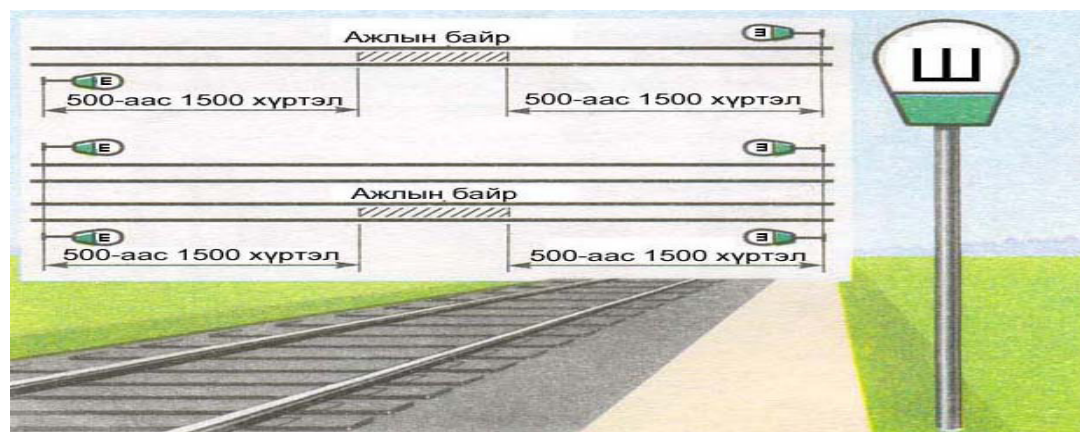
4.6. Зогсоох буюу хурд бууруулах дохиогоор хаах шаардлагагүй боловч галт тэрэг ойртож буйг ажилтан нарт анхааруулах шаардлагатай ажил хийж байгаа газрыг мөн түүнчлэн зэрэгцээ гол замын тухайн хэсгийг замын хажууд байрлуулсан шүгл дуугаргахыг шаардах “Ш” гэсэн тэмдэгтэй /4.2.“б”, 4.3, 4.6, 4.7 дугаар зураг/ зөөврийн дохиогоор хамгаална.

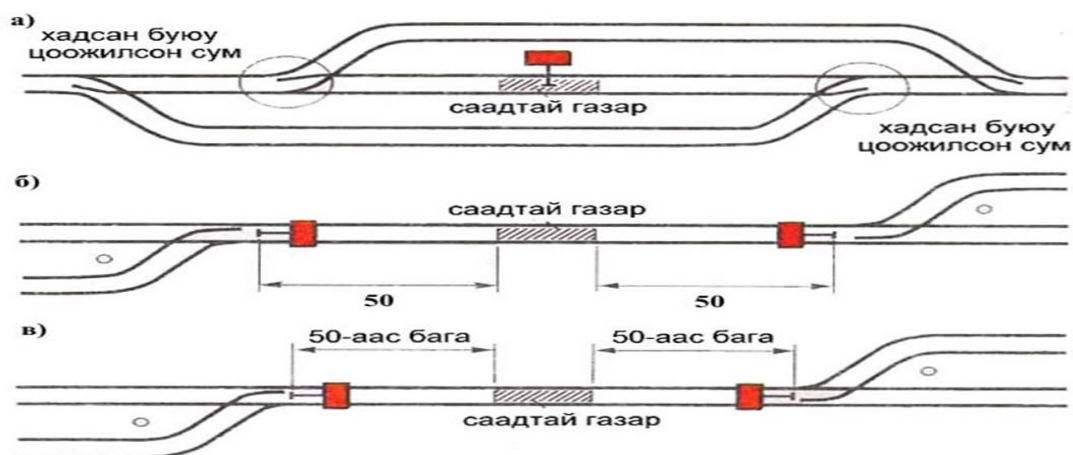
4.5 дугаар зураг /а, б/

4.6 дугаар зураг

4.7 дугаар зураг

4.8 дугаар зураг

4.7. Өртөөн дээрх галт тэрэгний хөдөлгөөнд саадтай ба ажил хийж байгаа газрыг дараах байдлаар хамгаална.

4.7.1. галт тэрэг /сэлгээний бүрэлдэхүүн /хүлээж байгаа эсэхийг үл харгалзан өртөөний зам болон суман шилжүүлгийн ажиллагаанд саад гарвал уг газрыг зогсоох дохиогоор хамгаална.

4.7.2. өртөөний зам дээрх саадтай буюу ажил хийж байгаа газрыг зогсоох дохиогоор хамгаалахдаа энэ газар руу хөдлөх бүрэлдэхүүн орж чадахгүй байдалд холбогдох бүх сумыг тавьж цоожлох буюу хадна. Саадтай буюу ажил хийж байгаа газрын замын голд зөөврийн улаан дохио байрлуулна. /4.8. “а” дугаар зураг/

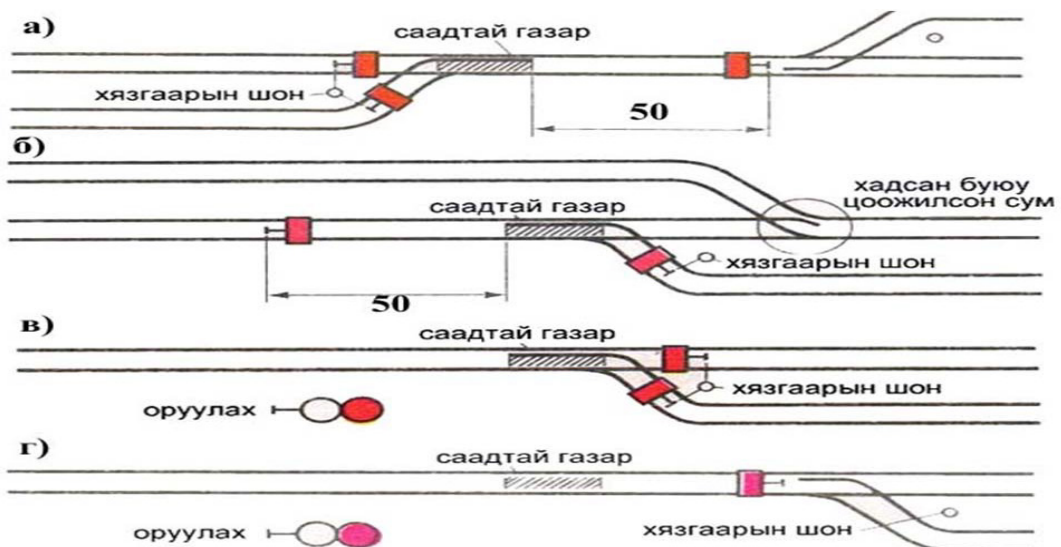
4.7.3. суман шилжүүлгийн аль нэгний шор саадтай буюу ажил хийж байгаа газар руу чиглэсэн бөгөөд замыг тусгаарлах бололцоогүй байвал саадтай буюу ажил хийж байгаа газрын заагаас 50 метрийн зайд зөөврийн улаан дохио байрлуулна. /4.8 “б” дугаар зураг/

4.7.4. суман шилжүүлгийн шор нь саадтай буюу ажил хийж байгаа газарт 50 метрээс ойр байрласан байвал шорын хооронд зөөврийн улаан дохио байрлуулна. /4.8 “в” дугаар зураг/

4.7.5. суман шилжүүлэг дээрх саадтай буюу ажил хийж байгаа газрыг зөөврийн улаан дохиогоор хамгаалахдаа тоонолжийн талаас бол нийлсэн зам тус бүрийн голд хязгаарын шонгийн харалдаа, нөгөө талаас бол сумын шороос 50 метрийн зайд уул дохиог тус тус байрлуулна. /4.9 “а” дүгээр зураг/

4.7.6. хамгаалбал зохих суман шилжүүлгийн ойролцоо уул саадтай суман шилжүүлэг рүү хөдлөх бүрэлдэхүүн оруулахгүй байх боломжтой өөр суман шилжүүлгийг байрлуулсан байвал тэдгээр суман шилжүүлгийг тэр байдалд нь шилжүүлж цоожлох буюу хадна. Энэ тохиолдолд уул тусгаарлагдсан суман шилжүүлгийн талд зөөврийн улаан дохио тавихгүй. /4.9 “б” дүгээр зураг/

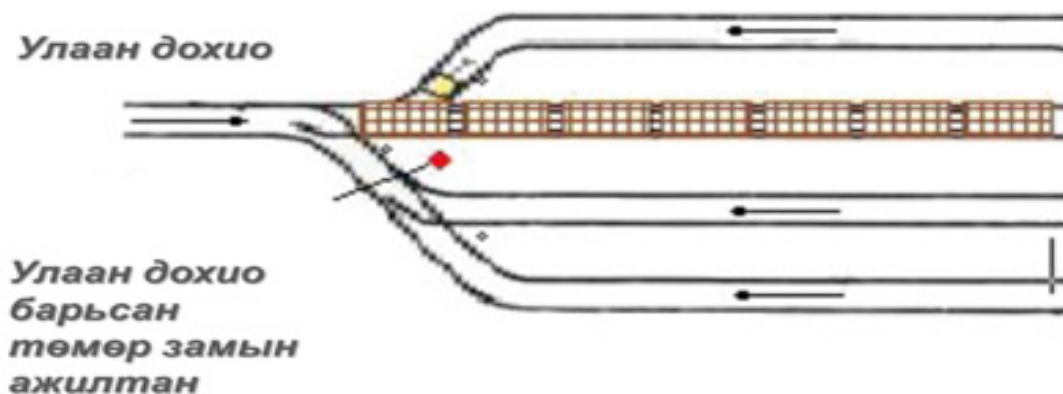
4.7.7. саад тохиолдсон ба ажил хийж байгаа газар нь оруулах суман шилжүүлэг дээр байвал түүнийг хоорондын замын талаас хориглосон заалттай оруулах дохиогоор хаах бөгөөд өртөөний талаас нийлсэн зам тус бүр дээр хязгаарын шонгийн харалдаа зөөврийн улаан дохио байрлуулж хаана. /4.9 “в” дүгээр зураг/

4.9 дүгээр зураг

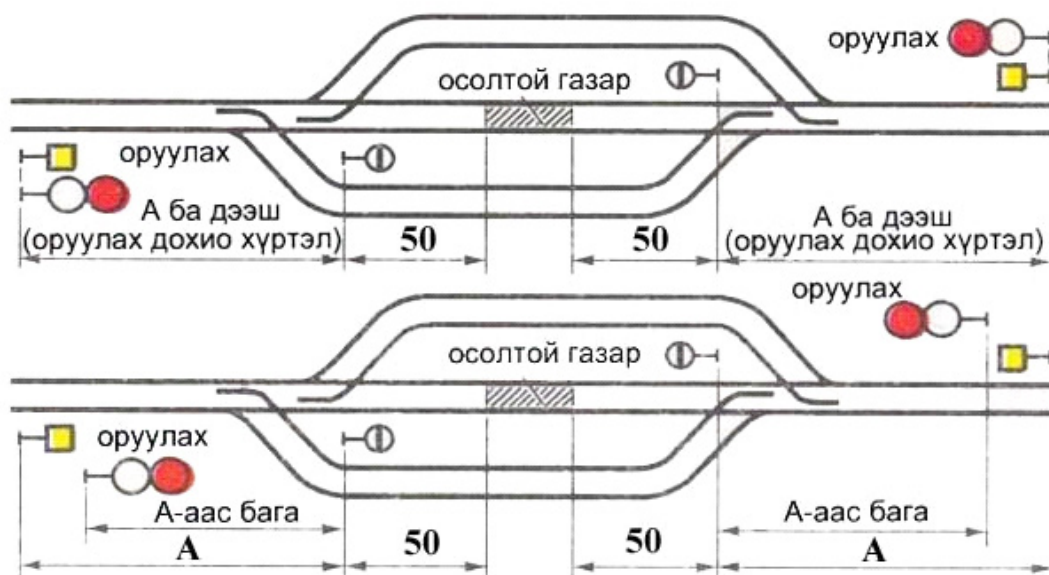
4.7.8. саадтай буюу ажил хийж байгаа газар нь оруулах суман шилжүүлэг, оруулах дохио хоёрын хооронд байвал уул газрыг хоорондын зам талаас хориглосон заалттай оруулах дохиогоор, өртөөний талаас оруулах суман шилжүүлэгийн шорын хооронд байрлуулсан зөөврийн улаан дохиогоор тус тус хамгаална. /4.9“з” дүгээр зураг/

4.7.9. суман шилжүүлэг дээр саад тохиолдсоныг илрүүлсэн төмөр замын ажилтан саадтай газарт /засварын ажил эхэлтэл/ нэн даруй зөөврийн улаан дохио тавьж тэр тухайгаа өртөөний жижүүрт мэдэгдэнэ.

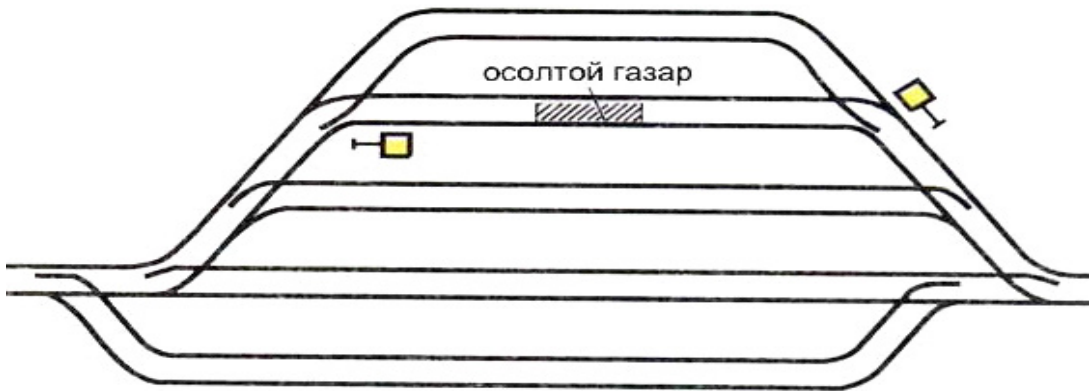
4.10 дугаар зураг

4.7.10. өртөөн дээр зэргэлдээ замаар нь хөдлөх бүрэлдэхүүн өнгөрөхөд саад болох газарт галт тэрэг зогссон үед уул зогссон галт тэрэгний хажуугаас хөдлөх бүрэлдэхүүн орж болох замыг зогсох дохиогоор хамгаална. /4.10 дугаар зураг/

4.11 дүгээр зураг

4.7.11. өртөөний гол замаар өнгөрөх галт тэрэг болон хөдлөх бүрэлдэхүүний хурдыг анхаарамжид заасан хэмжээнд хүртэл бууруулах шаардлагатай газрыг хурд бууруулах зөөврийн дохиогоор 4.11 дүгээр зурагт үзүүлсэн бүдүүвчийн дагуу хамгаална.

4.12 дугаар зураг

4.7.12. өртөөний бусад замд хурд бууруулах шаардлага гарвал зөөврийн шар дохиогоор хамгаална. /4.12 дугаар зураг/

4.8. Өртөөний зам дээр байгаа хөдлөх бүрэлдэхүүнийг дараах байдлаар хамгаална.

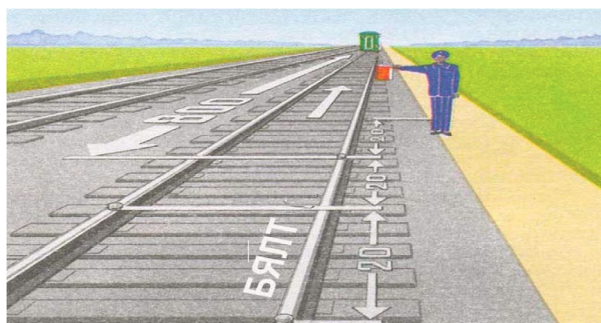
4.8.1. өртөөний зам дээр засварлаж байгаа болон тусгай зориулалтын зам дээр байгаа аюултай ачаатай, түүнчлэн шахсан, шингэрүүлсэн хий ачсан вагоныг зам дээр нь хоёр талаас нь, мухар зам дээр бол суман шилжүүлгийн талаас 50 метрээс багагүй зайтай замын голд зөөврийн улаан дохио тавина.

4.8.2. дээрх вагоны захын вагон нь хязгаарын шон хүртэл 50 метрээс бага зайд байвал тэр талд зөөврийн улаан дохиог хязгаарын шонгийн харалдаа замын голд тавьж хаана. Аюултай ачаатай болон шахсан, шингэрүүлсэн хий ачсан мөн түүнчлэн шахсан, шингэрүүлсэн хийнээс суларсан вагон зогсож байгаа зам руу оруулах суман шилжүүлгийг уг замд орохооргүй байдалд тавьж зүүдэг цоожоор цоожилсон байна.

4.9. Хоорондын замд аргагүйдэн зогссон үед галт тэргийг дараах байдлаар хамгаална.

4.9.1. хоорондын замд аргагүйдэн зогссон галт тэргийг хамгаалахдаа энэхүү журамд зааснаар машинч галт тэрэгний бүрэлдэхүүний ажилтнуудыг галт тэргийг хамгаалах ажилд татан оролцуулж гүйцэтгүүлэх ба хэрэв эдгээр ажилтнуудаас ойролцоо байхгүй бол туслах машинчаар гүйцэтгүүлнэ.

4.9.2. зорчигчийн галт тэрэг хоорондын замд аргагүйдэн зогсож туслах зүтгүүр шаардсан бол тусламж ирэхийг хүлээж байгаа талд нь /галт тэрэгний толгой талаас ирэх бол туслах машинч, сүүлийн талаас бол сүүлийн вагоны үйлчлэгч/ 800 метрийн зайд бялт тавьж, тэрхүү бялт тавьсан газраас галт тэрэгний зүгт 20 метр зайд дээр дурдсан ажилтнаар улаан дохио бариулж хамгаалуулна. /4.13 дугаар зураг/

4.13 дугаар зураг

4.9.3. тусламж хаанаас ирэх нь мэдэгдэхгүй тохиолдолд дээрх ажилтнуудаас галт тэрэгний толгой ба сүүл талаас тус тус 800 метрийн зайд бялт тавиулан дээрхийн нэгэн адил хамгаалуулна.

4.9.4. сэргээн босгох буюу галын галт тэрэг түүнчлэн туслах зүтгүүр шаардсан бол тусламж ирэх талд /4.14 дүгээр зураг/ туслах машинч, харин чухам хаанаас ирэх нь мэдэгдэхгүй байгаа бол толгой ба сүүл талд /4.15 дугаар зураг/ хаалт хамгаалалт тавина. Хаалт хамгаалалт тавихдаа хэрэв галт тэргэнд машинч, туслах машинч нараас өөр төмөр замын ажилтан байгаа бол түүнийг толгой талд томилон хамгаалуулна, байхгүй бол туслах машинч нь толгой талаас 800 метрийн зайд 3 бялт тавьсны дараа сүүл талд очиж галт тэрэгний сүүлээс 800 метрийн зайд бялт тавьж тэндээ улаан дохио барин 4.13 дугаар зурагт заасны нэгэн адил хамгаална.

4.14 дүгээр зураг.

4.15 дугаар зураг

4.9.5. галт тэрэг хамгаалсан ажилтан бялтыг хураан авч галт тэрэг рүүгээ буцаж явахдаа улаан дохиог хоорондын зам руу харуулсаар явах бөгөөд галт тэргэндээ ирмэгц энэ тухайгаа өдөр бол дэлгэсэн шар дарцаг, шөнө бол тунгалаг цагаан гэрэлтэй дохионы гар дэнлүүгээр /7.4 дүгээр зурагт зааснаар/ толгой дээгүүрээ даллаж дохио өгнө.

4.9.6. хэрэв сэргээн босгох буюу галын галт тэрэг, туслах зүтгүүрийг дуудахтай холбогдуулан хаалт, хамгаалалтын дохио тавьсан бол галт тэрэг буюу зүтгүүр дохионы дэргэд ирж зогссоны дараа түүнийг хурааж авна.

4.9.7 галт тэрэг хоорондын замд зогссон ба түүнийг өртөөнд хэсэгчлэн зөөх үед хоорондын замд үлдсэн хэсгийг толгой талд нь **300 метрийн зайд** бялт тавьж хамгаална.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ГАР ДОХИО

5.1. Гар дохионы хэрэгслээр дараах дохиог өгнө.

5.1.1. өдөр дэлгэсэн улаан дарцаг, шөнө гар дэнлүүний улаан гэрэл–“Зогс!” хөдөлгөөнийг хориглоно. /5.1 дүгээр зураг/

5.1 дүгээр зураг

5.1.2. өдрийн цагт улаан дарцаггүй, шөнийн цагт улаан гэрэлтэй дэнлүүгүй байвал өдөр шар дарцаг, өөр ямар нэгэн зүйлээр, шөнө ямар ч хамаагүй өнгийн гэрэлтэй гар дэнлүүг гараараа бүтэн тойргоор эргүүлж зогсоох дохио өгнө. /5.2 дугаар зураг/

5.2 дугаар зураг

5.1.3. өдөр дэлгэсэн шар дарцаг, шөнө гар дэнлүүний шар гэрэл-анхаарамж бичигт буюу суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаалд заасан хурдаар явах, харин анхаарамж бичиггүй бол 25 км/цагаас дээшгүй хурдтай явахыг зөвшөөрнө. /5.3 дугаар зураг/

5.3 дугаар зураг

5.4 дүгээр зураг

5.1.4. гар дэнлүүний шар гэрлийг зөвхөн өртөөн дээр хэрэглэнэ. Шөнийн цагт шар гэрэлтэй дэнлүү байхгүй байвал өртөөн дээр хурд бууруулах дохиог тунгалаг цагаан гэрэлтэй дэнлүүгээр дээш доош нь алгуур хөдөлгөж өгнө. /5.4 дүгээр зураг/

5.1.5. хоорондын замд хурд бууруулах заалтыг ямар ч тохиолдолд шөнө тунгалаг цагаан гэрэлтэй дэнлүүгээр дээш, доош нь алгуур хөдөлгөж өгнө.

5.2. Автомат тоормосыг шалгах үед дараах дохиог өгнө.

5.2.1. хэлж анхааруулсны дараа машинчаас тоормос туршихыг шаардахдаа, өдөр гараа эгц дээш нь өргөж, шөнө тунгалаг цагаан гэрэлтэй гар дэнлүүг мөн дээш нь өргөж дохио өгнө. /5.5 дугаар зураг/

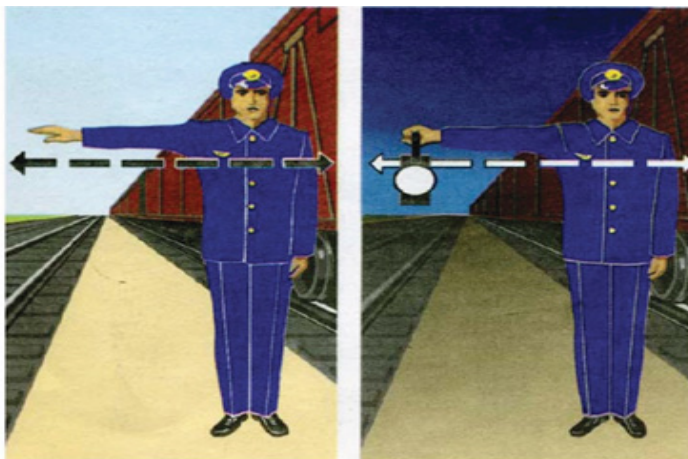

5.5 дугаар зураг

5.2.2. машинч зүтгүүрийн шүглийг нэг богино дуугаргаж хариу дохио өгөөд тоормослож эхэлнэ.

5.2.3. тоормос суллахыг машинчаас шаардахдаа өдөр гараа сунгаж өөрийнхөө урдуур хоёр тийш нь хөдөлгөж, шөнө тунгалаг цагаан гэрэлтэй дэнлүүг мөн урдаа хоёр тийш нь хөдөлгөж дохио өгнө. /5.6 дугаар зураг/

5.2.4. машинч зүтгүүрийн шүглийг хоёр богино дуугаргаж хариу дохио өгөөд тоормосоо суллана.

5.6 дугаар зураг

5.2.5. галт тэргийг явуулах буюу өртөөгөөр зогсолтгүй өнгөрүүлэхдээ өртөөний жижүүр нь өдөр хуйлсан шар дарцаг, шөнө ногоон гэрэлтэй гар дэнлүүг тус тус дээш нь өргөн үзүүлж дохио өгнө. /5.7 дугаар зураг/ Энэ дохио нь галт тэрэг өртөөгөөр өнгөрөхдөө тогтоосон хурдаар явж болохыг заана.

5.7 дугаар зураг

5.8 дугаар зураг

5.2.6. цагийн хуваариар зогсолтгүй өнгөрөх галт тэргийг өртөөн дээр зогсоох шаардлага тохиолдвол өртөөний жижүүр өдөр улаан өнгийн гар зээрэнхий буюу дэлгэсэн улаан дарцаг, шөнө улаан гэрэлтэй гар дэнлүү барьж дохио өгнө. /5.8 дугаар зураг/

5.2.7. цагийн хуваариар зогсох галт тэргийг өртөөний жижүүр угтаж авахдаа зогсох дохио өгөхгүйгээр гар дохиог биедээ авч явбал зохино.

5.3. Өртөөний жижүүрийн байрыг сумчны байранд нэгтгэсэн хэсэглэх газруудад өртөөний жижүүр галт тэргийг дараах журмаар угтаж, үднэ.

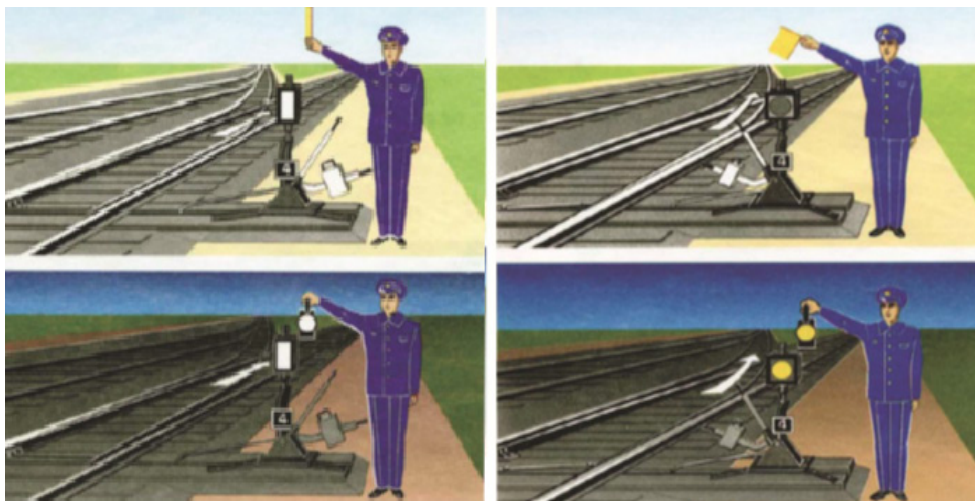
5.3.1. галт тэргийг явуулах, өртөөгөөр зогсолтгүй өнгөрүүлэхдээ өдрийн цагаар хуйлсан шар дарцаг, шөнийн цагаар ногоон гэрэлтэй гар дэнлүүг дээш нь өргөн дохио өгнө. Энэ үед галт тэргийг өртөөгөөр зогсолтгүй өнгөрүүлэхдээ хоорондын зам эзлэх эрхийн очирьг машинчид зөвхөн оруулах сумчны байранд гардуулан өгнө.

5.3.2. цагийн хуваариар зогсох галт тэргийг оруулах сумчны байранд өдрийн цагаар дэлгэсэн шар дарцаг, шөнийн цагаар гар дэнлүүний шар гэрлээр дохио өгч угтах ба гаргах сумчны байранд өдрийн цагаар хуйлсан шар дарцаг, шөнийн цагаар тунгалаг цагаан гэрэлтэй гар дэнлүүгээр дохио өгнө. /5.9 дүгээр зураг/

5.3.3. цагийн хуваариар зогсолтгүй өнгөрөх галт тэргийг өртөөн дээр зогсоох шаардлага тохиолдвол оруулах сумчны байранд өдрийн цагаар дэлгэсэн шар дарцаг, шөнийн цагаар гар дэнлүүний шар гэрлээр дохио өгч угтах ба гаргах сумчны байранд өдрийн цагаар дэлгэсэн улаан дарцаг, шөнийн цагаар улаан гэрэлтэй гар дэнлүү барьж дохио өгнө.

5.4. Сумчин, дохиочин, жижүүр галт тэргийг угтаж авахдаа:

5.4.1. өртөөн дээр гол замаар зогсолтгүй шууд өнгөрүүлэх галт тэргийг өдрийн цагаар хуйлсан шар дарцаг, шөнийн цагаар тунгалаг цагаан гэрэлтэй гар дэнлүү барьж угтана.

5.9 дүгээр зураг

5.10 дугаар зураг

5.4.2 галт тэргийг хажуугийн замаар, өртөөн дээр зогсолттой хүлээж авахдаа өдрийн цагаар дэлгэсэн шар дарцаг, шөнийн цагаар шар гэрэлтэй гар дэнлүү барьж угтана. /5.10 дугаар зураг/

5.4.3. өртөөний жижүүрийн байрыг сумчны байранд нэгтгэсэн хэсэглэх газарт цагийн хуваариар зогсолтгүй өнгөрөх галт тэргийг зогсолттой хүлээн авах үед гаргах сумчны байранд өдрийн цагаар дэлгэсэн улаан дарцаг, шөнийн цагаар улаан гэрэлтэй гар дэнлүү барьж дохио өгнө.

5.4.4. өртөөнөөс гарч байгаа галт тэргийг сумчин өдрийн цагт хуйлсан шар дарцаг, шөнийн цагаар тунгалаг цагаан гэрэлтэй гар дэнлүү барьж үднэ.

5.5. Зогсоох дохиог галт тэрэгнээс өгөхдөө өдрийн цагаар дэлгэсэн улаан дарцаг, шөнийн цагаар гар дэнлүүний улаан гэрлээр түүчээ зүтгүүрийн машинчийн зүг харуулж өгнө.

5.6. Зорчигчийн галт тэрэгний үндсэн болон эргэлтийн өртөөнөөс хөдлөх үед вагоны үйлчлэгч нар зорчигчийг бүрэн буулган, суулгаж, аюулгүй байдлыг хангасны дараа эхний болон сүүлийн вагоны үйлчлэгч нар өдрийн цагаар хуйлсан шар дарцаг, шөнийн цагаар гар дэнлүүний тунгалаг цагаан гэрлийг зорчигчийн тавцангийн зүг түүний төгсгөлийг хүртэл харуулна. Энэ нь жижүүрт галт тэргийг хэвийн аялж байгааг илтгэнэ.

5.7. Зорчигчийн галт тэргийг зогссоны дараа өртөөнөөс явуулах үед зорчигчийн вагоны үйлчлэгч нар өдрийн цагаар хуйлсан шар дарцаг, шөнийн цагаар гар дэнлүүний тунгалаг цагаан гэрлийг зорчигчийн тавцангийн зүг түүний төгсгөлийг хүртэл харуулна. Энэ нь жижүүрт галт тэргийг хэвийн аялж байгааг илтгэнэ.

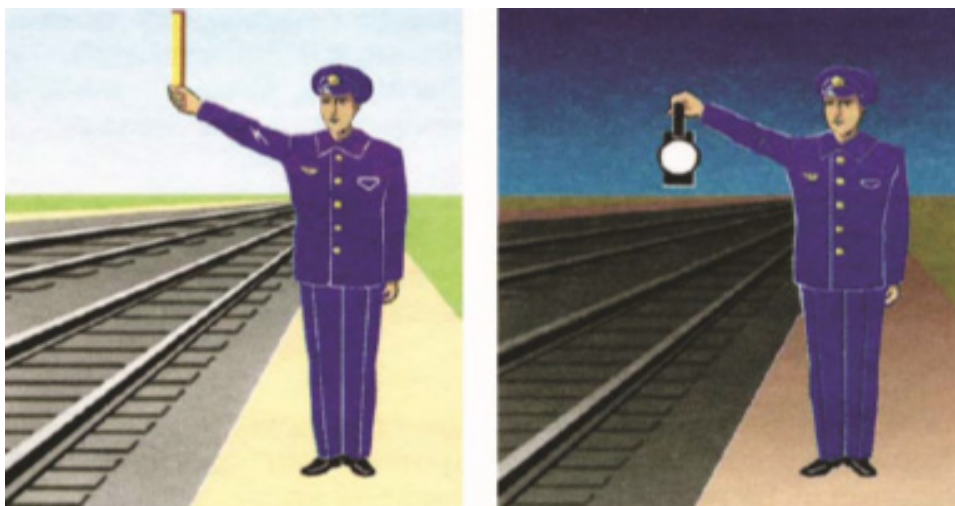
5.8. Замын хэсэг болон зөвшөөрөгдсөн газарт зорчигчийн галт тэрэг зогсмогц вагоны үйлчлэгч нар вагоныхоо хаалгыг онгойлгож зорчигчийг буулгасны дараа өдрийн цагаар хуйлсан шар дарцаг, шөнийн цагаар гар дэнлүүний тунгалаг цагаан гэрлийг машинчид харуулна. Машинч уг дохиогоор хөдөлгөөнөө үргэлжлүүлнэ.

5.9. Төмөр замын тахир хэсэгт зорчигчийн галт тэрэгний сүүлчийн вагоны үйлчлэгчийн тахирын дотор талаас өгсөн дохиог бүх үйлчлэгч нар дамжуулан зүтгүүрийн бригадад өгнө.

5.10. Үзэгдэх орчин хязгаарлагдсанаас дохионы үзэгдэлт муудсан үед сүүлчийн вагоны үйлчлэгчээс зүтгүүрийн бригадад өгсөн дохиог бусад вагоны үйлчлэгч нар харилцан дамжуулна.

5.11. Хоорондын замд зам, гүүр нурж болох газрын замын эргүүл ба гармын жижүүр зам чөлөөтэй үед галт тэргийг угтаж өнгөрүүлэхдээ хөдөлгөөний чиглэлийн дагуу зогсож, өдрийн цагаар хуйлсан шар дарцаг, шөнийн цагаар гар дэнлүүний тунгалаг цагаан гэрэл харуулна. /5.11 дүгээр зураг/

5.12. Тухайн газарт хурд хязгаарласан бол дээр дурдсан ажилтнууд түүнтэй зохицох дохиог галт тэргэнд өгнө.

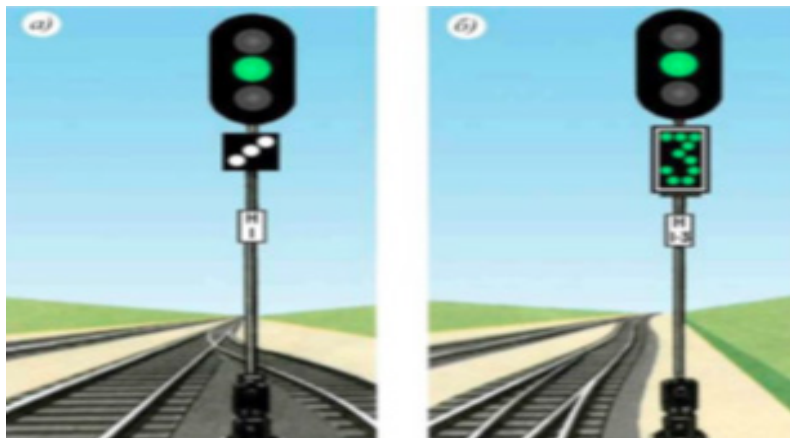
5.11 дүгээр зураг

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ ДОХИОНЫ ТЭМДЭГ БА ЗААГЧ

6.1. Галт тэрэг ба сэлгээний бүрэлдэхүүн хүлээж авах зам болон явуулах чиглэлийг заах шаардлагатай тохиолдолд замналын чиглэлийг заах /тоо, үсэг, байдлын/ цагаан өнгийн гэрэлтэй замнал заагчийг хэрэглэнэ.

6.1.1. замнал заагчийг гэрлэн дохионы багана эсвэл тусгай баганад байрлуулна.
/6.1“а” дүгээр зураг/

6.1.2. галт тэрэг явуулахыг зөвшөөрсөн замын дугаарыг заах ногоон гэрэлтэй замнал заагчийг бүлэг замын гаргах ба замналын гэрлэн дохионд суурилуулна. /6.1“б” дүгээр зураг/

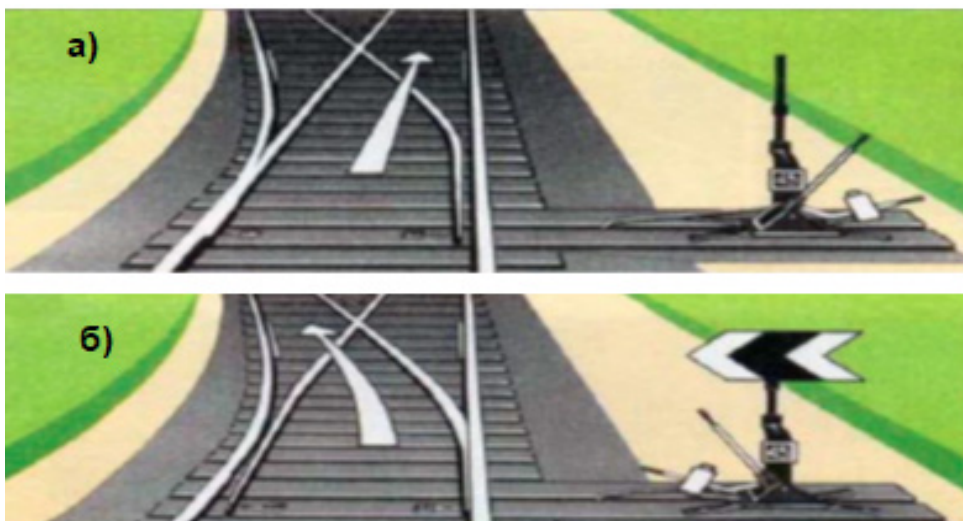

6.1 дүгээр зураг

6.2. Гар суман шилжүүлгийн гэрэл ойлгогчтой заагч дараах байдлаар заалт өгнө.

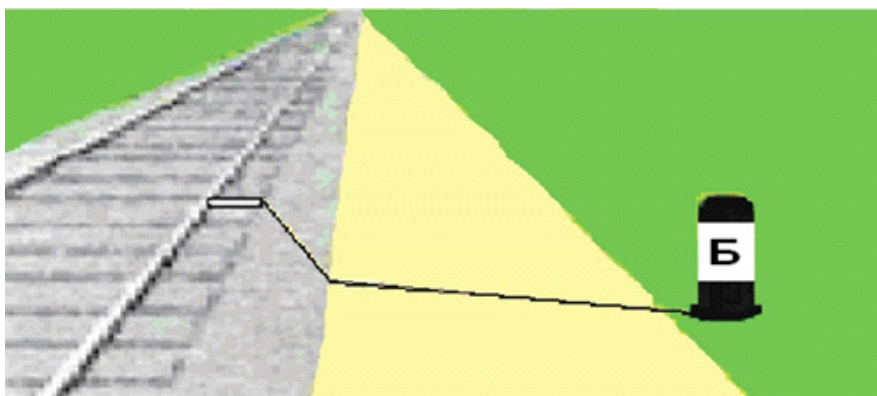
6.2.1. суман шилжүүлгийг шулуун замд шилжүүлсэн байхад суман шилжүүлгийн заагчийн ирмэг харагдана. /6.2. “а” дугаар зураг/

6.2.2. Суман шилжүүлгийг хажуугийн замд шилжүүлсэн байхад суман шилжүүлгийн заагчийн цагаан дэвсгэр дээр хажуугийн зам руу чиглэсэн хар сум харагдана. /6.2 “б” дугаар зураг/

6.2 дугаар зураг

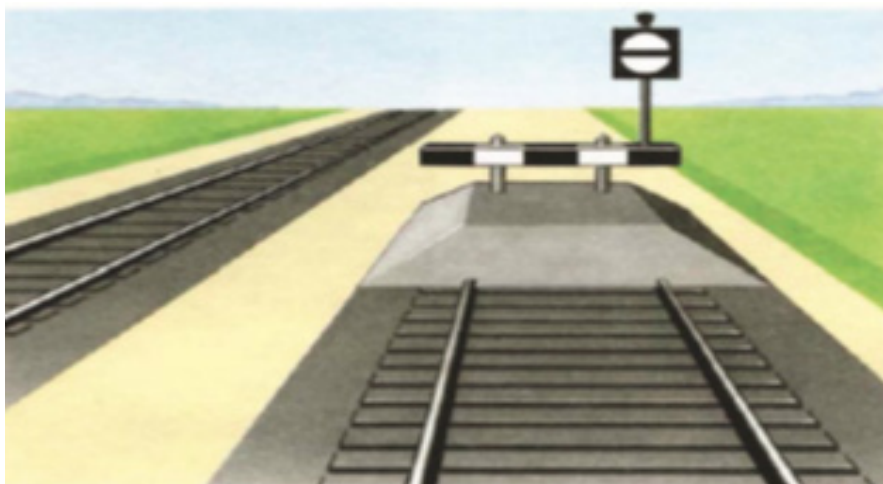
6.3. “Б” тэмдэг нь анхааруулах дохиогүй оруулах семафорын өмнө бялт тавих газрыг заана. Байгаль, цаг уурын хүндрэлээс дохионы үзэгдэлт хангалтгүй бөгөөд хүлээн авах зам эзэлгээтэй эсвэл семафор гэмтэлтэй тохиолдолд өдөр, шөнийн аль ч цагт бялт тавина. Бялтыг семафороос замын хэвгийг харгалзан техник захирамжийн актаар тогтоосон тоормосын замын уртын зайд бялт тавих “Б” тэмдгийн харалдаа хөдөлгөөний чиглэлийн баруун гар талын зам төмөр дээр нэгдүгээр бялтыг, харин хоёрдугаар бялтыг хоорондын зам руу нэгдүгээр бялтаас 20 метр зайнд хөдөлгөөний чиглэлийн зүүн гар талын зам төмөр дээр, гуравдугаар бялтыг хоорондын зам руу хоёрдугаар бялтаас 20 метрийн зайд хөдөлгөөний чиглэлийн баруун гар талын зам төмөр дээр тус тус тавина.

6.3 дугаар зураг

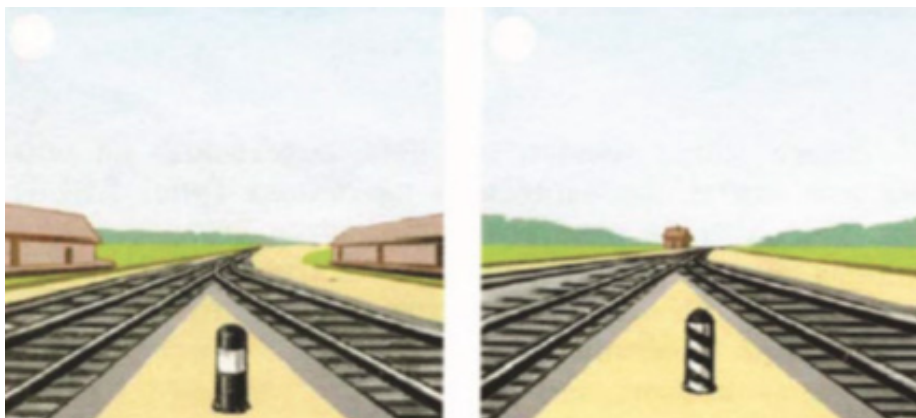
6.4. Мухар замын хаалтын заагчийг тулгуур модны баруун үзүүр дээр зөвхөн зам руу харуулж байрлуулна. /6.4 дүгээр зураг/

6.4.1. замын хаалтын заагч нь гэрэл ойлгогчтой байж болох ба түүнийг өртөөний техник захирамжийн актаар тогтооно.

6.4 дүгээр зураг

6.5. Хязгаарын шон гэж суман шилжүүлэг ба огтлолцлын чиглэлд уг шонгоос цааш хөдлөх бүрэлдэхүүн зогсоож үл болох газрыг заана /6.5 дугаар зураг/. Нийлсэн хоёр замын тэнхлэгүүдийн хоорондох зай Техник ашиглалтын журамд заасан хэмжээнд хүрсэн газарт хязгаарын шонг байрлуулна.

6.5 дугаар зураг

6.6. “Өртөөний зааг” тэмдэг нь хоёр ба түүнээс олон зам бүхий хоорондын замтай өртөөний хязгаарыг илэрхийлнэ. /6.6 дугаар зураг/

6.7. Байнгын тэмдэг болох “Осолтой газрын эхлэл” /6.7“а” дугаар зураг/, “Осолтой газрын төгсгөл” /6.7“б” дугаар зураг/ тэмдэг нь галт тэрэг бага хурдтай явахыг шаардах замын хэсгийг заана.

6.7.1. “Осолтой газрын төгсгөл” дохионы тэмдгийг “Осолтой газрын эхлэл” гэсэн тэмдгийн ар тал дээр хийнэ.

6.6 дугаар зураг

6.7 дугаар зураг

6.7.2. “Осолтой газрын төгсгөл” болон “Осолтой газрын эхлэл” гэсэн тэмдгийг тус тус байрлуулна.

6.8. Анхааруулах дохионы тэмдэг нь дараах байдлаар заалт өгнө.

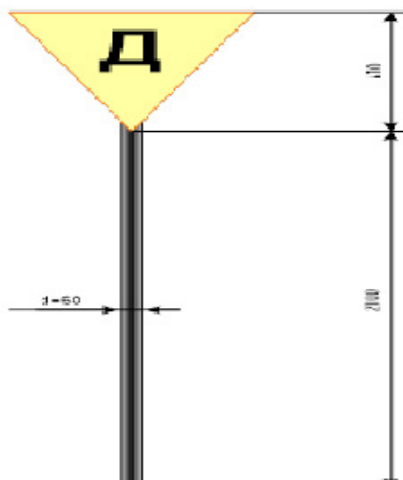
6.8 дугаар зураг

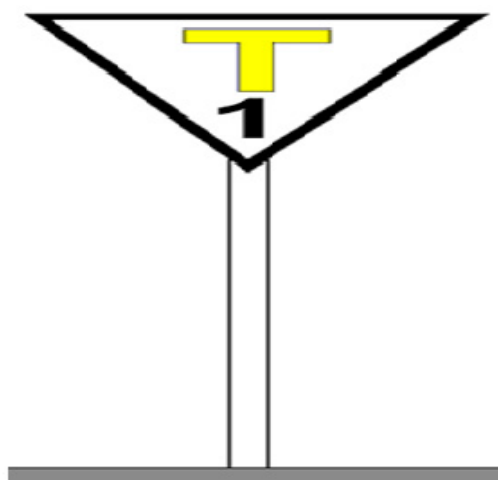
6.9 дүгээр зураг

6.8.1. “Ш” тэмдэг нь гүүр, гарам, хонгил, тахир тойруу ба үзэгдэх орчин хязгаарлагдсан хэсэгт галт тэрэг ойртож ирэхэд шүгэл дуугаргах газрыг заана. /6.8, 6.9 дугаар зураг/

6.8.2. “Д” тэмдэг автомат хориглолын үед сунгуу өгсүүр газар улаан дохиог өнгөрч болох газар тавина. /6.10 дүгээр зураг/

6.10 дүгээр зураг

6.11 дугаар зураг

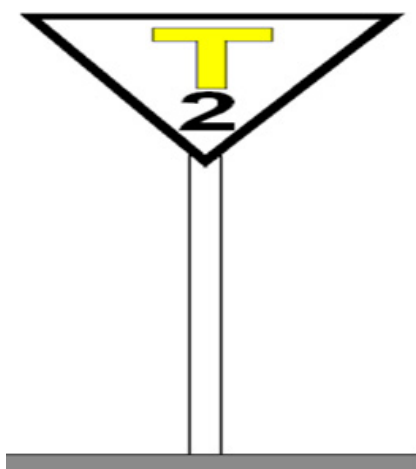
6.8.3. тоормос шалгах газрын заагч “Т” тэмдэг нь хоорондын замд галт тэрэгний тоормосны найдвартай ажиллагааг шалгах газрыг заана.

- “Т1”-Галт тэрэгний тоормосыг бариулж, тоормосын найдвартай ажиллагааг шалгаж эхлэх газрыг заана. /6.11 дугаар зураг/

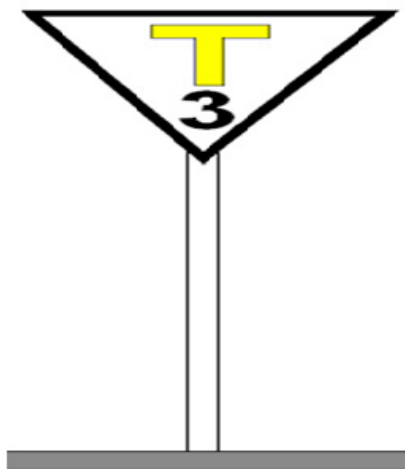
- “Т2”-Галт тэрэгний хурд **10 км/цаг** болон түүнээс дээш буурсан байх үеийн тоормосын замыг заана. /6.12 дугаар зураг/

- “Т3”-Галт тэрэгний хурд “Т2” тэмдэг хүртэл **10 км/цагаар** буурч чадаагүй боловч “Т3” тэмдэг хүртэл **10 км/цаг** ба түүнээс дээш хэмжээгээр буурч байвал уг галт тэргийг **25 км/цагаас** ихгүй хурдтай дараагийн өртөө хүртэл явахыг зөвшөөрнө.

Хэрэв “Т3” тэмдгийн дэргэд ирэх үед галт тэрэгний хурд **10 км/цагаас** багагүй хэмжээгээр буураагүй тохиолдолд яаралтай зогсож шалтгааныг тодруулахыг машинчаас шаардана. /6.13 дугаар зураг/

6.12 дүгээр зураг

6.13 дугаар зураг

6.8.4. “Түлхэлт эхлэх” /6.14 дугаар зураг/, “Түлхэлт дуусах” /6.15 дугаар зураг/ тэмдгийг суурь бүтэц эзэмшигчийн шийдвэрээр тогтоосон газарт байрлуулна.

6.14 дугаар зураг

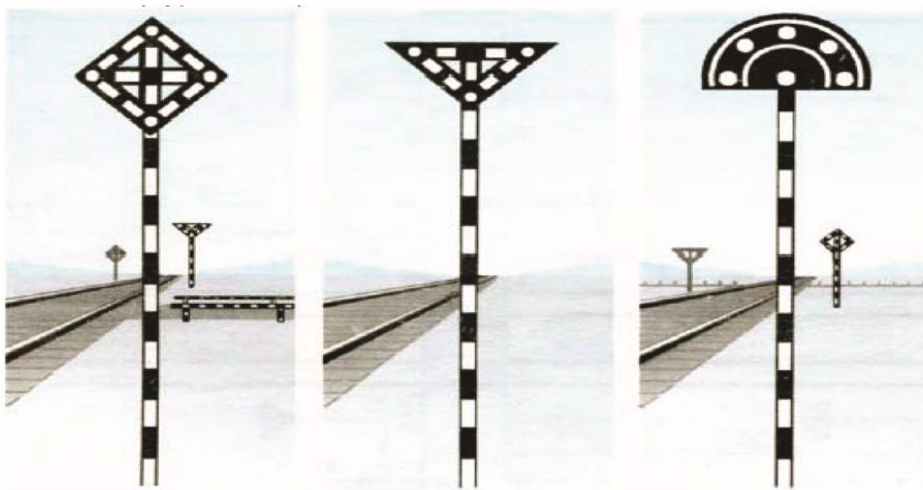
6.15 дүгээр зураг

6.8.5. “Зүтгүүрийг зогсоо” тэмдгийг байрлуулах газрыг суурь бүтэц эзэмшигчийн томилсон комисс тогтооно. /6.9 дүгээр зураг/

6.9. Цас цэвэрлэгч ажиллах хэсэгт дохионы дараах түр тэмдэг хэрэглэнэ.

6.9.1. саадтай газрын өмнө “Хусуураа өргөн далавчаа эвх” гэсэн тэмдэг тавина. /6.16 дугаар зураг/

6.9.2. саадтай газар өнгөрсний дараа “Хусуураа буулгаж, далавчаа дэлгэ” гэсэн тэмдэг тавина. /6.17 дугаар зураг/

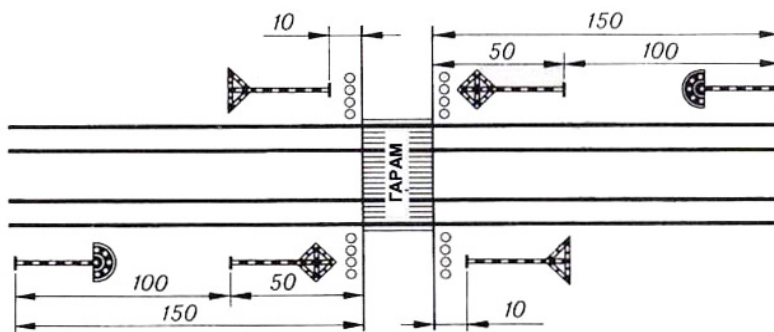
6.16 дугаар зураг

6.17 дугаар зураг

6.18 дугаар зураг

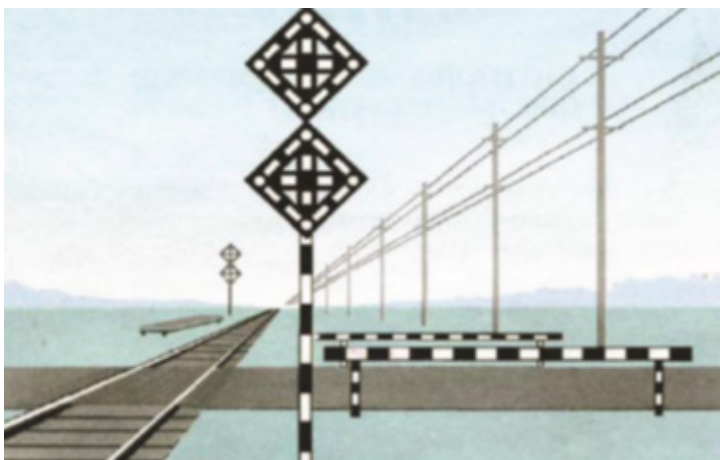
6.9.3. цас цэвэрлэгч ажилладаг замын хэсэгт “Хусуураа өргөн далавчаа эвх” тэмдгийн өмнө “Далавчаа эвхэж, хусуураа өргөхөд бэлтгэ” дохионы түр тэмдгийг тавина. /6.18 дугаар зураг/

6.9.4. цас цэвэрлэгч ажилладаг замын хэсэгт дохионы түр тэмдгийг 6.19 дугаар зурагт заасны дагуу байрлуулна.

6.19 дүгээр зураг

6.9.5. ойролцоо байрласан хоёр саадын хооронд цас цэвэрлэгч ажиллаж болохгүй байвал нэг ишинд хоёр тэмдгийг цувуулан тавина. /6.20 дугаар зураг/

6.20 дугаар зураг

6.10. Радио сувгаар галт тэрэгний хөдөлгөөнийг хоорондын зай, хугацаагаар зохицуулах систем /СИРДП-Е/-ээр тоноглогдсон хэсэглэлд дараах нэмэлт байнгын дохионы тэмдгүүдийг хэрэглэнэ:

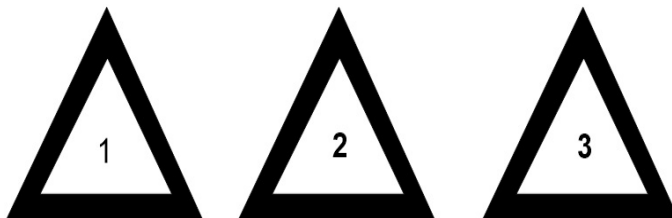
6.10.1. “Радио хориглолын бүсийн эхлэл”–улаан хүрээтэй цагаан дэвсгэр бүхий гурвалжин тэмдгийг цамхаг буюу шон дээр суурилуулна. Радио хориглолын систем үйлчлэх бүсийн эхлэлийг заана. /6.21 дугаар зураг/

6.21 дүгээр зураг

6.10.2. “Радио хориглол залгах”–хар хүрээтэй цагаан дэвсгэр бүхий гурвалжин тэмдгийг цамхаг буюу шон дээр суурилуулна. Машинч тэмдгээр өнгөрөхдөө радио

хориглолын системд ЗАБС /зүтгүүр дэх аюулгүй байдлын систем/ бүртгэгдсэнийг магадлах шаардлагатай. /6.22 дугаар зураг/

6.22 дугаар зураг

6.10.3. “Удирдлагын төвтэй холбогдох хил” хар хүрээтэй шар дэвсгэр бүхий дөрвөлжин тэмдгийг цамхаг буюу шон дээр суурилуулна. Машинч тэмдгээр өнгөрөхдөө хөдөлгөөний удирдлагын төвтэй радио холбоо тогтоогдсоныг магадлах шаардлагатай. /6.23 дугаар зураг/

6.23 дугаар зураг

6.10.4. “Радио хориглолын бүсийн төгсгөл”–хар хүрээтэй ташуу улаан зураастай шар дэвсгэр бүхий дөрвөлжин тэмдгийг цамхаг буюу шон дээр суурилуулна. Радио хориглолын систем үйлчлэх бүсийн төгсгөлийг заана. /6.24 дүгээр зураг/

6.24 дүгээр зураг

ТАЙЛБАР: 6.21-6.24 дүгээр зурагт үзүүлсэн тэмдгүүдэд бичигдсэн тоо, тэмдэглэл нь аль хориглолын бүсэд хамаарагдаж байгааг заана.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

СЭЛГЭЭНИЙ АЖЛЫН ҮЕД ХЭРЭГЛЭХ ДОХИО

7.1. Сэлгээний гэрлэн дохио дараах дохиог өгнө.

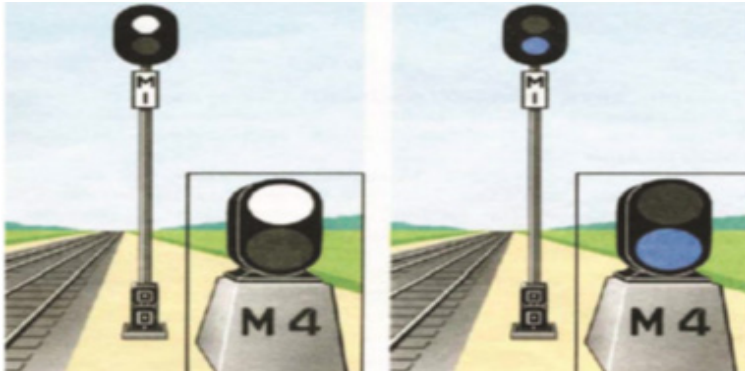
7.1.1. **Нэг саран цагаан гэрэл**–Сэлгээ хийхийг зөвшөөрнө. (7.1 дүгээр зураг)

7.1.2. **Нэг хөх гэрэл**–Сэлгээний ажил хийхийг хориглоно. (7.2 дугаар зураг)

7.1.3. гаргах ба замналын гэрлэн дохионы улаан гэрэл унтарсан үед тэдгээрийн саран цагаан гэрлээр сэлгээний ажил хийхийг зөвшөөрнө. /7.1 дүгээр зураг/

7.1.4. өртөөний тодорхой бэлчирт сэлгээний ажил хийхийг зөвшөөрсөн сэлгээний бүлэг гэрлэн дохио нь нэг буюу хоёр талдаа дохиолно. Галт тэрэг хүлээн авч,

явуулдаггүй замууд, мухар замууд түүнчлэн сэлгээний ажил хийгддэг нийт замуудын сэлгээний гэрлэн дохионд улаан гэрлийг заавал байрлуулна. /7.2 дугаар зураг/

7.1 дүгээр зураг

7.2 дугаар зураг

7.2. Ялгах довын гэрлэн дохио дараах дохиог өгнө.

7.2.1. ногоон гэрэл-Вагоныг тогтоосон хурдтай ялган тараахыг зөвшөөрнө.

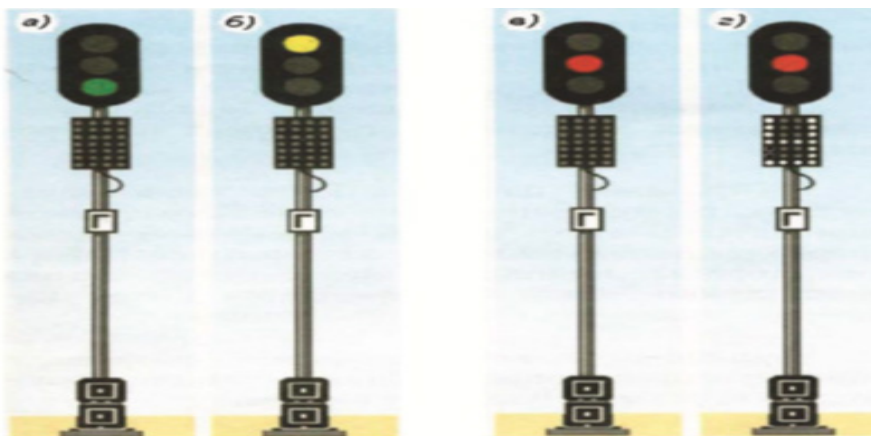
/7.3“а” дугаар зураг/

7.2.2. шар гэрэл-Вагоныг бууруулсан хурдтай ялган тараахыг зөвшөөрнө. /7.3“б” дугаар зураг/

7.2.3. улаан гэрэл-“Зогс! Ялган тараах үйлдлийг хориглоно.” /7.3“в” дугаар зураг/

7.2.4. гэрлэн дохионы улаан гэрэлтэй хамт ассан цагаан өнгөтэй гэрлэн заагч дээрх “У” үсэг нь вагоныг ухраан суулгах аргаар сэлгээ хийхийг шаардана. /7.3“г” дугаар зураг/

7.2.5. хэрэв ялгах довын гэрлэн дохионы үзэгдэлт хангалтгүй байвал заалтыг машинчид мэдэгдэхийн тулд давтах гэрлэн дохиог байрлуулна. Давтах гэрлэн дохио нь ялгах довын үндсэн гэрлэн дохионы гэрэлтэй адил гэрлээр дохиолно. Хүлээн авах паркийн замын дунд хэсэгт байрлуулсан давтах гэрлэн дохионд улаан гэрлийн оронд хөх гэрлийг хэрэглэж болно.

7.3 дугаар зураг

7.2.6. Хүлээн авах паркийн замаас ялгах довын гэрлэн дохио хүртэл, мөн хөдлөх бүрэлдэхүүнийг явуулахыг зөвшөөрөхийн тулд сэлгээний гэрлэн дохиог хэрэглэж болно.

7.2.7. Сэлгээний гэрлэн дохиогүй өртөөнд гаргах гэрлэн дохионы хориглосон заалтаар сэлгээ хийх зөвшөөрлийг өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалаар сэлгээний удирдагч гүйцэтгэнэ. Энэ үед паркийн чанга яригч, зөөврийн радио станц, гар дохиог ашиглана.

7.3. Сэлгээний үед гар ба дуут дохиогоор дараах дохиог өгнө.

7.3.1. “Машинч жолоодож байгаа талаараа зүтгүүрийг урагшаа хөдөлгө” дохиог өдөр дэлгэсэн шар дарцаг, шөнө тунгалаг цагаан гэрэлтэй гар дэнлүүг толгой дээгүүрээ хоёр тийш нь хөдөлгөх /7.4 дүгээр зураг/ мөн шүгэл буюу бүрээгээр нэг урт дуугаргаж өгнө.

7.4 дүгээр зураг

7.5 дугаар зураг

7.3.2. “Зүтгүүр ухар” дохиог өдөр дэлгэсэн шар дарцаг, шөнө тунгалаг цагаан гэрэлтэй гар дэнлүүг хөлийн өмнүүр хоёр тийш нь хөдөлгөх, /7.5 дугаар зураг/ мөн шүгэл буюу бүрээгээр хоёр урт дуугаргаж өгнө.

7.3.3. “Удаан яв” дохиог өдөр дэлгэсэн шар дарцаг, шөнө тунгалаг цагаан гэрэлтэй дэнлүүг хажуудаа дээш доош нь аажим хөдөлгөж /7.6 дугаар зураг/ мөн шүгэл буюу бүрээгээр хоёр богино дуугаргаж өгнө.

7.6 дугаар зураг

7.7 дугаар зураг

7.3.4. “Зогс!” дохиог өдөр дэлгэсэн улаан буюу шар дарцаг, шөнө ямар нэгэн гэрэлтэй гар дэнлүүгээр даллан эргүүлэх /7.7 дугаар зураг/ мөн шүгэл буюу бүрээгээр гурван богино дуугаргаж өгнө.

7.3.5. сэлгээний ажлын тушаалыг радио холбоогоор дамжуулна. Радио холбоо нь дохионы үүрэг гүйцэтгэхгүй.

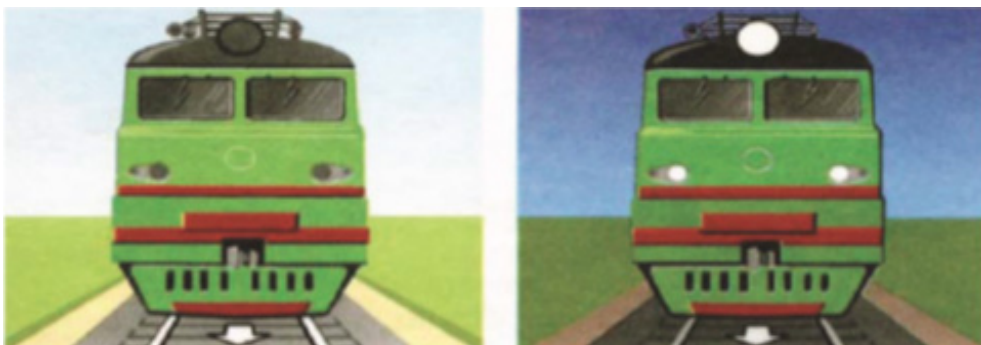
7.3.6. сэлгээний үед өгч байгаа дохиог зүтгүүрийн шүглээр давтаж уг дохиог гүйцэтгэхээр хүлээн авсан тухайгаа батална.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ **ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ДОХИО**

Нэг замтай хэсэгт явах галт тэргэнд хэрэглэх дохио:

8.1. Өдрийн цагт явж байгаа галт тэрэгний зүтгүүрт дохио үл тавина.

8.2. Хоорондын замд явж байгаа галт тэрэгний зүтгүүрийг шөнийн цагт бамбайн хоёр тунгалаг цагаан гэрлээр илэрхийлнэ. /8.1“а” дүгээр зураг/

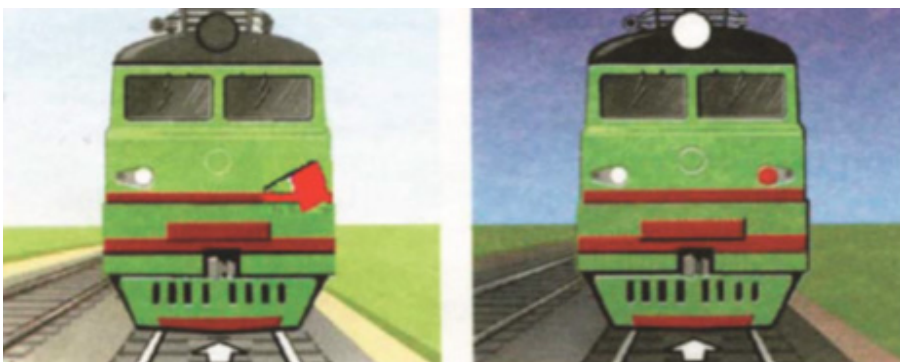

8.1 дүгээр зураг /а/

8.3. Ганцаараа яваа зүтгүүрийг галт тэрэгтэй яваа зүтгүүрийн нэгэн адил илэрхийлэх /8.1“а” дүгээр зураг/ ба түүний ар талыг нь галт тэрэгний сүүлд яваа зүтгүүрийн адил илэрхийлнэ. /8.1“б” дүгээр зураг/

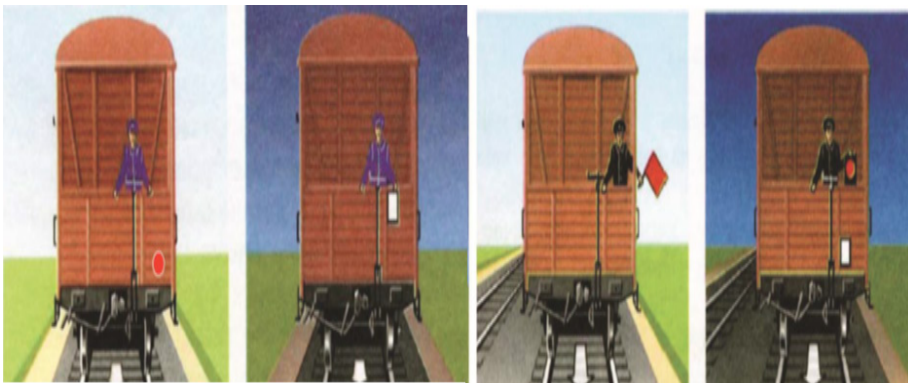
8.4. Зүтгүүр прожектороор тоноглогдсон бол ямар ч галт тэрэгтэй яваа үед галт тэрэгний зүтгүүрийн дохионд шөнийн цагт прожекторын тунгалаг цагаан гэрэл нэмэгдэнэ. /8.1“б” дүгээр зураг/

8.5. Галт тэрэгний сүүлд яваа зүтгүүрийг өдрийн цагт уул зүтгүүрийн бамбайн ялууны баруун талд дэлгэсэн улаан дарцаг буюу улаан зээрэнхий өлгөж илэрхийлэх /8.1“б” дүгээр зураг/ ба шөнийн цагт бамбайн ялууны баруун талд улаан гэрлээр илэрхийлнэ. /8.1“б” дүгээр зураг/

8.1 дүгээр зураг /б/

8.6. ачааны галт тэрэг вагоントй талаараа урагш явах үед галт тэрэгний эхний вагоныг өдрийн цагт бамбайн ялууны зүүн талд нэг улаан зээрэнхийгээр, эсвэл вагоны дамжих тавцангаас /нүүрний/ дэлгэсэн улаан дарцаг барьсан ажилтан дохио өгч явна. Шөнийн цагт дэнлүүний тунгалаг цагаан гэрлээр, эсвэл улаан өнгийн гэрэлтэй гар дэнлүүгээр галт тэрэг дагалдсан ажилтан зүүн гар талдаа дохио өгч явна. /8.1“в, г” дүгээр зураг/

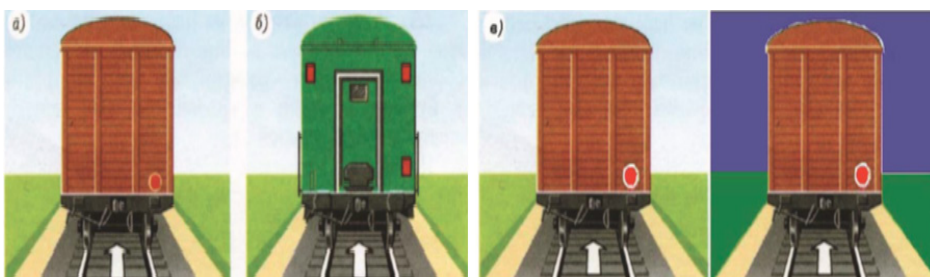
8.1. “в” дүгээр зураг

8.1. “г” дүгээр зураг

8.7. Ачаа, ачаа-зорчигчийн галт тэрэгний сүүлийг өдрийн ба шөнийн цагт сүүлийн вагоны бамбайн ялууны баруун талд нэг маягийн улаан зээрэнхий өлгөнө. /8.2 “а” дугаар зураг/

8.8. Зорчигчийн галт тэрэгний сүүлийн вагоныг өдөр, шөнийн аль ч цагт гурван улаан гэрлээр илэрхийлнэ. /8.2“б” дугаар зураг/

8.9. Дохионы байнгын гэрэлгүй вагоныг зорчигчийн галт тэрэгний сүүлд холбох бол өдрийн цагаар сүүлийн вагоны бамбайн ялууны баруун талд нэг маягийн улаан зээрэнхий буюу дэлгэсэн улаан дарцаг, шөнийн цагаар сүүлийн вагоны бамбайн ялууны баруун талд улаан гэрэлтэй дэнлүүг өлгөж илэрхийлнэ. /8.2“в” дугаар зураг/

8.2 дугаар зураг

8.10. Түлхэгч зүтгүүр ба өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүнийг ганцаараа яваа зүтгүүрийн нэгэн адил дохиогоор хангана.

Нэг хоорондын замд цувж яваа галт тэргэнд хэрэглэх дохио:

8.11. Нэг хоорондын замд нэг галт тэргийг, нөгөө галт тэрэгний хойноос зохих хугацаагаар тусгаарлан мөрдөж явуулах үед дараах дохиог хэрэглэнэ:

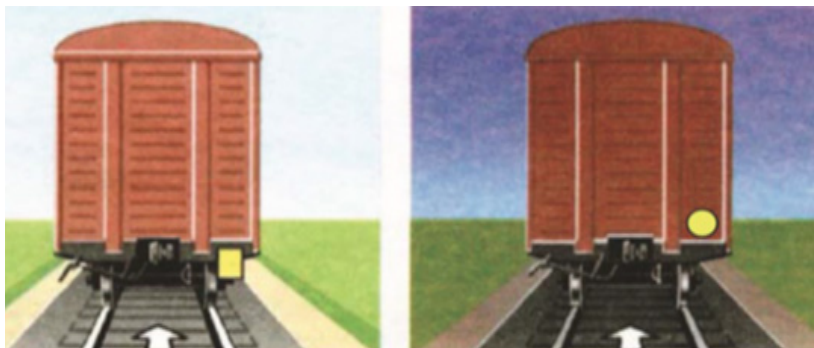
8.11.1. цувж яваа тохиолдолд түрүүчийн галт тэрэг буюу ганцаараа яваа зүтгүүрт бамбайн баруун талд дэлгэсэн шар дарцаг нэмж өлгөнө. /8.3 дугаар зураг/

8.3 дугаар зураг

8.11.2. галт тэргийг хоорондын замаас хэсэглэн татаж авахдаа хамгийн сүүлийнхээс бусад хэсэг бүрийн сүүлийн вагоны бамбайн ялууны баруун талд өдрийн цагт дэлгэсэн шар дарцаг, шөнийн цагт шар гэрэлтэй дэнлүү өлгөнө. /8.4 дүгээр зураг/

8.11.3. Хамгийн сүүлийн татан авч байгаа хэсгийн сүүлийн вагоныг ердийн ачааны галт тэрэгний адил дохиогоор хангана.

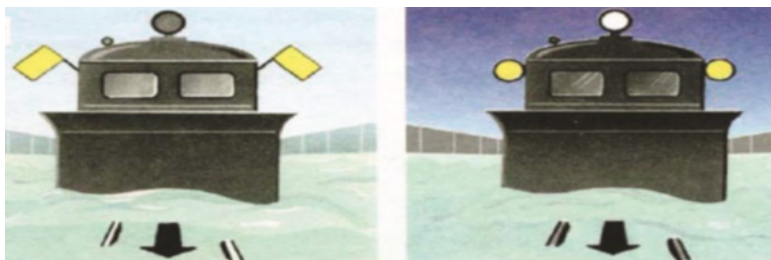

8.4 дүгээр зураг

Цас цэвэрлэгч явж байгаа үед хэрэглэх дохио:

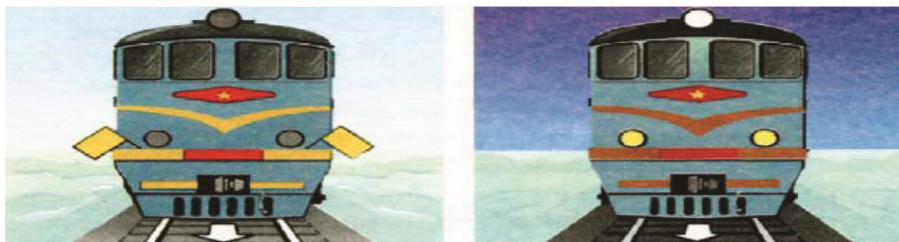
8.12. Цас цэвэрлэгч нэг замтай хэсэгт яваа үед дараах дохиог хэрэглэнэ.

8.12.1. цас цэвэрлэгч толгойд нь яваа бол түүний хажуугийн хоёр дэгээнд өдрийн цагт дэлгэсэн хоёр шар дарцаг, шөнийн цагт цас цэвэрлэгчийн хажуугийн хоёр шар гэрэл харагдах бөгөөд зүтгүүр тийш хандсан тал нь хяналтын хоёр тунгалаг цагаан гэрэлтэй байна. /8.5 дугаар зураг/

8.5 дугаар зураг

8.12.2. зүтгүүр толгойд нь яваа бол өдрийн цагт бамбайн дэнлүүний дэргэд дэлгэсэн хоёр шар дарцаг, шөнийн цагт бамбайн хоёр шар гэрэл харагдана. /8.6 дугаар зураг/

8.6 дугаар зураг

8.12.3. цас цэвэрлэгчийн сүүлийг ганцаараа яваа зүтгүүрийн нэг адил дохиогоор хангана.

8.13. Сэлгээ хийж байгаа, галт тэргэнд очих ба галт тэрэгнээс буцаж яваа зүтгүүрийн ард, урд шөнийн цагт бамбайн дэнлүүний машинчийн талд тус бүр нэг тунгалаг цагаан гэрэл харагдана.

8.14. Замаас авагддаг өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүн /дрезин/, тэргэнцэр, мөн замаас авч болдог бусад нэгжүүдийг хоорондын замд ажиллуулахдаа дор дурдсан дохиогоор хамгаалсан байна.

8.14.1. өдрийн цагт хоёр тал нь улаан будагтай тэгш өнцөгт дөрвөлжин самбар эсвэл урт иштэй дэлгэсэн улаан дарцаг, шөнийн цагт урт ишинд байрлуулсан хоёр талдаа улаан гэрэл /ар, өвөр/ харагдах дэнлүүтэй байна.

8.14.2. хоорондын замд ажиллаж байгаа тэргэнцэрийг дээрх дохионоос гадна хоёр талд нь 800 метр зайтай газарт гар ба зөөврийн улаан дохиогоор хааж хамгаалах бөгөөд тэргэнцэрийг хөдлөхөд нэгэн зэрэг дохиог өөрчлөн байрлуулахаар зохицуулна.

8.14.3. тэргэнцэр өртөөнд ажиллаж байхдаа өдрийн цагт хоёр тал нь улаан самбар эсвэл урт иштэй улаан дарцаг, шөнийн цагт хоёр тал нь улаан гэрэл бүхий урт иштэй дэнлүүтэй байна.

8.14.4. өртөөний зам ба суман шилжүүлэг дээр ажиллаж байгаа тэргэнцэрийг хоёр талд нь 50 метр зайтай газарт гар ба зөөврийн улаан дохиогоор хаах бөгөөд тэргэнцэрийг хөдлөхтэй нэгэн зэрэг дохиог өөрчлөн байрлуулна.

8.14.5. тэргэнцэр болон замаас авагддаг бусад нэгжийг хоёр талаас нь хааж явах төмөр замын ажилтан, түүнчлэн эдгээр нэгжийн хөдөлгөөнийг удирдаж яваа ажилтан зөөврийн самбар, гар дарцаг, дохионы дэнлүүнээс гадна галт тэрэг ойртож байгаа тухай мэдэгдэх, хэрэв шаардлага гарвал галт тэргэнд зогсоох дохио өгөхөд зориулсан бялт ба бүрээгээр хангагдсан байна.

ТАЙЛБАР: Энэхүү журмын “Галт тэрэгний дохио” гэсэн VIII бүлэгт дохиог баруун, зүүн талд байрлуулах талаарх бүх заалтыг хөдөлгөөний чиглэлийн дагуу харуулсан болно.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ ДУУТ ДОХИО

9.1. Галт тэрэгний хөдөлгөөнд хэрэглэгдэх дуут дохиог шүгэл, бүрээ, зүтгүүрийн ба өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүний шүгэл зэргээр өгнө.

9.1 дүгээр хүснэгт

ДУУТ ДОХИО

Дугаар	Дохио		Дохионы шаардлага	Дохиог өгөх субъект
9.1.1	Гурван богино ● ● ●	“Зогс”	Зүтгүүр ба галт тэрэгний бригад, өртөөний болон галт тэрэгний хөдөлгөөнд оролцдог бусад ажилтан өгнө	

9.1.2	Нэг урт ■	“Галт тэргийг явуул”	Өртөөний замд галт тэргэнд өртөөний жижүүр буюу техник захирамжийн актад заасан ажилтан, аж ахуйн галт тэргэнд түүний ажил удирдагч, сэлгээний үед найруулагчийн бригад өгнө. Түүчээ зүтгүүрийн машинч зүтгүүрийн шүглээр хариу өгнө. Хос зүтгүүртэй бол хоёр дахь зүтгүүрийн машинч дохиог давтана.
9.1.3	Гурван урт ■■■	Галт тэрэгний бригад “Тоормосло” гэж шаардана.	Галт тэрэг авч яваа түүчээ зүтгүүрийн машинч өгнө. Хоёр зүтгүүртэй бол хоёр дахь зүтгүүрийн машинч давтана.
9.1.4	Хоёр урт ■■	Галт тэрэгний бригад “Тоормосоо сулла” гэж шаардана.	Галт тэрэг авч яваа түүчээ зүтгүүрийн машинч өгнө. Хос зүтгүүртэй бол хоёр дахь зүтгүүрийн машинч давтана.
9.1.5	Гурван урт нэг богино ■■■●	Өртөөнд галт тэрэг бүрэн бус бүрэлдэхүүнтэй ирсэн.	Зүтгүүрийн машинч өгнө.
9.1.6	Гурван урт хоёр богино ■■■●●	Машинчаас туслах машинч, механик-бригадын дарга, ажил удирдагчийг зүтгүүрт дуудах	Хоорондын замд зогссон буюу зам засварын ажил хийж байх үед зүтгүүрийн машинч өгнө.
Хос зүтгүүртэй яваа үед			
9.1.7	Нэг богино ●	Хоёр дахь зүтгүүрийн машинчид хурдаа бууруулахыг шаардана.	Түүчээ зүтгүүрийн машинч өгнө.
9.1.8	Хоёр богино ●●	Хоёр дахь зүтгүүрийн машинчид хурд нэмэхийг шаардана.	Түүчээ зүтгүүрийн машинч өгнө. Дохиог хоёр дахь зүтгүүрийн машинч давтана.
9.1.9	Хоёр богино ●●	Түлхэгч зүтгүүртэй явахад “Түлхэлт эхлэх”-ийг шаардана.	Галт тэрэгний зүтгүүрийн машинч өгч түлхэгч зүтгүүрийн машинч дохиог давтана.
9.1.10	Нэг богино, нэг урт, нэг богино ●■■■●	“Түлхэлт зогсоо” гэвч галт тэрэгнээс битгий хоцор гэж шаардана.	Галт тэрэгний түүчээ зүтгүүрийн машинч өгч түлхэгч зүтгүүрийн машинч дохиог давтана.
9.1.11	Дөрвөн урт ■■■■	Түлхэлт зогсоож, буцахыг шаардана.	Галт тэрэгний зүтгүүрийн машинч өгч түлхэгч зүтгүүрийн машинч дохиог давтана.

9.2 дугаар хүснэгт

Сэлгээний үед хэрэглэх дуут дохио

9.1.12	Нэг урт ■	Сэлгээ урагшаа яв.	Найруулагчийн бригад өгч машинч давтана.
9.1.13	Хоёр урт ■■	Сэлгээний бүрэлдэхүүн ухар.	Найруулагчийн бригад өгч машинч давтана.
9.1.14	Хоёр богино ●●	Сэлгээний бүрэлдэхүүн зөөлөр.	Найруулагчийн бригад өгч машинч давтана.
9.1.15	Гурван богино ●●●	Зогс	Найруулагчийн бригад өгч машинч давтана

ТАЙЛБАР: Түлхэгч зүтгүүртэй бол түүнээс өгсөн бүх дохиог хоёрдугаар зүтгүүрийн машинч давтана.

9.2. Мэдэгдэх дохиог өртөө, замын пост, зорчигч буух, суух газар, шүгэл дуугаргахыг шаардах дохионы “Ш” тэмдэг, хурд бууруулах зөөврийн ба гар дохионууд, сэтэрхий, тойруу зам, хонгил, гарам, өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүн, замаас авагддаг тэргэнцэр болон зам дээр байгаа хүмүүст галт тэрэг ойртож ирж байгааг зүтгүүр, өөрөө явагч тусгай бүрэлдэхүүний шүглийг нэг урт дуугаргаж мэдэгдэнэ.

9.3. Ажил хийж байгаа газарт галт тэрэг ойртоход зөөврийн дохио байгаа эсэхийг харгалзахгүйгээр анхаарамж бичигт дурдсан километрийн өмнөх километрээс эхлэн шүглээ нэг урт дуугаргаж мэдэгдэнэ.

9.4. Цаг агаарын хүндрэлтэй манан будан, цасан ба шороон шуурга зэрэг үзэгдэх орчин хязгаарлагдсан үед дохиог байнга давтан өгч байна.

9.5. Хоорондын замд зам, гүүр, хонгил, нурж болох газрын эргүүл, гармын жижүүр, замын ажил удирдаж байгаа ажилтан, замаас авагддаг тэргэнцэр авч яваа дохиочид, ажилтан галт тэрэг ойртож яваа дохиог бүрээгээр өгнө.

9.6. Сондгой чиглэлийн галт тэрэг ойртож явааг бүрээгээр нэг урт, тэгш чиглэлийн галт тэрэг ойртож явааг хоёр урт дуу гаргаж мэдэгдэнэ.

9.7. Өртөөний зам дээр байгаа зорчигчийн, ачаа-зорчигчийн, хүн тээсэн галт тэргэнд суух ба тэдгээрийг явуулах тухай зорчигчдод чанга яригчийн холбоогоор зарлан мэдэгдэнэ.

9.8. Мэдэгдэх дохиог ойлгомогц зам дээр ажиллаж байгаа бүх ажилтнууд замын хажууд гарч галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдал хэрхэн хангагдаж байгаад хяналт тавьж өнгөрүүлнэ.

9.9. Урих дохиогоор болон оруулах дохионы хориглосон заалтаар өртөө рүү орох үед сэрэмжлэх дохиог зүтгүүрийн шүглээр нэг богино нэг уртаар давталтайгаар өгнө.

АРАВДУГААР БҮЛЭГ

ТҮГШҮҮРИЙН ДОХИО БА ТУСГАЙ ТЭМДЭГ

10.1. Түгшүүрийн дохиог зүтгүүр, өөрөө явагч тусгай бүрэлдэхүүний шүгэл, бүрээ, цэргийн дохионы бүрээ, тусгай зориулалтын дуут дохио, аливаа дүүжилсэн төмрөн эдлэлийг дуугаргах зэргээр өгнө.

10.1.1. Нийтийн түгшүүрийн дохиог нэг урт гурван богино дуугаргаж дор дурдсан нөхцөлүүдэд өгнө. /10.1 дүгээр зураг/

10.1 дүгээр зураг

- галт тэрэгний хөдөлгөөнд аюул учруулж болох гэмтэл зам дээр илэрсэн үед;
- галт тэргэнд сүйрэл тохиолдох, цасан болон элсэн хунгарт саатан зогсох зэрэг тусламж шаардах үед.

10.1.2. галын түгшүүрийн дохиог нэг урт хоёр богино дуу гаргаж өгнө. /10.2 дугаар зураг/

10.2 дугаар зураг

10.1.3. шаардлагатай үед нийтийн ба галын түгшүүрийн дохиог төмөр замын ямар ч ажилтан өгнө.

10.1.4. агаарын түгшүүрийн “АТ” дохиог 3 минутын турш тасралтгүй олон богино дуугаргаж өгнө. /10.3 дугаар зураг/

10.3 дугаар зураг

10.1.5. төмөр замын үйлдвэрийн газар өртөө, зөрлөг, аж ахуйн нэгж, байгууллага байрлаж байгаа хот, суурин газар өгөгдсөн агаарын түгшүүрийн дохиог зүтгүүр, өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүний шүглээр яаралтай давтана.

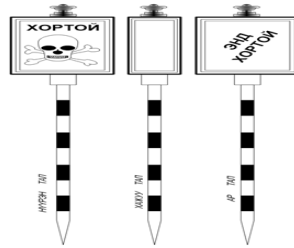
10.1.6. хоорондын замд агаарын түгшүүрийн дохиог зүтгүүр ба өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүний шүглээр өгнө.

10.2. Цацраг идэвхит болон химийн аюулын “ХА” дохиог нэг урт, нэг богино дуугаргаж өгнө. /10.4 дүгээр зураг/

10.4 дүгээр зураг

10.2.1. хоорондын замд зүтгүүр, өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүний шүглээр өгнө.

10.5 дугаар зураг

10.2.2. өртөө, зөрлөг, аж ахуйн нэгж, байгууллага дээр өлгөсөн төмрөн эдлэлийг бүдүүвчийн дагуу цохиж 1-ээс 2 минутын турш үе үе давтаж өгнө. Химийн аюулын дохиог өртөөн дээр төмөр замын ажилтан өгөх бөгөөд хоорондын замд зүтгүүр, өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүний жолооч өгнө.

10.3. Агаарын түгшүүр болон химийн аюул “ХА” өнгөрсөн тухай төмөр замын ажилтан зорчигч иргэдэд дараах байдлаар мэдэгдэнэ.

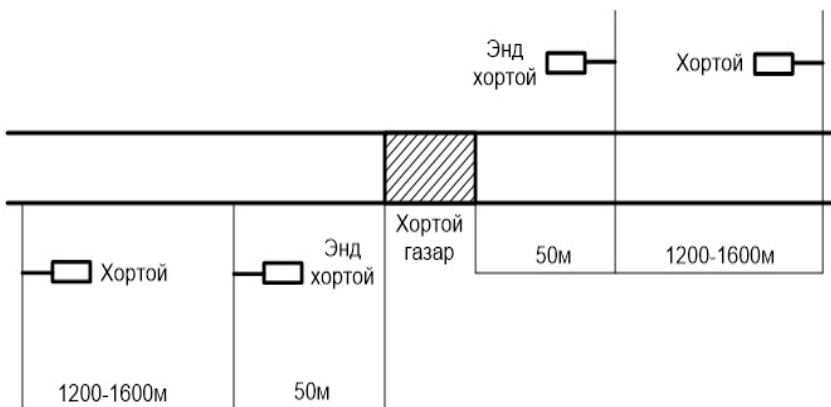
10.3.1. өртөөн дээр бол өртөөний дарга буюу түүний томилсон ажилтны шийдвэрээр- радио нэвтрүүлгийн сүлжээ, бусад холбооны хэрэгслээр болон хүн явуулж мэдэгдэнэ.

10.3.2. хоорондын замд яваа зорчигчийн галт тэргэнд галт тэрэгний даргын шийдвэрээр галт тэрэгний зохих албан тушаалтнаар болон галт тэрэгний радио нэвтрүүлгийн сүлжээгээр, цэргийн галт тэрэг бол цувааны даргын шийдвэрээр цувааны холбооны хэрэгслээр дамжуулан тус тус мэдэгдэнэ.

10.4. Хортой хэсгээр галт тэрэг явж өнгөрнө гэдгийг зүтгүүрийн ба галт тэрэгний бригадад мэдэгдэнэ.

10.4.1. хордсон хэсэгт хүмүүсийг баг, хамгаалах тусгай хувцас зэрэг тусгай хамгаалалтгүйгээр оруулахгүйн тулд уг газрыг “Хортой”, “Энд хортой” гэдэг тусгай тэмдгээр хаана. /10.5 дугаар зураг/

10.4.2. “Хортой”, “Энд хортой” гэсэн тусгай тэмдгийг 10.6 дугаар зурагт заасны дагуу байрлуулна.

10.6 дугаар зураг

10.4.3. хоорондын зам буюу өртөөн дээр хордсон газрын хязгаараас 50 метрийн зайд “Энд хортой” гэсэн тэмдгийг замын ул шорооны дэнж дээр байрлуулна.

10.4.4. галт тэрэгний хөдөлгөөний чиглэлийн дагуу “Хортой” гэсэн нэгдүгээр тэмдгийн өмнө машинч нь химийн аюулын дохио өгөөд хордсон газрыг тогтоосон хурдаар явж өнгөрнө.

10.4.5. “Хортой”, “Энд хортой” гэсэн тэмдэг нь шөнийн цагт гэрэлтүүлэгтэй, эсхүл гэрэл ойлгогчтой байна.

АРВАННЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЕХНОЛОГИЙН ХОЛБОО

11.1.Төмөр замын технологийн холбоонд галт тэрэгний диспетчерийн холбоо, өртөө хоорондын холбоо, шугам замын холбоо, радио холбоо, яригч төхөөрөмж багтана. Өртөөний жижүүрийн ажлын байранд галт тэрэгний диспетчерийн холбоо, өртөө хоорондын холбоо, радио холбоо, чанга яригчийн холбоог суурилуулна.

11.2.Төмөр замын технологийн зориулалттай холбоог ашиглах журмыг Төмөр замын техник ашиглалтын журам, Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журам болон суурь бүтэц эзэмшигчийн холбогдох тушаал, заавраар зохицуулна.

АРВАНХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ХЯНАЛТ, ХАРИУЦЛАГА

12.1.Энэхүү журмын хэрэгжилтэд төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зам, тээврийн хяналт хариуцсан нэгж, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нар тус тусын бүрэн эрхийн хэмжээнд хяналт тавина.

12.2.Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд Зөрчлийн тухай хууль, Эрүүгийн хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---oOo---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын гуравдугаар хавсралт*

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ УДИРДЛАГЫН ЖУРАМ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1.Төмөр замын галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журам нь Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Төмөр замын техник ашиглалтын журам, Төмөр замын дохиолол холбооны журмын заалтыг хэрэгжүүлэхэд оршино.

1.2.Төмөр замын өртөө, зөрлөгт галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, өнгөрүүлэх, сэлгээний ажлыг дараах нөхцөлд удирдан зохион байгуулахад энэхүү журмыг мөрдөнө. Үүнд:

1.2.1.Дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламж, төхөөрөмж хэвийн ажиллагаатай болон гэмтэлтэй;

1.2.2.Зам, төхөөрөмжийг засварлах, өргөтгөх, шинээр барих.

1.3.Төмөр замын техник ашиглалтын журмын 15 дугаар бүлгийн /Галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохицуулахад тавигдах шаардлага/ 15.1.1-15.1.4-т заасны дагуу галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зөвхөн нэг ажилтан удирдана. Хэсэгт-галт тэрэгний диспетчер, өртөөнд-өртөөний жижүүр, постонд-постын жижүүр, хоорондын зам дахь аж ахуйн галт тэргэнд ажил удирдагч, хоёроос дээш тооны зүтгүүр бүхий галт тэргэнд түүчээ зүтгүүрийн машинч удирдана.

1.4.Өртөө, замын пост, парк дээр галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, өнгөрүүлэхийг зөвхөн нэг ажилтан /өртөөний жижүүр, галт тэрэгний диспетчер төвлөрүүлэлттэй хэсэгт диспетчер постын ба паркийн жижүүр/ удирдана.

1.5.Галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, өнгөрүүлэх түүнчлэн сэлгээний ажилтай холбогдсон бүх үйл ажиллагааг Төмөр замын техник ашиглалтын журам, Төмөр замын дохиолол холбооны журам, өртөөний техник захирамжийн акт, нэгдсэн технологийн горимын дагуу явуулна.

1.6.Галт тэрэгний диспетчер, өртөөний жижүүрээс зүтгүүрийн машинчид өгөх галт тэрэгний хөдөлгөөний болон сэлгээний ажлын талаарх шийдвэр товч, тод, ойлгомжтой байна. Шийдвэр өгсөн ажилтан өгсөн шийдвэрээ давтуулан сонсож зөв ойлгосныг магадлана.

1.7.Дохиолол төвлөрүүлэлт, хориглолын тоног төхөөрөмжийг ашиглан дохио нээх, хаахыг дор дурдсан ажилтан гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1.7.1.Өртөө, ялгах дов, өртөөний парк, замын постонд тэдгээрийн жижүүр ба өртөөний жижүүрийн удирдлагаар түүний туслах, сумчин;

1.7.2.Галт тэрэгний диспетчер төвлөрүүлэлттэй хэсэгт диспетчер.

1.8.Өртөөний гаргах дохио хориглосон заалттай буюу гаргах дохиогүй замаас галт тэрэг явуулах үед хоорондын зам эзлэх зөвшөөрлийг галт тэрэгний диспетчер, өртөөний жижүүр техник захирамжийн актад зааснаар гүйцэтгэнэ.

1.9.Машинч олгогдсон зөвшөөрөлд галт тэрэгний дугаар, явах хоорондын замтай тохирч байгаа эсэхийг магадлана.

1.10.Өртөөний жижүүр нь галт тэрэг нэг бүрийн явсан, ирсэн, өнгөрсөн цаг минутыг зохих ёсны нэмэгдэл үсэгтэй бол үсгийн хамт галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт тэмдэглэнэ.

1.11.Галт тэрэг явуулсан, өнгөрүүлсэн тухай дараах маягаар мэдэгдэнэ.

“...-р галт тэрэг... паркын ...дугаар, ... паркын ...-р замаар ... цаг ... минутанд явлаа.
/өнгөрлөө/”

1.12.Тэсрэх дэлбэрэх, аюултай ачаатай вагонтой галт тэрэг бол дугаарын ард “т” үсэг /жишээ нь: 2303т/, галт тэрэг явуулах, өнгөрүүлэх үед урт бүрэлдэхүүнтэй бол “у” /2303у/, овор хэтэрсэн ачаатай бол оврын индекс /2303Н-0010/ бичнэ.

1.13. Галт тэрэг ирсэн /буцаж ирсэн/ тухай дараах маягаар мэдэгдэнэ.

“...-р галт тэрэг ... цаг ... минутанд ирсэн /буцаж ирсэн/”

1.14. Галт тэрэг түлхэгч зүтгүүртэй яваа бол явсан, ирсэн тухай мэдэгдэхдээ “түлхэгчтэй» гэдгийг хэлнэ.

1.15.Өртөөний жижүүр /өөрийн биеэр буюу бусад ажилтны илтгэлээр/ зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжид гэмтэл илрүүлбэл “Зам, суман шилжүүлэг дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т энэ тухай мэдэгдсэн цаг, минутыг бичиж, байгууламжийг хариуцсан ажилтан нарт /замын мастер, цахилгаан механикч болон зохих аж ахуйн нэгжийн холбогдох ажилтан/ нэн даруй мэдэгдэж энэ тухай галт тэрэгний диспетчер зохицуулагчид илтгэнэ.

1.16.Галт тэрэгний диспетчер төвлөрүүлэлттэй хэсэгт зам, суман шилжүүлэг, дохиолол төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжид гэмтэл илрүүлбэл галт тэрэгний диспетчер өртөөний дарга, холбооны албаны диспетчер, Замын албаны диспетчерт тус тус мэдэгдэнэ.

1.17.Гэмтлийг арилгасан тухай зохих ажилтан “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т байгууламж хэвийн ажиллаж байгааг өртөөний жижүүртэй хамтран шалгаж, дэвтэрт тэмдэглэл хийж, гарын үсэг зурж, баталгаажуулна. Дохиолол төвлөрүүлэлт, хориглолын байгууламжийн гэмтэл нь урих дохионы товрууны ломбыг таслах, тоолуурын заалтыг өөрчлөхөд хүргэвэл “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т бичлэг хийнэ. Бичлэг хийх загварыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

1.18.Дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын байгууламжийн гэмтлийн улмаас галт тэрэг хүлээн авах, явуулах ажлыг өртөөний жижүүр тоолуурын заалтаар тоноглогдсон урих дохиогоор гүйцэтгэсэн тохиолдолд “Зам суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т тоолуурын заалтыг тэмдэглэнэ.

1.19.Хоорондын зам хаах, нээх, дохиолол холбооны нэг хэрэгслээс нөгөөд шилжүүлэхийг галт тэрэгний хөдөлгөөн диспетчерийн тушаалаар гүйцэтгэнэ.

1.20.Дохиолол холбооны үндсэн хэрэгслээс холбооны утсан хэрэгсэлд шилжих үед өртөөний жижүүр хоорондоо галт тэрэгний утсан мэдээг галт тэрэгний хөдөлгөөн диспетчерийн холбоогоор түүний хяналтын дор солилцоно.

1.21.Оруулах, гаргах /замналын/ гэрлэн дохионы хориглосон заалттайгаар өртөөнд галт тэрэг хүлээн авах, өртөөнөөс галт тэрэг явуулах бүх тохиолдолд өртөөний жижүүр урих дохионы товрууг ашиглах эсвэл галт тэрэгний хөдөлгөөн диспетчерийн тушаалаар хориглосон заалттай дохиог өнгөрөх зохих зөвшөөрлийг машинчид өгөхийн өмнө, өртөөний техник захирамжийн актаар хүлээн авах зам чөлөөтэй, замналд орсон сум зөв тавигдаж түгжигдсэн, галт тэрэг явуулах үед эхний хориг-хэсэг чөлөөтэй /автомат хориглолын үед/, холдох хэсэг чөлөөтэй /өртөө хоорондын хориглолын үед зөвхөн радио галт тэргэнд/ хоорондын зам чөлөөтэй /хагас автомат хориглолын үед, өртөө хоорондын хориглолын үед/ магадлана.

1.22.Урих дохионы товрууг галт тэрэгний түүчээ зүтгүүр оруулах гэрлэн дохио өнгөртөл дарна.

1.23.Өртөө хоорондын хориглолын системийн үед радио галт тэргийг галт тэрэгний диспетчерийн зөвшөөрлөөр хүлээн авна.

1.24.Өртөө хоорондын хориглолын системийн үед бусад галт тэргийг урих дохиогоор хүлээж авна.

1.25.Өртөөний жижүүр ажилд гарахын өмнө доорх үүрэг гүйцэтгэнэ. Үүнд:

1.25.1. Хийх ажлын төлөвлөгөө, галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, сэлгээний ажилтай холбоотой өгөгдсөн тушаал, шийдвэр, хүлээн авах, явуулах замын эзэлгээтэй, чөлөөтэй эсэх, зам дээр хөдлөх бүрэлдэхүүн байгаа бол түүний байрлал, тооцоот ивүүрээр бэхэлсэн байдлыг магадлах;

1.25.2. Дохиолол төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн удирдах хэрэгсэлийн хэвийн ажиллагаа болон тэдгээр нь ломботой эсэх, ломбоны тоо жагсаалттай тохирч байгаа, өөрсдийн үйлчилдэг суман шилжүүлэг хэвийн ажиллагаатай эсэхийг магадлах;

1.25.3. Аажлын байранд байгаа хатуу тооцоот багаж /билет газарч, сум шилжүүлэх түлхүүр, нөөц удирдлагад шилжүүлэх түлхүүр очир г.м/, дохионы хэрэгсэл бусад эд хогшил, тэдгээрийн бүрэн бүтэн байдлыг шалгах;

1.25.4. Хоорондын зам чөлөөтэй буюу эзэлгээтэй эсэх өгөгдсөн хүчинтэй анхаарамжтай танилцах;

1.25.5. Өртөөний жижүүрийн хөтөлдөг дэвтрүүдэд бичигдсэн бичлэг, тэмдэглэлүүдтэй нэг бүрчлэн танилцах.

1.26. Жижүүр нь галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт дараах маягаар бичлэг хийнэ.

“20... оны ...-р сарын ...-ны ... цаг ... минутанд ээлж хүлээн авсан. Өртөөний жижүүр /нэр, гарын үсэг/”

“20... оны ...-р сарын ...-ны ... цаг ... минутанд ээлж хүлээлгэж өгсөн. Өртөөний жижүүр / нэр, гарын үсэг/”

1.27. Өртөөний жижүүр ээлжийн ажил хүлээн авмагц сумчин, туслах жижүүр, постын жижүүр, галт тэрэгний найруулагч, түүний туслах бусад ажилтан ажилдаа ирсэн эсэх, тэднээр дамжуулан техник захирамжийн актад заасан чухал ажлын байранд ажил хэвийн байгаа, хөдлөх бүрэлдэхүүнийг зөв бэхэлсэн эсэхийг шалгуулж, алдаа дутагдал илэрвэл арилгуулах арга хэмжээ авч, шаардлагатай бол өртөөний даргад мэдэгдэх үүрэгтэй.

1.28. Галт тэрэг болон сэлгээний ажлын үеийн албан ярианы дэглэмийг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

АВТОМАТ ХОРИГЛОЛЫН ҮЕИЙН ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН

2.1. Автомат хориглолоор тоноглогдсон нэг замтай хоорондын замын галт тэрэгний хөдөлгөөнийг хоёр чиглэлийн байхаар зохион байгуулна.

2.2. Хос замтай хоорондын замд галт тэрэгний хөдөлгөөнийг нэг чиглэлийн байхаар зохион байгуулах боловч зам тус бүрт хоёр чиглэлийн хөдөлгөөний автомат хориглолоор тоноглогдсон байна.

2.3. Хос замт шугамын чиглэл болон онцгой тохиолдолд чиглэлийн эсрэг галт тэрэг явуулах журмыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

2.4. Техник ашиглалтын журмын 16.2, 16.3-т заасны дагуу автомат хориглол дараах шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:

2.4.1. галт тэрэг хориг-хэсгийг эзлэх зөвшөөрөл нь гаргах буюу өнгөрүүлэх гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалт болно;

2.4.2. Сунгуу өгсүүрт байрласан өнгөрүүлэх гэрлэн дохионд /оруулах гэрлэн дохионы өмнөхөөс бусад/ “Д” үсгийн хэлбэрт гэрэл ойлгогчтой таних тэмдэг бүхий самбарыг суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрлөөр байрлуулна. Ийм дохио нь ачааны галт тэрэг гэрлэн дохионы улаан гэрлийн заалтыг зогсолтгүйгээр өнгөрөх зөвшөөрөл болдог. Энэ үед машинч онцгой сонор сэрэмжтэй явж хориглогдсон заалттай гэрлэн дохиог 20 км/цагаас ихгүй хурдтайгаар өнгөрөх ба цаашдын хөдөлгөөнд ямар нэг саад учрахад яаралтай зогсоход бэлэн явна;

2.4.3.улаан заалттай өнгөрүүлэх гэрлэн дохио, унтарсан буюу үл ойлгогдох заалттай гэрлэн дохионы өмнө зогссон галт тэрэгний машинч өмнөх хориг-хэсэг галт тэргээр эзэлгээтэйг мэдэх ба харж байвал уг хориг -хэсэг чөлөөлөгдөх хүртэл явж болохгүй;

2.4.4.хэрэв машинчид өмнөх хориг -хэсэгт галт тэрэг байгаа нь мэдэгдэхгүй бол зогссоны дараа заавал автотоормосоо суллах ба гэрлэн дохионд зөвшөөрсөн заалт асахгүй бол дараагийн гэрлэн дохио хүртэл онцгой сонор сэрэмжтэй 20 км/цагаас ихгүй хурдтай цаашдын хөдөлгөөнд ямар нэгэн саад учрахад яаралтай зогсоход бэлэн явна. Дараагийн өнгөрөх гэрлэн дохио мөн адил байх тохиолдолд зогссоны дараа дээрх дарааллаар хөдөлгөөнийг үргэлжлүүлнэ;

2.4.5.хориглосон заалттай өнгөрүүлэх гэрлэн дохиог тогтоосон дарааллын дагуу өнгөрсний дараа зүтгүүрийн гэрлэн дохио зөвшөөрсөн заалттай болсон тохиолдолд машинч зүтгүүрийн гэрлэн дохионы заалтыг удирдлага болгон 40 км/цагаас ихгүй хурдтай дараагийн гэрлэн дохио хүртэл явж болно;

2.4.6.зүтгүүрийн гэрлэн дохио нь зөвшөөрсөн заалттай байхад түүний заалтыг удирдлага болгон гэрэл унтарсан өнгөрүүлэх гэрлэн дохиог зогсолтгүйгээр өнгөрөхийг зөвшөөрнө;

2.4.7.галт тэрэгний хөдөлгөөний үед машинч, туслах машинч нар нь гэрлэн дохионы заалтыг хатуу мөрдөнө. Харин зүтгүүрийн автомат дохиоллын системтэй бол өнгөрүүлэх гэрлэн дохио ба зүтгүүрийн гэрлэн дохионы заалтыг нэгэн адил мөрдөнө.

2.5.Өнгөрүүлэх гэрлэн дохио ба зүтгүүрийн гэрлэн дохионы заалт харилцан тохирохгүй бол машинч зөвхөн өнгөрүүлэх гэрлэн дохионы заалтыг удирдлага болгоно.

2.6. зүтгүүрийн автомат дохиоллын замын байгууламжаар тоноглогдсон хоорондын ба өртөөний замын хөдөлгөөний үед зүтгүүрийн гэрлэн дохионд цагаан гэрэл асвал /зүтгүүрийн гэрлэн дохионд зөвшөөрсөн заалт өгөгдөх хүртэл/ машинч онцгой сонор сэрэмжтэй 40 км/цагаас ихгүй хурдтай галт тэргийг дараагийн гэрлэн дохио хүртэл жолоодно.

2.7.зүтгүүрийн автомат дохиолол гэмтсэн тохиолдолд машинч дараах үүргийг гүйцэтгэнэ.

2.7.1. ачааны ба зорчигчийн галт тэрэгний зүтгүүрийг жолоодох үед радио холбоо нь хэвийн ажилтай бол зүтгүүрийн бригадын амралтын байртай өртөө хүртэл явна;

2.7.2.Зүтгүүрийн автомат дохиолол буюу аюулгүй байдлын систем гэмтэлтэй тохиолдолд зорчигчийн галт тэрэгний зүтгүүрийг нэг машинч жолоодож байвал машинч ойрын өртөө хүртэл галт тэргийг жолоодох ба тусламжийн зүтгүүр шаардана.

2.7.3.Зүтгүүрийн автомат дохиоллын ба аюулгүй байдлын систем гэмтэлтэй үед галт тэрэгний диспетчерээс өртөөний жижүүрээр дамжуулан өгсөн тушаалд заагдсан газарт хүргэнэ.

2.8.хос замтай хоорондын зам нь хоёр талын хөдөлгөөнийг зохион байгуулахдаа зам тус бүрт нэг чиглэлийн хөдөлгөөнтэй байхаар автомат хориглолоор тоноглогдсон хэсэгт зүтгүүрийн автомат дохиололыг хэрэглэж болно. Ийм хоорондын замд галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зөв чиглэлд автомат хориглолын дохиогоор, харин эсрэг чиглэлд зүтгүүрийн гэрлэн дохиогоор зохицуулна. Эсрэг чиглэлийн замаар өртөөнөөс явж байгаа галт тэрэг нь гаргах гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалтаар гарна.

2.9.эсрэг чиглэлийн замаар зүтгүүрийн гэрлэн дохионы дохиогоор явж байгаа галт тэрэгний машинч ба туслах машинч дараах үүрэгтэй.

2.9.1.зүтгүүрийн гэрлэн дохионы заалт ногоон байхад суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаалаар тогтоосон хурдтай явна;

2.9.2.зүтгүүрийн гэрлэн дохионы заалт шар байхад 50 км/цагаас ихгүй хурдтай өнгөрнө;

2.9.3.зүтгүүрийн гэрлэн дохионы шар ба улаан заалт хамт өгөгдөхөд 20 км/цаг хүртэл бууруулж эхний гэрлэн дохионы дэргэд галт тэргийг зогсооно;

2.9.4. шар ба улаан заалт хамт өгөгдснөөс болж зогссон галт тэрэгний машинч өмнөх хориг-хэсэг галт тэргээр эзэлгээтэйг мэдэх буюу харж байвал хориг-хэсэг чөлөөлөгдөхийг хүлээнэ. Зүтгүүрийн гэрлэн дохионд шар буюу ногоон заалт өгөгдсөний дараа зүтгүүрийн гэрлэн дохионы дохиогоор хөдөлгөөнийг үргэлжлүүлнэ;

2.9.5. машинч өмнөх хориг-хэсэгт галт тэрэг байгааг мэдэхгүй ба зогсох болон тоормос суллах хугацаанд зүтгүүрийн гэрлэн дохионд шар буюу ногоон заалт өгөгдвөл дараагийн хориг-хэсэг хүртэл онцгой сонор сэрэмжтэй, 20 км/цагаас ихгүй хурдтай цаашдын хөдөлгөөнд ямар нэгэн саад учрахад яаралтай зогсоход бэлэн байдалд хөдөлгөөнийг үргэлжлүүлнэ. Хориг-хэсгээр өнгөрөх үед улаан заалт нь шар ба улаан заалттай хамт өгөгдөж өөрчлөгдвөл машинч 20 км/цагаас ихгүй хурдтай хөдөлгөөнийг үргэлжлүүлж болно. Шар ба ногоон заалт өгөгдвөл машинч 40 км/цаг хүртэл хурдыг нэмж болно;

2.9.6. хориг-хэсгийн төгсгөлд зүтгүүрийн дохиолол шар ба ногоон заалттай байвал энэ дохиог удирдлага болгон хөдөлгөөнийг үргэлжлүүлнэ. Улаан заалт хэвээр буюу шар, улаан заалттай хамт өгөгдөж байгаа үед машинч галт тэргийг заавал зогсоох ба цаашид энэхүү журмын 2.9.4, 2.9.5-т заасныг удирдлага болгоно;

2.9.7. зүтгүүрийн гэрлэн дохионд гэнэт зөвшөөрсөн заалтын оронд хориглосон заалт бий болох шар, улаан заалттай хамт, улаан ба цагаан заалт буюу зүтгүүрийн гэрлэн дохионы гэрэл унтарвал машинч хурд бууруулах арга хэмжээ авах үүрэгтэй;

2.9.8. хориг-хэсгийн төгсгөл буюу зүтгүүрийн гэрлэн дохио зөвшөөрсөн заалт асах хүртэл онцгой сонор сэрэмжтэй ба цаашдын хөдөлгөөнд ямар нэгэн саад учрахад зогсоход бололцоотой хурдтай галт тэргийг жолоодно. Улаан заалт хэвээр буюу шар, улаан заалттай хамт өгөгдөж байгаа үед машинч галт тэргийг заавал зогсоох ба цаашид энэхүү журмын 2.9.4, 2.9.5-т заасныг удирдлага болгоно.

2.9.9. зүтгүүрийн автомат дохиоллын системд гэмтэл гарсан тохиолдолд эхний гэрлэн дохионы дэргэд галт тэргийг зогсооно. Энэ тохиолдолд оруулах гэрлэн дохио /"өртөөний зааг" дохионы тэмдэг/ хүртэл онцгой сонор сэрэмжтэй 20 км/цагаас ихгүй хурдтай цаашдын хөдөлгөөнд ямар нэгэн саад учрахад яаралтай зогсоход бэлэн байдалд явна.

2.10. Өртөөний эсрэг чиглэлийн замаас галт тэргийг оруулах гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалтаар хүлээн авах бүх тохиолдолд хурд нь хажуугийн замаар тогтоосон хурдаас хэтрэхгүй.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ӨРТӨӨ ХООРОНДЫН ХОРИГЛОЛЫН ҮЕИЙН ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН

3.1.Өртөө хоорондын хориглолоор тоноглогдсон нэг замтай хоорондын замын галт тэрэгний хөдөлгөөнийг хоёр чиглэлийн байхаар зохион байгуулна. Хос замтай хоорондын замд нэгэн адил зохион байгуулна.

3.2.Өртөө хоорондын хориглолын үед радио сувгаар галт тэрэгний хөдөлгөөнийг хоорондын зай, хугацаагаар зохицуулах системийн сүлжээнд бүртгэгдсэн, зүтгүүрийн аюулгүй байдлын системээр /радио галт тэрэг/ тоноглогдсон галт тэрэгний хөдөлгөөн дараах шаардлагыг хангасан байна:

3.2.1.галт тэрэгний диспетчерийн удирдлагын үед автоматжуулсан ажлын байрнаас галт тэргэнд хоорондын зам эзлүүлэх зөвшөөрлийг гаргах гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалт болон машинчийн дэлгэц дээрх зөвшөөрсөн мэдээллээр зохицуулна;

3.2.2.өртөөний удирдлагын үед гаргах гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалтаар зохицуулна;

3.2.3.системийн бүрдэл хэсгийн гол тоологчийн мэдээллээр өртөөнд галт тэргийг бүрэн бүрэлдэхүүнтэй ирснийг мэдээлнэ.

3.3.Өртөө хоорондын хориглолтой үед эхний хос дугуй гол тоологчоор өнгөрөх үед хоорондын зам эзлэгдсэн цагийг галт тэрэг жинхэнэ явсан цаг минут гэж тооцно.

3.4.Суурь бүтэц эзэмшигч нь “Радио сувгаар галт тэрэгний хөдөлгөөнийг хоорондын зай, хугацаагаар зохицуулах системээр тоноглогдсон хэсэгт галт тэрэгний хөдөлгөөн зохион байгуулах заавар”-аар өртөө хоорондын хориглолын үеийн галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохицуулна.

3.5.Галт тэрэг явуулахаар гаргах дохио нээсний дараа өртөөний жижүүр өөр галт тэрэг явуулахын тулд дохиог хааж замнал өөрчлөх тухай шийдвэр өгөхгүй.

3.6. Шаардлагатай тохиолдолд галт тэрэгний хөдөлгөөний диспетчерийн тушаалаар гаргах гэрлэн дохиог хааж замнал өөрчилж болно. Энэ тухай явах галт тэрэгний машинчид мэдэгдэнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ХАГАС АВТОМАТ ХОРИГЛОЛЫН ҮЕИЙН ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН

4.1.Хагас автомат хориглолтой үед галт тэрэг хүлээн авах ба явуулах.

4.1.1.галт тэргэнд хоорондын зам эзлүүлэх зөвшөөрөл нь гаргах буюу өнгөрүүлэх гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалт байна.

4.1.2.техник ашиглалтын журмын 16.4-т заасны дагуу нэг замтай хэсэгт гаргах гэрлэн дохио нээхийн тулд галт тэрэг очих зэргэлдээ өртөөний жижүүрээс зөвшөөрлийн хориг дохиог хориглолын аппаратаар урьдчилан авна.

4.2.Галт тэрэг хүлээн авахын өмнө өртөөний жижүүр хүлээн авах замналыг урьдчилан бэлтгээд оруулах дохиог нээнэ.

4.3.Зам, сум нь цахилгаан тусгаарлагчгүй өртөөнд галт тэрэг оруулах дохиог өнгөрсний дараа өртөөний жижүүр, сумчин уг дохионы товруу /бариул/-г хаалттай байдалд тавина.

4.4.Өртөөний жижүүр галт тэргийг өртөөнд бүрэн бүрэлдэхүүнтэй ирснийг магадлаад, явуулсан өртөөнд ирэлтийн хориг дохиог өгч утсаар галт тэрэг ирсэн цаг, минутын тухай мэдэгдэнэ.

4.5.Галт тэрэг түлхэгч зүтгүүртэй явж байгаа бол өртөөний жижүүр ирэлтийн тухай мэдэгдэл, ирэлтийн хориг дохиог түлхэгч ирснийг магадласны дараа явуулсан өртөөнд өгнө.

4.6.Галт тэрэг хүлээн авсны дараа ирэлтийн хяналтын байгууламж ажиллахгүй тохиолдолд өртөөний жижүүр галт тэрэг бүрэн бүрэлдэхүүнтэй ирснийг магадлаад хоорондын замыг хязгаарлагч хоёр өртөөнд нэгэн зэрэг дамжуулан өгөгдөх галт тэрэгний диспетчер тушаалаар зохиомол ирэлтийн хориг дохиог явуулсан өртөөнд туслах товрууны тусламжтайгаар өгнө.

4.7.Зохиомол ирэлтийн туслах товрууны ломбыг таслах ба тоолуурын заалтыг ахиулах тухай өртөөний жижүүр “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т урьдчилан бичлэг хийнэ.”

4.8.Ирэлтийн хориг дохиог зохиомлоор өгч байгаа тохиолдолд өртөөний жижүүр галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт галт тэрэгний дугаарын эсрэг талд тоолуурын заалтыг бичнэ.

4.9.Дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын байгууламжийн гэмтлийн улмаас зохиомлоор ажиллуулсан бол гэмтлийн тухай “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т бичнэ.

4.10.Өртөөний жижүүр хоорондын замаас галт тэрэг бүрэн бүрэлдэхүүнтэй ирснийг магадлаагүй тохиолдолд явуулсан өртөөнд галт тэрэг ирсэн тухай мэдэгдэх болон ирэлтийн хориг дохиог өгч болохгүй.

4.11.Өртөөн дээр галт тэрэг бүрэн бүрэлдэхүүнтэй ирсэн тухай өртөөний жижүүр өөрийн биеэр буюу техник захирамжийн актанд заасан ажилтны илтгэлээр галт тэрэгний сүүлийн дохио, сүүлчийн вагоны дугаараар магадлана.

4.12. Галт тэрэг сүүлийн дохиогүй ирсэн бол галт тэрэгний биечилсэн хуудас болон сүүлчийн вагоны дугаартай тулган шалгана.

4.13. Өртөөний жижүүр галт тэрэг явуулахын өмнө уг замналын зам, сум руу орж хийх сэлгээний ажлыг зогсоож замнал бэлтгээд гаргах дохиог нээнэ.

4.14. Гаргах дохио нээгдэхэд зэргэлдээ өртөөнд галт тэрэг явуулсан тухай хориг дохио автоматаар өгөгдөнө. Галт тэрэг гаргах дохио өнгөрсний дараа гаргах дохио автоматаар хаагдана. Энэ үед өртөөний жижүүр зэргэлдээ өртөөний жижүүрт болон галт тэрэгний диспетчер галт тэрэг явуулсан жинхэнэ цаг, минутыг мэдэгдэнэ.

4.15. Шаардлагатай тохиолдолд галт тэрэгний хөдөлгөөний диспетчерийн зөвшөөрлөөр гаргах дохио хааж замнал өөрчилж болно. Энэ тухай явах галт тэрэгний машинчид мэдэгдэнэ. Машинчид мэдэгдэх загварыг нэгдүгээр хавсралтад үзүүлэв.

4.16. Гаргах дохио нээсний дараа галт тэрэг ямар нэгэн шалтгаанаар яваагүй бол өртөөний жижүүр гаргах дохиог хааж энэ тухай галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт бичлэг хийж, галт тэрэг саатсан тухай зэргэлдээ өртөөний жижүүр болон галт тэрэгний диспетчер мэдэгдэнэ.

4.17. Саатсан буюу уг чиглэлд явах өөр галт тэргийг хориглосон заалттай гаргах дохиогоор явуулахдаа галт тэрэгний диспетчер зөвшөөрлөөр өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалаар явуулна. Өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалын загварыг хоёрдугаар хавсралтад үзүүлэв.

4.18. Галт тэрэг явуулсан өртөөний жижүүр зэргэлдээ өртөөний жижүүр болон галт тэрэгний диспетчер галт тэрэг явуулсан цаг, минутыг мэдэгдэнэ. Дараачийн галт тэргийг хагас автомат хориглолоор явуулна. Хагас автомат хориглолын ажиллагаа гэмтэлгүй үед гаргах дохио өөрөө хаагдсан /тусгаарлагдсан хэсэг хуурамчаар эзлэгдэх, гэрлэн дохионы гэрэл шатсан, гаргах дохиог эндүүрч хаасан гэх мэт/ тохиолдолд түүчээ зүтгүүрийн машинчид өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаал өгч явуулна.

4.19. Нэг замт хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөнд гаргах дохио нээсний дараа уг галт тэргийг саатуулж энэ хоорондын замд эсрэг чиглэлийн галт тэрэг явуулах шаардлага гарвал гаргах дохиог хааж галт тэрэгний диспетчер нь хязгаарлагч өртөөдийн жижүүрүүдээс хоорондын зам чөлөөтэй эсэх, хориг дохионы байдлыг тодруулсны үндсэн дээр хязгаарлагч хоёр өртөөнд нэгэн зэрэг дамжуулан өгөгдөх галт тэрэгний диспетчерийн тушаалаар зохиомол ирэлтийн хориг дохиог явуулсан өртөөнд туслах товрууны тусламжтайгаар өгч хоорондын замыг чөлөөлж гаргах гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалтаар явуулна.

4.20. Нэгтгэсэн гаргах гэрлэн дохио байгаа үед галт тэрэг явуулахдаа гаргах гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалт болон явахад зөвшөөрөгдсөн галт тэрэгний замын дугаартай тохирсон ногоон өнгөтэй тоо бүхий гол ба хажуу чиглэлийг заасан замнал заагчийн заалтаар гүйцэтгэнэ. Гэрлэн дохион дээр явах чиглэлд замнал заагч /цагаан өнгөтэй/ гэмтсэн үед галт тэргийг нээлттэй гаргах дохиогоор явуулах бөгөөд энэ тохиолдолд өртөөний жижүүр радио холбоо, чанга яригч, өөрийн биеэр болон техник захирамжийн актанд заагдсан ажилтнаар дамжуулан заагч гэмтэлтэй байгаа ба галт тэрэг явах чиглэлд замнал бэлэн болсон тухай машинчид мэдэгдэнэ.

4.21. Явуулахад бэлэн болсон галт тэрэгний түүчээ зүтгүүр зөвшөөрсөн заалттай гаргах гэрлэн дохионоос өнгөрч, дохионы заалт нь машинчид харагдахгүй бол өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалаар явуулна.

4.22. Явуулах гэж байгаа галт тэрэгний зүтгүүр гаргах дохионоос өнгөрч дохио нээх боломжгүй бол хагас автомат хориглолын ажиллагааг зогсоож, машинчид замын утсан мэдээ олгож галт тэргийг явуулна. Явуулах замналын зохион байгуулалтгүй замаас галт тэргийг утсан мэдээгээр явуулна.

4.23. Хоорондын замаас явуулсан өртөөндөө буцаж ирэх галт тэргийг явуулахдаа хориглосон заалттай гаргах гэрлэн дохиог өнгөрөх, буцаж ирэх эрхийн түлхүүр-очирыг машинчид олгож гүйцэтгэнэ. Хоорондын замаас буцаж ирэх галт тэргийг явуулахын

өмнө зэргэлдээ өртөөнөөс галт тэрэг явуулах зөвшөөрлийг хагас автомат хориглолын хориг аппаратаар авна.

4.24.Түлхүүр-очир гэмтсэн, хагас автомат хориглолын аппарат нь түлхүүр-очироор тоноглогдоогүй тохиолдолд явуулсан өртөөнд буцаж ирэх галт тэргийг явуулахад хориглолын ажиллагааг зогсоож утсан мэдээгээр гүйцэтгэнэ. Энэ тохиолдолд машинчид олгосон замын утсан мэдээ нь галт тэргийг хориглосон заалттай гаргах дохио өнгөрөхийг зөвшөөрнө.

4.25.Зэргэлдээ өртөө хүртэл түлхэгч зүтгүүртэй явах галт тэргийг хагас автомат хориглолоор явуулж, галт тэрэг түлхэгч зүтгүүртэй яваа тухай зэргэлдээ өртөөнд мэдэгдэнэ.

4.26.Хоорондын замаас түлхэгч зүтгүүр нь явуулсан өртөөнд буцаж ирэх галт тэргийг явуулахдаа хагас автомат хориглолоор гүйцэтгэнэ. /гаргах дохио нээлттэйгээр/. Өртөөнд буцаж ирэх эрхийн түлхүүр-очирыг түлхэгч зүтгүүрийн машинчид гардуулан өгнө.

4.27.Явуулсан өртөөнд түлхэгч зүтгүүр нь буцаж ирэх галт тэргийг түлхүүр-очир гэмтэлтэй буюу түлхэгч зүтгүүрт өгөх түлхүүр-очироор тоноглогдоогүй тохиолдолд хагас автомат хориглолын ажиллагааг зогсоож утсан мэдээгээр явуулна.

4.28.Түлхэгч зүтгүүрийн машинчид буцаж ирэх эрхийн замын утсан мэдээ олгоно.

4.29.Замаас авагддаггүй дрезин, өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүнийг хоорондын замд галт тэрэгний нэгэн адил явуулна.

ХАГАС АВТОМАТ ХОРИГЛОЛЫН ГЭМТЭЛТЭЙ ҮЕИЙН ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН

4.30. Хагас автомат хориглолын ажиллагааг зогсоох гэмтэл:

4.30.1. хоорондын зам чөлөөтэй үед гаргах гэрлэн дохио нээж болохгүй байх;

4.30.2. гаргах ба өнгөрөх гэрлэн дохиог хааж болохгүй байх;

4.30.3. хориглолын дохио аяндаа өгөгдөх;

4.30.4. хориглолын дохиог өгөх буюу авах боломжгүй болох;

4.30.5. удирдлагын аппаратын таг, сум төвлөрүүлэгч ломбогүй /гишгүүр түгжээний буюу туслах товруун дээрхээс бусад ломбо/ байх.

4.31.Энэхүү журмын 4.30-т дурдсан бүх тохиолдолд болон хориглолын байгууламжийг шинэчлэн тоноглох, зөөж байрлуулах, засварлах, турших, хагас автомат хориглолын байгууламжийг солих, түр зогсоох шаардлагатай үед хагас автомат хориглолыг хааж, галт тэрэгний хөдөлгөөнийг утсан холбоогоор удирдана.

4.32.Хагас автомат хориглолын аппаратад цахилгаан механикч үзлэг, үйлчилгээ хийх үед хориглолын ажиллагаа зогсохгүй. Удирдлагын аппарат нээлттэй байх үед өртөөний жижүүр, цахилгаан механикч нар хориглолын байгууламж зөв ажиллаж байгаа эсэхийг онцгой анхааралтайгаар ажиглах үүрэгтэй.

4.33.Дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын байгууламжийн удирдлагын пульт-табло, хориг аппаратад үзлэг, үйлчилгээ хийж дуусаад цахилгаан механикч өртөөний жижүүртэй хамтран хянах хэрэгслүүдийн заалт, хагас автомат хориглолын дохиолол нь бодит байдалтай тохирч байгааг шалгаж өөрийн дугаартай ломбыг тавина.

4.34.Хориг аппаратыг үзлэг, засвар хийхээр онгойлгох бүрд, мөн ажил дууссаны дараа холбооны механикч “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т заавал бичлэг хийнэ.

4.35.Утсан холбоонд шилжих, галт тэрэгний хөдөлгөөнийг хагас автомат хориглолоор сэргээхийг галт тэрэгний диспетчер нь хоорондын замын чөлөөтэй эсэхийг өртөөний жижүүрээр магадлуулсны дараа тушаал өгч гүйцэтгүүлнэ.

4.36. Галт тэрэгний диспетчерийн холбооны ажиллагаа тасарсан үед хагас автомат хориглол гэмтвэл утсан холбоонд дараах маягаар шилжинэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ЦАХИЛГААН ОЧИРЫН СИСТЕМТЭЙ ҮЕИЙН ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН

5.1. Цахилгаан очирын системтэй үед галт тэрэг хоорондын зам эзлэх зөвшөөрөл нь хоорондын замд хамаарах очир болно.

5.2. Цахилгаан очирын системийн байгууламж нь очирын аппаратаас нэгэн зэрэг нэгээс илүү очир авах боломжгүйгээр хийгдсэн байна.

5.3. Очир бүр дэс дугаар, сери ба хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөний нэртэй байна. Хоорондын зам бүрт тохирсон өөрийн серийн очиртой байна.

5.4. Очирын ижил серитэй аппаратыг гурваас цөөнгүй хоорондын зам алгасуулсаны дараа байрлуулж болно.

5.5. Хоорондын замд галт тэрэггүй үед уг хоорондын замыг хязгаарлаж байгаа хоёр өртөөний очирын аппарат дахь очирын тооны нийлбэр нь тэгш тоотой байна.

5.6. Хоорондын замаас явуулсан өртөөндөө буцаж ирэх түлхэгч зүтгүүртэй галт тэрэг явуулдаг өртөөний очирын аппарат нь түлхүүр очир бүхий хэрэгслээр нэмж тоноглогдсон байна.

5.7. Түлхүүр очир бүхий нэмэгдэл хэрэгсэлтэй очирын аппарат нь үндсэн очирогч аваагүй байхад түлхүүр очирогч авч болохгүй, түлхүүр очирогч авсан байхад үндсэн очир авагдахгүйгээр тоноглогдсон байна.

5.8. Галт тэргийг түлхэгч зүтгүүртэйгээр зэргэлдээ өртөө хүртэл явуулдаг өртөөний очирын аппарат нь салдаг очироор тоноглогдсон байна. Салдаг очир бүр нь “очир” ба “билет” гэсэн хоёр хэсгээс бүрдсэн байна.

5.9. Салдаг очир бүхий очирын аппаратыг галт тэрэгний хөдөлгөөнийг цаг хугацаагаар зааглан зохион байгуулах нөхцөлд хэрэглэнэ.

5.10. Очирогч механик очир солигчийн тусламжтай буюу гараар бол өртөөний жижүүрийн байрны дэргэдээс солилцоно.

5.11. Очирогч гараар солих үед очир нь очир өгөгчид хийгдсэн байна. Галт тэрэг зогсолтгүйгээр өнгөрүүлэх үед гаргах сумын бэлчир дээр очир солилтыг гүйцэтгэхгүй.

5.12. Хоорондын замын цахилгаан очирын системийн үед дараах зүйлийг анхаарч ажиллана.

5.12.1. зогсолтгүйгээр өнгөрөх буюу цагийн хуваариар таван минутаас дээшгүй зогсохоос бусад явахад бэлэн болоогүй галт тэргэнд очир авах зөвшөөрөл шаардах;

5.12.2. хэрэглэгдэж байгаа очирогч аппаратад хийлгүй хадгалах;

5.12.3. ирсэн галт тэрэгнээс хүлээн авсан очирогч аппаратад хийлгүйгээр уг хоорондын замд эсрэг чиглэлд явах галт тэрэгний машинчид шилжүүлэн өгөх;

5.12.4. очирогч зэргэлдээ хоорондын зам руу хэтрүүлж авч явах.

ГАЛТ ТЭРЭГ ХҮЛЭЭН АВАХ, ЯВУУЛАХ

5.13. Өртөөний жижүүр галт тэрэг ирэхийн өмнө замналд орсон сэлгээний ажлыг зогсоож, хүлээн авах замналыг бэлтгэж, оруулах дохиог нээнэ. Галт тэрэг өртөөнд ирмэгц очирогч өртөөний жижүүрт хүлээлгэн өгөх ба жижүүр галт тэрэг бүрэн бүрэлдэхүүнтэй ирснийг магадлан, ирсэн очирогч тэр хоорондын замд хамаарагдах эсэхийг шалгаад, галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт очирын дугаарыг тэмдэглэн, очирогч аппаратад хийж, явуулсан өртөөнд нь галт тэрэг ирсэн тухай утсаар мэдэгдэнэ.

5.14. Галт тэрэг түлхэгч зүтгүүртэй ирмэгц өртөөний жижүүр галт тэрэгний зүтгүүрийн машинчаас очирын нэгдүгээр хэсгийг, түлхэгч зүтгүүрийн машинчаас хоёрдугаар хэсгийг хүлээн аваад хоёр хэсгийг нэгтгэж очирын аппаратад хийнэ.

5.15. Өртөөний жижүүр галт тэрэг явуулахын тулд галт тэрэг очих өртөөний жижүүрийн зөвшөөрлийг утсаар дараах маягаар асууна.

“.....-р галт тэргийг явуулж болох уу”

5.16. Өртөөний жижүүр галт тэрэг хүлээн авахад саад тотгор байхгүй бол дараах маягаар утсаар зөвшөөрөл өгнө.

“.....-р галт тэргийг хүлээ” гээд очир авахыг зөвшөөрч индуктор эргүүлж өгнө.

5.17. Явуулах өртөөний жижүүр нь аппаратаас очирьг аваад, галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт, түүний дугаарыг тэмдэглэх үүрэгтэй. Явах галт тэрэгний машинчид очирьг гардуулан өгнө. Сумчны постонд тавигдсан очирьн аппараттай өртөөнд сумчин өөрийн авсан очирьн дугаарыг өртөөний жижүүрт мэдэгдэнэ.

5.18. Гаргах гэрлэн дохиотой замаас цахилгаан очирьн системээр тоноглогдсон хоорондын зам руу галт тэргийг явуулах бол тухайн хоорондын замын очирьг өгөх ба гэрлэн дохионы улаан гэрэл нь унтарсан байна.

5.19. Улаан гэрлийг унтраах боломжгүй тохиолдолд галт тэрэг явуулахыг очироор гүйцэтгэнэ. Энэ тохиолдолд өртөөний жижүүр улаан гэрлийг унтраах боломжгүй ба явуулах замнал бэлэн болсныг машинчид өөрийн биеэр, сумчин буюу дохиочин, радио холбоогоор мэдэгдэнэ.

5.20. Галт тэрэг явуулахаар очир авсны дараа уг галт тэрэг ямар нэг шалтгаанаар яваагүй бол өртөөний жижүүр очирьг аппаратад буцааж хийх үүрэгтэй бөгөөд зэргэлдээ өртөөний жижүүрт энэ тухайгаа мэдэгдэх ба галт тэрэгний хөдөлгөөний ширээний дэвтэрт тэмдэглэлийг "...-р галт тэрэг саатсан" гэж бичнэ.

5.21. Хоорондын замаас явуулсан өртөөнд буцаж ирэх галт тэргийг явуулахдаа зүтгүүрийн машинчид очирьг олгоно.

5.22. Зэргэлдээ өртөөний жижүүрт болон галт тэрэгний диспетчерт галт тэрэг явуулсан болон хоорондын замаас буцаж ирсэн тухай мэдэгдэнэ.

5.23. Галт тэрэг явуулах өртөөний жижүүр зэргэлдээ өртөөний жижүүрээс зам авахаар асуухдаа түлхэгч зүтгүүртэй галт тэрэг явуулах гэж байгаагаа мэдэгдэнэ.

5.24. Очирьн аппарат салдаг очироор тоноглогдоогүй бол хоорондын замын туршид бүрэлдэхүүнд холбогдохгүй явах түлхэгч зүтгүүртэй галт тэргийг явуулах шаардлага гарвал очирьн системийн ажиллагааг зогсоож, галт тэрэгний хөдөлгөөнийг утсан холбоогоор гүйцэтгэнэ.

5.25. Хоорондын замаас явуулсан өртөөнд буцаж ирэх түлхэгч зүтгүүртэй галт тэргийг явуулахад түүчээ зүтгүүрийн машинчид очир, түлхэгчийн машинчид түлхүүр-очирьг олгоно.

5.26. Очирьн аппарат түлхүүр-очироор тоноглогдоогүй бол хоорондын замаас явуулсан өртөөнд буцаж ирэх түлхэгч зүтгүүртэй галт тэрэг явуулах шаардлага гарвал очирьн системийн ажиллагааг зогсоож, галт тэрэгний хөдөлгөөнийг утсан холбоогоор гүйцэтгэнэ.

ЦАХИЛГААН ОЧИРЫН СИСТЕМ ГЭМТЭЛТЭЙ ҮЕИЙН ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН БА ОЧИРЫН АППАРАТАД ОЧИРЫН ТООНЫ ТОХИРУУЛГА ХИЙХ

5.27. Цахилгаан очирьн системийг гэмтэлтэйд тооцох нөхцөл:

5.27.1. хоорондын зам чөлөөтэй байхад очирьг аппаратад хийж болохгүй ба түүнийг аппаратаас авч болохгүй байвал;

5.27.2. хоорондын замд хамаарагдах очир гээгдсэний улмаас очирьн тоо сондгой болсон;

5.27.3. очирьн аппарат буюу индуктор ломбогүй байвал;

5.27.4. индукторын бариул гэдрэг эргэх /якорийн хамт/;

5.27.5. зэргэлдээ өртөө цахилгаан гүйдэл өгөөгүй байхад очирьн аппаратын гүйдэл заагчийн зүү хөдлөх буюу хонх дуугарч байх эдгээр болно.

5.28. Энэхүү журмын 5.26-д дурдсан тохиолдолд болон очирьн аппаратыг засварлах, шилжүүлэх, өөрчлөн солих үед цахилгаан очирьн системийг ашиглахыг зогсоож, галт тэрэгний хөдөлгөөнийг утсан холбоогоор удирдана.

5.29. Галт тэрэгний хөдөлгөөнийг холбооны нэг хэрэгслээс нөгөө хэрэгсэлд шилжүүлэх, холбооны үндсэн хэрэгслийг сэргээхэд галт тэрэгний диспетчер нь хоорондын зам чөлөөтэй ба аппаратанд очир бүрэн байгааг өртөөний жижүүрээр дамжуулан магадласны дараа тушаал өгч гүйцэтгэнэ.

5.30. Очирын системийн үеийн өртөө хоорондын шууд холбоо гэмтэж очирын аппаратын ажиллагаа хэвийн ажилтай байх үед галт тэрэгний хөдөлгөөнийг цахилгаан очирын системээр гүйцэтгэж, яриаг галт тэрэгний диспетчерийн холбоогоор явуулна.

5.31. Галт тэрэгний диспетчерийн холбоо гэмтэлтэй үед цахилгаан очирын системийн гэмтлийг илрүүлсэн өртөөний жижүүр нь энэ тухай “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т бичлэг хийгээд зэргэлдээ өртөөний жижүүрт галт тэрэгний утсан мэдээг өгөхдөө:

“Очирын систем гэмтэлтэй. Танайхаас хамгийн сүүлд ...-р галт тэрэг ирсэн. Танайд хамгийн сүүлд ...-р галт тэрэг явуулсан. Надад ... ширхэг очир байна. Утсан холбоонд шилжинэ үү. Өртөөний жижүүр / нэр, гарын үсэг/” гэнэ.

5.32. Зэргэлдээ өртөөний жижүүр хүлээн авсан мэдээллийг шалгаад өөртөө байгаа очирыг тоолж хоёр өртөөний аппарат дахь очирын тоо тэгш байвал дараах хариуг өгнө.

“Танайхаас хамгийн сүүлд ... -р галт тэрэг ирсэн. Танайд хамгийн сүүлд ...-р галт тэрэг явуулсан. Надад ... ширхэг очир байна. Хоорондын зам чөлөөтэй. Утсан холбоонд шилжлээ. Өртөөний жижүүр / нэр, гарын үсэг/”

5.33. Очир гээгдсэн, ирсэн ба өнгөрсөн галт тэрэгнээс очир аваагүй тохиолдолд өртөөний жижүүр “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т бичлэг хийж, галт тэрэгний диспетчерт илтгэнэ.

5.34. Галт тэрэгний диспетчер хоорондын замын чөлөөтэйг болон түүнийг хязгаарлагч өртөөдийн аппаратад байгаа очирын тоог магадлаад утсан холбоонд шилжих тухай тушаал өгнө.

5.35. Өртөөний жижүүр цахилгаан очирын системийн ажиллагааг сэргээхийн тулд цахилгаан механикчийг аппаратаас дахин нэг очир авахыг шаардана.

5.36. Аппаратаас авсан очир нь цахилгаан механикчид хадгалагдана. Очир авсан тухай цахилгаан механикч ба өртөөний жижүүр галт тэрэгний диспетчерт илтгэх үүрэгтэй бөгөөд үүний дараа цахилгаан очирын системийн ажиллагаа сэргээгдэнэ.

5.37. Гээгдсэн очир олдвол өртөөний жижүүр энэ тухай цахилгаан механикчид мэдэгдэж, цахилгаан механикч олдсон очирыг түрүүчийн гаргаж авсан очирын хамт аппаратад хийх хүртэл өөртөө хадгалах ба очируудыг аппаратад хийсний дараа энэ тухай “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т бичлэг хийнэ.

5.38. Хязгаарлагч аль нэг өртөөний аппарат дахь очирын тоо хоорондын замын хоёр аппаратад байгаа нийт очирын тооны дөрөвний нэгээс бага байвал өртөөний жижүүр очирын тоог тохируулах шаардлагатай болсон тухай цахилгаан механикчид мэдэгдэнэ.

5.39. Цахилгаан механикч нь зэргэлдээ өртөөнд очиж өртөөний жижүүрийг байлцуулан очирын аппаратыг онгойлгон тэгш тооны очирыг авч, “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т авсан очирын тоо, дугаарыг заасан бичлэгийг өртөөний жижүүртэй хамтран хийнэ.

5.40. Цахилгаан механикч нь авсан очируудыг очирын тоог тохируулах шаардлагатай болсон өртөөнд жижүүрийг байлцуулан очирын аппаратад хийх ба хийсэн очирын тоо, дугаарыг заасан бичлэгийг “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т бичнэ.

5.41. Очирын тохируулга хийсэн тухай цахилгаан механикчийн тэмдэглэл нь өртөөний жижүүрийн гарын үсэг зурснаар батлагдана.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

ХОЛБООНЫ УТСАН ХЭРЭГСЛИЙН ҮЕИЙН ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН

6.1. Холбооны утсан хэрэгслийн үед галт тэрэг хоорондын зам эзлэх зөвшөөрөл нь зүтгүүрийн машинчид өгөх замын утсан мэдээ болно. Замын утсан мэдээ олгохын өмнө жижүүр зэргэлдээ өртөөний жижүүрээс галт тэрэг явуулах зөвшөөрөл авна.

6.2. Өртөөний жижүүр галт тэрэгний диспетчерийн холбоогоор зэргэлдээ өртөөний жижүүртэй албан ярилцлага хийж, утсан мэдээний дэвтэрт тэмдэглэсний дагуу утсан мэдээний маягт бөглөнө. Тэгш чиглэлийн галт тэргэнд хөх өнгийн, сондгой чиглэлийн галт тэргэнд цагаан өнгийн утсан мэдээний маягт хэрэглэнэ. Галт тэрэгний диспетчерийн холбоо гэмтэлтэй үед өртөө хоорондын холбоогоор албан ярилцлага хийгдэнэ.

6.3. Өртөө хоорондын холбоо, галт тэрэгний диспетчерийн холбоо гэмтэлтэй тохиолдолд галт тэрэгний хөдөлгөөний талаар хийгдэх яриаг өөр төрлийн холбоогоор явуулж болно. Замын утсан мэдээний маягтыг өртөөний жижүүр өөрөө галт тэрэгний утсан мэдээний дэвтэрт бичигдсэний дагуу бөглөж бичнэ.

6.4. Холбооны утсан хэрэгслийн үеийн галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохицуулахад дараах үйлдлийг гүйцэтгэж болохгүй.

6.4.1. Хоорондын зам эзэлгээтэй байхад галт тэрэг явуулахаар зөвшөөрөл хүсэх;

6.4.2. Замын утсан мэдээний маягтыг зэргэлдээ өртөөнөөс галт тэрэг хүлээн авах зөвшөөрлийн утсан мэдээ авахаас өмнө бөглөж бичих;

6.4.3. Өөрөөс явуулах замын утсан мэдээг галт тэрэгний утсан мэдээний дэвтэрт бичихээс өмнө ба өртөөний жижүүрийн гарын үсэггүйгээр дамжуулах.

6.5. Замын утсан мэдээ нь машинчид зэргэлдээ өртөөний оруулах дохио хүртэл галт тэрэгтэй явах эрхийг олгоно. Замын утсан мэдээний маягтыг гуравдугаар хавсралтаар, загварыг дөрөвдүгээр хавсралтад үзүүлэв.

6.6. Замын утсан мэдээ олгосон үед гаргах гэрлэн дохиотой замаас галт тэрэг явуулахад хориглосон заалттай дохио өнгөрөх эрх нь замын утсан мэдээ болно.

6.7. Галт тэргийг хос зүтгүүртэй буюу хоорондын замын туршид явах түлхэгч зүтгүүртэй явуулах үед замын утсан мэдээг түүчээ зүтгүүрийн машинчид өгнө.

6.8. Хоорондын замаас буцаж ирэх түлхэгч зүтгүүртэй галт тэрэг явуулах үед замын утсан мэдээг түүчээ ба түлхэгч зүтгүүрийн машинчид олгоно.

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ УТСАН МЭДЭЭНИЙ ДЭВТЭР ХӨТЛӨХ

6.9. Холбооны утсан хэрэгслээр галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохицуулах үед өртөө бүрт галт тэрэгний утсан мэдээний дэвтэр хөтлөгдөнө. Хөтлөгдөж байгаа утсан мэдээний дэвтрээс тухайн хоорондын замын чөлөөтэй буюу эзэлгээтэй байдал нь тодорхой харагдаж байна.

6.10. Нэг замт хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөдөд хоорондын замын тоогоор дэвтэр хөтөлнө. Утсан мэдээний бичлэгийг дараалсан байдлаар гүйцэтгэнэ.

6.11. Галт тэрэгний утсан мэдээний дэвтрийг өртөөний жижүүр өөрөө хөтөлж гарын үсэг зурж баталгаажуулна. Галт тэрэгний утсан мэдээний дэвтэрт бичих бичлэгийн хугацааг түргэтгэхийн тулд суурь бүтэц эзэмшигчийн шийдвэрийн дагуу галт тэрэгний утсан мэдээний эх бичлэг бүхий тусгай тэмдгийг хэрэглэж болно.

6.12. Явуулж байгаа галт тэрэгний утсан мэдээний дугаарлалтыг хоног бүрийн 00:00 цагаас нэгээс эхлэн дугаарлаж тухайн хоорондын зам бүрт утсан мэдээний дэвтэрт бүртгэнэ.

6.13. Дохиолол холбооны үндсэн хэрэгслийн гэмтэл хоногийн дотор дахин давтагдан утсан холбоонд шилжсэн бол анхны шилжилтээр эхлэн бүртгэсэн замын утсан мэдээний дугаарлалтын дарааллыг хэвээр хадгална.

6.14. Галт тэрэгний утсан мэдээнд ямар нэгэн засвар нэмэлт хийж, баллаж үл болно.

6.15. Галт тэрэгний утсан мэдээний маягтыг буруу бичих, засвар хийсэн тохиолдолд чагтлан зурж, “хүчингүй” гэсэн тэмдэглэл хийж шинээр бичнэ. “Хүчингүй” гэсэн тэмдэглэлтэй утсан мэдээг дугаарлахгүй.

6.16. Өртөөний жижүүр ээлж хүлээн авах ба хүлээлгэн өгөхдөө галт тэрэгний утсан мэдээний дэвтэртэй танилцан гарын үсэг зурна.

ТАНИЛЦАВ:

“Сар, өдөр, цаг, минут,

Ээлж хүлээн авсан. Өртөөний жижүүр

/нэр, гарын үсэг/

Ээлж хүлээлгэж өгсөн. Өртөөний жижүүр

/нэр, гарын үсэг/”

6.17. Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулах үндсэн хэрэгслийн ажиллагаа алдагдаж холбооны утсан хэрэгсэлд шилжсэн нөхцөлд өртөөний жижүүр ээлж хүлээлцэхдээ галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт галт тэрэгний диспетчерийн ... тоот тушаалаар холбооны утсан хэрэгсэлд шилжсэн гэсэн тэмдэглэл хийж зэргэлдээ өртөөний жижүүрт өөрийн нэрийг хэлж утсан мэдээний дэвтэрт хүлээлцсэн тухай бичлэгийн дор тэмдэглүүлнэ.

“Сар, өдөр, цаг, минут

Диспетчерийн... дугаар тушаалтай... утсан холбоотой ээлж хүлээлгэж өгсөн.

Өртөөний жижүүр

/нэр,

гарын үсэг/”

6.18. Галт тэрэгний утсан мэдээ нэвтрүүлэхийн өмнө өртөөний жижүүр нэг нь нөгөөдөө өөрсдийн албан тушаал, нэрийг мэдэгдэнэ. Утсан мэдээг дамжуулах талаар өртөөний жижүүрүүдийн хоорондох яриа нь зөвхөн галт тэрэгний диспетчерийн холбоогоор явагдана.

6.19. Галт тэрэгний утсан мэдээг дамжуулсаны дараа түүний шалгалтыг утсан мэдээг хүлээж авсан ажилтнаар эх бичлэгийн үг нэг бүрээр давтуулах замаар гүйцэтгэнэ. Хүлээн авсан өртөөнөөс дамжуулсан бичлэг нь дамжуулсан өртөөний жижүүр “зөв” гэсэн үгээр нотлосны дараа хоёр өртөөний галт тэрэгний утсан мэдээний дэвтэрт утсан мэдээг дамжуулсан ба хүлээн авсан цаг, минутыг тэмдэглэж өртөөний жижүүр гарын үсэг зурж баталгаажуулна. Галт тэрэгний хөдөлгөөний үеийн утсан мэдээний загваруудыг дөрөвдүгээр хавсралтад үзүүлэв.

6.20. Галт тэрэг хүлээн авах ба явуулах үед галт тэрэгний утсан мэдээний үндсэн загварыг хэрэглэнэ.

6.21. Явуулсан өртөөнд буцаж ирэх галт тэрэг явуулах үед галт тэрэгний утсан мэдээ нэвтрүүлэх горимыг дөрөвдүгээр хавсралтад заасан байдлаар мөрдөнө:

6.21.1 зэргэлдээ өртөө хүртэл явах түлхэгчтэй галт тэрэг явуулах үед утсан мэдээ 1, 2, 3, 4 дүгээр загвараар “түлхэгчтэй” гэдэг үг нэмж дамжуулагдана.

6.21.2 галт тэрэг явуулсан тухай мэдэгдлийг 3 дугаар загвараар, харин түүний буцаж ирсэн тухайг 7 дугаар загвараар нэвтрүүлнэ.

6.21.3 явуулсан өртөөндөө түлхэгч зүтгүүр нь хоорондын замаас буцаж ирэх галт тэрэг явуулна.

6.21.4 галт тэрэг явуулсан тухай мэдэгдлийг 3 дугаар загвараар “..... дугаар километрээс буцаж ирэх түлхэгчтэй” гэсэн үгнүүд нэмж дамжуулна.

6.21.5 галт тэрэг ирсэн мэдэгдлийг 4 дүгээр загвараар, түлхэгч буцаж ирсэн тухай 10 дугаар загвараар нэвтрүүлнэ.

6.22. Галт тэрэг зөрүүлж явуулах үед эсрэг чиглэлд явуулах галт тэрэгтэй өртөөний жижүүр 4 болон 1 дүгээр загварыг нэгтгэн галт тэрэг ирсэн тухай зэргэлдээ өртөөнд мэдэгдэхийн хамт галт тэрэг явуулах асуултыг тавина.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

ДОХИОЛОЛ ХОЛБООНЫ ТОГТООСОН БҮХ ХЭРЭГСЛИЙН АЖИЛЛАГАА ТАСАРСАН ҮЕИЙН ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН

7.1. Дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасарсан үед галт тэрэгний хөдөлгөөнийг бичгэн мэдэгдлийн тусламжтайгаар зохицуулна.

7.2. Хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөдийн жижүүр, галт тэрэгний диспетчерийн хооронд галт тэрэгний хөдөлгөөний тухай албан яриаг тэдгээрийн мэдэлд байгаа холбооны бүх хэрэгслээр явуулах бололцоогүй тохиолдолд галт тэрэгний хөдөлгөөнийг бичгэн мэдээгээр тогтооно.

7.3.Дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасарсан үед галт тэрэг хоорондын зам эзлэх эрх нь өртөөний жижүүр машинчид олгох цагаан өнгийн хуудсан дээр улаан бичгээр бичигдсэн зөвшөөрөл болно.

7.4.Энэ үед явуулсан галт тэрэг зэргэлдээ өртөөнд хүрсэн тухай мэдээ байхгүй бол өмнө нь яваа галт тэрэгний сүүлч хамгаалагдаагүй байж болох тул машинч хоорондын замд сонор сэрэмжтэй нэн даруй зогсоход бэлэн явна.

7.5.Дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасарсан үед явуулахыг хориглох галт тэрэг:

7.5.1. зорчигч ба хүмүүсийн;

7.5.2. тэсрэх дэлбэрэх аюултай, хэтрүү овортой ачаатай ба урт бүрэлдэхүүнтэй;

7.5.3. сэргээн босгох, галын галт тэрэг, туслах зүтгүүрээс бусад хоорондын замд зогсож ажиллах;

7.5.4. хоорондын замд нийлсэн зам руу явах.

7.6. түлхэгч зүтгүүр зэргэлдээ өртөө хүртэл хоорондын замыг гүйцэт туулж очно.

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН

7.7.Дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасарсан үед хоорондын замд галт тэрэгний хөдөлгөөнийг бичгэн мэдээгээр тогтоох хүртэл нэг замт хэсэгт давуутай чиглэл болох сондгой чиглэлийн галт тэргийг явуулж болно.

7.8.хоорондын замд бичгэн мэдээг тогтоохоос өмнө давуутай чиглэлийн эсрэг дараах галт тэрэгнээс бусад галт тэргийг явуулахгүй.

7.8.1.холбоо тасрахаас өмнө явуулах зөвшөөрөл авсан галт тэрэг;

7.8.2.тусламж ирүүлэх тухай хоорондын замаас авсан шаардлагаар явах сэргээн босгох, галын галт тэрэг ба туслах зүтгүүр.

7.9.давуутай чиглэлийн өртөөнөөс анхны галт тэрэг явуулахад зэргэлдээ өртөөний жижүүрийн зөвшөөрөл шаардагдахгүй.

7.10.дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасарсан хоорондын замд сэргээн босгох, галын галт тэрэг, дрезин, туслах зүтгүүрийг давуутай болон эсрэг аль ч чиглэлд явуулж болох бөгөөд зөвхөн хоорондын замд зогссон галт тэрэгний машинчаас буюу зам, дохиолол холбоо, эрчим хүчний салбар нэгжийн ажилтнаас зохих шаардлагыг хүлээн авсны дараа ийнхүү явуулахыг зөвшөөрнө.

7.11.дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасарсан үед өртөөдийн хооронд бичгэн мэдээг хоорондын замд явуулж байгаа анхны галт тэргээр эхэлнэ. Энэ үед түүчээ зүтгүүрийн машинчид, хоорондын зам эзлэх эрх болох цагаан өнгийн хуудсан дээр улаанаар бичигдсэн зөвшөөрлийг олгоно.

7.12.энэхүү журмын 7.11-т заасан галт тэрэгний машинчаар зэргэлдээ өртөөнд цаашид галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохицуулах тухай дараах маягтын дагуу бичсэн мэдээг хүргүүлнэ. Үүнд:

Маягт А: “Танайд ... дугаар галт тэргийг ...цаг ... минутанд явууллаа. Хүрэхийн хамт танайхаас галт тэрэг ирүүлэхийг хүлээе. Өртөөний жижүүр.

Маягт Б: “Танайд ... дугаар галт тэргийг ... цаг ... минутанд явууллаа. Хойноос нь ... цаг ... минутанд ... дугаар галт тэргийг бас явуулна. Өртөөний жижүүр.

7.13.дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасарсан бол хоорондоо холбоогүй болсон өртөөдөөр хязгаарлагдсан хоорондын замд явуулах сондгой чиглэлийн галт тэрэг байхгүй тохиолдолд, анхны галт тэрэг явуулах эрхтэй өртөөний жижүүр зэргэлдээ өртөөнөөс энэ хоорондын замд явуулах галт тэрэг байгааг мэдэж байгаа бол маягт “В”-гээр бичсэн мэдээг зэргэлдээ өртөөнд хүргүүлнэ.

Маягт В: “Танайхаас галт тэрэг хүлээе. Өртөөний жижүүр

7.14. бичгэн мэдээний маягт “В”-г хүргэхийн тулд ганц зүтгүүр, дрезин, бусад тээврийн хэрэгсэл ашиглахыг зөвшөөрнө.

7.15.маягт “А”, “Б”, “В”-д бичигдсэн мэдээг өртөөний жижүүр хүлээн авсны дараа галт тэрэгний хөдөлгөөнийг бичгэн мэдээгээр тогтоосонд тооцно.

7.16. нэг чиглэлд явах галт тэрэгнүүдийг урьд нь явуулсан галт тэрэгний хоорондын замыг туулах хугацаан дээр гурван минутыг нэмж тооцоод явуулна.

7.17. Холбоо тасрахаас өмнө хэсэглэх газар гэж тооцогдон ажиллаж байсан замын постууд галт тэрэгний хөдөлгөөнд оролцохгүй.

7.18. Дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасрахаас өмнө давуутай чиглэлийн галт тэргийг өртөөнөөс хоорондын замд нийлсэн зам руу явуулсан бол тухайн галт тэрэг хүрсэн ба түүнийг татаж авсан тухай туслах постын жижүүрээс мэдэгдэл аваагүй тохиолдолд уг галт тэрэг туслах постод хүрэх, нийлсэн замд галт тэргийг татаж авахад шаардагдах бүх хугацаан дээр 3 минут нэмсэн бүх нийлбэрийг хоорондын зам эзэлгээтэй байх хугацаа гэж тооцно.

7.19. Дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасарсан бүхий л хугацааны турш галт тэргийг цагаан өнгийн хуудсан дээр улаанаар бичигдсэн зөвшөөрлөөр явуулна.

7.20. Өртөө хоорондын холбоог таслахгүйн тулд өртөөний жижүүрүүд байгууламжийн ажиллагааг сэргээх хүртэл тэгш болон сондгой чиглэлд явж байгаа галт тэрэг бүрийн түүчээ зүтгүүрийн машинчаар галт тэрэг хэрхэн явуулж байх тухай бичгэн мэдээг “А” буюу “Б” маягтаар илгээх үүрэгтэй. Тус бичгэн мэдээний “А” буюу “Б” маягтын загварыг тавдугаар хавсралтад үзүүлэв.

7.21. “А”, “Б”, “В” маягтаар бичигдсэн мэдээнүүд нь хоёр өртөөний галт тэрэгний утсан мэдээний дэвтэрт бичигдэнэ.

7.22. Дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасрахаас өмнө давуутай чиглэл болох сондгой талын өртөөний жижүүр тэгш чиглэлээс галт тэрэг хүлээж авах зөвшөөрөл өгсөн бол энэ галт тэрэг ирэх хүртэл буюу зэргэлдээ өртөөнөөс /постоос/ галт тэрэг явуулахаа больсон тухай мэдээ хүлээн авах хүртэл хоорондын замыг эзэлгээтэйд тооцно.

7.23. Нийлсэн замын постонд тэгш чиглэлд галт тэрэг явуулах зөвшөөрөл өгсөн бол галт тэрэг ирсэн ба түүнийг нийлсэн зам руу татаж авсан тухай мэдэгдэл постоос хүлээн авах хүртлээ хоорондын замыг эзэлгээтэйд тооцно.

7.24. Дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийн ажиллагаа тасрахаас өмнө туслах постын жижүүрт сондгой чиглэлийн галт тэргийг нийлсэн замаас явуулах зөвшөөрөл өгсөн ба түүнээс уг галт тэргийг явуулсан тухай мэдээ хүлээн авсан бол холбоо тасарсаны дараа давуутай чиглэлийн галт тэрэг хоорондын замд явуулах өртөөний жижүүр постоос өртөө хүртэлх хоорондын замын хэсгийг явж өнгөрөхөд шаардагдах хугацаан дээр 3 минутыг нэмж, дараа нь энэ чиглэлд зэргэлдээ өртөө рүү анхны галт тэрэг явуулахыг зөвшөөрнө.

7.25. Нийлсэн замын постоос сондгой галт тэрэг явуулсан тухай мэдэгдэл хүлээн аваагүй бол постын жижүүрээс сумыг гол замд тавьсан тухай буюу галт тэргийг явуулаагүй саатуулсан тухай мэдэгдэл хүлээн авах хүртэл хоорондын замыг эзэлгээтэйд тооцно.

7.26. Постоос зохих мэдэгдэл хүлээн аваагүй ба холбоо тасрахаас өмнө нийлсэн замаас ирэх, нийлсэн замдаа буцаж очих галт тэргийг явуулахаар зөвшөөрөл өгсөн тохиолдолд хоорондын замд галт тэрэг явуулахгүй.

7.27. Холбоо тасарсанаар давуутай чиглэлд анхны галт тэрэг явуулах эрхтэй өртөөний жижүүр холбоо тасрахаас өмнө галт тэрэг явуулах зөвшөөрөл авсан бол энэ зөвшөөрлөөр явуулж байгаа галт тэргээр нэгэн зэрэг зэргэлдээ өртөөний жижүүртэй бичгэн холбоо тогтоох үүрэгтэй.

7.28. Дохиолол холбооны тогтоосон бүх хэрэгслийг сэргээсний дараа галт тэрэгний хөдөлгөөнийг ямар төрлийн хэрэгслээр гүйцэтгэхийг галт тэрэгний диспетчерийн тушаалаар тогтоох бөгөөд тэрээр урьдчилан хоорондын зам чөлөөлөгдсөнийг шалгуулах үүрэгтэй.

7.29. Дохиолол холбооны тогтоосон хэрэгсэл галт тэрэгний диспетчерийн холбооноос өмнө сэргээгдвэл давуутай чиглэлд галт тэрэг явуулах эрхтэй өртөөний жижүүр зэргэлдээ өртөөний жижүүрт дараах утсан мэдээг нэвтрүүлнэ.

“...өртөөдийн хоорондын замд галт тэрэгний хөдөлгөөнийг холбооны ... хэрэгслээр тогтоов. Танайхаас хамгийн сүүлд ... дугаар галт тэрэг ирсэн.

Танайд ... дугаар галт тэрэг явуулсан. Өртөөний жижүүр...”, Зэргэлдээ өртөөний жижүүр хоорондын зам чөлөөтэй эсэхийг магадлаад дараах хариуг өгнө.

“Танайхаас хамгийн сүүлд ... дугаар галт тэрэг ирсэн. Танайд ... дугаар галт тэрэг явуулсан.

Хоорондын зам чөлөөтэй. Өртөөний жижүүр

7.31. Эдгээр утсан мэдээг солилцсоны дараа хоёр өртөөний жижүүрүүд дохиолол холбооны үндсэн хэрэгслийн үеийн галт тэрэгний хөдөлгөөнд шилжинэ.

7.32. Дараах холбооны хэрэгслүүд нэгэн зэрэг тасарсан нөхцөлд дохиолол холбооны бүх төрлийн холбоо тасарсан гэж үзнэ.

7.32.1. галт тэрэгний захирагчийн холбоо;

7.32.2. өртөө хоорондын холбоо;

7.32.3. галт тэрэгний радио холбоо;

7.32.4. албан яриа баримтжуулан бичих төхөөрөмжинд холбогдсон суурин утас.

Суурин утасны мэдэгдэлийн загварыг тавдугаар хавсралтад үзүүлэв.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ

СЭРГЭЭН БОСГОХ ГАЛТ ТЭРЭГ, ДРЕЗИН, ГАЛЫН ГАЛТ ТЭРЭГ БА ТУСЛАХ ЗҮТГҮҮРИЙН ХӨДӨЛГӨӨН

8.1. Сэргээн босгох, галын галт тэрэг, дрезин, туслах зүтгүүрийг замд зогсож саатсан галт тэрэгний түүчээ зүтгүүрийн машинч, /туслах машинч/ төмөр замын ажилтан нараас хүлээн авсан тусламж хүссэн тухай /бичгээр, утсаар, радио холбоогоор дамжуулсан/ хүсэлтийг үндэслэн хоорондын замд явуулна.

8.2. Сэргээн босгох ба галын галт тэргийг дуудах ажлыг суурь бүтэц эзэмшигчийн баталсан зааврын дагуу гүйцэтгэнэ.

8.3. Хоорондын замд зогссон галт тэрэгний машинч /туслах машинч/ тусламж шаардах үедээ өртөөний жижүүр буюу галт тэрэгний диспетчерт галт тэрэгний зүтгүүр хэддүгээр километрийн, хэддүгээр зуутаад ямар шалтгаанаар зогссон тухай мэдэгдэнэ.

8.4. Өртөөний жижүүр буюу галт тэрэгний диспетчертэй утсан ба радио холбоо байхгүй үед өртөөнд бичгэн шаардлага хүргэж өгөхийн тулд галт тэрэгний зүтгүүрийг шаардлагатай тохиолдолд ашиглаж болно. Зүтгүүрийг бүрэлдэхүүнээс салгахын өмнө вагонуудыг өөрөө өнхрөхөөс хамгаалан тооцоот тоормосны ивүүр буюу гар тоормосоор бэхэлсний дараа зүтгүүр салгахыг зөвшөөрнө.

8.5. Зүтгүүрийг бүрэлдэхүүнээс салгахын өмнө үлдэж байгаа вагоны төгсгөлийн краныг бүрэн онгойлгож автомат тоормосыг ажиллагаанд оруулсан байна.

8.6. Замын хэвгийн байдлаас болж зогссон газарт нь орхих галт тэрэгний бүрэлдэхүүнийг бэхлэхэд вагон бэхлэх хэрэгсэл нь хүрэлцэхгүй бол зүтгүүрийг бүрэлдэхүүнээс салгаж болохгүй.

8.7. Хоорондын замаас тусламж хүссэн машинч нь өртөөний жижүүрт мэдэгдсэн бол галт тэргийг тусламж хүссэн километр, зуутаас хөдөлгөж болохгүй.

8.8. Хоорондын замд аргагүйдэн зогссон галт тэргийг тусламж ирэх хүртэлх хугацаанд Төмөр замын дохиолол холбооны журмын 4.9-т зааснаар хамгаалалт хийнэ.

8.9. Өртөөний жижүүр сэргээн босгох, галын галт тэрэг, туслах зүтгүүр илгээх тухай хүсэлтийг хүлээн авангуут нэн даруй галт тэрэгний диспетчерт илтгэнэ. Утсаар буюу радио холбоогоор хүлээж авсан хүсэлтийг галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт тэмдэглэнэ.

8.10. Сэргээн босгох ба галын галт тэрэг, туслах зүтгүүрийг тусламж хүссэн хэсэгт явуулахыг галт тэрэгний диспетчерийн тушаалаар гүйцэтгэнэ.

8.11. Галт тэрэгний диспетчер тусламж үзүүлэх тухай хүсэлтийг хүлээж аваад ээлжийн ахлах диспетчерт мэдэгдэнэ. Ээлжийн ахлах диспетчер нь диспетчерүүдтэй хамтран хоорондын замыг хязгаарлагч аль өртөөнөөс тусламж үзүүлэх, аль өртөө рүү хөдлөх бүрэлдэхүүнийг авахыг тогтооно.

8.12. Галт тэрэгний диспетчер нь сэргээн босгох, галын галт тэргийг яаралтай явуулах болсон тухай сэргээн босгох болон галын галт тэрэгний даргад мэдэгдэнэ.

8.13. Сэргээн босгох, галын галт тэрэг ба туслах зүтгүүрийг бусад бүх галт тэрэгний хөдөлгөөнд хаагдаж байгаа хоорондын замд энэ журмын 10.30-д заасны дагуу явуулна.

8.14. Зүтгүүрийн машинчид ташуу улаан зураастай цагаан өнгийн маягт дээр бичигдсэн зөвшөөрлийг олгоно. Маягтанд сэргээн босгох, галын галт тэрэг буюу туслах зүтгүүр хэддүгээр километрийн, хэддүгээр зуут хүртэл явж очих газрыг заасан байна.

8.14.1. Галт тэрэгний сүүл талаас тусламжийг үзүүлэх бол галт тэрэгний диспетчер томъёолсон уртыг тооцож, өртөөний жижүүрт мэдэгдэж, тусламж хүсэгч хэддүгээр километрийн, хэддүгээр зуутад хамгаалалт хийснийг тогтооно.

8.15. Саадтай газрын дэргэд галт тэрэгний хөдөлгөөнд зориулан түр пост нээсэн тохиолдолд машинчид ташуу улаан зураастай цагаан өнгийн маягт дээр бичсэн зөвшөөрлийг олгоно. Энэ үед сэргээн босгох, галын галт тэрэг, туслах зүтгүүрийн хөдөлгөөнийг хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөдийн жижүүр, постын жижүүртэй урьдчилан тохиролцсоноор гүйцэтгэнэ.

8.16. Тусламж шаардсан галт тэрэгний зүтгүүр болон сүүлийн вагон зогсож байгаа км зуутаас 1000 метрт зогссон байхаар тооцож туслах зүтгүүрийн машинчид ташуу улаан зураастай маягтыг олгоно.

8.17. Хаалттай хоорондын замд явуулж байгаа сэргээн босгох, галын галт тэрэг, тусламжийн зүтгүүр бүрийг өртөөний дарга, түүний эзгүйд орлогч буюу ажлаас чөлөөтэй байгаа өртөөний жижүүрийн аль нэг нь дагалдаж явна. Дагалдаж явах ажилтан нь галт тэрэгний диспетчерээс галт тэрэг зогсож байгаа километр, зуутыг тодруулж, өртөөний жижүүрийн өгч байгаа маягтанд заасан километр, зуут зөв байгааг магадлана.

8.18. Тусламжийн зүтгүүрийн бригад ташуу улаан зураастай цагаан өнгийн зөвшөөрлийн маягтанд заасан километр, зуутад зогсоно. Дагалдан яваа ажилтны удирдлаганд тусламж шаардсан галт тэрэг /бүрэлдэхүүн/-д зүтгүүрийг холбож, бүрэлдэхүүнийг бэхэлсэн ивүүрийг бүрэн авсныг магадлан галт тэргийг зөвшөөрлийн маягтанд заасан өртөө, зөрлөгт явуулна.

8.19. Тусламж үзүүлэхээр хоорондын замд явж байгаа зүтгүүрийн машинч нь ташуу улаан зураастай цагаан өнгийн маягт дээр бичигдсэн зөвшөөрөлд заагдсан газраас 2 километрийн өмнө хурдаа бууруулж 25 км/цагаас ихгүй хурдтай явж саад тохиолдвол нэн даруй зогсоход бэлэн сонор сэрэмжтэй явна.

8.20. Хөдлөх бүрэлдэхүүн замаас гараагүй, замын байгууламж төхөөрөмж эвдрээгүй бол дагалдан явсан ажилтан өртөөнд галт тэргийг бүрэн бүрэлдэхүүнтэй орж ирсний дараа галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт бичлэг хийж, хоорондын замыг бүх галт тэрэгний хөдөлгөөнд сэргээлгэнэ.

8.21. Хоорондын замд сэргээн босгох, галын галт тэрэг, тусламжийн зүтгүүр, дрезин явуулсан ба буцаж ирсэн цаг, минутыг өртөөний жижүүр галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт тэмдэглэж зэргэлдээ өртөөний жижүүр, галт тэрэгний диспетчерт мэдэгдэнэ.

8.22. Хоорондын замд гарсан аливаа саад бэрхшээлийг арилгахад оролцож ажилласан замын ажилтны мэдэгдлийг /бичгээр, утсаар, радио холбоогоор дамжуулсан/ өртөөний жижүүрийн дамжуулснаар галт тэрэгний диспетчер хоорондын замыг нээх тушаал өгнө. Тушаалын заалтыг галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт тэмдэглэнэ. Утсаар болон радио холбооны хэрэгслээр мэдэгдэл өгсөн бол тухайн ажилтан ажил дууссаны дараа өртөөний жижүүрт хөтлөгдөх галт тэрэгний хөдөлгөөний дэвтэрт бичлэг хийж гарын үсэг зурна.

8.23. Галт тэрэг хоорондын замд салсан /тасарсан/ үед машинч дараах үүргийг гүйцэтгэнэ.

8.23.1. галт тэрэгний бүрэлдэхүүн салсан, тасарсан тухай хоорондын замын хязгаарлагч өртөөдийн жижүүрт мэдэгдэнэ.

8.23.2. туслах машинчаар бүрэлдэхүүний байдал, салсан вагонуудын холбох төхөөрөмжийг шалгуулж, тэдгээр нь гэмтэлгүй бол туслах машинчийн дохиогоор галт тэрэгний салсан бүрэлдэхүүнийг 3 км/цагаас илүүгүй хурдтай ухрааж холбоно.

8.23.3. тоормосны эвдэрсэн хийн зөөлөн хоолойг нөөцөөс буюу сүүлчийн вагоноос эсвэл зүтгүүрийн өмнө талаас авч солино. Суурь бүтэц эзэмшигчээс баталсан авто тоормосын зааврын дагуу тоормосын товчилсон туршилт хийнэ.

8.23.4. туслах машинч нь бүрэлдэхүүнийг холбосны дараа хөдөлгөөнийг сэргээхийн өмнө галт тэрэгний бүрэлдэхүүн бүрэн эсэхийг сүүлчийн вагоны дугаар, сүүлийн дохиогоор магадлана.

8.24. Дараах нөхцөлд хоорондын замд галт тэрэгний тасарсан бүрэлдэхүүнийг хооронд нь холбож болохгүй.

8.24.1. байгаль, цаг агаарын тохиромжгүй нөхцөлд дохиог ялгахад хүндрэлтэй байвал;

8.24.2. тасарсан бүрэлдэхүүн 0.0025-аас огцом хэвгий дээр зогссон нь холбох үед түлхэлтээс өөрөө галт тэрэгний хөдөлгөөний эсрэг зүг хөдлөх магадлалтай байвал.

8.25. Тасарсан хэсэг нь хэвгий дээр үлдсэн бол бүрэлдэхүүнийг хооронд нь холбох, тусламж шаардахаас өмнө машинчийн заалтаар өөрөө өнхрөхөөс нь болгоомжлон зүтгүүрийн тоормосны ивүүр буюу гар тоормосоор бэхлэнэ.

8.26. Бүрэлдэхүүнийг хооронд нь холбох боломжгүй бол машинч салсан бүрэлдэхүүний хоорондын зайг тоймлон тусламж хүсэхдээ өртөөний жижүүрт мэдэгдэж, энэхүү журмын 8.3-8.8 ба 8.23-т заасны дагуу сэргээн босгох галт тэрэг буюу тусламжийн зүтгүүрийг шаардана.

8.27. Шаардлагатай тохиолдолд энэхүү журмын 8.3-8.8-т дурдсанаар тусламж хүссэн тухай бичгэн шаардлагыг өртөөнд хүргэхээр галт тэрэгний зүтгүүрийг ашиглаж болно /вагонтой буюу вагонгүй/. Зүтгүүрийн сүүлийн дохиог Дохиолол холбооны журмын 8.1.2-8.1.4-т зааснаар тогтооно.

8.28. Хүн суулгасан ба тэсрэх дэлбэрэх, аюултай ачаатай бүрэлдэхүүнийг төмөр замын ажилтны хамгаалалтгүйгээр хоорондын замд үлдээж болохгүй.

8.29. Цахилгаан очирын системээр тоноглогдсон хоорондын замд тусламж шаардахаар өртөө рүү явж байгаа зүтгүүрийн машинч галт тэргийг орхисон хоорондын замын очирьг өртөөний жижүүрт дамжуулан өгнө.

8.30. Хоорондын замыг чөлөөлж хөдөлгөөнийг сэргээтэл өртөөний жижүүр очирьг аппаратад хийлгүй хадгална.

8.31. Хагас автомат хориглолоор тоноглогдсон хоорондын замд сүүлийн хэсгийг бүрэн бүтэн ирснийг магадлах хүртэл ирэлтийн мэдээг өгч болохгүй .

8.32. Хоорондын замыг хаах ба хоорондын замд салсан галт тэргэнд тусламж үзүүлэхийн тулд зүтгүүр буюу галт тэрэг явуулах ажиллагааг энэхүү журмын 10.30-т зааснаар гүйцэтгэнэ.

8.33. Галт тэрэгний сүүлээс тусламж үзүүлэх үед сүүлийн хэсэг хаана байгаа нь мэдэгдээгүй бол тусламжийн зүтгүүрийн машинчид /сэргээн босгох галт тэрэгний/ ташуу улаан зураастай цагаан өнгийн маягтанд бичсэн зөвшөөрлөөс гадна “хоорондын замд салсан вагонууд байгаа газар мэдэгдээгүй” гэсэн анхаарамж олгоно. Тусламж үзүүлэх зүтгүүрийн машинч хоорондын замд онц сонор сэрэмжтэй, саад тохиолдох үед зогсоход бэлэн явна.

8.34. Алсын удирдлагатай зөрлөгт хэвийн бус нөхцөл үүссэн тохиолдолд удирдах өртөөнөөс алсын удирдлагатай зөрлөг рүү удирдлагын бүсийг хөдөлгөөн хариуцсан

салбарын даргын тушаалаар шилжүүлнэ. Уг тушаалыг үндэслэн алсын удирдлагатай зөрлөгийн жижүүр бие даан жижүүрийн үүрэг гүйцэтгэнэ. Удирдлага шилжүүлсэн тохиолдолд удирдах өртөөний жижүүр алсын удирдлагатай зөрлөгийн жижүүрт галт тэрэгний хөдөлгөөнтэй холбоотой шийдвэр өгч болохгүй.

8.35. Удирдлагын бүсийг 12 цаг ба түүнээс дээш хугацаагаар шилжүүлэх тохиолдолд ээлжийн жижүүрийг томилон ажиллуулна.

8.36. Хэвийн бус нөхцөл үүссэн тохиолдолд төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журамд заасны дагуу хөдөлгөөнийг зохицуулна.

ХООРОНДЫН ЗАМААС ГАЛТ ТЭРЭГ ЯВУУЛСАН ӨРТӨӨНДӨӨ БУЦАЖ ИРЭХ

8.37. Галт тэрэг хоорондын замд зогссоны дараа цаашид хөдөлгөөнөө үргэлжлүүлж чадахгүй, явуулсан өртөөнд буцаж ирэх шаардлага гарвал машинч өөрөө буюу туслах машинчаар дамжуулан энэ тухай /бичгээр, утсаар/ өртөөний жижүүр, галт тэрэгний диспетчерт мэдэгдэнэ.

8.38. Хоорондын замд зогссон галт тэргийг өртөөний оруулах дохио хүртэл **10 км/**цагаас хэтрэхгүй хурдтай ухраана. Хэрэв уг галт тэрэг нэг секцийн түлхэгч зүтгүүртэй тохиолдолд зүтгүүрүүдийн радио холбооны найдвартай ажиллагааг хэвийн үед **40 км/**цагаас ихгүй хурдтай, хоёр секцийн зүтгүүртэй бол тогтоосон хурдаар өртөөний оруулах дохио хүртэл ухраана.

8.39. Галт тэрэг ухарч яваа талын эхний вагоны тоормосны талбай, тусгай гишгүүр дээр туслах машинч эсвэл машинчийн заавраар томилсон төмөр замын ажилтан явж болно.

8.40. Галт тэрэгний диспетчерийн тушаалаар хоорондын замыг бүх галт тэрэгний хөдөлгөөнд хаах ба зогссон галт тэрэгний машинчид өртөөний орох дохио хүртэл ухрах тушаалыг утсан болон радио холбоо, тогтоосон маягтаар дамжуулна.

8.41. Галт тэрэгний диспетчерийн бүртгэлт тушаалын маягт:

“...км... зуутад зогсож цааш явж чадахгүй болсон тухай ... дугаар галт тэрэгний машинч ... -ийн мэдэгдлийг үндэслэн ... хоорондын замыг ... цаг ... минутаас эхлэн уг галт тэрэгнээс бусад бүх галт тэрэгний хөдөлгөөнд хаав. ... дугаар галт тэргийг ... өртөөний оруулах дохио хүртэл ухраахыг зөвшөөрөв.

Галт тэрэгний диспетчер: /ДНЦ/. ”нэр, гарын үсэг”

8.42. Хоорондын замыг хаах тухай галт тэрэгний диспетчерийн тушаал өгсний дараа зогссон галт тэрэг, өртөө хооронд утсан ба радио холбоо ажиллахгүй бол өртөөний жижүүр машинчид ташуу улаан зураастай цагаан өнгийн маяганд бичсэн зөвшөөрлийг олгож галт тэргийг ухраана.

8.43. Хоорондын замаас өртөөнд буцаж ирж байгаа галт тэргийг оруулах гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалттай дохиогоор буюу энэхүү журмын 10.35-10.37-д заасны дагуу хүлээн авна.

8.44. Явуулж байгаа галт тэрэгний сүүл өртөөний хязгаараас гараагүй зогссон тохиолдолд галт тэргийг зайлшгүй ухраах шаардлагатай бол энэхүү журмын 13 дугаар бүлэг /Өртөөнд хийгдэх сэлгээний ажил/-т заасны дагуу өртөөний жижүүрийн шийдвэрээр гүйцэтгэнэ.

ХООРОНДЫН ЗАМААС ГАЛТ ТЭРГИЙГ ХЭСЭГЛЭН ЗӨӨХ

8.45. Хоорондын замаас галт тэргийг хэсэглэн зөөх шаардлага гарсан тохиолдолд машинч өөрөө буюу туслах машинчаар дамжуулан энэ тухай /бичгээр, утсаар, радио холбоогоор/ өртөөний жижүүр, галт тэрэгний диспетчерт мэдэгдэнэ.

8.46. Мэдээ хүлээн авсан галт тэрэгний диспетчер нь ахлах диспетчертэй хамтран галт тэргийг хэсэгчлэн зөөх дарааллыг тогтооно.

8.47. Галт тэрэгний машинч нь Техник ашиглалтын журмын 17.3.1-т заасныг баримтлан ажиллана.

8.48. Галт тэрэгний машинч нь үлдсэн хэсгийг энэхүү журам болон Дохиолол холбооны журмын дагуу бэхлэж хорио хамгаалалт тавьсан тухай, бүрэлдэхүүний эхлэл,

төгсгөл зогсож буй км зуутыг бодит байдлаас нь тодорхойлж хязгаарлагч өртөөний жижүүр болон галт тэрэгний диспетчерт мэдэгдэнэ.

8.49. Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулагч нь машинчийн мэдэгдлийг үндэслэн уул хоорондын замыг туслах зүтгүүрээс бусад бүх галт тэрэгний хөдөлгөөнд хаана.

8.50. Галт тэрэгний эхний хэсгийг оруулах дохионы зөвшөөрсөн заалтаар өртөөнд хүлээн авна. Үлдсэн хэсгийг татаж авахдаа хоорондын замд аргагүйдэн суусан галт тэргэнд тусламж үзүүлэхтэй нэгэн адил гүйцэтгэнэ.

8.51. Хоорондын замаас үлдсэн хэсгийг татан авсан дараа хоорондын замын чөлөөтэй, ивүүр бэхэлгээг бүрэн авсан зэргийг тусламжинд явсан ажилтны илтгэлийг үндэслэн уг хоорондын замыг бүх галт тэрэгний хөдөлгөөнд нээх тушаалыг галт тэрэгний диспетчер өгнө.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ ДРЕЗИНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН

9.1. Төмөр замаар явдаг замаас авагддаггүй замын моторт тээврийн хэрэгсэл ашиглалтын дор дурдсан зааврыг төмөр замын тээврийн бүх үйлдвэрийн газар, аж ахуйн нэгж, түүнчлэн төмөр замаар явах эрх бүхий дрезин, моторт тэрэг ба автоматрисыг ашигладаг бусад газрууд заавал биелүүлнэ.

9.2. Бусдын эзэмшилд байгаа дрезин, моторт тэргийг шаардлагатай тохиолдолд суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрөлтэйгээр төмөр замаар явуулах бөгөөд тэгэхдээ уг зөвшөөрлийн хүчин төгөлдөр байх хугацаа болон хөдлөх нэгжийн явах газрыг тэр зөвшөөрөлдөө заасан байна.

9.3. Техникийн нөхцөл болон батлагдсан зураг төсөлд тохирох бүтэц бүхий дрезин, моторт тэрэг, автоматрисыг төмөр замд ашиглана. Тэдгээрийн бүтцэд зураг төслийг баталсан байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр өөрчлөлт оруулж болохгүй.

9.4. Дрезин, моторт тэрэг, автоматрис нь төмөр замын Техник ашиглалтын журамд заасан тэмдэг, бичигтэй байх бөгөөд бусдын эзэмшилд байгаа дрезин, моторт тэрэг, автоматрис нь тухайн эзэмшигчийн ялгах тэмдэгтэй байна.

9.5. Дрезин, моторт тэрэг автоматрис бүр дээр техникийн паспорт хөтлөх бөгөөд түүнд үйлдвэрээс гарсан, ашиглалтад орсон он, сар, өдөр, гүйлт, бүтцийн өөрчлөлт, хөдөлгүүр сольсон эсэх, хугацаат засварын тухай бусад шаардлагатай мэдээллийг тэмдэглэнэ.

9.6. Төмөр замд ашиглагдаж байгаа дрезин, моторт тэрэг, автоматрисийг хэний эзэмшилд байгаагаас үл хамааран суурь бүтэц эзэмшигчийн мэргэжлийн комиссоос олгосон замын моторт тээврийн уг нэгжийг жолоодох эрхийн үнэмлэхтэй, энэхүү журам, Техник ашиглалтын журам, Дохиолол холбооны журам, Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журам болон аюулгүй ажиллагааны дүрмийн шалгалт өгсөн хүн жолоодно.

9.7. Өргүүрээр төхөөрөмжлөгдсөн дрезинийг суурь бүтэц эзэмшигчийн заалтаар жолооч, түүний туслах үйлчилнэ.

9.8. Хоорондын замд явуулж байгаа дрезин, моторт тэрэг ба автоматрис нь галт тэрэгний нэгэн адил явах эрхтэй.

9.9. Замаас авагддаггүй тээврийн моторт нэгжийг хоорондын замд явуулах ажлыг өртөөний жижүүр зөвхөн галт тэрэгний диспетчерийн зөвшөөрөлтэйгээр гүйцэтгэнэ.

9.10. Анхны өртөөнөөс явуулахдаа жолоодох эрхийн үнэмлэх ба аж ахуйн зохих нэгжээс олгосон замналын хуудас, түүнчлэн бусад газрын мэдэлд байгаа дрезин, моторт тэрэг ба автоматрисын төмөр замаар явах зөвшөөрөл жолоочид нь байгаа эсэхийг өртөөний жижүүр шалгана.

9.11. Хоёроос доошгүй тооны дрезин, моторт тэрэг ба автоматрисыг холбож явуулахыг зөвшөөрнө. Замын моторт тээврийн нэгжид залгагдах хөдлөх нэгжийн тоог паспортанд заасан тоормосны хэрэгсэл байгаа эсэх, баримтлах уруудуур дээр явах зөвшөөрөгдсөн хурд зэргийг харгалзан суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

9.12. Зөвхөн дрезин, автомоторийг галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд тээвэрлэхийг зөвшөөрнө. Тэдгээрийг тээвэрлэхийг энэхүү журам болон “Төмөр замаар ачаа тээвэрлэх журам”-д зааснаар гүйцэтгэнэ.

9.13. Дрезиний тэвшинд ба автомоторис, моторт тэрэгний бүхээгт паспортад зааснаас илүү тооны хүн /үйлчлэх бригадын ажилтан нараас бусад/ авч явахгүй байхыг анхаарна. Тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр 4-өөс илүүгүй ажилтан, дрезин нь хүн суухад зориулагдан хийгдсэн суудлаар тоноглогдсон бол зохих тооноос илүү ажилтан авч явахгүй.

9.14. Дрезин, моторт тэрэг, автомоторист холбосон тавцант вагонд ажилтан тээвэрлэхгүй байхыг анхаарна. Дрезин, моторт тэрэг чиргүүлээ түрж явахаас өөр бололцоогүй үед /ачаа буулгасны дараа хоорондын замаас өртөө рүү буцах үед, ирэх өртөөнд сэлгээ хийх зэрэг тохиолдол/ жолоочийн туслах буюу томилогдсон дохиочингоос өөр хүн чиргүүл дээр явахгүй.

9.15. Ажиллаж байгаа дрезин, моторт тэрэг ба автомоторисын багаж, сэлбэг хэрэгслийн жагсаалтыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

9.16. Тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүн дараах дохионы багаж, хэрэгслүүд байна:

- бүрээ, дохионы дөрвөн ширхэг дарцаг /2 ширхэг улаан ба 2 ширхэг шар өнгөтэй/ 6 ширхэг бялт, гар дэнлүү 2 ширхэг тус тус байна. Дрезин, моторт тэрэг ба автомоторист нь хөдөлгөөний хурд ба гүйлтийг заагч хурд хэмжигчээр тоноглогдсон байна.

9.17. Замын моторт тээврийн нэгжийг тэдний тасралтгүй ажиллагаа ба хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааг хангаж чадахуйц бүрэн бүтэн байдлыг хангасан байна. Гэмтэлтэй дрезин моторт тэрэг автомоторис ба чиргүүлийг хоорондын замд гаргаж болохгүй. Тэдгээрт тавигдсан халаалтын багажууд нь галын аюулгүй ажиллагааны зааврын шаардлагыг бүрэн хангасан байна.

9.18. Өртөөнөөс явахын өмнө жолооч нь моторт хөдлөх бүрэлдэхүүний бүрэн бүтэн эсэхийг шалгаж, үзлэг хийх үүрэгтэй бөгөөд тэгэхдээ мотор, явах анги, тоормосны байгууламж, нуман зүүлт, өргүүрийн төхөөрөмж ба угсрах өргөгчийн байдалд онцгой анхаарал тавьж чиргүүлтэйгээ зөв холбогдсон, ачаа зөв ачигдаж бэхлэгдсэн эсэхийг мөн түүнчлэн өргөгч ба эргэх тавцан найдвартай бэхлэгдсэн, энэхүү журмын 9.15 (б)-т заасан дохионы хэрэгслүүд, сэлбэг хэрэгсэл ба жижиг хэсгүүд байгаа эсэхийг шалгана.

9.19. Тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүний ажилтан нар нь ажилд гарах үедээ:

9.19.1. төмөр замын техник ашиглалтын журам, Төмөр замын дохиолол холбооны журам, Төмөр замын галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журам, аюулгүй ажиллагааны заавар, галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааг хангахад чиглэгдсэн замын хэмжээний бүх тушаал, цахилгааны шаардлагыг баримтлах;

9.19.2. замын моторт тээврийн зохих нэгжийг жолоодох тогтоосон зааврын эрхийн үнэмлэх /техникийн үзлэгийн акт, албан ёсоор бөглөсөн замын хуудас зэргийг биедээ авч явна. Бусдын эзэмшилд байгаа замын моторт тээврийн нэгжийн жолооч нь дээр дурдсан зүйлээс гадна Техник ашиглалтын журмын мэдлэгээр шалгалт өгсөн тухай үнэмлэх биедээ авч явах ба замаар явах зөвшөөрөлтэй байна.

9.20. Төмөр замаар тогтмол явдаг, түүнчлэн төмөр замын бус байгууллагын эзэмшилд байгаа өөрөө явагч техник хэрэгслүүдэд жил бүр техникийн шалгалт, үзлэг туршилтыг заавал хийх бөгөөд ашиглалтад тэнцсэн тухай гэрчилгээтэй байна.

9.21. Замын моторт тээврийн техникийн үйлчилгээний үед техникийн паспорт байгаа эсэх, түүнийг бөглөлт зөв эсэхийг шалгана.

9.22. Замын моторт тээврийн техникийн хяналтын үзлэгийг замын аж ахуйн салбарын даргын томилсон /замын моторт тээврийн мэргэжилтэн/ ажилтан гүйцэтгэнэ. Үзлэгийн үр дүн, туршилтын аяллын актыг тогтоосон маягаар бүрдүүлнэ.

9.23. Замаас авагддаггүй нэгжийг ашиглах үед зам төмөр хэлхээгээр тоноглогдсон хэсгүүдэд түүний жолооч нь хос дугуйн өнхрөх гадаргуу цэвэр байгаа эсэхийг нягтлан шалгана. Зам төмрийн толгой мазут, цас, элс бусад материалаар бүрхэгдэн шунт алдагдуулж болзошгүй бол энэ зам дээр дрезин, моторт тэрэг, автомоторисыг зогсоож болохгүй.

9.24. Автомат хаалт буюу гэрлэн дохионы дохиоллоор тоноглогдсон гарамд ойртох үед жолооч нь онц сэрэмжтэй явна.

9.25. Жил бүрийн үзлэгийн актгүй, засварын хугацаа дууссан замын моторт тээврийн хөдлөх бүрэлдэхүүнийг ашиглаж болохгүй.

9.26. Тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүнийг ачааны галт тэргэнд өөрийн гол дээрх ачааны адилаар илгээнэ.

9.27. Түлхэгчгүй явах галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүнийг автомоторисыг сүүлийн дөрвөн голт вагоны өмнө холбоно.

9.28. Бүрэлдэхүүнд нь тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүнийг орсон галт тэргийг түлхэж болохгүй.

9.29. Тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүнийг ачааны галт тэргэнд илгээх үед дээрх хөдлөх бүрэлдэхүүний ашиглалтын зааврыг мэддэг, эрхтэй ажилтан дагалдана. Тухайн ажилтан нарт ачааны галт тэргэнд дрезинийг хэрхэн тээвэрлэх зааварчилгаа өгсөн байна. Зааварчилгаа өгсний дараа акт бүрдүүлнэ.

9.30. Ялгах довоос тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүнийг буулгаж болохгүй.

9.31. Заагдсан тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүний гол дээрх ачаалалтын ялгавар 2 тонноос хэтэрч болохгүй. Тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүнийг тээвэрлэлтэд бэлтгэхдээ дээр нь тохируулан замын чигчээс ачих, очих газар руу тээвэрлэх зөвшөөрөл авахын тулд илгээгч нь явуулах өртөөний жижүүрт захиалгаа өгөх бөгөөд явахад бэлэн болсон эсэхийн шалгалтыг суурь бүтэц эзэмшигчийн томилсон комисс үзнэ.

9.32. Тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүнийг галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд явуулахын өмнө тэдгээрийг тээвэрлэлтэнд бэлэн болгосон тухай акт бүрдүүлнэ. Актыг 4 хувийг үйлдэх, тэдгээрийн техникийн бичиг баримтанд 1 хувийг хавсаргана. Актын 2 хувь нь ачааны бичиг баримтанд хавсаргахаар өртөөнд дамжуулна. Үлдсэн 1 хувь нь ачаа илгээгчийн хэрэгт үлдэнэ.

9.33. Тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүний арчилгаа, ашиглалтын зааврыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

АРАВДУГААР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМЫН ТӨХӨӨРӨМЖ, БАЙГУУЛАМЖ, ЗАМ ДЭЭР АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭХ ҮЕИЙН ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨН

10.1. Төхөөрөмж, байгууламж, зам дээр засвар хийхдээ хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааг хангаж, галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагийг зөрчихгүй байна. Ихээхэн хэмжээний барилга, зам засварын ажлыг гүйцэтгэхэд зориулан галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт “цонх” гаргаж, уг ажлын улмаас хурд хязгаарлагдахыг харгалзаж байвал зохино.

10.2. Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт заагдаагүй зам, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол ба холбооны байгууламж, бусад төхөөрөмжийн засварын ажлыг галт тэрэгний хөдөлгөөний аль бага байгаа үед хоорондын замыг хаахгүйгээр гүйцэтгэнэ.

10.3. Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт заагдаагүй зам, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол ба холбооны байгууламж, бусад төхөөрөмжийн засварын ажлыг гүйцэтгэхэд галт тэрэгний хөдөлгөөнийг тасалдуулахад хүргэхээр байвал уг ажлыг эхлэх, дуусгах цагийг хөдөлгөөн хариуцсан салбарын дарга ажил удирдагчтай хамтран тогтооно.

10.4. Техник ашиглалтын журмын 8.2.1-8.2.5-д заасны дагуу ажил удирдагч нь хөдөлгөөнийг тасалдуулахад хүргэх ажил гүйцэтгэхэд хөдөлгөөний зурмагт “цонх” гаргасан үед галт тэрэгний диспетчертэй байнгын холбоогоор хангагдсан байна.

10.5. Өөрийн шинж байдлаар хоорондын замыг хаахыг шаардсан зам, барилга засварын ажлыг гүйцэтгэхэд суурь бүтэц эзэмшигчээс зөвшөөрөл авсан байна. Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт ажил хийхээр “цонх” урьдчилан төлөвлөгдөөгүй бол ажил гүйцэтгэх заавар ба хоорондын замыг хаах, нээх хугацааг тохиолдол бүрд нь урьдчилан уг ажлыг гүйцэтгэх салбарын дарга суурь бүтэц эзэмшигчидтэй тохиролцоно. Хоорондын замыг хаах, нээх ажиллагааг ажил эхлэхийн өмнө, ажил дууссаны дараа галт тэрэгний диспетчерийн тушаалаар гүйцэтгэнэ.

10.6. Ажил гүйцэтгэх тухай суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрөлд хоорондын зам хаахаар тогтоосон хугацаа, ажлыг нэгдсэн удирдлагаар хангах ажил удирдагчийн нэрийг заасан байна. Ажил удирдагчийн нэр, албан тушаалыг галт тэрэгний диспетчер хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөдийн жижүүрт мэдэгдэнэ.

10.7. Хоорондын замыг хаахын өмнө ажил удирдагч нь хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөдийн жижүүр, галт тэрэгний диспетчерүүдэд хаалттай хоорондын замд аж ахуйн галт тэрэг, замын машин механизмуудыг явуулах захиалга өгнө.

10.8. Захиалгад аж ахуйн галт тэрэг, замын машин механизмуудыг явуулах дараалал, тэдгээрийн хаалттай хоорондын замд тус бүрийн зогсох анхны зогсолтын километр, зуут, ажил дууссаны дараа эдгээр галт тэргийг хаашаа буцаан явуулах талаар заасан байна. Аж ахуйн галт тэрэгний хувьд найрлагын бүдүүвчийг заасан байна.

10.9. Хоорондын замд ажил эхлэх хугацаа болоход галт тэрэгний диспетчер хоорондын зам галт тэрэгнээс чөлөөлөгдсөн болохыг тогтоогоод дараа нь хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөдийн жижүүрт болон ажил удирдагчид зам хаах тухай тушаал өгнө.

10.10. Ажил хийх газарт галт тэрэгний диспетчертэй утсан холбоо байхгүй тохиолдолд ажил хийх газарт ойролцоо байгаа өртөөний жижүүр нь хоорондын зам ба өртөөний замыг хаасан тухай тушаалыг ажил удирдагчид дамжуулна. /утсаар буюу ажил хийх газраас томилсон хүнээр/ галт тэрэгний диспетчерийн тушаалыг /бичгээр буюу утсаар/ хүлээн авч, ажил хийх газраа тогтоосон дохиогоор хамгаалахаас өмнө ажил удирдагч ажил эхлүүлж болохгүй.

10.11. Байгууламж, төхөөрөмжийг засварлахын тулд хаалттай хоорондын замд аж ахуйн галт тэрэг, дрезин, өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүн, машин, агрегатыг ташуу улаан зураастай цагаан өнгийн маягтанд бичсэн зөвшөөрлөөр явуулна. Энэ зөвшөөрөлд ажил удирдагчийн захиалгын дагуу хоорондын замд галт тэрэг бүрийн зогсох газрыг / километр, зуутыг/ заана.

10.12. Хаалттай хоорондын замд нэгэн зэрэг хэд хэдэн аж ахуйн галт тэрэг, дрезин, өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүн, замын машин түүнчлэн бусад байгууллагын машин, механизмыг оролцуулан ажиллуулж болох боловч энэхүү журмын 10.6-д зааснаар нэг ажилтны удирдлаганд ажиллана. Машин, агрегат, аж ахуйн галт тэрэг бүрийн зүтгүүрийн машинч нь ташуу улаан зураастай цагаан өнгийн маягтанд бичсэн зөвшөөрөлд заагдсан газар хүртэл явна.

10.13. Анхны галт тэрэг тогтоосон хурдтай, дараачийн галт тэрэг 20 км/цагаас дээшгүй хурдтай явах бөгөөд галт тэрэг хоорондын зай 1 километрээс багагүй байвал зохино.

10.14. Зэргэлдээ хэсэглэх газраас хаалттай хоорондын замд өөд өөдөөсөө явж байгаа аж ахуйн галт тэрэг нь зөвхөн зөвшөөрөл /ташуу улаан зураастай цагаан/-д заасан бөгөөд ажил удирдагчийн тушаалаар зогсох зөөврийн дохио тавигдсан газар хүртэл явна.

10.15.Эсрэг чиглэлд зогссон галт тэрэг хоорондын зай 1 километрээс багагүй байна. Зогссоны дараа аж ахуйн галт тэрэг, машин, агрегатын явах цаашдын хөдөлгөөнийг ажил удирдагчийн заалтаар гүйцэтгэнэ.

10.16. Аж ахуйн галт тэрэгний зогсох километр, зуут нь өртөөний заагт байгаа тохиолдолд өртөөний замаас ажил удирдагчийн мэдэлд ажиллахаар маягт олгоно.

10.17.Хоорондын зам нь явалтын хугацаа ихтэй тахир тойруу, хэвгий болон үзэгдэх орчны хувьд таатай бол галт тэрэгний диспетчерийн зөвшөөрснөөр урьд нь явуулсан ачааны галт тэрэгний араас гэхдээ 5-аас доошгүй минутын дараа хоорондын замыг хаахыг хүлээлгүйгээр анхны аж ахуйн галт тэрэг, замын машин механизмуудыг хойноос нь явуулж болно. Энэ тохиолдолд эхний аж ахуйн галт тэрэг 20 км/цагаас ихгүй хурдтай явна.

10.18.Галт тэрэгний диспетчерийн бүртгэлт тушаалаар хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөний жижүүрт болон ажил удирдагчид дараах маягаар зөвшөөрлийг өгнө.

“... хоорондын замыг хаахтай холбогдуулан ажил гүйцэтгэхээр энэ хоорондын замд ... дугаар галт тэргийг ... өртөөнөөс ... дугаар галт тэрэгний араас суурь бүтэц эзэмшигчийн ...-р шийдвэрийн үндсэн дээр мөрдүүлэн явуулахыг зөвшөөрөв. Галт тэрэгний

диспетчер..... /гарын үсэг/”

10.19.Аж ахуйн галт тэрэг буюу машин, агрегатыг ташуу улаан зураастай цагаан өнгийн маягтанд бичигдсэн зөвшөөрлөөр явуулна. Ажил удирдагчийн захиалгын дагуу зөвшөөрөлд галт тэрэг бүрийн хоорондын замд анхны зогсолт хийх газар, километр, зуутыг заана. Анхны аж ахуйн галт тэрэгний машинчид анхаарамжийг өгнө. Үүнд:

“Таны өмнө ... цаг ... минутанд ... дугаар галт тэрэг явуулсан. Түүнийг хүрсэн тухай мэдээ хүлээж аваагүй”

10.20. Дараагийн аж ахуйн галт тэрэг хоорондын замд явах үедээ энэхүү журмын 10.12-10.16-д заасныг мөрдөнө. Явуулсан галт тэрэг зэргэлдээ өртөөнд хүрмэгц хоорондын замыг галт тэрэгний хөдөлгөөнд хаасан тушаалыг галт тэрэгний диспетчер өгнө.

10.21.Хоорондын замд нэгэн зэрэг ажиллуулахаар өртөөнөөс явуулсан нэг галт тэргэнд байгаа аж ахуйн галт тэрэг, замын машин, механизм нь ажил удирдагчийн заалтаар хоорондын замд салгагдах буюу холбогдож болно. Галт тэргэнд өөрөө хөдлөгч нэгжүүд байрлуулах дэглэмийг ажил удирдагч тодорхойлох бөгөөд тэр нь замын ажил гүйцэтгэх үед галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааг хангах зааврын дагуу тогтоогдоно.

10.22.Ажил удирдагчийн заалтаар хоорондын замд ажил гүйцэтгүүлэхээр өөр хооронд нь холбосон хэд хэдэн аж ахуйн галт тэргийг өртөөнөөс явуулах үед галт тэрэг бүрийн машинчид ташуу улаан зураастай цагаан өнгийн маягтанд бичсэн зөвшөөрлийг олгоно.

10.23.Аж ахуйн галт тэрэг, замын машин, механизм хоорондын замд буюу өртөөний хязгаарт ажил гүйцэтгэх үед ажил удирдагч буюу түүний томилсон ажилтан дагалдаж явна. Суурь бүтэц эзэмшигчийн шийдвэрээр шаардлагатай үед аж ахуйн галт тэрэгний ажил удирдагчийг томилж болно.

10.24. Галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зогсоож ажил гүйцэтгэхдээ тогтоосон хугацаанд ажлыг бүрэн дуусгаж, төхөөрөмж байгууламжийг галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааг хангахуйц байдалд оруулан, шаардлагатай бол хурд бууруулах дохио үлдээгээд зогсох дохиог хурааж авна.

10.25. Аж ахуйн галт тэрэг, замын машин, механизмыг хоорондын замаас явуулахыг ажил удирдагч, галт тэрэгний диспетчертэй урьдчилан зөвшилцсөнөөр гүйцэтгэнэ.

10.26. Аж ахуйн галт тэргийг хоорондын замаас өртөөнд ирэх дэглэмийн тухай галт тэрэгний диспетчер хязгаарлах өртөөдийн жижүүрт мэдэгдэнэ.

10.27. Аж ахуйн галт тэрэг, замын машин, механизмын ажил дуусмагц ажил удирдагч эсвэл түүний томилсон ажилтан зам болон ажил хийгдсэн орчин, бүх төхөөрөмжүүдэд үзлэг хийж хөдөлгөөний хэвийн ажиллагаанд саад болох дутагдлыг нэн даруй арилган, замын хажууд байгаа шинэ хуучин сэлбэг материал тогтоосон оврын хязгаарт багтаж байгаа эсэхийг шалгана.

10.28. Хоорондын замд ажил хийгээд буцаж яваа аж ахуйн галт тэрэг, машин, агрегатын /анхныхаас бусад/ хурд 20 км/цагаас ихгүй байх бөгөөд тэдгээрийн хоорондын зай нь нэг километрээс багагүй байна.

10.29. Хоорондын замыг нээхийг зам, хиймэл байгууламжийн ажил дуусч, хоорондын замд аж ахуйн галт тэрэг, замын машин, механизм үлдээгүй болон ямар байгууллага ажил гүйцэтгэснийг үл харгалзан галт тэрэгний хөдөлгөөнд нөлөөлөх бусад саад тотгорууд байхгүй болсон тухай замын замын мастер, бригадын даргын мэдэгдлийг үндэслэн /бичгээр, утсаар буюу радио холбоогоор/ галт тэрэгний диспетчерийн тушаалаар гүйцэтгэнэ.

10.30. Галт тэрэгний диспетчер мэдэгдэл хүлээн авч хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөдийн жижүүрт тушаал өгнө.

10.31. Дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол ба холбоо, эрчим хүчний байгууламжийн ажиллагааг сэргээх ажлыг ахлах цахилгаан механикч, эрчим хүчний диспетчерийн мэдэгдлийг хүлээн авснаар гүйцэтгэнэ.

10.32. Ажил дууссаны дараа хоорондын замаас хойно хойноосоо буцаж яваа аж ахуйн галт тэрэг, замын машин, механизмыг тус бүрд нь хүлээж авах замгүй бол өртөөний нэг зам дээр хүлээж авахыг зөвшөөрнө. Анхны галт тэргийг оруулах дохио нээж хүлээн авна. Дараачийн аж ахуйн галт тэрэг, машин, агрегат бүрийг өртөөнд оруулахдаа замын тодорхой хэсэг дээр билет газарчаар хүлээн авна.

10.33. Галт тэрэг, машин, агрегатыг өртөөний анхны суман шилжүүлгийн өмнө зогсоож, цааш нь өртөөний жижүүрийн шийдвэрээр тухайн зам руу оруулна.

10.34. Галт тэрэг өртөөнд орох үед машинч нь онц сонор сэрэмжтэй зогсоход бэлэн явна.

10.35. Хоорондын замыг хаах шаардлагагүй замын байгууламж, төхөөрөмжийн засварын ажлыг галт тэрэгний хөдөлгөөний хоорондох чөлөөтэй хугацаанд хийнэ. Энэ үеийн хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааг суурь бүтэц эзэмшигчээс тогтоосон зам засварын ажлыг гүйцэтгэх үед галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах заавраар тогтооно.

10.36. Байгууламж, төхөөрөмжинд засварын ажил хийхэд хоорондын зам хаах шаардлагагүй бол аж ахуйн галт тэрэг, тусгай зориулалтын өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүнийг хоорондын замд явуулахдаа галт тэрэгний диспетчерийн шийдвэрээр гүйцэтгэнэ.

10.37. Аж ахуйн галт тэрэг, дрезин, өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүнийг хоорондын замд зохих дохиолол холбооны тогтоосон хэрэгслийн зөвшөөрлөөр явуулна.

10.38. Ажил удирдагч ба машинчид галт тэрэг өртөөнд ирэх /буцаж ирэх/ цагийн тухай анхаарамж олгоно.

10.39. Хоорондын замыг анхаарамжинд заагдсан хугацаанаас хэтрүүлж эзлүүлж болохгүй

10.40. Ажил удирдагч нь аж ахуйн галт тэрэг хоорондын замд гарахын өмнө хөдөлгөөнд нөлөөлөх саад тотгор байгаа эсэхийг магадлана.

10.41. Өртөөний зам дээр хийгдэх ажлыг Төмөр замын техник ашиглалтын журам болон Төмөр замын дохиолол холбооны журмын шаардлагыг мөрдлөг болгон гүйцэтгэнэ.

10.42. Өртөөний жижүүр нь ажил удирдагчийн “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т хийсэн бичлэгтэй

танилцаад ажил хийж буй зам, замын тодорхой хэсэг рүү орохгүй байх, эдгээр замаар бууруулсан хурдтай, онцгой сонор сэрэмжтэй явах тухай заалтыг өртөөний хязгаарт ажиллаж байгаа постын жижүүр, дохиочин, сумчин, найруулагч, зүтгүүрийн машинч нарт өгөх ба галт тэрэг явуулах, өнгөрүүлэх, сэлгээний ажил хийхийн өмнө өртөөн дээр албан үүргээ гүйцэтгэж байгаа ажилтнуудад паркийн холбоо, чанга яригчаар урьдчилан анхааруулж мэдэгдэнэ. Засварын ажил гүйцэтгэж байгаа зам дээр галт тэрэг хүлээж авах шаардлагатай бол ажил удирдагч, машинчид анхааруулж мэдэгдэнэ.

10.43. Суурь бүтцэд шинэчлэлт, засвар үйлчилгээний ажил хийж дууссаны дараа гүйцэтгэлийн чанарыг шалгах, байнгын ашиглалтанд хүлээн авах журмыг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно.

АРВАННЭГДҮГЭЭРБҮЛЭГ

ГАЛТ ТЭРЭГ ХҮЛЭЭН АВАХ БА ЯВУУЛАХ ЕРӨНХИЙ ШААРДЛАГА

11.1. Өртөөний байгууламж, төхөөрөмжийг ашиглах аргыг техник захирамжийн актаар тогтооно. Өртөөнд галт тэргийг осол аюулгүй, саадгүй хүлээн авах, явуулах, өнгөрүүлэх, сэлгээний ажлын ба хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлагыг хангаж байхаар техник захирамжийн актыг зохионо.

11.2. Техник ашиглалтын журмын 14.1.1 ба 14.1.2-т заасны дагуу техник захирамжийн актыг төмөр замын байгууллагын бүх ажилтан /галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой/ заавал биелүүлнэ.

11.3. Сум, дохионы төвлөрүүлэлтээр тоноглогдсон өртөөнд дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын байгууламжийг ашиглах заавар, техник захирамжийн актанд заасны дагуу галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, өнгөрүүлэх замнал бэлтгэх үйл ажиллагааг өртөөний жижүүр гүйцэтгэнэ.

11.4. Төвлөрүүлэгдээгүй суман шилжүүлэгтэй өртөөнд галт тэрэг хүлээн авах, явуулах замнал бэлтгэхдээ өртөөний жижүүр бүх сумчдад нэгэн зэрэг албан ярианы тогтоосон дэглэмийг баримтлан тодорхой, ойлгомжтой шийдвэр өгнө.

11.5. Төвлөрүүлэгдсэн суман шилжүүлэгтэй өртөөний жижүүр галт тэрэг хүлээн авах, явуулах замналыг цаг хугацаанд нь бэлтгэх бөгөөд дохио нээхдээ ирж, явж байгаа галт тэрэгний машинч дохионы заалтыг цаг тухайд нь зөв хүлээн авч тогтоосон хурдаараа сааталгүй явах нөхцөлийг тооцсон байна.

11.6. Төвлөрүүлэгдээгүй сумтай өртөөний жижүүр галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, өнгөрүүлэх замнал бэлтгэх шийдвэрийг сумчин нарт өгөхдөө замнал бэлтгэж дуусаад дохиог цагт нь нээсэн байх боломжийг урьдчилан тооцсон байна.

11.7. Төмөр замын буудал, зорчигчийн галт тэрэг хооронд байгаа зам дээр ачааны галт тэрэг зогсоож болохгүй. Шаардлагатай тохиолдолд төмөр замын буудал, зорчигчийн галт тэрэг хооронд байгаа зам дээр ачааны галт тэрэг зогсох үед зорчигчдод нэвтрэх боломж олгон дамжих гүүр буюу хонгилгүй бол ачааны галт тэргийг хоорондуур нь салгаж тавина.

11.8. Зогсож байгаа зорчигчийн галт тэрэг, төмөр замын буудлын хооронд байгаа замаар галт тэрэг, сэлгээний бүрэлдэхүүн, зүтгүүр өнгөрүүлэх шаардлага гарвал өртөө ба буудлын жижүүр зорчигчдыг буулгах, суулгах үеийн аюулгүй ажиллагааг хангахаар дараах арга хэмжээг авах үүрэгтэй.

11.8.1. зүтгүүрийн бригадад урьдчилан анхааруулах;

11.8.2. зорчигчдод өртөө /буудал/-ний чанга яригчаар зарлах.

11.9. зорчигчийн галт тэрэг зогсдог замаар галт тэрэг, сэлгээний бүрэлдэхүүн өнгөрүүлэхийг өртөөний техник захирамжийн актаар тогтооно.

11.10. Хүлээн авах, явуулах зам нь зам төмөр хэлхээгээр тоноглогдоогүй өртөөний жижүүр зорчигчийн, ачаа-зорчигчийн, хүмүүсийн галт тэргийг хүлээн авахын өмнө аль зам дээр хүлээж авах тухайгаа галт тэрэгний диспетчерт илтгэнэ.

11.11. Өртөөний техник захирамжийн актанд галт тэрэг хүлээж авах, явуулахаар заагдаагүй замаар галт тэрэг хүлээн авах, явуулахыг зөвхөн шаардлагатай тохиолдолд

суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрснөөр галт тэрэгний диспетчерийн тушаалаар гүйцэтгэнэ. Энэ тохиолдолд өртөөний жижүүр хүлээн авах, явуулах зам чөлөөтэй замналд орсон сумын байдал зөв эсэхийг хянах самбар байхгүй бол өртөөний дарга түүний орлогч, постын ба паркийн жижүүрээр газар дээр нь шалгуулна.

ГАЛТ ТЭРЭГ ХҮЛЭЭН АВАХ

11.12. Өртөөнд галт тэрэг хүлээн авахдаа Техник ашиглалтын журмын 15.2.3-т заасны дагуу өртөөний техник захирамжийн актанд заасан чөлөөтэй зам дээр нээлттэй оруулах дохиогоор хүлээн авна. Галт тэргийг хүлээн авахдаа жижүүр машинчтай албан ярилцлага хийнэ. Өртөөний жижүүр галт тэргийг цаг тухайд нь саадгүй хүлээн авахын тулд хүлээн авах замыг чөлөөтэй байлгах үүрэгтэй.

11.13. Төмөр замын техник ашиглалтын журмын 15.2.7-д заасны дагуу өртөөний жижүүр сум түгжээтэй, хүлээн авах зам чөлөөтэй, хүлээн авах замналын суман дээр сэлгээ хийхийг зогсоосон, галт тэрэг хүлээн авах замнал бэлэн болсныг магадлахгүйгээр оруулах дохио нээж болохгүй.

11.14. Өртөөний жижүүр галт тэргийг хүлээж авахын тулд дараах ажлыг гүйцэтгэх үүрэгтэй.

11.14.1. өртөөний техник захирамжийн актаар тогтоосон зориулалттай, хөдлөх бүрэлдэхүүнээр эзлэгдээгүй зам дээр хүлээн авах;

11.14.2. ирж байгаа галт тэргээр замыг эзлүүлэх дарааллыг урдаас төлөвлөх ба түүндээ тохируулан галт тэрэг бүрийг хүлээж авах зам бэлтгэх;

11.14.3. дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын байгууламжийн хянах самбараар замуудын эзэлгээтэй эсэхийг хянах ба энэ нь ээлжийн ажлын гүйцэтгэсэн зурмагтай тохирч байгааг магадлах.

11.15. Төвлөрүүлэгдээгүй суман шилжүүлэгтэй өртөөд дээр өртөөний жижүүр, сумчин галт тэрэг хүлээн авахдаа замналыг дараах байдлаар бэлтгэнэ.

11.15.1. галт тэрэг хүлээн авах замналыг бэлтгэх тухай шийдвэрийг сумчинд өртөөний жижүүр өгнө. Өгсөн шийдвэрээ давтуулан зөв ойлгосон болохыг магадлаад “гүйцэтгэ” гэсэн үгээр өртөөний жижүүр батлана.

11.15.2. шийдвэр авсан сумчин нь тухайн замнал руу орж хийгдэх сэлгээний ажлыг зогсоож, техник захирамжийн актанд зааснаар хүлээн авах замын чөлөөтэй эсэхийг шалгаж, сумыг шаардлагатай байдалд нь шилжүүлж, замналд орсон сум бүрийн шорыг жааз зам төмөрт нягт наалдсаныг шалгаж, цоожлоно.

11.15.3. сумчин зам чөлөөтэй, замнал зөв бэлтгэгдсэн тухай өртөөний жижүүрт илтгэнэ.

11.15.4. өртөөний жижүүр замнал бэлтгэх талаар өгсөн өөрийн шийдвэр, сумчны илтгэл зөв болохыг сумын байдлыг хянах удирдах аппаратын заалтаар магадлана.

11.15.5. зам чөлөөтэй замнал зөв бэлтгэгдсэнийг магадлаад өртөөний жижүүр оруулах дохиог нээх буюу дохионы удирдлага сумчны постонд байдаг бол түүнийг нээх шийдвэрийг сумчинд өгнө.

11.15.6. галт тэрэг хүлээн авсны дараа сумчин нь галт тэрэг бүрэн бүрэлдэхүүнтэй, сүүлийн дохиотой бүрэлдэхүүн хязгаарын шонд багтсан эсэхийг шалгаад өртөөний жижүүрт илтгэнэ.

11.15.7. галт тэрэг ирсний /өнгөрсний/ дараа сумчин шийдвэр хүлээлгүйгээр сумыг хэвийн байдалд нь тавина.

11.16. Оруулах дохио нэгэнт нээсэн бол өртөөний жижүүр галт тэрэг хүлээн авах замналыг өөрчлөх тухай заалт өгөх эрхгүй.

11.17. Галт тэргийг чөлөөтэй өөр замд хүлээн авахын тулд замнал өөрчлөх шаардлагатай бол өртөөний жижүүр оруулах дохиог хааж, өгөгдсөн замналыг өөрчлөх ба зөвхөн үүний дараа техник захирамжийн актанд зааснаар замнал бэлтгүүлэхээр шинээр шийдвэр өгнө.

11.18. Галт тэрэг хүлээн авахын өмнө замын чөлөөтэй эсэхийг өртөөний техник захирамжийн актанд заасны дагуу шалгана.

11.18.1. хүлээн авах, явуулах замыг зам төмөр хэлхээгээр тоноглогсон өртөөнд удирдах аппаратын хяналтын хэрэгслээр;

11.18.2. сумчны байр бүрт хүлээн авах замын тодорхой хэсгийг бэхэлсэнээр, замын энэ хэсгийн чөлөөтэй эсэхийг шалгахдаа сумчин нь шалгаж байгаа бүх хэсгийн үзэгдэлт сайн үзэгдэх газар хүртэл явж гүйцэтгэнэ;

11.18.3. сумчин буюу тусгай томилогдсон ажилтан хүлээн авах замын дагууд нэвт явснаар.

11.19. Урт бүрэлдэхүүнтэй, тэсрэх дэлбэрэх аюултай, хэтрүү овортой ачаатай галт тэргийг өртөөний техник захирамжийн актанд заагдсан замаар хүлээн авна.

11.20. Урт бүрэлдэхүүнтэй, тэсрэх дэлбэрэх аюултай, хэтрүү овортой ачаатай галт тэргийг хүлээж авах, явуулах үед мөрдөх аюулгүй ажиллагааг хангах явдлыг “Төмөр замаар ачаа тээвэрлэх журам”, “Төмөр замаар аюултай ачаа тээвэрлэх, ачиж буулгах, хадгалах журам”-аар зохицуулна.

ГАЛТ ТЭРЭГ ЯВУУЛАХ

11.21. Өртөөний жижүүр нь галт тэрэг явуулах замнал бэлэн болсон, сумнууд түгжигдсэн, явуулах замналын суман дээр сэлгээ хийхийг зогсоосон, бүрэлдэхүүний техникийн үйлчилгээний болон ачаа тээврийн үзлэг дууссан болохыг магадлахгүйгээр гаргах дохио нээх, хоорондын зам эзлэх өөр зөвшөөрөл олгож болохгүй.

11.22. Галт тэрэг найруулсан болон галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд вагон холбох, салгах ажил хийсэн өртөөнөөс галт тэрэг явуулахдаа өртөөний жижүүр Төмөр замын техник ашиглалтын журмын 15.3.2-д зааснаар гаргах дохио нээх буюу зүтгүүрийн машинчид хоорондын зам эзлэх зөвшөөрөл олгохын өмнө сүүлчийн вагонд галт тэрэгний сүүлийн дохио байгаа эсэхийг магадлана.

11.23. Гаргах дохиогүй замаас хоорондын зам эзлэх, гаргах дохионы хориглосон заалттай үед галт тэрэг явуулах зөвшөөрлийг өртөөний жижүүр техник захирамжийн актанд заасан хөдөлгөөний ажилтнаар дамжуулан түүчээ зүтгүүрийн машинчид өгнө.

11.24. Машинч хоорондын зам эзлэхээр авсан зөвшөөрлөө зөв болохыг Төмөр замын техник ашиглалтын журмын 15.3.12-д зааснаар магадлах үүрэгтэй.

11.25. Төвлөрүүлэгдээгүй суман шилжүүлэг бүхий өртөөний жижүүр, сумчид галт тэрэг явуулахаар замнал бэлтгэхдээ дараах зарчмыг баримтлана:

11.25.1. өртөөний жижүүр явуулах замнал бэлтгэхдээ бүх сумчдыг дуудаж тэдэнд замнал бэлтгэх тухай шийдвэр өгнө;

11.25.2. өртөөний жижүүр аль нэг сумчнаар шийдвэрийг давтуулах ба бусад сумчид нь түүнийг хүлээн авсныг “зөв” гэдэг үгээр батална. Өгсөн шийдвэрээ давтуулаад зөв ойлгосон болохыг магадлаад “гүйцэтгэ” гэдэг үгээр өртөөний жижүүр батална;

11.25.3. шийдвэр авсан сумчин галт тэрэг явуулах замналыг бэлтгэж сумыг зохих байдалд нь шилжүүлнэ. Сумын түлхүүрийг аппаратад хийж бариулыг замналын байдалд тавьж замнал бэлтгэсэн тухай өртөөний жижүүрт илтгэнэ;

11.25.4. өртөөний жижүүр нь замнал зөв бэлтгэгдсэнийг аппаратын тусламжтай хянан замналыг түгжиж, зэргэлдээ өртөөний жижүүрээс галт тэрэг явуулах зөвшөөрөл авч гаргах дохиог нээх буюу хоорондын зам эзлэх зөвшөөрлийг машинчид олгоно;

11.25.5. явуулах замнал бэлтгэх болон түүний бэлэн болсон тухай өртөөний жижүүрт өгөх илтгэлтэй холбогдсон бүх ажиллагаа нь хүлээн авах замнал бэлтгэх зарчимтай нэгэн адил явагдана;

11.25.6. өртөөний жижүүр нь хоорондын зам чөлөөтэй, явуулах замнал зөв бэлтгэгдсэн, зэргэлдээ өртөөний жижүүрийн зөвшөөрөл байгааг магадлаад гаргах дохио нээх буюу машинчид хоорондын зам эзлэх зөвшөөрөл өгнө;

11.25.7. сумчид нь өртөөний техник захирамжийн актанд заасан газар тогтоосон дохиогоор галт тэргийг үдэж явуулна.

11.25.8. сумчин нь галт тэрэг үдэж явуулахдаа сүүлчийн вагонд дохио байгааг магадлаад өртөөний жижүүрт галт тэрэг бүрэн бүрэлдэхүүнтэй явсан тухай илтгэнэ.

11.25.9. галт тэрэг явсны дараа сумыг хэвийн байдалд тавих ба зам эзэлгээтэй тохиолдолд чөлөөтэй зам руу тавина.

11.26. Галт тэрэг явуулахаар гаргах дохио нээсний дараа өртөөний жижүүр өөр галт тэрэг явуулахын тулд дохиог хааж замнал өөрчлөх тухай шийдвэр өгч болохгүй. Шаардлагатай тохиолдолд галт тэрэгний диспетчерийн зөвшөөрлөөр гаргах гэрлэн дохио хааж замнал өөрчилж болно. Энэ тухай явах галт тэрэгний машинчид мэдэгдэнэ.

11.27. Зөвхөн галт тэрэг хүлээн авах үед сумын байдлыг хянах зориулалт бүхий өртөөнд энэ байгууламжийг боломжтой бол явуулах замналд орсон сумын байдлыг хянахад ашиглана. Энэ тохиолдолд өртөөний жижүүр нь замнал бэлтгэх тухай шийдвэрийг сумчны постод дамжуулсан ба түүнийг сумчид биелүүлсний дараа замналд орсон сумнууд зөв тавигдсан эсэхийг замнал хянах байгууламж, замналын бариулаар шалгана.

11.28. Галт тэргийг өртөөний замаас гаргах гэрлэн дохионы хориглосон заалттай буюу гаргах дохиогүй замаас явуулах бол өртөөний жижүүр явуулах замнал бэлэн болсныг магадлахгүйгээр галт тэрэг явуулах тухай шийдвэрийг машинчид өгч болохгүй. Явуулах замнал бэлэн болоогүй байхад галт тэрэгний явдал дунд хоорондын зам эзлэх зөвшөөрөл машинчид өгч болохгүй.

11.29. Төвлөрүүлэгдээгүй суман шилжүүлэгтэй өртөөгөөр галт тэрэг өнгөрүүлэх үед сумчид галт тэрэг хүлээн авах, явуулах замнал бэлтгэж бэлэн болсон тухай өртөөний жижүүрт илтгэнэ.

ОРУУЛАХ ГЭРЛЭН ДОХИОНЫ ХОРИГЛОСОН ЗААЛТТАЙ ҮЕД ӨРТӨӨНД ГАЛТ ТЭРЭГ ХҮЛЭЭН АВАХ

11.30. Оруулах гэрлэн дохионы үндсэн гэрэл унтарсан, хориглосон заалттай байх үед өртөөнд галт тэргийг урих дохио, билет газарч, өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалаар хүлээн авна.

11.31. Өртөөнд урих дохио, билет газарч, өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалаар галт тэрэг хүлээн авах үед түүний хурд 20 км/цагаас илүүгүй байх бөгөөд машинч сонор сэрэмжтэй, цаашдын хөдөлгөөнд саад тохиолдвол нэн даруй зогсоход бэлэн байдлаар жолоодож, явах замын дагууд дараачийн дохио хүртэл сэрэмжлэх дохиог байн байн өгнө.

11.32. Оруулах гэрлэн дохионы хориглосон заалттай үед галт тэргийг дараах тохиолдолд хүлээн авахыг зөвшөөрнө.

11.32.1. төхөөрөмжийн гэмтлийн улмаас оруулах дохио нээх боломжгүй;

11.32.2. галт тэргийг техник захирамжийн актанд заагдаагүй зам дээр хүлээж авахад оруулах дохио нээх боломжгүй;

11.32.3. түлхэгч зүтгүүрийг замын тодорхой хэсэг дээр хүлээж авах;

11.32.4. сэргээн босгох ба галын галт тэрэг, туслах зүтгүүр, вагонгүй зүтгүүр, цас цэвэрлэгч, дрезин, өөрөө явагч, тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүн мөн түүнчлэн аж ахуйн галт тэрэг, замын машиныг /хаалттай хоорондын замд ажил гүйцэтгэсэн үед/ өртөөний замын тодорхой хэсэг дээр хүлээн авах.

11.33. Оруулах гэрлэн дохионы хориглосон заалттай үед өртөөнд дараах аргаар галт тэргийг хүлээж авна. Үүнд:

11.33.1. Урих дохиогоор;

11.33.2. Билет газарчаар;

11.33.3. Өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалаар.

... өртөөний /зөрлөгийн/ оруулах гэрлэн дохиог шалтгааны улмаас нээх боломжгүй ... -р зам чөлөөтэй, замналыг ... түгжсэн тухай өртөөний /зөрлөгийн/ жижүүр-ны мэдэгдлийг үндэслэн ... -р галт тэрэгийг урих дохио, билет-газарчаар хүлээн авахыг зөвшөөрөв.

ДНЦ /нэр, гарын үсэг/

11.34. Оруулах, гаргах гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалт нь байгууламжийн хамаарал алдагдаагүй шалтгаанаар хориглосон заалтанд гэнэт шилжихэд галт тэрэг оруулах болон гаргах дохио өнгөрч зогссон бол галт тэргийг өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалаар явуулна. Тушаалыг дараах загвараар өгнө.

..... оны сарын өдөр цаг минут Дугаар №

..... өртөөний гаргах /замналын/ дохио

..... шалтгаанаар

..... дугаар замаас дугаар галт тэргийг хориглосон заалттай дохио өнгөрч

явах /орох/-ыг зөвшөөрөв. Замналыг

.... аргаар түгжсэн. /шаардлагагүйг дар/

Тушаал өгсөн: ДСП /нэр, гарын үсэг/

Тушаал авсан: ТЧМ / нэр /

11.35. Оруулах гэрлэн дохионы хориглосон заалттай үед галт тэргийг билет газарчаар хүлээж авахдаа газарч нь оруулах гэрлэн дохионы өмнө 50 метрээс багагүй зайд хөдөлгөөний чиглэлийн баруун гар талд ирж байгаа галт тэрэгний зүг газарч зогсоох дохиог өгнө.

11.36. Зогсох дохиог машинч ойлгож хурд бууруулан газарчийн дэргэд зогсоно. Энэ үед газарч нь машинчид билет газарчийг өгнө.

11.37. Билет газарчаар галт тэрэг хүлээн авах ажилтныг техник захирамжийн актаар тогтооно.

11.38. “Билет-газарч” зөвшөөрлийг өнгөт металаар хийнэ. Билет газарчийг цоожтой саванд хадгалах бөгөөд тоог өртөө хоорондын зам тус бүрт тэгш чиглэлд тэгш, сондгой чиглэлд сондгой дугаартай байхаар өртөөний техник захирамжийн актанд тусгаж өгнө. “Билет-газарч”-ийн загварыг долдугаар хавсралтад үзүүлэв.

11.39. Төмөр замын техник ашиглалтын журмын 15.2.3-15.2.6-д заасны дагуу өртөөний замын тодорхой хэсэг дээр түлхэгч зүтгүүрийг хүлээж авахыг өртөөний техник захирамжийн актанд зааснаар гүйцэтгэнэ.

11.40. Оруулах гэрлэн дохионы хориглосон заалттай үед өртөөний замын тодорхой хэсэг дээр сэргээн босгох болон галын галт тэрэг, туслах зүтгүүр, вагонгүй зүтгүүр, цас цэвэрлэгч ба дрезин, өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүнийг энэхүү журмын 11.32-д заасны дагуу хүлээн авна.

11.41. Өртөөний замын тодорхой хэсэг дээр галт тэрэг хүлээн авах үед галт тэрэгний машинч, дрезин, өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүний жолооч нь анхны суман шилжүүлгийн өмнө зогсох ба цаашид сэлгээний зарчмаар тухайн зам руу орно.

11.42. Галт тэрэг хүлээн авах, явуулах замнал бэлтгэхээр өртөөний жижүүрээс өгч байгаа шийдвэр, илтгэл нь суурь бүтэц эзэмшигчийн баталсан албан ярианы дэглэмээр явагдана.

АРВАНХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ДИСПЕТЧЕРИЙН АЖИЛ

12.1. Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын харьяа Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төв нь суурь бүтэц эзэмшигчдийн галт тэрэгний хөдөлгөөнийг нэгдсэн зурмаг, нэгдсэн технологийн горимд нийцүүлэн удирдах, хяналт тавих, үйлчлүүлэгчийн тээвэрлэлтийн эрэлт хэрэгцээг хангах, тэдгээрийн ажлын харилцан уялдаа холбоог сайжруулах, зэргэлдээ төмөр замуудтай галт тэрэг солилцох, хилийн өртөөнд галт тэрэг боловсруулах ажиллагааг хурдасгах ажлыг оновчтой зохион байгуулах чиг үүрэгтэй.

12.2. Хэсгийн хэмжээнд галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зөвхөн нэг ажилтан, буюу галт тэрэгний диспетчер удирдана.

12.3. Галт тэрэгний диспетчерийн тушаалыг уг хэсэгт галт тэрэгний хөдөлгөөнд шууд холбоотой ажилтнууд биелүүлнэ.

12.4. Хэсгийн хэмжээнд галт тэрэгний хөдөлгөөний талаар галт тэрэгний диспетчерээс бусад ажилтан шуурхай тушаал өгч болохгүй.

12.5. Галт тэрэгний диспетчерийн үүрэг:

12.5.1. ачаа ба зорчигчийн урсгалд тохирсон тооны галт тэргийг явуулах, галт тэрэгнүүдийн хөдөлгөөнийг хурдасгах, өртөөнд галт тэрэг боловсруулах хугацааг багасгах, техник хэрэгсэл, хөдлөх бүрэлдэхүүний парк, тээх, нэвтрүүлэх чадварыг дээд зэргээр ашиглах;

12.5.2. өртөө, зөрлөгийн ажилд хяналт тавих, галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмаг, төлөвлөгөөний дагуу галт тэрэг найруулан явуулах даалгаврыг биелүүлэх;

12.5.3. галт тэрэгний хөдөлгөөнтэй холбоотой шийдвэрийг өртөөдийн жижүүр, галт тэрэгний зүтгүүрийн машинчид өгөх;

12.5.4. өртөөн дээр галт тэрэг хүлээн авах, явуулах ажлыг хянах, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол ба холбооны байгууламжийн хэвийн ажиллагаа зөрчигдсөн, зорчигчийн, ачаа-зорчигчийн, хүмүүсийн, урт бүрэлдэхүүнтэй, хүнд жинтэй, тэсрэх дэлбэрэх аюултай, хэтрүү овортой ачаатай галт тэрэг явуулах үед хөдөлгөөний зурмагийг биелүүлэх, галт тэргийг хоорондын замаар өнгөрүүлэхэд хяналт тавих;

12.5.5. галт тэрэгний диспетчерийн төвлөрүүлэлтэнд байгаа хоорондын болон өртөөдийн замын байдал, сум, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол ба холбооны байгууламжийн хэвийн ажиллагаа, хөдлөх бүрэлдэхүүний бэхэлгээ, хэсэг дэх хүчин төгөлдөр анхаарамж зэргийг шалгах.

12.6. Галт тэрэгний диспетчер нь ээлжинд гарахдаа галт тэрэгний байдалтай танилцаад, өөрийн хэсгийн бүх өртөөдийг дуудаж, өртөөний жижүүр ээлж бүрэн байгааг шалгах, цагаа тохируулах зөв цагийг мэдэгдэх, өртөөдийн байдал, хэсэг дэх хүчин төгөлдөр анхаарамжтай танилцах, хийгдэх ажлын тухай шаардлагатай шийдвэр заалтыг өгнө.

12.7. Галт тэрэгний диспетчер нь өөрийн хэсгийн өртөө, зөрлөгүүдэд ирж байгаа галт тэргийг хүлээн авч байгаа замын дугаар, галт тэрэг бүрийн ирсэн, явсан, өнгөрүүлсэн цагийн мэдээг хүлээн авч байхдаа тэсрэх дэлбэрэх аюултай ба хэтрүү овортой ачаатай, хүнд жинтэй, урт бүрэлдэхүүнтэй галт тэргэнд тогтоосон дугаар мөрдөгдөж байгаа эсэхэд онцгой анхаарна.

12.8. Галт тэрэгний диспетчер нь хөдөлгөөний гүйцэтгэсэн зурмагийг хөтлөх бөгөөд түүн дээр галт тэрэгний хөдөлгөөний тухай мэдээ, мөн түүнчлэн хэсэг дээр хэвийн ажиллагаа алдагдсан бүх зөрчил, шалтгааныг тэмдэглэнэ.

12.9. Хөдөлгөөний гүйцэтгэсэн зурмаг дээр дараах мэдээ, тэмдэглэл бичигдсэн байвал зохино:

12.9.1. галт тэрэг ба зүтгүүрийн дугаар, машинчийн нэр, галт тэрэгний цэвэр, бохир жин, томьёолсон урт, хэсгээр өнгөрүүлэх онцгой нөхцөл шаардах галт тэрэг / тэсрэх дэлбэрэх аюултай, хэтрүү овортой ачаатай галт тэрэгний дугаар, хэтрүү овортой зэрэг шинжийг заасан/, урт бүрэлдэхүүнтэй, хүнд жинтэй, тусгай галт тэргийг зохих нэмэгдэл үсгүүдийн хамт хөдөлгөөний гүйцэтгэсэн зурмагт тэмдэглэнэ;

12.9.2. хэсэг дэх өртөөдөөр галт тэрэг явсан, ирсэн, өнгөрсөн цаг;

12.9.3. зүтгүүр ашиглалт ба зүтгүүрийн бригадын ажлын цагийн мэдээ;

12.9.4. өртөөдийн галт тэрэгний ба ачааны ажлын хоногийн мэдээ;

12.9.5. завсарын өртөөнд хүлээн авах, явуулах замыг нэг буюу бүлэг вагоноор эзлүүлсэн байдал;

12.9.6. хурд бууруулахыг шаардсан хүчинтэй анхаарамж;

12.9.7. хоорондын зам, өртөөний зам бусад байгууламжийг хаасан байдал;

12.9.8. галт тэрэгний сүүлчийн вагоны дугаар, сүүлийн дохиотой эсэхийг тэмдэглэнэ.

12.10. Галт тэрэгний диспетчер нь өөрийн хэсэг дээр галт тэрэгний хөдөлгөөний талаар өгөх бүх шийдвэрийг диспетчерийн тушаалын дэвтэрт бүртгэж, өртөөний жижүүр, галт тэрэгний хөдөлгөөнтэй холбоотой бусад ажилтанд дамжуулна.

12.11. Хэсэглэлийн хэмжээнд өгөгдсөн урт бүрэлдэхүүнтэй галт тэрэгний тушаалыг өөрчлөх шаардлага гарсан тохиолдолд тухайн өртөөний жижүүрт хүлээн авч явуулах замын дугаарыг өөрчлөх шийдвэрийг амаар өгч болно.

12.12. Галт тэрэгний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой бусад тушаалуудыг зөвхөн тушаалаар өөрчлөнө.

12.13. Галт тэрэгний диспетчерийн холбоогоор ярьж буй бүх яриа бичлэгийн төхөөрөмжид бичигдэнэ.

12.14. Галт тэрэгний диспетчерийн дэвтэрт бүртгэгддэг дараах тушаалыг өгнө:

12.14.1. хоорондын зам, түүний зарим хэсгийг хаах, нээх тухай;

12.14.2. галт тэрэгний хөдөлгөөний үеийн дохиолол холбооны нэг хэрэгслээс нөгөөд шилжих үед;

12.14.3. зорчигчийн, ачаа зорчигчийн, хүмүүсийн галт тэргийг өртөөний техник захирамжийн актаар заагдаагүй замаар хүлээж авах, явуулах үед;

12.14.4. зурмагт заагаагүй галт тэргийг явуулах, өөрчлөх;

12.14.5. тэсрэх дэлбэрэх аюултай, хэтрүү овортой ачаатай, урт бүрэлдэхүүнтэй, хүнд жинтэй галт тэрэг явуулах;

12.14.6. хэсэг дэх галт тэрэгний хөдөлгөөний зохион байгуулалттай холбоотой, диспетчерээс өгөгдөх бусад тушаал.

12.15. Хэсгээр ганц зүтгүүр, дрезин, өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүн, аж ахуйн галт тэрэг өнгөрүүлэх тушаалыг бүртгэхгүй байж болно.

12.16. Галт тэрэгний зүтгүүрийн машинчид өгөгдөх бүх тушаал зэргэлдээ хэсгийн диспетчерт хаяглагдсан байна.

12.17. Диспетчерээс тушаал бичих хугацааг хэмнэхийн тулд суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрлөөр олон удаа өгөгдөх тушаалын загвар бүхий хэв тэмдэг хэрэглэж болно.

12.18. Диспетчерийн тушаалын дэвтэрт галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулагчдын ээлж хүлээлгэн өгсөн ба хүлээн авсныг бүртгэнэ.

12.19. Диспетчерээс өгсөн бүртгэлт тушаалыг өртөөний жижүүр нь диспетчерийн тушаалын дэвтэрт, зүтгүүрийн машинч замналын хуудсанд бичиж авна.

12.20. Диспетчерийн тушаалыг бичиж авсан өртөөний жижүүр, машинч нь өөрийн нэрийг хэлж, тушаалын агуулгыг диспетчерт үг бүрээр давтана.

12.21. Тушаалыг зөв хүлээн авсан цаг, минут, ажилтны нэрийг диспетчерийн, өртөөний жижүүрийн тушаалын дэвтэрт тэмдэглэнэ.

12.22. Тушаалыг зөв хүлээж авсныг магадлаад диспетчер, өртөөний жижүүр “гүйцэтгэ” гэсэн үгээр батлана.

12.23. Машинчид хаяглагдсан тушаал өртөөний жижүүрээр дамжигдана. Галт тэрэгний диспетчерийн төвлөрүүлэлтэнд холбогдсон үед машинчид шууд дамжигдана.

12.24. Диспетчер буюу өртөөний жижүүр нь дамжуулсан тушаалыг машинчаас зөв ойлгосныг магадлана.

12.25. Машинчийн нэр, тушаал дамжуулсан цаг, минутыг диспетчерийн ба өртөөний жижүүрийн тушаалын дэвтэрт тэмдэглэнэ.

12.26. Диспетчерийн тушаал хэд хэдэн өртөөнд хаяглагдсан байвал түүнийг давтахдаа диспетчерийн сонгосон өртөөний жижүүр уншиж бусад нь зөв бичигдсэн эсэхийг тулган шалгана.

12.27. Галт тэрэгний диспетчер нь дараах үндэслэлээр хоорондын замыг хаана:

12.27.1. суурь бүтэц эзэмшигчийн шийдвэрээр зам засварын, барилгын ажлыг гүйцэтгэх үед;

12.27.2. замд зогссон галт тэрэгний машинчаас тусламж хүссэн хүсэлт, зам, дохиолол холбоо, эрчим хүчний засвар үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгжийн ажилтнаас хоорондын зам дахь төхөөрөмжүүдэд гэнэтийн эвдрэл гэмтэл гарч галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагаа алдагдахад хүрсэн үед.

12.28. Галт тэрэгний диспетчер нь хүлээн авсан шаардлага, мэдэгдсэн цаг, минут, ямар ажилтан мэдээлсэнийг зааж галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт тэмдэглэнэ.

12.29. Бүх бичгэн шаардлага, мэдэгдэл, цахилгаан, утсан мэдээнүүд диспетчер дэвтэрт хамт хадгалагдана.

12.30. Хоорондын зам хаасан тухай тушаалыг галт тэрэгний диспетчер хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөдөд хавсралтад заасан үлгэрчилсэн загвараар өгнө.

12.30.1. Хоорондын замд аргагүйдэн зогссон галт тэрэгний машинчид тусламж үзүүлэх туслах зүтгүүр явуулах тушаалын загвар:

... өртөөд хоорондын замын ... км ...-р зуутагд зогсож тусламж хүссэн ...-р галт тэрэгний бүрэлдэхүүнийг ... өртөөний ...-р замаар бүрэн бүрэлдэхүүнтэй, сүүлийн дохиотой /сүүлийн вагоны № .../... цаг ... минутад орж ирсэн, хоорондын зам чөлөөтэй галт тэрэгний хөдөлгөөнд саадгүй тухай ажил удирдагч ... тушаалтай ... /нэр/, хоорондын замд бүрэлдэхүүний хос дугуйг эргүүлж зам төмөр ухсан гэмтэл гаргаагүй тухай ...-р галт тэрэгний машинч ... нарын мэдэгдлийг үндэслэн ... өртөөд хоорондын замыг ... цаг ... минутнаас эхлэн бүх галт тэрэгний хөдөлгөөнд нээв. галт тэрэгний хөдөлгөөний диспетчерийн ... тоот тушаалыг хүчингүй болгов.

Галт тэрэгний диспетчер /гарын үсэг / нэр

12.30.2. Хоорондын замд гарсан саадыг арилгах зорилгоор аж ахуйн галт тэргийг явуулахаар хоорондын замыг хаах тушаалын загвар:

“ өртөөд хоорондын замын ... дугаар километрийн ... зуутагд шалтгаанаар уул хоорондын замыг цаг минутнаас эхлэн аж ахуйн галт тэрэгнээс бусад бүх галт тэрэгний хөдөлгөөнд хааж дугаар галт тэргийг дугаар километрийн ... зуут хүртэл яваад зогс. Цаашид ... тушаалтай /нэр/ мэдэлд ажлаад ..., өртөөнд очихоор /буцаж ирэхээр/ явуулахыг зөвшөөрөв.

Галт тэрэгний диспетчер /гарын үсэг / нэр

12.30.3. Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт <<цонх>> гаргаж зам барилга, их засварын ажил хийхээр суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрлөөр хоорондын замд ажил гүйцэтгэх үед хоорондын замыг хаах тушаалын загвар:

а. “Суурь бүтэц эзэмшигчийн тоот цахилгааныг үндэслэн хоорондын замын дугаар километрийн ... дугаар зуутаас дугаар километрийн дугаар зуутыг дуустал..... ажил гүйцэтгэхээр уул хоорондын замыг аж ахуйн галт тэрэгнээс бусад бүх галт тэрэгний хөдөлгөөнд цаг минутаас эхлэн цаг.... минут хүртэл цагийн хугацаагаар хаав.”

б. “Хаалттай хоорондын замд ажиллах аж ахуйн галт тэрэг болон ажиллагсдын аюулгүй ажиллагааг хангаж уг ажлыг тогтоосон цагт гүйцэтгэхийг ... ажил удирдагч тушаалтай /нэр/ даалгасугай.”

в. “Ажил удирдагчийн бичгэн захиалганд заагдсаны дагуу: -р галт тэргийг километрийн зуут хүртэл яваад зогс, цаашид ажил удирдагчийн мэдэлд ажиллаад өртөөнд /зөрлөгт/ очих /буцаж ирэх/ тухай маягтыг анхаарамжийн хамт олгож явуул.

Галт тэрэгний диспетчер /гарын үсэг / нэр

12.31. Хоорондын замыг хаах тухай тушаалыг дамжуулахын өмнө галт тэрэгний *диспетчер* нь хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөдийн жижүүрийг дуудаж, зам хаах гэж байгаа тухайгаа анхааруулж ажил удирдагчийн нэр, албан тушаал, бусад шаардлагатай мэдээллийг дамжуулна.

12.32. Хоорондын замыг нээх ажлыг галт тэрэгний *диспетчер* гарсан саад тотгорыг арилгасан, ажил дууссан, хоорондын замыг чөлөөлсөн тухай энэхүү зааварт заасны дагуу мэдэгдлийг хүлээн авсны дараа гүйцэтгэнэ.

12.33. Хоорондын замыг нээх тухай тушаалыг галт тэрэгний диспетчер хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөдөд дараах загвараар өгнө.

“..... хоорондын замын ... дугаар километрийн, ... -р зуутаас р километрийн -р зуутад хийсэн ажил хийж дууссан, галт тэрэгний хөдөлгөөнд саадгүй тухай.....албан тушаалтай...../нэр/ мэдэгдлээр уул хоорондын замыг оны ... дугаар сарын ...-ны өдрийн ... цаг ... минутаас эхлэн бүх галт тэрэгний хөдөлгөөнд нээв. Галт тэрэгний диспетчерийн тоот тушаалыг хүчингүй болгов.

Галт тэрэгний диспетчер:

12.34. Галт тэрэгний зурмагт заагдаагүй (хүмүүс буулгах, суулгах, ачилт буулгалт хийх) зогсолттой галт тэрэг зэргэлдээ өртөө хүртэл эсвэл явуулсан өртөөндөө буцаж ирэх бол хоорондын замд явуулах цаг, минут, хоорондын зам эзлэх хугацааг заасан зөвшөөрөл өгнө. Зүтгүүрийн машинч, хүмүүс буулгах, суулгах, ачилт, буулгалтын ажлыг удирдагч ажилтан нарт зохих анхаарамж олгоно.

12.35. Хоорондын замд зогссоны дараа машинч, удирдагч ажилтны дохиогоор хөдөлгөөнийг үргэлжлүүлнэ.

12.36. Галт тэрэгний диспетчер хоорондын замын хагас автомат /өртөө хоорондын/ хориглол гэмтсэн тухай мэдээ аваад тушаалын дэвтэрт бичиж, хоорондын замын чөлөөтэй эсэхийг өртөөдийн жижүүрээр дамжуулан магадлаад, хөдөлгөөнийг холбооны утсан хэрэгслээр зохицуулах тушаалыг дараах маягаар өгнө.

“..... өртөөнд хоорондын замын хагас автомат /өртөө хоорондын/ хориглолд гэмтэл гарч ажиллахгүй болсон талаар өртөөний жижүүр -ийн мэдэгдлийг үндэслэж оны ... дугаар сарын .. өдрийн ... цаг ... минутаас эхлэн уул хоорондын замын хагас автомат /өртөө хоорондын/ хориглолын ажиллагааг зогсоож холбооны утсан хэрэгслээр галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохицуулахаар тогтов.

Галт тэрэгний диспетчер.....”

12.37. Дохиолол холбооны тогтоосон хэрэгслийн ажиллагааг сэргээсэн тухай мэдэгдэл хүлээн авсны дараа галт тэрэгний *диспетчер* нь түүнийг өөрийн тушаалын дэвтэрт бичиж авах ба хоорондын зам чөлөөтэй эсэхийг өртөөдийн жижүүрээр дамжуулан магадлаад хоорондын замын хязгаарлагч өртөөдөд дараах маягаар тушаал өгнө.

12.38. Урт бүрэлдэхүүнтэй, тэсрэх дэлбэрэх аюултай, хэтрүү овортой ачаатай галт тэрэг явуулах тухай тушаалыг дараах загвараар өгнө.

“..... өртөөнөөс цаг минутад явах дугаар галт тэрэг..... вагонтой, урт нь томьёолсон вагон тул өртөөд-р замаар хүлээн авч хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангаж ажилла.

Галт тэрэгний диспетчер.....” нэр”

“..... өртөөнөөс цаг минутанд явах дугаар галт тэрэг тэсэрч дэлбэрэх ачаа, хорттой ачаа, овортой ачаа нь аюултай ачаатай” тул өртөөд техник захирамжийн актад заасан замаар хүлээн авч галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангаж ажилла.

Галт тэрэгний диспетчер.....” нэр”

“..... өртөөнөөс...цаг минутанд явах дугаар галт тэрэг-

р зэргийн хэтрүү овортой ачаатай тул өртөөд техник захирамжийн актанд заасан замаар хүлээн авч галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангаж ажилла.

Галт тэрэгний диспетчер.....".....нэр"

12.39. Тушаалуудыг нэгтгэн өгч болно.

12.40. Хоногийн туршид ажилладаггүй хэсэглэх газрууд, туслах постуудыг нээх, хаах ажлыг суурь бүтэц эзэмшигчээс баталсан заавраар гүйцэтгэх, хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөдөд өгөх диспетчерийн тушаалыг дараах маягаар өгнө.

“..... километрийн постын ажиллагааг...оны...-р сарын...-ны өдрийн...цаг...минутаас нээв/ хаав.”

12.41. Галт тэрэгний диспетчерийн холбоо гэмтэлтэй үед сэргээх хүртэл баримтжуулан бичих төхөөрөмжөөр тоноглогдсон холбооны хэрэгсэлийг ашиглана.

12.42. Галт тэрэгний диспетчерийн холбоо гэмтэлтэй үед “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т бичлэг хийнэ.

12.43. Галт тэрэгний диспетчерийн холбоо хэвийн болсон тухай галт тэрэгний диспетчер өөрийн хэсгийн бүх өртөө, зөрлөгт нийтийн тушаалаар мэдэгдэнэ.

АРВАНГУРАВДУГААР БҮЛЭГ **ӨРТӨӨНД ХИЙГДЭХ СЭЛГЭЭНИЙ АЖИЛ**

13.1. Сэлгээний ажил нь өртөөний ажлын технологи ба төлөвлөгөөний дагуу хийгдэх бөгөөд дараах шаардлагыг хангасан байна.

13.1.1. галт тэргийг цаг тухайд нь найруулж явуулах;

13.1.2. ачааны ажиллагаанд вагоныг цаг тухайд нь тавьж өгөх, татаж авах;

13.1.3. вагоныг боловсруулахад хамгийн бага хугацаа зарцуулах;

13.1.4. техник хэрэгсэл, байгууламжуудын хүчин чадлыг бүрэн дүүрэн ашиглах;

13.1.5. галт тэргийг өртөөнд тасралтгүй хүлээж авах;

13.1.6. хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагаа, сэлгээний ажилд холбоотой ажилтны хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуй, хөдлөх бүрэлдэхүүн, ачааны бүрэн бүтэнг хангах.

13.2. Олон замтай, сэлгээний ажил ихтэй өртөөдөд зам сумыг сэлгээний бүс болгон хувааж, тэдэнд сэлгээний зүтгүүр ба бригад бэхлэн ажиллуулна.

13.3. Сэлгээний бүсийн хязгаарт нэг сэлгээний зүтгүүр ажиллана. Зарим бүсэд шаардлагатай үед хоёр буюу түүнээс дээш сэлгээний зүтгүүр ажиллуулж болно. Энэ тохиолдолд галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааг хангаж ажиллах зарчмыг өртөөний техник захирамжийн актаар тогтооно.

13.4. Сэлгээний ажилд өгч байгаа зүтгүүр нь гэмтэлгүй, тогтоосон дохио, багаж хэрэгсэл, хяналтын төхөөрөмжтэй, зүтгүүрийн радио холбооны байгууламж, тэжээлийн төхөөрөмж нь хэвийн ажиллагаатай байна.

13.5. Сэлгээний хөдөлгөөний үед сум шилжүүлэх явдлыг сэлгээний ажил удирдагч өөрөө буюу түүний шийдвэрээр сумчин гүйцэтгэнэ.

13.6. Цахилгаан төвлөрүүлэлттэй өртөөдөд сэлгээний хөдөлгөөний үед сум шилжүүлэх явдлыг өртөөний жижүүр гүйцэтгэнэ. Сумыг төвийн удирдлагаас суурин удирдлагад шилжүүлэх, мөн түүнчлэн сумчин үйлчилдэггүй төвлөрүүлэгдээгүй сум дээр сэлгээ хийх үед сумыг найруулагчийн бригадын ажилтан, зүтгүүр ба вагон депогийн сумчин /паркийн жижүүр, өртөөний жижүүр/ шилжүүлнэ.

13.7. Сум шилжүүлэх зааврыг өртөөний техник захирамжийн актаар тогтооно.

13.8. Цахилгаан төвлөрүүлэлтийн үед суман шилжүүлэг нь хөдлөх бүрэлдэхүүнээс чөлөөлөгдсөн эсэхийг удирдах аппарат дээрх хянах хэрэгслийн заалтаар магадлана. Эдгээр хэрэгслүүд гэмтэлтэй буюу түр салгасан, сумыг суурин удирдлаганд шилжүүлэх

үед суман шилжүүлэг хөдлөх бүрэлдэхүүнээс чөлөөлөгдсөн эсэхийг хэрхэн шалгах талаар өртөөний техник захирамжийн актаар тогтооно.

13.9. Сэлгээний үед гар сумыг замналын зохих байдалд шилжүүлж цүүгээр түгжинэ. Төвлөрүүлэгдсэн сумыг сум шилжүүлэх түлхүүрээр шилжүүлсэн тохиолдолд мөн цүүг тавьж зүүдэг цоожоор цоожилсон байна.

13.10. Өртөөний болон салбар зам дээр хөдлөх бүрэлдэхүүнийг хоёр хязгаарын шонгийн хооронд багтаан байрлуулна.

13.11. Өртөөнд зогсож байгаа вагоныг өөрөө өнхрөхөөс нь болгоомжилж өөр хооронд нь холбож гар тоормос, тоормосны ивүүрээр найдвартай бэхэлсэн байна. Өртөөнд зогсож байгаа, ачих буулгах ажиллагаанд ороогүй, цэвэрлэх, ариутгах, засварлах ажил хийгдээгүй байгаа вагоны хаалгыг хаасан байна.

13.12. Хөдлөх бүрэлдэхүүнийг энэхүү журмын 10 дугаар хавсралтанд заасан нормын дагуу бэхлэх бөгөөд 0.0025-аас огцом хэвгийтэй зам дээр орхиж болохгүй.

13.13. Хөдлөх бүрэлдэхүүнийг бэхлэх, орон нутгийн нөхцөлөөс нь шалтгаалж ямар зам дээр тэдгээрийг өөрөө хөдлөхөөс хамгаалан тооцоот ивүүрээр бэхлэх, энэхүү ажиллагааг хэн гүйцэтгэх, бүрэлдэхүүн доороос бэхэлсэн ивүүрийг хэн авахыг өртөөний техник захирамжийн актаар тогтооно.

13.14. Хэвгийтэй зам дээр хөдлөх бүрэлдэхүүнийг орхих үед өөрөө өнхрөхөөс хамгаалсан бэхэлгээг зүтгүүр салгахаас өмнө хийсэн байна. Энэ үед тоормосны ивүүрийн хошуу нь дугуйн дор дарагдсан байна. Ирсэн галт тэрэгний зүтгүүрийн машинч бүрэлдэхүүнийг зүтгүүрээс салгахын өмнө автомат тоормосоор тоормослосон байна.

13.15. Хэвгийтэй зам дээр бэхэлгээ хийсэн мэдээ хүлээн авахгүйгээр, бэхэлгээ хийсэн эсэхийг магадлахгүйгээр зүтгүүрийн бригад нь бүрэлдэхүүнээс зүтгүүрээ салгаж болохгүй.

13.16. Зорчигчийн вагоны үйлчлэгч ба хөргүүрт хөдлөх бүрэлдэхүүнээс бүрдсэн галт тэрэгний ажилтан бүрэлдэхүүнээ удаан хугацаагаар зогсоолд /бэлтгэлд, ачилт, буулгалтанд тавьж өгөх, хүлээлгэнд болон бусад/ тавигдах үед вагоны гар тоормосыг ажиллагаанд оруулна.

13.17. Бүлгээр нь илгээж байгаа ажиллагаагүй зүтгүүрийн хүргэгч тэдгээрийг түүчээ зүтгүүргүй орхих бүрд гар тоормосыг ажиллагаанд оруулах ба түүчээ зүтгүүр залгасны дараа тэдгээрийг суллана.

13.18. Хүчтэй салхи болох мэдээ хүлээж авсан бол өртөөдийн ажилтан бүр хөдлөх бүрэлдэхүүнийг өөрөө хөдлөхөөс хамгаалж бэхэлгээ найдвартай байгааг шалгах, шаардлагатай тохиолдолд нэмэгдэл бэхэлгээ хийнэ. Салбар замд зогсож байгаа хөдлөх бүрэлдэхүүнийг нэмэгдэл ивүүрээр бэхлэхийг салбар замд вагон тавьж өгөх татаж авах заавраар тогтооно.

13.19. Хөдлөх бүрэлдэхүүнийг удаан хугацаагаар зогсоох шаардлагатай үед тэдгээрийг тооцоот ивүүрээр найдвартай бэхэлснийг өртөөний дарга, түүний орлогч буюу өртөөний жижүүр шалгана.

13.20. Хөдлөх бүрэлдэхүүн өөрөө явах аюул бий болсон үед өртөөний ажилтан түүнийг зогсоохын тулд өөрийн мэдэлд байгаа бүх хэрэгслийг нэн даруй ашиглах үүрэгтэй.

13.21. Хөдлөх бүрэлдэхүүн хоорондын замд өөрөө явсан үед өртөөний жижүүр өөрийн мэдэлд байгаа холбооны хэрэгслийг ашиглан, хоорондын замд явж байгаа галт тэрэгний машинч, галт тэрэгний диспетчерт, замын пост, зэргэлдээ өртөө, гармын жижүүрт нэн даруй мэдэгдэж, өөдөөс нь явах галт тэргийг саатуулах, өөрөө явсан хөдлөх бүрэлдэхүүнийг зогсоох талаар арга хэмжээ авах үүрэгтэй.

13.22. Галт тэргэнд болон найруулагдсан бүрэлдэхүүнд ороогүй тэсрэх аюултай ачаатай, шахсан шингэрүүлсэн хийтэй вагоныг ялгалтын зам дээр хуримтлагдаж байгаагаас өөр нөхцөлд өртөөний техник захирамжийн актаар заагдсан тусгай зам дээр

байрлуулна. Эдгээр вагон нь хоорондоо холбогдсон, тоормосны ивүүрээр найдвартай бэхлэгдсэн, зөөврийн зогсоох дохиогоор хамгаалагдсан байна. Эдгээр вагоны зогсдог замын сум нь уг зам руу орох боломжийг үгүйсгэсэн байдалд тавигдаж зүүдэг цоожоор цоожлогдсон байна.

13.23. Тэсрэх дэлбэрэх аюултай ачаатай вагон, шахсан шингэрүүлсэн хийтэй цистерн ялгалтын зам дээр хуримтлагдсан үед урьдчилан сэргийлэх шаардлагатай доорх арга хэмжээг мөрдөнө.

13.23.1. сэлгээний зохицуулагч, довын жижүүр нь тэсрэх дэлбэрэх аюултай ачаатай вагон, шахсан шингэрүүлсэн хийтэй цистерн байгаа замын бүртгэлийг хөтлөнө.

13.23.2. тэсрэх дэлбэрэх аюултай ачаатай вагон, шахсан шингэрүүлсэн хийтэй цистерн байгаа зам руу сэлгээ оруулах үед энэхүү журмын 13.103-13.105-т заагдсан урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авна.

13.24. Тэсрэх дэлбэрэх аюултай ачаатай вагон, шахсан шингэрүүлсэн хийтэй цистерн байгаа зам руу сэлгээний зүтгүүр оруулах шаардлагатай үед өртөөний жижүүр, сэлгээний зохицуулагч, довын жижүүр, найруулагч нар сэлгээний машинчид тус тус анхааруулан, тухайн вагонд сэлгээ хийх үед анхааруулах хуудас /бичгэн наряд/-аар гүйцэтгэнэ.

13.25. Өртөө болон салбар замд сэлгээг дор дурдсанаас ихгүй хурдтай гүйцэтгэнэ:

13.25.1. вагон чирсэн зүтгүүр чөлөөтэй замаар явахад **40 км/цаг**;

13.25.2. зүтгүүр чөлөөтэй замаар вагон түрэхэд **25 км/цаг**;

13.25.3. суман шилжүүлгээр хажуугийн зам руу орох үед тухайн суман шилжүүлэгт тогтоосон хурдаар;

13.25.4. суурь бүтэц эзэмшигчийн тогтоосон жагсаалтын дагуу хүн суулгасан, тэсрэх аюултай ачаа, шахсан ба шингэрүүлсэн хий, бусад аюултай ачаа, дээд-3, доод-3-6, хажуугийн 4-6 дугаар зэргийн хэтрүү овортой ачаа ачсан вагонтай сэлгээ хийх үед 15 км/цаг-аас илүүгүй хурдтай гүйцэтгэнэ;

13.25.5. зүтгүүр /вагонтай буюу вагонгүй/ вагонд залгахаар ойртох хурд 3 км/цагаас ихгүй;

13.25.6. зүтгүүр болон сэлгээний бүрэлдэхүүн пүү, хяналтын төхөөрөмж дээгүүр явах хурдыг пүүний техникийн паспортанд зааснаар суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно;

13.25.7. довын бэлийн паркад салгасан вагон тухайн ялгалтын зам дээр байгаа хөдлөх бүрэлдэхүүнд ойртох хурд нь 5 км/цагаас ихгүй, харин онцгой болгоомж шаардагдах ангиллын ачаатай вагонд бол 3 км/цагаас ихгүй байна.

13.26. Зорчигчийн галт тэрэг явуулж байгаа замаар уг галт тэрэг явж зам бүрэн чөлөөлөгдөх хүртэл зүтгүүр ба сэлгээний бүрэлдэхүүнийг оруулахгүй. Зорчигчийн галт тэргээр эзлэгдсэн замд байгаа зүтгүүрийн машинч нь уг замыг чөлөөлөгдөх хүртэл явж байгаа зорчигчийн галт тэрэгний хойноос зүтгүүрийг хөдөлгөж болохгүй.

13.27. 0.0025-аас огцом хэвгий дээр байгуулагдсан мөн түүнчлэн сумнаас хоорондын зам тал руу уруудууртай өртөөдөд татах мухар зам байхгүй бол сэлгээ хийж болохгүй. Шаардлагатай тохиолдолд сэлгээний ажлыг зөвхөн зүтгүүрийг уруудуурын талаас оруулж, вагоны автомат тоормосыг залгасан нөхцөлд хийж болно. Зүтгүүрийг уруудуурын талаас оруулах бололцоогүй үед сэлгээний ажлыг бүрэлдэхүүнээ ухраах замаар хийх бөгөөд вагоны автомат тоормосыг залгаж туршсан байвал зохино.

13.28. Хэвгий бүхий зам дээр сэлгээ хийх бүх тохиолдолд салгасан вагоныг сэлгээний бүрэлдэхүүнтэй мөргөлдөх, галт тэрэгний замнал руу, сэлгээний өөр хэсэг рүү вагон өөрөө явахаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авсан байна.

13.29. Сэлгээний үед вагон өөрөө хөдөлж хоорондын замд гарах, галт тэрэгний зохион байгуулагдсан замнал буюу сэлгээний бусад бүс руу аюул үүсгэж болохоор хэвгий дээр байрлагдсан зам ба хэсгийн жагсаалт, мөн түүнчлэн сэлгээний үед энэ хэсэгт хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааг хангахын тулд заавал мөрдөгдөх, нэмэгдэл арга хэмжээг өртөөний техник захирамжийн актаар тогтооно.

13.30. Сэлгээ хийх үед онцгой болгоомж шаардах зарим ачаатай вагон нь зохих халхлалттай байна.

13.31. Онцгой болгоомж шаардагдах зарим ангиллын ачаатай вагон бүхий галт тэрэг ба сэлгээнд тавигдах халхлалтын нормыг ачааны бичиг баримтанд тусгай тэмдгийг дарж заах бөгөөд түүнд халхлалтын вагоны хамгийн цөөн тоог, тоогоор тэмдэглэн заана. Жишээ нь: 1.3.1.

1	шингэн түлштэй түүчээ илчит тэрэгнээс халхлах вагоны тоо
3	галт тэргэнд түлхэгч зүтгүүрээс халхлах вагоны тоо
1	хүн суусан вагоноос халхлах вагоны тоо

13.32. Вагон ба зүтгүүрийн депогийн засварын зам дээрх сэлгээний хөдөлгөөнийг салбар нэгжийн удирдах ажилтны удирдлага, хяналтын дор гүйцэтгэнэ. Зорчигчийн вагон депогийн зам дээрх сэлгээний ажлыг депогийн сэлгээний зохицуулагч удирдана.

13.33. Өртөөний замууд дээр аж ахуйн галт тэрэг, замын машин ашиглан хийх ажил тухайн салбар нэгжийн /замын, дохиолол холбооны ба бусад/ ажил удирдагчийн удирдлаган дор явагдана.

13.34. Заагдсан галт тэрэг, машиныг өртөөний нэг замаас нөгөө рүү буюу өөр бүс рүү хийх хөдөлгөөн нь зөвхөн өртөөний жижүүрийн зөвшөөрлөөр гүйцэтгэгдэнэ. Шаардлагатай тохиолдолд заагдсан галт тэрэг, замын машины сэлгээний хөдөлгөөнийг удирдуулахаар өртөөний даргын шийдвэрээр зохих ажилтныг томилно.

13.35. Өртөөний гол болон хүлээн авах, явуулах зам дээр вагоныг гараар хөдөлгөж болохгүй.

13.36. Вагоныг гараар хөдөлгөхийг шаардлагатай тохиолдолд зөвхөн хэвгийгүй тэгш зам дээр зөвшөөрч болно.

13.37. Вагоныг гараар хөдөлгөх үед дараах үйлдлийг хийж болохгүй.

13.37.1. 3 км/цагаас илүү хурдтай хөдөлгөх;

13.37.2. гол ба хүлээн авах, явуулах замын чиглэлд хязгаарын шонг өнгөртөл хөдөлгөх;

13.37.3. тоормосны ивүүргүй байхад хөдөлгөж эхлэх;

13.37.4. тоормослохын тулд дугуйн дор дэр мод, чулуу, лоом ба бусад зүйлийг ивэх;

13.37.5. хүн суулгасан, тэсрэх дэлбэрэх аюултай ачаатай вагоныг хөдөлгөх.

13.38. Дагнасан болон нийтийн хэрэгцээний зам эзэмшигч нь тухайн зам дээрээ сэлгээ хийх суурин хэрэгсэлтэй байж болох бөгөөд сэлгээ хийх үйл ажиллагааг суурь бүтэц эзэмшигчтэй хамтран тогтооно.

13.39. Галт тэрэгний бүрэлдэхүүний тоормосны зөөлөн хоолойг салгах ба өлгөх ажлыг дараах нөхцлүүдэд хийнэ. Үүнд:

13.39.1. зүтгүүрийн бригад бүрэлдэхүүнээс галт тэрэгний зүтгүүрийг салгах үед;

13.39.2. техник үйлчилгээний газрын ажилтнууд бүх ялгах, ачааны ба хэсгийн өртөөд дээр техник үйлчилгээний газрын ажлын технологийн горимын дагуу үйлчилгээ хийх вагоныг салгах үед;

13.39.3. найруулагчийн бригад сэлгээний үед салгах.

13.40. Өртөөн дээр байгаа радио холбоо, паркийн хоёр талын чанга яригчийн холбооны төхөөрөмж нь бүрэн бүтэн, гэмтэлгүй байж сэлгээний ажлыг зохион байгуулах, хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааг хангахад ашиглагдана.

13.41. Радио холбоо, паркийн хоёр талын чанга яригчийн холбоогоор дамжуулагдсан заалт нь товч бөгөөд ойлгомжтой байна. Өгөгдсөн заалтыг сэлгээний зүтгүүрийн машинч зөв хүлээж авсан эсэхийг /заалтыг товчоор давтуулан сонсох, зүтгүүрийн шүгэл, радио холбоогоор өгөх хариу дохиог хүлээн авах/ өртөөний жижүүр магадлана.

13.42. Салбар зам руу хэт хэтрүү овортой ачаатай вагоныг тавьж өгөх татаж авахдаа суурь бүтэц эзэмшигчийн баталсан зааврын дагуу гүйцэтгэх бөгөөд энэ талаар техник захирамжийн актанд тодорхой тусгасан байна.

СЭЛГЭЭНИЙ АЖЛЫН УДИРДЛАГА БА БҮРЭЛДЭХҮҮН

13.43. Өртөөний зам дээр хийх сэлгээний ажлыг дор нэр дурдсанаас зөвхөн аль нэг ажилтан удирдана.

а/ өртөөний жижүүр;

б/ сэлгээний зохицуулагч;

в/ ялгах довын жижүүр;

г/ паркийн жижүүр;

д/ галт тэрэгний диспетчерийн төвлөрүүлэлтээр тоноглогдсон хэсэгт.

13.44. Сэлгээний ажилтай холбоотой шийдвэр өгөх талаар ажилтнуудын ажил үүргийн хуваарилалтыг өртөөний техник захирамжийн актанд заасан байна.

13.45. Ялгах дов дээр сэлгээний зүтгүүрийн хөдөлгөөнийг довын жижүүр удирдана.

13.46. Сэлгээний ажлыг найруулагч, туслах найруулагч гүйцэтгэнэ.

13.47. Орон нутгийн байдлаас хамааран сэлгээний ажлыг ганц найруулагчаар гүйцэтгүүлэхийг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

13.48. Сэлгээний үед туслах найруулагч нь найруулагч, зүтгүүрийн бригадад харагдахаар байрлаж өгч байгаа дохиог дамжуулж байна.

13.49. Сэлгээний зүтгүүрийг ганц машинчаар үйлчлүүлэхийг зүтгүүрийн төрөл, орон нутгийн байдлаас хамааран суурь бүтэц эзэмшигчийн баталсан заавраар тогтооно.

13.50 Түүвэр галт тэргэнд ажилладаг, сэлгээний ажил хийхэд зориулан гаргасан зүтгүүрийн бригад, найруулагчийн бригад нь өртөөн дээр сэлгээний ажил хийх талаар техник захирамжийн актаар тогтоосон заалтыг мөрдлөг болгоно.

13.51. Зүтгүүрийн болон найруулагчийн бригадыг өртөөний техник захирамжийн актанд заасан сэлгээний ажлын байдалтай танилцуулах зарчмыг хөдөлгөөн хариуцсан салбарын дарга тогтооно.

13.52. Найруулагчийн бригад, аж ахуйн галт тэрэгний бригад сэлгээний ажлын даалгаврыг зөвхөн өртөөний жижүүрээс хүлээн авна.

13.53. Сэлгээний ажлын төлөвлөгөө нь тодорхой, ойлгомжтой өгөгдөх ба түүнийг сэлгээний удирдагч оролцож байгаа ажилтан бүрт мэдэгдсэн байна.

13.54. Сэлгээ хийх явц дунд ажлын төлөвлөгөөг өөрчлөх шаардлага гарвал энэ өөрчлөлтийг сэлгээнд оролцож байгаа бүх ажилтанд урьдчилан танилцуулсан байна.

13.55. Сэлгээний нэг бүсээс нөгөөд сэлгээний зүтгүүрийн /вагонтой буюу вагонгүйгээр/ хийх хөдөлгөөнийг зөвхөн өртөөний жижүүр, довын жижүүр, сэлгээний хөдөлгөөн зохицуулагчийн зөвшөөрлөөр гүйцэтгэнэ.

13.56. Галт тэрэгний диспетчер, өртөө, паркийн жижүүр нь дараах нөхцлүүдэд сэлгээний хориглосон заалттай дохиог өнгөрөхийг зөвшөөрч сэлгээ хийж болно.

13.56.1. дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын төхөөрөмжийг шинэчлэх, засвар үйлчилгээ хийх;

13.56.2. дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын төхөөрөмж гэмтсэн;

13.56.3. тухайн замналын ашигтай уртад хөдлөх бүрэлдэхүүн багтаагүй байх;

13.56.4. сэлгээний гэрлэн дохиогоор тоноглогдоогүй өртөө, зөрлөг.

13.57. Энэхүү журмын 13.59.1, 13.59.2-т заасан тохиолдолд өртөөний жижүүр найруулагчийн бригад эсвэл өртөөний техник захирамжийн актад заагдсан ажилтан замнал бэлдэж зүүдэг цоожоор цоожлон замнал хамгаална.

13.58. Энэхүү журмын 13.59.3-т заасан тохиолдолд өртөөний жижүүр цахилгаан төвлөрүүлэлтийн байгууламжийн хянах хэрэгсэлээр замнал хянагдаж байгаа үед суман шилжүүлгүүдийг зохих байдалд нь тавьж сэлгээний дохиогоор, сумын бариулыг зохих байдалд тавих, улаан таг өлгөх аргаар хамгаална.

13.59. Хориглосон заалттай дохиогоор сэлгээний ажил хийх дараалал:

13.59.1. зүтгүүр, мотовоз зэрэг өөрөө явагч хөдлөх нэгж зогсож байгаа газрыг тодорхойлно.

13.59.2. замнал зөв бэлтгэгдсэн эсэхийг шалгаж, шалгуулж магадлана.

13.59.3. бэлтгэсэн замналыг хамгаална.

13.59.4. хориглосон заалттай дохио өнгөрч болох тухай тушаал өгч өртөөний жижүүр ба сэлгээний зүтгүүрт байдаг дэвтэрт, галт тэрэгний зүтгүүрт бол машинчийн замналын хуудсанд өртөөний жижүүр, машинч тушаалаа бичнэ.

13.59.5. тушаал зөв авсан эсэхийг давтуулна.

13.59.6. албан ярилцлага хийж сэлгээний хөдөлгөөнийг эхлүүлнэ.

13.60. Бусад тохиолдолд гэрлэн дохионы хориглосон заалттай дохиогоор сэлгээ хийж болохгүй.

13.61. Галт тэрэгний найруулагчийн үүрэг:

13.61.1. галт тэрэг найруулах төлөвлөгөө, төмөр замын хэмжээнд мөрдөгдөж байгаа бусад журам, зааврын шаардлагад нийцүүлэн галт тэргийг найруулах;

13.61.2. сэлгээний ажилд оролцож байгаа бүх ажилтанд сэлгээний ажлын төлөвлөгөө ба түүнийг гүйцэтгэх аргыг танилцуулсаны үндсэн дээр тэдгээрийн үйл ажиллагааг зөв зохицуулан хуваарилах;

13.61.3. сэлгээний ажлын төлөвлөгөөг цаг тухайд нь биелүүлэх;

13.61.4. сэлгээний ажилд оролцож байгаа ажилтны хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуй, хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагаа, ачаа ба хөдлөх бүрэлдэхүүний бүрэн бүтэн байдлыг хангасан байхаар сэлгээний ажлыг зохион байгуулах. Хүн суулгасан, хэтрүү овортой, тэсрэх аюултай ачаатай вагоныг болгоомжтой сэлгэж байх.

13.62. Найруулагчийн бригад ээлжинд гарахын өмнө өртөө болон салбар замд байгаа хөдлөх бүрэлдэхүүний байрлал ба бэхлэгээтэй танилцана.

13.63. Галт тэрэгний найруулагч сэлгээний ажил эхлэхийн өмнө гүйцэтгэх үүрэг:

13.63.1. сэлгээнд оролцогч бүх ажилтан, түүний дотор зүтгүүрийн бригад өөрсдийн ажлын байранд байгаа эсэхийг магадлах;

13.63.2. сэлгээнд оролцож байгаа зүтгүүрийн бригадад болон өртөөний бусад ажилтанд сэлгээний төлөвлөгөө, түүнийг биелүүлэх ажиллагааг танилцуулах;

13.63.3. сэлгээний хөдөлгөөнийг эхлэхэд саад болох зүйлүүд байгаа эсэхийг шалгах.

13.64. Сэлгээний үед зүтгүүрийн жолоодлогыг машинч гүйцэтгэнэ. Зүтгүүрийн жолоодлогыг зааварлагч машинчаас тухайн туслах машинчийн /формулярт/ бичсэн зөвшөөрлийн дагуу машинч өөрийн хяналтан дор өгч болно.

13.65. Сэлгээ хийх үеийн галт тэрэгний найруулагч ба түүний туслахын үүрэг:

13.65.1. вагон өөр хоорондоо болон зүтгүүртэй холбогдсоныг магадлахгүйгээр сэлгээний бүрэлдэхүүнийг хөдөлгөөнд оруулж болохгүй;

13.65.2. холболт эхлэхийн өмнө вагоны салгах хөшүүргэн бариулын байдлыг зөв эсэхийг шалгах, салгалтын дараа эдгээр бариулыг хэвийн байдалд тавих;

13.65.3. хөдлөх бүрэлдэхүүнийг довоос буулгахын өмнө салгах хөшүүргээр авто угсрааг салгаж уг хөшүүргийг буцааж хэвийн байдалд тавих;

13.65.4. сэлгээний хөдөлгөөнд замналыг бэлтгэж байгаа сумчдад зүтгүүрийн машинчийн өгч байгаа дохио зөв өгөгдөж байгаа эсэхийг анхаарах;

13.65.5. сэлгэж байгаа бүрэлдэхүүний үзэгдэлт сайн газар байрлах ба машинч, туслах машинчид өгч байгаа дохио харагдаж байх;

13.65.6. замын тахир хэсэгт урт бүрэлдэхүүнтэй, үзэгдэлт муутай нөхцөлд /манан будан, цасан шуурга ба бусад/ сэлгээ хийх үед дохионы заалтыг радио холбоо, паркийн хоёр талын холбоогоор давтан дамжуулна;

13.65.7. бүрэлдэхүүн рүү ойртохын өмнө хаах дохио байгааг магадлах;

13.65.8. ачилт, буулгалтын газарт /түлээ, модон материал, тоосго, чулуун нүүрс, хүдэр ба бусад/ сэлгээний бүрэлдэхүүнийг хөдөлгөхийн өмнө хөдөлгөөнд нөлөөлөх саад тотгор байгаа эсэхийг магадлах;

13.65.9. ачилт буулгалтын ажиллагаа дуусаагүй вагонуудад сэлгээний ажил хийхдээ овор хэмжээ гаргуулж, ачиж буулгах ажиллагааг удирдаж байгаа ажилтантай сэлгээний ажил хийх талаар тохиролцон ажлыг бүрэн зогсоож хүмүүсийг аюулгүй зайд холдуулсаны дараа сэлгээний ажлыг гүйцэтгэх;

13.65.10. зүтгүүр салгахаас өмнө хөдлөх бүрэлдэхүүнийг ивүүрээр бэхэлнэ.

13.66. Засварын бригад ажиллаж байгаа гарам, ачааны агуулах, ачих буулгах анги, вагоны ба зүтгүүрийн депогийн болон зорчигчийн тавцангийн ойролцоох зам, засварын бусад зам суман дээр сэлгээ хийх үед найруулагчийн ба зүтгүүрийн бригад онц сонор сэрэмжтэй байж, бүрэлдэхүүн ойртох үед замын дэргэд буюу тавцан дээр байгаа хүмүүст мэдэгдэх дохио өгч явахын зэрэгцээ зам, вагон засаж, ачаа ачиж буулгаж байгаа хүмүүст хөдлөх бүрэлдэхүүний хөдөлгөөний талаар анхааруулж байна.

13.67. Вагоноо чирж яваа үед найруулагч сүүлийн вагон дээр, туслах найруулагч бүрэлдэхүүний дунд хэсэгт байрлана.

13.68. Хориглосон заалттай сэлгээний гэрлэн дохиог өнгөрч сэлгээ хийх үед найруулагч замналыг шалгаж, зүтгүүрийн эхний гишгүүр дээр байрлаж, эсвэл явганаар гүйцэтгэнэ.

13.69. Өртөө зөрлөгөөс 3 км ба түүнээс дээш алслагдсан салбар замуудад сэлгээний ажил хийхээр бүрэлдэхүүнийг чирж яваа тохиолдолд бүрэлдэхүүн бүрэн холбогдсон, сүүлийн вагонд агаар ирж байгааг магадлан найруулагчийн бригад нь зүтгүүрийн бүхээгт байрлана. Алслагдсан салбар замуудын жагсаалтыг техник захирамжийн актаар тогтооно.

13.70. Вагоноо өмнөө түрж яваа хөдөлгөөний үеийн бүх тохиолдолд галт тэрэгний найруулагч хөдөлгөөний дагуу анхны вагоны гишгүүр дээр байрлана. Оворгүй газруудад сэлгээний хөдөлгөөнийг явганаар удирдана. Оворгүй газруудын жагсаалтыг техник захирамжийн актаар тогтооно.

13.71. Холбох буюу татах замаар дамжих бүрэлдэхүүнийг нэг паркаас нөгөөд шилжүүлэн тавих үеийн аюулгүй ажиллагааг хангах нөхцөлийг өртөөний техник захирамжийн актаар тогтооно.

13.72. Сэлгээний үед найруулагч замын нөгөө төгсгөл талын хязгаарын шонгоос / тусгаарлагч уулзвар буюу дохио/ цааш бүрэлдэхүүнийг гаргахгүй.

13.73. Хийгдэж байгаа сэлгээний ажлын тухай замын нөгөө төгсгөл талд байрласан постын сумчинд мэдэгдсэн байх ба хязгаарын шонгоос цааш хөдлөх бүрэлдэхүүн гарах боломжийг үгүйсгэсэн байна.

13.74. Өртөөний жижүүр, сэлгээний хөдөлгөөн зохицуулагч, довын жижүүр хүн суулгасан, тэсрэх дэлбэрэх аюултай ачаа ачсан вагонтай сэлгээ хийх шаардлагатай үед энэ тухай найруулагчид мэдэгдэх бөгөөд найруулагч өөрийн туслах, зүтгүүрийн бригадад мэдээлнэ.

13.75. Сэлгээ хийх үед зүтгүүрийн бригадын үүрэг:

13.75.1. сэлгээний ажлын төлөвлөгөөг цаг тухайд нь биелүүлэх;

13.75.2. өгөгдөж байгаа дохиог анхааралтай ажиглаж дохионы заалтыг тухай бүр биелүүлж байх;

13.75.3. зам дээр байгаа хүмүүс, сумын байдал, хөдлөх бүрэлдэхүүний байрлалыг анхааралтай ажиглаж байх;

13.75.4. сэлгээний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах;

13.75.5. сэлгээний хөдлөх бүрэлдэхүүний бүрэн бүтэн байдлыг хянах;

13.75.6. сэлгээний ажлын үед дан зүтгүүрээр хөдөлгөөн хийх тохиолдолд явах чиглэлд зүтгүүрийн удирдлагыг шилжүүлж, бүхээгийг заавал сольж байна;

13.75.7. зогсох дохио гэнэт өгөгдөх буюу саад гэнэт тохиолдох үед Төмөр замын техник ашиглалтын журмын 14.3.7-д заасны дагуу яаралтай тоормослох бүх арга хэрэгслийг ашиглан сэлгээний бүрэлдэхүүнийг тухайн газарт тогтоосон тоормосны замаас илүүгүй зайд зогсооно.

13.76. Машинч зүтгүүр хөдөлгөөнд оруулахын өмнө өгөгдөж байгаа дохио, радио холбоо, паркийн хоёр талын чанга яригчийн холбоогоор хүлээн авсан шийдвэрийг зүтгүүрийн шүглээр, радио холбоогоор товч давтан батална.

13.77. Машинч дохио ба шийдвэр зөв эсэхэд эргэлзсэн, сэлгээний ажлын төлөвлөгөөг мэдээгүй байгаа бол бүрэн тодруулж, магадласны дараа хөдөлгөөнд орно.

13.78. Машинч сэлгээний ажил удирдагчийн тушаалыг радио холбоо, паркийн хоёр талын чанга яригчийн холбоогоор аваагүй, гар дохионы хэрэгслээр өгч байгаа дохио харагдаагүй нөхцөлд зүтгүүрийг хөдөлгөөнд оруулж болохгүй.

13.79. Машинч төвлөрүүлэгдсэн сумтай сэлгээний замнал руу орохын өмнө ажил удирдагчийн тушаал, сэлгээний гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалт байгаа эсэхийг магадлана.

13.80. Машинч төвлөрүүлэгдээгүй сум руу гарах бол замнал бэлэн болсон тухай сумчны дохио буюу мэдэгдлийг авна.

13.81. Сум, дохионы цахилгаан төвлөрүүлэлт бүхий өртөөдөд сумыг төвийн удирдлагаас суурин удирдлагад шилжүүлсэн үед сум руу гарч сэлгээ хийхийг ажил удирдагчийн дохиогоор гүйцэтгэнэ.

13.82. Вагоноо өмнөө түрж яваа үед хэрэв машинчид замнал бэлэн болсон тухай өгч байгаа дохио, сэлгээний гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалт харагдахгүй байгаа бол сэлгээний удирдагчаас дохионы нээлттэй байдлыг лавлаад сэлгээний удирдагчийн дохиогоор явна.

13.83. Найруулагчийн бригад дагалдаагүй ганц зүтгүүр өртөөний замаар хөдлөхдөө зүтгүүрийн машинчид шууд дамжуулагдаж байгаа өртөөний жижүүр ба сумчингийн дохио буюу сэлгээний гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалтыг удирдлага болгоно.

13.84. Сэлгээ хийх үеийн сумчны үүрэг:

13.84.1. сэлгээний хөдөлгөөнд өгөгдөж байгаа заалт, дохиог анхааралтай ажиглаж тэдгээрийн шаардлагыг цаг тухайд нь биелүүлэх;

13.84.2. өгч буй дохиог машинч, найруулагчид цаг тухайд тодорхой дамжуулах;

13.84.3. дохио өгөх, сэлгээний бүрэлдэхүүний хөдөлгөөний тухай мэдээ дамжуулахын өмнө замналд орсон сумын байдал зөв эсэхийг шалгах;

13.84.4. сумыг шилжүүлсний дараа түүнийг цүүгээр нь түгжих, шор нь жааз төмөртөө нягт наалдсаныг магадлах.

ЯЛГАХ ДОВ, ТАТАХ ЗАМ ДЭЭРХ СЭЛГЭЭ

13.85. Вагоныг ялгахад зориулсан довын байгууламжтай өртөөнд сэлгээний ажлыг суурь бүтэц эзэмшигчийн баталсан зааврын дагуу гүйцэтгэнэ.

13.86. Ялгах довоос вагоныг тараахын өмнө довын жижүүр дараах үүргийг гүйцэтгэнэ.

13.86.1. ялгах замууд дов талаас хэр зэрэг чөлөөтэй байгаа, тэдгээр замуудад вагон оруулах боломж байгаа эсэхийг шалгах;

13.86.2. вагон ялгах ажлын төлөвлөгөө, салгах бүлэг вагон /салгалт/-ны байрлал, салгах дараалал, салгалт бүр дэх вагоны тоо, довоос буулгах вагоны явах ангийн хэв байдал ба онцгой болгоомж шаардсан болон урт баазтай вагон байгаа зэрэг шаардлагатай мэдээлэлтэй танилцах;

13.86.3. өртөөнд тогтоосон зааврын дагуу вагонуудыг ялгах ажиллагаанд оролцож байгаа бусад ажилтан /галт тэрэгний найруулагч, туслах найруулагч, ивүүрчид ба бусад/-д ажлын шинж байдлыг танилцуулах.

13.87. Довын жижүүр, галт тэрэгний найруулагч, ивүүрчин нар тараалтын ажиллагааны үед ялгах замууд вагоноор эзлэгдсэн байдал, салгасан вагонууд сум ба довын бэлийн зам дээгүүр өнхөрч байгаа байдал, нэг салгалтаар хэдэн вагон салгаж байгаа, ялгах замууд руу вагон буулгах давтамж зэргээс хамааруулан довоос буулгах болон довоос өнхөрсөн вагоны зогсоох хурдыг тохируулна.

13.88. Довын жижүүр нь тараалтын явцад салгасан вагоны хөдөлгөөн, вагон буулгавал зохих зөв зам руу явж байгааг ажиглахын зэрэгцээ дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны төхөөрөмжийн ажиллагаанд хяналт тавина.

13.89. Тараалтын явцад довын жижүүр, найруулагч нь онцгой болгоомж шаардагдсан ачаа бүхий вагон зогсож байгаа зам руу довоос салгалт хийн вагон буулгаж байгаа үед ивүүрчид ба сумчид тараалтын аюулгүй ажиллагаа, хөдлөх бүрэлдэхүүний болон ачааны бүрэн бүтэн байдлыг хангах талаар онцгой анхаарч ажиллана.

13.90. Задлан тараагдаж байгаа бүрэлдэхүүнд болон ялгах паркийн зам дээр онцгой болгоомж шаардагдах тусгай ангиллын ачаатай вагон байгаа тухай өртөөний ажилтан нарт мэдээлэхийг орон нутгийн заавраар тогтооно.

13.91. Доорх бүрэлдэхүүнийг огцом түлхэж сэлгээ хийх дов, хагас довоос тарааж болохгүй:

13.91.1. ачаа хүргэгчтэй вагоноос бусад хүн суулгасан вагон;

13.91.2. тэсрэх дэлбэрэх аюултай ачаа, шахсан шингэрүүлсэн хий, суурь бүтэц эзэмшигчээс тогтоосон жагсаалтанд заагдсан зарим зэрэглэлтэй ачаа бүхий вагон, шингэрүүлсэн хийнээс суларсан хоосон цистерн;

13.91.3. хэтрүү овортой, хүнд ачаатай тавцант ба хагас вагон, транспортер;

13.91.4. ажиллаагүй байгаа зүтгүүр, төмөр замаар өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүн, хөргүүрт вагон ба секц, хөргүүрт хөдлөх бүрэлдэхүүн бүхий галт тэрэгний бүрэлдэхүүн, зоогийн вагон, зорчигчийн вагон, төмөр замаар явдаг кран;

13.91.5. тусгай /радио, цахилгаан станц, эмнэлэг, клуб, хүчний хэмжүүр, зам хэмжүүр, пүүний гэх мэт/ вагон болон “довоос бүү буулга” гэсэн бичигтэй бусад вагон.

13.92. Энэхүү журмын 13.91-д дурдсан хөдлөх бүрэлдэхүүнд дов дээр сэлгээний ажил гүйцэтгэхдээ зөвхөн ухраан суулгах аргаар хийнэ.

13.93. Ялгах довоос вагоныг довын гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалтаар тараах хурдыг довын техник тоноглол, орон нутгийн нөхцөлийг харгалзан суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

13.94. Ялгах довоос буулгахыг хориглосон буюу буулгах үед онцгой болгоомж шаардах ачаатай вагоны ачааны жагсаалтыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно. Жагсаалтанд орсон вагоны бичиг баримт дээр “довоос бүү буулга” гэсэн бичлэгтэй тэмдэг дарна.

13.95. Ачаа дагалдагч, үйлчлэгчтэй /баг/ буюу мал, амьтан ачсан хүргэгчтэй вагоныг довоос тараахын өмнө галт тэрэгний найруулагч сэлгээ хийх тухай вагоны үйлчлэгч, хүргэгч /багт/ нарт урьдчилан мэдэгдсэн байна.

13.96. Тараалтын явцад ивүүрчин бүр ялгах зам дээр байгаа вагоныг ажиглах ба зам вагоноор дүүрсэн үед энэ тухай довын жижүүр, найруулагчид урьдчилан мэдэгдэнэ.

13.97. Ялгах довын аюулгүй ажиллагааг хангахын тулд ивүүрчин дараах үүргийг гүйцэтгэнэ.

13.97.1. бүрэлдэхүүнийг тарааж эхлэх үед өөрийн хариуцсан зам дээр байх;

13.97.2. салгалтын тухай довын жижүүр, галт тэрэгний найруулагч, зүтгүүрийн машинчийн өгч байгаа дохиог анхааралтай ажиглах;

13.97.3. ялгах замын багтаамжийг бүрэн ашиглахын зэрэгцээ, ялгах паркад зогсож байгаа вагон руу довоос буулгасан вагон ойртохдоо хүчтэй мөргөлдөхгүй байх, залгалтын үеийн аюулгүй ажиллагааг бүрэн хангах тооцоотойгоор вагоныг тоормослуулна. Олон вагонтой салгалтыг довоос тараах үед нэмэгдэл тоормосны ивүүрийг дунд талын вагоны хос дугуйн дор тусгай сэрээний тусламжтай тавина;

13.97.4. тараасан вагоныг зогсоосны дараа ивүүрийг вагон дороос зориулалтын багажаар авах;

13.97.5. зэргэлдээ ажлын бүсэд салгалт ихээр хийгдэж байгаа үед тэдгээр замыг хариуцан ажиллаж буй ивүүрчинд туслах үүрэгтэй.

13.98. Өртөөний зам дээр вагоныг бэхлэх үед тоормосны ивүүр тавьж болохгүй газрууд:

13.98.1. зам төмрийн уулзварын өмнө /1м ба түүнээс бага зайд/, зам төмрийн уулзвар дээр;

13.98.2. суман шилжүүлгийн шор нийлсэн жааз зам төмөр дээр;

13.98.3. тахирын гадна талын зам төмөр дээр;

13.98.4. вагоны тэргэнцэрийн хос дугуйн хооронд;

13.98.5. суман шилжүүлгийн тонолжийн өмнө.

13.99. Гэмтэлтэй /толгой нь хагарсан, ул нь мурийсан, цуурсан, эмтэрсэн ба бусад/ тоормосны ивүүрийг ашиглаж болохгүй.

13.100. Тоормосны ивүүрийг /ялгарах өнгөөр/ будаж, түүн дээр өртөөний тэмдэг, дугаарыг цохиж тавина. Ивүүрийг цоожтой бат бэх найдвартай саванд хадгална. Ивүүрийг бүртгэх, дугаарлах, шилжүүлэх, ашиглах, хяналт тавих, устгах зааврыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

13.101. Довын жижүүр, найруулагч хоорондоо урьдчилан тохиролцохгүйгээр ялгах паркад /довын талаас буюу паркийн замын нөгөө талаас/ вагоныг ухраах ба холбох үйлдлийг хийж болохгүй.

13.102. Найруулагчийн бригад нь бүрэлдэхүүнийг ухраахын өмнө вагоны дугуйн дор ивүүр байхгүй, авто угсрааны хөшүүргийн бариул хэвийн байдалд байгааг магадлана.

13.103. Ялгах зам дээр тэсрэх дэлбэрэх аюултай ачаатай вагон байгаа үед найруулагч нь вагоныг хөдөлгөхийн өмнө хөдөлгөөнд саад болох зүйл байгаа эсэхийг магадлана. Цаг агаарын хүндрэлтэй нөхцөл /хүчтэй салхи, манан будан, цасан болон шороон шуурга/, гэрэлтүүлэгдээгүй зам дээр сэлгээний ажлыг онцгой сонор сэрэмжтэй, шаардлагатай тохиолдолд бууруулсан хурдтай гүйцэтгэх бөгөөд сэлгээний хөдөлгөөнийг зогсоох хүртэл арга хэмжээг авна.

13.104. Ялгах довын хэвийн ажиллагаа алдагдсан, өмнөх бүлэг вагон сумын хоолойд зогссон, дараагийн бүлэг вагон мөргөх зэрэг эрсдэл үүссэн тохиолдолд жижүүр, найруулагч, ивүүрчин, сумчин дараагийн салгалтыг зогсоох арга хэмжээг авна.

ГОЛ БА ХҮЛЭЭН АВАХ, ЯВУУЛАХ ЗАМД ХИЙХ СЭЛГЭЭ

13.105. Өртөөний хүлээн авах, явуулах паркад хийх сэлгээг зөвхөн өртөөний жижүүрээс найруулагчид сэлгээний ажлын төлөвлөгөө өгөх үедээ заасан тэр зам дээр /сум дээр/ гүйцэтгэж болно. Галт тэрэгний диспетчер болон зэргэлдээ өртөөний жижүүрийн зөвшөөрөлгүйгээр машинч хоорондын зам эзлэх эрхгүйгээр өртөөний заагаас гадагш хоорондын зам руу бүрэлдэхүүн гаргаж сэлгээ хийж болохгүй.

13.106. Сэлгээний бүрэлдэхүүн өртөөний заагаас гадагш хоорондын замд гарч болох бөгөөд дараах зөвшөөрлийг авна:

13.106.1. хагас автомат хориглолтой үед уг хоорондын замд хамаарагдах түлхүүр-очир, түүнийг байхгүй үед замын утсан мэдээ;

13.106.2. цахилгаан очирын системийн үед уг хоорондын замд хамаарагдах очир буюу түлхүүр-очир;

13.106.3. утсан холбооны үед замын утсан мэдээ, түүнд хоорондын замд гарч сэлгээ хийхийг зөвшөөрсөн зэргэлдээ өртөөний жижүүрийн зөвшөөрөл;

13.106.4. өртөө хоорондын хориглолтой үед уг хоорондын замд хамаарагдах түлхүүр-очир, түүнийг байхгүй үед замын утсан мэдээ.

13.107. Өртөөний заагаас бүрэлдэхүүн гарах үед сэлгээний машинчид олгох замын утсан мэдээний дээд талд нь “өртөөний заагаас гарч сэлгээ хийнэ” гэсэн тэмдэглэл хийгдэнэ.

13.108. Сэлгээний зүтгүүрийн машинчид замын утсан мэдээ олгон хоорондын замд өртөөний заагаас гарч сэлгээ хийх тухай өртөөдийн жижүүрийн хооронд явагдах яриа бүх тохиолдолд галт тэрэгний диспетчерийн холбоогоор түүний хяналтын дор гүйцэтгэгдэх ба галт тэрэгний утсан мэдээний дэвтэрт тэмдэглэгдэнэ.

13.109. Ачилт буулгалт, засварт ба бусад ажиллагаанд тавихаар галт тэрэгнээс салгагдсан вагоноор хүлээн авах, явуулах замыг эзлүүлэхгүй байхыг анхаарна. Завсарын өртөөний жижүүр хүлээн авах, явуулах замыг зөвхөн галт тэрэгний *диспетчерийн* зөвшөөрлөөр саланги болон бүлэг вагоноор түр эзлүүлж болно. Тушаалыг дараах загвараар өгнө.

... өртөөний /зөрлөгийн/ ... –р замыг хөдлөх бүрэлдэхүүнээр эзлүүлж ивүүр № ... бэхэлсэн тухай ... өртөөний /зөрлөгийн/ жижүүр ... мэдэгдлийг үндэслэн уг замыг ... оны ... сарын ... өдрийн ... цаг ... минутнаас эхлэн бүх галт тэрэгний хөдөлгөөнд хаав.

Галт тэрэгний диспетчер

... өртөөний /зөрлөгийн/ ... –р замыг хөдлөх бүрэлдэхүүнээс чөлөөлж ивүүр ... авсан тухай ... өртөөний /зөрлөгийн/ жижүүр ... мэдэгдлийг үндэслэн уг замыг ... оны ... сарын ... өдрийн ... цаг ... минутнаас эхлэн бүх галт тэрэгний хөдөлгөөнд нээв. *Галт тэрэгний диспетчерийн тоот тушаалыг хүчингүй болгов.*

Галт тэрэгний диспетчер

13.110. Барих мухар замыг ямар ч хөдлөх бүрэлдэхүүнээр, хамгаалах мухар замыг зорчигчийн ба хүн суулгасан ачааны вагон, тэсрэх дэлбэрэх аюултай ачаатай вагоноор эзлүүлж болохгүй.

13.111. Сэлгээний ажил хийхэд сэлгээний бүрэлдэхүүн хүлээн авах буюу явуулах зам руу гарч хийгдвэл өртөөний жижүүр нь галт тэрэг хүлээн авч явуулах гэж байгаа талаар сэлгээний бригадад радио холбоо, паркийн хоёр талын чанга яригч холбоо, сумчнаар дамжуулан урьдчилан мэдэгдсэн байна.

НАЙРУУЛАГЧИЙН БРИГАД СУМЫГ ШИЛЖҮҮЛЖ СЭЛГЭЭНИЙ АЖИЛ ХИЙДЭГ БҮС

13.112. Ачих буулгах анги, хэсэг, нүүрсний агуулах, вагон, зүтгүүрийн депогийн ба дагнасан хэрэглээний салбар зам эзэмшигчийн зам руу сэлгээний зүтгүүр орох шаардлагатай үед өртөөний жижүүр, галт тэрэгний найруулагч нар вагон тавьж өгөх, татаж авах боломжийн талаар тухайн байгууллага, нэгжийн ажил удирдагчтай урьдчилан тохиролцоно. Хэрхэн тохиролцож байх тухай өртөөний Техник захирамжийн актад заасан байна.

13.113. Найруулагчийн бригад сумыг шилжүүлж сэлгээний ажил хийдэг хэсэг зам руу сэлгээний бүрэлдэхүүн оруулахын өмнө найруулагчийн бригад сэлгээний бүрэлдэхүүнийг зогсоож зам, сумын байдлыг шалгах ба хөдөлгөөний аюулгүй байдалд саад учрах хүчин зүйл байгаа эсэхийг магадлана.

АРВАНДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ АНХААРАМЖ ОЛГОХОД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

14.1. Галт тэрэг аялалд явах үед зүтгүүрийн болон галт тэрэгний бригадын онцгой анхааралтай явах нөхцөлийг хангах, зам дээр хүмүүс ажил гүйцэтгэж байгааг урьдчилан анхааруулах зорилгоор галт тэрэгний машинчид бичгэн анхаарамжийг олгоно.

14.1.1. зам, гармын дохиолол, хиймэл болон бусад байгууламж эвдэрсэн, мөн түүнчлэн хурд бууруулах замд зогсох шаардлагатай барилгын болон засварын ажил хийх үед;

14.1.2. гэрлэн дохио, семафорыг шинээр ашиглалтанд оруулах, хуучин байсныг шилжүүлэн байрлуулах, хураан авах, гэрлэн дохио, семафорын зөвшөөрсөн заалт хориглосон байдалд шилжихгүй гэмтсэн үед;

14.1.3. ачилтын овор хэмжээнээс хэтэрч илүү гарсан ачаатай, хагас ачаатай цистерн вагонтой галт тэргийг явуулах үед;

14.1.4. тухайн хэсэгт тогтоосон хурдтай явж чадахгүй хөдлөх бүрэлдэхүүнийг галт тэргэнд холбосон үед;

14.1.5. замаас авагддаг хөдлөх нэгжийг үзэгдэлт муутай нөхцөлд ажиллуулах, мөн түүнчлэн замын тэргэнцэрээр хүнд ачаа тээвэрлэх үед;

14.1.6. зүтгүүрийн автомат дохиоллын замын байгууламж гэмтсэн үед;

14.1.7. техник ашиглалтын журмын 17.1.7-д заасны дагуу хурд бууруулах, галт тэрэг зогсоох шаардлагатай газар мөн түүнчлэн галт тэрэгний явах онцлог нөхцөл байдлын тухай зүтгүүрийн ба галт тэрэгний бригадад анхааруулах шаардлагатай бүх тохиолдолд;

14.1.8. хос замтай хоорондын замд цас цэвэрлэгч машин, чиг залагч, чигжигч машин, зам тавигч кран, төмөр замын кран, чигжээс цэвэрлэгч машин, бусад машин ажиллах үед.

14.2. Бүх анхаарамж 3 төрөлд хуваагдана. Үүнд:

14.2.1. суурь бүтцийн төхөөрөмж байгууламжийг шинэчлэх, засвар үйлчилгээ хийх үед гүйцэтгэх ажлын нөхцөл байдлаас хамааран уг ажлын удирдагч нь түүнийг дуусгах хугацааг тодорхой тогтоож чадахгүй бол тогтоосон агшнаас эхлэн өөрчлөх хүртэл хүчинтэй байх;

14.2.2. анхаарамж олгох захиалганд заагдсан, ажил удирдагчийн тогтоож өгсөн тодорхой хугацааны туршид хүчинтэй байх;

14.2.3. зарим галт тэргийг өнгөрүүлэхэд онцгой нөхцөл шаардлагатай үед тогтоогдох /галт тэрэг тогтоосон хурдтай явж чадахгүй ачаатай хөдлөх бүрэлдэхүүн байгаа, цагийн хуваарьт тусгагдаагүй зогсолттой явуулах гэх мэт/;

14.3. Урьдчилан төлөвлөгдсөн ажил гүйцэтгэхийн тулд анхаарамж олгох тухай захиалгыг дараах албан тушаалтан дор дурдсан хугацаагаар өгнө.

14.3.1. замын мастер, шугам сүлжээний хэсгийн мастер, дохиолол холбооны цахилгаан механикч нар түр хугацаагаар ажил гүйцэтгэхдээ 1 хоногоос илүүгүй;

14.3.2. зам, дохиолол холбоо, эрчим хүч, ус хангамжийн засвар үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгжийн дарга нар 3 хоногийн давтамжтайгаар 10 хүртэл хоног;

14.3.3. суурь бүтэц эзэмшигч ба тасгийн дарга 10 хүртэл хоног.

14.4. Энэхүү журмын 14.3-т зааснаас их хугацаатай анхаарамжийг суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаалаар тогтооно. Анхаарамж тогтоох тухай тушаалаар суурь бүтэц эзэмшигчээс зохих удирдлагуудад гүйцэтгэх ажлыг дуусгах, хэвийн хурдыг сэргээсний дараа анхаарамжийг хүчингүй болгох эрх олгоно.

14.5. Замын мастер, цахилгаан механикч, эрчим хүчний мастер дараах тохиолдолд анхаарамж олгох тухай захиалгыг өгнө.

14.5.1. үзэгдэлт муутай нөхцөлд замаас авагддаг хөдлөх нэгжүүд ажиллах үед;

14.5.2. замын бригадын даргын удирдлагаар замын тэргэнцрээр хүнд ачаа зөөх үед.

14.6. Урьдчилан төлөвлөгдсөн зам засварын ажлыг гүйцэтгэх тухай анхаарамжийг олгох захиалгыг замын мастер өгнө.

14.7. Анхаарамж олгох урьдчилан төлөвлөгдсөн ажлын жагсаалтыг Замын ажил гүйцэтгэх үед галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагааг хангах заавраар тогтооно.

14.8. Хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагаанд аюул учруулж болох замын байгууламжинд илэрсэн гэмтлийг арилгахын тулд зогсоох дохиогоор хаах, хурд бууруулах дохиогоор хамгаална. Урьдчилан төлөвлөгдөөгүй ажлыг /гэмтэлтэй хавчаар, сумын шор, тоонолжийн хэсэг, зам төмрийн нэгчилсэн солилт хийх, тэдгээрийг засварлах, замын овоолтыг засах гэх мэт/ хийхийн тулд анхаарамж олгох захиалгыг замын мастер /түүнийг байхгүйд замын бригадын дарга/ шугам сүлжээний хэсгийн мастер, цахилгаан механикч өгнө. Энэ тухай зам, эрчим хүч, ус хангамж, дохиолол холбооны засвар үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгжийн дарга нарт мэдэгдэнэ.

14.9. Анхаарамж олгох захиалгыг бичгээр, цахилгаанаар, утсаар, факсаар суурь бүтэц эзэмшигчийн тогтоосон анхаарамжийг олгох өртөөдийн жижүүрт, анхаарамж олгогдох хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөдийн жижүүрт хаяглаж өгнө. Анхаарамж олгох өртөөдөд өгөгдсөн бичгэн захиалга, тогтоогдсон бусад хаягаар явуулах цахилгаан, утсан мэдээ нь албан тушаалтны гарын үсгээр баталгаажсан байна.

14.10. Анхаарамж олгох цахилгааныг уг анхаарамж хүчин төгөлдөр болж мөрдөгдөхөөс 3-аас доошгүй цагийн өмнө хүлээн авсан байхаар өгнө. Урьдчилан төлөвлөгдөөгүй ажил хийхийн тулд анхаарамж олгох тухай захиалга, анхаарамж тогтоосон хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөний жижүүрт шууд дамжуулагдсан / бичгээр буюу утсаар/ бол уг өртөөний жижүүр нь энэ захиалгын агуулгыг зэргэлдээ өртөөний жижүүр, галт тэрэгний диспетчер нарт дамжуулах үүрэгтэй бөгөөд галт тэрэгний диспетчер нь өртөөний жижүүрт явж байгаа галт тэрэгнүүдээс урьдчилан төлөвлөгдөөгүй анхаарамжийг ямар галт тэргэнд олгохоор өртөөн дээр зогсоохыг мэдэгдэнэ. Анхаарамж хүлээн авсан өртөөний жижүүр галт тэрэгний диспетчерийн шийдвэрээр уг галт тэргийг зогсоож анхаарамжийг машинчид олгоно.

14.11. Анхаарамж тогтоох ба өөрчлөх, захиалга, цахилгаан, утсан мэдээг шуурхай дамжуулах, заасан хаягаар хүргэх зааврыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

14.12. Ажил удирдагч анхаарамж олгохыг хүссэн захиалга хүчин төгөлдөр болсон эсэхийг баталж магадлалгүйгээр ажил эхэлж болохгүй. Захиалга хүчин төгөлдөр болсныг дараах баримтаар батлана:

14.12.1. цахилгаан /утсан мэдээг/-ыг тогтоосон хаягаар дамжуулахаар хүлээн авсан цаг хугацааг бичсэн, телеграфын ажилтаны гарын үсэг бүхий цахилгааны /утсан мэдээ/ хувь. Телеграф байхгүй бол өртөөний жижүүр цахилгааныг хүлээн авч гарын үсэг зурна.

14.12.2. анхаарамж олгох өртөөний жижүүр нь бичгэн захиалгыг хүлээн авч анхаарамжийн дэвтэрт бичиж гарын үсэг зурна.

14.12.3. анхаарамж олгох захиалгыг факсаар явуулахын өмнө тухайн хүлээн авагчид урьдчилан мэдэгдсэний дараа факсыг илгээнэ. Хүлээн авсан эсэхийг магадлана.

14.13.Зам, хиймэл төхөөрөмж, байгууламжид үүссэн хөдөлгөөний аюулгүй ажиллагаанд аюул учруулж болохуйц гэмтлийг арилгах ажлыг тухайн газрыг Дохиолол холбооны журмын дагуу бүрэн хамгаалсны дараа хийнэ.

14.14.Анхаарамж олгох тухай захиалгад бичигдвэл зохих зүйлүүд:

14.14.1.анхаарамж үйлчлэх хоорондын замын километр, зуут, өртөө, зөрлөгийн нэр зам ба сумын дугаар;

14.14.2.галт тэрэгний хөдөлгөөний үед сэргийлэх арга хэмжээ;

14.14.3.анхаарамж эхлэх ба дуусах хугацаа;

14.14.4.анхаарамж олгох болсон шалтгаан.

14.15.Өртөөний жижүүр бүх анхаарамж, анхаарамжийн захиалга ба үйлчлэх хугацааг анхаарамжийн дэвтэрт бичиж дугаарлана. Анхаарамж тогтоосон хоорондын замын хязгаарлагч өртөөдийн жижүүр захиалга хүлээн авсан тухай галт тэрэгний диспетчерт илтгэнэ.

14.16. Анхаарамжийн дугаарлалтыг сар бүрийн эхний хоногийн 00:00 цагаас 1-ээр эхлэн дугаарлан хөтлөнө. Сар бүрийн эхний хоногийн 00 цагаар хүчинтэй байгаа бүх анхаарамжийг шилжүүлэн бичнэ. Дэвтэр дэх бүх бичлэгийг техник захирамжийн актанд заасан ажилтан хийж болох бөгөөд жижүүр хянаж гарын үсэг зурна. Өртөөний дарга түүний орлогч анхаарамжийн дэвтрийг тогтмол шалгаж байна.

14.17. Хэсгийн ба техникийн өртөөдөөс явах бүх галт тэргэнд өгөгдсөн анхаарамжийг олгоно.

14.18. Галт тэргэнд анхаарамж олгодог өртөөдийн жагсаалтыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно. Өртөөдөд зэргэлдээ төмөр замын хил залгаа хэсгээс анхаарамж тогтоосон тухай цахилгааныг хаяглаж ирүүлсэн байна.

14.19. Тухайн хэсэгт тогтоосон хурдаар явж чадахгүй онцгой нөхцөл шаардсан ачаатай вагон, хөдлөх бүрэлдэхүүн холбосон галт тэргэнд, найруулсан болон зүтгүүрийн бригад солилцдог өртөөнд анхаарамж олгоно.

14.20. Анхаарамжийг ташуу шар зураастай цагаан өнгийн давхар гардаг тусгай цаасан дээр хэвлэгдсэн маягтанд техник захирамжийн актанд заагдсан ажилтан бичиж өртөөний жижүүр шалгаж гарын үсэг зурна.

14.21. Өртөөний жижүүр, өртөөний техник захирамжийн актанд заасан ажилтан үлдэх хувьд гарын үсэг зуруулж машинчид олгоно. Машинч анхаарамжийн агуулгатай туслах машинчийг танилцуулах үүрэгтэй. Туслах машинч харилцан хяналт тавьж явахын тулд анхаарамжийн агуулгаас хуулбар хийж авсан байна.

14.22. Олгогдож байгаа анхаарамжийн маягтын дугаар анхаарамжийн дэвтэрт бүртгэгдсэн дугаартай тохирч байна.

14.23. Өртөөний жижүүрээс анхаарамжийн маягтыг урьдчилан бичиж /галт тэрэгний дугаараас бусад/ гарын үсэг зурна.

14.24. Анхаарамжийн маягтанд бичигдсэн зүйл нь тодорхой бөгөөд ойлгомжтой байна.

14.25. Анхаарамжийн маягтанд явуулах галт тэрэгний дугаарыг машинчид олгохын өмнө бичнэ. Галт тэрэг хос зүтгүүртэй явах үед анхаарамжийг түүчээ зүтгүүрийн машинчид олгоно. Түүчээ зүтгүүрийн машинч нь анхаарамж байгаа тухай хоёрдугаар зүтгүүрийн машинчид мэдэгдэнэ.

14.26. Өртөөний жижүүр галт тэргэнд олгосон анхаарамжийг зүтгүүрийн машинчтай тулгаж шалгана.

14.27. Галт тэрэг түлхэгч зүтгүүртэй яваа үед анхаарамжийг түүчээ ба түлхэгч зүтгүүрийн машинчид олгоно. Хот дүүргийн, зөөврийн, дамжуулах галт тэрэг болон түлхэгч зүтгүүрт анхаарамж олгох журмыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

14.28. Анхаарамж олгогдсон анхны галт тэрэгний дугаарыг олгосон өртөөний жижүүр галт тэрэгний диспетчерт мэдэгдэнэ. Галт тэрэгний диспетчер нь хөдөлгөөний гүйцэтгэсэн зурмаг дээр тэмдэглэнэ.

14.29. Анхаарамж тогтоосон хоорондын замыг хязгаарлагч өртөөний жижүүр хүчинтэй хугацаа эхлэхээс өмнө галт тэрэгний диспетчерээс галт тэрэгний машинчид анхаарамж олгогдсон эсэхийг тодруулна. Галт тэргэнд анхаарамж олгогдоогүй бол олгохоор зогсооно. Урьдчилан төлөвлөгдөөгүй анхаарамж гарч ирсэн үед энэхүү журмын 14.10-т зааснаар анхаарамж олгоно.

14.30. Анхаарамж өөрчлөх хүртэл гэж тогтоогдсон бол хүчингүй болгосон тухай мэдэгдэл хүлээн автал галт тэргэнд олгогдоно. Тодорхой хугацаатай тогтоогдсон анхаарамжийг дурдсан хугацаанд галт тэргэнд олгоно. Ийм анхаарамжийг хүчингүй болгох тухай мэдэгдэл өгөгддөггүй. Ажил удирдагчаас анхаарамжийн хугацааг сунгах шаардлагатай болсон тухай мэдэгдэл хүлээн аваагүй бол анхаарамжийг галт тэргэнд олгохыг зогсооно.

14.31. Ажил удирдагч анхаарамжинд заагдсан ажлаа хугацаанд нь дуусгаж чадаагүй бол хугацаа дуусахаас өмнө ажил удирдагч өөрөө хоорондын замын хязгаарлагч өртөөдийн жижүүрт анхаарамж сунгах захиалгыг шинээр өгнө.

14.32. Өртөөний жижүүр захиалга хүлээн аваад галт тэрэгний диспетчерт мэдэгдэх бөгөөд ямар галт тэргэнд анхаарамж олгогдоогүйг тодруулж, нэмэгдэл захиалганд заагдсан хугацааг дуусах хүртэл анхаарамжийг олгоно.

14.33. Өөрчлөх хүртэл хүчин төгөлдөр тогтоосон анхаарамжийг зөвхөн түүнийг тогтоосон ажилтан, шууд удирдах дарга хүчингүй болгох эрхийг эдэлнэ. Анхаарамж тогтоодог албан тушаалтан нь зохих ажлыг гүйцэтгэсний дараа тогтоосон анхаарамжийг хүчингүй болгох буюу анхаарамжаар тогтоосон галт тэрэгний хөдөлгөөний хурдыг нэмэгдүүлэхийг өөрийн удирдлаганд байдаг салбар нэгжийн даргад даалган өгч болно. Ийм даалгаврын тухай анхаарамж олгох захиалгад заасан байна.

14.34. Өөрчлөх хүртэл хүчин төгөлдөр тогтоосон анхаарамжинд заасан шалтгааныг арилгамагц анхаарамж тогтоосон ажилтан анхаарамж олгосон хаягаар цахилгаан өгч өөрчилнө. Анхаарамжийг буулгахдаа тухайн захиалга өгсөн ажилтан хүчингүй болгож болно.

14.35. Өртөөний жижүүр, анхаарамжийг хүчингүй болгосон тухайн мэдэгдлийг аваад анхаарамжийн дэвтэрт байгаа тэмдэглэлийн эсрэг талд хэнээс хэдийд /цаг, минут ба өдөр/ ирснийг зааж бичнэ. Анхаарамжийг хүчингүй болгосон, хугацаанаасаа өмнө буусан тухай мэдэгдлийг хүлээн авсан өртөөний жижүүр галт тэрэгний диспетчерт мэдэгдэнэ.

14.36. Галт тэрэгний зүтгүүрийн машинч хэсгээр явах үедээ олгогдсон анхаарамжийг баримталж, тавигдсан зөөврийн дохионы шаардлагыг биелүүлнэ.

14.37. Анхаарамжинд заасан хугацаанаас өмнө буюу хойно ажил хийж байсан газраар өнгөрөх үед зам дээр зогсоох буюу хурд бууруулах дохио байхгүй бол галт тэрэгний явах хурдыг бууруулахгүй.

14.38. Хоорондын замын байгууламж, төхөөрөмжинд гэмтэл гарсныг илрүүлсэн тухай мэдэгдлийг хүлээж авсан өртөөний жижүүр нь төхөөрөмжийг үйлчлэх ажилтанд /замын мастер, цахилгаан механикч, эрчим хүчний хэсгийн мастер/ даруй мэдэгдэнэ. Хоорондын замаар явж байгаа зүтгүүрийн машинч гэмтлийг илрүүлбэл хурдаа бууруулах, шаардлагатай бол галт тэргийг зогсоох ба ойролцоо өртөөний жижүүр буюу галт тэрэгний диспетчерт гэмтэл саатлын байдал ба илрүүлсэн газар /километр, зуут/-ыг зааж мэдэгдэнэ.

14.39. Хүлээж авсан /машинчаас буюу өөр хүнээс/ мэдэгдэл нь галт тэрэгний хэвийн хөдөлгөөнд нөлөөлөх саад тотгортой байгааг гэрчилж байвал өртөөний жижүүр хоорондын замд явж байгаа галт тэрэгний машинчид заагдсан мэдэгдлийг дамжуулна. Мэдэгдлийн шинж байдал нь галт тэрэгний хөдөлгөөнийг явуулах боломжгүй байвал уг саад тотгорыг арилгасан тухай мэдэгдэл хүлээн авах хүртэл хөдөлгөөнийг зогсоох эрхтэй. Өртөөний жижүүр хоорондын зам хаах тухай тушаалыг хүлээлгүйгээр зэргэлдээ өртөөний жижүүрт хоорондын замд галт тэрэг явуулахгүй байхыг мэдэгдэнэ.

14.40. Хоорондын замд яваа галт тэрэгний машинч нь хүлээн авсан мэдэгдлээс хамааран аюултай газраар онц сонор сэрэмжтэй, бууруулсан хурдтай зогсоход бэлэн явах ба шаардлагатай тохиолдолд галт тэргийг зогсооно.

14.41. Саад тотгорыг арилгасаны дараа хөдөлгөөнийг сэргээж болно.

14.42. Хөдөлгөөний хэвийн ажиллагаанд нөлөөлөх саад тотгортой хоорондын замаас мэдэгдэл хүлээж аваад анхны галт тэргийг зөвхөн замын мастер, түүний эзгүйд замын бригадын даргыг дагуулан явуулж болно. Энэ галт тэрэгний машинчид гэмтлийг илрүүлсэн газраас нэг километрийн зайтай дөхөж зогсох бичгэн анхаарамж олгоно. Галт тэрэг дагалдагч ажилтан дараачийн галт тэрэг өнгөрүүлэх дэглэмийг тогтоох бөгөөд галт тэргэнд анхаарамж олгох захиалгыг өгнө.

14.43. Суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаалаар олгогдох анхаарамж нь зохих салбар, аж ахуйн нэгжийн дарга нарт хаяглагдах ба анхаарамж тогтоосон хэсгийн галт тэрэгний диспетчер, зааварлагч машинч, машинч, өртөөний жижүүр, замын мастер, бригадын дарга нарт мэдэгдэж гарын үсэг зуруулна.

14.44. Тушаал нь өртөөний жижүүр, зүтгүүрийн депогийн ажлын байранд байх ба анхаарамжийн дэвтэрт хавсрагдсан байна. Депогийн дарга тушаал хүлээж авмагц 3 хоногийн дотор зүтгүүрийн бригадад суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаалыг танилцуулах ба энэ тухай анхаарамж олгох өртөөдийн дарга нарт мэдэгдэнэ. Үүний дараа галт тэргэнд бичгэн анхаарамж олгохгүй байж болно.

14.45. Аадар бороо орж байгаа үед анхаарамж ба дохио байгааг үл харгалзан суурь бүтэц эзэмшигчийн тушаалаар заасан газраар өнгөрөхдөө зүтгүүрийн бригад нь онцгой сонор сэрэмжтэй явах ба шаардлагатай үед хурдаа бууруулж зогсоход бэлэн явна.

14.46. Анхаарамжийн үйлчлэх хугацааг галт тэрэгний тоогоор тодорхойлсон тохиолдолд гэнэтийн анхаарамжийн нэгэн адил олгох ба галт тэрэгний диспетчерийн тушаалд заагдсан тооны галт тэрэг өнгөрсөний дараа хүчингүйд тооцно. Анхаарамжийн маягыг наймдугаар хавсралтад үзүүлэв.

АРВАН ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ӨРТӨӨНД ДОХИОЛОЛ, ТӨВЛӨРҮҮЛЭЛТ, ХОРИГЛОЛЫН БАЙГУУЛАМЖИЙН ХЭВИЙН АЖИЛЛАГАА АЛДАГДСАН НӨХЦӨЛД ГАЛТ ТЭРЭГ ХҮЛЭЭЖ АВАХ БА ЯВУУЛАХ

15.1. Дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын байгууламжинд гарсан гэмтлийг илрүүлэх үед өртөөний жижүүр Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэрт зохих тэмдэглэл хийх ба гэмтлийн тухай цахилгаан механикчид мэдэгдэнэ.

15.2. Гэмтлийг арилгаж байгууламжийн ажиллагааг байгууламжийн хамаарлын бодит байдалтай тулган шалгаж, “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т цахилгаан механикч зохих бичлэг хийх хүртэл өртөөний жижүүр галт тэрэгний байдлыг үл харгалзан гэмтэлтэй байгууламжийн хяналтын хэрэгслийн заалтыг удирдлага болгон байгууламжийг ашиглаж болохгүй.

15.3. Дээрх тохиолдолд зам, сумын чөлөөтэйг шалгах, галт тэрэг хүлээж авах, явуулах, замнал бэлтгэх ажиллагааг өртөөний техник захирамжийн актаар тогтооно.

15.4. Гэмтлийн шинж байдлаас хамааран өртөөний жижүүр нь цахилгаан механикч ирэхийг хүлээлгүйгээр дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын байгууламжийн хэвийн ажиллагаа алдагдсан шалтгааныг тодруулахын тулд тухайн зам, суманд гадна талын үзлэгийг техник захирамжийн актанд заагдсан албан тушаалтнаар хийлгэнэ. Уг албан тушаалтан дараах шалгалтыг хийнэ:

15.4.1. Зам, сумын тусгаарлагдсан хэсэгт хуурамч эзэлгээтэй заалт гарсан үед зам төмрийн хэлхээний бүрэн бүтэн байдал, бусад зүйлээр холбогдсон эсэх;

15.4.2. тухайн хэсгийн зам төмөр хугарч гэмтсэн эсэх;

15.4.3. сум удирдах пультнээс шилжүүлэгдэхгүй бол шор ба жааз зам төмрийн хооронд ямар нэг зүйл орсон эсэх.

15.5. Гадна талын үзлэгээр байгууламжийн хэвийн ажиллагааг алдагдуулсан шалтгааныг тогтоож арилгасан бол өртөөний жижүүрт байгууламжийн ашиглалтыг сэргээхийг зөвшөөрнө. Байгууламжийн ажиллагааг алдагдуулсан шалтгаан тэдгээрийг арилгасан тухай өртөөний жижүүр Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэрт бичлэгийг хааж тэмдэглэл хийнэ.

15.6. Цахилгаан механикч нь байгууламжийн хэвийн ажиллагаа алдагдсан тухай мэдээ хүлээн аваад дохио ашиглахаар буюу ашиглахгүйгээр гэмтэлтэй байгууламжийг хамаарлаас гаргах шаардлагатай эсэхийг тодорхойлох, энэ тухай зохих бичлэгийг Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэрт бичнэ.

15.7. Цахилгаан механикчийн хийж болохгүй үйлдлүүд:

15.7.1. өртөөний жижүүрийн зөвшөөрөлгүйгээр, Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэрт тэмдэглэл хийхгүйгээр өртөөний дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын байгууламжийн гэмтлийг арилгах ажил эхлэх;

15.7.2. ажил нь түр тасалдсан төхөөрөмжийн засвар буюу гэмтлийг арилгаж дуусаад удирдлагын аппарат дээрх хянах хэрэгслийн заалт байгууламжийн бодит байдалтай тохирч байгааг өртөөний жижүүртэй хамтран шалгаж магадлахгүйгээр уг байгууламжийг ажиллагаанд оруулах;

15.7.3. тусгаарлагдсан хэсгийг дохио ашиглахаар хамаарлаас гаргах.

15.8. Төвлөрүүлэгдсэн суман шилжүүлэг, сумын хяналтын цоож, бусад байгууламжийг дохио ашиглахаар хамаарлаас гаргасан үед замналд орсон салгагдсан байгууламжийн бодит байдлыг шалгах ажлыг өртөөний техник захирамжийн актаар тогтоосны дагуу гүйцэтгэнэ. Шалгалтын дараа галт тэрэг хүлээн авах ба явуулах ажиллагааг оруулах ба гаргах гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалтаар гүйцэтгэнэ.

15.9. Цахилгаан механикч нь /түлхүүрийн хамааралтай үед монтёр/ дохио ашиглахгүйгээр, дохио ашиглахаар байгууламжийг дараах хугацаагаар салгах эрхтэй.

15.9.1. өртөөний дарга, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын хэсгийн инженер буюу дохиолол холбооны засвар үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгжийн удирдлагын зөвшөөрлөөр 8 цаг хүртэл;

15.9.2. хөдөлгөөн хариуцсан салбарын даргын зөвшөөрлөөр 8 цагаас дээш 3 хоног хүртэл;

15.9.3. суурь бүтэц эзэмшигчийн зөвшөөрлөөр 3-аас дээш хоногоор.

15.10. Сум, тусгаарлагдсан хэсгийг дохио ашиглахаар хамаарлаас гаргах ажлыг ахлах инженер, ахлах цахилгаан механикчийн хяналтын дор цахилгаан механикч гүйцэтгэнэ.

15.11. Дохио ашиглахаар суман шилжүүлгийг, тусгаарлагдсан хэсгийг хамаарлаас гаргах тохиолдол бүрт цахилгаан механикч нь өртөөний жижүүртэй хамтран хянах хэрэгслээр салгагдсан сум мөн болохыг магадлан Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэрт бичлэг хийж шалгана.

15.12. Дохио ашиглахгүйгээр тусгаарлагдсан хэсэг, төвлөрүүлэгдсэн сум, сумын хяналтын цоож, бусад байгууламжийг салгасан үед галт тэрэг хүлээн авах, явуулах ажиллагааг оруулах, гаргах гэрлэн дохионы хориглосон заалттай үед гүйцэтгэх бөгөөд замналд орсон сум бүрийн зөв тавигдсан байдал, хүлээн авах замын чөлөөтэйг шалгах ажиллагааг өртөөний техник захирамжийн актанд тогтоосноор гүйцэтгэнэ.

15.13. Сум, тусгаарлагдсан хэсгийг хамаарлаас гаргахын өмнө өртөөний жижүүр нь салгасан сум, тусгаарлах хэсэгт орсон сумын бариул /товруу/-д улаан өнгийн хамгаалалтын таг углана.

15.14. Цахилгаан төвлөрүүлэлтийн суман шилжүүлгийг удирдлагын аппаратаас шилжүүлж болохгүй үед тэдгээрийг дохио ашиглахгүйгээр хамаарлаас гаргах ба сум шилжүүлэх түлхүүрийн тусламжтайгаар гараар шилжүүлнэ.

15.15. Сум шилжүүлэх түлхүүрээр сум шилжүүлэх ажиллагааг өртөөний жижүүр өөрөө буюу түүний томилсон хөдөлгөөний ажилтан гүйцэтгэнэ.

15.16. Сум шилжүүлэх түлхүүрээр шилжүүлсэн сумын байдлын хяналт удирдлагын аппарат дээр өгөгдөж байвал өртөөний жижүүр нь замнал зөв бэлтгэгдсэн эсэхийг, сумыг шилжүүлсэн ажилтны илтгэлээр болон удирдлагын аппаратын хянах хэрэгслийн заалтаар магадлана.

15.17. Сум шилжүүлэх түлхүүрээр шилжүүлсэн сумын байдлын цахилгаан хяналт алдагдвал зохих замналд орсон сумыг зүүдэг цоожоор цоожилно. Түлхүүр нь өртөөний жижүүр буюу түүний томилсон хөдөлгөөний ажилтанд хадгалагдана. Замналд орсон сумын байдал, түгжилтийг өртөөний жижүүр нь томилогдсон ажилтны илтгэлээр магадлана.

15.18. Сумын засварын ажил, гэмтлийн үед шор хоорондын холбоос /шорууд/ салсан сумыг хамаарлаас гаргана. Харин сумын шор тогтоосон байдалд бэхлэгдэнэ /хадагдана/. Шорыг бэхлэх ажиллагааг өртөөний жижүүрийн шийдвэрээр замын засвар хариуцсан байгууллагын ажилтан гүйцэтгэх ба Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэрт бичлэг хийнэ.

15.19. Засвар хийж байгаа болон гэмтэлтэй сумаар галт тэрэг, сэлгээний бүрэлдэхүүн өнгөрүүлэх шаардлага гарвал өртөөний жижүүр нь шорыг бэхэлсэн тухай замын засвар хариуцсан байгууллагын ажилтны мэдэгдлийн дараа замналд орсон сумын байдлын зөв эсэхийг өөрөө буюу томилогдсон ажилтны илтгэлээр магадлана.

15.20. Шорыг шилжүүлэгчээс салгасан үед сумыг зүүдэг цоожоор цоожлох, цоожлогдох боломжгүй үед шахагдсан шорыг хадуулна.

15.21. Зүсэгдсэн суманд замын мастер, цахилгаан механикч нар үзлэг хийж Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэрт хэвийн болгосон тухай бичлэг хийгээгүй бол хөдлөх бүрэлдэхүүн гаргаж болохгүй.

15.22. Шаардлагатай тохиолдолд цахилгаан механикч, замын мастер зүсэгдсэн суманд үзлэг хийж цахилгаан шилжүүлэгчийг салгаж сумын шорыг зохих байдалд нь тавьж жааз зам төмөрт нягт шахсан нөхцөлд зүүдэг цоожоор цоожлох буюу хадаж хөдлөх бүрэлдэхүүнийг өнгөрүүлэхийг зөвшөөрнө.

15.23. Сумын тусгаарлагдсан хэсэг хуурамч эзэлгээтэй үед сумыг туслах товруугаар шилжүүлж болно. Сумыг шилжүүлэх бүрийн өмнө өртөөний жижүүр нь түүнийг хөдлөх бүрэлдэхүүнээс чөлөөлөгдсөн болохыг магадлана. Туслах товруугаар шилжүүлсэн сум замналд орсон бол галт тэрэг хүлээн авах ба явуулах ажиллагааг оруулах буюу гаргах гэрлэн дохионы хориглосон заалттай гүйцэтгэнэ.

15.24. Хүлээн авах зам хуурамчаар эзэлгээтэй заагдсан үед өртөөний жижүүр өөрөө буюу техник захирамжийн актанд заасан ажилтнаар дамжуулан хөдлөх бүрэлдэхүүнээс чөлөөлөгдсөн эсэхийг магадлах үүрэгтэй. Хуурамч эзэлгээтэй заасан замд галт тэрэг хүлээж авах ажиллагаа нь оруулах гэрлэн дохионы хориглосон заалттай үед гүйцэтгэнэ.

15.25. Өртөөний жижүүр өртөөний зам, сумын тусгаарлагдсан хэсэг эзэлгээтэй үед удирдах аппаратын хянах хэрэгсэл хуурамчаар чөлөөтэй зааж байгааг илрүүлбэл энэ тухай “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т бичлэг хийж цахилгаан механикчийг дуудна.

15.26. Гэмтлийг арилгатай тухайн зам ба сумнууд /хамгаалах оворгүй хэсгүүдийг оролцуулан /орсон замналыг нэн даруй тодорхойлно. Хуурамчаар чөлөөтэйг зааж байгаа сумын тусгаарлагдсан хэсэг хөдлөх бүрэлдэхүүнээс чөлөөлөгдсөн эсэхийг өртөөний жижүүр өөрийн биеэр буюу техник захирамжийн актанд заасан ажилтнаар шалгаж, чөлөөтэй тохиолдолд өртөөний жижүүрт дохио нээхийг зөвшөөрнө.

15.27. Нээлттэй оруулах гэрлэн дохионы зөвшөөрсөн заалт өөрөө хориглосон заалтад шилжвэл өртөөний жижүүр сумын байдал, тусгаарлагдсан хэсэг ба хүлээн авах зам чөлөөтэй эсэхийг магадлах ба үүний дараа оруулах гэрлэн дохиог дахин нээнэ. Оруулах гэрлэн дохио хэвийн нээгдэж байвал түүнийг цаашид ашиглахыг зөвшөөрнө. Дохио өөрөө хаагдсан тухай өртөөний жижүүр “Зам, суман шилжүүлэг, дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжийн үзлэгийн дэвтэр”-т бичлэг хийж цахилгаан механикчид мэдэгдэнэ.

15.28. Оруулах гэрлэн дохио өөрөө хаагдсаны дараа сумын байдал зөв, тусгаарлагдсан хэсэг, хүлээн авах зам чөлөөтэй байхад /удирдлагын аппаратын хянах хэрэгслийн заалтаар шалгахад/ гэрлэн дохио дахин нээгдэхгүй байвал гэмтлийг илрүүлэх болон арилгатай энэхүү журмын 11.33-11.34-т заасны дагуу замналыг шалгаж галт тэргийг хүлээж авна.

15.29. Гаргах гэрлэн дохио өөрөө хаагдсан үед өртөөний жижүүр энэхүү журмын 4.15-4.16-д заасан шаардлагыг удирдлага болгоно.

15.30. Түлхүүрийн хамаарлаар тоноглогдсон сумын хяналтын цоож гэмтэлтэй үед цахилгаан механикч ба монтер нь засварлахын тулд авсан бол /дохио ашиглахаар/ түлхүүрийг сумчинд дамжуулна. Галт тэрэг хүлээн авах, явуулах замналд орсон сумыг зохих байдалд тавьсны дараа зүүдэг цоожоор цоожлоно. Замнал бэлэн болсон тухай өртөөний жижүүрт сумчин илтгэсний дараа хяналтын цоожны түлхүүрийг өртөөний жижүүрийн заалтаар постон дахь гүйцэтгэх аппаратад замналыг түгжихийн тулд хийнэ.

15.31. Цахилгаан төвлөрүүлэлтээр тоноглогдсон өртөөний оруулах гэрлэн дохио хориглосон заалттай үед өртөөний жижүүр нь урих дохионы товруу дарж, галт тэрэг хүлээж авах, хориглосон заалттай гаргах дохиогоор галт тэрэг явуулах зөвшөөрөл олгохоос өмнө доорх үүргийг гүйцэтгэнэ.

15.31.1. замналд орсон сумын байрлалд тохирсон байдалд сумын бариулыг /товруу/ тавих ба хянах хэрэгслээр тогтоосон замналын зөв эсэхийг магадлах, замналд орсон бүх сумын бариулд /товруу/ улаан таг углах;

15.31.2. замналд орсон сумын байдлыг шалгасны дараа галт тэрэг явах замналын дагуу зам, сумын тусгаарлагдсан хэсэг чөлөөтэй эсэхийг өртөөний жижүүр өөрөө буюу томилогдсон ажилтан магадлана;

15.31.3. галт тэргийг урих дохиогоор хүлээн авахад сэлгээний дохиог нээж замналыг түгжинэ. Сэлгээний дохиогоор тоноглогдоогүй өртөө, зөрлөгт галт тэргийг урих дохиогоор авахын өмнө замналд орсон сумыг зүүдэг цоожоор цоожилно.

15.32. Дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын байгууламж гэмтэлтэй, үзлэг засвар хийх үед байгууламжийг хамаарлаас гаргах, оруулах ажлыг суурь бүтэц эзэмшигчээс тогтоосон Дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын байгууламжийн засвар, техникийн үйлчилгээний ажлыг гүйцэтгэх үед галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах зааварт заасны дагуу гүйцэтгэнэ.

АРВАН ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

ОНЦГОЙ БОЛГООМЖ ШААРДСАН АЧААТАЙ ВАГОН БА ТУСГАЙ ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙГ ГАЛТ ТЭРГЭНД БАЙРЛУУЛАХ

16.1. Онцгой болгоомж шаардсан ачаатай вагон бүрийг галт тэргэнд холбохдоо зүтгүүр, хүн суулгасан вагоноос хооронд нь халхлалт хийнэ. Халхлах вагоны тоо, мөн тухайн ачааны үндсэн шинж чанарыг тодорхойлсон мэдээг ачааны бичиг баримтанд ачаа илгээгч заана.

16.2. Онцгой болгоомж шаардсан ачааг тээвэрлэх нөхцөлийн тухай мэдээ болон уг ачааны талаар Төмөр замаар ачаа тээвэрлэх журамд тусгасан байна.

16.3. Хэтрүү оворын VI зэрэг, мөн түүнчлэн хэт хэтрүү овортой ачаатай вагоныг галт тэргэнд холбож явуулахад, хяналтын жаазтай вагоныг холбоход замын мастер, бригадын даргаас доошгүй ажилтан дагалдуулна.

16.4. Замын ажилтан нь галт тэрэгний хөдөлгөөний үед хяналтын жаазын өнгөрөлтийн байдалд ажиглалт хийнэ.

16.5. Хяналтын жаазтай вагон нь зүтгүүрийн ард, хэтрүү овор нь VI дугаар зэрэглэлтэй ба хэт хэтрүү овортой ачаатай вагон галт тэрэгний дунд хяналтын жаазтай вагоноос 35-аас цөөнгүй вагоны цаана ба галт тэрэгний сүүлээс нэгээс доошгүй вагоны өмнө явна.

16.6. Хэтрүү овор нь доод III, хажуугийн IV дүгээр зэрэгтэй, мөн үүнээс дээш зэрэгтэй хэтрүү овортой ачаатай вагоныг урт бүрэлдэхүүнтэй галт тэргэнд холбож болохгүй.

16.7. Найм ба түүнээс дээш голтой хоосон транспортерыг 3000 тонноос илүү жинтэй галт тэргэнд тэдгээрийг явуулах үед галт тэрэгний бүрэлдэхүүний сүүлийн 1/4 хэсэгт тавихыг зөвшөөрнө.

16.8. Галт тэрэгний жин нь 3000 тонноос бага үед заагдсан транспортерыг галт тэрэгний бүрэлдэхүүний аль ч хэсэгт тавьж болно.

16.9. Ачааны галт тэргэнд шаардлагатай үед зорчигчийн нэг буюу бүлэг вагоныг аль ч хэсэгт холбож болох бөгөөд галт тэрэгний жин нь 3000 тонноос бага бол зорчигчийн вагоныг зүтгүүрийн ард холбоно.

16.10. Зорчигчийн вагоныг ачааны галт тэрэгний дунд хэсэгт холбосон тохиолдолд тухайн вагоноос хойших хэсгийн жин нь 3000 тонноос ихгүй байна.

16.11. Зорчигчийн вагоныг ачааны галт тэргэнд холбосон тохиолдолд зохих халхлалтыг хийнэ.

16.12. Зам засварын ажилд ашигладаг технологийн зориулалттай тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүнийг галт тэргэнд байрлуулах, тээвэрлэх, ашиглах зааврыг үйлдвэрлэгчээс тогтоосон техникийн паспортоор тогтооно.

16.13. Хоппер-тугнуурыг төмөр замаар зөвхөн үйлчлэгч бригадын хүмүүсийн амрах байрын хамтаар эргэх бүрэлдэхүүнээр тогтмол явуулахыг зөвшөөрнө.

16.14. Тогтмол явах эргэх бүрэлдэхүүнд байгаа хоосон ба ачаатай хоппер тугнуур нь галт тэрэгний тогтоосон урт ба жингээс бага тохиолдолд эдгээрийг ганцаар буюу бүлгээр нь /хоппер-тугнуурыг уг эргэх бүрэлдэхүүнээс салгахгүйгээр/ галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд галт тэрэг найруулах төлөвлөгөөний дагуу нэмж болно.

16.15. Хөдөлгөөний зөвшөөрөгдсөн хурдтай эргэх бүрэлдэхүүнийг явуулах үед механик нь хоппер-тугнуурын буулгах, тугнах, төхөөрөмжийг шалгасан, тээвэрлэлтийн байдалд бүрэн оруулж үзлэг шалгалт хийсэн тухай ачааны бичиг баримтанд тэмдэглэл хийсэн байна. Энэхүү тэмдэглэлийг эргэх бүрэлдэхүүн ачаатай явж байгаа бол падаан дээр, хоосон явж байгаа бол илгээх хүснэгтийн ар талд хийнэ.

16.16. Хоппер-тугнуурын тугнах төхөөрөмжийн техникийн арчилгаа үйлчилгээг механикчийн бригад хийнэ. Вагоны техник үзлэг засварыг техник үйлчилгээний газрын ажилтан гүйцэтгэнэ.

16.17. Хоппер-тугнуурыг явуулахын өмнө илгээгч тэдгээрийг тээвэрлэлтийн бүрэн байдалд оруулж явуулахад бэлэн болсон ба хөдөлгөөний зөвшөөрөгдсөн хурдын тухай явуулах өртөөн дээр зохих тэмдэглэлийг илгээх бичиг баримт дээр хийсэн байна. Хоппер-тугнуурыг засварт явуулахын өмнө механик ачааг буулгасан ба түүний дараа тээвэрлэлтийн байдалд бэлтгэсэн байна.

16.18. Төмөр замын краныг галт тэргэнд холбохын өмнө ачаа илгээгч кранд байвал зохих үйлдвэрлэгчийн паспорт буюу зарим төрлийн краны тусгай зааврыг бүрдүүлнэ.

16.19. Краныг галт тэргэнд явуулахад бэлэн болсныг суурь бүтэц эзэмшигчийн томилсон комисс шалгана.

16.20. Краныг галт тэргэнд холбож явуулахдаа краны ашиглалтын тусгай заавар буюу явуулах бэлтгэлийг шалгасан комиссын актанд заасны дагуу гүйцэтгэнэ.

16.21. 6 тонноос 8.5 тоннын даацтай төмөр замын краныг галт тэрэгний сүүлийн 1/3 дэх хэсэгт байрлуулна.

16.22. Ачааны галт тэрэгний тогтоосон хурдаас бага хурдаар краныг явуулах, өнгөрүүлэх шаардлагатай үед өөрийн замын хил дотор явуулах тусгай зөвшөөрлийг суурь бүтэц эзэмшигч өгнө. Зөвшөөрлийн хуулбарыг краны тээвэрлэлтийн бичиг баримтад хавсаргасан байна.

16.23. Краныг ажилгүй байдлаар 10 хүртэл тоогоор нэгтгэн тусгай зүтгүүртэй илгээж болно. Краныг нэгтгэн явуулах бэлтгэлийг галт тэргэнд явуулахтай нэгэн адилаар гүйцэтгэнэ.

16.24. Ажиллагаагүй байдалд байгаа зүтгүүрийг тэдгээрийн техникийн байдлыг шалгасан тухай акт тавьсны дараа зүтгүүрийн депогийн даргын захиалгаар явуулна. Явуулах өртөөний даргад захиалгыг актын хамт өгнө. Актанд зүтгүүрийн явах зөвшөөрөгдсөн хурд заагдсан байна. Актын хоёрдугаар хувийг зүтгүүрийн хүргэгчид гардуулна.

16.25. Ажиллагаагүй байдалтай явуулах илчит тэргийг ачааны галт тэргэнд түүчээ зүтгүүрийн ард хоёр секцтэй бол 1, нэг секцтэй бол 2-оос илүүгүйг холбоно.

16.26. Олон тооны зүтгүүрийг явуулах, мөн үйлдвэрлэгчээс ирүүлэх үед нэг бүрэлдэхүүнд таваас илүүгүйг нэгтгэж явуулахыг зөвшөөрнө. /түүчээ зүтгүүрийг тоолохгүйгээр/.

16.27. Хүнд маягийн замын машиныг тээвэрлэх нөхцөлийг /зам тавих машин, буталмал чулуу цэвэрлэгч, цас цэвэрлэгч/ замын ажил гүйцэтгэх үеийн галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах зааварт заасан байна. Замын машиныг галт тэргэнд буюу тусгай зүтгүүртэй явуулахад бэлэн болсныг суурь бүтэц эзэмшигчээс томилсон комисс шалгана. Эдгээр машиныг илгээх үед механик нь туслахын хамт дагалдана.

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Галт тэрэгний хөдөлгөөний
удирдлагын журмын нэгдүгээр хавсралт*

ӨРТӨӨНИЙ ЖИЖҮҮРИЙН БҮРТГЭЛТ ТУШААЛЫН ЗАГВАР

Огноо

Дугаар

..... өртөөний дугаар замаас шалтгаанаар гаргах /замналын/ дохио унтарсан /унтраасан/ хоорондын зам эзлэгдсэн Галт тэрэг явуулах өртөөнд хориг дохионы хяналтын гэрэл /Тэгш чиглэлд явуулах (ЧО), Сондгой чиглэлд явуулах (НО)/ ассан. Хүрэх өртөөнд хориг дохионы хяналтын гэрэл /Тэгш чиглэлээс ирэх (ЧП), Сондгой чиглэлээс ирэх (НП) ассан. Галт тэрэгний диспетчер (ДНЦ) тоот тушаалыг үндэслэн ... дугаар замаас ... дугаар галт тэргийг хориглосон заалттай дохио өнгөрч яв. Замналыг аргаар түгжсэн. /шаардлагагүйг дар/

Тушаал өгсөн: Өртөөний жижүүр /ДСП/

Тушаал авсан Зүтгүүрийн машинч /ТЧМ/

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ДИСПЕТЧЕРИЙН ТУШААЛЫН ЗАГВАР

Огноо:

Дугаар

..... өртөөний жижүүр -ийн мэдэгдлээр дугаар замаас явуулахаар нээсэн дугаар дохио шалтгаанаар унтарсан /унтраасан/ галт тэрэг явуулах..... өртөөний пультэнд хориг дохионы хяналтын гэрэл /Тэгш чиглэлд явуулах (ЧО), Сондгой чиглэлд явуулах (НО), хүрэх өртөөний пультэнд хориг дохионы хяналтын гэрэл /Тэгш чиглэлээс ирэх (ЧП), Сондгой чиглэлээс ирэх (НП) асч хоорондын зам эзлэгдсэн өртөөний жижүүр-ийн мэдэгдлээр дугаар замаас гаргах замналыг аргаар түгжсэн тухай илтгэлийг үндэслэж дугаар галт тэргийг өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаал дугаар замаас явуул. /шаардлагагүйг дар/

Өгсөн Галт тэрэгний диспетчерийн /ДНЦ/:

Авсан Өртөөний жижүүр /ДСП./:

---oOo---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Галт тэрэгний хөдөлгөөний
удирдлагын журмын хоёрдугаар хавсралт*

ӨРТӨӨНИЙ ЖИЖҮҮРИЙН БҮРТГЭЛТ ТУШААЛЫН ЗАГВАР

Огноо

Дугаар

..... өртөөний дугаар замаас шалтгаанаар гаргах /замналын/ дохио унтарсан /унтраасан/ хоорондын зам эзлэгдсэн галт тэрэг явуулах өртөөнд хориг дохионы хяналтын гэрэл Галт тэрэг явуулах зам /ПО/ ассан. Хүрэх өртөөнд хориг дохионы хяналтын гэрэл Галт тэрэг ирүүлэх зам /ПП/ ассан. Галт тэрэгний диспетчерийн /ДНЦ/ тоот тушаалыг үндэслэн ... дугаар замаас ... дугаар галт тэргийг хориглосон заалттай дохио өнгөрч яв. Замналыг аргаар түгжсэн. /шаардлагагүйг дар/

Тушаал өгсөн Өртөөний жижүүр /ДСП/.....

Тушаал авсан Зүтгүүрийн машинч /ТЧМ/.....

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ДИСПЕТЧЕРИЙН ТУШААЛЫН ЗАГВАР

Огноо Дугаар

..... өртөөний жижүүр -ийн мэдэгдлээр дугаар замаас явуулахаар нээсэн ... дугаар дохио шалтгаанаар унтарсан /унтраасан/ галт тэрэг явуулах..... өртөөний пультад хориг дохионы хяналтын гэрэл Галт тэрэг явуулах зам /ПО/ хүрэх өртөөний пультад хориг дохионы хяналтын гэрэл Галт тэрэг ирүүлэх зам /ПП/ асч хоорондын зам эзлэгдсэн Өртөөний жижүүр-ийн мэдэгдлээр дугаар замаас гаргах замналыг аргаар түгжсэн тухай илтгэлийг үндэслэж дугаар галт тэргийг өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаал дугаар замаас явуул. /шаардлагагүйг дар/

Өгсөн Галт тэрэгний диспетчер /ДНЦ/:

Авсан Өртөөний жижүүр /ДСП/:

---оОо---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Галт тэрэгний хөдөлгөөний
удирдлагын журмын гуравдугаар хавсралт*

ЗАМЫН УТСАН МЭДЭЭНИЙ МАЯГТ

Замын утсан мэдээний үлдэх хувь № /сондгой талын галт тэргэнд/	Машинчид Замын утсан мэдээ № /сондгой талын галт тэргэнд/
Өртөө /тэмдэг/ 20.....оны-р сарын-ны өдрөөс-аас № цаг минут	Өртөө /тэмдэг/ 20.....оны-р сарын-ны өдрөөс-аас № цаг минут
..... Өртөөний жижүүр Зүтгүүрийн машинч гарын үсэг /цагаан өнгөтэй/	 Өртөөний жижүүр Зүтгүүрийн машинч гарын үсэг

Замын утсан мэдээний үлдэх хувь № /тэгш талын галт тэргэнд/	Машинчид Замын утсан мэдээ № /тэгш талын галт тэргэнд/
Өртөө /тэмдэг/ 20.....оны-р сарын-ны өдрөөс-аас № цаг минут	Өртөө /тэмдэг/ 20.....оны-р сарын-ны өдрөөс-аас № цаг минут
..... Өртөөний жижүүр Зүтгүүрийн машинч гарын үсэг /цайвар хөх өнгөтэй/	 Өртөөний жижүүр Зүтгүүрийн машинч гарын үсэг

---оОо---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Галт тэрэгний хөдөлгөөний
удирдлагын журмын дөрөвдүгээр хавсралт*

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ҮЕИЙН УТСАН МЭДЭЭНИЙ ЗАГВАРУУД
Галт тэрэг хүлээн авах ба явуулах үед галт тэрэгний утсан мэдээнд дараах үндсэн загваруудыг хэрэглэнэ.

**Явуулах өртөө
1-р загвар**

/..... дугаар галт тэргийг явуулж болох уу?/
..... /гарын үсэг/

Хүлээн авах өртөө

2-р загвар

/..... дугаар галт тэргийг хүлээе/
..... /гарын үсэг/

3-р загвар

..... дугаар галт тэрэг цаг.....минутанд явлаа.
..... /гарын үсэг/

4-р загвар

.....дугаар галт тэрэг цаг.....минутанд ирлээ.
..... /гарын үсэг/

Тайлбар: Энэ загварын дугаар нь нэвтрүүлэх ярианы загварын дугаарт хамаарахгүй.
Явуулсан өртөөнд буцаж ирэх галт тэрэг явуулах үед галт тэрэгний утсан мэдээ нэвтрүүлэх горимыг доорх байдлаар мөрдөнө.

5 дугаар загвар

..... дугаар галт тэргийг дугаар километр хүрээд буцахаар явуулж болох уу? /гарын үсэг /

6 дугаар загвар

..... дугаар галт тэргийг дугаар километр хүртэл явуулаад буцааж болно. / гарын үсэг/

Галт тэрэг явуулсан тухай мэдэгдлийг 3 дугаар загвараар, харин түүний буцаж ирсэн тухайг 7 дугаар загвараар нэвтрүүлнэ.

7 дугаар загвар

..... дугаар галт тэрэг цаг минутанд буцаж ирлээ. /гарын үсэг/

Явуулсан өртөөндөө түлхэгч зүтгүүр нь хоорондын замаас буцаж ирэх галт тэрэг явуулах үед:

8 дугаар загвар

..... дугаар галт тэргийг дугаар километрээс буцаж ирэх түлхэгчтэй явуулж болох уу? /гарын үсэг/

9 дүгээр загвар

..... дугаар галт тэргийг дугаар километрээс буцаж ирэх түлхэгчтэй хүлээе. /гарын үсэг/

Галт тэрэг явуулсан тухай мэдэгдлийг 3 дугаар загвараар “..... дугаар километрээс буцаж ирэх түлхэгчтэй” гэсэн үгнүүд нэмж дамжуулна.

Галт тэрэг ирсэн мэдэгдлийг 4 дүгээр загвараар, түлхэгч буцаж ирсэн тухай 10 дугаар загвараар нэвтрүүлнэ.

10 дугаар загвар

..... дугаар галт тэрэгний түлхэгч цаг минутанд буцаж ирлээ. /гарын үсэг/

---оОо---

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Галт тэрэгний хөдөлгөөний
удирдлагын журмын тавдугаар хавсралт

ӨРТӨӨ ХООРОНДЫН ХОЛБООГ ТАСЛАХГҮЙН ТУЛ МАШИНЧААР БИЧГЭН МЭДЭЭ ДАМЖУУЛАХ ЗАГВАР

Өртөө хоорондын холбоог таслахгүйн тул өртөөний жижүүрүүд байгууламжийн ажиллагааг сэргээх хүртэл аль аль чиглэлд явж байгаа галт тэрэг бүрийн түүчээ зүтгүүрийн машинчаар галт тэрэг хэрхэн явуулж байх тухай бичгэн мэдээг “А” буюу “Б” маягтаар илгээнэ.

БИЧГЭН МЭДЭЭ

Мэдээний үлдэх хувь №	Мэдээ №
Өртөө /тэмдэг/	Өртөө /тэмдэг/
20 оны сарын-ны өдөр	20 оны сарын-ны өдөр
Дохиолол холбооны бүх хэрэгсэл тасарсан үеийн галт тэрэгний хөдөлгөөний тухай	№ цаг.....минут.....
Өртөөний жижүүр-нд	Өртөөний жижүүр-нд
Өртөөний жижүүр	Өртөөний жижүүр
Хүлээж авсан машинч	/цагаан өнгөтэй/

АЛБАН ЯРИА БАРИМТЖУУЛАН БИЧИХ ТӨХӨӨРӨМЖИНД ХОЛБОГДСОН СУУРИН УТАСНЫ МЭДЭГДЭЛ

Зөвшөөрлийн үлдэх хувь №	Машинчид Зөвшөөрөл №
20 оны сарын-ны өдөр	20 оны сарын-ны өдөр
Өртөө /тэмдэг/	Өртөө /тэмдэг/
..... дугаар галт тэргэнд өртөөнөөс хаалттай /постоос/ гаргах дохиогоор өртөөний оруулах дохио хүртэл /постын/ явахыг зөвшөөрнө. Дохиолол холбооны бүх хэрэгсэл тасарсан.	 дугаар галт тэргэнд өртөөнөөс хаалттай /постоос/ гаргах дохиогоор өртөөний оруулах дохио хүртэл /постын/ явахыг зөвшөөрнө. Дохиолол холбооны бүх хэрэгсэл тасарсан.
Анхаарамж	Анхаарамж
Таны өмнө цаг минутанд галт тэрэг явуулсан. өртөөнд хүрсэн тухай мэдээ	Таны өмнө цаг минутанд галт тэрэг явуулсан. өртөөнд хүрсэн тухай мэдээ
Бий	Бий
Үгүй	Үгүй
Өртөөний жижүүр	Өртөөний жижүүр
Постын	Постын
Хүлээж авсан машинч /хэрэггүй зүйлийг дарна/ /цагаан өнгөтэй, улаан бичигтэй/	

---оОо---

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Галт тэрэгний хөдөлгөөний
удирдлагын журмын зургадугаар хавсралт

ГАЛТ ТЭРГИЙГ ЗАЙЛШГҮЙ УХРААХ НӨХЦӨЛ

Явуулж байгаа галт тэрэгний сүүл өртөөний хязгаараас гараагүй зогссон тохиолдолд галт тэргийг зайлшгүй ухраах шаардлагатай бол энэхүү журмын 13 дугаар бүлэг /Өртөөнд хийгдэх сэлгээний ажил/-т заасны дагуу өртөөний жижүүрийн шийдвэрээр гүйцэтгэнэ.

ӨРТӨӨНИЙ ЖИЖҮҮРИЙН ШИЙДВЭР

• Зөвшөөрлийн үлдэх хувь №	• Машинчид Зөвшөөрөл №
• Өртөө /тэмдэг/	• Өртөө /тэмдэг/
• 20..... оны сарын-ны өдөр	• 20..... оны сарын-ны өдөр
дугаар зүтгүүрийн галт тэргэнд	дугаар зүтгүүрийн галт тэргэнд
..... хоорондын замд дугаар км хүртэл	 хоорондын замд дугаар км хүртэл
.....	
• тулд явуулахыг зөвшөөрөв. Энэ явах зөвшөөрөл нь өртөөний хориглосон заалттай гаргах дохиог өнгөрөх эрхийг олгоно.	• тулд явуулахыг зөвшөөрөв. Энэ явах зөвшөөрөл нь өртөөний хориглосон заалттай гаргах дохиог өнгөрөх эрхийг олгоно.
• Өртөөний жижүүр	• Өртөөний жижүүр
○ /гарын үсэг/	○ /гарын үсэг/
• Хүлээж авсан машинч	• Хүлээж авсан машинч
○ /гарын үсэг/	○ /гарын үсэг/
• /ташуу улаан зураастай, цагаан өнгөтэй/	
---oOo---	

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Галт тэрэгний хөдөлгөөний
удирдлагын журмын долдугаар хавсралт

БИЛЕТ-ГАЗАРЧ

“Билет-газарч”-ийн зөвшөөрлийг өнгөт металлаар хийнэ. Билет газарчийг цоожтой саванд хадгалах бөгөөд тоог өртөө хоорондын зам тус бүрт тэгш чиглэлд тэгш, сондгой чиглэлд сондгой дугаартай байхаар өртөөний техник захирамжийн актанд тусгаж өгнө.

Билет-газарчийн маягт

БИЛЕТ ГАЗАРЧ №
Сондгой чиглэлийн галт тэрэг хүлээн авах
..... замын өртөө Код

БИЛЕТ ГАЗАРЧ №
Сондгой чиглэлийн галт тэрэг хүлээн авах
..... замын өртөө Код

---oOo---

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Галт тэрэгний хөдөлгөөний
удирдлагын журмын наймдугаар хавсралт

АНХААРАМЖИЙН ЗАГВАР

Анхаарамжийн үйлчлэх хугацааг галт тэрэгний тоогоор тодорхойлсон тохиолдолд гэнэтийн анхаарамжийн нэгэн адил олгох ба галт тэрэгний диспетчерийн тушаалд заагдсан тооны галт тэрэг өнгөрсөний дараа хүчингүйд тооцно.

АНХААРАМЖИЙН ЗАГВАРЫГ БӨГЛӨХ

Анхаарамжийн үлдэх хувь №				
..... дугаар галт тэргэнд анхаарамж хүлээн авсан оны сарын-ны өдөр. Машинч /туслах машинч/				
Өртөө /тэмдэг/				
..... оны дугаар сарын-ны өдөр				
Анхаарамж-р галт тэрэг				
1	2	3	4	5
км-үүд	А н х а а р а м ж хүчинтэй байх хугацаа	Хурд км/цаг-аас ихгүй	Улаан дохионы дэргэд зогсох, харин түүнийг байхгүй бол км/цаг-аас ихгүй хурдтай явах	Галт тэрэг явах бусад онцгой нөхцөлүүд
Өртөөний жижүүр /ташуу шар зураастай, цагаан өнгийн/				

АНХААРАМЖИЙН МАЯГТЫГ БӨГЛӨЖ БИЧИХ ТАЙЛБАР

I багана	-	Дамжуулагдсан анхаарамжийн километр, зуутыг өөрчлөхгүйгээр бичнэ.
II багана	-	Анхаарамжийн хугацааг тэмдэглэнэ. Анхаарамж тодорхой хугацааны дотор хүчинтэй бол цаг хугацааг бичнэ. Жишээ нь: 8-16 гэдэг нь анхаарамж хүчинтэй хугацаа нь 8-аас 16 цаг болохыг заана. Өөрчлөх хүртэл хугацаагаар тогтоосон анхаарамжийн маягтанд “өөрчлөх хүртэл” гэж бичнэ.
III багана	-	Анхаарамжаар тогтоосон хурдыг бичнэ.
IV багана	-	Улаан дохио байх заалттай нөхцөлд улаан дохио, байхгүй үед галт тэрэг тогтоосон хурдаар явахыг зөвшөөрсөн бол “тогтоосон” гэсэн үгээр тэмдэглэл хийнэ. Хурд заасан бол заасан хурдыг бичнэ.
V багана	-	Хэсгээр галт тэрэг явах үед бусад нөхцөлийг тэмдэглэнэ.

---oOo---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Галт тэрэгний хөдөлгөөний
удирдлагын журмын есдүгээр хавсралт*

ДОХИОЛОЛ ХОЛБООНЫ ТОГТООСОН ХЭРЭГСЛИЙН ҮЕД ӨРТӨӨНӨӨС ГАЛТ ТЭРЭГ ЯВУУЛАХ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЖАГСААЛТ

Галт тэрэг явуулах үеийн нөхцөлүүд	Хоорондын зам эзлэхэд машинчид олгогдох зөвшөөрлийн хэлбэр	Гаргах дохио нээх буюу хоорондын зам эзлэх зөвшөөрөл олгох үндэс
А. Хагас автомат хориглол		
Тус бүрдээ гаргах дохиотой замаас галт тэрэг явуулах	Гаргах дохионы зөвшөөрсөн заалт	Зэргэлдээ өртөөний зөвшөөрлийн хориг дохио
Гаргах дохио хаагдсаны дараа / өөрөө хаагдсаныг оролцуулан/ саатсан буюу энэ чиглэлд өөр галт тэрэг явуулах	Өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаал	Зэргэлдээ өртөөний зөвшөөрлийн хориг дохио
Гаргах дохио хаагдсаны дараа эсрэг чиглэлээс галт тэрэг явуулах	Маягтын дээд талд нь “хориглол ажиллахгүй байна” гэсэн тэмдэглэлтэй замын утсан мэдээ	Хориглолыг хаасан ба утсан холбоонд шилжсэн тухай диспетчерийн тушаал, зэргэлдээ өртөөнөөс галт тэрэг хүлээн авах зөвшөөрөл бүхий галт тэрэгний утсан мэдээ
Явуулах замын замнал заагчаар тоноглогдсон нэгтгэсэн гэрлэн дохиогоор галт тэрэг явуулах	Замнал заагч дээр явуулах замын дугаарын тоотой / ногоон өнгийн/ гаргах дохионы зөвшөөрсөн заалт	Зэргэлдээ өртөөний зөвшөөрлийн хориг дохио
Нэгтгэсэн гэрлэн дохио дээрх явуулах замын замнал гэмтэлтэй тохиолдолд нэгтгэсэн гэрлэн дохиогоор галт тэрэг явуулах	Өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаал	Зэргэлдээ өртөөний зөвшөөрлийн хориг дохио
Явуулах галт тэрэгний зүтгүүр нь зөвшөөрсөн заалттай гаргах гэрлэн дохионы цаад талд байгаа бол	Өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалаар	Зэргэлдээ өртөөний зөвшөөрлийн хориг дохио
Явуулах галт тэрэгний зүтгүүр нь хориглосон заалттай гаргах гэрлэн дохионы цаад талд байгаа бол	Утсан мэдээний маягт	Хориглолыг хаасан ба утсан холбоонд шилжсэн тухай диспетчерийн тушаал ба зэргэлдээ өртөөнөөс галт тэрэг хүлээн авах зөвшөөрөл бүхий галт тэрэгний утсан мэдээ
Гаргах дохио нээх боломжгүй үед галт тэрэг явуулах	Маягтын дээд талд нь “хориглол ажиллахгүй байна” гэсэн тэмдэглэлтэй замын утсан мэдээ	Хориглолыг хаасан ба утсан холбоонд шилжсэн тухай диспетчерийн тушаал ба зэргэлдээ өртөөнөөс авсан галт тэрэг хүлээн авах зөвшөөрөл бүхий галт тэрэгний утсан мэдээ
Хоорондын замаас буцаж ирэх галт тэрэг явуулах	Гаргах дохио хаалттай үед түлхүүр-очир	Зэргэлдээ өртөөний зөвшөөрлийн хориг дохио мөн түүнчлэн буцаж ирэх галт тэрэг явуулах тухай диспетчерийн зөвшөөрөл
Хоорондын замын туршид явах түлхэгч зүтгүүртэй галт тэрэг явуулах	Гаргах дохионы зөвшөөрсөн заалт	Зэргэлдээ өртөөний зөвшөөрлийн хориг дохио
Галт тэрэг буюу түлхэгч зүтгүүрт олгох түлхүүр-очир байхгүй буюу байгаа нь гэмтэлтэй бол хоорондын замаас буцаж ирэх галт тэрэг түлхэгчийг явуулахыг зөвхөн холбооны утсан хэрэгсэлд шилжсэний дараа гүйцэтгэнэ.		
Б. Цахилгаан очирын систем		
Цахилгаан очирын систем гэмтэлтэй үед галт тэрэг явуулах	Замын утсан мэдээ	Зэргэлдээ өртөөнөөс авсан утсан мэдээ
Цахилгаан очирын систем хэвийн ажилтай үед	Хоорондын замд хамаарагдах очир	Зэргэлдээ өртөөнөөс очир авах зөвшөөрөл
Хоорондын замаас буцаж ирэх галт тэрэг явуулах	Түлхүүр-очир	Зэргэлдээ өртөөнөөс очир авах зөвшөөрөл
Бүрэлдэхүүнд хоорондын замын туршид явах түлхэгч зүтгүүртэй галт тэрэг явуулах	Хоорондын замд хамаарагдах очир	Зэргэлдээ өртөөнөөс очир авах зөвшөөрөл
а. Салдаг очиртой үед	Очир	Зэргэлдээ өртөөнөөс очир авах зөвшөөрөл

б. Салдаг очир байхгүй үед	Утсан холбооны маягт	Зэргэлдээ өртөөнөөс утсаар авсан зөвшөөрөл
Очирын систем гэмтэлтэй тохиолдолд галт тэрэг явуулах	Замын утсан мэдээ	Зэргэлдээ өртөөнөөс утсаар авсан зөвшөөрөл
В. Өртөө хоорондын хориглол		
Тус бүрдээ гаргах дохиотой замаас галт тэрэг явуулах	Гаргах дохионы зөвшөөрсөн заалт	
Гаргах дохио нээгдсэний дараа гэрлэн дохионы гэрэл шатсан шалтгаанаар хаагдсаны дараа энэ чиглэлд галт тэрэг явуулах	Өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаал	
Гаргах дохио нээсний дараа замнал өөрчилж галт тэрэг явуулах	Гаргах дохионы зөвшөөрсөн заалт	
Гаргах дохио хаагдсаны дараа эсрэг чиглэлээс галт тэрэг хүлээн авах	Зэргэлдээ өртөөний гаргах дохионы зөвшөөрсөн заалт	
Явуулах галт тэрэгний зүтгүүр нь зөвшөөрсөн заалттай гаргах гэрлэн дохионы цаад талд байгаа бол	Өртөөний жижүүрийн бүртгэлт тушаалаар	
Явуулах галт тэрэгний зүтгүүр нь хориглосон заалттай гаргах гэрлэн дохионы цаад талд байгаа бол	Утсан мэдээний маягт	Хориглолыг хаасан ба холбооны утсан хэрэгсэлд шилжсэн тухай диспетчерийн тушаал ба зэргэлдээ өртөөнөөс галт тэрэг хүлээн авах зөвшөөрөл бүхий галт тэрэгний утсан мэдээ
Гаргах дохио нээх боломжгүй үед галт тэрэг явуулах	Утсан мэдээний маягт	Хориглолыг хаасан ба холбооны утсан хэрэгсэлд шилжсэн тухай диспетчерийн тушаал ба зэргэлдээ өртөөнөөс авсан галт тэрэг хүлээн авах зөвшөөрөл бүхий галт тэрэгний утсан мэдээ
Хоорондын замаас буцаж ирэх галт тэрэг явуулах	Гаргах дохионы зөвшөөрсөн заалт буюу түлхүүр-очир	Буцаж ирэх галт тэрэг явуулах тухай диспетчерийн зөвшөөрөл
Хоорондын замаас түлхэгч зүтгүүр буцаж ирэх	Гаргах дохионы зөвшөөрсөн заалт	
Хоорондын замын туршид явах түлхэгч зүтгүүртэй галт тэрэг явуулах	Гаргах дохионы зөвшөөрсөн заалт	

Холбооны утсан хэрэгсэл:

Утсан холбоотой үед галт тэргэнд утсан холбооны маягтанд бичигдсэн мэдээ олгогдоно. Хаалттай хоорондын замд сэргээн босгох, галт тэрэг, туслах зүтгүүр, аж ахуйн галт тэрэг ба бусад галт тэрэг явуулах үеийн бүх тохиолдолд ташуу улаан зураастай цагаан өнгийн маягтан дээр бичигдсэн зөвшөөрөл олгоно. Бүх төрлийн холбоо тасарсан үед галт тэргэнд улаанаар бичигдсэн цагаан өнгийн маягтан дээр бичсэн зөвшөөрөл олгоно.

---oOo---

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Галт тэрэгний хөдөлгөөний
удирдлагын журмын аравдугаар хавсралт

ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙГ ТООРМОСНЫ ИВҮҮР, ГАР ТООРМОСООР БЭХЛЭХ НОРМ

1.Өртөөний зам дээр вагоныг бэхлэхдээ энэхүү журмын 13.12-13.15-д заасан шаардлагатай тооцоот хамгийн бага нормыг удирдлага болгоно.

2.Хэвгийтэй зам дээр ачаатай бүлэг вагоныг бэхлэх тооцоог гаргахдаа дараах томъёог ашиглан гаргана.

n -голын тоо

i -хэвгий
2 -тогтмол тоо
200 -тогтмол тоо

3.Хэвгийн тоон дээр тогтмол 2 гэсэн тоог нэмж нийлбэрийг гарган тухайн зам дээр бэхлэгдэх вагоны голын тоогоор үржүүлж 200 гэсэн тогтмол тоонд хувааж гарна.

Жишээлбэл нь: 25 ачаатай вагоныг 1,5 мянганы хэвгийтэй зам дээр 2 ивүүрээр бэхлэнэ.

$n = 100$

$i = 1.5$

4.Хэвгийтэй зам дээр хоосон бүлэг вагоныг бэхлэх тооцоог гаргахдаа дараах томъёог ашиглан гаргана.

n = голын тоо

i = хэвгий

3 = тогтмол тоо

200 тогтмол тоо

5.Хэвгийн тоон дээр 3 гэсэн тогтмол тоог нэмж нийлбэрийг гарган бэхлэгдэх вагоны голын тоогоор үржүүлж 200 гэсэн тогтмол тоонд хувааж гаргана.

Жишээлбэл нь: хоосон 25 вагоныг 1,5 мянганы хэвгийтэй зам дээр 3 ивүүрээр бэхлэнэ.

$n = 100$

$i = 1,5$

6.Ачаатай бүлэг вагон эсвэл ачаатай ба хоосон вагоноос бүрдсэн бүлэг вагоныг бэхлэхдээ гол тутамд 10 тонноос багагүй даралттай ачаатай вагоны дор тоормосны ивүүр тавина. Хоосон вагон буюу хөнгөн ачаатай / автомашин хоосон чингэлэг гэх мэт/ вагоны дор тоормосны ивүүрийг ивэхдээ бүлэг хоосон вагоны нормоор ивүүрийн тоог бодож гаргана.

7.Тоормосны ивүүрийг вагоны тэргэнцэр тус бүрийн дор тавьж болно. Ивүүрийн хошуу нь хос дугуйн дор бүрэн дарагдсан байна. Тоормосны ивүүрийг тогтмол хэрэглэдэг газарт элстэй хайрцаг тавьж, элсийг мөс, хяруутай үед хэрэглэнэ.

8.Ивүүрийг тэгш зам дээр бүрэлдэхүүний хоёр талаас бэхлэнэ. Хэвгийтэй бол хэвгийтэй талаас нь тооцоот ивүүрээр ивнэ.

9.Өнхөрч болзошгүй талаас бэхэлж байгаа бүлэг вагоны захынх нь биш вагоны дор тоормосны ивүүрээр бэхэлсэн бол энэ вагонтой энэ бүлгийн бусад бүх вагон нь найдвартай холбогдсон эсэхийг дахин шалгасан байна.

10.Вагонууд өнхөрч болзошгүй хүчтэй салхины /15 м/сек хүртэл/ чиглэл тохирсон үед тооцоот ивүүрийг нэгээр, бүр хүчтэй салхитай /15 м/секундээс дээш/ үед хоёроор нэмэгдүүлж бэхлэнэ.

11.Өртөөний зам дээр вагоныг бэхлэхдээ хоосон бүлэг вагоныг бэхлэхэд хэрэглэдэг тоормосны нэг ивүүрийг гар тоормосны 2 голоор орлуулж болох бөгөөд ачаатай бүлэг вагоныг бэхлэхэд хэрэглэдэг нэг ивүүрийг гар тоормосны 3 голоор орлуулж болох тооцоог ашиглаж болно.

--- оОо ---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын дөрөвдүгээр хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВЭР ДЭХ ОСОЛ, ГОЛОГДЛЫГ СУДЛАН БҮРТГЭХ ЖУРАМ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү журмаар суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч, төмөр замын тээвэрт оролцогчдын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд гарсан сүйрэл, осол, гологдлыг /цаашид “сүйрэл, осол, гологдол” гэх/ шинжлэн судлах, шалтгааныг нь тогтоох, бүртгэх, мэдээлэх үйл ажиллагаатай холбоотой харилцааг зохицуулна.

1.2. Үйлдвэрлэлийн ослыг шинжлэн судлахтай холбоотой харилцааг энэ журмаар зохицуулахгүй.

1.3. Сүйрэл, осол, гологдлыг эрүүгийн болон захиргааны хариуцлага, хөдөлмөрийн харилцаатай холбогдуулан шалгаж байгаа эсэхээс үл хамааран шинжлэн судлах, шалтгааныг нь тогтоох, мэргэжлийн дүгнэлт гаргах, бүртгэх, байнгын болон байнгын бус ажлын хэсэг томилох, ажиллуулахыг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хэрэгжүүлнэ.

1.4. Тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нь энэ журамд нийцүүлэн тухайн байгууллагын үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан сүйрэл, осол, гологдлыг судлан бүртгэх, ажилтан, салбар нэгжийн ажлын үр дүнг тооцох, мэргэжлийн дүгнэлт гаргах, шалтгаан, үр дагаврыг арилгах үйл ажиллагааг зохицуулсан дотооддоо үйлчлэх дүрэм, журам, зааврыг батлан мөрдүүлнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ СҮЙРЭЛ, ОСОЛ, ГОЛОГДОЛ

2.1. Зорчигчийн болон ачааны галт тэрэг нь өөр галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүнтэй мөргөлдсөн болон хөдлөх бүрэлдэхүүн замаас гарсны улмаас хүний амь нас хохирсон, хөдлөх бүрэлдэхүүн эвдэрч дахин ашиглах боломжгүй болсон нөхцөл байдал үүссэнийг сүйрэлд тооцно.

2.2. Осолд дараах нөхцөл байдал үүссэнийг тооцно:

2.2.1. зорчигчийн галт тэрэг өөр галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүнтэй мөргөлдсөн;

2.2.2. зорчигчийн галт тэрэгний бүрэлдэхүүн замаас гарсан;

2.2.3. ачааны галт тэрэг өөр ачааны галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүнтэй мөргөлдсөн буюу хөдлөх бүрэлдэхүүн замаас гарсны улмаас энэхүү журмын 2.1-д заасан хор хохирол учраагүй бөгөөд хөдлөх бүрэлдэхүүн их засварт орохоор эвдэрсэн;

2.2.4. сэлгээ, зэхэлтийн болон бусад хөдөлгөөний үед хөдлөх бүрэлдэхүүн мөргөлдсөн буюу замаас гарсны улмаас хүний амь нас хохирсон, хүний эрүүл мэндэд хохирол учирсан, хөдлөх бүрэлдэхүүн их засварт орохоор эвдэрсэн;

2.2.5. аюултай ачаа тээвэрлэх явцад хөдлөх бүрэлдэхүүн болон бусад шалтгааны гэмтлийн улмаас аюултай ачаа асарч хүний эрүүл мэнд, байгаль орчин, бусдын өмч хөрөнгөд их хэмжээнээс дээш хохирол учирсан.

2.3. Гологдолд дараах нөхцөл байдал үүссэнийг тооцно:

2.3.1. хөдлөх бүрэлдэхүүн мөргөлдсөн-Хоорондын зам болон өртөө, зөрлөгт галт тэрэг өөр галт тэрэгтэй буюу хөдлөх бүрэлдэхүүнтэй мөргөлдсөн, сэлгээ, зэхэлт, бусад хөдөлгөөний үед хөдлөх бүрэлдэхүүн өөр хоорондоо мөргөлдсөн, эсвэл хязгаарын шонгийн гадна нэг хөдлөх бүрэлдэхүүн нөгөөгийн хажуугаас мөргөснөөс болж энэ журмын 2.1, 2.2-т заасан хохирол учраагүй боловч хөдлөх бүрэлдэхүүнийг засварлаж болохуйц гэмтсэн бүх тохиолдол;

2.3.2. хөдлөх бүрэлдэхүүн замаас гарсан-Галт тэрэгний бүрэлдэхүүнээс хоорондын зам, өртөө, зөрлөгийн замд түүнчлэн салбар замд сэлгээ, зэхэлт, бусад хөдөлгөөний үед хөдлөх бүрэлдэхүүний хос дугуй зам төмрийн толгойноос унаж замаас гарсанаас энэ журмын 2.1, 2.2-т заасан хохирол учраагүй бүх тохиолдол;

2.3.3. эзэлгээтэй замаар галт тэрэг хүлээн авсан-Нээлттэй оруулах буюу урих дохиогоор эсвэл Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журамд тогтоосноор өртөөнд орох зөвшөөрөл авсан галт тэрэг нь оруулах дохио өнгөрсөн үед замнал нь хөдлөх бүрэлдэхүүнээр эзлэгдсэн зам руу орж байх тохиолдол;

2.3.4. эзэлгээтэй хоорондын замд галт тэрэг явуулсан-Хагас автомат хориглолын үед галт тэрэг буюу хөдлөх бүрэлдэхүүнээр эзлэгдсэн хоорондын зам руу гаргах дохио нээж эсвэл хоорондын зам эзлэх зөвшөөрөл машинчид өгч явуулснаас өртөөний хоорондын замын гаргах дохио /гаргах дохиогүй бол хязгаарын шон/-г хөдлөх бүрэлдэхүүний аль нэг хэсгээр өнгөрсөн тохиолдол;

2.3.5. бэлэн бус замналаар галт тэрэг хүлээн авсан-Өртөөнд ирж байгаа галт тэргийг хүлээн авахдаа аливаа зам дээр замналын бэлэн байдлыг хангаагүй нөхцөлд оруулах, дохионы хориглосон заалтыг өнгөрөх эрх олгож оруулсан бүх тохиолдол;

2.3.6. бэлэн бус замналаар галт тэрэг явуулсан-Өртөөнөөс зэргэлдээ өртөө рүү галт тэрэг явуулахаар замналыг бэлтгэх үед явах галт тэрэгний зам дээр замналын бэлэн байдлыг хангаагүй байж, тухайн галт тэргэнд хоорондын зам эзлэх эрх олгож явах тушаал өгөх, явуулах зэрэг тохиолдол;

2.3.7. хориглосон дохио өнгөрсөн-Галт тэрэг буюу ганцаар яваа зүтгүүр, замаас авагддаггүй нэгжүүдийг өртөөнд хүлээн авах, явуулах болон сэлгээний үед хориглосон заалттай дохиог /зөөврийн зогсох дохио бүрийг/, дохиогүй өртөөдөд хязгаарын шонг өнгөрсөн тохиолдол;

2.3.8. хөдлөх бүрэлдэхүүн дор сум эргэсэн-цахилгаан төвлөрүүлэлтийн төхөөрөмж гэмтсэнээс буюу сумын секц хөдлөх бүрэлдэхүүнээс бүрэн чөлөөлөгдсөнийг магадлалгүйгээр албадан гуйвуулсан буруу үйл ажиллагааны улмаас, эсвэл зам төмрийн хэлхээний мэдрэмж алдагдсанаас /зэвэрсэн, элс, шороо, тосонд дарагдсан гэх мэт/ сум хөдлөх бүрэлдэхүүн дор эргэж тухайн замналаас өөр замнал бэлтгэгдсэн тохиолдол;

2.3.9. хөдлөх бүрэлдэхүүн өөрөө хөдөлсөн-Өртөөний болон салбар замд хөдлөх бүрэлдэхүүн өөрөө хөдөлсөн;

2.3.10. хөдлөх бүрэлдэхүүний эд анги хугарсан-Хөдлөх бүрэлдэхүүний хос дугуйн гол, голын хүзүү буюу дугуй, хажуу арал, нумын дээд дам нуруу, ноён нуруу хугарсан, тасарсан, хагарсан тохиолдол;

2.3.11. зорчигчийн вагон салгасан-Аялалын замд зорчигчийн галт тэрэгнээс явуулах болон хүрэх өртөөнөөс бусад бүх өртөөд дээр, галт тэрэгний цаашдын хөдөлгөөнд саад болох гэмтлийн улмаас вагон салгасан тохиолдол;

2.3.12. галт тэргэнд эд юмс дайрагдсан-Галт тэрэг болон сэлгээний бүрэлдэхүүнд хөдлөх бүрэлдэхүүний эд анги, тоормосын ивүүр, замаас авагддаг нэгжүүд, замын дээд цогцын материал /чигжээсээс бусад/ замын багажууд, ачаа бараа дайрагдсан, шүргэгдсэн бүх тохиолдол. Ивүүртэй явуулсан тохиолдол энэ ангилалд орно;

2.3.13. тээврийн хэрэгсэл дайрагдсан-Төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүн болон бусад тээврийн хэрэгсэлтэй мөргөлдөж, сүйрэл, ослын хэмжээний үр дагавар гараагүй тохиолдол;

2.3.14. дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол, эрчим хүч тасалдсан дохиолол төвлөрүүлэлт, хориглолын төхөөрөмж, зам төмрийн хэлхээ, эрчим хүч шугамын гэмтлээс өртөө хоорондын хориглол, хагас автомат хориглол зургаа болон түүнээс дээш цагаар хаагдсан. Мөн эрчим хүч тасарсан үед нөөц цахилгаан станц ажиллахгүйгээс өртөө хоорондын хориглол, хагас автомат хориглол хоёр ба түүнээс дээш цагаар хаагдсан тохиолдол;

2.3.15. төгсгөлийн кран хаалттай явуулсан-Галт тэрэгний хөдлөх бүрэлдэхүүн хооронд төгсгөлийн кран хаалттай явуулсан тохиолдол;

2.3.16. зорчигчийн галт тэрэгний зүтгүүр эвдэрсэн-Зорчигчийн галт тэрэгний зүтгүүрт техникийн гэмтэл гарч хоорондын зам буюу завсарын өртөөнд тусламж авсан, зүтгүүр сольсон тохиолдол;

2.3.17. усанд автах, элс, цасанд дарагдах, гал түймэрт өртөх-Суурь бүтцийн бүрэн бүтэн байдал алдагдсан, газрын доорх усны болон урсгал усны түвшин нэмэгдснээс суурь бүтэц усанд автсан, санаатай болон санамсаргүй үйлдлээс гарсан гал түймэр зэргээс болж галт тэрэгний хөдөлгөөнийг нэг цагаас дээш хугацаагаар бүрэн зогсоосон тохиолдол;

2.3.18. зорчигчийн галт тэрэг цуцалсан, зорчигч буулгасан-Төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүний техникийн гэмтлээс шалтгаалж галт тэрэг явуулах өртөөнөөс зорчигчийн галт тэрэгний явуулалтыг цуцалсан буюу завсарын өртөөнд зорчигчдыг буулгасан тохиолдол;

2.3.19. вагон, чингэлэг дэх ачаа шатах хоорондын зам, өртөө, зөрлөг, салбар замд вагон, чингэлэгт ачсан ачаа шатсан бүх тохиолдол;

2.3.20. хөдлөх бүрэлдэхүүний эд анги зам дээр унасан хөдлөх бүрэлдэхүүний хөдөлгөөний явцад түүний эд анги зам дээр /зам төмрийн цариг дотор, замын хажуу захад/ унасны улмаас цаашид хөдөлгөөн үргэлжлүүлэх боломжгүй болсон, төмөр замын бусад тоног төхөөрөмжийн хэвийн үйл ажиллагааг алдагдуулсан тохиолдол;

2.3.21. аялалын үед зам дээр ачаа унасан шингэн болон нурмаг ачаанаас бусад ачаа /чингэлэг/ эсвэл тэдгээрийн аль нэг хэсэг зам дээр унах, бэхэлгээ тасарч ачаа байрнаас хөдөлж тогтоосон ачилтын овороос хэтэрсэн тохиолдол;

2.3.22. дохио буруу дохиолсон-гэрлэн дохионы хориглосон заалт нь зөвшөөрсөн заалт руу эсвэл хурд бууруулахыг шаардсан заалт нь илүү зөвшөөрсөн заалт руу хуурамчаар шилжсэн тохиолдол;

2.3.23. галт тэрэгний авто угсраа тасарсан, салсан-Галт тэрэгний авто угсраа тасарсан болон салсан бүх тохиолдол;

2.3.24. сум зүссэн өртөө, зөрлөг, салбар зам дээр сум зүсэгдсэн бүх тохиолдол;

2.3.25. вагон салгасан-гүүшин халсны улмаас техник үзлэгийн нэгж бүхий өртөөд болон баталгаат мөрийн төгсгөлийн өртөөнөөс бусад бүх өртөөн дээр ачааны галт тэрэгнээс вагон салгасан тохиолдол;

2.3.26. ачааны нөхцөлөөс хамаарч вагон салгасан ачаа, тээш, ачаан тээшийн ачилтын техникийн нөхцөлүүдийг зөрчсөний улмаас ачаа, ачааны зарим хэсэг зам дээр унаж болзошгүй, түүнчлэн ачаа ачилтын овороос хэтэрсний улмаас хэсгийн өртөөнөөс бусад бүх өртөөд дээр галт тэрэгнээс вагоныг салгасан тохиолдол;

2.3.27. хос дугуй гацсан гүүшин буюу татах цахилгаан хөдөлгүүр гацсан, хос дугуйн гадаргууд зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс их чирэг, шаваас гарсан бүх тохиолдол;

2.3.28. зам төмөр ухсан зүтгүүрийн болон бусад өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүний хос дугуйгаар зам төмрийг зөвшөөрөгдсөн хэмжээнээс ихээр ухаж солих хэмжээнд хүргэсэн тохиолдол;

2.3.29. зам төмөр хугарсан энэхүү журмын 2.3.28-д зааснаас бусад шалтгаанаар зам төмөр хугарсан бүх тохиолдол;

2.3.30. галт тэргэнд мал дайрагдсан өртөө, зөрлөг, гарам, хоорондын болон салбар замд бод мал, биеэр том ан амьтан галт тэргэнд, сэлгээнд дайрагдсан бүх тохиолдол.

2.4. Тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчид нь энэхүү журмын 2.1-2.3-т зааснаас бусад төмөр замын тээврийн аюулгүй байдал алдагдсан зөрчил, дутагдал гарсан тохиолдолд байгууллагын дотоод журмаар тусгайлан бүртгэж, тэдгээрт хяналт-шинжилгээ хийж, дахин давтагдахгүй байх арга хэмжээг авч ажиллана.

ГУРАВДУААР БҮЛЭГ

СҮЙРЭЛ, ОСОЛ, ГОЛОГДЛЫГ МЭДЭЭЛЭХ

3.1. Тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нь дараах нөхцөл байдал бий болсныг мэдсэн даруйд энэхүү журмын нэгдүгээр хавсралтад заасны дагуу төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад шуурхай мэдээлнэ:

3.1.1. энэ журмын 2.1, 2.2, 2.3.1-д заасан нөхцөл байдал бий болсон;

3.1.2. энэ журмын 2.3.2-т заасан нөхцөл байдлын улмаас хүний амь нас хохирсон, эрүүл мэндэд хохирол учирсан;

3.1.3. энэ журмын 2.3.2-т заасан нөхцөл байдал тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нэг буюу түүнээс дээш этгээдийг хамарсан;

3.1.4. галт тэргэнд хүн дайрагдсан.

3.2. Энэхүү журмын 2.1, 2.2, 2.3.1, 2.3.13, 2.3.17, 2.3.19, 3.1.4-т заасан нөхцөл байдал бий болсон тохиолдолд Төмөр зам дахь цагдаагийн газар болон орон нутгийн цагдаагийн газар, хэлтсийн жижүүрт шуурхай мэдээлнэ.

3.3. Шуурхай мэдээлэл нь ямар үйл явдал болсон, тухайн сүйрэл, осол, гологдол болсон газар, огноо, цаг, үүссэн хохирлын шинж чанар, хэр хэмжээ, холбогдох тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн нэр, холбогдох утас, цахим хаяг зэргийг багтаасан байна.

3.4. Тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нь энэ журмын 3.1-д заасан мэдээллийг баталгаажуулж тухайн нөхцөл байдал бий болсноос хойш ажлын 12 цагийн дотор энэхүү журмын хоёрдугаар хавсралтад заасан загварын дагуу бичмэл мэдээллийг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон онцгой байдал, цагдаа, эрүүл мэндийн байгууллагад тус тус хүргүүлнэ.

3.5. Сүйрэл, осол, гологдол гарсан тохиолдолд тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч дараах үүрэг хүлээнэ:

3.5.1. хүний амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалж анхан шатны тусламж үзүүлэх;

3.5.2. хамгийн ойр орших эмнэлгийн байгууллага, суурь бүтэц эзэмшигч болон Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төвд мэдэгдэх;

3.5.3. сүйрэл, осол, гологдлын шалтгаан, нөхцөлийг тогтооход ашиглагдаж болох баримт бичиг, замын байгууламж болон хөдлөх бүрэлдэхүүний эд анги, бүрдэл хэсэг, эд зүйлийг хэвээр нь хадгалж, хамгаалах, баримтжуулах;

3.5.4. хүний амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалах, сүйрэл, осол, гологдлоос урьдчилан сэргийлэхэд зайлшгүй шаардлагатай бол сүйрэл, осол, гологдлын улмаас эвдэрч гэмтсэн хөдлөх бүрэлдэхүүн, барилга, байгууламж, эд зүйлсийг эвдэх, задлах, нээх, замаас зайлуулах, аюултай ачааны хор хөнөөлийг саармагжуулах зэрэг шуурхай арга хэмжээ авах;

3.5.5. хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах бусад шуурхай арга хэмжээ авах.

3.6. Тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нь гарсан сүйрэл, осол, гологдлын шалтгаан, үр дагаварыг арилгах, энэ журмын 3.5-д заасныг зөрчихгүйгээр хөдөлгөөнийг сэргээх арга хэмжээг авч эхлүүлнэ.

3.7. Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчоос бусад иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага сүйрэл, осол, гологдол болсон тухай холбогдох байгууллагуудад мэдээлэл ирүүлбэл тэдгээр мэдээллийн үнэн, бодитой эсэхийг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нар нягтлан шалгасны үндсэн дээр шинжлэн судална.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

СҮЙРЭЛ, ОСОЛ, ГОЛОГДЛЫГ ШИНЖЛЭН СУДЛАХ

4.1. Шинжлэн судлах ажиллагаа нь хараат бус, бие даасан байж, сүйрэл, осол, гологдол гарсан шалтгаан, нөхцөлийг үнэн, зөв тогтоох, цаашид давтан гарахаас урьдчилан сэргийлэх зорилготой байх ба хэн нэгэн этгээдийн гэм бурууг тогтоох, хариуцлага тооцоход чиглэгдэхгүй байна.

4.2. Сүйрэл, осол, гологдлыг шинжлэн судлах, шалтгааныг нь тогтоох, бүртгэх үйл ажиллагаа нь мэдээлэл цуглуулах, холбогдох баримт бичиг бүрдүүлэх, судлан шинжлэх, дүн шинжилгээ хийх, дүгнэлт гаргах, мэдээлэх, архивлах гэсэн ерөнхий дарааллаар явагдана.

4.3. Энэ журмын 2.1, 2.2-т заасан нөхцөл байдал бий болсон, мөн 2.3-т заасан нөхцөл байдалд тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч хэд хэдэн этгээд холбогдсон буюу хүний амь нас хохирсон, хүний эрүүл мэндэд хохирол учирсан бол төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас томилогдсон ажлын хэсэг удирдамжийн дагуу шинжлэн судалж, шалтгааныг нь тогтооно. Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд төмөр замын тээврийн хяналтын улсын байцаагч, харьяалах суурь бүтэц эзэмшигч, холбогдох төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллагын төлөөллийг хамруулсан байна.

4.4. Энэхүү журмын 4.7-д заасан судалгаа болон холбогдох материал, баримт бичгийг үндэслэн сүйрэл, осол, гологдол гарсан газарт нэвтрэн, шинжлэн судлах, шалтгааныг тогтоох ажиллагааг явуулна.

4.5. Энэ журмын 4.3-т зааснаас бусад гологдлыг тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллагын томилсон ажлын хэсэг шинжлэн судална.

4.6. Шаардлагатай бол төмөр замын тээврийн хяналтын улсын ахлах байцаагчийн шийдвэрээр энэ журмын 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3-т зааснаас бусад гологдлыг төмөр замын тээврийн хяналтын улсын байцаагчаар ахлуулсан ажлын хэсэг шинжлэн судалж болно.

4.7. Сүйрэл, осол, гологдол гарсан үед тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нь ажлын хэсэг томилогдон ажиллаж эхлэх хүртэл, эсхүл ажлын хэсгийн ахлагчийн даалгаснаар сүйрэл, осол, гологдлын шинж чанараас хамааран дараах ажил үүргийг гүйцэтгэнэ:

4.7.1. хурд хэмжигчийн тууз, галт тэрэгний хөдөлгөөний мэдээллийг бүртгэх төхөөрөмж /мэдээлэл хадгалагч/, галт тэрэгний биечилсэн хуудас, тоормосны хангамжийн мэдээлэл, хурд хязгаарласан тухай анхаарамж, зүтгүүрийн ширээний журнал, бусад баримт бичгийг шалгаж, шаардлагатай бол эхээр нь буюу хуулбарлан авах;

4.7.2. сүйрэл, осол, гологдол гарсан газар, суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүний техникийн байдалд үзлэг хийсэн тухай акт үйлдэх;

4.7.3. суурь бүтэц, замын байгууламж болон хөдлөх бүрэлдэхүүний гэмтлийг тодорхойлох;

4.7.4. сүйрэл, осол, гологдлын нөхцөл байдал, суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүний байдал, эвдрэл гэмтэл, гадны болон ойр орчимд байгаа эд зүйлс зэргийг гэрэл зураг, дүрс бичлэгээр баримтжуулах;

4.7.5. сүйрэл, осол, гологдолд холбоотой ажилтан, гэрчийн этгээдээс бичгээр тодорхойлолт авч, шаардлагатай бол дуу болон дүрсний бичлэгээр баталгаажуулах;

4.7.6. сүйрэл, осол, гологдол болсныг баталгаажуулах зорилгоор авсан гэрэл зураг, дуу, дүрс бичлэг, ослын дараах суурь бүтцийн тоног төхөөрөмж, хөдлөх бүрэлдэхүүний гэмтэл, арчлалтын норм хэмжээний өөрчлөлт, хөдлөх бүрэлдэхүүний байршил ба замаас гарсан эхлэл төгсгөлийн ул мөр зэргийг заасан бүдүүвч зураг гаргах;

4.7.7. сүйрэл, осол, гологдол гарах үед цаг агаарын байдал ямар байсан тухай тэмдэглэл хийж, шаардлагатай бол холбогдох баримтыг авна.

4.8 Ажлын хэсэг шинжлэн судлах, шалтгааныг нь тогтоох ажиллагааг хийж, дүгнэлтийг ажлын 14 хоногт багтаан гаргана. Нэмэлт баримт, мэдээлэл, шалган турших ажиллагаа шаардлагатай бол шинжлэн судлах ажиллагааг ажлын 10 хоногийн хугацаагаар сунгаж болно.

4.9. Дүгнэлтийг хамтын шийдвэрээр гаргаж ажлын хэсгийн бүх гишүүд гарын үсэг зурах ба дүгнэлттэй санал нийлэхгүй гишүүн тэр тухайгаа тэмдэглэн гарын үсэг зурж хавсаргана.

4.10. Тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн томилсон ажлын хэсгийн дүгнэлт зохих ёсоор хийгдэж, шаардлага хангасан эсэхийг улсын байцаагч, улсын байцаагчийн ахалсан ажлын хэсгийн дүгнэлтийг улсын ахлах байцаагч тус тус хянаж, шаардлагатай гэж үзвэл дүгнэлтийг хүчингүй болгож, дахин дүн шинжилгээ хийлгэх арга хэмжээ авна.

4.11. Дахин хийгдэх дүн шинжилгээнд тухайн дүн шинжилгээг анх хийсэн ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнээс оролцуулахгүй.

4.12. Сүйрэл, осол, гологдлын шалтгааныг нь тогтоохдоо нотлох баримт, суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүн тэдгээрийн эд анги, техник, тоног төхөөрөмжийг эвдэж гэмтээхгүй, үрэгдүүлэхгүй, сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхгүйгээр ажиллах, шаардлагатай бол томоохон эд анги болон аюултай ачааг зөөвөрлөн саадгүйгээр шилжүүлэхдээ шинжээчдийн хяналтан дор, мэргэжлийн байгууллагын оролцоотойгоор гүйцэтгүүлнэ.

4.13. Сүйрэл, осол, гологдлыг шинжлэн судлах, шалтгааныг нь тогтоох явцад дараах мэдээллүүдийг өөр зорилгоор бусдад ашиглуулахгүй, мөн задруулахгүй. Үүнд:

4.13.1. аливаа этгээдээс авсан тайлбар, тодорхойлолт;

4.13.2. энэхүү журмын 4.7.1-4.7.6-д заасан ажил үүрэг, /акт, тодорхойлолт, зураг, дуу, дүрс бичлэг, ослын дараах суурь бүтцийн тоног төхөөрөмж, хөдлөх бүрэлдэхүүний гэмтэл, арчлалтын норм хэмжээний өөрчлөлт, хөдлөх бүрэлдэхүүний байршил ба замаас гарсан эхлэл төгсгөлийн ул мөр зэргийг заасан бүдүүвч зураг/;

4.13.3. сүйрэл, осол, гологдолд өртсөн хүмүүсийн эрүүл мэнд, хувь хүний болон хувийн амьдралын талаарх мэдээллүүд;

4.13.4. гарсан сүйрэл, осол, гологдлыг шинжлэн судлах ажиллагаанд оролцогчдын илэрхийлсэн санал, дүгнэлт, тэдгээртэй холбоотой мэдээллүүд;

4.13.5. гарсан сүйрэл, осол, гологдлыг шинжлэн шалгагч нарын хүрээнд болсон бодит хяналтын төхөөрөмжийн бичлэгийн талаарх аливаа үнэлэлт, тодорхойлолт, дүгнэлт.

4.14. Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд гарсан сүйрэл, осол, гологдлын шалтгаан нөхцөлийг арилгах арга хэмжээг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллага төлөвлөн хэрэгжүүлнэ.

4.15. Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллагууд гарсан сүйрэл, осол, гологдлыг дахин давтахгүй байх ажлыг зохион байгуулна.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

СҮЙРЭЛ, ОСОЛ, ГОЛОГДЛЫН ДҮГНЭЛТЭД

ХАВСАРГАХ БАРИМТ, МЭДЭЭЛЭЛ

5.1. Ажлын хэсгийн дүгнэлтэд энэ журмын 4.6-д заасан ажиллагааг хийж цуглуулсан мэдээллээс гадна дараах баримт, мэдээллийг хавсаргасан байна:

5.1.1. гэмтсэн, хохирсон, хүмүүсийн нэрсийн жагсаалт, гэмтлийн байдлын талаарх эмнэлгийн урьдчилсан дүгнэлт;

5.1.2. хохирлын хэмжээг тодорхойлсон баримт;

5.1.3. шаардлагатай тохиолдолд хийгдсэн шалган турших ажиллагааны акт, дүгнэлт;

5.1.4. галт тэрэгний хөдөлгөөний гүйцэтгэсэн зурмагийн хуулбар;

5.1.5. суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүний ашиглалтын үеийн техникийн баримт бичиг, бүртгэл, тайлангийн хуулбар /сүйрэл, осол, гологдлын шалтгааныг тогтооход шаардлагатай бол/;

5.1.6. сүйрэл, осол, гологдол болсныг баталгаажуулах зорилгоор авсан гэрэл зураг, дуу, дүрс бичлэг, ослын дараах суурь бүтцийн тоног төхөөрөмж, хөдлөх бүрэлдэхүүний гэмтэл, арчлалтын норм хэмжээний өөрчлөлт зэргийг заасан бүдүүвч зураг;

5.1.7. тухайн үеийн цаг уурын байдлын талаарх лавлагаа;

5.1.8. техникийн мэдлэгийн шалгалтын баримт, ажлын байрны тодорхойлолт, дадлага туршлагын байдал, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн зааварчилгаанд хамрагдсан эсэх, эмнэлгийн үзлэгт орсон тухай магадлагаа, ажил, амралтын дэглэмийн тухай мэдээлэл;

5.1.9. шаардлагатай бусад баримт.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

СҮЙРЭЛ, ОСОЛ, ГОЛОГДЛЫГ БҮРТГЭХ, МЭДЭЭ ГАРГАХ

6.1. Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь сүйрэл, осол, гологдлын нэгдсэн бүртгэлийг хөтөлж, холбогдох мэдээ, баримтыг хадгална.

6.2. Тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нь сүйрэл, осол, гологдол болон төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааны явцад хүний амь нас хохирсон, эрүүл мэндэд хохирол учирсан нөхцөл байдлыг бүртгэн мэдээ, баримтыг хадгална.

6.3. Тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нь энэ журмын 6.2-т заасан сүйрэл, осол, гологдлын мэдээг Төмөр замын байгууллагууд харилцан мэдээлэл солилцох журмын 1.4-т заасан хугацаанд, тогтоосон маягтын дагуу Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төвд хүргүүлнэ.

6.4. Улсын байцаагч тодорхой нэр заасан гологдлын мэдээ, дүгнэлт ирүүлэхийг тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчоос шаардаж болно.

6.5. Сүйрэл, осол, гологдлын жилийн мэдээ, баримтыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хадгална.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

ХЯНАЛТ, ХАРИУЦЛАГА

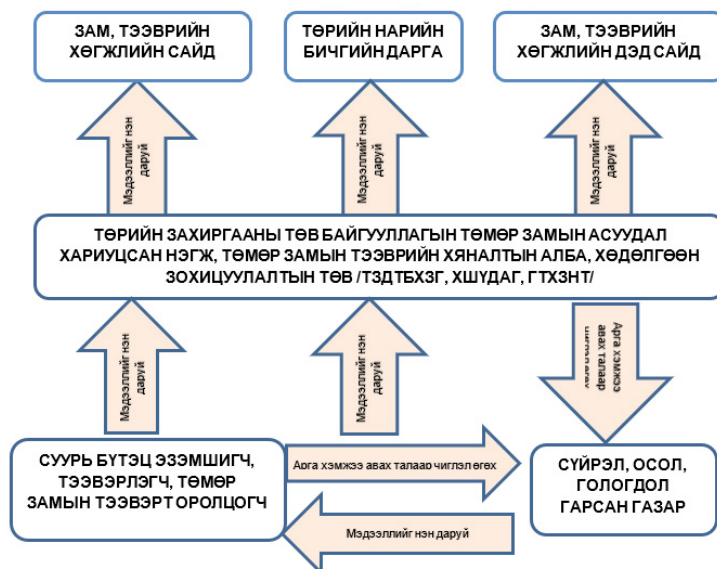
7.1. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зам, тээврийн хяналт хариуцсан нэгж, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нар тус тусын бүрэн эрхийн хэмжээнд хяналт тавина.

7.2. Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд Зөрчлийн тухай хууль, Эрүүгийн хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---oOo---

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замын тээвэр
дэх сүйрэл, осол, гологдлыг судлан
бүртгэх журмын нэгдүгээр хавсралт

ШУУРХАЙ МЭДЭЭЛЭЛ ДАМЖУУЛАЛТ

Мэдээлэл дамжуулах байгууллага	Товчилсон нэр
"Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын төв" УТҮГ	RTCC
Монгол-Оросын хувь нийлүүлсэн "Улаанбаатар төмөр зам" нийгэмлэг	UBTZ
"Монголын төмөр зам" ТӨХК	MTZ
"Болд төмөр Ерөө гол" ХХК	BTEG
Бусад	OTHER

Мэдээллийн хэлбэр:

- Утсаар /message/
- Факсаар
- Цахим шуудангаар
- Албан бичгээр

ТАЙЛБАР:

- 1.Сүйрэл, осол, гологдлыг мэдсэн даруйд Сайд, Дэд сайд, Төрийн нарийн бичгийн дарга, яамны ХШУДАГ /ЗТХХ/, ТЗДТБХЗГ-ын дарга, төмөр замын тээврийн хяналтын мэргэжилтэн нарт нэн даруй мэдээнэ.
- 2.Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас холбогдох байгууллагад авах арга хэмжээний талаар чиглэл өгнө.
3. Мэдээллийг факс, албан бичиг, цахим шуудангаар ирүүлэхдээ тухайн байгууллагын товчилсон нэр, мэдээлэл дамжуулсан албан тушаалтны овог нэр, гарсан газар /өртөө, хоорондын зам, км/, огноо, цаг минут, нөхцөл байдлын талаар тодорхой бичнэ.

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замын тээвэр
дэх сүйрэл, осол, гологдлыг судлан
бүртгэх журмын хоёрдугаар хавсралт*

ШУУРХАЙ МЭДЭЭЛЭЛ /БИЧМЭЛ/

/Сүйрэл, осол, гологдол/

1. Гарсан газар /өртөө, хоорондын зам, км/

.....

2. Огноо цаг, минут

3. Үүссэн хохирлын шинж байдал, хэр хэмжээ

.....

4. Галт тэрэг саатсан, галт тэрэг, байгууламж өртсөн эсэх

.....

5. Хүний амь нас хохирсон, эрүүл мэндэд хохирол учирсан эсэх

.....

6. Байгаль орчин, бусдын эд хөрөнгө, үйл ажиллагаанд хохирол учирсан эсэх

.....

7. Сэргээн босгох талаар авсан арга хэмжээ, одоогийн байдал

.....

8. Шалтгаан /урьдчилсан байдлаар/

.....

9. Бусад тайлбар

Шуурхай мэдээлэл өгсөн:

.....

/Байгууллага, албан тушаалтны овог нэр, гарын үсэг, гарын үсгийн тайлал, холбоо
барих утасны дугаар, цахим шуудангийн хаяг/

... оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Анхаарах асуудал:

1.Сүйрэл, осол, гологдлын аль нь болохыг доогуур зурна.

2.Асуултад аль болох дэлгэрэнгүй бичнэ, товчилсон үг хэрэглэхгүй.

3.Шаардлагатай тохиолдолд фото зураг, бусад нэмэлт баримт хавсаргана.

-- -oOo- --

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын тавдугаар хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМААР АЧАА ТЭЭВЭРЛЭХ ЖУРАМ НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

НИЙТЛЭГ ЗҮЙЛ

1.1. Энэхүү журмын зорилго нь Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээр, холбогдох бусад хууль тогтоомжид нийцүүлэн төмөр замаар ачаа тээвэрлэхтэй холбоотой суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүн эзэмшигч, тээвэрлэгч, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, тээвэр зуучлагч нарын хооронд үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Төмөр замаар ачаа тээвэрлэгч, суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүн эзэмшигч, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, тээвэр зуучлагч нар энэхүү журмыг дагаж мөрдөнө.

1.3. Энэхүү журамд хэрэглэгдсэн нэр томьёо, тодорхойлолтыг Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль, Төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам болон үндэсний стандартад заасан утгаар ойлгож хэрэглэнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

АЧААНЫ ЗАХИАЛГА ХҮЛЭЭН АВАХ, ЗӨВШИЛЦӨХ

2.1. Ачааны захиалга хүлээн авах:

2.1.1. төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, тээвэр зуучлагч нар нь төмөр замаар ачаа тээвэрлүүлэх захиалгыг орон нутгийн харилцаанд ачаа илгээх өртөөнд, олон улсын харилцаанд тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад ирүүлэх;

2.1.2. ачаа тээвэрлүүлэх захиалгад илгээх болон хүрэх өртөө, хүлээн авах болон салбар замын нэр, код, ачааны нэр, түүний уялдуулсан код, илгээлтийн төрөл, вагон, чингэлгийн төрөл, эзэмшигч байгууллагын нэр, ачааны жин, тоо хэмжээ, сав, баглаа, боодлын төрөл, илгээгч, хүлээн авагч, түүний хаяг, харилцааны төрөл /төмөр замын шууд харилцаа, холимог харилцаа гэх мэт/ зэрэг өгөгдлийг тусгах;

2.1.3. олон улсын харилцаанд тээвэрлэгдэх ачааны захиалгад хилийн дамжин өнгөрөх өртөөдийг заах;

2.1.4. вагоноор тээвэрлэгдэх ачааны захиалгад вагоны төрөл / битүү, хагас, тавцант, цистерн, хоппер г.м /-ийг заах;

2.1.5. чингэлгээр тээвэрлэгдэх ачааны захиалгад чингэлгийн төрөл /их, дунд, бага даац, хөргүүртэй г.м./-ийг заах;

2.1.6. ачаа тээвэрлүүлэх захиалгад илгээлтийн төрөл /вагон, чингэлэг, жижиг илгээлт, өөрийн гол дээр тээвэрлүүлэх/-ийг заана.

2.2. Захиалгыг тээвэрлэгч хүлээн авах, зөвшилцөх:

2.2.1. илгээгч, тээвэр зуучлагч, ачаа тээвэрлүүлэх захиалгыг орон нутгийн харилцаанд ачаа тээвэрлэх сар эхлэхээс 10 хоногийн өмнө, олон улсын харилцаанд 15 хоногийн өмнө тус тус тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад ирүүлэх;

2.2.2. захиалга өгсөн огноог тээвэрлэгчийн хүлээн авсан өдрөөр тогтоох бөгөөд тээвэрлэгч нь өгсөн захиалгын хуудсанд бүртгэлийн дугаарыг бичих;

2.2.3. ачаа тээвэрлүүлэх захиалгын хуудсанд хүчинтэй хугацааг заах;

2.2.4. ачаа тээвэрлүүлэх захиалгыг тээвэрлэгчид цахим болон албан бичгээр биечлэн эсвэл шуудангаар ирүүлнэ. Талууд урьдчилан тохиролцсон тохиолдолд бусад хэлбэр /факс/ цахим, и-мэйл зэрэг гэх мэт/-аар захиалгыг ирүүлж болно;

2.2.5. ачаа тээвэрлүүлэх захиалгыг цахим хэлбэрээр ирүүлэх бол талууд цахим хэлбэрээр бичиг баримт солилцох гэрээ байгуулж, тоон гарын үсгээр баталгаажуулсан байна. Тээвэрлэгч ачаа илгээгчийг захиалгын маягтаар хангах;

2.2.6. ирүүлсэн захиалга нь өгөгдлийн дагуу бүрэн бөглөж, ачаа илгээгч гарын үсэг зурж, тэмдэг тавьж баталгаажуулсан байна;

2.2.7. цахим хэлбэрээр ирүүлсэн захиалгыг тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан хүлээн авч, тоон гарын үсэг зуруулж, баталгаажуулах;

2.2.8. ачаа илгээгч нь дайвар үйлчлүүлэгч байвал салбар зам эзэмшигчтэй тохиролцсоны дараа захиалгын хуудсанд “Зөвшилцсон” гэсэн тэмдэглэл хийлгэсэн байх;

2.2.9. захиалгад заагдсан мэдээллийн үнэн зөв эсэхийг ачаа илгээгч хариуцна. Захиалга нь ямар нэгэн засваргүй, товчлолгүй, тодорхой бичигдсэн байх;

2.2.10. энэ журмын шаардлага хангаагүй захиалгын хуудсыг тээвэрлэгч нь ачаа илгээгчид буцаах;

2.2.11. тээвэрлэгч нь ирсэн захиалгыг нэг хоногийн дотор судлан тээвэрлэлтийг гүйцэтгэх боломжтой гэж үзвэл захиалгын хуудасны “тээвэрлэгчтэй зөвшилцсон” мөрөнд “зөвшөөрөв”, “хэсэгчлэн зөвшөөрөв” гэсэн тэмдэглэгээг хийж, тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан гарын үсэг зурна;

2.2.12. зөвшөөрсөн болон хэсэгчлэн зөвшөөрсөн захиалгыг суурь бүтэц эзэмшигчид зөвшилцөхөөр явуулах;

2.2.13. хэсэгчлэн зөвшөөрөх гэдэг нь тээвэрлэгч өгсөн захиалгын тээвэрлэгдэх ачааны хэмжээг төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүний төрөл, чиглэл зэргийн боломжийг үндэслэн өөрчлөхийг хэлнэ.

2.3. Тээвэрлэгч нь дараах тохиолдолд ачаа тээвэрлүүлэх захиалгыг зөвшилцөхөөс татгалзах эрхтэй:

2.3.1 ачаа тээвэрлэх чиглэлд ачаа ачихыг хязгаарласан, зогсоосон;

2.3.2 суурь бүтэц эзэмшигч захиалгыг зөвшилцөхөөс татгалзсан;

2.3.3 тээвэрлэлтийг гүйцэтгэх техник технологийн бодит боломжгүй;

2.3.4 хууль тогтоомжид заасан бусад үндэслэлээр татгалзсан тохиолдолд “захиалгыг зөвшөөрсөн огноо” гэсэн мөрөнд “татгалзсан” гэсэн тэмдэглэл хийж, шалтгааныг зааж ачаа илгээгчид буцаана.

2.4. Захиалгыг суурь бүтэц эзэмшигч хүлээн авах, зөвшилцөх:

2.4.1. суурь бүтэц эзэмшигчийн эрх бүхий албан тушаалтан нь тээвэрлэгчээс ирүүлсэн ачаа тээвэрлүүлэх захиалгыг олон улсын төмөр замын шууд болон шууд бус, холимог харилцаанд тээвэрлэх бол 10 хоногийн дотор зөвшилцөн, захиалгыг зөвшилцсөн үр дүнгийн талаар тэмдэглэл хийж буцаана. Орон нутгийн харилцаанд тээвэрлүүлэх бол Суурь бүтэц эзэмшигчийн эрх бүхий албан тушаалтантай зөвшилцсөнөөр өртөөний болон ачиж буулгах ангийн дарга хоёр хоногийн дотор үр дүнгийн талаар тэмдэглэл хийнэ;

2.4.2. суурь бүтэц эзэмшигч нь ачаа тээвэрлүүлэх захиалгын өгөгдлийг бусад суурь бүтэц эзэмшигч, бусад төрлийн тээврийн байгууллага болон гадаад орны төмөр замтай зөвшилцөнө;

2.4.3. суурь бүтэц эзэмшигч нь захиалгыг хянаж захиалгын хуудасны зөвшилцсөн тусгай хүснэгтэд “зөвшөөрөв”, “хэсэгчлэн зөвшөөрөв”, “татгалзав” гэсэн тэмдэглэл хийж огноог, суурь бүтэц эзэмшигчийн эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсгээ зурж тэмдэг дарна.

2.5. Суурь бүтэц эзэмшигч нь дараах тохиолдолд тээвэрлэгч болон вагон эзэмшигчээс ирүүлсэн захиалгыг зөвшилцөхөөс татгалзах эрхтэй:

2.5.1. суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч болон вагон эзэмшигчийн хооронд гэрээ байгуулаагүй;

2.5.2. холимог тээвэр гүйцэтгэх тээврийн байгууллага тээвэрлэлтийн захиалгыг зөвшилцөхөөс татгалзсан;

2.5.3. гадаад орны холбогдох суурь бүтэц эзэмшигч захиалгыг зөвшилцөхөөс татгалзсан;

2.5.4. бусад суурь бүтэц эзэмшигч захиалгыг зөвшилцөхөөс татгалзсан;

2.5.5. ачаа тээвэрлэх чиглэлд /замнал/ ачаа ачихыг хориглосон, хязгаарласан;

2.5.6. тээвэрлэлтийг гүйцэтгэх техник технологийн бодит боломжгүй;

2.5.7. хууль тогтоомжид заасан бусад үндэслэл зэрэг болно.

2.6. Тээвэрлэгч нь ачаа тээвэрлүүлэх захиалгын хуудсыг суурь бүтэц эзэмшигчээс хүлээж авсны дараа захиалгын хуудасны “Захиалгыг зөвшилцсөн огноо, мөрөнд “зөвшөөрөв”, “хэсэгчлэн зөвшөөрөв”, “татгалзав” гэсэн тэмдэглэл хийж он, сар, өдрийг зааж тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан гарын үсгээ зурж огноог бичнэ.

2.7. Тэмдэглэл хийгдсэн ачаа тээвэрлүүлэх захиалгын хуудсыг ачаа илгээгчид ачилт эхлэхээс 3 хоногийн өмнө ирүүлнэ. Тээвэрлэлтийг татгалзсан болон хэсэгчлэн зөвшөөрсөн тохиолдолд ачаа илгээгчид шалтгааныг зааж явуулна.

2.8. Хэсэгчлэн зөвшөөрсөн ачаа тээвэрлүүлэх захиалгыг ачаа илгээгч зөвшөөрөхгүй бол тээвэрлэлт эхлэхээс 2 хоногийн өмнө энэ тухайгаа тээвэрлэгчид, тээвэрлэгч нь суурь бүтэц эзэмшигчид мэдэгдэнэ. Энэ тохиолдолд тооцооны хуудас бүрдүүлэхгүй бөгөөд ачаа тээвэрлүүлэх захиалга биелүүлээгүй торгуулийг ачаа илгээгч, тээвэрлэгчээс нэхэмжлэхгүй. Хэсэгчлэн зөвшөөрсөн захиалгыг татгалзсан хариу ачаа илгээгчээс ирүүлээгүй бол тээвэрлэгч захиалгыг биелүүлж эхэлнэ.

2.9. Ачаа илгээгч нь тээвэрлэгчид зөвшилцсөн ачаа тээвэрлүүлэх захиалгад өөрчлөлт оруулах талаар бичгээр хандаж болох ба үүнд суурь бүтэц эзэмшигчтэй зөвшилцсөнөөр ачаа хүрэх өртөөдөөр нь өөрчлөн хуваарилах, илгээх өртөөг өөрчилж болно. Хаяг сольсны хураамжийг ачаа илгээгч тээвэрлэгчид төлнө.

2.10. Тээвэрлэгч хүлээн авсан захиалгын нөхцөлийг тооцооны хуудсанд бичнэ.

2.11. Тээвэрлэгч нь ачаа тээвэрлүүлэх захиалгад заасан төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүний төрлийг энэхүү журамд заагдсан бусад төрлийн хөдлөх бүрэлдэхүүнээр сольж өгөх эрхтэй бөгөөд энэ тухайгаа ачаа илгээгчид вагон ачилтад тавьж өгөхөөс өмнө мэдэгднэ.

2.12. Олон улсын төмөр замын шууд болон шууд бус харилцаанд мөн далайн боомтоор тээвэрлэгдэх ачааны хөдлөх бүрэлдэхүүнийг сольж өгөх бол суурь бүтэц эзэмшигчтэй зөвшилцөнө.

2.13. Гэр ахуйн хэрэгцээний болон бусад арилжааны бус шинжтэй ачааны захиалгыг тээвэрлэлт эхлэхээс 3 хоногийн өмнө тээвэрлэгчид өгч болно.

2.14. Цэргийн ачаа тээвэрлүүлэх захиалгыг “Тусгай тээвэрлэлт болон цэргийн тээвэрлэлт гүйцэтгэх журам”-ын дагуу хүлээн авна.

2.15. Ачаанд тооцооны хуудас бичих, дүгнэх:

2.15.1. тооцооны хуудсыг тээвэрлэлтийн захиалгыг гүйцэтгэхэд тогтоосон маягтын дагуу хөтөлнө;

2.15.2. тооцооны хуудсанд тайлант хоног бүрийн төгсгөлд тээвэрлэгч, ачаа илгээгч гарын үсэг зурж баталгаажуулна. Тооцооны хуудсанд заасан мэдээллийг ачаа илгээгч зөвшөөрөхгүй бол “Зөвшөөрөхгүй” гэж тэмдэглэл хийнэ;

2.15.3. тээвэрлэгч ба ачаа илгээгчийн тооцооны хуудсыг цахим хэлбэрээр хөтлөх үед харилцах нөхцөл журмыг тэдгээрийн хоорондох цахим хэлбэрээр бичиг баримт солилцох тухай гэрээг үндэслэн хөтөлнө;

2.15.4. тооцооны хуудасны загварыг тээвэрлэгч тогтооно;

2.15.5. тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан тооцооны хуудсыг 3 хувь үйлдэх бөгөөд захиалгын хүчинтэй хугацаа дуусгавар болоход дүгнэж 1 хувийг ачаа илгээгчид өгнө.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

АЧААГ ТЭЭВЭРЛЭЛТЭД ХҮЛЭЭН АВАХ

3.1. Ачаа илгээгч нь төмөр замаар тээвэрлүүлэх ачааны сарын захиалгыг сар эхлэхээс 10 хоногийн өмнө, улирлаар хуваарилсан жилийн захиалгыг тухайн жил эхлэхээс 2 сарын өмнө тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад албан ёсоор ирүүлнэ.

Ачаа илгээгч захиалгадаа ачааны нэр, төрөл, жин, илгээх ба хүрэх өртөө /зам/, экспортын ачаа очих улсын, орон нутгийн тээвэр очих замын нэрийг тодорхой заах ба эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсэг зурж, тэмдэг дарж баталгаажуулсан байна.

3.2. Тээвэрлэгч /суурь бүтэц эзэмшигч/ нь экспортын ачааны хэмжээг очих ба дамжин өнгөрөх орны төмөр замтай сар бүр тохиролцоно.

3.3. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллага нь дамжин өнгөрөх болон очих орны төмөр зам тухайн сард хүлээн авах боломжтой ачааны нэр, төрөл, тоо хэмжээнд нийцүүлэн ачилт хийхийг зөвшөөрсөн шуурхай шийдвэрийг тээвэрлэх төмөр замуудын харьяа тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын дарга нарт өгч тээвэрлэлтийг зохион байгуулна. Энэхүү шуурхай шийдвэрийг үндэслэн ачаа илгээгч нь ачилтад вагон тавиулах захиалгаа илгээх тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын даргад өгнө. Илгээгчийн захиалгад ачих ачааны нэр, төрөл, тоо хэмжээ, вагон тавиулах салбар замын нэр, ачилт эхлэх хугацаа зэргийг тодорхой заасан байна.

3.4. Ачааг вагон, чингэлэг, жижиг илгээлтүүдээр болон өөрийн гол дээр тээвэрлэлтэд хүлээн авна.

3.5. Ачаа илгээгч нь орон нутагт төмөр замаар ачаа тээвэрлүүлэхэд захиалгын хуудас, /байгууллага бол албан бичиг/ падаан, орлох падааны хамт бөглөж, тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын даргаас зөвшөөрөл авч тооцооны газарт өгнө. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад тухайн ачааг ачиж дуусах хүртэл падаан нь ачаа илгээгчид байна.

3.6. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын дарга нь илгээгчийн ачааг ачихад бэлэн эсэхийг тодруулж зөвшөөрөл өгөх үүрэгтэй. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын тооцооны ажилтан илгээгчээс захиалгыг хүлээн аваад “Захиалга хүлээн авах дэвтэр”-т бүртгэж өртөөний ачааны зохицуулагч, зохицуулагчгүй өртөөнд өртөөний жижүүрт бүртгүүлэхээр мэдэгдэнэ. Өртөөний ачааны зохицуулагч, тооцооны оператор болон өртөөний жижүүрт “Ачилтад вагон тавих захиалгын бүртгэлийн дэвтэр” хөтөлж болно.

3.7. Зайлшгүй тохиолдолд вагоны зогсолтыг багасгах зорилгоор зарим ачааны орон нутгийн тээвэрлэлтийг эрх бүхий албан тушаалтны шуурхай шийдвэрээр зохицуулж болно.

3.8. Тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч-ачаа илгээгч нь экспортын ачааны тээврийн падаанд үнийн баримт /счөт фактур/ заавал хавсаргахын дээр шаардлагатай бол баглаа, боодлын болон бусад онцлог шинжийг тодорхойлсон баримт /ачааны гарал үүслийн болон чанарын гэрчилгээ /-ыг хавсаргана.

3.9. Ачаа илгээгч нь мал амьтан, тэдгээрээс гаралтай бүтээгдэхүүн, малын тэжээл зэрэг ачааг экспортод тээвэрлүүлбэл мал эмнэлгийн гэрчилгээг орос, англи, эсхүл хүлээн авагч орны хэл дээр үйлдэж, падаанд хавсаргана. “Мал амьтан” гэдэгт гэрийн тэжээмэл болон зэрлэг амьтан, мөн түүнчлэн циркийн болон туршилт судалгааны зориулалттай амьтад багтана. “Мал, амьтны гаралтай бүтээгдэхүүн” гэдэгт ангийн олдвор, ангийн арьс, мах, махан бүтээгдэхүүн, малын арьс шир, ноос ноолуур, дэл сүүл, хөөвөр, хялгас, яс, яс ба цусны гурил зэрэг орно. Өвс, хивэг, будаа, багсармал тэжээл зэргийг малын тэжээл гэнэ.

3.10. Ачаа илгээгч нь ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүн болох төрөл бүрийн ургамал, хүнсний ногоо, жимс, ургамлын үр зэрэг ачааг төмөр замаар тээвэрлүүлэхэд ургамал хорио цээрийн гэрчилгээ /зөвшөөрөл/-г холбогдох мэргэжлийн хяналтын байгууллагаас зохих журмын дагуу авч тээврийн падаанд хавсаргана.

3.11. Тээврийн падаанд хавсаргасан баримтууд /зөвшөөрөл, гэрчилгээ, сертификат/ дээр бичсэн бичлэг, тоо, тэмдэглэл нь ямар нэг засваргүй, тод, уншигдахуйц байхын зэрэгцээ мэргэжлийн хяналтын байгууллагын тэмдэг, албан тушаалтны гарын үсгээр баталгаажсан байна. Хавсралт бичиг баримтны бүрдүүлэлтэд тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын тооцооны ажилтан хяналт тавина.

3.12. Ачаа ачих вагон ба чингэлгийн төрлийг илгээгч, тээвэр зуучлагч сонгоно.

3.13. Тээвэрлэгчийн мэдлийн вагон, чингэлгийг тээвэрлэлтэд бэлтгэхийг тээвэрлэгч хариуцах ба тээвэрлэгч, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, хооронд байгуулсан гэрээгээр ачаа илгээгч хариуцан гүйцэтгэж болно. Хэрэв вагон ба чингэлэг нь тээвэрлэгчийн эзэмшлийн бус бол ачаа илгээгч тэдгээрийг тээвэрлэлтэд бэлтгэх үүргийг хүлээнэ.

3.14. Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, нь тухайн ачааг тээвэрлэхэд зориулагдсан тусгай зориулалтын нэмэлт тоноглолоор тоноглогдсон вагон, чингэлэгтэй байж болох ба тээвэрлэгчтэй гэрээ байгуулан тээвэрлэгчийн эзэмшлийн вагонд нэмэлт тоноглол хийж болно.

3.15. Ачааг вагонд ачсаны дараа ачилт гүйцэтгэсэн тал нь вагон, чингэлгийн гадна хана, вагоны явах анги, авто угсрааны хэсэгт байгаа ачааны үлдэгдлийг цэвэрлэнэ.

3.16. Ачаа тээвэрлэхээр сонгосон вагон ба чингэлэг нь тухайн ачааг ачиж тээвэрлэхэд тэнцэх, эсэхийг ачилт хариуцан гүйцэтгэж байгаа тал тогтооно. Үр тариа, мал, амьтан, ургамлын гаралтай хорио цээрийн тусгай зөвшөөрөл шаардсан ачааг энэхүү журмын 10 дугаар бүлэг /Хорио цээртэй ачааг тээвэрлэх/-т заасны дагуу тээвэрлэнэ.

3.17. Ачаа тээвэрлэхэд зориулсан вагон ба чингэлэг нь урьд өмнө ачсан ачааны үлдэгдэлгүй, бэхэлгээ бүрэн авсан, цэвэрлэгдсэн байна. Өртөө нь ачаа ачих вагоныг ачаа тээврийн болон техникийн үзлэгт оруулах ба уг вагон ачилтад тэнцсэн тохиолдолд тавьж өгнө.

3.18. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын ачаа тээврийн ажилтан вагоныг ачилтад тавьсан тохиолдолд вагонд санамж нээж, ачаа илгээгчид вагоныг бүрэн бүтэн хүлээлгэн өгснийг баталгаажуулан санамжид гарын үсэг /тоон эсхүл бичгэн/ зуруулна.

3.19. Ачаа илгээгч нь тээвэрлүүлэх ачаагаа үндэсний стандартын /ачилтын техникийн нөхцөл/ дагуу баглаж боох, хайрцаг, торхонд хийх, савлаж уутлахаас гадна тоолох боломжтойгоор урьдчилан бэлтгэх үүрэгтэй. Ачааг тээвэрлэлтэд бэлтгэхэд вагонд ачаа ачих, бэхлэх техникийн нөхцөлийн шаардлагыг баримтална.

3.20. Экспортод ачаа тээвэрлэхэд вагоныг гаалийн хяналтын талбайд тавьж ачуулна. Ачаа илгээгч нь гаалийн хяналтын бус талбайгаас ачилт хийлгэх бол гаалийн байгууллагад албан ёсоор хүсэлт гаргана. Гаалийн байгууллагын удирдах ажилтан илгээгчийн хүсэлтийн дагуу гаалийн байцаагч томилж, тэмдгээр баталгаажуулсан тохиолдолд төмөр замын байгууллага вагоныг гаалийн хяналтын бус талбайд тавьж экспортын ачааг ачуулна.

3.21. Аюултай ачааг тээвэрлүүлэхэд ачаа илгээгч нь Төмөр замаар аюултай ачаа тээвэрлэх, ачиж буулгах, хадгалах журамд нийцүүлэн вагон, чингэлэг, ачааны байрт аюулын зэрэг, тэмдэглэгээний наадас заавал тавьсан байна.

3.22. Галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдал, вагон ба чингэлэг, ачааг гэмтээхгүй байх, ачих буулгах ажлыг механикжуулах боломжтой нөхцөлийг хангасан байхаар ачааг вагон ба чингэлэгт ачиж бэхэлнэ.

3.23. Вагон ба чингэлэгт ачаа ачихад зайлшгүй шаардагдах бэхэлгээний болон дагалдах хэрэгсэл /ачааг баглах боох утас, модон хаалт, зуух г.м/-ийг илгээгч бэлтгэх ба эдгээрийг ачилтыг хариуцан гүйцэтгэж байгаа тал вагонд бэхэлж байрлуулна.

3.24. Нэг вагон ба чингэлэгт өөрийн шинж чанараараа нэг нь нөгөөгөө муутгах, гэмтээх ачааг хамт ачиж болохгүй.

3.25. Вагон ба чингэлэгт ачааг ачихад ачилтын техникийн нормыг баримтална. Ачилтын техникийн норм нь тогтоогдоогүй ачааг вагон ба чингэлгийн багтаамжийг дүүртэл ачих ба даац хэтрүүлж болохгүй.

3.26. Ачааг тээвэрлэлтэд өгөхдөө ачаа илгээгч падаанд ачааны жин, ширхэгийн ачаа бол ачааны байрын тоог заана. Ачааны жинг ачилтыг хариуцан гүйцэтгэж байгаа

тал тодорхойлж падаанд заана. Вагон ба чингэлэгт ачсан ачааг жинлэх, стандартын сав баглаатай бол ачааны байр тус бүр дээр заасан жингийн нийлбэрээр тооцоолох эсвэл хэмжих хэрэгсэл ашиглах зэргээр тогтооно. Ачаа илгээгч нь ачааны жинг тодорхойлоход “тооцоолох”, “хэмжих”, “стандарт хэмжээгээр бодох” зэрэг аргыг хэрэглэнэ.

3.27. Вагонд ачсан ачаа нь өөрийн шинж чанараараа вагоны даацаас хэтэрч болзошгүй, мөн түүнчлэн овоолмог, нурмаг ачааны жинг заавал вагон пүүгээр тодорхойлно. Вагон пүүгүй бол 3.26 заалтыг мөрдөнө.

3.28. Цистернд ачсан шингэн ачааны төвшинг хэмжиж, эзлэхүүнийг нарийн хэмжүүрийн /калибровкийн/ тусгай хүснэгтийг ашиглан ачааны жинг тодорхойлно. Энэ үед илгээгч нь цистерн дэх ачааны төвшний өндөр, тухайн өдрийн температур, нягтыг падаанд тодорхой бичнэ.

3.29. Чингэлэг дэх ачааны жинг илгээгчийн тодорхойлсон жингээр тээвэрлэлтэнд хүлээн авах ба шаардлагатай үед жинлэж болно.

3.30. Жижиг илгээлтээр тээвэрлэх ачааны байр бүрт төмөр замын тэмдэглэгээг /хүртвэрт нь явуулах ачааг тээвэрлэлтэд хүлээж авах дэвтэрт бүртгэсэн дэс дугаарыг бичиж зураас татаад байрын тоог бичиж, хуваарьт нь илгээх өртөөний кодыг бичнэ/ үйлдэнэ.

3.31. Тээвэрлэгч байгууллагын эрх бүхий ажилтан нь ачилт хийсэн вагон, чингэлгийг дараах байдлаар шалгаж, энэхүү журмын 3.32-т заасан алдаа дутагдалгүй тохиолдолд ачилтын дэвтэр (цахим, цаасан)-т вагоны дугаар, ломбо, бусад тэмдэглэгээг бүртгэж, хүлээн авна. Үүнд:

3.31.1. дагнасан хэрэглээний салбар замд ачигдсан вагон, чингэлэгт гадна үзлэг хийж тээвэрт тэнцэх эсэхийг шалгах;

3.31.2. нийтийн эзэмшлийн салбар замд ачсан вагон, чингэлгийн хаалга, нээлхий хаагдсан, ломбодсон, ачааны нэр төрөл, тоо, хэмжээ ачилтын захиалгатай тохирч байгаа эсэхийг шалгах;

3.31.3. задгай хөдлөх бүрэлдэхүүнд ачсан ачааг техникийн нөхцөл, үндэсний стандартын дагуу ачиж бэхэлсэн, ломбодсон, ачааны нэр төрөл, тоо хэмжээ ачилтын захиалгатай тохирч байгаа эсэхийг шалгах;

3.31.4. тээвэрлэгчид үл харъяалагдах өөрийн гол дээр тээвэрлэх вагон, чингэлгийн хоосноор тээвэрлүүлэх илгээгчийн захиалга, хүсэлтийг үндэслэн вагон дугаар, ломбоны тэмдэглэгээг шалгах

3.32 Тээвэрлэлтэд тэнцэхгүй сав, баглаа, боодолтой, техникийн нөхцөл, үндэсний стандартын шаардлага хангаагүй ачсан ачааг тээвэрлэлтэд хүлээн авч, явуулахгүй байх ба алдаа дутагдлыг арилгах хүртэл санамжийг хаахгүй нээлттэй хэвээр үлдээнэ.

3.33. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын ажилтан нь санамжийг тооцооны газарт хүлээлгэн өгнө. Санамж дээрх “ачиж дууссан” гэсэн хүснэгтийг бөглөхгүй бөгөөд ачаа илгээгч тээвэрлэлттэй холбоотой төлбөр тооцоог хийх үед тооцооны ажилтан санамжийг хааж холбогдох тооцоог хийнэ.

3.34. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын ачаа тээврийн ажилтан нь вагоны хуудсыг санамжийн хамт тооцооны газарт тушааж, санамж хүлээлцэх дэвтэрт зохих бичлэг хийнэ. Санамж дээрх “ачиж дууссан” гэсэн хүснэгтийг бөглөхгүй бөгөөд ачаа илгээгч тээвэрлэлттэй холбоотой төлбөр тооцоог хийх үед нь тооцооны ажилтан санамжийг хааж холбогдох тооцоог хийнэ. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын ажилтан нь тээвэрлэлтэд тэнцэхгүй сав, баглаатай болон техникийн нөхцөлийн шаардлага баримтлаагүй ачсан ачааг тээвэрлэлтэд хүлээн авахгүй.

3.35. Экспортын ачааны падаанд “Гаалийн хяналтад байгаа” болон гаалийн байцаагчийн тэмдэг дарагдсан тохиолдолд явуулах өртөөнд тооцооны ажилтан хавсралт бичиг баримтын мэдээллийг үндсэн бичиг баримттай тулгаж шалган вагоны хуудас, санамж, падааныг үндэслэн замын хүснэгт үйлдэж, тээврийн тооцоо хийнэ.

3.36. Илгээх өртөөнд ачаа илгээгч тээвэрлэлттэй холбоотой төлбөрөө төлсний дараа падаан, орлох падааны зохих хүснэгтэд илгээх өртөөний хуанлийн дардас дарж, орлох падааныг ачаа илгээгчид өгнө. Энэ нь тээвэрлэлтийн гэрээ байгуулсан нотолгоо болно.

3.37. Ачаа илгээгчийн хүсэлтээр ачааг тээвэрлэлтэд үнэ зарлаж хүлээн авч болно.

3.38. Задгай хөдлөх бүрэлдэхүүнд ачигдсан авто машин, техник болон өөрөө явагч техникийг тээвэрт хүлээн авахдаа тухайн ачааны амархан авагдах эд анги болон ломбоны тоог заасан жагсаалтыг 3 хувь бичүүлж, 1 хувийг нь кабины шилэнд дотор талаас нь харагдахуйцаар наана.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ОРОН НУТГИЙН ХАРИЛЦААНЫ ТЭЭВРИЙН БИЧИГ БАРИМТ БҮРДҮҮЛЭХ

4.1. Тээврийн бичиг баримтад падаан, замын хүснэгт, орлох падаан, нөхөн илгээлтийн бичиг багтана. Энэхүү журмын нэгдүгээр хавсралтад заасан тээврийн бичиг баримтыг төмөр замаар орон нутгийн харилцаанд ачаа тээвэрлэхэд бүрдүүлж бичнэ. Төмөр замын тээвэрлэлтэд шаардагдах бичиг баримтуудыг бүрдэл болгосны дараа тээврийн бичиг баримтын маягт, хүснэгтийг асуултын дагуу тод, цэвэр гаргацтай, бүрэн гүйцэд, үнэн зөв бичиж гарын үсэг зурж, тэмдэгээр баталгаажуулсан байна. Ачаа илгээгчээс тээвэрлэлтэд шаардагдах падаан болон хавсралт бичиг баримтыг хүлээн авч вагон хуудас, замын хүснэгтийг үйлдэнэ. Дээрх баримтуудыг цахим хэлбэрээр үйлдэж болох бөгөөд энэ тохиолдолд тоон гарын үсгээр баталгаажуулна. Цахим бичиг баримт нь цаасан падаантай адил үнэлэгдэх бөгөөд ижил үүрэг гүйцэтгэнэ.

Нэгдүгээр хүснэгт

ОРОН НУТГИЙН ХАРИЛЦААНЫ ТЭЭВРИЙН БАРИМТ БИЧИГ

Д/д	Хуудасны нэр	Хэнд зориулсон	Хуудасны зориулалт
1	Эх падаан	Хүлээн авагчид	Ачааг хүрэх өртөө хүртэл дагалдана.
2	Орлох падаан	Илгээгч	Тээвэрлэлтийн гэрээ хийж дуусмагц ачаа илгээгчид олгоно.
3	Замын хүснэгт	Тээвэрлэгчид	Ачааг хүрэх өртөө хүртэл дагалдана.
4	Замын хүснэгтийн үлдэх хувь	Тээвэрлэгчид	Ачааг тээвэрт хүлээн авсан өртөөнд

4.2. Төмөр замаар орон нутгийн харилцаанд ачааг тээвэрлэх тээврийн бичиг баримт нь дараах баримтуудаас бүрдэнэ:

4.2.1. “Падаан” нь ачаа илгээгч тээвэрлэгчийн хооронд байгуулсан гэрээ болно. Ачаа илгээгч нь нүүрэн талын тод шугамаар хүрээлсэн хэсгийг бичиж тээвэрлэгчид хүлээлгэж өгнө. Энэ падаан нь хүрэх өртөө хүртэл ачааны хамт дагалдан очиж хүлээн авагчид олгогдоно. Энэ олголтоор тээвэрлэлтийн гэрээ дуусгавар болно.

4.2.2. “Замын хүснэгт” нь замын хүснэгт, замын хүснэгтийн үлдэх хувь гэсэн хоёр хуудаснаас бүрдэнэ. Падааныг үндэслэж замын хүснэгтийг үйлдэх бөгөөд эх хувь нь тээвэрлэгчид үлдэж хүрэх өртөөнд ачааны хамт очно. Ачааг олгох өртөө нь ачаа олгосон тухай замын хүснэгтийн зохих хүснэгтэд тэмдэглэл хийж ачаа хүлээлцсэнийг нотлож хүлээн авагчаар гарын үсэг зуруулна. Замын хүснэгтийн эх хувийг буулгалтын тайлантай үлдвэр хувийг ачилтын тайлантай тус тус тээвэрлэгчийн санхүү бүртгэл хариуцсан эрх бүхий байгууллагад явуулна.

4.2.3. “Орлох падаан” нь ачааг тээвэрлэгч тээвэрт хүлээн авсныг нотлох баримт болно. Орлох падааныг ачаа илгээгч, падааны хамт бөглөж тээвэрлэгчид өгнө. Орлох падааны тод хар хүснэгт дэх асуултуудыг ачаа илгээгч бөглөнө. Орлох падаанд илгээх өртөөний хуанлийн дардас дарж тээвэрлэгч нь ачаа илгээгчид өгнө.

4.3. Тээврийн бичиг баримт засвартай балласан байж болохгүй. Тээвэрлэгч тээврийн бичиг баримтад өөрчлөлт хийх бол гарын үсэг болон өртөөний тэмдгээр баталгаажуулсан байна.

4.4. Падаан, орлох падааныг ачаа илгээгч үнэн зөв бичсэн эсэхийг тээвэрлэгч шалгах үүрэгтэй.

4.5. Тээвэрлэгч тээврийн бичиг баримтын маягтаар ачаа илгээгчийг хангана.

4.6. Падаан, орлох падаан, замын хүснэгт, замын хүснэгтийн үлдвэрийн бүх асуултуудыг үнэн зөв бөглөх бөгөөд тэдгээрт зориулагдсан хүснэгтэд багтаан бичнэ. Падааныг орлох падаантай, замын хүснэгтийг замын хүснэгтийн үлдвэртэй хамт бичнэ.

4.7. Дараах ачаанд нэг тээврийн бичиг баримт үйлдэж болохгүй. Үүнд:

4.7.1. өөрийн шинж чанараар нэг вагонд тээвэрлэж болохгүй ачаануудад,

4.7.2. урьдчилан сэргийлэх тусгай нөхцөл сахих шаардлагатай ачаануудад,

4.7.3. ариун цэвэр, мал эмнэлэг болон бусад журмыг сахих шаардлагатай ачаануудад.

4.8. Тогтмол дулаант тусгай зориулалтын вагонд хялбар муудах ачааг тээвэрлэхэд ачааны вагон бүрт тээврийн бичиг баримт үйлдэнэ.

4.9. Тээврийн бичиг баримтын хүснэгт бүрт код бичихэд зориулагдсан тусгай нүд байна.

4.10. Ачаа илгээгч, тээвэрлэгч тээврийн бичиг баримтыг бүрдүүлнэ. Үүнд:

4.10.1. илгээгч орон нутгийн харилцааны тээврийн бичиг баримтын 2, 10-18, 21-24 хүснэгтийг доорх байдлаар бичнэ;

4.10.2. тээврийн бичиг баримтын “2. хурд” хүснэгтэд “их”, буюу “бага” “суудлын” гэж бичнэ. Тухайн илгээлтийн ачаа их хурдтай тээвэрлэгдэж байвал тээврийн бичиг баримтын дээд, доод ирмэг нь улаан өнгийн эмжээртэй байна;

4.10.3. тээврийн бичиг баримтын “10. явуулах өртөө” хүснэгтэд тээвэрлэгчийн тарифт заасан илгээх өртөөний бүтэн нэрийг бичнэ. Хүснэгтийн дээд булан дахь дөрвөлжинд өртөөний кодыг бичнэ;

4.10.4. тээврийн бичиг баримтын “11. хүрэх өртөө” хүснэгтэд тээвэрлэгчийн тарифт заасан хүрэх өртөөний бүтэн нэрийг бичнэ. Хүснэгтийн дээд булан дахь дөрвөлжинд өртөөний кодыг бичнэ;

4.10.5. тээврийн бичиг баримтын “12. илгээгч, түүний хаяг” хүснэгтэд илгээгчийн нэр ба түүний шуудангийн хаягийг товчлолгүйгээр тодорхой заана. Илгээгч нь иргэн буюу хуулийн этгээд байх бол түүний регистр, утасны дугаарыг бичнэ;

4.10.6. тээврийн бичиг баримтын “13. хүлээн авагч, түүний хаяг” хүснэгтэд хүлээн авагчийн нэр ба түүний шуудангийн хаягийг товчлолгүйгээр тодорхой заана. Хүлээн авагч нь иргэн буюу хуулийн этгээд байх бол түүний регистр, утасны дугаарыг бичнэ;

4.10.7. тээврийн бичиг баримтын “14. илгээгчийн марк, тэмдэг” хүснэгтэд тээвэрт хүлээлгэн өгөх ачаан дээр илгээгчийн марк тэмдэглэлийг хийсэн бол тухайн марк тэмдгийг заана. Ачааг чингэлгээр болон хоосон чингэлэг тээвэрлэх бол чингэлгийн төрөл, сери, дугаарыг бичнэ;

4.10.8. тээврийн бичиг баримтын “15. байрын тоо” хүснэгтэд илгээлтэд орсон ачааны байрны тоог зааж бичнэ. Хэрэв илгээлтийг чингэлгээр тээвэрлэвэл хүртвэрт чингэлгийн тоо, даацыг хуваарьт чингэлэгт орсон ачааны байрын тоог бичнэ. Хэрэв задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачсан ачааны байрын тоо 100-гаас дээш бол “овоолмог”, нурмагаар ачсан бол “нурмаг”, юүлж ачсан шингэн ачааг “юүлмэг” гэж тус тус заана. Ачааг ачмагаар ачихад хүртвэрт ачмагийн тоог, хуваарьт нэг ачмагт орсон ачааны ширхэгийн тоог бичнэ;

4.10.9. тээврийн бичиг баримтын “16. баглааны төрөл” хүснэгтэд ачааны сав, боодлын төрлийг заана. Жишээ нь: “хайрцаг”, “торх”, “сагс”, “ачмаг” г.м. Ачааг чингэлгээр тээвэрлэвэл хүртвэрт “чинг” хуваарьт чингэлэгт ачсан ачааны сав, баглааны төрлийг заана;

4.10.10. тээврийн бичиг баримтын “17. ачааны нэр” хүснэгтэд ачааны нэрийн нэгдсэн жагсаалт болон тарифт заасан ачааны нэрийг тодорхой зааж бичнэ. Тээвэрлэлтийн хэрэгсэл ашиглаж ачилт хийх үед ачааны нэрийн дор тусдаа мөрөнд

хэрэглэсэн тээвэрлэлтийн хэрэгслийн нэр болон тоог бичнэ. Мөн ачааг илгээгчийн үйлчлэгчтэй тээвэрлэх үед үйлчлэгчийн нэр, регистрийн дугаарыг бичнэ. Цистерн болон бункерт вагонд шингэн ачаа тээвэрлэвэл ачааны өндөр, нягтрал, ачааны хэм зэргийг бичнэ. Чингэлэгтэй ачаа болон хоосон чингэлэг тээвэрлэвэл “чинг/ачааны нэр”, “хоосон чинг” гэж бичнэ. Аюултай ачаа тээвэрлэвэл тухайн ачааны ослын картын дугаар, аюултай ачааны мэдэгдэл, ачааны шифрийг ачааны нэрийн дор бичнэ;

Зөвлөмж: Ангиллын шифр 2112. Хэтрүү овортой ачаа бол оврийн индексийг бичнэ, жишээ нь индекс Н-2230. Ачаа эзэмшигчийн буюу түрээсийн вагонд ачаа эзэмшигчийн зүтгүүрээр ачаа тээвэрлэвэл ачааны нэрийн дор « эзэмшигчийн вагонд», «түрээсийн вагонд», «ачаа эзэмшигчийн зүтгүүртэй вагонд» гэх мэтээр зааж бичнэ. Тээвэрлэгчийн хөдлөх бүрэлдэхүүн, вагоныг тоноглон ачаа тээвэрлэвэл энэ тухай /нэр, тоо, жин/ бичнэ. Энэхүү журамд тарифын мөрдлөг, ачаа байрлуулах болон бэхлэх техникийн нөхцөлд дурдсан бусад мэдээллийг заана. Хэрэв эдгээр мэдээллүүд нь энэхүү хүснэгтэд багтахгүй бол падааны “Илгээгчийн тэмдэглэл” хүснэгтэд бичнэ. Энэхүү хүснэгтийн баруун дээд буланд ачааны кодыг бичнэ;

4.10.11. тээврийн бичиг баримтын “18. ачааны жин” хүснэгтэд ачааны жинг илгээгч тодорхойлсон бол илгээгч, төмөр замын байгууллага тодорхойлсон бол төмөр зам гэсэн зохих хүснэгтийг бичнэ. Чингэлэг, ачмаг буюу тээвэрлэлтийн бусад хэрэгсэл ашиглаж тээвэрлэх бол тэдгээрийн жин болон нийт жинг зааж бичнэ. Нэг илгээлтээр зөвшөөрөгдсөн хэд хэдэн ачаа тээвэрлэвэл ачаа тус бүрийн жин болон нийт жинг бичнэ;

4.10.12. тээврийн бичиг баримтын “21. байрын тоо” /үсгээр/ хүснэгтэд тээврийн бичиг баримтын 18-р хүснэгтэд бичсэн байрын тоог үсгээр бичих буюу нурмаг, овоолмог, юүлмэг гэж байвал тэдгээрийг бичнэ;

4.10.13. тээврийн бичиг баримтын “22. жингийн дүн” /үсгээр/ хүснэгтэд тээврийн бичиг баримтын 21-р хүснэгтэд заасан жингийн дүнг үсгээр бичнэ;

4.10.14. тээврийн бичиг баримтын “23. жинг тодорхойлсон арга” хүснэгтэд жинг пүүлж эсвэл жинг тооцоолох аргаар тодорхойлсон аль нь болохыг бичнэ;

4.10.15. тээврийн бичиг баримтын “24. илгээгчийн төлөөлөгч” хүснэгтэд тээврийн бичиг баримтад бичсэн зүйлийн үнэн зөвийг баталж илгээгчийн төлөөлөгч нэрээ бичиж, гарын үсэг зурна.

4.11. Тээвэрлэгч орон нутгийн харилцааны тээврийн бичиг баримтын хүснэгтийг доорх байдлаар бичнэ: /1, Ачаа хүргэх хугацаа, 3-9, 19-20, 25-32, тээвэрлэлтийн зай, 34-48/

4.11.1. тээврийн бичиг баримтын “1. онцгой тэмдэглэл” хүснэгтэд тээвэрлэлтийн үед онцгой нөхцөл шаардагдан тээвэрлэдэг мэдэгдлүүдийг бичнэ. Жишээ нь: “Хамгаалалт”, “Нөхөн илгээлт”, “Довоос буулгаж болохгүй”, “Халхлалттай”, “Түргэн гэмтэх” гэх мэт;

4.11.2. тээврийн бичиг баримтын “3. илгээлтийн төрөл” хүснэгтэд “[вагон | чингэлэг | жижиг]” эдгээр бичээсээс хэрэггүй зүйлийг чагталж дарна. Бүтэн вагоноор тээвэрлэх ачааг вагон илгээлтээр бол вагон, тусдаа вагон шаардлагагүй 5000 кг –аас бага жинтэй ачаа жижиг илгээлтээр бол “жижиг”, чингэлэгт ачсан ачааг чингэлгийг илгээлтээр “чингэлэг” гэж тус тус бичнэ;

4.11.3. тээврийн бичиг баримтын “4. төлөвлөгөөт гэрээний №” хүснэгтэд өртөөнд хөтөлж байгаа сарын төлөвлөгөө гэрээ буюу захиалгын дугаарыг заана;

4.11.4. тээврийн бичиг баримтын “5. ачихыг зөвшөөрсөн” хүснэгтэд ачааг ачихыг зөвшөөрч огноог зааж тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын даргын нэрийг бичнэ.

4.11.5. тээврийн бичиг баримтын “6. вагоны дугаар” хүснэгтэд вагоны арал дээрх дугаар болон вагон эзэмшигчийн товчилсон нэрийг бичнэ;

4.11.6. тээврийн бичиг баримтын “7. вагоны төрөл” хүснэгтэд

Битүү вагоныг	кр
Хагас вагоныг	пв
Тавцант вагоныг	пл
Цистерн вагоныг	цс
Чингэлэг тээвэрлэгчийг	кт
Хоппер вагоныг	хп
Бусад төрлийн вагоныг	пр гэж тус тус тэмдэглэнэ.

4.11.7. тээврийн бичиг баримтын “8. даац” хүснэгтэд вагоны ханан дээр бичсэн даацыг бичнэ;

4.11.8. тээврийн бичиг баримтын “9. голын тоо” хүснэгтэд тухайн ачаа тээвэрлэх вагоны голын тоог бичнэ;

4.11.9. тээврийн бичиг баримтын “19. төмөр замын марклал “хүснэгтэд тээвэрт хүлээн авч байгаа ачаан дээр төмөр зам марклал хийсэн бол түүнийг бичнэ. Хийгээгүй бол бөглөхгүй;

4.11.10. тээврийн бичиг баримтын “20. ачаалсан ачаалалтын техникийн норм” хүснэгтэд ачааг төмөр замын байгууллага ачаалсан бол “төмөр зам”, илгээгч ачаалсан бол “илгээгч” гэж бичнэ. Мөн ачаа ачилтын техникийн нормыг тонноор заана;

4.11.11. тээврийн бичиг баримтын “25. илгээхэд хураасан” хүснэгтэд ачааг илгээхэд хураасан хураамжийн дүнг үсгээр бичнэ;

4.11.12. тээврийн бичиг баримтын “26. тооцооны хэлбэр” хүснэгтэд ачаа илгээх үед тооцоог бэлэн мөнгөөр хийсэн бол “бэлнээр”, “бэлэн бусаар” хийсэн бол чек болон шилжүүлгийн дугаарыг бичнэ. Хүснэгтийн дээд булан дахь дөрвөлжинд кодыг бичнэ;

4.11.13. тээврийн бичиг баримтын “27. тооцооны ажилтан” хүснэгтэд ачаа илгээх үед тээврийн хөлсний тооцоо хийсэн ажилтан нэрийг бичнэ;

4.11.14. тээврийн бичиг баримтын “28. олгоход хураасан” хүснэгтэд ачаа олгох үед хураасан хураамжийн дүнг үсгээр бичнэ;

4.11.15. тээврийн бичиг баримтын “29. тооцооны хэлбэр” хүснэгтэд ачаа олгох үед тооцоог бэлэн мөнгөөр хийсэн бол “бэлнээр”, “бэлэн бусаар” хийсэн бол чек болон шилжүүлгийн дугаарыг бичнэ. Хүснэгтийн дээд булан дахь дөрвөлжинд кодыг бичнэ;

4.11.16. тээврийн бичиг баримтын “30. тооцооны ажилтан” хүснэгтэд ачаа олгох үед тээврийн хөлсний тооцоо хийсэн тооцооны ажилтан нэрээ бичиж гарын үсэг зурна;

4.11.17. тээврийн бичиг баримтын “31. хавсаргасан баримтууд” хүснэгтэд ачаа илгээгчийн тээврийн бичиг баримтанд хавсаргасан бүх дагалдах баримтыг зааж хавсаргахаас гадна хаягдал төмөрт тэсэрч дэлбэрэх зүйлгүй гэсэн тодорхойлолт, мал амьтанд мал эмнэлгийн бичиг, ургамлын гаралтай ачаанд ургамал хорио цээрийн бичиг, мод модон материалд байгаль орчны байцаагчийн зөвшөөрөл, хүнсний хялбар муудах ачаанд чанарын тодорхойлолт, баталгаа зэргийг тээвэрлэгч илгээгчээс шаардаж хавсаргана;

4.11.18. тээврийн бичиг баримтын “32. тарифын бүлэг” хүснэгтэд тарифын мөрдлөгт заасан тухайн ачааны бүлгийг заана;

4.11.19. тээврийн бичиг баримтын “тээвэрлэлтийн зай” хүснэгтэд тээврийн хөлсийг тарифын хамгийн богино зайгаар бодож тооцоолсон зайг бичнэ;

4.11.20. тээврийн бичиг баримтын “34. илгээх үед” хүснэгтэд ачааг илгээх үед хураасан тээврийн хөлс, бусад хөлс хураамжийн дүн болон бүгд дүнг бичнэ. Хүснэгтийн дээд булан дахь дөрвөлжин дотор кодыг бичнэ;

4.11.21. тээврийн бичиг баримтын “35. олгох үед” хүснэгтэд ачааг олгох үед хураасан тээврийн хөлс, бусад хөлс хураамжийн дүн болон бүгд дүнг бичнэ. Хүснэгтийн дээд булан дахь дөрвөлжин дотор кодыг бичнэ;

4.11.22. тээврийн бичиг баримтын “36. ачих бэхлэх тухай” хүснэгтэд ачааны ачилтыг хариуцан хийсэн байгууллага энэ хүснэгтийг бичнэ. Вагонд ачааг ямар зураг техникийн нөхцөл, үндэсний стандартыг баримталж ачиж бэхэлснийг зааж, ачилтыг

хариуцан хийлгэсэн албан тушаалтан түүний үнэн зөвийг баталж нэрээ бичиж гарын үсэг зурна;

4.11.23. тээврийн бичиг баримтын “37. ломбоны тухай тэмдэглэл” хүснэгтэд тээвэрлэгч, илгээгчийн аль ломбодсон нь вагон, чингэлэг, автотехник, битүүмжилсэн ачаанд тавьсан ломбоны тоо, хяналтын тэмдэг, ломбыг хаана зүүснийг тус тус зааж бичнэ;

4.11.24. тээврийн бичиг баримтын “38. төмөр замын тэмдэглэл” хүснэгтэд тээвэрлэлтийн явцад өртөөдөд гарсан саатал, сэлгэн ачилт хийсэн, ачааны бэхэлгээг зассан гэх мэт тэмдэглэгээг зааж бичнэ;

4.11.25. тээврийн бичиг баримтын “39. илгээгчийн тэмдэглэл” Хэрвээ илгээгч ачааг үнэ зарлалттай тээвэрт хүлээлгэн өгсөн бол үнэ зарласан тухай тэмдэглэл хийх бөгөөд энэ тохиолдолд холбогдох тарифт заасны дагуу хураамж төлнө. Мөн энэ хүснэгтэд хүснэгтэд илгээгч зөвхөн ачаа хүлээн авагчид хамааралтай бусад тэмдэглэлийг хийнэ. Энэ нь төмөр замд ямар нэгэн үүрэг хариуцлага хүлээлгэхгүй. Жишээ нь: тээврийн бичиг баримтад засвар хийсэн тухай, үнэ зарлалттай ачаанд үнэ зарлалгүй тээвэрт хүлээлгэж өгсөн, түргэн гэмтэх ачааны тээвэрлэлтийн нөхцөл зэргийг зааж бичнэ. Мөн ачааг хаана, хэнд яаж олгох, ямар зам дээр олгох гэх мэт заалтыг илгээгч бичнэ;

4.11.26. тээврийн бичиг баримтын “40. актын тухай тэмдэглэл” хүснэгтэд тээврийн болон ерөнхий маягтын акт тогтоох үед бичнэ. Тээврийн акт тогтоосон огноо, актын дугаар, ачааны ямар байдал /дутсан, гэмтсэн, муудсан/-д тогтоосныг бичнэ. Ерөнхий маягтын акт тогтоосон бол актын дугаар, огноог бичнэ;

4.11.27. тээврийн бичиг баримтын “41. хаяг сольсон тухай тэмдэглэл” хүснэгтэд ачааны хаяг соливол хэдийд ямар шийдвэрээр хаяг сольсон тухай бичнэ. Шийдвэр өгсөн хүний албан тушаалыг товчилсон байдлаар, шийдвэрийн дугаар, огноог тооцооны ажилтан бичнэ;

4.11.28. тээврийн бичиг баримтын “42. вагоныг буулгалтад тавьсан он, сар, өдөр, цаг” хүснэгтэд вагоныг салбар замд вагон тавьж өгөх, татаж авах гэрээгээр буулгалтад тавьж санамж нээсэн огноо, цагийг бичнэ. Тооцооны ажилтан санамжийг үндэслэн бичнэ;

4.11.29. тээврийн бичиг баримтын “43. вагон, буулгаж дууссан он, сар, өдөр, цаг” хүснэгтэд вагон чингэлгийг буулгаж дууссан огноог тээвэрлэгчийн эрх бүхий ачаа тээврийн ажилтны мэдэгдлээр тооцооны ажилтан санамжийг үндэслэн бичнэ;

4.11.30. тээврийн бичиг баримтын “44. ачааг олгох үед хийсэн тэмдэглэл” хүснэгтэд ачааг ямар байдалтай олгосон тухай тэмдэглэлийг хийнэ. Ачааг бүрэн бүтэн олгосон бол “Ачааг бүрэн бүтэн олгосон” гэсэн тэмдэглэлийг хийнэ. Хэрэв олгох үед ачаа дутсан гэмтсэн муудсан бол тэр хэсгийг шалгаж ямар байдлаар олгосныг тогтоож тээврийн буюу ерөнхий маягтын акт тогтоож олгох ба хүрэх өртөөнд тогтоосон актын дугаарыг бичнэ;

4.11.31. тээврийн бичиг баримтын “45. илгээх өртөөний хуанлийн тэмдэг” хүснэгтэд илгээх өртөөний хуанлийн дардсыг тооцоо хийсэн тооцооны ажилтан тод дарсан байна;

4.11.32. тээврийн бичиг баримтын “46. хүрэх өртөөний хуанлийн тэмдэг” хүснэгтэд хүрэх өртөөний хуанлийн дардсыг ачааг өртөөнд ирмэгц хүрэх өртөөний тээврийн бичиг баримт хүлээн авч буй албан тушаалтан харагдахуйцаар дарна;

4.11.33. тээврийн бичиг баримтын “47. ачаа ирсэн тухай мэдэгдэл” хүснэгтэд ачаа ирмэгц төмөр замаар ачаа тээвэрлэх журамд заасны дагуу ачаа хүлээн авагчид мэдэгдээд хэнд, ямар утсаар, хэзээ мэдэгдсэн тухай тэмдэглэлийг хийнэ;

4.11.34. тээврийн бичиг баримтын “48. ачаа олгосон тухай тэмдэглэл, хуанлийн тэмдэг” хүснэгтэд хүлээн авагчид ачаа олгосон болон падаан /тээвэрлэлтийн гэрээний үндсэн баримт/ хүлээлгэж өгснийг нотлох баримт болгож хүрэх өртөөний хуанлийн

дардас дарж, ачаа хүлээн авагч нэрээ бичиж гарын үсгээ зурна. Ачаа хүрэх өртөөний тооцооны ажилтан энэхүү хүснэгтийн тэмдэглэлийг заавал хийлгэх ба хийлгээгүй тохиолдолд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

4.12. Нөхөн илгээлтийн бичиг баримтыг дараах тохиолдолд үйлдэнэ:

4.12.1. олон улсын болон орон нутгийн харилцаанд тээврийн нэг бичиг баримтаар тээвэрлэж байгаа хэд хэдэн вагоноос техникийн болон ачаа тээврийн зөрчил, бусад шалтгаанаар үндсэн бичиг баримтаас саатуулах тохиолдолд саатуулагдсан вагонд, мөн зам зуурын өртөөнд нэг вагоны ачааг 2 вагонд шилжүүлэн ачих тохиолдолд 2 дахь вагонд нөхөн илгээлтийн бичиг баримт үйлдэнэ;

4.12.2. нөхөн илгээлтийн бичиг баримтад замын хүснэгтийг бөглөх бөгөөд замын хүснэгт нь ачааг дагалдаж хүрэх өртөөнд очно. Замын хүснэгтийн үлдэх хувь нь ачааг тээвэрлэгчид буюу нөхөн илгээлтийг хийсэн өртөөнд үлдэж тайланд оруулж тээвэрлэгчийн санхүү хариуцсан эрх бүхий байгууллагад хүргэгдэнэ.

4.13. Нөхөн илгээлтийн замын хүснэгтийг дараах байдлаар бөглөнө. Үүнд:

4.13.1. замын хүснэгтийн “Онцгой тэмдэглэл” хүснэгтэд “Нөхөн илгээлт” гэж харагдахуйц бичнэ;

4.13.2. “онцгой тэмдэглэл” хүснэгтийг үндсэн илгээлтээс авч бичнэ;

4.13.3. “хурд” хүснэгтэд “их, бага” буюу суудлын” гэж бичнэ;

4.13.4. замын хүснэгтийн 3-5 дахь хүснэгтийг бөглөхгүй;

4.13.5. замын хүснэгтийн 6-9 дэх хүснэгтийг энэхүү журмын 4.11.6 -4.11.9-т заасныг баримтлан бичнэ;

4.13.6. “илгээх өртөө” хүснэгтэд нөхөн илгээлт үйлдсэн өртөөний нэрийг бичнэ;

4.13.7. “хүрэх өртөө” хүснэгтийг энэхүү журмын 4.10.4-д зааснаар бичнэ;

4.13.8. “илгээгч, түүний хаяг” хүснэгтэд “Өртөөний дарга” гэж бичнэ. /нөхөн илгээлт үйлдсэн өртөөний дарга байна/;

4.13.9. “хүлээн авагч, түүний хаяг” хүснэгтэд “Өртөөний дарга” буюу “ДС” гэж бичнэ. Энэ нь хүрэх өртөөний дарга байна;

4.13.10. “ачааны нэр” хүснэгтэд “Ачаа хүлээн авагчийн нэр, хаяг, үндсэн илгээлтийн дугаар”-ыг бичнэ. Мөн тээврийн акт, ерөнхий маягтын акт, ломбоны тухай бичнэ;

4.13.11. “илгээх өртөөний хуанлийн дардас” хүснэгтэд нөхөн илгээлт хийсэн өртөөний хуанлийн дардсыг нөхөн илгээлт хийсэн огноогоор дарна;

4.13.12. нөхөн илгээлтийн замын хүснэгтийн 46, 47, 48 дахь хүснэгтийг энэхүү журмын 3.11.32, 4.11.33, 4.11.34-д заасны дагуу хүрэх өртөөнд бөглөнө;

4.13.13. энэхүү журмын 4.13.1-4.13.12-т заагдаагүй нөхөн илгээлтийн замын хүснэгтийн өгөгдлүүдийг бөглөхгүй.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМААР БҮЛЭГ ВАГОНЫГ ТЭЭВРИЙН НЭГ БИЧИГ БАРИМТААР ТЭЭВЭРЛЭХ

5.1. Илгээх өртөө, илгээгч, хүлээн авагч нь ижил, нэг төрлийн ачаатай бүлэг вагоныг тээврийн нэг бичиг баримтаар орон нутгийн харилцаанд тээвэрлэхэд энэ журмыг мөрдлөг болгоно.

5.2. Бүлгээр тээвэрлэгдэх ачааны тээврийн бичиг баримтад дагалдах хүснэгтийг хавсаргана.

5.3. Орон нутгийн харилцаанд нэг төрлийн ачаатай бүлэг вагоныг тээврийн нэг бичиг баримтаар ачаа илгээгчийн захиалгын дагуу тээвэрт хүлээн авна:

5.3.1. нэг төрлийн ачаатай бүлэг вагоныг тээврийн нэг бичиг баримтаар тээвэрт хүлээн авахдаа тээврийн бичиг баримтын 7-10 дахь хүснэгтэд “хавсралт хүснэгтийг үз” гэсэн бичилтийг хийнэ;

5.3.2. бүлэг вагоныг тээврийн нэг бичиг баримтаар тээвэрлэхдээ падааны хавсралт хүснэгтийг илгээгчээр бичүүлж илгээх өртөө хуанлийн дардас дарна;

5.3.3. “бүлэг вагоныг тээврийн нэг бичиг баримтаар тээвэрлэх хүснэгт” нь тээврийн бичиг баримтын салшгүй хэсэг байх ба падаан, орлох падаан, замын хүснэгт болон замын хүснэгтийн үлдвэрт тус тус хавсаргана;

5.3.4. тээврийн бичиг баримтын ачааны жин буюу 18 дахь хүснэгтэд тухайн бүлэг вагоны ачааны нийт жинг бичнэ;

5.3.5. аяллын явцад тээврийн нэг бичиг баримтаар тээвэрлэж байгаа бүлэг вагоноос техникийн болон ачаа тээврийн зөрчлөөр салах тохиолдолд хавсралт хүснэгтэд дурдсан салсан вагоны дугаарыг уншигдахаар дараад “38. Төмөр замын тэмдэглэл” хүснэгтэд актын дугаар болон ямар шалтгаанаар салсныг бичиж акт тогтооно;

5.3.6. вагон салгасан өртөө нь уг вагоныг нөхөн илгээлтээр үндсэн илгээлтийн араас явуулахын тулд бүх холбогдох мэдээллийг актнаас авч нөхөн илгээлтийн замын хүснэгтэд бичнэ;

5.3.7. тээврийн актын тухай үндсэн бичиг баримтад тэмдэглэл хийж актыг хавсаргаж явуулна;

5.3.8. бүлэг вагоныг тээврийн нэг бичиг баримтаар тээвэрлэх явцад хавсралт хүснэгтүүд үрэгдсэн тохиолдолд хүснэгтийг нөхөн хийж явуулна. Хүснэгтийг нөхөн хийсэн өртөө хуанлийн дардсыг дарна.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВЭРТ ЗАДГАЙ ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮН ДЭЭР АЧАА ТЭЭВЭРЛЭХ

6.1. Задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн /хагас вагон, тавцант вагон, хоппер дозатор, думкар, транспортер/ дээр ачих ачаа нь тээвэрлэгчийн зөвшөөрч батлагдсан ачаа байна.

6.2. Хур тунадасны нөлөө болон гадны хүчин зүйлээс болж гэмтэх, устгах, вагоны эд ангийг гэмтээх, зам төмрийн хэлхээг таслах, ослын нөхцөл байдал бий болгохуйц шинж чанартай ачааг задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр тээвэрлэхгүй.

6.3. Задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачих ачааны нэрийн жагсаалтыг тээвэрлэгч гаргана.

6.4. Задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачааг дараах нөхцөлөөр тээвэрлэнэ:

6.4.1. хэмжээ, жингээрээ бусад төрлийн вагон, чингэлэгт тээвэрлэх боломжгүй савтай, ширхэгийн ачаа эсвэл хур тунадаснаас хамгаалах шаардлагагүй нурмаг ачааг задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр тээвэрлэнэ;

6.4.2. ачааны шинж чанар, түүнийг ачиж буулгах төхөөрөмжөөс хамааран ачаа илгээгч хөдлөх бүрэлдэхүүнийг сонгоно;

6.4.3. задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачааг ачиж бэхлэх техникийн нөхцөл, ачиж буулгах ерөнхий шаардлагуудыг баримтлан, вагоны бүрэн бүтэн байдлыг хангаж ачна;

6.4.4. задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачих ачаа нь техникийн нөхцөл, ачааны бүрэн бүтэн байдлыг хангахуйц сав, баглаа, боодолтой байна. Сав, баглаа, боодол, хучлага нь амархан шатах материалаар хийгдсэн байж болохгүй;

6.4.5. аюултай ачааг задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачихад Төмөр замаар аюултай ачаа тээвэрлэх, ачиж буулгах, хадгалах журмыг баримтална;

6.4.6. Аюултай ачааны жагсаалтад багтсан хар болон өнгөт металл, тэдгээрийн хайлшны хаягдал, үлдэгдлийг задгай хөдлөх бүрэлдэхүүнээр тээвэрлэхэд аюултай ачаа тээвэрлэх үндэсний стандартын шаардлага хангасан байна. Өнгөт металл болон тэдгээрийн хайлшны хаягдал, үлдэгдлийг 300 кг-аас багагүй жинтэйгээр шахаж багцлах буюу тусгай чингэлэгт тээвэрлэнэ;

6.4.7. жижиг ширхэглэл агуулсан ачааг задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачихын өмнө хүрээлэн байгаа орчныг бохирдуулахгүй, уг ачааны хорогдолгүй гэсэн баталгааг ачаа илгээгч гаргаж өгнө. Хагас болон тавцант вагоны хийцийн завсраар ачаа асгарч

гоожихоор байвал ачаа илгээгч ачааны бүрэн бүтэн байдлыг хангах нэмэгдэл арга хэмжээг авна;

6.4.8. жижиг ширхэглэл агуулсан ачааг малгайлж ачихад ачааг хийсэх, нурахаас сэргийлж вагоны тэвшийг өндөрлөн тоноглож ачна. Ачаа илгээгч тоноглолын хийцийг ачааны төрлөөр нь гаргаж өгнө. Баяжуулах үйлдвэрт ялгалтад явж байгаа ачааны гадаргууг /ялгасан буюу ердийн нүүрснээс/ бусад бүх тохиолдолд ачаа илгээгч тээвэрлэлтийн нөхцөлд заасны дагуу чигжиж нягтруулж ачна. Энэ нөхцөлд малгайлалт нь трапец хэлбэртэй нуруулдаж ачсан байна. Малгайлалтын доод нягтруулсан хэсэг нь вагоны тэвшний дээд ирмэгээс илүү гарахгүй;

6.4.9. ачааг нягтруулах, чигжихэд механикжсан болон бусад аргыг хэрэглэж болно;

6.4.10. эрдэс, барилгын материалыг вагоны тэвшнээс дээш гарган ачих тохиолдолд малгайлалтын доод суурийн хэсэг нь вагоны тэвшний дээд ирмэгээс доош 50 мм-ээс багагүй зайд байна;

6.4.11. ачааны нягтруулалтыг механик болон бусад аргаар хийхэд ачааны бүрэн бүтэн байдлыг хангаж байна.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМААР НУНТАГ, НУРМАГ БА ОВООЛМОГ АЧАА ТЭЭВЭРЛЭХ

7.1. Төмөр замаар тээвэрлэгдэх нунтаг, нурмаг ба овоолмог ачааны жагсаалтыг тээвэрлэгч тогтооно. “Нунтаг, нурмаг ба овоолмог” ачаа гэж үр тариа, нүүрс, жонш гэх мэт ачааны тоо, ширхэг, байрын тоог тогтоох боломжгүй ачааг хэлнэ.

7.2. Нунтаг, нурмаг ба овоолмог ачааны шинж чанар, баглаа, боодлоос хамааран тээвэрлэх хөдлөх бүрэлдэхүүний төрлийг сонгоно.

7.3. Нэг вагонд овоолмоогоор тээвэрлэхээр мэдүүлсэн ачааны байрын тоо 100 ширхэгээс их болон байрын тоог тодорхойлох боломжгүй ачааг овоолмоогоор хүлээн авна.

7.4. Хур тунадас, чийг ба тоос шорооноос хамгаалах шаардлагатай ачаа /гурил, үр тариа, цемент, эрдэс бордоо зэрэг/-г тусгай зориулалтын битүү вагон, тусгай зориулалтын чингэлэгт тээвэрлэнэ. Баглаа, боодолтой овоолмог ачааг тээвэрлэхэд битүү вагон ашиглаж болно. Битүү вагонд овоолмоогоор тээвэрлэх ачааг илгээгч хаалганы хаалтыг тавьж суурилуулсан тохиолдолд тээвэрлэнэ. Битүү вагоны хаалганд овоолмог ачааг зайлуулахаар нурахаас хамгаалж хаалга хоорондын хөндийд сараалж, самбар, хаалт, хашлагыг бат бөх материалаар чанартай хийнэ.

7.5. Хур тунадас, чийгнээс хамгаалах шаардлагагүй ачааг тусгай зориулалтын вагон /думпкар, хоппер-дозатор зэрэг/-д нунтаг, нурмаг ба овоолмоогоор тээвэрлэнэ. Тусгай зориулалтын вагонд ачааг тээвэрлэх ба түүн дотор битүү тэвштэй хагас вагон бол төмөр замын тээврийн бичиг баримтны “Илгээгчийн тэмдэглэл” хүснэгтэд “Тусгай зориулалтын вагонд /ачааны нэрийг заана/ тээвэрлэхээр хүлээн авагчтай тохиролцсон. Буулгах тоног төхөөрөмжтэй.” гэж тэмдэглэнэ.

7.6. Нунтаг, нурмаг ачаа тээвэрлэх вагоны тэвш, ачих буулгах төхөөрөмж, нээлхийн тагийг ачаа гоожиж, асгарахгүйгээр нягт шахаж хаасан байна. Урьд тээвэрлэсэн ачааны үлдэгдлийг бүрэн цэвэрлэсэн, ломбодож битүүмжлэх төхөөрөмж нь гэмтэлгүй, нээлхий онгойхоос хамгаалсан төхөөрөмжийг хаасан байна. Нунтаг, нурмаг ачааг ачихын өмнө илгээгч ачаа гоожихгүй байхаар вагоныг чигжиж битүүлнэ.

7.7. Улсын мал эмнэлэг, хорио цээрийн хяналтан дор тээвэрлэх ачааг 10 дугаар бүлэг /Хорио цээртэй ачааг тээвэрлэх/-т зааснаар тээвэрлэнэ.

7.8. Үр тариа зэрэг чийгшилтэй тээвэрлэгдэх ачааг үндэсний стандартыг баримтлан тээвэрлэнэ.

Зөвлөмж: Үр тарианы тээвэрлэлтийг 17 хувь хүртэлх чийгшлээр нь тооцно. Үүнд: Үр тариа, шошны төрлийн ургамал-17 хувь хүртэл, хонхорцог хаягдал-15 хувь хүртэл, тослогт ургамлын үр-10 хувь хүртэл, наранцэцгийн үр-8 хувь хүртэл бүх нөхцөл.

7.9. Нунтаг, нурмаг ба овоолмог ачааны тээвэрлэлтийн тээврийн бичиг баримтыг бүрдүүлэхэд эх падааны “Байрын тоо” хүснэгтийн алинд нь хамаарахыг ачаа илгээгчийн тодорхойлсноор “нунтаг нурмаг” буюу “овоолмог” гэж бичнэ.

7.10. Бага хэмд хөлдөх ачааг төмөр замаар тээвэрлэхэд ес дүгээр бүлэгт /Түргэн гэмтэж, муудах ачааг тээвэрлэх/-т заасныг баримтална.

7.11. Бага хэмд хөлдөх, чийгшилтэй, овоолмог ба нунтаг, нурмаг ачааг хүйтний улиралд тээвэрлэхэд вагонд наалдахаас хамгаалах арга хэмжээ авна.

7.12. Овоолмог ба нунтаг, нурмаг ачааг хагас вагонд тээвэрлэхдээ нэг нээлхий дээрх ачааны даралтыг 6 тонноос ихгүй, нээлхийгээр буух ачааны хэмжээ 400х400 мм-ээс бага хэмжээтэй ачааг вагоны шалаар жигд тарааж трапец хэлбэрээр нуруулдаж ачна.

7.13. Овоолмог ба нунтаг, нурмаг ачааг тээвэрлэхээр ачилтыг хийж гүйцэтгэхдээ ачааны хэм нь хагас вагонд 100°C, битүү вагонд 80°C, тусгай зориулалтын бусад хоппер-дозатор, думкарт 100°C-аас тус тус ихгүй байна.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ

ЧИНГЭЛЭГТ АЧАА ТЭЭВЭРЛЭХ

8.1. Өмчийн төрөл, хэлбэр харгалзахгүйгээр төмөр замаар бүх төрлийн чингэлгийн тээвэр гүйцэтгэхэд энэхүү журмыг мөрдлөг болгоно.

Зөвлөмж: Овор хэмжээ, хэв бичээс, дугаар, бохир жин, хийц нь стандартын дагуу хийгдсэн, ачаа ачих зориулалттай, ачааны бүрэн бүтэн байдлыг хангаж, нэг болон хэд хэдэн төрлийн тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэж болох, ачиж буулгах, шилжүүлэн ачих үед механикжсан хэрэгсэл ашиглаж болохуйц тээврийн хэрэгслийг чингэлэг гэж ойлгоно.

8.2. Чингэлгүүдийг их, дунд, бага даацын гэж ангилахаас гадна түгээмэл ба тусгай зориулалтын гэж ангилна. Түгээмэл зориулалтын чингэлгээр ширхэгийн сав баглаа боодолтой олон нэр төрлийн ачаа, тусгай зориулалтын чингэлгээр зөвхөн нэг төрлийн болон тусгай нөхцөл шаардсан ачааг /цемент, шингэн, нурмаг г.м./ тээвэрлэнэ.

8.3. Чингэлгийн дугаар, хэв бичээс нь хоёр мөрөөр бичигдсэн байна:

8.3.1. дунд даацын чингэлэг дэх эхний мөрний дугаар нь 9 оронтой тооноос бүрдэнэ. Эхний нэг оронтой тоо чингэлгийн төрөл хэмжээг, дараачийн 7 оронтой тоо нь чингэлгийн дэс дугаарыг, сүүлчийн 9 дэх орон нь хяналтын тоо /дугаар зөв бичигдсэнийг шалгах/-г тус тус заана. Хоёр дахь мөр нь 5 оронтой тооноос бүрдэх бөгөөд эхний 3 орон нь хэний эзэмшил болохыг, дараачийн 2 орон нь хийц, зориулалтыг харуулна.

Жишээ нь: 3 1999900 6;

804 00.

Тайлбар: 3 - бохир жин /3 тонн/;

1999900 - серийн дугаар;

6- хяналтын тоо.

804- Украины эзэмшлийн чингэлэг;

00- хийцийн онцлог.

8.3.2. их даацын чингэлэг дэх эхний мөрөнд чингэлэг эзэмшигчийг тодорхойлох 4 үсгээс бүрдсэн товчилсон нэр, түүний дараа 6 оронтой тооноос бүрдсэн чингэлгийн дугаар, 7 дахь орон нь хяналтын тоог заана. 4 үсгэн бичээсийн сүүлчийн “U” үсэг нь ачааны чингэлэг гэсэн шинж чанарыг заана. Эхний 3-н үсэг нь чингэлэг эзэмшигчийн олон улсын бүртгэлд албан ёсоор бүртгэгдсэн нэрийг заана. Хоёр дахь мөрөнд дугаар нь хоёр хэсгээс бүрдэх ба үсгэн ба тоон гэсэн үсгээр тэмдэглэсэн хэсэг нь латин үсгээр эзэмшигч орны товчилсон нэрийг заана.

Жишээ нь: RZDU 1234569;
RU 2310.

Тайлбар: RZD - эзэмшигч төмөр замын код /Оросын төмөр зам/;

U - ачааны чингэлэг гэсэн шинж чанарыг агуулна;

123456 - чингэлгийн дэс дугаар;

9 - хяналтын тэмдэг.

RU - улсын код /Оросын Холбооны Улс/;

23 - чингэлгийн хэмжээсүүдийг харуулах код /2-урт-6058 мм, 3-өндөр-2591мм/;

10-чингэлгийн төрөл /10-түгээмэл зориулалтын/

8.3.3. чингэлэг дээр дараах хэв бичээсүүд байна:

- Хаалган дээр-Дээд бохир жин /MGW/, чингэлгийн өөрийн жин /TARE/ килограммаар /kg/, фунтаар /lb/ бичсэн байна.

Жишээ нь: ICC төрлийн чингэлгийн дээд бохир жинг 24000 кг биш харин 24384 кг. Энэ нь фунтыг кг-д нарийвчлалтайгаар шилжүүлсэнтэй холбоотой ба зөвшөөрөгдөх хэмжээнд нөлөөлөхгүй.

- Хажуугийн ханан дээр: Ээлжит их засвар хийгдсэн хугацааг /он, сар/ бичнэ.

8.4. Чингэлгийн гадна, дотор талын хэмжигдэхүүнийг энэхүү журмын гуравдугаар хавсралтад үзүүлэв.

8.5. Чингэлгээр тээвэрлэх ачааг тээвэрт хүлээн авах:

8.5.1. их болон дунд даацын чингэлгээр ачаа тээвэрлэхэд төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журмыг баримтлан тээвэрлэнэ;

8.5.2. тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын ачаа тээврийн ажилтан ачаа илгээгчээс өгсөн захиалгын дагуу тээвэрлэх ачаанд нь тохирох чингэлгийг ачилтад тавьж өгч ачуулна. Дунд, их даацын түгээмэл чингэлгээр жижиг илгээлтийн ширхэгийн ачааг савлалгүйгээр, буюу хялбарчилсан савлалттайгаар, анхдагч сав, баглаа, боодлоор тээвэрлэнэ. Боодлын хатуулгатай цаасан уут, картон хайрцаг, модон жийрэг, сараалжин модон хайрцаг зэргээр дараах нэр төрлийн барааг чингэлгээр тээвэрлэж болно. Үүнд: өргөн хэрэглээний төрөл бүрийн бараа /бэлэн хувцас, бөс даавуу, сүлжмэл эдлэл, жижиг бараа, төрөл бүрийн чихэр, эмийн бараа, радио болон цахилгаан бараа, ном гэх мэт/, үйлдвэрлэлийн зориулалтын бүтээгдэхүүн /машины сэлбэг хэрэгсэл, багаж, будгийн зүйлс, химийн хайрцаглаж савласан бүтээгдэхүүн, овор хэмжээ багатай тоног төхөөрөмж/, иргэдийн гэр ахуйн хэрэглэл орно;

8.5.3. ачих ачаа нь чингэлгийг гэмтээж бохирдуулахааргүй байвал зохино. Эвгүй үнэртэй, нойтон давсалсан арьс шир зэргийг ачихгүй байхыг хатуу анхаарна;

8.5.4. чингэлэгт ачиж байгаа ачаа нь сав баглаа боодолтой, хэд хэдэн төрлийн ачааг хамт ачсан тохиолдолд бусад ачааг гэмтээхгүй, бохирдуулахгүй байх шаардлагыг хангасан байна;

8.5.5. сэлбэг хэрэгсэл, зэврэлтээс хамгаалж тосолгоо хийсэн, материал техникийн хангамжийн төмөрлөг эдлэхүүнийг ачихын өмнө ачаа илгээгч нь зузаан цаас, зориулалтын бусад зүйлээр чингэлгийн хана, шалыг доторлож бохирдолт, гэмтлээс хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах үүрэгтэй. Чингэлгийн хана, шалыг бохирдуулах гэмтээж болох ачаа ачсан тохиолдолд шаланд нь дэвсгэр, хананд нь жийрэг бүтээлэг хэрэглэнэ;

8.5.6. шингэн ачааг чингэлэгт тээвэрлэхэд сав /модон, төмөр торх, хуванцар сав/ нь эвдрэхгүй байх давуу талыг харгалзана. Шилэн савтай шингэн ачааг тээвэрлэхэд гадна талд нь хатуу цаасан хайрцаг, модон сагс бусад баглаа боодлыг хэрэглэнэ;

8.5.7. их даацын чингэлэгт ачих ачааны нэг байрын жин 1500 кг-аас ихгүй байна. Дунд даацын чингэлэгт ачих ачааны жин нь 120 кг-аас хэтрэхгүй байна;

8.5.8. чингэлэгт түргэн муудах ачаа тээвэрлэхэд энэхүү журмын ес дүгээр бүлэг /Түргэн гэмтэж, муудах ачааг тээвэрлэх/-т заасныг баримтална;

8.5.9. чингэлэгт аюултай ачаа тээвэрлэхэд Төмөр замаар аюултай ачаа тээвэрлэх, ачиж буулгах, хадгалах журмыг баримтална;

8.5.10. чингэлэгт ачсан ачааны жинг чингэлгийн даац /хэв бичээст заасан даац/-аас хэтрүүлэхгүйгээр ачуулна. Чингэлэгт ачих ачааны жинг ачаа илгээгч тодорхойлох бөгөөд үнэн зөв мэдүүлнэ. Шаардлагатай бол төмөр замын байгууллага ачааны жинг тодорхойлж болно;

8.5.11. чингэлэгт ачаа ачиж дууссаны дараа чингэлгийг энэхүү журмын 18 дугаар бүлэг /Вагон, чингэлэг ломбодох/-т заасны дагуу ломбодно;

8.5.12. чингэлгээс ачааг буулгасны дараа төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчоор ачааны үлдэгдэл, сав, баглаа боодол, бэхэлгээний үлдэгдлийг цэвэрлүүлж хүлээн авна;

8.5.13. чингэлэгийн ачаа ачихын өмнө техникийн байдалд үзлэг хийнэ.

а) Суурь бүтэц эзэмшигчийн чингэлэгт ачаа ачих үед техникийн болон ачаа тээврийн үзлэгийг суурь бүтэц эзэмшигчийн эрх бүхий ажилтан хийж ачилтанд өгнө. Ямар нэгэн гэмтэл илэрвэл акт тогтоох ба тухайн ачаанд тохирохгүй бол өөр чингэлэг сольж өгнө.

б) Тээвэрлэгчид үл харьяалагдах чингэлэгийн техникийн болон ачааны бүрэн бүтэн байдлыг илгээгч хариуцна.

8.5.14. чингэлгээр үнэ зарласан ачааг тээвэрлэхэд энэхүү журмын 15 дугаар бүлэг /Үнэ зарласан ачааг тээвэрлэх/-т заасныг баримтална;

8.5.15. чингэлэгт тээврийг чингэлэг тээвэрт нээлттэй өртөөдийн хооронд гүйцэтгэх ба чингэлэг тээвэрт хаалттай өртөөнд зөвхөн онцгой нөхцөлд ачаа хаяглаж болох бөгөөд тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэрээр гүйцэтгэнэ. Чингэлэг тээвэрт нээлттэй өртөөдийн жагсаалтыг суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно;

8.5.16. чингэлэгт ачааг ачихад хана, шаланд өгөх даралт жигд, гулсахгүй, чингэлгийн хаалга чөлөөтэй хаагдаж, нээгдэж байхаар ачаална;

8.5.17. нийтийн хэрэглээний салбар зам, талбайд ачилт, буулгалтын ажиллагааг төмөр замын хүч хэрэгсэлээр, дагнасан хэрэглээний салбар замд ачих, буулгах ажлыг илгээгч, хүлээн авагчийн хүч хэрэгсэлээр гүйцэтгэнэ. Ачааг чингэлэгт ачих, буулгах ажлыг илгээгч, хүлээн авагч өөрсдөө гүйцэтгэнэ. Чингэлгийг вагон буюу автомашинд ачих, буулгах ажлыг дагнасан хэрэглээний зам талбайд эзэмшигч, нийтийн хэрэгцээний замд тээвэрлэгч гүйцэтгэнэ;

8.5.18. илгээгч чингэлэгт ачаа ачихад ачаа тус бүрийн үнэ, байр бүрт байгаа ачаа барааны нэрийг нэг бүрчлэн үнэн зөв бичсэн жагсаалт үйлдэж, чингэлэг болгоны дотор хийх бөгөөд энэ жагсаалт нь илгээгчийн гарын үсэг, тэмдгээр баталгаажсан байна;

8.5.19. ачаа илгээгчийн агуулахаас ачигдаж ирсэн ачаатай чингэлгийг нийтийн хэрэглээний зам, талбайд хүлээн авахад чингэлэгт гадна үзлэг хийж, чингэлгийн байдал, ломбо зэргийг шалган хүлээж авна. Дагнасан хэрэглээний салбар замаас ачигдсан чингэлэгт тавьсан илгээгчийн ломбоны дугаар бичиг баримтад заасан ломбоны тэмдэглэгээтэй зөрснөөс үүдэн гарсан хариуцлагыг дагнасан хэрэглээний салбар зам эзэмшигч хариуцна;

8.5.20. вагонд чингэлгийг иж бүрдлээр ачна. Вагоны багтаамжийг бололцоогоор нь бүрэн ашиглана;

8.5.21. вагонд ачих чингэлгийн иж бүрдлийг техникийн нөхцөлийн дагуу бүрдүүлнэ.

8.6. Чингэлгийн тээвэрлэлтийн падаан бөглөх.

8.6.1. ачаатай явах чингэлэг бүрт илгээгч падаан бичнэ. Падаан нь чингэлгийн тээвэрлэлтийн үндсэн бичиг баримт /гэрээ/ мөн. Ачаа илгээгч болон тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын ачаа тээврийн ажилтан падааны бүх хүснэгтийг бүрэн бөглөсөн байна.

8.6.2. чингэлгийн падааныг энэхүү журмын 4 дүгээр бүлэг /Орон нутгийн харилцааны тээврийн бичиг баримт бүрдүүлэх/-т заасны дагуу гүйцэтгэнэ.

8.6.3. олон улсын харилцаанд хоосон их даацын чингэлгийг тээвэрлэх үед тээврийн бүрэн бичиг баримттайгаар тээвэрлэнэ.

8.6.4. орон нутгийн харилцаанд хоосон чингэлэг тээвэрлэхэд тээврийн бичиг баримт үйлдэн тээвэрлэнэ.

8.6.5. Чингэлэг ачсан вагон бүрт вагоны хуудас бичнэ.

8.7. Ачаа илгээгч, хүлээн авагч чингэлгээр тээвэрлэх ачааны хүрэх өртөөг өөрчлөх тухай бичгэн хүсэлт тээвэрлэгчид ирүүлснээр энэхүү журмын 20 дугаар бүлэг /Илгээлтийн хаяг солих/-т заасны дагуу хаягийг солино.

8.8. Чингэлэгтэй ачаа нь хүргэх хугацаандаа ирээгүй тохиолдолд хүлээн авагчийн хүсэлтийн дагуу эрэл хийж чингэлэг байгаа газар, саатсан шалтгааныг тодруулж хариу өгнө.

8.9. Чингэлэгтэй ирсэн ачааг олгох, авто тээврээр үйлчлэх:

8.9.1. чингэлгээр тээвэрлэн ирсэн ачааг олгохдоо чингэлгийн ломбыг шалгаж ачаа хүлээн авагчид хүлээлгэн өгөх ба ачаа хүлээн авагч хүсвэл тээвэрлэгчийн эрх бүхий ачаа тээврийн ажилтан байлцуулан тоолж хүлээлгэж өгнө.

8.9.2. ачаа нь дутсан, гэмтсэн байвал тээврийн акт тогтооно.

8.9.3. чингэлгээр ирсэн ачааг хүлээн авагчийн хүсэлтээр автотээврийн хэрэгслээр тухайн байгууллагын ачаа буулгах байр, агуулах хүртэл хүргэж өгч болно.

8.9.4. гаалийн бүрдүүлэлт хийгдэх бол гаалийн байгууллага шалгаж ачааг эзэнд нь олгохыг зөвшөөрсөн тухай тэмдэглэл хийгдсэний дараа олгоно.

8.9.5. чингэлэгтэй ачааг холбогдох бичиг баримтыг бүрдүүлж, төлбөр тооцоог хийж дууссаны дараа талбайгаас гаргана.

8.9.6. байгууллагаас татаж авчрах чингэлгийг ачааны үлдэгдлээс цэвэрлүүлж, техникийн үзлэг хийж хүлээн авна.

8.10. Чингэлгээр ачаа тээвэрлэх үед тээврийн хөлс болон бусад хураамжийг тогтоосон тарифын дагуу хураана.

8.10.1. тээвэрлэлтийн болон нэмэгдэл төлбөрийн тооцоог ачаа илгээх, хүрэх өртөөнд хийх ба хөлсийг бэлэн мөнгө, шилжүүлэг, төлбөрийн карт, нэхэмжлэлээр тооцно;

8.10.2. олон улсын төмөр замын ачааны харилцаанд чингэлэг ашигласны төлбөрийг Төмөр замуудын хамтын ажиллагааны байгууллагаас баталсан Вагон эдэлгээний дүрмийн дагуу тээвэр зуучлагчтай тооцно.

8.11. Чингэлгээр ачаа тээвэрлэх захиалгыг энэхүү журмын 2 дугаар бүлэг /Ачааны захиалга хүлээн авах, зөвшилцөх/-т заасны дагуу байгууллага, иргэдээс хүлээн авна.

8.12. Чингэлэг тээвэрлэлтийн тайланг тээвэрлэгч сар, улирал, жилээр гаргана.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ТҮРГЭН ГЭМТЭЖ, МУУДАХ АЧААГ ТЭЭВЭРЛЭХ

9.1. Түргэн гэмтэж, муудах ачааг тусгай зориулалтын /хөргүүрт, тогтмол дулаант зэрэг/ болон тээвэрлэлтийн шаардлага хангасан битүү вагонд тээвэрлэнэ.

Зөвлөмж: Түргэн гэмтэж, муудах ачаа гэж төмөр замаар тээвэрлэх үед гадны температурын нөлөөлөл, арчилгаа үйлчилгээний хүчин зүйлийн улмаас гэмтэж чанар нь алдагдах эрсдэлтэй хүнсний бүтээгдэхүүнийг ойлгоно.

9.2. Олон улс болон орон нутгийн тээврээр түргэн гэмтэж, муудах ачааг тээвэрлэхдээ Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээрийг мөрдөнө.

9.3. Ачаа илгээгч нь ачааг тээвэрлэлтэд хүлээлгэж өгөхдөө ачаа тээвэрлэх хугацаа, тээвэрлэх үеийн цаг агаарын нөхцөл, байдлыг харгалзан тухайн төрлийн ачааг тээвэрлэх хөдлөх бүрэлдэхүүн, чингэлгийг сонгоно.

9.4. Түргэн гэмтэж, муудах ачааны сав, баглаа, боодолд дараах шаардлагыг тавина.

9.4.1. тээвэрлэлтэд хүлээлгэн өгөх ачаа үндэсний стандарт, чанарын шаардлага хангасан байна;

9.4.2. тээвэрлэлтэд хүлээлгэн өгөх ачааны сав, баглаа, боодол нь бат бөх, гэмтэж, бохирдоогүй, ачаа асгарч гоожсон шинж тэмдэггүй, гар болон механикжсан аргаар ачих буулгах боломжийг хангасан байна;

9.4.3. түргэн гэмтэж, муудах ачааны сав, баглаа, боодол дээр давхарлаж хураах тоо, хадгалалтын нөхцөл зэргийг тогтоосон тэмдэглэлүүд байх шаардлагатай;

9.4.4. түргэн гэмтэж, муудах ачааг модон буюу хатуу цаасан хайрцаг, сагс, тор, тусгай тавиур, бидон, торх гэх мэтийн сав, баглаа, боодолтой тээвэрлэнэ. Тухайлбал, төмс, лууван, манжинг хайрцаг болон шуудай савтай, улаан лооль, манжин, сармис, өргөст хэмх, алим, усан үзэм, нимбэг, бэрсүүт жүржийг хайрцагтай тээвэрлэнэ;

9.4.5. түргэн гэмтэж, муудах ачааг хураах өндрийг тогтоохдоо илгээгчийн заалтыг үндэслэнэ. Ачаа илгээгчийн зөвшөөрөлтэйгээр төмс, манжин, тарвас зэрэг ачааг битүү вагон дотор овоолж хурааж тээвэрлэхийг зөвшөөрнө;

9.4.6. Ачаа илгээгч нь тээврийн бичиг баримтад, чанарын гэрчилгээ, холбогдох бусад бичиг баримтыг хавсаргаж, тээвэрлэх нөхцөлд тохирох тухай тодорхойлолтыг тээвэрлэгчид гаргаж өгнө;

9.4.7. түргэн гэмтэж, муудах ачаа илгээгч нь падааны “илгээгчийн онцгой тэмдэглэл” гэсэн хүснэгтэд түргэн гэмтэж муудах ачаа гэсэн тэмдэглэл хийж, тээвэрлэх нөхцөлийг заасан байна;

9.4.8. ачаа илгээгч нь вагон тавиулахаар захиалсан хугацаанд ачаагаа ачуулах газарт зөөвөрлөж ирүүлсэн байна;

9.4.9. ачаа илгээгч ачааг өртөөнд зөөвөрлөж ирүүлэх үед хөлдөх, хэт халахаас хамгаалсан байна;

9.4.10. вагоныг ачих буулгах үед ариутгалыг ачаа илгээгч болон хүлээн авагчийн хүч, хэрэгслээр гүйцэтгэнэ.

9.5. Түргэн гэмтэж, муудах ачааг зориулалтын вагонд тээвэрлэнэ.

9.5.1. Түргэн гэмтэж, муудах ачааг тээвэрлэхэд битүүмжлэл сайтай, ачааны үлдэгдлээс бүрэн цэвэрлэгдсэн, хаалга нь бүрэн хаагддаг, хана шалан дээр хадаасгүй, агааржуулах нээлхий нээгддэг, бүрэн бүтэн вагоныг ачилтад тавьж өгнө;

9.5.2. Вагоны ариутгалыг төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн хүч, хэрэгслээр гүйцэтгэнэ;

9.5.3. Ачаа илгээгч нь вагон, чингэлгийн их бие дээр түргэн гэмтэж, муудах ачааны наадас наана.

9.6. Ачааг тээвэрлэлтэд хүлээн авах.

9.6.1. тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан нь тээвэрлэлтэд хүлээж авах үед ачааны чанар, байдлыг гадаад үзлэгээр шалгаж, муудаж чанар нь алдагдсан эвгүй үнэртэй, исэлдсэн, хөлдсөн, сав баглаа боодол гэмтсэн эсэх, асгарч гоожсон зэрэг шинжүүд илт мэдэгдэж буй ачааг тээвэрлэлтэд хүлээн авахаас татгалзах эрхтэй;

9.6.2. ачааны байранд үзлэг хийх үед сав, баглаа, боодлыг задлах, үзлэг дууссаны дараа битүүмжлэх, дахин хураах ажиллагааг ачаа илгээгчийн хүч, хэрэгслээр гүйцэтгэнэ;

9.6.3. нэг вагон болон чингэлэгт шинж чанар болон тээвэрлэх нөхцөлийн хувьд хоорондоо харшлахгүй, эвгүй үнэргүй ачааг хамт тээвэрлэхийг зөвшөөрнө. Хамт тээвэрлэхийг хориглосон ачааны жагсаалтыг тээвэрлэгч тогтооно;

9.6.4. хамт ачиж болохгүй ачааг илгээгч тээвэрлэлтэд өгвөл ачилт хүлээн авах, тээвэрлэлт хийхээс татгалзах эрхтэй;

9.6.5. тээвэрлэлтийн өөр өөр нөхцөл шаардагдах түргэн гэмтэх муудах ачааг нэг вагон болон чингэлэгт тээвэрлэхгүй.

9.7. Түргэн гэмтэж, муудах ачааг ачих:

9.7.1. хайрцаг савтай ачааг тээвэрлэлтийн замд нурж унахааргүй, тогтвортой байрлуулж, шаардлагатай тохиолдолд бэхэлж /ачааг вагон, чингэлэгт ачих, бэхлэх техникийн нөхцөлийн шаардлагын дагуу/ вагонд ачна;

9.7.2. илгээгч хүссэн тохиолдолд агааржуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор хураалтын эгнээ хооронд тодорхой хэмжээний зайтай хураах ба ачааны байр эгнээ хооронд нурж унахаас хамгаалсан зөв өрөлт эсвэл нэмэлт бэхэлгээтэй байна;

9.7.3. хураалтын эгнээний багц хооронд 150 мм-ээс илүү зайтай байвал бэхэлгээ хийнэ;

9.7.4. бэхэлгээ хийх үед вагон, чингэлгийн төмөр хананд хадаас хадахгүй байхыг хатуу анхаарна;

9.7.5. сав баглаатай ачааг вагоны хаалганаас 25 см зайтай хураана. Хаалганы зайд ачаа нурахаас хамгаалж 4 см-ээс багагүй зузаантай банзаар хашлага хийнэ;

9.7.6. вагон, чингэлэгт ачих ачааны жин нь тээврийн хэрэгслийн тэвш дээр тэмдэглэсэн даацаас хэтрээгүй байна.

9.8. Түргэн гэмтэж, муудах ачааг тээвэрлэх:

9.8.1. өртөөний дарга нь түргэн гэмтэх муудах ачаатай вагоны сэлгээний ажлыг шуурхай гүйцэтгэх болон тээврийн бичиг баримт бэлэн болсноос хойш эхний галт тэргээр явуулах, илгээгч хүссэн тохиолдолд ачааны хурдан галт тэргэнд холбох ажлыг шуурхай зохион байгуулах үүрэгтэй;

9.8.2. түргэн гэмтэж, муудах ачаатай вагоныг галт тэрэгний бүрэлдэхүүнээс тээвэрлэлтийн замд салгахгүй. Вагонд гарсан гэмтлийг аль болохоор галт тэрэгний бүрэлдэхүүнээс салгахгүйгээр засварлах бөгөөд зайлшгүй салгах шаардлагатай бол тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтны шийдвэрээр гүйцэтгэхийг зөвшөөрнө;

9.8.3. түргэн гэмтэж муудах ачааны хаяг солихдоо ачаа хүргэх хугацааг харгалзан тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэрээр энэхүү журмын 20 дугаар бүлэг /Илгээлтийн хаяг солих/-т заасны дагуу гүйцэтгэнэ;

9.8.4. түргэн гэмтэж, муудах ачааг тээвэрлэх хурдыг ачаа илгээгч тодорхойлно;

9.8.5. ачаа илгээгч нь дулааны улиралд тээвэрлэлтийн замд ачааны агааржуулалтыг хангах зорилгоор хажуугийн нээлхийнүүдийг онгойлгож, сараалжин төмрийг вагоны дотор талаас онгойхооргүй бэхэлсэн байна.

9.9. Түргэн гэмтэж, муудах ачааг олгох:

9.9.1. гэрээгээр хүлээсэн үүргийнхээ дагуу түргэн муудах ачаатай вагон ирэх тухай ачаа хүлээн авагчид урьдчилан мэдэгдэж, вагон өртөөнд ирснээс хойш 2 цагийн дотор ачаа хүлээн авагчийн хүлээн авч буулгах зам дээр тавьж өгсөн байна;

9.9.2. шилэн сав болон лаазалсан савлагаатай бүтээгдэхүүний сав, баглааны битүүмжлэл бүрэн бүтэн ирсэн нөхцөлд задалж шалгахгүйгээр тоо ширхэгийн дагуу хүлээлгэн өгнө;

9.9.3. түргэн гэмтэж, муудах ачааг ачаа хүлээн авагчийн агуулах, талбайд хадгална. Зайлшгүй шаардлагатай бол зөвхөн ачаа илгээгч болон хүлээн авагчийн хүсэлтээр тээвэрлэгчийн агуулахад хадгалахыг зөвшөөрнө. Ачаа илгээгч, хүлээн авагч нь тогтоосон хугацаанд ирж агуулахаас ачаагаа аваагүйн улмаас ачаа гэмтэж муудсан бол тээвэрлэгч хариуцлага хүлээхгүй;

9.9.4. вагонд хийгдсэн нэмэлт тоноглол бэхэлгээг вагон, чингэлгээс салгах, буулгах, мөн түүнчлэн суларсан вагоныг цэвэрлэх, ариутгах ажиллагааг ачаа хүлээн авагчийн хүч хэрэгслээр гүйцэтгэнэ.

9.10. Түргэн гэмтэж, муудах ачааг хүйтний улиралд тээвэрлэх:

9.10.1. төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн хүч хэрэгслээр дулаалга хийж бэлдсэн битүү вагонд тээвэрлэхийг зөвшөөрнө. Хүйтний улиралд дулаалгатай болон ердийн вагон, чингэлэгт тээвэрлэсний улмаас ачаа гэмтэж муудсан тохиолдолд, хохирлын нэхэмжлэлийг гаргахгүй тухай ачаа илгээгчийн ирүүлсэн бичгэн

мэдэгдлийг /баталгааг/ үндэслэн тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтан нь ачилтын талаар шийдвэр өгнө;

9.10.2. хүйтний улиралд түргэн гэмтэж, муудах ачааг тээвэрлэх зорилгоор зуух тавьсан галлагаатай вагоныг явуулах бол, уг вагоны тээвэрлэлтэд тэнцэх эсэхийг тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагууд, /тээвэрлэлт, хамгаалалт, засвар үйлчилгээ/ оролцсон комисс тогтоож акт үйлдэнэ. Галлагаатай вагоныг зөвхөн тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллага /тээвэрлэлт, ачих буулгах ажил хариуцсан/ тусгай байдлаар тоноглож, тээврийг зохион байгуулж, галын аюулгүй байдалд хяналт тавина;

9.10.3. галлагаатай вагоны ачаа хүргэгч нь өөрийн хариуцаж яваа вагоны ачааны бүрэн бүтэн байдал, галын аюулгүй байдлыг хариуцна;

9.10.4. тээвэрлэгчийн хамгаалалт хариуцсан эрх бүхий байгууллага нь улиралд нэг удаа галлагаатай вагоны галын аюулгүй байдалд хяналтын үзлэг хийнэ.

АРАВДУГААР БҮЛЭГ

ХОРИО ЦЭЭРТЭЙ АЧААГ ТЭЭВЭРЛЭХ

10.1. Энэхүү журмыг төмөр замын тээврээр ургамлын тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бараа, бүтээгдэхүүнийг /цаашид хорио цээртэй гэнэ/ тээвэрлэхэд дагаж мөрдөнө.

10.2. Хорио цээрийн халдвар дамжуулах өвчин үүсгэгч байж болох хорио цээртэй ачааг төмөр замаар тээвэрлэхдээ Монгол Улсын мал эмнэлэг, ургамлын хорио цээрийн хяналтын улсын байцаагчийн хяналтан дор тээвэрлэнэ.

10.3. Тогтоосон журмын дагуу нэрс нь бүртгэлд орсон хорио цээрийн үндсэн ачаануудыг Монгол Улсын нутаг импортлох болон экспортлох, дамжин өнгөрүүлэхдээ Мэргэжлийн хяналтын байгууллагаас зөвшөөрөл авч гүйцэтгэх.

10.4. Хорио цээртэй ачааг буулгасны дараа ачаа хүлээн авагч нь вагон чингэлгүүдийг цэвэрлэх бөгөөд ачааны үлдэгдэл хогийг мал эмнэлэг, ургамлын хорио цээрийн хяналтын улсын байцаагчийн зааврын дагуу тусгайлан заасан газар устгана.

10.5. Зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд хорио цээртэй ачаа буусны дараа мал эмнэлэг, ургамлын хорио цээрийн улсын байцаагчийн заавраар вагон чингэлгүүдэд халдваргүйжүүлэх ажил хийнэ.

10.6. Ачаа болон тээврийн хэрэгслийг халдваргүйжүүлэх ажлыг; мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ. Зардлыг бараа, бүтээгдэхүүн төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч хариуцна. Хорио цээртэй ачааг буулгасны дараа вагон, чингэлгийг халдваргүйжүүлсэн тухай тээвэрлэгч байгууллагад үзүүлэх эрүүл ахуй ариун цэврийн акт баримтыг бүрдүүлнэ.

10.7. Хорио цээрийн ариутгалын бүсээс хорио цээртэй ачааг тээвэрлэх:

10.7.1 Монгол Улсын хил хязгаар дотор хорио цээрийн ариутгалын бүсээс гаралтай хорио цээртэй ачааг төмөр замаар тээвэрлэхээр хүлээн авах ажил нь ачаа илгээгч, ургамал хорио цээрийн улсын байцаагчийн олгосон гэрчилгээг үзүүлсэн тохиолдолд зөвшөөрөгдөнө;

Зөвлөмж: Хорио цээр ариутгалын бүс нь хорио цээрийн объектууд илэрснээс үүдэн хорио цээр, ариутгалын дэглэм тогтоосон газар нутаг байна. Хорио цээр ариутгалын дэглэм нь хорио цээр ариутгалын бүсэд тогтоосон хорио цээр ариутгалын арга хэмжээнүүд байна.

10.7.2. тээвэрлэгч нь Монгол Улсын ургамал хорио цээрийн улсын байцаагчаас хорио цээр, ариутгалын бүсүүд, мөн түүнчлэн тээвэрлэлтэд нь хязгаарлалт тавигдсан хорио цээртэй ачаануудын нэрс бүхий албан ёсны мэдэгдлийг хүлээн авсан үед энэ тухай бусад тээвэрлэгчид яаралтай мэдэгдэнэ. Үүний сацуу ачааг тээвэрлэлтэд хүлээн авах бүх газруудад хорио цээрийн гэрчилгээгүй бол ямар төрлийн хорио цээртэй ачаануудыг тээвэрлэлтэд хүлээн авахгүй тухай заасан зарлалыг нүдэнд үзэгдэх газруудад байрлуулна;

10.7.3. вагон, чингэлэг бүр дэх ачаа нь хорио цээрийн гэрчилгээтэй байх эсвэл нэг вагон, чингэлэгт хэд хэдэн илгээлтийн ачаатай үед хорио цээртэй ачаатай илгээлт бүрд уг гэрчилгээг авсан байна. Ачаа илгээгч нь олгосон сар, өдөр ба дугаарыг нь заасан хорио цээрийн гэрчилгээний хавсралтын тухай тэмдэглэл падаанд оруулна. Хорио цээрийн гэрчилгээ нь гарын үсэг болон тэмдэггүй, баллаж засвар хийсэн, мөн түүнчлэн хорио цээрийн гэрчилгээн дээр бичсэн ачааны нэр бодит байдал дээрх ачаатай тохирохгүй байвал тээвэрлэлтэд хүлээн авахгүй. Хорио цээрийн гэрчилгээнд заасан хугацаа нь ачаа хүргэх хугацаанд багтах шаардлагатай;

10.7.4. хорио цээртэй ачааг илгээгч нь зөвхөн хорио цээрийн гэрчилгээнд заасан өртөө, хүлээн авагчид илгээхээр тээвэрлэлтэд өгнө;

10.7.5. хорио цээр ариутгалын бүсээс ирсэн хорио цээртэй ачааг хүлээн авагч зөвхөн Монгол Улсын ургамал хорио цээрийн улсын байцаагчийн зөвшөөрлөөр буулгана;

10.8. Импорт, экспортын ба транзит хорио цээртэй ачааг тээвэрлэх

10.8.1. экспортлох бараа, бүтээгдэхүүн мэргэжлийн хяналтын байгууллагаас олгосон баталгаажуулалтын гэрчилгээтэй, импортлох бараа импортын мэдэгдэлтэй байна;

10.8.2. улсын хилийн нэвтрэх цэг бүрт ургамал хорио цээрийн улсын байцаагч Монгол Улс руу хорио цээртэй бараа, бүтээгдэхүүн нэвтрэх, шууд нэвтрүүлэхийг зөвшөөрсөн тэмдгийг падаанд дарна;

10.8.3. импортын хорио цээртэй ачаа, хилийн өртөөнд /дамжуулах/ ирэх бүрт тээвэрлэгч энэ тухай мэргэжлийн хяналтын байгууллагад мэдэгдэж хяналт, шалгалтад хамруулна;

10.8.4. хорио цээртэй ачаанд Монгол Улсын мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын зөвшөөрлөөр шилжүүлэн ачилт хийгдэнэ. Хорио цээр ариутгалын хяналт шалгалтын үйл ажиллагаа нь өртөөний ажлын технологийн горимд заасан хугацаанаас хэтрэхгүй байна;

10.8.5. хилийн дамжуулах өртөөнд тээвэрлэгч болон гаалийн байгууллагын төлөөлөгчдийг байлцуулан ургамал хорио цээрийн улсын байцаагч хорио цээр ариутгалын хяналт шалгалтыг хийнэ;

10.8.6. хорио цээрийн объектуудаар халдварласан эсвэл хорио цээрийн улсын байцаагчийн зааврыг зөрчиж тээвэрлэсэн /хорио цээр, ариутгалын нөхцөл шаардлагыг зөрчсөн/ хорио цээртэй ачааг төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн зардлаар халдваргүйжүүлж хураан авч, устгаж эсвэл ачаа илгээгчид буцаана. Ургамал, хорио цээрийн улсын байцаагч, импортын хорио цээртэй ачааг буцаасан, хураасан, устгасан, халдваргүйжүүлсэн тухай улсын хорио цээрийн хяналт шалгалтын акт үйлдэж гаалийн байгууллага болон тээвэрлэгчид олгоно;

10.8.7. улсын хилээр нэвтрэн өнгөрөх цэгүүд болон хилийн өртөөдөд шилжүүлэн ачилт хийгдэхгүй экспортод гарч байгаа хорио цээртэй ачааг илгээгч, ариун цэвэр эрүүл ахуйн гэрчилгээг шалгуулсан тохиолдолд тээвэрлэлтэд хүлээн авна. Уг гэрчилгээг Монгол Улсын мал эмнэлэг, ургамал, хорио цээрийн улсын хяналтын газраас ачилт хийж байгаа вагон чингэлэг бүрт эсвэл нэг вагон чингэлэгт хэд хэдэн илгээлт байвал хорио цээртэй ачаатай илгээлт бүрт олгоно;

10.8.8. илгээгч нь хорио цээртэй ачааг экспортод тээвэрлэхэд эрүүл ахуй, ариун цэврийн гэрчилгээг нь бараатай дагадлах бичиг баритад хавсаргаж зохих тэмдэглэл хийнэ;

10.8.9. хорио цээртэй ачаатай вагон ба чингэлэгт эвдрэл гэмтэл, ачаа алдагдсан ул мөр илэрсэн бүх тохиолдолд энэ тухай тээвэрлэгч нь мэргэжлийн хяналтын байгууллагад шуурхай мэдэгдэх үүрэгтэй.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМААР МАЛ, АМЬТАН ТЭЭВЭРЛЭХ

11.1.Төмөр замаар мал, амьтныг мах комбинат, боловсруулах үйлдвэрт хүргэх, бордох, цирк, худалдаа, үзэсгэлэн, үржил, экспорт болон импортын зориулалтаар тээвэрлэх үед мөрдөгдөнө.

11.2.Мал, амьтныг вагон илгээлтээр тээвэрлэх, ачих, буулгах ажиллагааг ачаа тээвэрлэлтэд нээлттэй өртөөдийн хооронд тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтны зөвшөөрлөөр гүйцэтгэнэ.

11.3.Мал, амьтныг ердийн битүү вагонд тээвэрлэж болно. Ачаа илгээгч ердийн битүү вагоныг мал, амьтан ачих зориулалтаар тоноглох үүрэгтэй.

11.4.Мал, амьтан тээвэрлэх вагон нь техникийн хувьд бүрэн бүтэн, салхивчтай, хаалга нь битүүмжлэгдэж, ломбо тавих боломжтой, вагоны дотор хана, шаланд гэмтээж болзошгүй гагнаас, нөхөөс, хадаасгүй байхаас гадна цэвэрлэгдэж, угаагдаж ариутгагдсан байна.

11.5.Ачаа илгээгч нь мал, амьтан тээвэрлэхийн өмнө тухайн орон нутгийн засаг захиргаа, мал эмнэлгийн эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрлийг авсан байна. Энэхүү баримтуудыг падаанд хавсаргана. Мал эмнэлгийн гэрчилгээ нь олгогдсон хугацаанд хүчинтэй байна.

11.6.Вагон илгээлтээр мал, амьтан ачихад нийтийн болон дагнасан хэрэглээний өндөрлөсөн тавцантай замд өдрийн цагт гүйцэтгэнэ. Хэрвээ ачилт, буулгалтын зам нь шаардлага хангагдсан гэрэлтүүлэгтэй бол шөнийн цагаар гүйцэтгэж болно.

11.7.Ачаа илгээгч нь тээвэрлэгчтэй тохиролцсоны үндсэн дээр ачилт, буулгалтыг нийтийн хэрэглээний замд гүйцэтгэж болно.

11.8.Ачаа илгээгч нь ачилт хийхээс 24 цагаас доошгүй хугацааны өмнө мал эмнэлгийн байгууллагад мэдэгдэж мал эмнэлгийн эрх бүхий ажилтныг ачилт, буулгалтын үед заавал оролцуулна. Мал эмнэлгийн гэрчилгээнд тээвэрлэхийг зөвшөөрсөн тухай тэмдэглэл хийж, ачаа илгээгч болон тээвэрлэгчид мэдэгдэх үүрэгтэй.

11.9.Тээвэрлэх нөхцөл:

11.9.1.мал, амьтныг төмөр замаар тээвэрлэхэд тэдгээрийн төрөл, нас, биеийн жин, өвөрмөц онцлогийг харгалзан нэг вагонд дараах тоо толгойгоор ачна;

Хоёрдугаар хүснэгт

МАЛ, АМЬТНЫГ ТӨМӨР ЗАМААР ТЭЭВЭРЛЭХ

Мал, амьтны нэр	Толгой
• Нас гүйцсэн үхэр	16-24
• Идэр насны үхэр /бяруу, шүдлэн/	24-28
• Тугал	36-50
• Хонь, ямаа	80-100
• Тэмээ	8-аас илүүгүй
• Гахай 80 кг хүртэл жинтэй	50-60
• Гахай 80-100кг жинтэй	44-50
• Гахай 100-150 кг жинтэй	28-44
• Гахай 150 кг-с дээш жинтэй	20-28
• Адуу	18-24
• Адуу /хурдны, сайн үйлдвэрийн, экспортлох, импортлох, циркийн сургуультай гэх мэт/	төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, тээвэрлэгч, мал эмнэлгийн байгууллагатай зөвшилцөн тоо толгойг тогтоож болно.

11.9.2. бод ба бог малыг нэг вагонд хамт ачихгүй. Зайлшгүй ачих шаардлага гарвал хооронд нь хайсаар тусгаарлаж тээвэрлэнэ;

11.9.3. мал, амьтан ачсан вагоныг эхний галт тэргээр явуулна. Вагонд ачилт хийхэд нэг мал, амьтан багтах хэмжээний зай үлдээнэ;

11.9.4.өвлийн улиралд агаарын температур -25°C -ээс доош хүйтэн, зуны улиралд $+25^{\circ}\text{C}$ -ээс дээш халуун үед 100 кг-аас дээш жинтэй гахайг тээвэрлэхгүй байхыг хатуу анхаарч ажиллана. Өвлийн улиралд мал, амьтныг тээвэрлэхэд вагоны дулаалгыг илгээгч хийж гүйцэтгэнэ;

11.9.5.жижиг амьтдыг тээвэрлэхэд үл нэвчих ёроолтой салхивч бүхий битүү хайрцаг, сараалж болон торонд хийж хэд хэдэн давхар эгнээгээр байрлуулан тээвэрлэнэ. Хайрцаг, торыг вагоны хананаас 20 см-ийн зайтайгаар хананы дагуу байрлуулж хөдөлгөөнгүй бэхэлнэ;

11.9.6.үслэг ан амьтныг тэдгээрийн төрлөөс шалтгаалан төмөр буюу бат бэх модон хайрцагт хийж, түгжээ, цоожтойгоор тээвэрлэнэ;

11.9.7.ачаа илгээгч нь тээвэрлэгдэж байгаа мал, амьтныг ачихын өмнө вагоны шаланд шивтэр бага шингээх зорилгоор 10-15 см-ээс багагүй зузаантай үртэс, сүрэл дэвсгэж замын турш хэрэглэгдэх сайн чанарын өвс тэжээл, усаар хангах үүрэгтэй;

11.9.8.вагонд тээвэрлэх мал, амьтны нөөц тэжээл, ус, дэвсгэр материалыг вагоны хаалга хоорондох зайд буюу тэжээлийн тавиур дээр байрлуулна;

11.9.9.хоногт нэг толгой мал, амьтан услахад зарцуулах усны дундаж хэмжээг дараах байдлаар тогтооно;

ГУРАВДУГААР ХҮСНЭГТ

ХОНОГТ НЭГ ТОЛГОЙ МАЛ, АМЬТАН УСЛАХАД ЗАРЦУУЛАХ УСНЫ ХЭМЖЭЭ

• Адуу, Үхэр	10-12 л
• Тэмээ	20-25 л
• Хонь, ямаа, Гахай	1,5-2 л

11.9.10. мал, амьтан ачсан вагонд сэлгээ хийхэд түрэгдэж шахагдахаас сэргийлэн огцом түлхэх, хэвгий газар зогсоох зэргээс онцгой болгоомжлох шаардлагатай. Сэлгээ хийхэд сэлгээний бригад нь ачаа хүргэгчдэд заавал урьдчилан мэдэгдэнэ;

11.9.11.мал, амьтан хүргэгч нь маллагааны аргыг эзэмшиж, ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслээр хангагдсан байна. Ачаа хүргэгч нь мал амьтан хордох, өвчлөх, тэжээл усандаа дургүйцэх тохиолдолд илчит тэрэгний бригадаар дамжуулан тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын даргад мэдэгдэж, мал эмнэлгийн байгууллагаар холбогдох арга хэмжээг авахуулна;

11.9.12.төмөр замаар мал, амьтан тээвэрлэх үед малын халдварт өвчин гарсан тохиолдолд тээвэрлэгчийн мэдэгдлээр холбогдох мал эмнэлгийн байгууллага нь улсын мал эмнэлгийн хууль, дүрэм, журам, зааврын дагуу тээвэрлэнэ;

11.9.13.мал, амьтан ачсан вагонд техникийн гэмтэл тохиолдох үед өртөөний техник үзлэгийн газар уул вагоныг яаралтай засварлах, засварлах боломжгүй тохиолдолд шилжүүлэн ачих арга хэмжээг авна. Мал, амьтан ачсан вагон ачаа хүлээн авах өртөөнд ирсэн тухай өртөөний холбогдох ажилтан ачаа хүлээн авагчид мэдэгдэнэ;

11.9.14.мал, амьтан тээвэрлэж ирсэн вагоныг суларсны дараа 12 цагийн дотор ачаа хүлээн авагчийн хүч хэрэгслээр вагоныг угааж ариутгана;

11.9.15.хорио цээрийн дэглэм тогтоогдсон нөхцөлд тээвэрлэгч нь тухайн өртөөнөөс мал амьтан ачих буулгахыг даруй зогсоох арга хэмжээ авна. Хорио цээр тогтоогдсон өртөөн дээр мал, амьтан ачигдан ирэх тохиолдолд мал эмнэлэг ариун цэврийн асуудал хариуцсан улсын байцаагч, эмчийн шийдвэрээр өөр өртөөнд шилжүүлэн буулгах арга хэмжээ авна;

11.9.16.мал, амьтан экспортлох, импортлох үйл ажиллагааг хүнс, хөдөө аж, ахуйн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлөөр улсын мал эмнэлгийн эрх бүхий байгууллагын хяналтын дор, хилийн боомтын мал эмнэлгийн салбар бүхий төмөр замын өртөөгөөр дамжуулан гүйцэтгэнэ. Гадаад улсаас худалдан авч буй мал, амьтан нь илгээсэн орны мал эмнэлгийн байгууллагын гэрчилгээтэй байна;

11.9.17. төмөр замаар ачигдаж яваа мал, амьтанд хийгдэх мал эмнэлгийн үзлэг шалгалт нь тогтоогдсон цаг хугацаанд багтаж хийгдэнэ. Харин малд эмчилгээ хийх, хорио цээр тогтоосноос болж тээвэрт гарсан саатлын талаар тухайн хилийн боомтын мал эмнэлгийн байгууллагаас акт үйлдэж ачааны падаанд хавсаргана;

11.9.18. төмөр замаар мал, амьтан тээвэрлэхэд олон улсын ба хоёр улсын хооронд байгуулсан гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу мал эмнэлгийн үзлэг шинжилгээг хийлгэж илгээлт тус бүрт 2 хувь гэрчилгээ авсан байна. Гэрчилгээнд төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн нэр, хаяг, мал амьтны тоо, гэрчилгээ олгосон мал эмнэлгийн байгууллагын хаяг, эмчийн гарын үсэг зэргийг засваргүйгээр тодорхой бичиж, тэмдэг дарсан байна;

11.9.19. мал, амьтан ачсан вагоныг өртөөнд ирмэгц хүлээн авагчийн буулгах замд тавьж өгөх бөгөөд хүлээн авагч нь вагон тавьж өгснөөс хойш нэн даруй буулгана.

АРВАНХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ЖИЖИГ ИЛГЭЭЛТИЙН АЧАА ТЭЭВЭРЛЭХ

Жижиг илгээлт гэдэг нь хэмжээгээрээ вагоны эзлэхүүний 1/3-ээс хэтрэхгүй, жингээрээ 5000 кг-аас ихгүй ачааг хэлнэ.

12.1. Жижиг илгээлтийн 1 байр /ачмагтай болон боодолтой ачаа/-ын жин нь:

- битүү вагоноор тээвэрлэхэд 20 кг-аас багагүй, 1500 кг-аас ихгүй;
- задгай вагонд тээвэрлэхэд 1500 кг-аас багагүй 5000 кг-аас ихгүй.

12.2. Чингэлэг тээвэрлэхэд:

- их даацын чингэлгээр 20 кг-аас багагүй, 1500 кг-аас ихгүй;
- дунд даацын чингэлгээр 20 кг-аас багагүй, 120 кг-аас ихгүй байна.

12.3. Жижиг илгээлтээр тээвэрлэх ачааны урт нь:

- битүү вагонд 2м -ээс ихгүй;
- задгай вагонд ачилтын техникийн нөхцөлд тохирсон;
- энэхүү журмын 8 дугаар бүлэг /Чингэлэгт ачаа тээвэрлэх/-т заасан шаардлагад нийцсэн байна.

12.4. Жижиг илгээлтийн тээврийг энэ төрлийн тээвэрт нээлттэй өртөөдийн хооронд тарифын бодлоготой нийцүүлэн гүйцэтгэнэ.

12.5. Вагон болон чингэлгээр тээвэрлэх жижиг илгээлтийн ачаа нь жижиг илгээлтийн ачаа тээвэрлэх гэрээний дагуу гүйцэтгэгдэнэ.

12.6. Жижиг илгээлтээр тээвэрлэх ачааг нийтийн хэрэглээний болон дагнасан хэрэглээний салбар замуудаас тээвэрлэгчид өгсөн захиалгыг үндэслэн хүлээн авна. Жижиг илгээлтээр тээвэрлэх захиалгын хуудсыг энэхүү журмын 2 дугаар бүлэг /Ачааны захиалга хүлээн авах, зөвшилцөх/-т заасны дагуу ачаа илгээгчид олгоно.

12.7. Ачаа илгээгч нь энэхүү журмын 4 дүгээр бүлэг /Орон нутгийн харилцааны тээврийн бичиг баримт бүрдүүлэх/-т заасны дагуу жижиг илгээлт бүрт падаан үйлдэнэ.

12.8. Жижиг илгээлтээр тээвэрлэх ачааг ачаа илгээгч нь тээвэрлэлтийн нөхцөл, зохих үндэсний стандартын шаардлагыг хангасан сав, баглаа, боодолтой байлгах үүрэг хүлээнэ.

12.9. Жижиг илгээлтийн ачааны байр бүр дээр ачаа илгээгчийн болон төмөр замын марклалыг ачаа хүлээн авах журмын дагуу хийж гүйцэтгэсэн байна.

12.10. Жижиг илгээлтээр тээвэрлэх аюултай ачааг Төмөр замаар аюултай ачаа тээвэрлэх, ачиж буулгах, хадгалах журмын дагуу хүлээн авна.

12.11. Жижиг илгээлтээр тээвэрлэх ачааг хүлээн авах агуулах, талбай нь тусгай зориулалтын байж болно:

- хүнд болон урт хэмжээний ачааг зориулалтын газарт гадна талд нь хураана;
- ачмагтай болон боодолтой ачааг жингээс нь хамааран хэд хэдэн давхар хураана;
- ачааны хураалт нь байрын тоог тодорхойлох, төмөр замын марклалыг шалгаж болохуйцаар хураагдсан байна.

12.12. Жижиг илгээлтээр тээвэрлэх ачааг хэсэгчлэн тээвэрлэгчид хүлээлгэн өгч болно. Тээвэрлэгч нь ачаа хүлээн авах актад болон падааны зохих хүснэгтэд хүлээн авсан ачааны тухай тэмдэглэл хийнэ. Ачаа хүлээн авах актын маягтыг тээвэрлэгч тогтооно.

12.13. Вагон, чингэлэг нь жижиг илгээлтээр ачаа тээвэрлэхэд тэнцэх эсэхийг илгээгчийн захиалгыг үндэслэн тээвэрлэгч тогтооно.

12.14. Жижиг илгээлтийн ачааг вагон, чингэлэгт ачих буулгах ажлыг нийтийн хэрэглээний салбар замд төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, эсвэл тээвэрлэгч болон гэрээт тал гүйцэтгэж болно.

12.15. Задгай хөдлөх бүрэлдэхүүнд тээвэрлэгдэх жижиг илгээлтийн ачааны байрлал нь зам зуурын өртөөдөд буух ачааг буулгахад бусад ачааг хөдлөхгүйгээр байрлуулсан байна.

12.16. Жижиг илгээлттэй ачаатай вагон, чингэлэгт ломбо тавих нь энэхүү журмын 18 дугаар бүлэг /Вагон, чингэлэг ломбодох/-т заасны дагуу хийгдэнэ.

12.17. Жижиг илгээлтээр тээвэрлэсэн ачааг энэхүү журмын 25 дугаар бүлэг /Ачааг хүлээн авагчид олгох/-т заасны дагуу хүлээн авагчид олгоно.

12.18. Түргэн муудах жижиг илгээлтийн ачааг төмөр замаар энэхүү журмын 9 дүгээр бүлэг /Түргэн гэмтэж, муудах ачааг тээвэрлэх/-т заасны дагуу гүйцэтгэнэ.

АРВАН ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ **АЧАА ХҮРГЭХ ХУГАЦААГ ТООЦОХ**

13.1 Тээвэрлэгч ачааг хүрэх өртөөнд тогтоосон хугацаанд нь хүргэх үүрэгтэй.

Ачааг хүргэх хугацааг түүнийг тээвэрт хүлээн авч бичиг баримт үйлдэж, замын хүснэгтэд /илгээх өртөөний хуанлийн дардас/ огноо дарсан өдрийн дараах хоногийн 00 цагаас эхлэн тооцно.

13.2. Ачаа болон тээвэрлэгчийн эзэмшлийн бус хоосон вагон ба чингэлгийн хүргэх хугацааны нормыг тооцохдоо /цаашид хүргэх хугацаа гэх/ илгээх өртөөнөөс тарифын мөрдлөгөөр тогтоосон зай, чиглэл, тээврийн хөлс төлөлт, илгээлтийн төрөл зэргээс хамааруулан тогтооно. Нэг хоног хүрэхгүй хугацааг бүтэн хоногт тооцно.

13.3. Вагон, чингэлэг, жижиг илгээлтийг ачааны хурдаар тээвэрлэх тарифын зайн хэмжээгээр /их, бага хурдаар/ тогтооно. Ачаа тээвэрлүүлэх хурдыг төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч сонгож, падаанд тэмдэглэл хийнэ.

13.4. Ачаа хүргэх хугацааг дараах байдлаар тодорхойлно.

13.5. их хурдаар тээвэрлэх ачаа:

Дөрөвдүгээр хүснэгт **Их хурдаар тээвэрлэх ачаа**

• Ачаа илгээх хугацаа	1 хоног;
• Жижиг илгээлтээр ачаа тээвэрлэх хугацааг тээвэрлэлтэд оролцох төмөр замын хязгаарт эхэлсэн тарифын 200 км тутамд	1 хоног;
• Вагон илгээлт буюу их даацын чингэлэг илгээлтээр ачаа тээвэрлэх хугацааг тээвэрлэлтэд оролцох төмөр замын хязгаарт эхэлсэн тарифын 320 км тутамд	1 хоног;
• Зорчигчийн галт тэргээр тээвэрлэж байгаа вагон буюу их даацын чингэлэг илгээлтээр ачаа тээвэрлэх хугацааг тээвэрлэлтэд оролцох төмөр замын хязгаарт эхэлсэн тарифын 420 км тутамд	1 хоног.

13.5.1. Бага хурдаар тээвэрлэх ачаа:

Тавдугаар хүснэгт

БАГА ХУРДААР ТЭЭВЭРЛЭХ АЧАА

• Ачаа илгээх хугацаа	1 хоног;
• Жижиг илгээлтээр ачаа тээвэрлэх хугацааг тээвэрлэлтэд оролцох төмөр замын хязгаарт эхэлсэн тарифын 150 км тутамд	1 хоног;
• Вагон илгээлт буюу их даацын чингэлэг илгээлтээр ачаа тээвэрлэх хугацааг тээвэрлэлтэд оролцох төмөр замын хязгаарт эхэлсэн тарифын 200 км тутамд	1 хоног;

13.6. Дараах тохиолдолд ачаа хүргэх хугацаа нэмэгдэнэ:

Зургадугаар хүснэгт

АЧАА ХҮРГЭХ ХУГАЦАА НЭМЭХ НӨХЦӨЛ

• Ачааг тээвэрт хүлээн авч, явуулах ажиллагаа	2 хоног;
• Хэд хэдэн суурь бүтэц дамжих ажиллагаанд	1 хоног;
• Өөр төрлийн тээврийн хэрэгсэлд шилжүүлэн ачилт хийхэд	1 хоног;
• Ачааг өөр царигийн вагонд шилжүүлэн ачилт хийхэд	2 хоног;
• Илгээлтийн хаяг солилт	1 хоног;
• Ачааг тээвэрлэх 1000 км тутамд /техникийн ажиллагаанд/	1 хоног;
• Вагоны явах ангийг өөр царигийн явах ангиар солих ажиллагаа	1 хоног;
• Хилийн өртөөнд хийгдэх гааль, хорио цээр болон хилийн хяналт шалгалт	1 хоног;
• Ачааны жинг тодорхойлох	1 хоног;
• Аюултай ачаа тээвэрлэх	1 хоног;

13.7. Ачаа хүргэх хугацааг доорх тохиолдолд саатсан хугацаагаар нэмэгдүүлнэ:

13.7.1. хяналт шалгалт хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагын шаардлагаар шалгалт хийсэн;

13.7.2. ачаа илгээгчийн буруугаас ачилтыг буруу гүйцэтгэсэн, шилжүүлэн ачсан буюу зам зуурт зассан;

13.7.3. тээвэрлэгчээс хамааралгүйгээр техникийн гэмтэл болон ачаа тээврийн дутагдалаар саатсан;

13.7.4. байгалийн давагдашгүй хүчин зүйлээс саатсан;

13.7.5. мал, амьтан, өртөөн дээр услахаар болон вагоноос гаргаж мал эмнэлгийн үзлэг хийхэд саатсан.

13.8. Энэхүү журмын 13.4-т заасан тохиолдлуудаар ачаа болон вагон чингэлэг саатсан бол тээвэрлэгч ерөнхий маягтын акт тогтооно. Энэ тохиолдолд тээврийн бичиг баримтын зохих хүснэгтэд тэмдэглэл хийнэ.

13.9. Тээврийн бичиг баримтын “тээвэрлэгчийн тэмдэглэл” гэсэн хүснэгтэд ачааны нэрийн доод талд ерөнхий маягтын акт тавьсан шалтгаанаа бичнэ. Хэрвээ хэт хэтрүү овортой ачаа ачсан тохиолдолд хүргэх огноог бичихгүй.

13.10. Хэтрүү овортой ачааны хүргэх хугацааг дараах нормыг баримтлан тодорхойлно.

Долдугаар хүснэгт

ХЭТРҮҮ ОВОРТОЙ АЧААНЫ ХҮРГЭХ ХУГАЦАА

• I-IV зэргийн овортой ачааг 100 км	1 хоног;
• V зэргийн овортой ачааг 80 км	1 хоног;
• VI болон хэт хэтрүү овортой ачаанд	тогтоохгүй

13.11. I-V зэргийн хэтрүү овортой ачаанд хүргэх хугацааг доорх хугацаагаар нэмэгдүүлэн тогтооно.

Наймдугаар хүснэгт

I-V ЗЭРГИЙН ХЭТРҮҮ ОВОРТОЙ АЧААНД ХҮРГЭХ ХУГАЦАА

• Өртөө нь ачааг илгээхээр суурь бүтэц эзэмшигчээс зөвшөөрөл авахад	1 хоног;
• Нэг суурь бүтэц эзэмшигчээс нөгөө суурь бүтэц эзэмшигчид ачаа шилжүүлэн өгөх бүрт	1 хоног;

13.12. Доорх тохиолдолд ачааг хүрсэнд тооцно:

13.12.1. падаанд заасан хугацаанаас өмнө тээвэрлэгч ачааг хүлээн авагчид хүлээлгэн өгсөн тохиолдолд;

13.12.2. ачаа нь тээврийн бичиг баримтад заасан хугацаанд ирсэн боловч хүлээн авагчийн буруугаас /өөрийн гэсэн салбар замгүй, фронт эзэлгээтэй, төлбөр тооцоо хийгээгүй г.м/ буухгүй удсан тохиолдолд ачааг ирсэнд тооцно. Энэ тохиолдолд ерөнхий маягтын акт тогтооно;

13.12.3. хүлээн авагчид ачаа ирсэн тухай мэдэгдсэн бол мэдэгдсэн хугацаа нь ачаа ирсэн хугацаа болно.

13.13. тээвэрлэгч нь ачаа гаалийн хяналтанд байх хугацаанд хариуцлага хүлээхгүй.

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ОНЦГОЙ НӨХЦӨЛИЙГ БАРИМТЛАН ТЭЭВЭРЛЭХ АЧАА

14.1. Ачаа илгээгчийн тээвэрлүүлэх ачааны шинж чанарын байдлаас шалтгаалж, ачилтын нөхцөл нь энэхүү журамд заагдаагүй байвал тээвэрлэгч нь ачаа илгээгчтэй хамтран тээвэрлэлт, бүрэн бүтэн байдлыг хангах талаар гэрээ байгуулж болно.

14.2. Ачаа илгээгч тээвэрлэгчтэй онцгой нөхцөлөөр ачаа тээвэрлэх гэрээ байгуулахаас өмнө нөхцөлийг тохиролцсон байна.

14.3. Тээвэрлэгч нь дараах онцгой нөхцөлийг баримтлан тээвэрлэлт хийнэ.

14.3.1. холимог тээврээр дамжин төмөр замын өртөөнд ирэх импортын түргэн муудах ачаа;

14.3.2. шинэ баглаа, боодол, техникийн болон ачааны үндэсний стандартанд тохирохгүй ачааг тээвэрлэх;

14.3.3. төмөр замаар энэхүү журмын 9 дүгээр бүлэг /Түргэн гэмтэж, муудах ачаа тээвэрлэх/-г заагдсан ачаа хүргэх хугацаанаас илүү хугацаатай түргэн муудах ачаа тээвэрлэх;

14.3.4. төмөр замаар хөдлөх бүрэлдэхүүн, чингэлгийг ашиглаж тээвэрлэхэд заагдаагүй зарим төрлийн ачааг тээвэрлэх.

14.4. Онцгой нөхцөлийг баримтлан тээвэрлэгдэх ачааны тухай илгээгчийн хүсэлтийг хүлээн авах, хянан шийдвэрлэх, гэрээ байгуулах эрх бүхий албан тушаалтны нэрсийн жагсаалтыг тээвэрлэгч тогтооно.

14.5. Онцгой нөхцөл баримтлан тээвэрлэх ачааны бичиг баримт:

14.5.1. төмөр замын тээврийн падааны 1 дэх хүснэгтэд ачаа илгээгч “Онцгой нөхцөлийг баримтлах тээвэрлэлт. Ачаа хүлээн авагчтай зөвшилцсөн ...оны... сарын ... өдрийн № тоот гэрээ» гэсэн тэмдэглэл хийнэ;

14.5.2. онцгой нөхцөл баримтлан ачаа тээвэрлэх үед ачаа илгээгч тээвэрлэгчид бичгэн хүсэлтийг ачааг тээвэрлэхээс 30-аас доошгүй хоногийн өмнө мэдэгдэнэ. Энэ хугацааны дотор тээвэрлэгч онцгой нөхцөлийг баримтлан ачаа тээвэрлэх боломжийг судалж, тухайн тээвэрлэлт хийх боломжтой бол гарын үсэг зурж, 2 хувь гэрээг ачаа илгээгчид өгнө. Онцгой нөхцөлийг баримтлан ачаа тээвэрлэх тээвэрлэлтийг хийх боломжгүй тохиолдолд тээвэрлэгч нь шалтгааныг дурдан татгалзсан хариуг ачаа илгээгчид өгнө. Ачаа илгээгч нь тээвэрлэгчийн гарын үсэг зурсан 2 хувь гэрээг хүлээж аваад гарын үсгээ зурж, баталгаажуулан 1 хувийг тээвэрлэгчид буцааж өгнө;

14.5.3. тээвэрлэгч нь онцгой нөхцөлийг баримтлан ачаа тээвэрлэх үед батлагдсан гэрээний дагуу цахилгаанаар өөрийн мэдлийн хэсэглэлд энэ тээвэрлэлтийн үндсэн нөхцөлийг мэдэгдэнэ. /илгээх өртөө, хүрэх өртөө, ачааны төрөл, төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүний төрөл, талуудын харилцан хүлээх хариуцлага, онцгой нөхцөлийн үйлчлэх хугацаа болон бусад зүйлийг зааж өгнө/;

14.5.4. тээвэрлэгч нь онцгой нөхцөлийг үндэслэн ачаа тээвэрлэх гэрээний нөхцөл, энэхүү журмыг баримтлан ачааг тээвэрлэсэн тохиолдолд ачаатай холбогдож гарсан маргааныг хариуцахгүй;

14.5.5. онцгой нөхцөл баримтлан ачаа тээвэрлэх гэрээнд заагдаагүй асуудлаар тээвэрлэгч, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн хооронд гарсан маргааныг Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ;

14.5.6. шууд холимог тээвэрлэлтэд онцгой нөхцөлийг баримтлан ачаа тээвэрлэх, түргэн гэмтэж, муудах ачаа тээвэрлэх нөхцөлийг тухайн тээврийн төрлийн ачаа тээвэрлэхтэй холбогдсон дүрэм, журмаар зохицуулна.

АРВАН ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ҮНЭ ЗАРЛАСАН АЧААГ ТЭЭВЭРЛЭХ

15.1. Үнэ зарлах ачаа:

15.1.1. ачаа илгээгч ачааг тээвэрт хүлээлгэн өгөхөд дараах төрлийн ачаанд заавал үнэ зарлуулж тээвэрлүүлнэ:

- алт, мөнгө, цагаан алт болон эдгээрээр хийсэн эдлэл;
- үнэт чулуу;
- үнэт үс /минж, цэнхэр, цагаан үнэг, үен, суусар, усны булга, халиу, каракуль, далайн нохой, эвшгээс, хар хүрэн үнэг, булга зэрэг/ болон эдгээрээр хийсэн эдлэл;
- авсан кино зураг;
- уран зураг;
- баримал;
- урлагийн эдлэл;
- хуучин ховор юмс
- гэрийн эд хогшил.

15.1.2. гэрийн эд хогшлыг тээвэрт хүлээлгэн өгөхдөө ачаа илгээгч үнэ зарлаж болно. Үнэ зарлаагүй тохиолдолд падааны зохих хүснэгтэд “Үнэ зарлаагүй” гэсэн тэмдэглэл хийж, гарын үсгээрээ нотолсон байна.

15.1.3. энэхүү жумын 15.1.1-т дурдсанаас бусад ачааг тээвэрлэлтэд хүлээн авахад илгээгчийн хүсэлтээр үнэ зарлана;

15.1.4. ачааны үнийг түүний өртгийн дүнгээс хамааруулж зарлана;

15.1.5. ачааны өртгийг худалдагчийн нэхэмжлэл буюу гэрээнд заасан, үнийг, эдгээр үнэ байхгүй бол ижил төрлийн барааны үнийг харьцуулж тодорхойлно;

15.1.6. үнэ зарласан ачааг тээвэрлэх хөлс, хураамжийг тарифын мөрдлөгийн дагуу авна.

15.2. Үнэ зарласан ачааг тээвэрт хүлээн авах:

15.2.1. ачаа илгээгч үнэ зарлах ачааг тээвэрт хүлээлгэн өгөхдөө тээврийн бичиг баримтын падаан дахь зохих хүснэгтэд үнэ зарласан тухай тэмдэглэнэ;

15.2.2. үнэ зарласан ачааны жагсаалтыг падаанд хавсаргана;

15.2.3. бүлэг вагоныг тээврийн нэг бичиг баримтаар тээвэрт өгөхөд ачаа нь өөр өөр үнэ зарласан бол тэдгээрийн ялгагдах шинж тэмдэг, байрын тоо, зарласан үнэ зэргийг ачааны жагсаалтад тусад нь мөрөнд зааж өгнө;

15.2.4. үнэ зарласан ачааны жагсаалтыг 3 хувь үйлдэж, 1 хувийг ачаа илгээгчид, 1 хувийг тээвэрлэгчид, 1 хувийг вагон буюу чингэлэг дотор хананд харагдахаар газарт наана. Ачааг жижиг илгээлтээр тээвэрлэхэд тухайн илгээлтийн аль нэг ачаанд наана. Шингэн болон нурмаг ачаанд наадас наах боломжгүй тул 2 хувь бичнэ;

15.2.5. тээвэрлэгч тухайн ачааны жагсаалтад заасан ачааны байрын тоо тохирч байгаа эсэхийг шалгана;

15.2.6. иргэний, гэр бүлийн хэрэгцээний, ахуйн болон арилжааны бус шинжтэй ачааг тээвэрт хүлээн авах үйл ажиллагааг энэхүү журмаар зохицуулна;

15.2.7. тээврийн бичиг баримтыг бүрдүүлэх үед тээвэрлэгч нь ачаа илгээгчийн бичсэн үнэ зарласан ачааны жагсаалтыг зөв эсэхийг шалгаж түүнд падааны дугаарыг бичиж гарын үсгээ зураад хуанлийн дардас дарна. Үнэ зарласан ачааны жагсаалт хэд хэдэн хуудастай бол хуудас бүрт ачаа илгээгч тээвэрлэгчийн гарын үсэг болон хуанлийн дардсыг дарна;

15.2.8. үнэ зарласан ачааг тээвэрлэх вагон болон чингэлгийг ломбодож битүүмжлэхийг энэхүү журмын 18 дугаар бүлэг /Вагон, чингэлэг ломбодох/-т зааснаар зохицуулна;

15.2.9. ачааны зарласан үнийн дүнг илгээгч падааны зохих хүснэгтэд “төгрөг”-өөр бичих бөгөөд энэ нь нийлүүлэгчийн нэхэмжлэхэд зааснаас эсвэл жинхэнэ үнээс хэтрэх ёсгүй;

15.2.10. ачааг тээвэрлэлтэд хүлээн авахад зарласан үнийн хэмжээ нь түүний өртөгтэй зохицох эсэхийг шалгана. Тээвэрлэгч, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн хооронд зарласан үнийн талаар маргаан гарвал түүний илгээх өртөөнд тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтан шийдвэрлэнэ.

15.3. Үнэ зарласантай холбогдон гарах хариуцлага:

15.3.1. ачаа илгээгчийн ачааны зарласан үнэ тухайн ачааны жинхэнэ өртгөөс хэтрэх ёсгүй;

15.3.2. зарласан үнэтэй ачааны тээвэрлэлтийн үед төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчид учирсан хохирлыг зарласан үнийн хэмжээнд тээвэрлэгч нь нөхөн төлнө;

15.4. гомдол гаргах

15.4.1 үнэ зарласан ачаа алдагдах, гэмтэх, тоо ширхэг, жин дутах үед төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, нь тээвэрлэгчид гомдол гаргана;

15.4.2. Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, нь бодит хохирлын нотлох баримтуудыг гомдол гаргах үедээ тээвэрлэгчид гаргаж өгөх үүрэгтэй;

15.4.3. гомдол хүлээн авсан тээвэрлэгч нь гомдлыг Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээр, түүний албан заавар, энэхүү журмын дагуу шийдвэрлэн хохирлыг барагдуулах буюу зохих хариу өгнө.

АРВАН ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

ХЭТРҮҮ ОВОРТОЙ, УРТ ХЭМЖЭЭТЭЙ, ХҮНД ЖИНТЭЙ АЧАА ТЭЭВЭРЛЭХ

16.1. Төмөр замаар хэтрүү овортой, хүнд жинтэй ачааг тээвэрлэхэд задгай хөдлөх бүрэлдэхүүнд ачаа ачиж бэхлэх техникийн нөхцөл, Төмөр замын техник ашиглалтын журам, Галт тэрэгний хөдөлгөөний удирдлагын журам болон энэхүү журмыг мөрдлөг болгоно.

16.2. Ачилтын овор, хэтрүү овортой ачааны ангилал:

16.2.1. төмөр замаар тээвэрлэх ачаа нь “Задгай хөдлөх бүрэлдэхүүнд ачаа ачиж бэхлэх техникийн нөхцөл” /цаашид “техникийн нөхцөл” гэх/-д тусгагдсан ачилтын оврын хэмжээнээс хэтрэхгүй байна;

16.2.2. урт ачаа гэдэгт вагоны 2 талын төгсгөлийн ялуунаас 400 мм ба түүнээс илүү гарсан ачааг тооцно;

16.2.3. тэгш шулуун зам дээр зогсож байгаа задгай хөдлөх бүрэлдэхүүний тууш тэнхлэг нь замын тууш тэнхлэгтэй нэг босоо хавтгайд давхцаж байхад түүн дээр ачсан ачаа нь баглаа, боодол, бэхэлгээнийхээ хамтаар ачилтын оврын хязгаар хүрээнээс хэтрээгүй байвал түүнийг оворгүй ачаа гэнэ. Урт хэмжээтэй ачаанд зөвшөөрөгдөх, ачилтын оврын хөндлөнгийн хэмжээг техникийн нөхцөлийн дагуу тогтооно;

16.2.4. зам төмрийн толгойн түвшингөөс задгай хөдлөх бүрэлдэхүүнд ачсан ачааны доод цэг хүртэлх хамгийн бага зөвшөөрөгдөх зай нь 150 мм-ээс багагүй байна;

16.2.5. тэгш шулуун зам дээр зогсож байгаа задгай хөдлөх бүрэлдэхүүний тууш тэнхлэг замын тууш тэнхлэгтэй давхцаж байхад түүн дээр ачсан ачаа нь баглаа, боодол, бэхэлгээнийхээ хамтаар ачилтын оврын хэмжээнээс илүү гарч байвал түүнийг хэтрүү овортой ачаанд тооцно. Мөн түүнчлэн замын тахир хэсэг дээр 17 м баазтай, 24 м урттай вагонд ачигдсан ачаа нь тооцоот вагоны геометр хэтрэлтээс илүү гарч байвал хэтрүү овортой ачаанд тооцно. Ачаа ба хөдлөх бүрэлдэхүүний геометр хэтрэлт гэж замын тахир хэсэг дээр хөдлөх бүрэлдэхүүний ба ачааны тууш тэнхлэг нь замын тэнхлэгээс хажуу тийш шилжих шилжилтийг хэлнэ;

16.2.6. ачаа нь зам төмрийн толгойн түвшингөөс дээш ямар өндөрт ачилтын оврын хязгаарын хүрээнээс хэтэрч байгаагаас хамааруулан ачааны хэтрүү оврыг гурван төрлийн бүсэд хуваана.

АЧИЛТЫН ОВРЫН ХЯЗГААРЫН ТӨРӨЛ

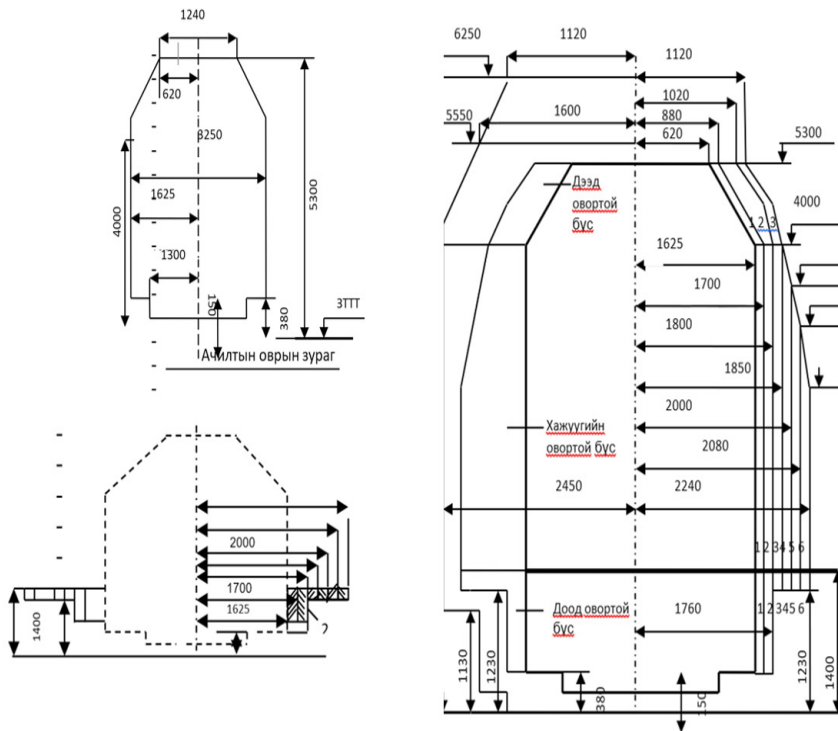
Д/д	Хэтрүү овор тодорхойлогдох бүс	Зэрэг	Зам төмрийн толгойн түвшингөөс дээш хэтрүү оврын тодорхойлогдох өндөр, мм	Замын тэнхлэгээс, мм
1	Доод	1	480-1400	1626-1700
		2	480-1400	1701-1760
		3	1230-1400	1761-1850
		4	1230-1400	1851-2000
		5	1230-1400	2001-2080
		6	1230-1400	2081-2240
2	Хажуу	1	1401-4000	1626-1700
		2	1401-4000	1701-1800
		3	1401-4000	1801-1850
		4	1401-3700	1851-2000
		5	1401-3400	2001-2080
		6	1401-2800	2081-2240
3	Дээд	1	4001-5300	621-880
		2	4001-5300	881-1080
		3	4001-5300	1081-1120

16.2.7. ачилтын оврын хязгаарын хүрээнээс илүү гарах ачааны хэтрэлт, түүнийг төмөр замын төхөөрөмж, байгууламжаар нэвтрүүлэн өнгөрүүлэх боломж нөхцөлөөс хамааруулан бүс тус бүрийг зэрэгт хуваана. Ачааны хэтрүү оврын зэргийг тогтоохдоо түүнийг зөвхөн тэгш шулуун зам дээр байна гэж үзэх төдийгүй замын тахир дээгүүр өнгөрөх нөхцөлийг давхар тооцно. Тооцоот хэтрүү оврыг төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч дор дурдсан тохиолдолд тодорхойлно:

- ачааны уртыг хөдлөх бүрэлдэхүүний баазад харьцуулсан харьцаа нь 1.41-ээс их байх урт хэмжээтэй ачаа;
- ачааг угсраа тавцан вагонуудад тээвэрлэх үед;
- ачааг 17 м ба түүнээс урт баазтай транспортерт тээвэрлэх үед тус тус тодорхойлно.

16.2.8. ачаа нь хөндлөнгөөрөө дээд III зэрэг, хажуугийн IV зэрэг /зам төмрийн толгойн түвшингөөс 3700-4000 мм өндөрт/, V зэрэг /зам төмрийн толгойн түвшингөөс 3400-3700мм өндөрт/, VI зэрэг, доод II зэрэг /зам төмрийн толгойн түвшингөөс 380-1400 мм өндөрт/, VI зэргийн хэтрүү овруудын хязгаарын хүрээнээс илүү гарах болон III-VI зэргийн доод хязгаараас /зам төмрийн толгойн түвшингөөс 1230 мм-ээс доош/ илүү гарсан ачаа, мөн 5300 мм-ээс дээш өндөрт ачилтын оврын хүрээнээс тус тус гадагш илүү гарч байвал түүнийг хэт хэтрүү овортой ачаа гэнэ. 5300 мм-ээс дээш өндөртэй хэт хэтрүү овортой ачааг босоо хэт хэтрүү овортой ачаа гэнэ;

16.2.9. хэт хэтрүү овортой, доод болон хажуугийн VI зэргийн хэтрүү овортой ачааг хяналтын жаазтайгаар тээвэрлэнэ. Зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд галт тэрэгний аяллын замд овор хэмжээнд үл нийцэх төхөөрөмж байгууламж байгаа болон тэдгээрийн бодит хэмжээнээс хамааран тээвэрлэгчийн шийдвэр дээр зааснаас бага зэрэгтэй хэтрүү овортой ачааг хяналтын жаазтайгаар тээвэрлэнэ.

2 дугаар зураг. Хэтрүү оврын бүс ба зэрэглэл

1-ээр ачилтын овор, зураг 2-оор хэтрүү оврын бүс ба зэргүүдийг, зураг 3-аар доод хэтрүү оврын 6 зэргийг тус тус үзүүлэв.

16.3. Хүнд жинтэй, хэтрүү овортой ачааг ачих, хүлээн авах, тээвэрлэлтэд бэлтгэх:

16.3.1. Илгээгч, тээвэр зуучлагч нь хүнд жинтэй, хэтрүү овортой ачааг төмөр замаар тээвэрлэхийн өмнө 3 үе шаттайгаар тээвэрлэгчтэй тохиролцоно:

- тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтантай ачаа тээвэрлэх боломж аргыг урьдчилан тохиролцох;
- ачаа ачилтын зураг, тооцооны баримт бичгүүдийг тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтантай тохиролцох;
- тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүн транспортер дээр ачих ачаа болон хэтрүү овортой ачааг ачих ачааны зураг, тооцооны баримт бичгийг тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтнаар батлуулах.

16.3.2. Илгээгч, тээвэр зуучлагч нь тээвэрлэгчтэй урьдчилан зөвшилцөхдөө тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад илгээх ачааныхаа 3 хавтгай дээрх /хажуу, дээр, урдаас харсан/ 4 хувь зургийг захиалгын хамт ирүүлнэ;

16.3.3. ачааны жин, урт, вагоны шаланд өгөх ачаалал нь 4 голт вагонд техникийн нөхцөлийн дагуу тогтоосон хэмжээ, вагоны нэг гол дээрх даралтыг тогтоосон нормоос хэтэрч байвал түүнийг хүнд жинтэй ачаанд тооцох бөгөөд транспортер вагонд тээвэрлэнэ;

16.3.4. илгээгч, тээвэр зуучлагч нь тээвэрлэгчээс ачаа тээвэрлэх зөвшөөрлийг авсны дараа ачилтын бичиг баримтыг бүрдүүлнэ. Тооцооны бичиг баримт нь ачилтын зураг, хэтрүү оврын тооцоо, ачааны байрлал, бэхэлгээ, тогтворжилт, шаардлагатай бол хяналтын жаазны зургаас бүрдэнэ.

16.3.5. ачилтын зураг нь 1:20, 1:25, 1:50 масштабаар үйлдэгдэх ба хөдлөх бүрэлдэхүүн дээрх ачааны байрлал, бэхэлгээний 3 хавтгай дээрх зургийг агуулсан

байна. Нарийн төвөгтэй хэлбэр дүрс бүхий тооцоот хэтрүү овортой, урт хэмжээтэй ачааны хөндлөн огтлолын нэмэлт зургууд байх ба хэт хэтрүү овортой ачааны зургийг 1:20, 1:10 масштабаар үйлдэнэ. Хяналтын жаазны зургийг 1:20 эсвэл 1:10 масштабаар үйлдэнэ. Ачилтын зурагт овор хэтэрсэн хэсэг дэх цэгүүдийг үсгээр тэмдэглэх ба дор дурдсан координатыг заана:

- хөдлөх бүрэлдэхүүний тууш тэнхлэгээс эхтэй хөндлөн хэмжээ /X/;
- зам төмрийн толгойн түвшингөөс эхтэй босоо хэмжээ /Y/;
- тавцан ба хагас вагоны хамгийн ойрын чиглүүлэгч огтлол хүртэлх хэмжээ;
- ачилтын зурагт ачааны хүндийн төвийн байрлал, түүний бэхэлгээтэй болон бэхэлгээгүй үеийн жин, хөдлөх бүрэлдэхүүний төрөл, замын шулуун хэсэг дэх хэтрүү оврын болон тооцоот хэтрүү оврын бүс, зэрэг, нэг гол дээрх болон нэг метр урт зам төмөр дээрх ачаалал, ялгах довоор хэрхэн өнгөрүүлэх нөхцөл зэргийг заасан байна;
- төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нь тээвэрлэгчид хүнд жинтэй, хэтрүү овортой ачааны жин, хэмжээг үнэн зөв өгөх бөгөөд буруу өгснөөс гарах хариуцлагыг хүлээж учирсан хохирлыг барагдуулна;
- доор дурдсан аргаар ачааг нэгтгэж холбосон транспортер дээр тээвэрлэх үед тээвэрлэгчид ирүүлэх тооцоонд ачаатай транспортерийн тогтворжилтыг шалгаж хэтрүү оврыг тодорхойлно;
- транспортер дээр ачааг ачаанд гагнасан сэнжнээс тогтоож бэхлэх; /Жишээлбэл: трансформатор/;
- ачааг түүнд бэхэлсэн тусгай төхөөрөмжийг ашиглан транспортер дээр байрлуулах; /Жишээлбэл: уурын генератор/;
- транспортер дээр бэхлэгдсэн нэвт хөндлөвч дамнуур дээр ачааг суурилуулж байрлуулах.

16.3.6. ачааг тээхэд хэрэглэх тусгай жааз, сэнж, тусгай төхөөрөмж, хөндлөвч, дамнуурын бат бэхийн тооцоог ачаа илгээгч тогтоосон нормоор гүйцэтгэх ба шалгаж үзнэ;

16.3.7. хүнд жинтэй, хэтрүү овортой ачааны байрлал, бэхэлгээний тооцоо бүдүүвч зурагтайгаа тохирч байгаа эсэхийг тээвэрлэгч тогтооно;

16.3.8. хүнд жинтэй, хэтрүү овортой ачааг тээвэрлэх задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачиж бэхлэх техникийн нөхцөлийн зураг схем, түүний тооцоог батлуулж ачаа илгээгч ачилтын сар эхлэхээс 20 хоногийн өмнө захиалгаа тээвэрлэгчид ирүүлнэ;

16.3.9. хэтрүү болон хэт хэтрүү овортой ачааг тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэрээр ачна.

16.4. Ачаа илгээгчийн хүлээх үүрэг:

16.4.1. хүнд жинтэй, хэтрүү овортой ачааг техникийн нөхцөлийн шаардлагад бүрэн нийцүүлж тээвэрлэлтэд бэлтгэнэ;

16.4.2. батлагдсан зурагт нийцүүлж ачилтыг хийх ба ачилт дууссаны дараа арилахгүй тод өнгийн будгаар вагоны шал, ачаан дээр хяналтын зураас тавих ба мөн ачаан дээр түүний хэтрүү оврын индекс, довоос буулгахыг хориглох зэргийг заасан тэмдэглэл хийнэ;

16.4.3. шаардлагатай тохиолдолд хяналтын жаазыг үйлдэж вагонд байрлуулах ба онцгой үед ачааны явах замналыг урьдчилан түүний биет загвараар шалгах бол ачааны биет загварыг хийнэ;

16.4.4. ачигдсан вагоныг комиссын үзлэгт оруулахад бэлэн болсон тухай тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын даргад мэдэгдэнэ.

16.5. Хүнд жинтэй, хэтрүү овортой ачааны байрлал бэхэлгээг шалгах

16.5.1. хүнд жинтэй ба хэтрүү овортой ачааг байрлуулж бэхэлсэн бодит байдал төмөр замын байгууллагын баталсан зураг, тооцоотой тохирч байгаа эсэхийг дараах бүрэлдэхүүнтэй комисс шалгана. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын дарга буюу орлогч дарга, замын засвар үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгжийн замын мастер,

бригадын дарга болон вагоны техник үйлчилгээний нэгжийн дарга буюу ахлах вагон үзэгч байхаас гадна тээврийн бусад мэргэжлийн хүнийг оролцуулж болно.

16.5.2. Хүнд жинтэй, хэтрүү овортой ачааг хэрхэн байрлуулж бэхэлснийг комисс шалгаж дор дурдсан зүйлийг тодорхойлно. Үүнд:

- хөдлөх бүрэлдэхүүний техникийн бүрэн бүтэн байдал;
- транспортерын ачилтын талбайн болон вагоны шалны ачаатай байдал дахь өндрийн хэмжээ;
- ачааны байрлал, бэхэлгээ, хүндийн төв ачилтын зурагт заасантай тохирч байгаа эсэх;
- ачааны хэтрүү оврыг тодорхойлж буй цэгүүдийн жинхэнэ координат /X,Y/;
- ачаан дээр түүний хэтрүү оврыг заасан хяналтын зураас түүнчлэн довоос буулгахыг хориглосон ба довоор нэвтрүүлэхийг заасан бичиглэл байгаа эсэх;
- төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч хяналтын жаазыг зөв хийж, зөв байрлуулсан эсэх.

16.5.3. ачааг шалгасны дараа хэтрүү овортой, хүнд жинтэй ачааны байрлал бэхэлгээг шалгасан тухай актыг хоёр хувь үйлдэх бөгөөд 1 хувь нь ачааны бичиг баримтад хавсрагдаж явах ба хоёр дахь хувь нь тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад хадгалагдана.

16.5.4. тээвэрлэгч ачаа дайран өнгөрөх бүх өртөө зөрлөгүүдэд түүнийг хэрхэн нэвтрүүлэх тухай бүртгэлт тушаалыг өгнө;

16.5.5. ачаа нь галт тэрэгний хөдөлгөөнд аюул учруулахаар шилжиж хөдөлсөн ба бэхэлгээ нь зөрчилтэй бол вагоныг галт тэрэгний бүрэлдэхүүнээс салгах ба ачааг галт тэрэгнээс салгасан тухай ачилт хийсэн өртөө болон тээвэрлэгчид цахилгаанаар мэдэгдэнэ. Ачааг салгасан даруйд энэхүү журмын 16.5.1-д заасан комисс шалгах бөгөөд уг комисс зөрчлийг арилгасны дараа шалгалтыг дахин хийж ачааг явуулна.

16.6. Хүнд жинтэй, хэтрүү овортой ачааг хоорондын зам болон өртөөгөөр нэвтрүүлэх:

16.6.1. I-II зэргийн доод, хажуугийн I-III, дээд I-II зэргийн хэтрүү овортой ачааг ердийн нөхцөлөөр явуулна;

16.6.2. III-VI зэргийн доод, хажуугийн IV-VI зэрэг, III зэргийн дээд хэтрүү овортой болон хэт хэтрүү овортой ачааг нэвтрүүлэн өнгөрүүлэх үед хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээ авна;

16.6.3. өртөөний замаар IV-VI зэргийн хажуугийн ба III-VI зэргийн доод хэтрүү овортой ачаатай галт тэргийг өнгөрүүлэхдээ зэргэлдээ зам дээрх хөдлөх бүрэлдэхүүн хязгаарын шонгоос дотогш 10 м-ээс доошгүй зайд байна;

16.6.4. өртөөний замаар IV-VI зэргийн хажуугийн ба III-VI зэргийн доод хэтрүү овортой болон хэт хэтрүү овортой ачаатай галт тэргийг өнгөрүүлэх үед өртөөний зам дээр ажиллаж байгаа хүмүүсийн аюулгүй байдлыг хангахад зайлшгүй мөрдөгдөх арга хэмжээг тээвэрлэгчийн шийдвэрээр тогтооно;

16.6.5. өртөөн дээр хэтрүү овортой ачаатай вагон байгаа бол өртөөний жижүүр /сэлгээний диспетчер/ ачааны байрлал бэхэлгээг шалгасан актад тусгагдсан заалтыг энэ тухай галт тэрэгний диспетчерт мэдэгдэнэ;

16.6.6. галт тэрэгний диспетчер ямар галт тэргэнд хүнд жинтэй, хэтрүү овортой ачаатай вагоныг холбох, галт тэрэгний явах цаг зэргийг товлон. Галт тэрэгний дугаар дээр хэтрүү оврын индексийг нэмж бичнэ;

16.6.7. хэтрүү оврын индекс нь хэтрүү овруудын индексийг заасан 4 оронтой тооноос бүрдэх бөгөөд эхний цифр нь доод хэтрүү овор, хоёр дахь цифр нь хажуугийн хэтрүү овор, гурав дахь цифр нь дээд хэтрүү овор, дөрөв дэх цифр нь босоо хэтрүү оврын зэргүүдийг тус тус заана. Жишээ нь: Н-2030-ын Н-хэтрүү овортой /негабаритный/, 2-доод II зэргийн хэтрүү овор, 0 -хажуугийн хэтрүү оворгүй, 3-дээд III зэргийн хэтрүү овортой, 0 -босоо хэтрүү оворгүйг зааж байна;

16.6.8. хэтрүү оворгүй бол 0 гэсэн цифрээр илэрхийлнэ. Хэрэв галт тэргэнд хэтрүү овортой хэд хэдэн ачаа байгаа бол хэтрүү оврын индексийг овор тус бүрийн хамгийн дээд зэргүүдийг заасан тоогоор илэрхийлж бичнэ;

16.6.9. галт тэргэнд хэт хэтрүү овортой ачаатай вагон байгаа бол хэтрүү оврын индексэд 8 гэсэн тоогоор тэмдэглэнэ. Жишээлбэл: Н-8538 гэсэн индексийн 8 нь доод хэт хэтрүү овор, 5 нь хажуугийн V зэрэг, 3 нь дээд III зэрэг, 8 нь босоо хэт хэтрүү овортой ачаа байгааг заана;

16.6.10. галт тэрэгний биечилсэн хуудас үйлдэж буй өртөөний ажилтан галт тэргэнд хэтрүү овортой ачаа байгаа бол хэтрүү оврын индексийг биечилсэн хуудсанд бичнэ;

16.6.11. хэрэв тухайн хэтрүү овортой ачааг зам болон дохиоллын засвар үйлчилгээ хариуцсан ажилтан дагалдан явах бол галт тэрэгний зохицуулагч зохих засвар үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгжүүдийн удирдлагад мэдэгдэнэ;

16.6.12. галт тэрэгний диспетчер хүнд жинтэй хэтрүү овортой ачаатай галт тэргийг явуулахын өмнө дараах үүргийг хүлээнэ:

- уул галт тэргийг өнгөрүүлэхэд өртөөд бэлэн эсэхийг шалгах;
- доод III-VI зэрэгтэй, хажуу IV-VI зэрэгтэй, хэт хэтрүү овортой ачаа явуулах тухай шийдвэрээр замын засвар үйлчилгээ хариуцсан аж ахуйн нэгжийн удирдлага шаардлагатай бол бусад байгууллагын удирдлагад мэдэгдэнэ.

16.6.13. ачааг хяналтын жаазтайгаар явуулахад замын замын мастер, бригадын дарга дагалдах бөгөөд шаардлагатай үед бусад байгууллагын ажилтныг дагалдуулж болно. Ачаа дагалдах этгээд нь зүтгүүрийн арын кабинаас ачааг хянаж явах бөгөөд шаардлагатай үед хяналтын жаазанд барилга байгууламж хүрсэн тохиолдолд галт тэргийг зогсоох дохиог машинчид өгнө. Хяналтын жаазтай ачаатай явж байгаа үед төхөөрөмж байгууламжийн хажуугаар өнгөрөхдөө галт тэрэгний хурд 40 км/цагаас ихгүй байна;

16.6.14. хэт хэтрүү овортой ачааг хяналтын жаазтайгаар тээвэрлэх галт тэрэг хоорондын замд 50 км/цагаас ихгүй хурдтай явна;

16.7. Хүнд жинтэй, хэтрүү овортой ачаа ачсан вагон, транспортеруудад сэлгээний ажил хийх, тэдгээрийг галт тэргэнд байрлуулах;

16.7.1. доод III-VI ба хажуугийн IV-VI зэрэгтэй хэтрүү овортой ачаа ачсан вагон ба транспортеруудад сэлгээний ажлыг 15 км/цагаас илүүгүй хурдтай гүйцэтгэнэ;

16.7.2. доод I-II ба хажуугийн I-III зэрэгтэй хэтрүү овортой ачаанаас бусад хэтрүү овортой ачааг урт бүрэлдэхүүнтэй галт тэргэнд холбохгүй байхыг хатуу анхаарч ажиллана;

16.7.3. хяналтын жаазтай вагоныг галт тэргэнд холбохдоо зүтгүүрийн ард буюу түүний дээд үзэгдэлтийг сайжруулахын тулд хоосон нэг тавцант вагоноор тусгаарлана. Доод ба хажуугийн VI зэрэгтэй хэтрүү овортой ачаа болон хэт хэтрүү овортой ачаатай вагоныг галт тэрэгний дунд хэсэгт хяналтын жаазтай вагоноос 35-аас доошгүй вагоны зайтай байрлуулна;

16.7.4. хяналтын жаазтайгаар тусгай галт тэргээр тусдаа зүтгүүртэй хэтрүү болон хэт хэтрүү овортой ачааг тээвэрлэхэд хяналтын жаазнаас 5 вагоноос ойргүй зайд байна. Тухайн ачааг галт тэрэгний төгсгөлөөс хоосон ба овор хэмжээнд багтсан нэгээс доошгүй вагоноор халхалсан байна;

16.7.5. доод III-V ба хажуугийн IV-V зэргийн хэтрүү овортой ачааг галт тэрэгний толгой ба сүүлээс нэгээс доошгүй хоосон буюу оворот багтсан вагоноор халхална;

16.7.6. 12 болон түүнээс олон голтой ачаатай транспортеруудийг /120 тн даацтай угсраа транспортеруудаас бусад/ галт тэргэнд байрлуулахад түүний 2 талд нь 40 тн-оос илүүгүй жинтэй 4 голт хоёроос доошгүй ачаатай буюу хоосон вагоноор халхална;

16.7.7. хоосон болон ачаатай 4 голт угсраа 120 тоннын даацтай транспортерийг галт тэргэнд халхалалтгүй тавина;

16.7.8. найм ба түүнээс олон голтой хоосон транспортеруудыг 3000 тонноос дээш жинтэй галт тэргэнд сүүлийн 1/4 хэсэгт байрлуулна. Бага жинтэй галт тэргэнд дээрх транспортерийг аль ч хэсэгт байрлуулж болно.

АРВАН ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

ЦИСТЕРН БОЛОН БУНКЕРТ ВАГОНД ШИНГЭН АЧАА ТЭЭВЭРЛЭХ

17.1. Цистерн болон бункерт вагонд юүлмэгээр тээвэрлэх ачааны жагсаалтыг тээвэрлэгч тогтооно. Уг жагсаалтад заагдаагүй бусад шингэн ачааг илгээгчийн гаргасан батламжаар тээвэрлэж болох бөгөөд уг батламжийг ачааг тээвэрлэхээс 6 сараас багагүй хугацааны өмнө тээвэрлэгчид ирүүлнэ.

17.2. Тээвэрлэлтэд ирүүлэх ачаа нь тухайн бүтээгдэхүүний зохих MNS EN 12561-1,2,3,4,5,6:2016 стандарт ба техникийн нөхцөлийг хангасан байна.

17.3. Төмөр замын тээврийн падаанд ачааны нэр, онцгой тэмдэглэл, ачааны шинж чанарын тухай мэдээллийг буруу бичсэнээс ачаа тээвэрлэх хөлс буурсан, төмөр замын тээврийн ашиглалт, хөдөлгөөний аюулгүй байдалд аюул үүсгэх нөхцөл бүрдсэн болон төмөр замын тээврээр тээвэрлэхийг хориглосон ачааг явуулснаас учирсан хохирлыг төлсөн эсэхийг үл харгалзан ачааг гэрээнд заасан торгуулийг тээвэрлэгчид ачаа илгээгч төлнө.

17.4. Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, тээвэрлэгч, суурь бүтэц эзэмшигчийн буруутай үйл ажиллагааны улмаас учирсан хор хохирлын хариуцлагыг буруутай этгээд хүлээнэ.

17.5. Цистерн ба бункерт вагонд тавигдах шаардлага:

17.5.1. шингэн ачааг тээвэрлэхэд тээвэрлэгч, ачаа илгээгч, хүлээн авагчийн эзэмшлийн буюу тээвэрлэгчээс түрээслэн авсан техникийн гэмтэлгүй тусгай цистерн /цаашид “эзэмшлийн цистерн”, “түрээсийн цистерн” гэх/, бункерт хагас вагоныг ашиглана;

17.5.2. бункерт вагонд зөвхөн өтгөн /унжрамтгай/ нефть бүтээгдэхүүн ба нефтийн коксыг тээвэрлэнэ. Ийм вагонд хатуу маркийн нефть, битум тээвэрлэхийг зөвшөөрөхгүй;

17.5.3. даац нь 120 ба 125 тонн, торхны багтаамж нь 140 ба 161 куб.м /калибрын хэв 61 ба 71/ “Бензин”, “Тунгалаг нефть бүтээгдэхүүн” хэв бичээстэй найман голтой цистерн, түүнчлэн даац нь 68 тонн, торхны багтаамж нь 85.6 куб.м /калибрын хэв 53/ “Бензин” хэв бичээстэй цистернийг зөвхөн бензин, керосин, дизелийн түлш болон бусад тунгалаг нефть бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэхэд хэрэглэнэ;

17.5.4. аюулгүй байдалтай холбоотой объектын гэрчилгээгүй цистерн вагон, бусад хөдлөх бүрэлдэхүүнийг нийтийн хэрэглээний төмөр замын тээвэрт хүлээж авахгүй.

17.5.5. цистерн, бункерт вагонд дараах тохиолдолд ачаа тээвэрлэхгүй байхыг хатуу анхаарна:

- төлөвлөгөөт засвар буюу торх болон торхны суурь магадлагаа хийхэд 1 сараас бага хугацаа үлдсэн байвал;
- үйлдвэрлэсэн үйлдвэрийн хэв бичээс болон вагоны дугаар нь тод бус байвал;
- вагоны гадна шат /вагоны хийцэд дурдсан байвал/, дамжих тавцан, ажлын талбай, хамгаалах хайс байхгүй буюу гэмтэлтэй байвал;
- цистерны торх, бункерт хагас вагонд гоожилт, сэргийлэх оньс, цутгах юүлэх торхны суурийн гэмтэл, цистерн, бункерт хагас вагоны уурын цамц цоорхой байвал;
- цутгах болон юүлэх нээлхийний таг дээр цууралт байвал;
- цистерны ачаалах нээлхийн тагны 2 болон түүнээс дээш боолт гэмтэлтэй эсвэл байхгүй, нээлхийн тагийг ломбодоход зориулсан сүвэгч байхгүй байвал;
- цистерны ачааны нээлхийн тагны нягтруулах чигжээс байхгүй бол;
- аюулын бичээс, тэмдэг, хэв бичээс, ялгах будалт байхгүй тохиолдод.

17.5.6. цистернийг үйлдвэрлэсэн үйлдвэрийн хүснэгтийн зэрэгцээгээр торх нь онцлох аюулын тэмдэг, бичээс болон будалттай байна.

17.5.7. эзэмшлийнхээ цистерны ёроол, жаазыг ногоон өнгөөр, торхыг тойруулж 300 мм өргөн цагаанаар будна.

Эзэмшлийн болон түрээсийн цистерны ёроолд:

“ _____-нд даруй
буцаана”,

/өртөө болон бүртгэлтэй суурь бүтцийн нэрийг заана/

харин доор нь “ _____ түрээслэн
авсан

/түрээслэгч эсхүл эзэмшигчийн нэрийг заана/

буюу эзэмшлийн _____ оны” гэсэн хэв бичээс тавина.

17.5.8. энэхүү журамд дурдсан шаардлагатай бичээс, хэв бичээс, түүнчлэн будалт, цистерны торхны онцолсон будалтыг эзэмшлийн болон түрээслэн авсан цистерныг эзэмшигч, түрээслэгч, тээвэрлэгчийн цистерныг тээвэрлэгч тус тус хийнэ;

17.5.9. энэхүү журмын дагуу цистерн вагонд шингэн ачааг тээвэрлэхэд аюултай ачаа тээвэрлэх нийтлэг нөхцөлийг дагаж мөрдөнө.

АРВАН НАЙМДУГААР БҮЛЭГ

ВАГОН, ЧИНГЭЛЭГ ЛОМБОДОХ

18.1. Энэхүү бүлгээр төмөр замаар тээвэрлэхээр ачигдсан вагон болон чингэлгүүдийг битүүмжлэх ажиллагааг зохицуулна.

18.2. Ломбо нь ачааг битүүмжлэх баталгаа болно. Вагон, чингэлэгт зүүсэн ломбо нь вагон, чингэлгээс түүний битүүмжлэлийг эвдэлгүйгээр авч болохооргүй байна.

18.3. Ломбодох нөхцөл:

18.3.1. вагоныг ломбодохын өмнө 2 талын хаалганы цүүг 250-260 мм-ээс багагүй урттай 6 мм-ийн голчтой зөөлрүүлсэн төмөр утсыг зориулалтын багажаар эрчилж, төмөр утсыг хаалганы цүүнд тавина. Эрчлээсийн тоо 9-өөс доошгүй байна. Чингэлгийг ломбодохын өмнө хаалганы бариулыг үүрэнд нь оруулан бүтэн оньсолж түгжээд 240-250 мм-ийн урттай 4мм-ийн голчтой зөөлрүүлсэн төмөр утсаар эрчилсний дараа ломбоны үзүүрийг хаалганы цүү цуурга хоёрын нүхээр нэвт сүвлэж ломбоны хоногонд шахаж оруулна. Түгжигдсэн эсэхийг утаснаас татаж шалгана. Ломбыг зүүхээс өмнө бүрэн бүтэн байдлыг шалгаж үзэх ба гэмтэлтэй ломбоор вагон, чингэлгийг ломбодохгүй байхыг хатуу анхаарч ажиллана.

18.3.2. вагон, чингэлгийг ломбодоод вагоны хуудсанд ломбоны тоо, хяналтын тэмдэглэл хийнэ. Вагон, чингэлгийн ломбо бүртгэлийн дэвтэрт энэ тухай тэмдэглэл хийнэ:

- ачааг тээвэрлэгчийн хүч хэрэгслээр ачсан бол тээвэрлэгчийн ломбоор;
- ачааг илгээгчийн хүч хэрэгслээр ачсан бол илгээгчийн ломбоор тус тус ломбодно.

18.3.3. илгээгчийн хүсэлтийн дагуу ачилтын дараа вагон, чингэлгийг төмөр замын байгууллагын ломбоор ломбодож болох ба хүсэлтийг бичгээр гарган ачилт хийх тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын дарга, орлогчоос зөвшөөрөл авна. Ийм тохиолдолд төмөр замын байгууллагын ломбыг илгээгчийн ломбо гэж тооцно;

18.3.4. ачаа нь суларсан вагон, чингэлгийг ачааны үлдэгдлээс бүрэн цэвэрлэж, хоосон вагон, чингэлэгт /битүү вагоны цүүг нэгдүгээр шүдэнд нь түгжиж/ эрээс тавина;

- тээвэрлэгчийн хүч хэрэгслээр буулгалтыг хийсэн бол тээвэрлэгч;
- ачаа хүлээн авагч буулгалтыг хийсэн бол ачаа хүлээн авагч тавина.

18.3.5. вагон, чингэлэгт ломбыг:

- битүү вагоны хоёр талын хаалга тус бүрт;
- цистерний ачаа юүлэх таганд;
- тогтмол дулаант вагоны ломбодох төхөөрөмж бүрт;
- хопперийг дээд нээлхий болон буулгах төхөөрөмж бүрт;
- чингэлгийн хаалганы босоо 2 /хоёр/ штангийг хооронд холбож;

- чингэлгийг, дардаг хаалганы түгжээний бариул тус бүрт тавина.

18.3.6. ачаа алдагдаж болзошгүй гэж үзвэл битүү вагоны дээд, хажуугийн болон хаалганы нээлхийд, цистерний агааржуулагч, ачааг юүлэх тагны нугас, доод хүйсэнд нэмж ломбо тавьж болно.

18.3.7. вагон, чингэлгийг дэс дараалсан дугаартай ломбоор ломбодно.

18.3.8. илгээх өртөөнд вагон, чингэлгийг задлан шалгах шаардлага гарсан тохиолдолд ачаа илгээгчийг заавал оролцуулах бөгөөд шалгаж дууссаны дараа дахин ломбодоход энэхүү журмын 18.3.1-т заасныг баримтална.

18.3.9. илгээх өртөөнөөс гэмтэлтэй ломботой болон буруу ломбодсон вагон, чингэлгийг явуулахгүй байх ба тээвэрлэгч тээвэрт хүлээн авахаас татгалзах эрхтэй.

18.3.10. зам зуурын өртөө болон хүрэх өртөөнд ломбоны зөрчил гэмтэлтэй вагон, чингэлэг ирсэн тохиолдолд ломбыг сольж ломбодон ерөнхий маягтын акт тогтоох ба энэ тухай вагоны хуудсанд тэмдэглэл хийж, тээвэрлэгчийн эрх бүхий холбогдох байгууллагуудад цахилгаанаар мэдэгдэнэ.

18.3.11. хүрэх өртөөнд вагон чингэлгийн тээврийн бичиг баримтан дахь ломбоны тэмдэглэл биет байдалтай зөрөх, түүнчлэн зам зуурын өртөөнд сольсон ломботой ачааг хүлээн авагчид олгохдоо тээвэрлэгчийн төлөөлөгчийг оролцуулна.

18.3.12. илгээгчийн ломботой вагон, чингэлэгтэй ачаанд тээвэрлэлтийн явцад хууль хяналт, гааль, мал эмнэлэг, хорио цээрийн байгууллагаас шалгалт хийж ломбо сольсон бол зохих актыг тогтоож, тээврийн бичиг баримтны зохих хүснэгтэд-тэмдэглэл хийнэ. Хүрэх өртөөнд уг ачааг хүлээн авагчид ломбоор нь хүлээлгэн өгнө.

18.3.13. задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачсан машин техник, тоног төхөөрөмжийн битүүмжлэгдсэн хэсгүүд болон амархан авагдах эд ангиудийг хийж битүүмжилсэн хайрцаг, савыг илгээгчийн ломбоор ломбодно.

18.3.14. хилийн өртөөдөд экспорт, импортоор болон транзитаар тээвэрлэгдэж байгаа вагон, чингэлгийн ломбыг Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээрт заасны дагуу хүлээлцэнэ.

18.4. Ломбыг дараах тохиолдолд зөрчил, гэмтэлтэй гэж үзнэ:

18.4.1. ломбоны утас тасархай байх;

18.4.2. ломбо хоногондоо дутуу орсон эсхүл огт ороогүй байх;

18.4.3. ломбоны дугаар, хяналтын тэмдэг, код балархай, тод бус байх;

18.4.4. ломбо хагарч цуурсан, бүрэн бүтэн байдал нь алдагдсан байх;

18.4.5. өөр өөр ломботой байх;

18.4.6. гадны нөлөөтэй байж болзошгүй зөрчил зэрэг болно.

18.5. Вагон, чингэлгээс ломбо эрчлээс төмрийг авах:

18.5.1. вагон, чингэлгээс троссон ломбыг авахдаа ломбоны утасны үзүүр орсны эсрэг талын угаар зориулалтын хайчаар тасалж авна. Ломбыг гэмтээж болзошгүй зүйлээр цохиж тасалж авахгүй байхыг хатуу анхаарч ажиллана.

18.5.2. вагон, чингэлгээс тугалган ломбыг авахад утсыг ломбоноос 3-4 см-ийн зайд тайрч авна;

18.5.3. вагон, чингэлгээс эрчлээс төмрийг авахад зориулалтын хайчаар эрчлээсийн угаар тасалж авна.

18.6. Ломбон дээр дараах тэмдэглэгээ байна:

- тээвэрлэгчийн эсвэл илгээгчийн товчилсон нэр, код;

- хяналтын тэмдэг ба дугаар;

- ломбоны төрөл;

■ үйлдвэрлэгч, тээвэрлэгч, илгээгчийн, ломбоны дугаар нь тус тусын хатуу хяналтад байна.

АРВАН ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ

АЧАА ХАМГААЛАХ

19.1. Төмөр замаар заавал харуул хамгаалалтад авах шаардлагатай ачааны тээвэрлэлтийг энэхүү бүлгээр зохицуулна.

19.2. Байнгын болон төлбөртэй хамгаалалттайгаар тээвэрлэгдэх ачааны хамгаалалтын хөлсийг тогтоож мөрдөх асуудлыг энэхүү журам, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журамтай уялдуулна.

19.3. “Паркийн харуул” гэж өртөөний зам, паркад ачаа, вагоныг хянаж, хамгаалах үүрэгтэй тээвэрлэгчийн эрх бүхий хамгаалалтын байгууллагын ажилтныг хэлнэ.

19.4. “Ачаа хамгаалагч” гэж хоорондын замд ачаа, вагоныг хянаж, хамгаалах үүрэгтэй тээвэрлэгчийн эрх бүхий хамгаалалтын байгууллагын ажилтныг хэлнэ.

19.5. “Ерөнхий маягтын акт” гэж ачаа тээвэрлэлтэд нөлөөлсөн эсвэл нөлөөлж болзошгүй шалтгааныг тогтоосон тээвэрлэгчийн баримт бичгийг ойлгоно.

19.6. Төмөр замаар илгээх болон хилийн өртөөнөөс хүлээн авснаас эхлэн хүрэх болон хилийн өртөөнд хүлээлгэн өгөх хүртэл тээвэрлэгчийн баталсан шийдвэр, жагсаалтад байгаа ачааны бүрэн бүтэн байдлыг хамгаалалтын эрх бүхий байгууллага хариуцна.

19.7. Ачааны бүрэн бүтэн байдлыг паркийн харуултай өртөөнд паркийн харуулаас ачааг хүлээн авч салбар замд хүлээлгэн өгөх хүртэл, салбар замаас ачааг хүлээн авч паркийн харуулд хүлээлгэн өгөх хүртэл өртөө хариуцна. Паркийн харуулгүй өртөөнд ачаа ирснээс эсвэл ачааг хамгаалагчаас хүлээн авч салбар замд хүлээлгэн өгөх хүртэл, салбар замаас хүлээн авснаас ачаа хамгаалагчид хүлээлгэн өгөх хүртэл өртөө хариуцна. Хамгаалалттай ачааг хүлээлцэх дэвтэрт бичсэн замналын хуудас, актаар хариуцлагыг тодорхойлно.

19.8. Ачаа, вагон хүлээлцэгч санамжид гарын үсэг зуралцсан агшнаас тээвэрлэгч, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч хооронд ачааг хүлээлцсэнд тооцно. Ачаа хүлээлцэхэд ачааны бүрэн байдал алдагдсан /ломбо гэмтэлтэй, сав боодол задарсан, вагоны хана, шал нээлхий, хаалга гэмтэлтэй онгорхой гэх мэт/ байдал илэрвэл энэ тухай санамжид тэмдэглэл хийж хүлээлцэнэ.

19.9. Харуул хамгаалалттай ирсэн ачаа хүлээлцэхэд түүний бүрэн бүтэн байдал алдагдсан зөрчил илэрвэл энэ тухай ерөнхий маягтын актыг 3 хувь бичнэ. Ерөнхий маягтын актын хувиудыг өртөө, эрх бүхий хамгаалалтын байгууллага тээврийн бичиг баримтад хавсаргана. Шаардлагатай тохиолдолд ерөнхий маягтын актыг гурав /3/-аас дээш хувь үйлдэж болно.

19.10. Хамгаалалттай ирсэн ачааны бүрэн бүтэн байдал алдагдсан шинж, тэмдэг бүхий гэмтлүүд /ломбо тасарсан, гэмтсэн, сав баглаа задарсан, вагоны хана, хаалга, шал, нээлхий, цүү цуурга гэмтсэн гэх мэт/ илэрвэл тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын болон цагдаагийн ажилтанг заавал байлцуулан акт тавина.

19.11. Хилийн өртөөгөөр дамжих тэсэрч дэлбэрэх “ВВ”, хортой “ЯВ” ачааг тээвэрлэгчийн хамгаалалтын байгууллагад хүлээлгэн өгөх ачааг хамгаалагч бүх л замын турш дагалдан хамгаалж, ачаа хүлээн авагчид хүлээлгэн өгнө.

19.12. Хамгаалалттай ачаатай зөрчилгүй чингэлгүүдийг вагонд ам дарж ачигдсан үед хамгаалалтад авах шаардлагагүй. Хамгаалалттай тээвэрлэх ачааны жагсаалтад ороогүй ачааг ачсан цистерн, их дунд даацны чингэлгүүдийг нэг удаагийн троссон ломбоор ломбодно. Хамгаалалтгүй ачаанд ачаа тээврийн ямар нэгэн зөрчил илэрсэн тохиолдолд тухайнгалт тэргэнд явсан ачаа хамгаалагч, машинч нархолбогдох мэдээллийг тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэнэ. Вагон болон чингэлгүүдийг тавьж 4-6 мм төмөр утсаар эрчлэн зөвхөн нэг удаагийн ломбоор ломбодож вагон хуудас болон тээврийн бичиг баримтад хяналтын дугаарыг тэмдэглэнэ. Ломбоны дугаар, хяналтын тэмдэг нь ижил байх шаардлагагүй.

19.13. Бензин, дизелийн түлшийг өртөөний зам дээр 1 цагаас дээш хугацаагаар зогссон тохиолдолд тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан паркийн харуулын хамгаалалтад өгч, явахад нь паркийн харуулаас хүлээж авна.

19.14. Паркийн харуул нь паркад байгаа бүх ачаа, вагоныг хамгаалах үүрэгтэй.

19.15. Паркийн харуулын ажлыг тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагуудын хооронд байгуулсан гэрээний үндсэн дээр зохицуулна.

19.16. Өртөө нь “ЯВ”, “ВВ” болон хамгаалалттай ачааг салбар замд эн тэргүүнд буюу технологит хугацаа дууссанаас хойш хоёр цагийн дотор тавьж өгнө.

19.17. Тээвэрлэгч нь хамгаалалттай ачаатай вагоныг нэг галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд 5-аас доошгүй байхаар зохицуулна.

19.18. Ашиглагдсан буюу хуучин автомашин, трактор, бусад техникийг хамгаалалтад авахгүй байж болно.

19.19. Тоолох боломжгүй байрлуулсан ачааг өртөө буюу илгээгчээс хүлээн авахдаа ерөнхий маягтын актаар хамгаалалтад авна.

19.20. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагууд нь задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачигдсан хайрцагтай тоног төхөөрөмжийн хайрцаг савны бүрэн бүтэн байдал, тоо ширхэгийг зааж хамгаалалттай ачаа хүлээлцэх дэвтэрт бичиж хүлээлцэнэ.

19.21. Ачааг тээвэрт хүлээн авч салбар замаас татсанаас эхлэн түүнийг хүлээн авагчид хүлээлгэн өгөх хүртэл Тээвэрлэгч /төмөр зам/, салбар замаас татах хүртэл салбар зам эзэмшигч ачааны бүрэн бүтэн байдлыг хариуцна.

19.22. Тээвэрлэх ачааны бүрэн бүтэн байдлыг хангахад тээвэрлэгч дараах үүргийг хүлээнэ:

19.22.1. нийтийн болон дагнасан хэрэглээний салбар замд ачигдсан ачаатай вагоныг тээвэрт хүлээн авсан буюу ачаатай вагоныг татаж авсан үеэс эхлэн ачааны бүрэн бүтэн байдлыг тээвэрлэгч хамгаалах үүрэгтэй;

19.22.2. ачаатай вагоныг өртөөний замд татаж ирмэгц тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан “хамгаалалттай ачааг хүлээлцэх дэвтэр”-т гарын үсэг зуралцаж паркийн харуулд хүлээлгэн өгнө;

19.22.3. паркийн харуулгүй өртөөнд ачаатай вагоныг өртөөний жижүүрийн байрны ойролцоо замд тавьж тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтанд хүлээлгэн өгөх хүртэл өртөөний жижүүр болон аль нэг ажилтны хамгаалалтад байлгана;

19.22.4. хамгаалалттай ачааг галт тэргэнд холбож илгээх үед галт тэрэгний биечилсэн хуудсанд тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан “хамгаалалттай” гэсэн тэмдэглэл хийж ачаа хамгаалагчаар гарын үсэг зуруулж, галт тэрэгний диспетчерт мэдэгдэн хамгаалалттай вагоны дугаар, хамгаалагчийн нэрийг бичнэ;

19.22.5. хамгаалалттай тээвэрлэгдэх ачаа бүхий галт тэргэнд харуул хамгаалалттай холбогдон гарсан зөрчлийг арилгаагүй, эсвэл ачаа хамгаалагчийг оройтуулан дуудаж, хүрэлцэн ирээгүй байхад галт тэргийг өртөөнөөс явуулахгүй байхыг хатуу анхаарч ажиллана;

19.22.6. өртөөний жижүүр нь хамгаалалттай ачаа явуулах тухай галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулагчид мэдэгдэж, галт тэрэгний диспетчерээс шийдвэр авмагц 1 цаг 30 минутын өмнө хамгаалагч дуудах шийдвэрийг холбогдох эрх бүхий байгууллагын жижүүрт утсаар мэдэгдэж, шийдвэрийн дэвтэрт мэдээлэл хүлээн авсан, өгсөн хүний нэр, албан тушаал, огноог тэмдэглэнэ;

19.22.7. ачаа хамгаалагч нь хамгаалах ачааг паркийн харуултай өртөөнд паркийн харуулаас, паркийн харуулгүй өртөөнд тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтнаас хүлээн авна;

19.22.8. задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачсан ачааны сав, баглаа, боодол нь бүрэн бүтэн байдалтайгаар байрын тоо ширхэг, ломбоны тоо, хяналтын дугаарыг зааж паркийн харуул болон ачаа хамгаалагчид хүлээлгэн өгнө;

19.22.9. өртөөнд ачаа тээврийн болон техникийн зөрчилтэй шалтгаанаар удаан зогсож байгаа ачаатай вагонуудыг шаардлага хангасан гэрэлтүүлэгтэй зам дээр тавьж зөрчлийг арилган паркийн харуулд хүлээлгэж өгнө. Зөрчлийг арилгах боломжгүй тохиолдолд ачаа, вагоны зөрчлийн байдлыг зааж ерөнхий маягтын актаар тодорхойлж паркийн харуулд хүлээлгэж өгнө;

19.22.10. паркийн харуул байхгүй өртөөнд ямар нэгэн шалтгаанаар вагон удаан хугацаагаар зогсоход хүрвэл өртөөний дарга галт тэрэгний диспетчерт мэдэгдэж харуул буюу ачаа хамгаалагч дуудуулж хамгаалалтад өгнө;

19.22.11. хамгаалалттай тээвэрлэгдэж буй ачааны бүрэн бүтэн байдал алдагдвал энэ тухай ачаа хамгаалагч нь өртөөний удирдлагад мэдэгдэх бөгөөд тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтнууд хамтран ачаа, вагоны байдлыг тодорхой тусгасан тээврийн буюу ерөнхий маягтын акт тогтоож, энэ тухай тээврийн бичиг баримтад тэмдэглэл хийж, актын нэг хувийг хавсаргана;

19.22.12. хүрэх өртөө паркийн харуултай байвал ачаа хамгаалагч ачааг шууд паркийн харуулд өртөөний ажилтны оролцоогүйгээр хүлээлгэн өгнө. Харин ачааны бүрэн бүтэн байдал алдагдсан болон ачаа тээврийн зөрчил илэрсэн тохиолдолд өртөөний ажилтны оролцоотойгоор хүлээлцэнэ;

19.22.13. хүрэх өртөөнд паркийн харуулгүй бол хамгаалалттай ирсэн ачааг тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан ачаа хамгаалагчаас хүлээн авч түүний замналын хүснэгтэд ачаа хүлээн авсан тухай тэмдэглэл хийж гарын үсэг зурна. Хамгаалагчаас ачаа хүлээн авахад ачааны бүрэн бүтэн байдал алдагдсан, эвдэрсэн, гэмтсэн ул мөр илэрвэл өртөөний ажилтан, ачаа хамгаалагч нар энэ тухай ерөнхий маягтын акт тогтоож гарын үсэг зурах бөгөөд ачааг хүлээн авагчид олгоход эрх бүхий ажилтныг заавал оролцуулна;

19.22.14. хамгаалалттай тээвэрлэгдэх ачааны нэрсийн жагсаалтад заасан ачааны тээврийн падааны дээд талд болон вагон хуудсанд “хамгаалалттай” гэсэн тэмдгийг тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан тавина;

19.22.15. өртөө бүр өөрийн нэр кодтой, “хамгаалалттай” гэсэн нэг загварын дардастай байна. Өөр төрлийн “хамгаалалттай” гэсэн тэмдэглэлийг хүчингүйд тооцно.

19.23. Тээвэрлэгдэх ачааны бүрэн бүтэн байдлыг хангахад галт тэрэгний диспетчер дараах үүргийг гүйцэтгэнэ:

19.23.1. галт тэрэгний диспетчер нь өртөөнөөс хамгаалалттай ачаа явуулахаас 1 цаг 30 минутын өмнө тухайн өртөөний жижүүрт галт тэрэг явах цаг, минутыг тодорхой зааж хамгаалагч дуудаж явуулах шийдвэр өгнө;

19.23.2. галт тэрэгний диспетчер нь хамгаалалттай ачааны тухай галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт вагоны дугаар, хамгаалагчийн нэр, “хамгаалалт” гэсэн тэмдэглэл хийж аялалын явцад хяналт тавина.

19.24. Тээвэрлэгдэх ачааны бүрэн бүтэн байдлыг хангахад хамгаалалтын эрх бүхий байгууллага дараах үүргийг хүлээнэ:

19.24.1. эрх бүхий байгууллага нь ачаа хамгаалагч болон паркийн харуулын ажил үүргийн хуваарийг зохион байгуулж зэвсэгт харуулаар хангана;

19.24.2. ачаа хамгаалагч болон паркийн харуулууд нь хоорондын замд болон өртөө зөрлөгүүд дээр хамгаалж буй ачаанд зөрчил гарвал эрх бүхий ажилтанд мэдэгдэж, үзлэг шалгалт хийлгэн ерөнхий маягтын акт тогтоолгон, боломжтой бол уг зөрчлийг арилгуулна;

19.24.3. ачаатай, чингэлэг вагоныг хүлээн авахад вагоны тэвш, дээвэр, шал, духны хана цоорхой эсэх, дотор талаас нь нөхсөн эсэх, хажуугийн болон дээд нээлхий бүрэн бүтэн, хаалга, цуурга зөв түгжигдсэн эсэх, эрээс утас, ломбоны утас шаардлага хангасан эсэх, хяналтын тэмдгүүд тодорхой зэргийг нарийвчлан шалгана;

19.24.4. задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачсан машин тоног төхөөрөмж, бусад техникүүдийн ломбоны жагсаалтуудыг үндэслэн хүлээж авна. Машин бусад техникийн амархан авагдах эд ангийн байдал, түүний дагалдах хэрэгсэл, тоо, хаана байрласныг тодорхой шалгаж авна;

19.24.5. вагоныг хамгаалалтад хүлээн авахдаа ямар нэг зүйлээр ханыг цохиж болохгүй. Машин болон ломбонд үзлэг хийхдээ машины бүхээг, тэвш, бусад эд ангийг зурагдахаас болгоомжилбол зохино;

19.24.6. эрх бүхий байгууллагын хамгаалах ачаа нь гэмтэлгүй бүтэн ломботой байх шаардлагатай;

19.24.7. эрх бүхий байгууллагын ажилтан өртөөний “хамгаалалтад ачаа хүлээлцэх дэвтэр”-т гарын үсэг зурсан агшнаас ачааг хамгаалалтад хүлээн авсанд тооцно;

19.24.8. энэхүү журмын хамгаалалттай тээвэрлэгдэх ачааны жагсаалтад заагдаагүй боловч тээвэрлэгчийн шийдвэр болон төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн хүсэлтээр төлбөртэйгээр ямар ч төрлийн ачааг хамгаалж болно.

19.25. Хоорондын замд хамгаалалттай тээвэрлэх ачааны жагсаалт:

▪ бүх төрлийн ашиглагдаагүй шинэ автомашин, трактор, машин механизм тэдгээрийн сэлбэг хэрэгсэл, бүх төрлийн чиргүүл;

- тэсэрч дэлбэрэх «ВВ», хортой «ЯВ», шингэрүүлсэн хий;
- ноос, ноолуур, савхи, торго түүгээр хийсэн өргөн хэрэглээний бараа;
- арьс, нэхий, ноолуур,ангийн үс;
- бүх төрлийн архи, дарс, спирт;
- галт зэвсэг, төрөл бүрийн ангийн буу, түүний сум хэрэгсэл;
- гадаад улсын төлөөлөгч болон дипломат байгууллагын ачаа;
- машины болон цахилгаан хөдөлгүүр, цахилгаан хэрэгсэл;
- хүнсний ачаа /гурил, үр тарианаас бусад/;
- тусгай тоноглол бүхий вагон, чингэлэг ;
- молибдены болон зэсийн баяжмал.

19.26. Паркийн зам дээр хамгаалах ачааны жагсаалт:

▪ бүх төрлийн ашиглагдаагүй шинэ автомашин, трактор, машин механизм тэдгээрийн сэлбэг хэрэгсэл, бүх төрлийн чиргүүл;

- тэсэрч дэлбэрэх «ВВ», хортой «ЯВ», шингэрүүлсэн хий;
- ноос, ноолуур, савхи, торго, түүгээр хийсэн өргөн хэрэглээний бараа;
- арьс, нэхий, ноолуур,ангийн үс;
- бүх төрлийн архи, дарс, спирт;
- галт зэвсэг, төрөл бүрийн ангийн буу, түүний сум хэрэгсэл;
- гадаад улсын төлөөлөгч болон дипломат байгууллагын ачаа;
- машины болон цахилгаан хөдөлгүүр, цахилгаан хэрэгсэл;
- хүнсний ачаа /гурил, үр тарианаас бусад/ ;
- тусгай тоноглол бүхий вагон, чингэлэг;
- бензин, дизелийн түлш;
- молибдены болон зэсийн баяжмал.

ХОРЬДУГААР БҮЛЭГ **ИЛГЭЭЛТИЙН ХАЯГ СОЛИХ**

20.1. Илгээлтийн хаяг солиулах тухай хүсэлтэд дараах өгөгдлүүдийг тодорхой тусгасан байна:

- ачааны нэр, жин /нэрийн код/;
- вагон болон илгээлтийн /падааны/ дугаар;
- илгээх өртөөний нэр /код/;
- анхны хүрэх өртөө, хүлээн авагчийн нэр /код/;

- ачаа илгээгчийн нэр, хаяг /код/;
- хүрэх зам, өртөөний нэр /код/;
- шинээр хүрэх зам, өртөөний нэр /код/;
- шинэ хүлээн авагчийн нэр хаяг /код/;
- тээвэрлэгчийн нэр /код/;
- хэтрүү овортой ачаа бол оврын зэрэг.

20.2. Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нь хаяг солих болсон шалтгаан, ачааны шинэ хүлээн авагч ачааг хүлээн авах тухай бичгэн зөвшөөрлийг хавсаргана.

20.3. Хаяг солих өртөөн дээр ямар байгууллага болон албан тушаалтан хаяг солих ачааны бичиг баримтыг бүрдүүлэх, тээврийн тооцоог хэрхэн хийх тухай заалтыг бичнэ.

20.4. Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч хуулийн этгээдийн илгээлтийн хаяг солих хүсэлтэд улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, албан бичгийн маягт /бланк/ дээр бичигдсэн байхаас гадна байгууллагыг төлөөлөх эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг, тэмдгээр баталгаажсан байна.

20.5. Илгээлтийн хаяг солилт хийхдээ төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн иргэн, хуулийн этгээдийн бичиг баримт, регистрын дугаар, шуудангийн хаяг, харилцах утасны дугаар, орлох падаан зэргийг бүрдүүлнэ.

20.6. Хаяг солих:

20.6.1. тээвэрлэгч нь илгээлтийн хаяг солих үйл ажиллагааг хаяг солих эрх бүхий этгээдийн зөвшөөрөл, хүсэлтийн үндсэн дээр зохион байгуулна;

20.6.2. хаяг солих, тээврийн бичиг баримт дахин үйлдэх ажиллагааг хүрэх өртөө, зам зуур болон орох хилийн өртөөдийн тооцооны газарт гүйцэтгэнэ;

20.6.3. илгээлтийн хаяг солилтыг шинэ буюу хуучин бичиг баримтаар солино. Хуучин бичиг баримтаар хаяг солиход зөвхөн чиглэлийн дагуу солино;

20.6.4. хэтрүү овортой болон аюултай /BB/ илгээлтийн хаяг солихыг зөвхөн тээвэрлэгч тухайн хүрэх өртөө нь аюултай ачааны тээвэрлэлтэд нээлттэй, зориулалтын замтай тохиолдолд зөвшөөрнө;

20.6.5. илгээлтийн хаяг солихыг дараах тохиолдолд зөвшөөрөхгүй:

- давтан буюу буцах чиглэлд /гэр ахуйн хэрэглэлээс бусад/;
- хөргүүрт галт тэргэнд тээвэрлэгдэж буй ачааны агааржуулалтын болон температурын дэглэм алдагдсан, ачаа гэмтсэн, муудсан, ломбоны зөрчилтэйн улмаас зам зуурын өртөөнд акт тавигдсан.

20.6.6. илгээлтийн хаяг солих хүсэлтийг биечлэн, эсвэл цахим хэлбэрээр тээвэрлэгчид ирүүлж болно. Хүсэлт гаргахад энэ журмын 20.1-д заасан өгөгдлийг заавал хамт өгнө;

20.6.7. хувийн эзэмшлийн болон түрээсийн хоосон вагоны хаягийг солиход ердийн журмаар гүйцэтгэнэ. Хөргүүрт чингэлэгт ачаа тээвэрлэхэд ердийн журмаар гүйцэтгэнэ;

20.6.8. нэг падаан /илгээлт/-тай бөгөөд вагонд бүлгээр ачигдсан болон замналаар тээвэрлэх ачааг нийтэд нь хаяг солиход ердийн журмаар гүйцэтгэнэ. Нэг падаантай бөгөөд тээш, ахуйн хэрэглээний бараанаас бусад ачаа ачсан чингэлэг, вагон болон замналаар тээвэрлэж байгаа ачаанаас ганц нэгээр нь салгаж хаяг солихгүй байхыг хатуу анхаарч ажиллана. Энэ тохиолдолд ачаа хүрэх өртөөнд очсоны дараа хаяг солихыг зөвшөөрнө;

20.6.9. шинээр хаяг сольсон хүрэх өртөөнд очиход сертификат буюу чанарын гэрчилгээнд заасан хугацаа нь хэтрээгүй тохиолдолд түргэн муудах, хялбар гэмтэх ачааны хаяг солихыг тээвэрлэгч зөвшөөрч болно;

20.6.10. илгээлтийн хаяг солиход ачаа хүргэх хугацааг тооцохдоо төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээрийн зохих заалтыг харгалзан үзнэ.

20.6.11. хүрэх өртөөнд ирсэн вагонтай ачааг өөр хүлээн авагчид хаяг солих бол ачаа хүлээн авахыг зөвшөөрсөн бичгэн хүсэлтийг анхны ачаа хүлээн авагч нь тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтанд өгснөөр гүйцэтгэнэ.

20.6.12. илгээлтийн хаяг солих тохиолдолд тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтны албан тоотын дугаар, гарын үсэг бүхий бичгэн зөвшөөрлийг хаяг солих өртөөнд хаяглан шуурхай шийдвэрийг өгнө. Орох хилийн өртөөнд болон зам зуурт илгээлтийн хаяг сольсон бол тээврийн бичиг баримтын зохих хүснэгтэд тэмдэглэл хийж явуулна.

20.7. Тээврийн бичиг баримт бүрдүүлэх, төлбөр тооцоо хийх:

20.7.1. ачааны хүрэх өртөө, хүлээн авагчийн хаяг өөрчилснөөс үүсэх төлбөр / үйлчилгээний хөлс, хураамж/ тооцоог тээврийн тарифын дагуу хийнэ;

20.7.2. ачааны хүрэх өртөө, хүлээн авагчийн хаяг өөрчлөн олгох үед ачаа хүлээн авагч бүх тооцоог хийж тээврийн бичиг баримтыг зарлагадсаны дараа шинэ хүлээн авагчид ачаатай вагоныг тавьж өгнө. Вагоны тавилт, таталтын тооцоог шинэ хүлээн авагчийн нэр дээр нээж вагоны тавилт, таталт болон ачааны ажиллагаанд зогсоосон вагоны төлбөр /үйлчилгээний хөлс, хураамж/-ийг хурааж авна. Өртөөн доторх салбар замын сонголтын хөлсийг мөрдөгдөж буй тарифыг үндэслэн тооцно. Төлбөрийг авах үндэс нь өртөөний эрх бүхий албан тушаалтны цохолттой бичгэн хүсэлт болно. Хүсэлтийг өртөөний бичиг хэрэгт хадгална;

20.7.3. падаанд заасан хүлээн авагч нь ачаа хүрэх өртөөнд байхгүй бол илгээгчийн заалтаар ачааны хаягийг хуучин бичиг баримтаар солих бөгөөд тээврийн хөлс, хураамжийг шинээр хүрэх өртөөнд хүлээн авагчаас хурааж авна;

20.7.4. орох хилийн өртөө буюу зам зуурт яваа ачааны хаяг солиход хаяг солилтын хураамж болон бусад ажил үйлчилгээний хөлсийг ачаа хүлээн авагчаас авна;

20.7.5. вагоныг буулгалтад тавьсны дараа хаяг солих шийдвэрийг авбал буулгалтад вагон тавьсан агшнаас хаяг солих шийдвэр авч бичиг баримт бүрдүүлэх хүртэл вагон ашиглалтын хөлс болон бусад хураамжийн хөлсийг тарифын дагуу тооцож хураана. Ачаа хүрэх өртөөнд ирсэн вагоныг хаяг солиулах тухай хүлээн авагч хүсэлт гарган өгсөн агшнаас хаяг солих шийдвэр хүлээн авч, илгээгч шинээр бичиг баримт бүрдүүлэх хүртэл хугацааны вагон ашиглалтын хөлсийг авна;

20.7.6. шинэ бичиг баримтаар хаяг солилт хийхэд хүсэлт гаргасан этгээд хуучин бичиг баримтаар төлбөр тооцоог хийж дуусгасны дараа шинэ бичиг баримт үйлдэх ба тооцоог хийнэ.

20.8. Импортын ачааны хаяг солих нэмэлт нөхцөл:

20.8.1. импортын ачааны хаяг солиход олон улсын ачааны харилцааны хэлэлцээрийн дагуу гүйцэтгэнэ. Улсын хилээр орж ирэх импортын ачааны хаягийг солихдоо энэ журмын 20.8.3-д зааснаар ачааны хаяг солих шийдвэрийг өртөөнд урьдчилан өгөх ба хаяг солилтыг гаальд мэдүүлэхээс өмнө гүйцэтгэнэ;

20.8.2. ачааг гаальд мэдүүлж ачааны манифест бичигдэж гаалийн хяналт хийгдсэний дараа хаяг солилт хийгдэх бол хүлээн авагчийн хүсэлтээр манифестэнд хийсэн гаалийн байгууллагын тэмдэглэл зөвшөөрлийг үндэслэн гүйцэтгэнэ. Энэ тухай төмөр замын байгууллага тээврийн бичиг баримтад тэмдэглэл хийнэ;

20.8.3. импортын ачааны хаягийг орох хилийн өртөөнд солиход гаалийн хяналтын тэмдгээр хуучин бичиг баримтаар, хүрэх өртөөнд ачааг олгох гаалийн байгууллагын зөвшөөрсөн тухай зохих тэмдэг тээврийн бичиг баримтад дарагдсаны дараа шинэ бичиг баримтаар тус тус солино;

20.8.4. тээвэрлэх ачаа нь хүний эрүүл мэнд, амь нас, байгаль орчин, галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдалд аюул учруулах болон төмөр замын тээврийн тасралтгүй үйл ажиллагааг саатуулахаар бол аливаа учирч болзошгүй аюул, хохирлоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор мэргэжлийн хяналтын болон гаалийн байгууллагууд, ачаа илгээгч, хүлээн авагчтай урьдчилан тохирохгүйгээр тээвэрлэгчийн шийдвэрээр

хаяг сольж буулгуулна. Ачааны хаягийг сольж буулгуулах болсон талаар тээвэрлэгч нь мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, гаалийн байгууллага, хүлээн авагч, илгээгчид болон илгээсэн өртөөнд яаралтай мэдэгдэнэ;

20.8.5. шаардлагатай тохиолдолд экспортын ачааны хаяг солиход тухайн ачаа явж буй төмөр замын хилийн болон холбогдох өртөө, эрх бүхий газарт нь цахилгаан явуулж асуудлыг шийдвэрлүүлнэ;

20.8.6. шинэ бичиг баримтаар хаяг солиход вагоны ломбо хөндөгдөөгүй тохиолдолд илгээгчийн ломбыг авах шаардлагагүй. Энэ тохиолдолд тээврийн падааны “ачааны нэр” гэсэн хүснэгтэд ачааны хаяг солиулж буй этгээдээр илгээгчийн ломбо өөрчлөөгүй гэсэн тэмдэглэл хийлгүүлнэ. Гэхдээ хаяг солиулах этгээд болон гааль, хяналтын байгууллага ачааг шалгах шаардлагаар вагоныг онгойлгосон тохиолдолд өртөө болон салбар зам эзэмшигч нь шинэ ломбо тавина.

ХОРИН НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

НИЙТИЙН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ЗАМ, АГУУЛАХ, ТАЛБАЙД АЧАА ХАДГАЛАХ

21.1. Нийтийн хэрэглээний зам, агуулах, талбайд ачааг тээвэрлэлтэд хүлээн авах, буулгах, олгох задгай болон битүү агуулахад хадгалах ажиллагааг тээвэрлэгч буюу суурь бүтэц эзэмшигч үйлчлүүлэгчийн хооронд байгуулсан гэрээгээр зохицуулна. Гэрээний үлгэрчилсэн загварыг тээвэрлэгч буюу суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

21.2. Нийтийн хэрэглээний зам, талбайн задгай агуулахад хадгалагдах ачааны жагсаалтыг тээвэрлэгч буюу суурь бүтэц эзэмшигч тогтооно.

21.3. Нийтийн хэрэглээний зам, агуулах, талбайд аюултай ачаа ачих, буулгах, хадгалах ажиллагааг Төмөр замаар аюултай ачаа тээвэрлэх, ачиж буулгах, хадгалах журмаар зохицуулна.

21.4. Нийтийн хэрэглээний замд ачилт буулгалтын ажиллагааг тээвэрлэгч, суурь бүтэц эзэмшигчийн болон ачилт буулгалтын машин механизмтай иргэн, хуулийн этгээдийн хүчээр ачаа илгээгч, хүлээн авагчтай байгуулсан гэрээний дагуу гүйцэтгэнэ.

21.5. Тээвэрлэгч, ачаа болон чингэлгийг нийтийн хэрэглээний замд тавьж буулгаснаас 24 цагаас дээш хугацаанд тарифт заасны дагуу ачаа хүлээн авагчаас хадгаламжийн хураамж авна.

21.6. Нийтийн хэрэглээний замд тусгай зориулалтын хөргүүрт вагон болон чингэлгээр ирсэн түргэн гэмтэх, муудах ачааг ачаа хүлээн авагчид шууд олгоно.

21.7. Нийтийн хэрэглээний зам, агуулах, талбайд ачаа хадгалуулагч нь гэрээнд заасан хугацаанд ачаагаа татаж авахгүй хүндрэл учруулбал гэрээнд заасан хэмжээгээр торгуулийн хариуцлага хүлээлгэж, тээвэрлэгчийн тогтоосон тарифын дагуу хураамжийг нөхөн төлүүлнэ.

ХОРИН ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ДАГНАСАН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ЗАМД ВАГОН ТАВЬЖ ӨГӨХ, ТАТАЖ АВАХ

22.1. Дагнасан хэрэглээний зам бүхий байгууллага аж ахуй нэгж, иргэд болон тээвэрлэгчийн хоорондын харилцаа /салбар зам ашиглах, вагон тавих, татах, ачаа вагон хүлээлцэх, сэлгээ хийх гэх мэт/ гэрээгээр зохицуулагдана.

22.2. Дагнасан хэрэглээний салбар зам ашиглах гэрээ ба вагон тавих татах гэрээний үлгэрчилсэн загварыг тээвэрлэгч тогтооно.

22.3. Дагнасан хэрэглээний салбар зам ашиглах гэрээ болон вагон тавих татах гэрээг 1 жилээс илүүгүй хугацаагаар байгуулна.

22.4. Дагнасан хэрэглээний зам ашиглах, вагон тавих, татах гэрээний хүчинтэй хугацаа дуусахаас нэг сараас доошгүй хугацааны өмнө эзэмшигч буюу дайвар үйлчлүүлэгчтэй хамтран тээвэрлэгч шинэ гэрээний төсөл боловсруулж эхэлнэ.

22.5. Дагнасан хэрэглээний зам дээр байрласан төхөөрөмж, байгууламж, цогцолборууд нь тээвэрлэлтийн хэмжээнд тохирох сэлгээний болон ялгах, ачаа ачих, буулгах ажиллагааг жигд явуулах, түүнчлэн хөдлөх бүрэлдэхүүн болон ачааны бүрэн

бүтэн байдлыг хангахуйц байна. Эдгээр төхөөрөмж, байгууламж, цогцолборууд нь барилга ойртолтын оврын шаардлагад нийцсэн байна.

22.6. Дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигчийн ачих, буулгах талбай нь шаардлага хангасан гэрэлтүүлэгтэй байна.

22.7. Дагнасан хэрэглээний замд вагон тавьж өгөх, татаж авах ажиллагаа:

22.7.1. дагнасан хэрэглээний салбар замд вагон тавих, татах ажиллагааг тээвэрлэгчийн, зам эзэмшигчийн эсхүл түрээсийн зүтгүүрээр гүйцэтгэнэ;

22.7.2. тээвэрлэгчийн зүтгүүрээр үйлчилж байгаа үед вагон тавих, татах ажиллагааг гэрээнд заасны дагуу гүйцэтгэнэ;

22.7.3. салбар замд вагон тавих, татах ажиллагааг тээвэрлэгч зам эзэмшигчтэй тохиролцсон хүлээлцэх замд гүйцэтгэх ба уг зам нь нийтийн болон дагнасан хэрэглээний байж болно;

22.7.4. салбар замд вагон тавьж өгсөн, татаж авсаны хөлсийг тухайн өртөөний тэнхлэгээс эхлэн үйлчилсэн зайгаар бодож ачаа тээвэрлэх тарифын дагуу авна.

22.8. Дагнасан хэрэглээний замын ажлын технологийг өөрчлөхөд гэрээнд шаардлагатай нэмэлт, өөрчлөлтүүдийг оруулна. Дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигч өөрчлөгдөхөд гэрээг шинэчлэн хийнэ.

22.9. Дагнасан хэрэглээний замд ажиллах төмөр замын ажилтан төмөр замын тээврийн хууль тогтоомж, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журмын мэдлэгийг эзэмшиж, шалгалтад хамрагдсан байна.

22.10. Дагнасан хэрэглээний зам болгон техникийн паспорт, хавтгай, дагуу огтлол, цогцолборын зурагтай байна. Техникийн паспортонд гэрчилгээнд замын дээд бүтэц, төхөөрөмж, пүү, вагон ачаалах, буулгах, цэвэрлэх, угаахад зориулсан болон түүнчлэн үйлдвэрийн төмөр замын өртөө, дов, довцог, татах зам, галт тэрэг, сэлгээний ажилд хэрэглэж буй дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын байгууламж бусад туслах байгууламж, механизмын техникийн шинж төрхийг заасан байна.

22.11. Шинэ объект, тоног төхөөрөмж ашиглалтад оруулах, татан буулгахад дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигч тухайн замын техникийн паспортонд зохих өөрчлөлтийг оруулна. Техникийн паспортын нэг хувийг тээвэрлэгчийн болон суурь бүтэц эзэмшигчид өгнө. Тухайн өртөөний техник захирамжийн актын хавсралт, дагнасан хэрэглээний замын хүснэгтэд суурь бүтэц эзэмшигч өөрчлөлт оруулна.

22.12. Төмөр замын тээврийн хяналтын улсын байцаагч дагнасан хэрэглээний зам, хөдлөх бүрэлдэхүүн, чингэлэгийн техникийн болон хөдөлгөөний аюулгүй байдал, төмөр замын тээврийн ашиглалтын үйл ажиллагаа, вагон, чингэлэгт ачаа ачих, буулгах ажлыг гүйцэтгэлд хяналт шалгах хийх эрхтэй. Шалгалтын явцад илэрсэн зөрчлийг арилгуулахаар тавьсан шаардлагыг суурь бүтэц эзэмшигчийн зохих албан тушаалтан заавал биелүүлнэ.

22.13. Дагнасан хэрэглээний зам дээр хөдөлгөөний аюулгүй байдал, хөдлөх бүрэлдэхүүн, чингэлэгийн техникийн болон ачааны бүрэн бүтэн байдалд нөлөөлөхүйц гэмтэл, зөрчлийг илрүүлбэл улсын байцаагч акт тавина.

22.14. Улсын байцаагчийн тавьсан актын үндсэн дээр суурь бүтэц эзэмшигчийн зохих албан тушаалтан гэмтлийг арилгаж дуустал тухайн салбар зам дээр эсвэл уг актад заасан хэсэгт хөдлөх бүрэлдэхүүн тавьж өгөхгүй.

22.15. Өртөө, зөрлөгийн замд өөр салбар замаар дамжин холбогдож буй нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам бүхий иргэн, хуулийн этгээдийн замд вагон тавьж өгөх, татаж авахад үндсэн буюу эхний хэрэглэгч нь дайвар буюу дараагийн хэрэглэгчдийн үйл ажиллагаанд саад учруулахгүйгээр ажлыг гүйцэтгүүлнэ.

22.16. Эзэмшигчийн буюу бусдын эзэмшлийн дагнасан хэрэглээний замд өөрийн эзэмшлийн агуулах талбайтай иргэн, хуулийн этгээдийн вагон, чингэлгийг тавьж, татах ажиллагааг үндсэн эзэмшигч хоорондын хэлцлийг үндэслэн зохицуулна.

22.17. Вагон, чингэлгийн эргэлтийн технологийн хугацаа, вагонд ачаа ачих, буулгах үлгэрчилсэн технологийн нормыг боловсруулах, тодорхойлох зааврыг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно.

22.18. Дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигч нь нэг өртөөнд хэд хэдэн дагнасан хэрэглээний замтай байвал зам тус бүрт болон нэгдсэн гэрээ байгуулж болно.

22.19. Гэрээг дахин байгуулахад маргаантай асуудал гарсан тохиолдолд түүнийг шийдтэл урьд нь байгуулсан гэрээний хүчинтэй хугацааг сунгах тухай талуудын хэлэлцээр байвал урьд байгуулсан гэрээгээр бүх асуудлыг зохицуулна.

22.20. Тээвэрлэгч нь дагнасан хэрэглээний зам ашиглах гэрээ, вагон тавих, татах гэрээгээр хүлээсэн эрх, үүрэг болон гэрээ байгуулах эрхийг нийтлэг гэрээний үндсэн дээр суурь бүтэц эзэмшигчид шилжүүлж болно. Энэ тохиолдолд суурь бүтэц эзэмшигч нь дагнасан хэрэглээний зам ашиглах гэрээ, вагон тавих, татах гэрээний үүргийн дагуу тээвэрлэгчийг төлөөлөн ачаа илгээгч, хүлээн авагч, дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигчтэй харилцана.

ХОРИН ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ **САНАМЖ ХӨТЛӨХ**

23.1. Үйлчлүүлэгч иргэд, байгууллага, хуулийн этгээдийн ачаа тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд зориулж вагоныг нийтийн болон дагнасан хэрэглээний замд ачилт, буулгалтад тавьж өгөх, татаж авах үед Монгол Улсын үндэсний стандартыг хэрэгжүүлэн ажиллах, санамжийг үнэн зөв цаасан ба цахим хэлбэрээр хөтөлнө.

23.2. Санамж нь вагон чингэлгийн ачилт, буулгалт /хүлээлгэх/-д байсан болон сэлгээний ажиллагаанд зарцуулсан хугацааг зөв тодорхойлох төлбөр тооцооны анхан шатны баримт болно. /Дөрөвдүгээр хавсралт/.

23.3. Салбар замд вагоныг ачилт, буулгалтад тавьж өгөх, санамж нээх:

23.3.1. санамжийг тээвэрлэгч байгууллагын эрх бүхий ажилтан үйлдэнэ. Санамжийг 3 хувь үйлдэх бөгөөд нэг хувийг вагон таталт тавилтын хүснэгтэд хавсаргаж, хоёр дахь хувийг ачаа хүлээн авагч, илгээгчид өгч, үлдэх хувь өртөөний тооцооны газарт үлдэнэ;

23.3.2. санамжид вагон, чингэлгийн дугаар, вагоныг тавьж өгсөн, татаж авсан зүтгүүрийн эзэмшигч, салбар замын нэр, ачаа илгээгч, хүлээн авагчийн нэр, вагоныг ачилт, буулгалтад тавьж өгсөн, ачиж буулгаж дууссан болон сэлгээ хийсэн цагийг заана;

23.3.3. өөрийн эзэмшлийн салбар замтай ачаа хүлээн авагчийн хаягаар ирсэн вагоныг ачилт, буулгалтад тавьсан цагаар, импортоор ирсэн ачаатай гадаад паркийн вагоныг өртөөнд ирсэн цагаас технологит цагийг хасаж санамж нээж тээвэрлэгч болон төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн эрх бүхий ажилтан нар харилцан гарын үсэг зурж баталгаажуулна;

23.3.4. салбар замд вагон, чингэлгийг тавих үед техникийн болон ломбо, задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачсан ачааны байдал, зөрчил гэмтэлтэй эсэхийг тээвэрлэгч, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч талууд хамтран шалгаж, гэмтэлтэй бол зөрчлийн талаар заасан тэмдэглэлийг санамжид эрх бүхий ажилтнууд хийнэ. Зөрчилгүй бол тэмдэглэл хийхгүй;

23.3.5. нийтийн хэрэглээний замд бүлгээр ачилт буулгалтад тавигдсан вагоны ачаа хүлээн авагч, илгээгч нь өөр байвал тус бүр дээр санамж нээнэ;

23.3.6. нийтийн хэрэглээний замд ачилт буулгалтад тавьж өгөх вагоныг тавьсан, татсан жинхэнэ цагаар санамж нээх, хаах бөгөөд энэ тухай өртөө, ачих буулгах ажил хариуцсан эрх бүхий байгууллагуудын хооронд байгуулсан вагон тавилт, таталтын гэрээнд тодорхой тусгасан байна.

23.4. Вагон ашиглалтын хөлс тооцох, санамж хаах:

23.4.1. салбар замд тавьсан вагон, чингэлгийг ачиж, буулгаж дууссан цагийг санамжид тэмдэглэж хоёр талын эрх бүхий ажилтнууд гарын үсэг зурж баталгаажуулна;

23.4.2. салбар замд тавьж өгсөн вагон, чингэлгийг ачиж, буулгаж тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан шалгах үед ачааг бүрэн буулгаж вагон, чингэлгийг цэвэрлээгүй, бэхэлгээний материалыг бүрэн аваагүй, хаалга нээлхийг хааж түгжээгүй, хуучин ломбо, эрчлээс төмөр утас, ачааны наадсыг аваагүй байх, ломбоны гэмтэлтэй, задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр ачсан ачааны бэхэлгээ шаардлага хангахгүй, ачааны сав, баглаа, боодол нь тээвэрлэлтийн бүрэн бүтэн байдлыг хангаж чадахааргүй байвал ачааг тээвэрт хүлээн авалгүй санамжийг хаалгүйгээр үлдээнэ;

23.4.3. салбар замд ачилт, буулгалтад тавьсан вагон, чингэлгийг ачаа илгээгч, хүлээн авагч эвдэж гэмтээсэн, эд анги нь алга болсон байвал тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан нь энэ тухай техникийн гэмтлийн акт тогтоож ачаа хүлээн авагч, илгээгчийн ажилтнаар гарын үсэг зуруулж баталгаажуулна. Хүлээн авагч, илгээгчийн ажилтан гарын үсэг зурахаас татгалзвал санамж хаахгүйгээр үлдээн, энэ тухай холбогдох хүмүүст мэдэгдэж арга хэмжээ авна;

23.4.4. тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан нь ачсан, буусан вагоны санамжийг хаахдаа "Ачиж, буулгаж дууссан" гэсэн хүснэгтэд буулгаж дууссан цагийг бичиж гарын үсэг зурж баталгаажуулан, тооцооны газарт өгнө. Ачаа илгээгч, хүлээн авагч нь санамж хаагдсан даруйд тооцооны газарт холбогдох төлбөр, тооцоог хийнэ;

23.4.5. ачаа илгээгч, хүлээн авагч түрүүчийн ачсан, буулгасан вагоныг хэсэгчлэн татаж авах тухай "Салбар замд вагон тавих, татах гэрээ"-нд заасан бол санамжийг хэсэгчлэн хааж, хэсэгчлэн авсан вагон тус бүр дээр тавилт, таталтын хөлсийг тооцон авна. Энэ тухай салбар замд вагон тавих, татах гэрээнд тусгана.

23.5. Хүлээлгийн санамж хөтлөх:

23.5.1. вагон, чингэлгийг хүлээн авагчийн замд доорх шалтгаанаар тавьж өгөөгүй тохиолдолд өртөөн дээр хүлээлгийн санамжийг галт тэрэг ирсэн цагаас технологит ажиллагааны цаг дууссаны дараа нээнэ:

а. ачаа хүлээн авагч нь өөрийн мэдлийн салбар замгүйгээс вагоныг буулгалтад тавьж өгөх боломжгүй;

б. салбар зам нь эвдрэлтэй, техникийн гэмтэлтэй, арчилгаа, үйлчилгээ хийгээгүйгээс, техникийн шаардлага хангахгүй байгаагаас сэлгээний хөдөлгөөнд хаасан;

в. ачаа илгээгч, хүлээн авагчийн салбар замтай агуулахад ачилт буулгалтын фронтын хэмжээгээр вагоныг тавиад цаана нь хүлээгдэж байгаа үлдэгдэл вагонд;

г. гааль, худалдаа, мал эмнэлэг, ургамал хорио цээрийн байгууллагаас улсын хилээр оруулахыг хориглосон ачаа хилээр орж ирэх, импортоор ирсэн ачааны гааль, худалдааны татвар, тээвэрлэлтийн хөлс төлөгдөөгүй болон бусад шалтгаанаар хилийн болон бусад өртөөдөд саатуулагдан зогсож байгаа вагонуудад;

д. ачаа ирэх үед хүлээн авагч нь олдохгүй хаяг тодорхойгүй эсвэл ачаа нь хүлээн авагчийн ажлын бус цагаар /нийтээр амрах баяр, амралтын өдөр/ ирснээс ачаа ирсэн тухай мэдэгдэх боломжгүй болсон тохиолдолд ачаа ирсэн тухай падааны зохих хүснэгтэд тэмдэглэл хийж 12 цагийн дараа санамж нээнэ.

23.5.2. тээвэрлэгч нь ачилт, буулгалтад ирсэн вагонуудыг цаг тухайд нь тавьж өгч чадаагүй, өртөөн дээр зогсоох тохиолдолд хүлээлгийн санамж нээнэ. Санамжийн "тайлбар" гэсэн хүснэгтэд Ерөнхий маягтын актны дугаарыг бичнэ.

23.6. Төлбөр тооцоо хийх:

23.6.1. байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдийн буюу тээвэрлэгчийн эзэмшлийн салбар зам, өртөө хоорондын зам, ачааны ажиллагаа хийгддэггүй өртөө, зөрлөгт ачилт буулгалтад вагоныг тавьж өгөх, татаж авахад санамжийг үйлдэж тарифын мөрдлөгийн дагуу холбогдох төлбөр, тооцоог бодож авна;

23.6.2. санамж нь ямар ч засваргүй хөтлөгдөх бөгөөд гарын үсгүүд нь бүрэн зурагдаж зөв бичигдсэн эсэхийг тооцооны ажилтан шалган хүлээн авч тээврийн төлбөр тооцоог хийнэ;

23.6.3. тээвэрлэгч нь вагонуудыг ачилт, буулгалтад тавьж өгч чадаагүй хүлээлгэн саатуулсан тохиолдолд ерөнхий маягтын актыг үйлдэн санамжийн цагаас хасаж тооцно. Ерөнхий маягтын актад өртөөний удирдах албан тушаалтан хяналт тавина;

23.6.4. бүлэг вагонд нэг санамж нээсэн тохиолдолд “Салбар замд вагон тавих, татах гэрээ”-нд вагоныг хэсэгчлэн татаж авах тухай заасан бол санамжийг хэсэгчлэн хаасан вагон тус бүрээр тавилт, таталтын хөлсийг тооцон авна;

23.6.5. энэхүү журмын 23.5.1-ийн “а, б, в, д”-д заасан үндэслэлээр хүлээлгийн санамж нээсэн тохиолдолд тарифын мөрдлөгийн дагуу холбогдох төлбөр, тооцоог илгээгч буюу хүлээн авагч хариуцан төлнө;

23.6.6. энэхүү журмын 23.5.1-ийн г-д заасан үндэслэлээр хилийн өртөөнд вагон саатуулсан тохиолдолд буруутай байгууллага, иргэн, хуулийн этгээд вагон ашиглалтын хөлсийг төлнө.

ХОРИН ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ АЧАА ИРЭЛТИЙН МЭДЭГДЭЛ

24.1. Төмөр зам нь хүрэх өртөөнд ачаа ирсэн тухай 12 цагийн дотор ачааны нэр, вагоны болон чингэлгийн тоог дурьдаж ачаа хүлээн авагчид мэдэгдэнэ.

24.2. Ачаа ирсэн тухай мэдээллийг утас, факс, электрон шуудангаар тус тус дамжуулж болно.

24.3. Ачаа ирэлтийн тухай мэдээллийг ачаа хүлээн авагчид салбар зам ашиглалтын болон салбар замд вагон тавьж өгөх, татаж авах тухай гэрээнд заасны дагуу мэдэгдэнэ. Мэдэгдэлд вагоны дугаар, илгээлтийн дугаар, ачааны нэр, ирсэн огноо, цагийг зааж бичнэ.

24.4. Ачааны мэдэгдлийг тусгай дэвтэрт тэмдэглэнэ.

24.5. Мэдэгдлийн дэвтэрт мэдэгдэл хүлээн авсан огноо, цаг минут, албан тушаалтны нэр, утасны дугаарыг бичиж тэмдэглэнэ.

24.6. Ачаа ирсэн тухай мэдэгдэж тээврийн бичиг баримтад тэмдэглэл хийж хуанлийн дардас дарна.

ХОРИН ТАВДУГААР БҮЛЭГ АЧААГ ХҮЛЭЭН АВАГЧИД ОЛГОХ

25.1. Тээвэрлэлттэй холбогдсон бүх төлбөр тооцоог ачаа хүлээн авагч хийж дууссаны дараа тухайн байгууллагын баталгаажсан итгэмжлэлтэй төлөөлөгчид итгэмжлэл болон орлох падааныг үндэслэн ачааг олгоно. Үйлдвэр, аж ахуйн нэгж, байгууллага өөрийн хаягаар ирсэн ачааг авах эрхийг нотолсон нэг удаагийн буюу байнгын итгэмжлэхийг өөрийн төлөөлөгчид өгч тээвэрлэгчид ирүүлнэ. Итгэмжлэлд байгууллага, аж ахуйн нэгж, компанийн дарга /захирал/, ерөнхий нягтлан бодогч нар гарын үсэг зурж тэмдэг дарж баталгаажуулсан байна. Нэг удаагийн итгэмжлэлийг байгууллага, аж ахуйн нэгж тодорхой илгээлтийн ачаа авахад олгох бөгөөд түүнийг өртөө замын хүснэгтэд хавсаргана. Тодорхой хугацаагаар олгогдсон итгэмжлэл нь итгэмжлэгдсэн хүний фото зурагтай, хугацаа заасан байх бөгөөд төмөр замын байгууллагад хоёр хувийг ирүүлнэ. Тодорхой хугацаагаар олгогдсон итгэмжлэлийн нэг хувийг өртөөний хэрэгт хадгалах ба хоёр дахь хувийг эзэнд нь буцааж өгнө. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын ажилтан итгэмжлэлийг хувийн үнэмлэхтэй нь тулган шалгаж хүлээн авагчид ачааг олгоно.

25.2. Ачаа хүлээн авагч тээвэрлэлтийн тооцоог хийж дууссаны дараа падаан, замын хүснэгтэд гарын үсэг зуруулж, падааныг түүнд олгох бөгөөд замын хүснэгтэд ачаа олгосон огноо, итгэмжлэхийн дугаар, түүнчлэн тооцооны дансны дугаар, банкны нэрийг бичнэ. Замын хүснэгтийн зохих хүснэгтэд “ачааг тээвэрлэлтийн бичиг баримтаар бүрэн олгов” тэмдэглэл хийж ачаа хүлээн авагчаар гарын үсэг зуруулж хүрэх өртөөний хуанлийн тэмдэг дарна. Зам зуурын тээврийн актанд бичсэн мэдээлэл үнэн зөв бол “ачааг өртөөнд-ны өдөр тогтоосон дугаарын актаар олгов” тэмдэглэл хийнэ.

25.3. Ачаатай вагоныг нийтийн хэрэглээний ба дагнасан хэрэглээний зам, талбайд тээвэрлэгчийн ба дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигчийн зүтгүүрээр тавьж өгөх, татаж авах, ачааг хүлээлцэх, бичиг баримт үйлдэх, ачаа хамгаалах талаар салбар зам ашиглах болон вагон тавьж өгөх, татаж авах гэрээнд тусгасан байна.

25.4. Импортын ачааг олгоходоо гаалийн байгууллагын олгох зөвшөөрлийг заавал авсан байна. Импортоор орж ирэх ачааг гаалийн хяналтын талбайгаар буулгуулах ажлыг тээвэрлэгч зохион байгуулна. Гаалийн хяналтын бус талбайд ачааг буулгах тохиолдолд ачаа хүлээн авагчийн гаалийн байгууллагад гаргасан хүсэлтийг гаалийн байгууллагын дарга зөвшөөрч, байцаагч томилсон тухай тэмдэглэгээ хийгдсэн байна. Энэхүү бичгийг үндэслэн ачааг олгох ба энэ талаар тооцооны ажилтан нь тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын дарга, ачааны диспетчер, жижүүрт мэдэгдэнэ. Тооцооны ажилтан тээврийн бичиг баримтад дарагдсан “Гаалийн байгууллага зөвшөөрсөн” тэмдгийг үндэслэж тээврийн тооцоо хийнэ.

25.5. Ачааг олгоход падаан, замын хүснэгтэд өртөөний хуанлийн тэмдэг дарах ба энэ нь ачаа олгосон хугацааг илэрхийлнэ. Ачааг тээвэрлэгчийн хүчээр буулгасан үед агуулахаас ачаа татаж авч дууссан, эсвэл нийтийн ба дагнасан хэрэглээний замд вагоныг ачаа хүлээн авагчийн хүчээр буулгуулахаар тавьж өгсөн өдрийг ачааг жинхэнэ олгосон өдөр гэж үзнэ.

25.6. Иргэний хаягаар ирсэн ачааг хүлээн авагчийн иргэний үнэмлэх, оршин суугаа газраа нотолсон бичиг баримтыг үзэж олгох ба замын хүснэгтэд ачаа олгосон огноо, паспорт, иргэний үнэмлэх, түүнийг орлох баримт бичгийн дугаар, регистрийн дугаар бичиж хүлээн авагчаар гарын үсэг зуруулна.

25.7. Ачаа хүлээн авагчийн итгэмжлэхийн үндсэн дээр ачааг өөр байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдэд шилжүүлэн олгож болно. Ийм тохиолдолд итгэмжлэхэд ачааг шилжүүлэн олгох байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэний нэр, хаяг, регистрийн дугаарыг тодорхой заасан байна.

25.8. Ачаа хүлээн авагчийн хэрэгслээр ачааг буулгах үед түүний хүсэлтээр дагнасан хэрэглээний замд тавьж хүлээлцэх ажлыг /шилжүүлэлт/ шууд буулгасан газарт нь гүйцэтгэх бөгөөд санамжид хүлээлцсэн огноо, цагийг бичиж хүлээн авагч хүлээлгэн өгөгч талуудын төлөөлөгчид гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

25.9. Ачаатай вагон ба чингэлэг ачсан вагонуудыг хүлээлцэх болон олгоход ачаа хүлээн авагч ба тээвэрлэгч талууд нь гадна талын үзлэг хийж вагон болон чингэлгийн техникийн бүрэн бүтэн байдал, ломбоны байдал, тоо, хяналтын тэмдэг, тэмдэглэгээ нь вагоны хуудсанд бичсэнтэй тохирч байгаа эсэхийг шалган магадлах үүрэгтэй. Ачааг задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр тээвэрлэсэн үед ачаа алдагдсан, гэмтсэн, сав баглаа боодол, хяналтын тууз нь бүрэн бүтэн байгаа эсэхийг шалган магадлана. Ачаа хүлээлцэх явцад ачаа тээврийн зөрчил илэрвэл ерөнхий маягтын акт, техникийн зөрчил илэрвэл техникийн гэмтлийн актаар тодорхойлж энэ тухай санамжид хүлээн авч байгаа тал тэмдэглэл хийнэ. Ачаа, вагон, чингэлэг хүлээлцэх үед илэрсэн зөрчлийн тухай санамжид тэмдэглэл хийгээгүй бол ачааг бүрэн бүтэн хүлээлцсэн гэж үзнэ.

25.10. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад ирсэн вагон ба чингэлэг нь тээвэрлэгчийн ломботой байх эсхүл ачаатай ирсэн вагон ба чингэлэгт техникийн гэмтэл

болон ачаа тээврийн зөрчил илэрсэн тохиолдолд тээвэрлэгчийн ажилтан вагон, чингэлэг нээх, ачаа олгох үйл ажиллагаанд оролцож, ачааны жин байдлыг шалгаж олгоно.

25.11. Ачааны сав, баглаа, боодлын гэмтэл болон ачааны байдалд нөлөөлж болох бусад нөхцөл байдлыг илрүүлсэн үед тээвэрлэгч нь падаанд заасны дагуу зөвхөн гэмтсэн байрыг задалж ачааг шалгана. Хэрэв шаардлагатай бол бүгдийг шалгаж болно.

25.12. Ачаа илгээсэн өртөөнд тодорхойлогдсон жин, ачаа хүлээн авсан өртөөнд ачаа олгох үед гарсан жингийн зөрүү нь стандартчилал хэмжил зүйн асуудал хариуцсан эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон жинлүүрийн заалтын зөрүүгийн норм, Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээрийн дагуу тухайн ачааны жингийн хэвийн хорогдлын нормоос хэтрэхгүй байвал ачааны жин тохирсонд тооцно. Ачааг олгоход ачаанд хавсаргаж ирсэн ачааны чанарын тодорхойлолт, баглаа боодлын сертификат зэргийг заавал үзэж актад тусгана.

25.13. Хүрэх өртөөнд ачааны жин байдлыг шалгахад ачаа дутсан, гэмтсэн энэ нь зам зуурт тогтоосон тээврийн актаар баталгаажиж байвал тээвэрлэгч ачааны дутсан гэмтсэний жинхэнэ хэмжээг тодорхойлох, хүлээн авагчид тээврийн акт өгөх үүрэгтэй. Ачааг олгох үед шаардлагатай бол тээвэрлэгчийн төлөөлөгчөөс гадна хүлээн авагчийн төлөөлөгч оролцсон комисс ачааны жин, байдал, байрын тоог шалгана. Комисс нь шалгалтын дүнгийн талаар акт бичиж тэр дор нь тухай нэгжийн удирдлагад мэдэгдэх үүрэгтэй. Ачааны дутагдал, гэмтэл илэрсэн нэгж нь шаардлагатай гэж үзвэл дутагдсан, гэмтсэн ачааг газар дээр нь очиж дахин нягтлан судалж үзэж, энэ тухай 4 цагийн дотор тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэнэ.

25.14. Ачааг хүлээн авагчид олгох үед ачааны бүрэн бүтэн байдал алдагдсан нь илэрсэн тохиолдолд комисс томилж, ачаа дутсан, гэмтсэн хэмжээг тодорхойлох, тээврийн акт тогтоох зэрэг үйл ажиллагааг тээвэрлэгч нь Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээр болон энэхүү журмын 27 дугаар бүлэг /Төмөр замаар тээвэрлэгдсэн ачаанд акт тогтоох, бүртгэх/-т заасныг баримтлан зохион байгуулна.

25.15. Ачаа гаалийн хяналтад байгаа бол гаалийн байгууллагад мэдэгдэнэ.

25.16. Шаардлагатай гэж үзвэл тээвэрлэгч өөрийн санаачилгаар болон хүлээн авагчийн захиалгаар зохих салбарын магадлан шинжлэгч, мэргэжилтэн урьж акт тогтоолгоно. Магадлан шинжилгээний /экспертийн/ акт гаргахад тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын дарга буюу түүний орлогч, тээвэрлэгчийн ажилтан заавал оролцоно. Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээр болон энэхүү журмын 27 дугаар бүлэг /Төмөр замаар тээвэрлэгдсэн ачаанд акт тогтоох, бүртгэх/-т заасныг баримтлан тээвэрлэгчээс тогтоосон “Тээвэрлэгч ачаа тээвэрлэлтийн ажиллагаанд мөрдөх акт гомдлын ажлын заавар” /цаашид “акт гомдлын ажлын заавар”/-ыг удирдлага болгон шаардлага хангахуйц акт тавьсан байна. Магадлан шинжилгээ хийсэн, магадлан шинжилгээний акт хавсаргасан тухай тээврийн актын зохих хүснэгтэд тэмдэглэл заавал хийнэ.

25.17. Техникийн гэмтэлгүй ба ачаа тээврийн зөрчилгүй вагонд ачааг илгээгчийн хүчээр ачсан бөгөөд ачаа илгээгчийн тавьсан ломбо нь гэмтэлгүй, мөн түүнчлэн ачаа илгээгч нь ачааг задгай хөдлөх бүрэлдэхүүнд ломбогүй тээвэрлэхийг зөвшөөрсөн тохиолдолд дутагдсан, гэмтсэн эвдэрсэн шинж тэмдэггүй ирсэн ачааг шалгахгүйгээр хүлээн авагчид олгоно.

25.18. Ачаа хүлээн авагч нь ачааны жин, байдал, тоо хэмжээг шалгуулах хүсэлтээ албан бичгээр ирүүлэх бөгөөд тээвэрлэгчийн төлөөлөгчийг ачааг шалгахад ажиллуулсаны хөлсийг тээвэрлэгчийн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй тарифт заасан хэмжээгээр төлнө.

25.19. Хүрэх өртөөнд нийтийн ба дагнасан хэрэглээний зам, талбайд ачаа буулгах үед тээврийн баримт бичигт заасан ачааны байрын тооноос илүү ачааны байр илэрсэн болон тээвэрлэгчийн ачиж, жинг тодорхойлсон ачаанаас жингээр илүү гарсан тохиолдолд ачааг доорх байдлаар олгоно:

- нийтийн хэрэглээний замд савтай ба ширхэгийн илүү гарсан ачааг тэдгээрийн эзнийг тогтоох хүртэл саатуулна. Хэрэв импортын ачаа бол тээвэрлэгч гаальд мэдэгдэнэ;
- задгай /овоолмог, нурмаг/ буюу шингэн байдлаар тээвэрлэсэн илүү гарсан ачаанд акт тогтоож хүлээн авагчид олгоно;

- илүү гарсан ачаанд тээврийн акт тогтоож, ачааг олгосон тухай тэмдэглэл хийнэ.

25.20. Ачаа илүү гарсан болох нь нотлогдсон тохиолдолд тээвэрлэгч нь акт гомдлын ажлын зааварт зааснаар тээврийн акт бүрдүүлнэ. Мөн тээвэрлэгч энэ тухай ачаа хүлээн авагчид, ачаа илгээсэн орон, шаардлагатай бол гааль болон бусад мэргэжлийн байгууллагад албан ёсоор мэдэгдэнэ.

25.21. Аюултай, хортой ачаа гэмтэлтэй вагонд буюу ломбогүй, эсвэл гэмтэлтэй ломботой ирсэн тохиолдолд ачааны байдал, байрны тоо, жинг ачаа хүлээн авагч нь өөрийн агуулахад тээвэрлэгчийн төлөөлөгчийг байлцуулан шалгана.

25.22. Хайрцаг, чемодан, сагс, чингэлэг бусад савтай болон жижиг илгээлтээр тээвэрлэсэн гэрийн эд хогшлыг олгоход өртөө нь ачааны байр, жинг данстай нь тулгаж шалгана. Энэ тохиолдолд хүлээн авагч нь илгээсэн өртөөний хуанлийн дардас дарж баталгаажуулсан гэрийн эд хогшлын жагсаалтыг ирүүлэх /үзүүлэх/ үүрэгтэй.

25.23. Өртөөнд вагон чингэлгээр ирсэн ачаа нь төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн хүргэгчтэй ирсэн бол ачааг тээвэрлэгч шалгахгүйгээр олгоно.

25.24. Ачааг дагнасан хэрэглээний замд буулгаж, олгох үед тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтны оролцоотойгоор өртөөний вагон пүүн дээр буюу өөрийн эзэмшлийн пүүн дээр ачааны жинг шалгах хүсэлтийг ачаа хүлээн авагч вагоныг салбар замд тавихаас өмнө ирүүлнэ. Хүрэх өртөөн дээр ачааны жинг илгээх өртөөнд пүүлсэн пүүтэй ижил маягийн пүүн дээр шалгана.

25.25. Дагнасан хэрэглээний замд ачаа буулгах үед ачааны жин байдлыг шалгахад тээвэрлэгч оролцсон тохиолдолд ачаа хүлээн авагч нь буулгах ачааг дахин шалгах боломжтой байхаар хураах үүрэгтэй. Энэ шаардлагыг хангаагүй тохиолдолд тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан нь ачааг шалгах ачаа татгалзаж энэ тухай өөрийн удирдлагад мэдэгдэх үүрэгтэй.

25.26. Ачаа олгогч нь ачааг үнэ төлбөргүй хадгалах хугацаа дууссаны дараа олгохоор бол ачаа хадгаламжийн хөлс төлсөн эсэхийг шалгах үүрэгтэй. Ачааг үнэ төлбөргүй хадгалах хугацаа нь 24 цаг бөгөөд үүнийг ачаа буулгасны дараах хоногийн 00.00 цагаас эхлэн тоолно.

25.27. Нөхөн илгээлтээр ирсэн ачааг дараах байдлаар олгоно:

- тээврийн үндсэн баримт /падаан/-тай ирсэн ачааны хэсгийг олгохдоо үндсэн бичиг баримтаар тээврийн тооцоо хийж тээврийн акт тогтооно. Тээврийн актыг үндсэн падааны хамт ачаа хүлээн авагчид олгоно.

- нөхөн илгээлтээр ирсэн хэсгийг хүлээн авагчид байгаа үндсэн падаан, тээврийн акт, эцсийн тооцоог үндэслэн олгоно. Тээврийн актыг ачаа хүлээн авагчаас хураан авч тээвэрлэгчид үлдээнэ.

25.28. Ачааны бичиг баримт үрэгдсэн тохиолдолд эрэл хийнэ. Эрэл үр дүнгүй байвал ачаа олгох хуудас /орлох падаан/ болон бусад холбогдох баримтыг үндэслэн олгоно.

25.29. Ямар ч тохиолдолд буулгаж олгосон ачаа /вагон ба чингэлэг/-ны тугалган ломбыг 20 см, бусад ломбыг 2 см-ын үзүүр гарган гэмтээлгүйгээр таслан авч, хатуу цаасанд бэхлэн /нэг удаагийн ломбыг хатуу уутанд хийж/ вагоны хуудсанд хавсарган өртөөний архивт хоёр жилийн хугацаатай хадгална. Тээврийн акт тогтоосон тохиолдолд ломбо, вагоны хуудсыг тээврийн актанд хавсаргана.

25.30. Тээвэрлэгч хүрэх өртөөн дээр ачааны жин байдал, байрын тоог шалгахад ачаа нь падаанд заасан мэдүүлэгтэй тохирч байвал падааны зохих хүснэгтэд ачааг олгоход шалгасан падаанд заасантай тохирсон, хэвийн хорогдлын хэмжээнд г.м

тэмдэглэл хийж гарын үсэг зурж хуанлийн тэмдэглэл дарна. Замын хүснэгтэд мөн адил дардас хийнэ.

25.31. Ачааг олгохын өмнө тооцооны газарт тээврийн үнэлгээг шалгаж нэмэгдэл төлбөрийг барагдуулна.

ХОРИН ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

АЧААГ БУУЛГАСНЫ ДАРАА ВАГОН, ЧИНГЭЛГИЙГ ЦЭВЭРЛЭХ, УГААХ

26.1. Вагон ба чингэлэгтэй ачааг буулгасны дараа гадна, дотор талаас нь цэвэрлэх бөгөөд бэхэлгээний үл авагдах хэрэгслээс бусад ачааны бэхэлгээг авч ачаа хүлээн авагч тээвэрлэгчид бэхэлгээнд зориулсан үл авагдах хэрэгслийг бүрэн бүтэн техникийн байдалд нь оруулж тээвэрлэгчид өгнө.

26.2. Ачааг буулгасны дараа вагоны кузов /тэвш/ ба чингэлгийн дотор, гадна талд үлдсэн буюу дагтаршсан бүх үлдэгдлийг арилгаж мөн түүнчлэн вагоны явах ангиуд дээрх /дам нуруу, тэргэнцэр, нээлхийн тагууд гэх мэт/ болон ачаатай хамт олгодоггүй вагоны үл авагдах тоноглолоос бусад вагон хоорондын холбоосуудыг цэвэрлэсэн нөхцөлд вагон ба чингэлгүүдийг /цистерн-вагон, бункерт, хагас вагонуудаас бусад/ цэвэрлэгдсэнд тооцно.

26.3. Хэрвээ цистерний торх буюу бункерийн дотор ба гаднах гадаргуу дээр ачааны үлдэгдэл байхгүй нөхцөлд цистерн вагон ба бункерт хагас вагоныг цэвэрлэгдсэн гэж үзнэ. Цистернээс ачааг дээгүүр нь /дээд юлэх хэрэгсэлтэй/ юлэх үед буугдаагүй ачааны үлдэгдэл 1 /нэг/ см-ээс илүүгүй байж болно.

26.4. Замналаар мөн түүнчлэн өөрийн ба түрээсийн вагонуудад нунтаг болон овоолмог ачааг тээвэрлэх үед буулгасны дараа вагонд байж болох ачааны үлдэгдлийг төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, тээвэрлэгчийн зөвхөн бичгээр зөвшилцсон ёсоор хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах шаардлагыг үндэслэн тогтооно. Вагон ба чингэлгийн гадна гадаргуу, явах ангийн цэвэрлэгээг бүх тохиолдолд тэдгээр нь хэнд харьяалагдахаас үл хамааран хийнэ.

26.5. Цэвэрлэсэн вагонд бага зэргийн цас байхыг бохирдсон гэж үзэхгүй.

26.6. Вагон, чингэлэг ба вагоны арал дээрх таних тэмдэг, дугаар ба бусад бичиглэл нь уншигдахаар тод байна.

26.7. Вагон ба чингэлгийн гадна, дотно гадаргуу нь хамгаалалтын хальс, үл уусагч шингэн бодис /эмульст/ мөн түүнчлэн наалт, хаяг, зүүлт, шохойн тэмдэглэл зэрэг вагоныг бохирдуулагчаас цэвэрлэгдсэн байна. Харин тухайн вагон болон чингэлэгт Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээр болон энэхүү журмаар өөр ачааг тээвэрлэх үед зөвшөөрөгдсөн хоосон вагон дээрх хаяг, зүүлтийг цэвэрлэхгүй байж болно.

26.8. Вагон ба чингэлгийг цэвэрлэх бүх арга нь тэдгээрийн бүрэн бүтэн байдлыг хангаж орчин тойрныг бохирдуулахгүй байна.

26.9. Буулгалтын дараа вагон, чингэлэгт өмнө нь тээвэрлэж байсан ачааны үлдэгдэл илрүүлбэл хэний хүч, хэрэгслээр буулгалт гүйцэтгэснээс үл хамааран ачаа хүлээн авагч буюу тээвэрлэгч вагон, чингэлгийг бүх ачааны үлдэгдлээс бүрэн цэвэрлэх үүрэгтэй.

26.10. Ачаа хүлээн авагч нь цэвэрлэгдээгүй вагон, чингэлэгт түүний хаягаар ачаа ачсан ачаа илгээгчид гомдол гаргах эрхтэй. Тухайн тохиолдолд ачаа хүлээн авагчийн хүсэлтээр ерөнхий маягтын акт тогтооно.

26.11. Ачаа хүлээн авагч нь ачаа илгээгчид тээвэрлэсэн ачааны үлдэгдэл байсан талаар гомдол гаргаж акт тавьж болох бөгөөд ачаа хүлээн авагчийн хүсэлтээр тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан актанд гарын үсэг зурж болно.

26.12. Нийтийн хэрэглээний зам, талбайд ачаа хүлээн авагчийн хүч, хэрэгслээр ачааг буулгах үед вагон, чингэлгийн цэвэрлэгээнээс үлдсэн хог, ачаа, бэхэлгээ, баглаа боодол ба бусад материалын үлдэгдлийг тухайн газраас /өртөө/ ачааныхаа хамт ачаа хүлээн авагч зөөж зайлуулна.

26.13. Ачаа хүлээн авагч нь буулгалт хийсний дараа тээвэрлэсэн ачаанаас вагоныг бохирдуулсан ба эвгүй үнэртэй болгосон тохиолдолд ачаа хүлээн авагч уг вагонд угаалга хийж арилгана.

26.14. Буулгалтын дараа битүү вагоныг заавал угаах ачааны жагсаалтыг гаргасан байна. Үр тариа тээвэрлэх зориулалттай вагонд өөр төрлийн /үр тарианаас бусад/ ачаа тээвэрлэснийг буулгасны дараа ачаа хүлээн авагч нь уг вагоныг угаалгаж авна. Арвайн соёолж буулгасны дараа ачаа хүлээн авагч нь онцгой үнэрийг нь арилгах зорилгоор үр тарианы вагоныг агааржуулна.

26.15. Тээвэрлэсний дараа тээвэрлэгчийн зүгээс ачаа хүлээн авагчийн хүч хэрэгслээр тусгай зориулалтын тогтмол дулаант, хөргүүрт, битүү вагоныг угаалгаж, мал эмнэлэг-эрүүл ахуй, ариун цэврийн боловсруулалт хийлгэнэ. Түргэн муудах ачааны жагсаалтыг Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээрээр тодорхойлно.

26.16. Буулгалтын дараа вагон, чингэлгийг цэвэрлэх, угаах, уураар утах ба халдваргүйжүүлэх шаардлагатай аюултай, түүний дотор юүлэх ачааны жагсаалтыг төмөр замаар тээвэрлэх аюултай ачааны ба цистерн вагонд тээвэрлэх юүлэх /шингэн/ ачаа, бункерт хагас вагонд тээвэрлэх, нефтийн хар тосны тээвэрлэлтийг энэхүү журмаар тодорхойлно.

26.17. Тээвэрлэлтийн дараа вагоныг угааж мал эмнэлэг-эрүүл ахуй, ариун цэврийн ариутгал хийх шаардлагатай бөгөөд улсын мал эмнэлгийн хяналтын байгууллагын хяналтад байх ачааны жагсаалтыг улсын мал эмнэлгийн хяналтын дор энэхүү журмын 11 дүгээр бүлэг /Төмөр замаар мал, амьтан тээвэрлэх/-т зааснаар тогтооно.

26.18. Ачаа хүлээн авагч нь вагоныг угаах боломжгүй бол тээвэрлэгчээр вагон угаах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх ажлыг гэрээгээр гүйцэтгүүлж болно.

26.19. Ачаа ба тээврийн хэрэгслийг халдваргүйжүүлэх ажлыг ачаа хүлээн авагч буюу мэргэжлийн хяналтын холбогдох байгууллагууд гүйцэтгэнэ.

26.20. Тээвэрлэгч нь угаагдсан вагоныг шалгасан тухай вагон дугаарыг заасан акт үйлдэнэ.

26.21. Амьтан, шувуу, тэдгээрийн түүхий эдийг буулгасны дараа битүү ба тогтмол дулаант вагоны угаалга, мал эмнэлэг-эрүүл ахуй, ариун цэврийн ариутгалыг ачаа хүлээн авагчийн хүч хэрэгсэл, зардлаар гүйцэтгэнэ.

26.22. Тусгай хэрэгцээний вагон, чингэлгийн угаалга, мал эмнэлэг-эрүүл ахуй, ариун цэврийн ариутгалыг тохиролцсон талууд байхгүй бол ачаа хүлээн авагч гүйцэтгэнэ.

26.23. Вагон, чингэлгийн цэвэрлэгээний хөлс:

26.23.1. ачаа хүлээн авагч нь вагоныг цэвэрлэж, угааж ариутгах шаардлагыг зөрчсөн үед тээвэрлэгч нь ачаа хүлээн авагчаас дээрх шаардлагыг биелүүлэх хүртэл вагон, чингэлгийн ачааг буулгасан буюу юүлэн авсны дараа вагоныг тавьж өгөх, татаж авах гэрээнд зааснаар вагон чингэлгийг хүлээн авахгүй байх эрхтэй. Энэ тохиолдолд нэр заагдсан этгээдээс вагон ба чингэлэг ашигласны төлбөрийг вагоныг буулгалтын зам дээр тавьж өгсөн цагаас эхлэн тэдгээрийг зогсоосон бүх хугацаанд тооцож нэхэмжилнэ;

26.23.2. ачаа илгээгчийн зөвшөөрснөөр тээвэрлэгч хаалга, нээлхий нь онгорхой, ачааны бэхэлгээнд зориулсан хэрэгсэл нь авагдаагүй, цэвэрлэгдээгүй, хоосон вагоныг ачилтад тавьж өгсөн тохиолдолд вагон цэвэрлэх хугацааны ашиглалтын хөлсийг санамжийн нээх хугацаанаас хасч тооцно;

26.23.3. хоосон вагоныг мал эмнэлэг-эрүүл ахуй, ариун цэврийн ариутгалыг хоёр ба гуравдугаар зэрэглэлээр хийхээр явуулахад тээврийн бичиг баримт үйлдэнэ;

26.23.4. хоосон битүү вагоныг угаалга ба мал эмнэлэг-эрүүл ахуй, ариун цэврийн ариутгалд нэгдүгээр зэрэглэлээр /ангилал/ хийхээр явуулахад буцааж илгээх падаанаар, харин тогтмол дулаант вагонуудыг тээврийн бичиг баримтаар явуулна.

26.24. Дараах ачаанаас суларсан вагоныг цэвэрлэнэ:

- жижиглэсэн ба нунтагласан шохойн зуурмаг алебастр /гипс/;
- аргилит;

- асбест /галд тэсвэртэй огсорхог материал/;
- хүнд шпат /Барит/;
- эрдэст хөвөн;
- ногоо /выжики овощные/;
- шохойн зуурмаг /гипс/;
- төрөл бүрийн шавар;
- шаварлаг хөрс /Глинозём/;
- кальц агуулсан минерал бодис /Доломит/;
- хар бал /графит/;
- ваннанд зориулсан хар шавар /Грязи/;
- тэжээлийн хөрөнгө /дрожжи кормовые/;
- төмсний ба манжингийн хальс шахдас /Жам картофельный и свекловичный/;
- төрөл бүрийн үнс;
- бүх төрлийн шатсан хаягдал /изгарь/;
- цагаан шавар /каолин/;
- галд тэсвэртэй хатуу цаас /Асбестон картон/;
- төрөл бүрийн дэгдэмхий бодис;
- багсармал тэжээл
- идэвхжүүлсэн хүнсний бэлдмэл /Концентрат апативовый/;
- нурмаг барилгын материал, /концентрат нефелиновый/;
- будаг ба хуурай будагч;
- будаа /хэрэглэгчийн баглаа боодол гэмтсэн үед/;
- төрөл бүрийн шохой;
- зуурмаг /Мертели/;
- модны ногоон навчаар хийсэн витаминлаг гурил;
- кальцит гурил;
- төрөл бүрийн тэжээлийн гурил
- төрөл бүрийн хүнсний гурил;
- шилмүүст витаминлаг гурил;
- өнгөт металлын үртэс;
- төрөл бүрийн хаягдал;
- /Пегматий/;
- хар тосны нунтаг /порошок асфальтовый/;
- шохойн нунтаг /порошок известковый/;
- төмөрлөг магнезийн нунтаг;
- галд тэсвэртэй шаврын нунтаг /порошок шамотный/;
- төрөл бүрийн тоос;
- янжуур тамхи /баглаа, сав нь гэмтсэн үед/;
- хүнсний ба техникийн боловсруулсан давс;
- угаалгын нунтаг;
- техникийн барилгын шил /хагарсан үед/;
- өнгөт металл ба тэдгээрийн хайлшны зоргодос;
- төрөл бүрийн сульфат /аюултайгаас бусад/;
- түүхий тамхи ба макорн;
- төрөл бүрийн тамхи /навчит ба үндэстэй, хамрын, боловсруулсан/;
- нунтагласан ба хэсэглэсэн цагаан нунтаг /тальк/;
- төрөл бүрийн шилэн уут, сав /хагарсан үед/;
- хүлэр ба хүлрийн бүтээгдэхүүн /торф/;
- органик ба иж бүрдлийн бордоо;
- химийн ба минералийн бордоо;

- хатаасан махан таташ /ууттай/ ;
- төмрийн хайлш /ферросплавы/;
- төрөл бүрийн цемент;
- хэсэглэсэн галд тэсвэртэй шавар /шамот/;
- амьтны хоол, тэжээл;
- мал амьтан;
- ноос, арьс, шир, малын түүхий эд.

ХОРИН ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМААР ТЭЭВЭРЛЭГДСЭН АЧААНД АКТ ТОГТООХ, БҮРТГЭХ

27.1. Тээвэрлэлтийн үед тээвэрлэгч, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчид эд материалын хариуцлага хүлээлгэх үндэс нь тээвэрлэгчийн тогтоосон тээврийн акт байна.

27.2. Тээврийн актыг доорх нөхцөл, байдлыг нотлох зорилгоор тогтооно:

- тээврийн бичиг баримтанд дурдсан ачаа буюу тээшийн нэр, жин, байрын тоо, хүрэх өртөө, хүлээн авагчийн хаяг ачааны марклал, дугаар жинхэнэ байгаа байдалтай тохироогүй;

- ачаа гэмтсэн, муудсан;

- тухайн ачааны падаан ирээгүй эсхүл тухай падааны ачаа ирээгүй, тээврийн бичиг баримтны хуудас дутуу;

- алдагдсан ачааг тээвэрлэгчид бүрэн эсхүл дутуу тушаах.

27.3. Тээврийн актыг ачааг шалгаж буулгасан тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтны бичсэн илтгэх хуудасны дагуу тогтооно. Илтгэх хуудсанд тээврийн акт тогтооход шаардагдах бүх мэдээллийг оруулсан байна. Илтгэх хуудасны агуулгыг өртөөний тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын дарга шалгаж тээврийн акт тогтоох эсэх тухай эцсийн шийдвэрийг гаргана.

27.3.1. тээврийн актын мэдээг тээвэрлэгчийн эрх бүхий дээд шатны байгууллагад 24 цагийн дотор өгнө;

27.3.2. тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллага тээврийн актыг 3 хувь үйлдэж, нэгдүгээр хувийг тээвэрлэгчийн эрх бүхий дээд шатны байгууллагад хавсралт баримтуудын хамт, хоёрдугаар хувийг ачаа хүлээн авагчид, гуравдугаар хувийг тухайн тээврийн актыг тогтоосон тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын хэрэгт тус тус хадгална. Шилжүүлэн ачилттай дамжуулах өртөөнд ачааг шалган хүлээлцэх үед тээврийн актыг 5 хувь үйлдэнэ. Тээврийн актын хоёр хувийг хавсралтын хамт акт үйлдсэн тээвэрлэгчид үлдэж, хоёр хувийг падаанд хавсаргаж хүрэх өртөөнд явуулах ба үлдсэн нэг хувийг хүлээлгэн өгсөн тээвэрлэгчид дамжуулна;

27.3.3. тээврийн актын хувь бүрт өртөөний тэмдэг дарж, акт тогтооход оролцсон албан тушаалтан, ажилтан гарын үсэг зурна;

27.4. Тээврийн актыг бүртгэлийн хатуу тооцоот маягтан дээр үйлдэнэ. Бүртгэлийн хатуу тооцоот тээврийн актын маягыг буруу бөглөвөл актын хувь бүрийг чагталж зураад “Хүчингүй” гэсэн тэмдэглэл хийж өртөөний тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын хэрэгт хадгална. Энэ тухай тээвэрлэгчийн эрх бүхий дээд шатны байгууллагын албан тушаалтанд 24 цагийн дотор мэдэгдэнэ. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллага тээврийн актыг хуулбарлахдаа хэвлэлийн дугааргүй маягт дээр буулгана;

27.5. Тээврийн актыг илгээх өртөө буюу зам зуурын өртөөнд тогтоосон тохиолдолд актын хоёр дахь хувийг тээврийн бичиг баримтанд хавсарган хүрэх өртөөнд явуулна. Тээврийн актыг тогтоосон өртөө падаан дахь “Тээврийн актын тэмдэглэгээ” гэсэн хүснэгтэд тухайн өртөөний тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын холбогдох ажилтан, тогтоосон актын дугаар, огноо, акт тогтоосон шалтгааныг бичиж гарын үсэг зурж, өртөөний хуанлийн дардсаар баталгаажуулна. Падаанд “тээврийн акттай” гэсэн тэмдэглэгээтэй боловч тээврийн бичиг баримтад тухайн акт хавсрагдаж ирээгүй бол шаардлагатай тохиолдолд ачааг буулгаж олгох үед тээврийн актыг тогтооно.

27.6. Илгээх болон зам зуурын өртөөний тээврийн акттай ачаанд хүрэх өртөөнд шинээр акт тогтоох шаардлагагүй бол өртөөний акт бүртгэлд бүртгэн авч тус тээврийн актны хатуу дугаарын хуваарьт бүртгэлийн дугаарыг бичиж дугаарлана. Зам зуурын өртөөний тээврийн актад “тээврийн акттай тохирсон” гэсэн тэмдэглэл хийж өртөө, ачиж буулгах ажил хариуцсан байгууллагын тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын дарга, тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан, ачаа хүлээн авагч гарын үсэг зурж, өртөөний хуанлийн тэмдгээр баталгаажуулан тээвэрлэгчийн эрх бүхий дээд шатны байгууллагад явуулна. Зам зуурын тавигдсан тээврийн ачаа хүлээн авагчид өгсөн бол актаар тээвэрлэгчид хариуцлага тооцож ачаа илгээгчид өгсөн бол актны хуулбарыг тээвэрлэгчийн эрх бүхий дээд шатны байгууллагад явуулна. Хүрэх өртөөнд тээврийн акт дахин тогтоосон тохиолдолд зам зуурын өртөөний тээврийн актны хуулбарыг уг тээврийн актад хавсаргаж тээвэрлэгчийн эрх бүхий дээд байгууллагад явуулна.

27.7. Хүрэх өртөөнд тээврийн актыг хуулбарлахдаа ямар нэг өөрчлөлт засвар хийхгүй. Тээврийн актад бичигдсэн зүйлтэй ачааны жинхэнэ байгаа байдал тохирохгүй байх эсхүл зам зуурын өртөөдөд хоёр буюу түүнээс олон акт тогтоогдсон бол уг ачааг хүрэх өртөөн дээр заавал шалган буулгаж, байгаа байдлаар нь тээврийн актыг дахин тогтооно. Энэ тохиолдолд хүлээн авагчид зөвхөн сүүлд тогтоосон тээврийн актны хувийг өгнө.

27.8. Тээврийн актыг ачааны бүрэн бүтэн байдал алдагдсаныг илрүүлсэн тухайн өдөрт нь илгээлт тус бүрээр тогтооно.

27.9. Ачаа шалгасан дүнг тээврийн актад бичих:

27.9.1. тээврийн актны зохих хүснэгтүүдийг асуултын дагуу бүрэн бөглөж, ачааны тоо ширхэг, жин, сав, баглаа, боодлын эвдэрч гэмтсэн байдлыг тодорхой бичих, ямар нөхцөлд ачааны бүрэн бүтэн байдлын алдагдал илэрснийг заана. Ачааны бүрэн бүтэн байдлын алдагдлын шалтгаан, илгээгч, тээвэрлэгчийн буруутайг заасан ямар нэг таамаглал, дүгнэлтийг актад дурьдахгүй. Харин дүгнэлтийг тээврийн актны дагуу ачааны бүрэн бүтэн байдлын алдагдлыг бүрэн судалсны эцэст хийнэ;

27.9.2. ачаа алдагдах, гэмтээхэд хүргэсэн вагон, чингэлгийн гэмтлийг /шал, хаалга, дээврийн цоорхой, шонгийн хугаралт, нээлхийн гэмтэл буюу дутуу хаагдалт, хаалганы цүүний гэмтэл г.м./ техникийн гэмтлийн актад тусгана. Ачааг хулгайлахаар санаатайгаар вагон, чингэлгийн дээвэр, шал, ханыг цоолсон болон ул мөрөө арилгахаар оролдсон нь тогтоогдвол энэ тухай актад тодорхой заана;

27.9.3. тээврийн актад, вагон доторх ачааны ачилт, байрлуулалтаас шалтгаалсан ачааны гэмтлийн тохиолдол бүрт, ачааг зөв ачиж байрлуулсан эсэх, илгээгч эсхүл тээвэрлэгчийн хүч хэрэгслээр ачсан болохыг тодорхойлно. Ачилт, техникийн нөхцөлийг зөрчиж хийгдсэн байвал энэ тухай актад тодорхой заана;

27.9.4. тээврийн актад ачааны жингийн тухай дараах зүйлсийг тодорхой заана;

- ачааны жинг ямар аргаар тодорхойлсон /стандартаар, тооцоолох аргаар, пүүлсэн/ болохыг;

- илгээх өртөөн дээр илгээгч болон тээвэрлэгчийн аль нь ачааны жинг тодорхойлсон болохыг;

- “ачааны бохир жин”, “вагоны хоосон жин хэв бичээсээс авсан” эсхүл “вагоны хоосон жинг шалгасан”, “ачааны жин” зэрэг болно.

27.9.5. ачааны сав, баглаа, боодол болон ачаа гэмтэхэд хаана ямар хэсэгт чухам ямар гэмтэл байгааг тодорхой заана. Тухайлбал:

- баглаа боодол гэмтсэн буюу задалсан ул мөртэй эсэх, гэмтсэн ачааны баглаа боодол нь бүрэн бүтэн эсэх;

- баглааны татлага утас, хяналтын тууз бүтэн эсэх, татлага утас хяналтын туузыг гэмтээлгүйгээр ачааг гарган авч болох эсэх;

- ачаа вагон дотроо асгарсан эсэх, асгарсан бол хэдий хэмжээтэй асгарсан эсэх;

- ачааны дотоод баглаа нь бүтэн эсэх, жийрэглэсэн материал нь хүрэлцээтэй эсэх, баглааг засаж янзалсан бол засварын шинж тэмдэгтэй эсэх, мөн гэмтэлтэй байр вагоны аль хэсэгт байсныг.

27.9.6. ачаа гэмтэх, дутах үед ачаа болон баглаа боодлын байдлыг “Ачаа гэмтсэн”, “сав эвдэрсэн” гэх мэтээр ерөнхийлөн бичихгүй.

27.9.7. гэмтэлтэй байр бүрийн ачааны болон баглаа боодлын байдлыг тодорхой бичнэ. Төрөл бүрийн нэр бүхий ачааг нэг падаантай тээвэрлэх үед ачаа гэмтэж алдагдсан тохиолдолд, ачаа тус бүрээр нь байрын тооны дагуу ялгалт хийж, жинг шалгаад тээврийн актад бичнэ. Баглаа, боодол дээр нь ачааны жинг заасан буюу үндэсний стандартаар тодорхойлсон байвал зөвхөн гэмтэлтэй байрыг пүүлж бүтэн байрын жинг шалгаагүй гэж актад тусгана. Гэмтэлтэй байрын жинг тусад нь бичнэ.

- торхтой ачаанд гэмтсэн, дутсан байдал илэрвэл актад торхны гэмтэл /ёроол нь унасан, бүслүүр нь суларсан/, мөн бөглөөтэй талыг нь хааш нь харуулж ачсан, ачаа нь гоожсон эсэх, вагоны шалан дээр гоожсон ачааны ул мөр ямар байгаа эсэхийг заана. Торхыг бөөрөөр нь хэвтүүлж ачсан бол вагоны дагуу эсвэл хөндлөнгөөр нь ачсан эсэх, торхны хооронд зай, хөдөлгөөнгүй байлгах ивүүрийг вагоны шаланд бэхэлсэн эсэх, торхыг дангаар болон давхарлаж ачсан, завсарт нь жийрэг хийж ачсан эсэхийг тодорхойлно.

- цаас болон хуйлаастай ачаа гэмтвэл /огтлогдох, үрэгдэх холгогдох, цоорох, байр нь норох/ тээврийн актад баглааны төрөл, хэлбэр /модон, цаасан хайрцаг ба боодол/, баглаа нь тууз, төмөр утсан бүслүүртэй эсэх, гадаад дотоод баглааны гэмтлийн хэмжээ, ачааг вагон, чингэлэгт байрлуулсан байдал зэргийг заана. Хуйлаастай ачаа гэмтэхэд тээврийн актад аль хэсэгт ямар хэмжээтэй урагдсан, холгогдсон, гэмтсэн болохыг тодорхой заана.

- сав, баглаа, боодол /шуудай, цаасан хайрцаг, г.м/ гэмтэлтэй тохиолдолд ачаа дутвал тээврийн актад баглаа боодлын материалын тухай, сав, баглаа, боодолд нь ачааны жинд тохирч байгаа эсэх, ачааны байр нь хоорондоо адил эсэхийг заана. Сав, баглаа, боодлыг илгээгчийн ломбоор битүүмжилсэн бол акт тогтоохдоо ломбоны байдал, ломбыг гэмтээлгүйгээр ачааг гарган авч болох эсэхийг заана.

- ачаа /гурил, ёотон, элсэн чихэр г.м/ норсон тохиолдолд тээврийн актад уг ачааны гадна талын бүх шинж тэмдгийг тодорхой заана. Үүнд: норсон ачааны байрын тоо, ачаа хатуурч хатсан гэх мэт. Түүнчлэн норсон ачаа вагоны хаана /хаалга, нээлхийний ойролцоо, вагоны дунд хэсгээс, ачааны дээд дунд доод үеэс г.м/ ямар байдалтай байсныг заана. Сав, боодол нь чийгтэй, толботой байвал вагонд цас борооны ус нэвчсэн ул мөртэй /вагоны шал, хана/ эсэхийг заана.

27.9.8. битүү вагонд тээвэрлэж байгаа ачаанаас дутагдал илрэхэд тээврийн актад вагоныг багтаамжийг ашиглан даацанд нь хүртэл ачсан эсэх, дутсан ачаа вагонд багтах эсэхийг заана.

27.9.9. задгай хөдлөх бүрэлдэхүүнээр тээвэрлэсэн ачаа дутсан, гэмтсэн байвал тээврийн актад:

- тээвэрлэгдсэн ачааны угсралт, байрлуулалт, ивүүр, бүтээлэг, татлага зэрэг ачилттай холбогдолтой бүх зөрчлийг;

- ачааны сав, баглаа боодол нь ачааны жин, шинж чанарт тохирч байгаа эсэх;

- ачааг овоолон ачиж тээвэрлэсэн бол ачааны гадаргууд хөндөгдсөн шинж бий эсэхийг;

- ачилтын техникийн нөхцөл зөрчигдсөн, хяналтын зураас, тэмдэглэгээ арилсан, өөрчлөгдсөн эсэхийг тус тус заана.

27.9.10. битүү вагонд хаалганы хашлагатай тээвэрлэсэн ачаанаас дутвал тээврийн актад хашлага нь вагоны хана, шаланд нягт шахагдсан, гэмтэлтэй, зөв байрласан эсэхийг бичнэ.

27.9.11. цистернд тээвэрлэсэн ачаанаас дутвал ачааны юүлэлтийн өндөр, цистерны загвар, ачааны хувийн жин, орчны агаарын температур, түүнчлэн гоожиж байсан эсэхийг актад тодорхой заана. Ачаа гоожиж байгаа бол урсан гоожиж байгаа эсэх, дусалж байгаа бол минутанд хэдэн дусал дусалж байгааг бичнэ.

27.9.12. хөргүүрт вагон, чингэлэгт тээвэрлэж байгаа хялбар муудах ачааг шалгаад тээврийн актад дараах зүйлүүдийг тодруулж бичнэ. Үүнд:

- баглаа, савгүй овоолж буюу баглаа, савтай ачааг ачмагтай, ивүүртэй, тавиур дээр болон өлгөж ачсан зэрэг ачилтын аргыг заахаас гадна хураалт нь техникийн нөхцөлтэй тохирч байгаа эсэх;

- сав, баглааны төрөл, түүний гэмтсэн эсэх, гэмтлийн шалтгаан зэрэг;

- вагоны шалан дээр муудсан ачаанаас гоожсон ул мөр байсан эсэх, муудсан ачаа вагоны аль хэсгээс илэрсэн болох;

- вагоны хана, хаалганы түгжээ гэмтэлтэй болон засвартай эсэх;

- өвөл, зуны аль ч улиралд гаднах агаарын температурын хэмжээ, тээвэрлэлтийн үед температурын дэглэмийг баримталсан эсэх;

- вагон, чингэлгийн хөргүүр нь хэвийн ажиллагаатай байгаа эсэх.

27.9.13. тээвэрлэсэн мал амьтдад өвчин, хорогдол тохиолдвол тэр үед нь хүргэгч байсан эсэх, вагоныг сараалж болон бусад хэрэгслээр зөв тоноглогсон эсэх, энэхүү журмын 11 дүгээр бүлэг /Төмөр замаар мал амьтан тээвэрлэх/-т заасныг хүргэгч зөрчсөн эсэхийг актад бичнэ.

27.9.14. хэд хэдэн илгээлттэй нэг илгээгчийн нэг хүлээн авагчтай нэг төрлийн ачаанд ижил төрлийн гэмтэл илэрсэн тохиолдолд нэг тээврийн акт тогтоож болно.

27.9.15. нэг илгээгчээс нэг хүлээн авагчийн хаягаар явуулсан нэг төрлийн хэд хэдэн вагонтой шингэн, нурмаг, овоолмог ачааг бүгдийг нь нэг зэрэг олгон шалгахад бүх ачааний хэвийн хорогдлоос хэтэрсэн дутагдал болон илүүдэл илэрсэн, жингийн заалтын зөрүүгийн нормоос буюу ачааны жинг тодорхойлох нэгдсэн нормоос ачаа дутсан болон илүүдсэн тухай нэгдсэн нэг тээврийн акт тавьж болно. Энэ тохиолдолд ачаа нь дутсан, илүүдсэн, зөв жинтэй байсан гэж ялгалгүйгээр шалгаж олгосон бүх вагоныг актад бичнэ.

27.9.16. задгай хөдлөх бүрэлдэхүүн дээр тээвэрлэсэн автомашин, трактор, өөрөө явдаг машин техникийн амархан авагддаг эд анги, багаж гэмтэж дутахад тээврийн актад дараах зүйлүүдийг тодруулж бичнэ. Үүнд:

- ачилтын бэхэлгээг буруу болон дутуу хийснээс эд ангийг эвдэрч гэмтэхэд хүргэсэн байж болзошгүй талаар;

- ломбыг гэмтээлгүйгээр техник болон машины кабин доторх эд анги, сэлбэгний хайрцаг доторх зүйлийг авагдахуйцаар ломбодсон зөрчлийн талаар;

- машинаас хялбар салгаж болох болон хагалж болох эд ангийг салган авч хаалт хамгаалалт хийх зааврыг ачаа илгээгч зөрчсөн талаар;

- эд ангийн жагсаалтын хуудсанд дурдсан зүйлсээс дутаж байгаа эд ангийн нэр, тоо, тэдгээрийн байрлалыг тус тус заана.

27.10. Ерөнхий маягтын акт нь ачаа тээвэрлэлтэд нөлөөлсөн эсвэл нөлөөлж болзошгүй шалтгааныг тогтоосон тээвэрлэгчийн бичиг баримт болно.

27.10.1. ерөнхий маягтын актыг доорх тохиолдолд тогтооно:

- энэхүү журмын дагуу илгээгчийн падаанд хавсаргасан бичиг баримт дутвал;

- илгээгчээс үнийг нь зарласан ачааны үнэ ачааныхаа жинхэнэ үнээс хэтэрсэн үед тээвэрлэгч ачаа тээшийг хүлээн авахаас татгалзах;

- ачааны сав, баглаа нь эвдэрхий, эсвэл гэмтэж муудсаны улмаас тээвэрлэлтэд хүлээн авахаас татгалзах; Энэ тохиолдолд ачаа илгээгчийн шаардлагаар акт тогтооно.

- хүргэгчтэй яваа ачаатай вагоноос хэрэгсэл дутах, эсвэл вагон нь гэмтэх;

- буулгалтад тавигдах ачаатай вагон болон чингэлгийг өртөөнөөс тавьж олгохыг саатуулах;

- техникийн нөхцөлийг зөрчиж бэхэлгээ буруу хийсэнд;
- ачаа хүлээн авагч болон дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигчээс шалтгаалан ачаатай вагон буулгалтад тавигдахгүй хүрэх өртөөн дээр саатахад;
- ачаа хүлээн авагч, дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигчээс, түүнчлэн хүрэх өртөөнд вагон хуримтлагдсанаас шалтгаалан вагон хүлээж авах техникийн боломжгүйгээс завсрын өртөөдөд вагон саатахад;
- ачаатай вагон болон чингэлгийн бодит жин нь вагон болон чингэлгийн зөвшөөрөгдсөн дээд даацаас хэтэрсэн тохиолдолд;
- ачаа илгээгч болон дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигчээс шалтгаалан захиалгын дагуу хоосон вагон ачилтад тавигдахгүй саатахад;
- ачаа хүлээн авагчийн хүчээр ачааг буулгасны дараа вагон болон чингэлгийг цэвэрлээгүй тохиолдолд;
- цистерн болон бункерт вагоны ачилт буулгалтын дараа вагоны гадна талыг цэвэрлээгүй тохиолдолд;
- тээвэрлэгч бохир вагон, чингэлгийг ачаа илгээгчид ачилтад тавьж өгөхөд;
- вагон, чингэлгийн ломбо байхгүй, гэмтэлтэй байх эсвэл солигдсон байх, ломбоны хяналтын тэмдэг нь падаанд бичсэн тэмдэглэгээтэй тохирохгүй байх;
- төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн мэдэгдлийн дагуу вагоны тавилт таталт хийхээр ирсэн зүтгүүрийг төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн болон дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигчийн буруугаар саатуулахад;
- энэхүү журмын 13 дугаар бүлэг /Ачаа хүргэх хугацааг тооцох/-т заасны дагуу зам зуурт ачааг саатуулахад;
- төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн ачаа хүргэгчийг солих тохиолдолд зам зуурт ачааг саатуулахад;
- хөдөлгөөний аюулгүй байдал болон ачааны бүрэн бүтэн байдалд саад болохуйц /ломбо байхгүй эсвэл гэмтэлтэй байх, вагоны нээлхий, вагон болон чингэлгийн ханаар ачаанд халдлага орсон шинжтэй/ вагоны, чингэлгийн гэмтэл илрүүлсэн тохиолдолд зам зуурт ачааг саатуулахад;
- вагон, чингэлгийн гэмтэлд;
- төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч болон бусад байгууллагын эзэмшлийн вагон, чингэлгийг тээвэрлэгч буюу төмөр замын байгууллага дур мэдэн ашигласан тохиолдолд;
- тээвэрлэгчийн вагон, чингэлгийг төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч болон бусад байгууллага дур мэдэн ашигласан тохиолдолд;
- ачаа хүлээн авагч тээврийн хөлс болон бусад хураамжийг төлөхөөс зайлхийсэн тохиолдолд тээвэрлэгч вагон, чингэлгийг буулгалтанд тавихгүй саатуулахад;
- тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтны зөвшөөрлөөр хоорондын замд, хэсэглэх газар болон ачаа тээврийн ажиллагаанд хаалттай өртөө, зөрлөгт вагоны ачилт буулгалтын ажиллагаа дуусахыг хүлээх үед тээвэрлэгчийн зүтгүүрийн сул зогсолт гарахад;
- төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигч болон бусад хуулийн этгээд төмөр замын тээврийн ажлын технологи т заагдсан баримтуудад /тээврийн бичиг баримт болон тооцооны хуудас, тээврийн захиалгыг гүйцэтгэсэн баримт, вагоны гэмтлийн акт, чингэлгийн гэмтлийн тухай акт, санамж, тавилт таталтын хүснэгт г. м/ гарын үсэг зурахаас зайлсхийх, татгалзахад;
- хилийн өртөөдөд хил, гааль, мэргэжлийн хяналтын болон хүчний байгууллага ачаатай вагон саатуулахад;
- төмөр замын тээврийн ажлын технологи, энэхүү журмаар заагдсан бусад тохиолдолд.

27.10.2. ерөнхий маягтын актыг 3 /гурав/-аас доошгүй хувь үйлдэж, 2 /хоёр/-оос цөөнгүй ажилтан оролцож гарын үсэг зурна.

27.11. Магадлан шинжилгээний дүнг бүрдүүлэх:

27.11.1. ачааны алдагдал, гэмтлийн шалтгаан, хохирлын хэмжээг тогтоохын тулд тээвэрлэгч буюу төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн санаачлагаар магадлан шинжээч, өртөө болон ачиж буулгах ажил эрхэлсэн тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын ажилтан, хүлээн авагч нарыг байлцуулж магадлан шинжилгээний акт тогтооно;

27.11.2. магадлан шинжилгээг тээвэрлэгчийн санаачлагаар хийх тохиолдолд ачаа гэмтэж ирсэн хөдлөх бүрэлдэхүүн дотор нь эсхүл ачааг буулгах үед актыг тогтооно.

27.11.3. магадлан шинжилгээний дүгнэлтэд тээвэрлэгч байгууллагын ажилтан доорх зүйлийг оруулахыг шаардана:

- ачааны гэмтэл, муудалтын зэрэг;
- гэмтсэн ачааг засаж болох эсэх, засахад гарах зардлын хэмжээ, гэмтсэн ачааны үнийг хэдэн хувиар бууруулах, бүрэн болон хэсэглэн хэрэглэж болох эсэх;
- ачааны гэмтлийн шалтгаан, ачааны төрөлд тохироогүй баглаанаас болсон эсэх, эсхүл ачааны өөрийн онцлог чанараас болж гэмтсэн муудсан эсэх, гэмтсэн хэсгийг нь сольж болох эсэх.

27.11.4. шингэн ачаа гоожсон тохиолдолд савны магадлан шинжилгээгээр доорх зүйлийг тогтооно. Үүнд:

- ямар шалтгаанаар шингэн ачаа асгарч гоожиход хүргэсэн шалтгаан;
- сав нь зориулалтын болон тогтоосон стандартад тохирсон эсэх.

27.11.5. шинжээч нь сав, баглаа болон ачаа муудсан гэмтсэнийг тодорхойлж чадахгүйд хүрвэл өртөөний тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын дарга тодорхойлж чадахгүй байгаа шалтгааныг бичихийг шаардана.

27.11.6. ачаа шалгасан тухай магадлан шинжилгээний акт тогтоож, магадлан шинжилгээнд оролцсон албан тушаалтнууд гарын үсэг зурна. Магадлан шинжилгээний акт тогтоосон тухай тээврийн актад тэмдэглэл хийнэ.

27.11.7. шинжээчийн дүгнэлтийг өртөөний тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын дарга үл зөвшөөрвөл шалтгаанаа заасан тэмдэглэл актад хийнэ.

27.11.8. магадлан шинжилгээ хийхэд гарсан зардлыг буруутай тал төлнө.

ХОРИН НАЙМДУГААР БҮЛЭГ

ГОМДОЛ ГАРГАХ, ХЯНАН БАРАГДУУЛАХ

28.1. Гомдол гаргагч нь ачаа үрэгдсэн, дутсан, гэмтсэн буюу муудсанаас үүссэн хохирол түүнчлэн тээврийн хөлсний зөрүүг буцааж олгох болон ачаа хүрэх хугацааг хожимдуулсан зэрэг гомдлыг падаан тус бүрээр гаргана.

28.2. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллага нь гаргасан гомдлыг хянан үзэж, түүнийг хүлээн зөвшөөрөх эсвэл татгалзах тухай Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээр, түүний албан заавар, энэхүү журмын дагуу заасан хугацааны дотор гомдол гаргагчид мэдэгдэх үүрэгтэй.

28.3. Ирсэн гомдлын материалыг шалгаж хүлээн авахдаа:

- тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад гомдол зөв хаяглагдсан эсэх,
- гомдол гаргах эрх болон итгэмжлэл байгаа эсэх,
- гомдол гаргах хугацааг баримталсан эсэх,
- гомдолд хавсаргасан бичиг баримт нь гомдол гаргах нотлох баримт мөн эсэх, уг бичиг баримт нь зохих гомдолдоо хамаарах эсэх,
- хавсаргасан материалын эх хувь нь байгаа эсэх,
- гомдол гаргасан бичиг баримт нь буруутай этгээдэд эд материалын хариуцлага хүлээлгэх болон хохирлын хэмжээг нотлох үндэс болж чадах эсэхийг нягтлана.

28.4. Гомдлын материал бүрэн бүрдээгүй өргөдлийг судлалгүйгээр, хүлээн авснаас хойш 15 хоногийн дотор гомдол мэдүүлэгчид буцаана.

28.5. Гомдол гаргах хаяг:

28.5.1. ачаа үрэгдсэн, дутсан, муудсан, гэмтсэн тухай гомдол гаргагчийн хүсэлтийг Олон улсын төмөр замын ачаа харилцааны хэлэлцээр болон энэхүү журмын дагуу тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад хаяглана;

28.5.2. гомдлыг буруу хаяглан ирүүлсэн байвал уг гомдлыг хянан үзэхгүйгээр хавсаргасан баримтын хамт ирснээс хойш 15 хоногийн дотор гомдол мэдүүлэгчид буцаах бөгөөд гомдол мэдүүлэгчид гомдол гаргах хаягийг зааж бичгээр мэдэгдэнэ.

28.6. Гомдол мэдүүлэх эрх:

28.6.1. гомдол мэдүүлэх эрхийг энэ журмын дагуу холбогдох бичиг баримт бүхий төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч эдэлнэ;

28.6.2. төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч болон тээвэр зуучлагч тээврийн падааныг үндэслэн төмөр замын байгууллагад гомдол гаргаж болно;

28.6.3. гомдлын хүсэлтэд холбогдох бичиг баримтыг хавсаргаагүй бол уг гомдлыг хүлээн авсан өдрөөс хойш 15 хоногийн хугацаанд тээвэрлэгч гомдол мэдүүлэгчид буцаана. Энэ тохиолдолд гомдол мэдүүлэгч тогтоосон хугацааны дотор шаардлагатай материалыг хавсарган гомдлоо дахин гаргах эрхтэй.

28.7. Гомдол мэдүүлэх хугацаа:

28.7.1. ачаа үрэгдсэн, дутсан, муудсан, гэмтсэн тухай гомдлыг тээвэрлэгчид ачаа хүлээн авснаас хойш 9 сарын дотор, ачаа хүргэх хугацааны тухай гомдлыг 2 сарын дотор гаргана. Өргөдлийг шуудангаар илгээсэн өдрийг нь тогтоохын тулд шуудангийн дугтуйг бичиг баримтын нэг адил үзэж гомдлын хэрэгт хадгална;

28.7.2. ачаа олгосон огноог падааны “Ачаа олгосон өдөр” гэсэн хүснэгтэд дарсан өртөөний хуанлийн дардсаар тогтооно;

28.7.3. Энэхүү журмаар тогтоосон хугацааг баримтлаагүй ирүүлсэн гомдлыг буцааж, энэ тухай гомдол мэдүүлэгчид мэдэгдэнэ.

28.8. Нотлох бичиг баримт:

28.8.1. гомдлын хүсэлтэд тээврийн үндсэн падаан, тээврийн акт, магадлан шинжээчийн акт, ачааны үнийг нотлох баримт болох ачаа илгээгчийн нэхэмжлэл буюу худалдааны гэрээний үнэ болон бусад шаардлагатай бичиг баримтыг бүрдүүлсэн байна;

28.8.2. гомдлыг урьдчилан хянах явцад энэхүү журамд заасан бичиг баримтаас гадна өөр бичиг баримт шаардлагатай байвал гомдлыг буцаахгүйгээр уг баримтыг нэмж ирүүлэхийг шаардана;

28.8.3. гомдол мэдүүлэгч нь тээвэрлэгч тээврийн акт тогтоохоос татгалзсаныг нотлох гэж байгаа бол хүсэлтдээ өртөөнд акт тогтоолгохыг хүссэн тухай бичигт өртөөний тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын даргаас өгсөн хариу бичиг, хариу бичиг аваагүй бол өртөөний тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагын даргад явуулсан албан бичгийг хүлээн авсан ажилтны гарын үсэг эсхүл шуудангийн тасалбарыг хавсаргавал зохино.

28.9. Гомдлыг хянан барагдуулахын тулд:

- гомдлын дагуу хийсэн судалгааны материал бичиг хэрэгт бүрэн байгаа эсэхийг шалгах;

- тээвэрлэлтийн явцад ачаа хэдий хэмжээгээр үрэгдсэн гэмтсэн болохыг шалган тогтоох;

- чухам ямар нөхцөлд ачаа үрэгдсэн, гэмтсэн болохыг шалган тогтоох, шаардлагатай гэж үзвэл ачааны үрэгдэл гэмтлийн талаар дахин хяналт хийх;

- гомдол мэдүүлэгчийн гаргасан тооцоог шалгаж, ачаа үрэгдсэн, гэмтсэн хохирлын хэмжээг тодорхойлох;

- гомдолд хавсаргасан бичиг баримт үндсэн эхээрээ /ачааны падаан, тээврийн акт, шинжээчийн акт, нэхэмжлэл/ байгаа эсэхийг шалгах, түүнчлэн эдгээр бичиг баримтад ямар нэгэн нэмэлт засвар оруулаагүй болохыг тогтоох шаардлагатай.

28.10. Тээвэрлэгч, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн хүлээх хариуцлага:

28.10.1. зохих илгээлтийн ачаа нь төмөр замын байгууллагын буруугаас болж үрэгдсэн, гэмтсэн болох нь нотлогдвол гомдол гаргагчийн гаргасан тооцоог шалган үзэж, үрэгдсэн гэмтсэн ачааны хэмжээг тогтоосны үндсэн дээр уг гомдлыг хүлээн зөвшөөрнө;

28.10.2. гомдлын дагуу хохирлын хэмжээг тодорхойлохын өмнө чухам ямар нөхцөл байдалд үрэгдсэн, дутсан, муудсан, гэмтсэн болохыг шалган үзээд энэхүү журмын дагуу тээвэрлэлтийн үед үүссэн уг хохирлыг төмөр замын байгууллага нөхөн төлөх эсэхийг тогтооно;

28.10.3. гомдол гаргагч тээвэрлэгчийн буруугаас ачаа үрэгдсэн, муудсан, гэмтсэн болохыг нотлож чадаагүй болон энэхүү журмын дагуу ачаа үрэгдсэн гэмтсэний хариуцлагыг тээвэрлэгч хүлээхээргүй байх шалтгааны аль нэгний улмаас ачаа үрэгдсэн гэмтсэн, муудсан болох нь тогтоогдсон бол энэ тухай хариу албан бичигт тодорхой заана.

28.11. Тээвэрлэлтийн үед үрэгдсэн гэмтсэн ачааны бодит хэмжээ:

28.11.1. ачааны дутагдал, гэмтлийн бодит хэмжээг тээврийн акт, түүнд хавсаргаж ирүүлсэн дагалдах баримтуудыг үндэслэн тогтоох бөгөөд түүнчлэн хохирлын хэмжээг ачаа илгээгч, хүлээн авагчийн хооронд хийсэн гэрээ болон нэхэмжлэлийг үндэслэн тогтооно;

28.11.2. шаардлагатай тохиолдолд ачаа олголтын үед магадлан шинжээчийг оролцуулан хохирлын бодит хэмжээг тогтооно.

28.12. Ачааны жингийн хэвийн хорогдлын нормыг тооцоолох, хэрэглэх:

28.12.1. жингээр нь тооцож үнийг тооцдог ачааны жин, тээвэрлэлтийн явцад дутвал тухайн ачаанд тогтоосон жингийн хэвийн хорогдлын нормоор багасгаж бодит дутагдлын хэмжээг тогтооно;

28.12.2. хэвийн хорогдлын нормыг падаан дахь ачааны нийт жинд тулгуурлан бодно. Төрөл бүрийн ачааг тээвэрлэлтэд хүлээн авахдаа тус бүрийн жинг заасан байвал жингийн хэвийн хорогдлын нормыг ачаа тус бүрээр бодно. Нэг буюу хэд хэдэн байр ачаа гэмтсэн, алдагдсан шинжтэй бөгөөд жингийн нийт дутагдал гэмтсэн ачааны жингийн дутагдлаас хэтрэхгүй байсан ч жингийн дутууг хэвийн хорогдлын нормонд тооцож болохгүй;

28.12.3. ачаа бүхэлдээ үрэгдсэн буюу тусдаа байр үрэгдсэн үед ачааны хэвийн хорогдлын нормыг хэрэглэхгүй;

28.12.4. нэг тээврийн акт тогтоогдсон хэд хэдэн илгээлттэй нэг төрлийн ачааны дутагдлыг тооцохдоо хэвийн хорогдлын нормыг зөвхөн дутсан илгээлтүүдийн падаанд заасан жингээс тооцно. Холимог тээвэр болон шилжүүлэн ачилт хийгдсэн хэд хэдэн илгээлттэй нэг төрлийн ачаанд хүрэх өртөөнд тээврийн акт тогтоогдсон бол жингийн хэвийн хорогдлын нормыг нийт жингээс тооцно.

28.13. Хохирлыг барагдуулах мөнгөн дүнг тодорхойлох:

28.13.1. дутсан, гэмтсэн үрэгдсэн ачааны хохирлыг барагдуулах үнийн дүнг тодорхойлохдоо холбогдох хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно. Гомдлын хүсэлтэд дутсан, гэмтсэн, алдагдсан ачааны үнэ өртгийг зөв тогтоосон эсэхийг шалгана. Тээвэрлэгч нь үнэ зарласан ачааны дутагдлын үнийн хэмжээг жинхэнэ үрэгдсэн ачааны өртгөөр, гэмтсэн ачааны өртгийг буурсан хэмжээгээр тус тус тогтооно;

28.13.2. бараа нийлүүлэгч буюу илгээгч ачсан ачааныхаа хэмжээ, үнийг заасан баримтыг тээврийн бичиг баримтад хавсаргасан бол энэ нь ачаа хүлээн авагчийн хувьд ачааны жинхэнэ үнэ болно. Үрэгдсэн ачааны үнийг зөв тодорхойлохын тулд нэхэмжлэл гаргасан үнэд арилжааны ашиг тооцоогүй эсэхийг тогтооно;

28.13.3. нэхэмжлэлийг гэрээний үнээр гаргасан байвал уг үнээр гомдлыг барагдуулна. Нэхэмжлэлийг жижиглэн худалдаалах үнээр гаргасан байвал гомдлын

үнээс ашиг тооцсон хэсэг, бусад нэмэгдлийг хасч тооцно. Гомдлыг барагдуулахдаа төлөөгүй тээврийн хөлс, гүйлгээний татварыг нэхэмжлэхгүй. Гомдол мэдүүлэгч нэхэмжлэлд нэг ачааны хэд хэдэн зэрэг дугаарыг тоочиж төрөл бүрийн үнэ заасан боловч тээврийн актаар чухам ямар зэрэг дугаартай ачаа үрэгдсэнийг тогтоогоогүй бол үрэгдсэн ачааны өртгийг нэхэмжлэлд заасан тухайн ачааны доод үнээр барагдуулна.

28.13.4. үнэ зарласан ачааны хохирлыг барагдуулах хэмжээг падаан, бусад бичиг баримтанд заасан болон энэ талаар хамааралтай мэдэгдлийг үндэслэн дараах байдлаар тогтооно:

- бүх ачааг үрэгдүүлбэл ачааны падаанд заасан зарласан үнээр хохирлыг бүрэн төлнө;
- зарим хэсгийг үрэгдүүлбэл үрэгдсэн ачааны зарласан үнээр ширхэг тус бүрт;
- зарим ширхэгийн зүйлийг үрэгдүүлбэл зарласан үнийн жагсаалтаар, жагсаалт хийгээгүй байвал тухайн байрын зарласан үнэ, жингээс үндэслэн нэг кг-ын дундаж өртгөөр.

28.13.5. энэхүү журмын 28.13.4-т заасан мэдэгдлүүд байхгүй бол падаанд заасан нийт зарласан үнэ, ачааны нийт жинг үндэслэн тогтооно. Ачааны зарласан үнэ ачааны жинхэнэ үнээс хэтэрч байгааг төмөр замын байгууллага нотолж чадвал тээвэрлэлтийн явцад үүссэн хохирлыг жинхэнэ өртгөөр нь төлнө;

28.13.6. ачааг гэмтээсэн хохирлыг тээврийн акт болон шинжээчийн актыг үндэслэн тогтооно. Гэмтсэн ачааг олгоход хохирлыг нь тодорхойлоогүй байвал нөхөн төлөх хэмжээг гэмтсэн ачааны буюу түүний хэсгийн өртгийн жинхэнэ буурсан үнээр тодорхойлно;

28.13.7. тээвэрлэлтэд үнэ зарлаагүй хүлээн авсан иргэний /гэрийн хэрэглэл г.м./ ачааны үрэгдсэн ачааны өртгийг барагдуулахад гаргасан гомдлын үнийн дүнг ачааг хүлээлгэн өгөх тухайн үеийн зах зээлийн үнийн дүнтэй харьцуулан тооцно.

28.14. Хүлээн авагчид хүрээгүй ачааны талаарх гомдлыг хянан барагдуулах:

28.14.1. тээвэрлэлтийн явцад бусдад шилжүүлсэн, хаяг сольж өөр хаягаар олгосон, үрэгдүүлсэн, саатуулсан түүнчлэн тодорхой бус шалтгаанаар эзэндээ хүрээгүй ачааны талаарх гомдлыг энэхүү журмын дагуу барагдуулна;

28.14.2. ачаа хүрэх зам, уг ачааг замд нь хямд үнээр шилжүүлснийг тогтоовол ачаа борлуулсан үнийн дүнгээр гомдлыг барагдуулна;

28.14.3. хаяг сольж өөр хүлээн авагчид ачааг олгосон шалтгаанаар ачаа нь анхныхаа эзэнд хүрээгүй тухай гомдлыг хэрэгсэхгүй. Гомдол мэдүүлэгчид ачааг хэнд, хаана олгосныг албан бичгээр хариу өгч, хүсэлтэд хавсаргасан баримтын хамт буцаана;

28.14.4. ачааг өөр хүлээн авагч авсан нь баримтаар нотлогдвол эзэндээ хүрээгүй ачааны гомдлыг энэхүү журмын 28.14.3-т заасны адилаар шийдвэрлэнэ;

28.14.5. ачаа алга болсон тухай гомдлыг барагдуулах хугацаанд ачаа байгаа газар, хэнд олгосныг тогтоогоогүй бол ачааг бүхэлд нь үрэгдсэнд тооцож, гомдлыг зохих журмын дагуу барагдуулна;

28.14.6. эрлийн явцад ачаа үрэгдээгүй харин замд яваа нь тогтоогдвол, ачааг хүлээн авагчид хүргэхийг хурдасгах арга хэмжээ авах бөгөөд энэ тухай гомдол мэдүүлэгчид мэдэгдэнэ.

28.15. Хүлээн зөвшөөрсөн гомдлыг барагдуулах:

28.15.1. тээвэрлэгч хүлээн зөвшөөрсөн гомдлын хэргийн төлбөрийн үнийн дүнг шалгаж тогтоосны дараа тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтан шийдвэр гаргана. Шийдвэрийн дагуу төлбөрийг барагдуулна;

28.15.2. гомдлыг бүхэлд нь эсвэл заримыг нь хэрэгсэхгүй болговол гомдол мэдүүлэгчид хэрэгсэхгүй болгосон үндэслэлийг тодорхой зааж хариуг албан бичгээр өгнө. Гомдол мэдүүлэгчид ирүүлсэн баримтыг буцаана. Шаардлагатай бол гомдлын материалд эдгээр баримтын хуулбар болон шаардлагатай зарим хэсгийг хавсаргана;

28.15.3. хүлээн зөвшөөрсөн гомдолд хавсаргасан баримтуудыг буцаалгүйгээр ачаа тээвэрлэлтийн албаны тээвэрлэгчийн эрх бүхий дээд байгууллагын акт гомдлын хэрэгт хадгална.

28.16. Тээвэрлэгчийн барагдуулсан гомдлын хариуцлагыг салбар нэгжтэй тооцох:

28.16.1. тээвэрлэгч төлбөрийг барагдуулахаар шийдвэрлэгдсэн ачааны бүрэн бүтэн байдал алдагдсанаас үүссэн хохирлын төлбөрийг буруутай байгууллага, аж ахуйн нэгжтэй тооцно;

28.16.2. өртөөдийн хариуцлагад тооцсон ачааны бүрэн байдлын алдагдлын төлбөрийг тээвэрлэгчийн эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэрээр, салбар нэгжийн бурууг тогтооход санал зөрсөн тохиолдолд тээвэрлэгчийн шийдвэрээр тус тус тогтооно;

28.17. Төмөр замын байгууллага нь ирүүлсэн гомдлыг хянаж үзээд түүнийг барагдуулсан буюу хэрэгсэхгүй болсон тухай хариуг байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэнд 3 сарын дотор өгнө.

-- -000- --

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замаар ачаа
тээвэрлэх журмын нэгдүгээр хавсралт*

ОРОН НУТГИЙН ХАРИЛЦААНЫ ТЭЭВРИЙН ПАДААН

Нүүрэн тал

ОРОН НУТГИЙН ХАРИЛЦААНЫ ТЭЭВРИЙН ПАДААН №

Байгууллагын нэр:

• Онцгой тэмдэглэл_

• Хурд .

• Илгээлтийн төрөл .

• Төлөвлөгөө гэрээний № .				• Вагоны дугаар	6.1	• Вагоны төрөл	• Даац (тонн)	• Голын тоо																				
• Ачихыг зөвшөөрсөн 20... он																												
Өртөөний дарга _																												
• Илгээх өртөө				• Хүрэх өртөө																								
• Илгээгч, түүний шуудангийн хаяг				• Хүлээн авагч, түүний шуудангийн хаяг																								
• Илгээгчийн марк тэмдэг	• Байрын тоо	• Баглааны төрөл	• Ачааны нэр	• Ачааны жин																								
				Илгээгч	Төмөр зам	• Төмөр замын марк																						
						• Ачаалсан ачаалалтын техникийн норм																						
• Байрын тоо_ (үсгээр) _				• Жинг тодорхойлсон арга		• Тарифын бүлэг_____																						
• Жингийн дүн_ (үсгээр) _				• Илгээгчийн төлөөлөгч_ (гарын үсэг, нэр)		• Зай км _____																						
• Илгээхэд хураасан (дүн үсгээр) _				<table border="1"> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>																								
• Тооцооны хэлбэр (бэлэн/бэлэн бус) _				• Илгээх үеийн хураамж																								
• Тооцооны ажилтан (гарын үсэг, нэр) _																												
• Олгоход хураасан (дүн үсгээр)																												
				Бүгд хураасан																								

• Тооцооны хэлбэр (бэлэн/бэлэн бус) <u> </u>	• Олгох үеийн хураамж				
• Тооцооны ажилтан (гарын үсэг, нэр) <u> </u>					
• Падаанд хавсаргасан баримтууд					
		Бүгд хураасан			

Ар тал

Ачиж бэхлэх тухай
Дагуу ачиж бэхэлсэн

(албан тушаалын гарын үсэг)
(Батлагдсан ямар зураг, техникийн нөхцөл, стандартыг үндэслэн бэхэлснийг заана)

37. Ломбоны тухай тэмдэглэл

	Төмөр замын	Илгээгчийн	Ломбо зүүсэн нь (Ломбо хаана зүүснийг заана)
Ломбоны тоо			
Ломбоны хяналтын тэмдэг			
38. Төмөр замын тэмдэглэл	39. Илгээгчийн тэмдэглэл		
40. Актын тухай тэмдэглэл	41. Хаяг сольсон тухай тэмдэглэл		
42. Вагоныг буулгалтанд тавьсан он, сар, өдөр, цаг	43. Вагоныг буулгаж дууссан он, сар, өдөр, цаг	44. Ачааг олгох үед хийсэн тэмдэглэл	
45. Илгээх өртөөний хуанлийн тэмдэг	46. Хүрэх өртөөний хуанлийн тэмдэг	47. Ачаа ирсэн тухай мэдэгдэл	48. Ачаа олгосон тухай тэмдэглэл хуанлийн тэмдэг Хүлээн авсан (гарын үсэг, нэр)

ТАЙЛБАР: Орлох падаан нь падаантай адилхан байна.

ОРОН НУТГИЙН ХАРИЛЦААНЫ ТЭЭВРИЙН ПАДААН ЗАМЫН ХҮСНЭГТ

Орон нутгийн харилцааны тээврийн падаан
замын хүснэгт №

Байгууллагын нэр:

1. Онцгой тэмдэглэл		• Хурд • Илгээлтийн төрөл				
• Төлөвлөгөө гэрээний № • Ачихыг зөвшөөрсөн 20... он Өртөөний дарга		• Вагоны дугаар	6.1	• Вагоны төрөл	• Даац (тонн)	• Голын тоо
• Илгээх өртөө • Илгээгч, түүний шуудангийн хаяг		• Хүрэх өртөө • Хүлээн авагч, түүний шуудангийн хаяг				
• Илгээгчийн марк тэмдэг	• Байрын тоо	• Баглааны төрөл	• Ачааны нэр	• Ачааны жин	• Төмөр замын марк	
				Илгээгч	Төмөр зам	• Ачаалсан ачаалалтын техникийн норм
• Байрын тоо (үсгээр)		• Жинг тодорхойлсон арга			• Тарифын бүлэг	
• Жингийн дүн (үсгээр)		• Илгээгчийн төлөөлөгч (гарын үсэг, нэр)			• Зай км	
• Явуулахад хураасан (дүн үсгээр)		Хүлээлгэх үеийн хураамж				
• Тооцооны хэлбэр (бэлэн/бэлэн бус)						
• Тооцооны ажилтан (гарын үсэг, нэр)						
• Олгоход хураасан (дүн үсгээр)						
• Тооцооны хэлбэр (бэлэн/бэлэн бус)						
• Тооцооны ажилтан (гарын үсэг, нэр)		• Олгох үеийн хураамж				
• Падаанд хавсаргасан баримтууд						

---ооо---

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замаар ачаа
тээвэрлэх журмын хоёрдугаар хавсралт

АЧААНЫ БИТҮҮМЖЛЭЛ, БҮРТГЭЛ, ТЭМДЭГЛЭГЭЭ

Нүүрэн тал

		м 20 ... он ... сар ... өдөр Ст 20 ... г ... месяц ... число		Вагоны төрөл Род вагоны	Вагон даац Подъёмная сила	
Онцгой тэмдэглэл / Особые заявления						
Битүүмжлэлийн тухай Ведения о пломбах	Битүүмжлэгч станц Станция положения пломб					
	Ломбоны тоо Число пломб					
	Месяц и число на пломбах Шалгах тэмдгүүд					
	Контрольные знаки					
Падааны № № наклада	Явуулах станц Станция отправления	Хүрэх станц Станция назначения	Хүрэх зам Дорога назначен	Баглааны төрөл Род упаковки	Ачааны нэр Наименование груза	Жин кг-аар Вес в кг
1	2	3	4	8	9	10
				НИЙТ БОХИР ЖИН /ВСЕГО БРУТТО		
Вагоныг ачилтанд өгсөн цаг мин өдөр сарын Вагон подан под выгрузку час мин числа месяца Средствами АВХ: Хянасан ААВХ:				Булгасан цаг мин өдөр тоот барааны газарт Выгружен час, мин числа, пакта № АВХ Присмодатчик		

Ар тал

№	Илгээлт №								Илгээлт №				
	6-Вагон, 6-Вагон олгосон, 7- вагоны төрөл, 8-Вагоны даац, 9-Гол, 10-Вагоны жин, 11-Цистерний төрөл								37. Ломбо		38.Тээвэрлэгчийн тэмдэглэл		
									Температура, С -Хэм	Г/см³ –Нягт	Тоо	Тэмдэг, тэмдэглэгээ	
	6	6.1	7	8	9	10	11						
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
							ДҮН						

Илгээгчийн нэр, гарын үсэг:

Өртөөний хуанлийн тэмдэг:

ЧИНГЭЛГИЙН ХҮСНЭГТ

Чингэлгийн хүснэгт											Илгээлт №					
№	17. Ачааны нэр			37. Ломбо		15. Байр-ын тоо	18.Жин /кг-аар/			6-Вагон, 6.1-вагон олгосон, 7- вагоны төрөл 8-Вагоны даац, 9-Гол, 10-Чингэлгийн жин						38.Тээвэрлэгч-ийн тэмдэглэл
	Чин гэлэг №	Чингэлгийн код, хэмжээ, төрөл	Ачааны нэр	Тоо	Тэмдэг тэмдэглэгээ		Ачааны цэвэр жин	чингэлгийн жин	Нийт жин	6	6.1	7	8	9	10	
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
					Дүн											

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замаар ачаа
тээвэрлэх журмын гуравдугаар хавсралт

ЧИНГЭЛГИЙН ГАДНА, ДОТОР ТАЛЫН ХЭМЖИГДЭХҮҮНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ

Төрөл	фут		Чингэлгийн хэмжээ /гадна тал/			Чингэлгийн хэмжээ /дотоор тал/		
			урт	өргөн	өндөр	урт	өргөн	өндөр
1EEE	45HC	L2G0			2896			2655
1EE	45 DC	L5G0	13716	2438	2591	13542	2330	2350
1AAA	40HC	45G0			2896			2655
1AA	40DC	42G0			2591			2350
1A	40DC	40G0	12192	2438	2438	11998	2330	2197
1AX								
1BBB	30HC	35G0			2896			2655
1BB	30DC	32G0			2591			2350
1B	30DC	30G0	9125	2438	2438	8391	2330	2197
1BX					<2438			
1CC	20DC	22G0			2591			2350
1C	20DC	20G0	6058	2438	2438	5867	2330	2197
1CX					<2438			
1D	10DC	10G0	2991	2438	2438	2802	2330	2197
1E			1968	2438	2438		2197	2330
1F	5		1460	2438	2438	1270	2197	2330

---o0o---

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замаар ачаа
тээвэрлэх журмын дөрөвдүгээр хавсралт

**ВАГОН АЧИЛТ, БУУЛГАЛТ, ХҮЛЭЭЛГЭНД ТАВЬЖ ӨГСӨН,
ХҮЛЭЭЛЦСЭН, БУУЛГАЖ ДУУССАН САНАМЖ /СЕРИ ДУГААР/**

20..... оны.....-р сарын өдөр

Үйлчлүүлэгч байгууллагын нэр: _____
Салбар замын нэр, дугаар: _____

Д/д	Вагон Дугаар /О,П/	Хүлээлэг				Тавьж өгсөн		Ачиж, буулгаж дууссан		Сэлгээ хийсэн хугацаа	Тайлбар
		эхэлсэн		дууссан		сар, өдөр	цаг, минут	сар, өдөр	цаг, минут		
1	2	сар, өдөр	цаг, минут	сар, өдөр	цаг, минут	сар, өдөр	цаг, минут	сар, өдөр	цаг, минут	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											

Үйлчлүүлэгч байгууллагын төлөөлөгч

Төмөр замын төлөөлөгч

Хүлээн авсан: _____ Тушаасан: _____
/гарын үсэг, нэр/ /гарын үсэг, нэр/
огноо.....цаг.....минут огноо.....цаг.....минут
Тушаасан: _____ Хүлээн авсан: _____
/гарын үсэг, нэр/ /гарын үсэг, нэр/
огноо.....цаг.....минут огноо.....цаг.....минут

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын зургадугаар хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМААР ЗОРЧИГЧ, ТЭЭШ, АЧААН ТЭЭШ ТЭЭВЭРЛЭХ ЖУРАМ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү журмын зорилго нь Төмөр замын тээврийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх хүрээнд тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааны нийтлэг зарчимд тулгуурлан зорчигч, тээш, ачаан тээшийг түргэн шуурхай, бүрэн бүтэн, аюулгүй байдлыг хангаж тээвэрлэхэд оршино.

1.2. Энэхүү журмыг орон нутгийн зорчигч харилцаанд оролцогч ажилтан, зорчигч болон тээш, ачаан тээш илгээгч ба хүлээн авагч нарын үйл ажиллагаанд мөрдөнө.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН ЕРӨНХИЙ НӨХЦӨЛ

2.1. Зорчих тасалбар худалдах ба тасалбар худалдах газрын үйл ажиллагаа нь зорчих тасалбарыг зорчигчдод аль болох түргэн шуурхай худалдаж, галт тэргэнд хоосон байр гаргахгүй байхаар зохион байгуулагдана.

2.2. Зорчих тасалбарыг дор заасан хугацаанаас эхлэн худалдана:

2.2.1. урьдчилан тасалбар худалдах газарт галт тэрэг явахаас 2 сарын өмнө;

2.2.2. өдөр тутмын тасалбар худалдаалалтыг тухайн тасалбар худалдах газрын нээгдэх цагаас;

2.2.3. завсрын өртөөдөд галт тэрэгний чөлөөтэй байрын тухай мэдээг хүлээн авсан цагаас эхлэн галт тэрэг ирэхээс 1 /нэг/ цагийн өмнө тус тус худалдана;

2.2.4. тасалбар худалдах ажиллагааг галт тэрэг хөдлөхөөс 15 минутын өмнө зогсооно. Тасалбар худалдах газрын байршлаас хамаарч эрх бүхий ажилтан дээрх хугацааг өөрчилж болно.

2.3. Тасалбар худалдах газартай өртөө, зөрлөгөөс галт тэргэнд тасалбаргүй суусан зорчигчид тасалбар худалдах явуулын нярав /цаашид “явуулын нярав” гэх/ тасалбарыг нэмэгдэлтэй тарифаар худалдана. Нэмэгдлийн хэмжээг төмөр замын байгууллагын дарга тогтооно.

2.4. Хот, дүүргийн галт тэрэгний тасалбар худалдах газрын ажиллах цагийг галт тэрэгний цагийн хуваарьтай уялдуулан эрх бүхий ажилтан тогтооно.

2.5. Галт тэргээр зорчих тасалбарт явах хүрэх өртөөний нэр, галт тэрэг, вагон, зорчих байрын дугаар, явах огноо, цаг минут, хүний тоо, тариф үнэлгээ, зорчигчийн нэр, регистрийн дугаар, олгосон огноо, цаг, минутыг тус тус бичнэ. Тасалбарын ар талд зорчигчид зориулсан санамж байна. Тухайн тээвэрлэгчээс нийтэд зарласан нэмэлт үйлчилгээний мэдээлэл байж болно.

2.6. Маягтын бүсийн хэлбэр, загварыг зорчигч тээврийн үйлчилгээ эрхлэх эрх бүхий этгээд тогтоож, нийтэд мэдээлнэ.

2.7. Маягтын бүсийн тасалбарын бичилтийн үгийг товчлохгүйгээр бичнэ. Маягтын бүсийн тасалбарын бичлэгийг баллаж, засварлахгүйгээр бичсэн байна.

2.8. Зорчих тасалбарыг 5-12 насны хүүхдэд хөнгөлөлттэй олгоно:

2.8.1. тусгай байр эзлэхгүй бол асран хамгаалагчийн хамт 0-5 насны 3 хүүхдийг зорчигч үнэ төлбөргүй авч явахыг зөвшөөрнө;

2.8.2. зорчигчийн хамт 5 хүртэлх насны 3-аас дээш тооны хүүхдэд зорчвол 4 дэх хүүхдээс эхлэн хөнгөлөлттэй тасалбараар зорчино;

2.8.3. суух байр бүхий нийтийн хатуу вагонд хүүхдийн тасалбар олгохдоо том хүний нэгэн адилаар байр олгоно;

2.8.4. зорчигчийн галт тэргэнд дагалдах хүнгүйгээр 8 хүртэлх насны хүүхдийг явуулахгүй байх;

2.8.5. Зорчигчийн хамт яваа 5-12 хүртэлх насны 1 /нэг/ хүүхдийг унтлагын байр эзлэхгүйгээр авч явахыг зөвшөөрнө;

2.8.6. насанд хүрсэн хүнтэй хамт яваа 5-12 насны 2 хүүхдийн дунд унтлагын 1 /нэг/ байр эзлэхийг зөвшөөрч болох ба нэмэгдэл хөлсийг 1 /нэг/ унтлагын байрны тарифаар тооцон авна;

2.8.7. хүүхдийн тасалбар олгоходоо тасалгааны ба унтлагын байрны нэмэгдэлийг 5-12 хүртэлх насны хүүхэд зөвхөн тусгай байр эзэлсэн нөхцөлд авна.

2.9. Буудлын дотор болон гадна зорчигчдод зориулан галт тэрэг ирэх, явах цагийн хуваарь, зорчигч ба тээш, ачаан тээш тээвэрлэлтийн тариф, зорчих тасалбар, тээш олгох газрын ажиллах цагийн хуваарь, тасалбар худалдах ажилтны нэр, санал гомдлын дэвтэр, гэнэтийн ослын даатгалын хураамжийн үнэлгээ, үйлчилгээний газрууд /зоогийн газар, амрах байр, үсчин, зурагчин, шуудан холбоо, эмнэлгийн цэг ба эмийн сан, лавлах товчоо, лавлах утасны дугаар зэрэг/-ын бүдүүвч зураг, зорчигч болон тээш тээвэрлэхтэй холбоотой дүрэм, журам, шинээр хэрэгжүүлсэн нэмэлт үйлчилгээ, тэдгээрийн хураамж, цаг үеийн шуурхай мэдээ мэдээллийн самбар байрлуулсан байна.

2.10. Галт тэргээр зорчих тасалбар нь тээвэрлэгч, зорчигч хоёрын хооронд тээвэрлэлтийн гэрээ байгуулсныг нотлох бичиг баримт бөгөөд батлагдсан маягтын дагуу бичигдсэн байна.

2.11. Зорчих тасалбарыг бэлэн ба бэлэн бусаар эсвэл тээвэрлэгчийн зөвшөөрлөөр эзэлээр олгож болно.

2.12. Зорчигчийн вагоны байрны тооноос илүү тасалбар худалдахгүй.

2.13. Хурал, зөвлөлгөөний төлөөлөгчид, тойрон аялагчид, жуулчид, жүжигчид, тамирчид, оюутан сурагчид зэрэг зохион байгуулалттай бүлгээр явах зорчигчдын урьдчилан өгсөн захиалгыг үндэслэн өртөө ба буудлын эрх бүхий ажилтны зөвшөөрлөөр тасалбарыг олгоно.

2.14. Нийтийн вагоны тасалбар худалдаж авсан зорчигч хүсвэл явах чиглэлийнхээ дагуу унтлагын сул байр байгаа тохиолдолд сул байрны нэмэгдэл төлбөр төлж, очих өртөө хүртлээ унтлагын болон тасалгаат вагонд зорчиж болно. Харин нэмэгдэл төлбөрийг шилжин суух эхний өртөөнөөс авна.

2.15. Зорчигч тасалбараа үрэгдүүлсэн, гээгдүүлсэн тохиолдолд тасалбар худалдан авсан зорчигчийн талаарх мэдээлэл тасалбар худалдаалалтын баазад хадгалагдан үлдсэнийг тодорхойлсон нөхцөлд иргэний биеийн байцаалтыг мэдүүлсэний үндсэн дээр тасалбарын үнийг дахин төлөхгүй байж болох ба тасалбар нөхөн олгохтой холбогдуулан нэмэлт үйлчилгээний хураамжийг төлж тасалбар дахин авч болно.

2.16. Зорчих тасалбарт нэр нь бичигдсэн зорчигч уг тасалбараар үйлчлүүлнэ. Аяллын дундуур зорчих тасалбарыг дур мэдэн өөр зорчигчид шилжүүлэхгүй ба хэрэв шилжүүлсэн бол хүчингүйд тооцно.

2.17. Тасалбар худалдах газар нь доорх тохиолдолд зорчих тасалбар худалдахаас татгалзах эрхтэй:

2.17.1. галт тэргэнд сул байр байхгүй;

2.17.2. иргэний үнэмлэх эсхүл бусад биеийн байцаалтгүй;

2.17.3. асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчгүй дараах этгээд:

- хүнд өвчтэй зорчигч;
- согтууруулах ундаа хэрэглэсэн этгээд;
- мансуурсан этгээд.

2.18. Зорчих тасалбарын хүчинтэй хугацаа:

2.18.1. зорчих тасалбарт тэмдэглэсэн хугацаанд, аялал эхлэх өртөөнөөс дуусах өртөө хүртэл тухайн галт тэрэг, вагонд хүчинтэй;

2.18.2. өртөө, буудлын эрх бүхий ажилтан буюу тасалбар худалдах газрын эрхлэгч тасалбарын хугацааг доорх тохиолдолд сунгах эрхтэй:

а. шилжин суух галт тэргэнд сул байргүй бол дараагийн галт тэргэнд байр авах хүртэлх хугацаанд;

б. зорчих ёстой галт тэрэг нь шилжин суух өртөөнд батлагдсан хуваариас хожимдож ирсэн бол аяллаа үргэлжлүүлэх хүртэлх хугацаанд;

в. зорчигчид хүндэтгэн үзэх шалтгаан тохиолдсоныг тодорхойлсон бичиг баримтын дагуу;

г. галт тэргэнд /хот, дүүргийнхээс бусад/ зорчих тасалбартай боловч эзлэх ёстой байрыг олгоогүй бол зохих байр олгох бололцоотой дараагийн галт тэргээр явах хүртэл;

д. зорчигч хоорондын өртөө, зөрлөгт түр буух бол 10-аас дээшгүй хоногоор сунгаж болох ба тасалбарт сунгасан тухай тэмдэглэл хийнэ;

е. Бусад тохиолдолд зорчих тасалбарын хүчинтэй хугацааг сунгахгүй.

2.19. Төлбөрийг буцаан олгох:

2.19.1. төмөр замын байгууллага дараах тохиолдолд ашиглаагүй зорчих тасалбар, тээвэрлээгүй тээш, ачаан тээшийн тээврийн төлбөрийг нотлох баримт болон шаардлагатай бичиг баримтыг бүрдүүлэн өгсний үндсэн дээр тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтаны шийдвэрээр буцаан олгож болно:

- галт тэргэнд зорчих тасалбарын дагуу зохих байрыг олгоогүй тохиолдолд зорчигчийн шаардлагаар явах өртөөний холбогдох ажилтан тэмдэглэл үйлдэн, зорчих тасалбар, тээвэрлээгүй тээшийн тээврийн хөлсөнд төлсөн бүх төлбөрийг зорчигчид буцааж өгч, тэмдэглэлийн ар талд гарын үсэг зуруулна. Хэрэв уул зорчигч тухайн өртөөнөөс зорчих байр олгохоор санал болгоход зорчигч татгалзсан нөхцөлд нийтийн, унтлагын, тасалгаат вагон харгалзахгүйгээр зөвхөн тээврийн хөлсийг буцааж олгоно;

- буцах тасалбартай зорчигч зорчин явж чадахгүйд хүрч галт тэрэг хөдлөхөөс 24 цагийн өмнө зорчих тасалбар дээр төмөр замаар тэмдэглэл хийлгэсэн тохиолдолд нийтийн вагонд бол тээврийн хөлс, тасалгаат вагонд бол тээврийн хөлс ба унтлагын байрны хөлсний хамт олгоно;

- харин буцах тасалбартай зорчигч галт тэрэг хөдлөхөөс 24 цаг хүртэлх хугацааны өмнө тэмдэглэл хийлгэсэн тохиолдолд зохих суутгал хийлгэж тасалбарын үнийг буцааж авна;

- галт тэрэгний хөдөлгөөн ямар нэг шалтгаанаар саатсан үед зорчигч аяллаа үргэлжлүүлэхээс татгалзвал төмөр зам нь зорчигчийн мэдүүлгийн үндсэн дээр зорчоогүй зайн үнийг буцааж олгоно. Үүнийг зорчигчоос гаргасан бичгэн мэдүүлгийн үндсэн дээр шийдвэрлэнэ;

- өвчтэй болон хүндэтгэх шалтгааны улмаас зорчигч аяллаа бүр зогсоовол зорчоогүй зайн тасалбарын үнийг буцааж олгоно.

2.19.2. зорчих тасалбарын үнийг зорчигчийн явах тухайн өртөөний тасалбар худалдах газраас буцааж олгоно;

2.19.3. зорчих тасалбарын үнийг буцаах бүх тохиолдолд дор дурдсан хэмжээний үйлчилгээний хөлсийг суутган авна;

- галт тэрэг хөдлөхөөс 2 түүнээс дээш цагийн өмнө буцаавал нийт буцаах үнийн дүнгийн 10 хувийг;

- галт тэрэг хөдлөхөөс 2 хүртэл цагийн өмнө ба галт тэрэг хөдлөхийн өмнө буцаавал нийт буцаах үнийн дүнгийн 20 хувийг;

- галт тэрэг хөдөлснөөс хойш 60 хүртэл минутын дотор тэмдэглэл хийлгэж буцаавал нийт буцаах үнийн дүнгийн 50 хувийг тус тус суутгаж олгоно. /Утсаар мэдэгдсэн хугацааг оруулан тооцох/.

2.20. Зорчих нөхцөл:

2.20.1. зорчигч тасалбар худалдах газартай өртөөнөөс зорчих тасалбар авч галт тэргэнд суух ба тасалбараа аяллын хугацаа дуустал өөртөө хадгалж, шалгагч /эрх бүхий албан тушаалтан/-ийн шаардлагаар үзүүлэх үүрэгтэй;

2.20.2. зорчигчийг вагонд суух үед вагоны үйлчлэгч нь зорчих тасалбарын хүчинтэй эсэх, биеийн байцаалттайгаа тохирч байгаа болохыг, тогтоосон хэмжээний гар тээштэй, согтууруулах болон мансууруулах зүйл хэрэглэсэн зэргийг шалгах, хэрэв зөрчилтэй тохиолдолд тээвэрлэлтээс татгалзана;

2.20.3. Зорчих тасалбаргүй, тогтоосон овор, хэмжээнээс хэтэрсэн гар тээштэй, согтууруулах болон мансуурах зүйл хэрэглэсэн этгээдийг тээвэрлэхээс татгалзана;

2.20.4. галт тэрэг 2 хүртэл минутын зогсолттой өртөө, зөрлөгт зорчигчийг галт тэрэгний аль ч вагонд оруулж болно;

2.20.5. вагоны үйлчлэгч зорчигчид зорчих тасалбарт заасан вагондаа суухад нь зохих туслалцаа үзүүлнэ;

2.20.6. тасалбар худалдах газар зорчих тасалбарыг буруу үйлдсэн буюу вагонд чөлөөтэй байргүй үед зорчигчдод зорчих тасалбар олгосон зорчих байр давхардуулан бичсэн байвал галт тэрэгний дарга, вагоны үйлчлэгч, тасалбар худалдах газрын эрх бүхий ажилтны оролцоотойгоор галт тэргэнд сул байр олж өгөх буюу буруу үйлдсэн тасалбарыг залруулах арга хэмжээ авна. Хэрэв зорчих тасалбар буруу олгосон нь аяллын явцад илэрвэл галт тэрэгний дарга, вагоны үйлчлэгч, явуулын нярав хамтран тэмдэглэл үйлдэн холбогдох арга хэмжээ авна;

2.20.7. төмөр замын ажилтны буруугаас зорчигч тасалбарт зааснаас өөр чиглэлийн галт тэргэнд суусан эндүүрэл гарсан тохиолдолд түүнд торгууль ноогдуулахгүй бөгөөд ойролцоох өртөөнд буулгаж үндсэн өртөө хүртэл үнэгүй зорчихыг зөвшөөрнө. Буруутай ажилтанд хариуцлага тооцно;

2.20.8. зорчигч нь тасалбарт заасан хугацаанаас өмнө галт тэргэнд суусан тохиолдолд тасалбарыг хүчингүйд тооцож, уг зорчигч дахин тасалбар худалдан авна;

2.20.9. зорчигч нь зорчих тасалбарт заасан байрыг аяллын хугацаанд ашиглах эрхтэй;

2.20.10. завсрын өртөөнд буух зорчигч тухайн вагонд цааш аяллаа үргэлжлүүлэхийг хүсвэл энэ тухайгаа вагоны үйлчлэгчид мэдэгдэх ба явуулын нярав сул байр байгаа эсэхийг тодруулсны дараа цааш зорчих хөлсийг нэмж авна;

2.20.11. вагоны үйлчлэгч зорчигчдод галт тэрэг ямар өртөө, зөрлөгт хүрэлцэн ирж буйг урьдчилан мэдэгдэх үүрэгтэй;

2.20.12. зорчигч буух буюу шилжин суух өртөөнд буулгүй өнгөрсөн тохиолдолд дахин зорчих тасалбар авна;

2.20.13. зорчигч өөр чиглэлийн галт тэргээр зорчихоор болсон тохиолдолд өмнө худалдаж авсан тасалбараа эргүүлэн өгч, тарифын зөрүүг төлсөнөөр шинэ тасалбар авна;

2.20.14. зорчигч галт тэрэгнээс хоцорвол энэ тухайгаа тасалбар худалдах газарт мэдэгдэж тэмдэглэл хийлгэнэ. Хүндэтгэх шалтгаанаар хоцорсон бол энэхүү журмын 2.19.2-т заасны дагуу сунгалт хийж, зорчигчийг дараагийн галт тэргэнд суулгана. Бусад тохиолдолд зорчих тасалбарыг энэ журамд заасны дагуу буцаалт хийж зохих хувийг суутгана;

2.20.15. галт тэрэгнээс хоцорсон зорчигчийн гар тээш, тасалбар гэх мэт эд юмс нь уг галт тэргэнд явсан бол буудлын дарга эсвэл тасалбар худалдах газрын эрхлэгч зорчигчийн очих байсан өртөө рүү ярьж, түүний эд юмсыг авч үлдэхийг мэдэгдэнэ. Галт тэрэгний дарга /вагоны үйлчлэгч/ уг мэдээг хүлээн авмагц хоцорсон зорчигчийн эд юмсыг хамгаалах арга хэмжээ авч, хүссэн өртөөнд хүлээлгэн өгнө. Үйлчилгээний хөлсийг тарифын дагуу уг зорчигчоор төлүүлнэ;

2.20.16. вагоны үйлчлэгч зорчигч галт тэрэгнээс хоцорсныг мэдвэл энэ тухай галт тэрэгний дарга, явуулын няравт мэдэгдэж, уг зорчигчийн орхисон эд юмсыг галт тэрэгний дарга, цагдаагийн ажилтан, үйлчлэгч болон хөндлөнгийн гэрчийн этгээдийн хамт тэмдэглэл үйлдэн хадгалж, хамгаална;

2.20.17. шууд харилцааны вагон бүхий галт тэрэг хуваарьт цагаас хоцорч, уг вагоныг залган аяллыг цааш үргэлжлүүлэх галт тэрэг явснаас хойш ирсэн бол буудлын дарга зорчигчдыг аль болохоор эхний ээлжинд явуулах арга хэмжээг авна. Зорчигч унтлагын байр худалдаж авсан бол зэрэглэл бууруулалгүй сольж өгнө;

2.20.18. зорчигч зорчих галт тэрэгнээсээ өмнө явах болсон тохиолдолд өмнө нь худалдаж авсан тасалбараа тасалбар худалдах газарт энэхүү журамд заасны дагуу буцааж, өөрийн явах галт тэргэнд дахин тасалбар худалдан авч зорчино.

2.21. Зорчих тасалбарыг буруу ашиглах:

2.21.1. нийтийн вагоноор зорчих тасалбартай зорчигч унтлагын байрны нэмэгдлийн зөрүүг төлөхгүйгээр унтлагын байранд буюу дээд зэрэглэлийн вагонд суусан бол зорчигчийг тасалбарт заасан байрандаа суухыг шаардана. Суусан вагонд нь чөлөөтэй байр байвал зохих нэмэгдлийг төлүүлснээр тухайн байранд зорчихыг зөвшөөрнө. Зорчигч тарифын зөрүүг төлөхөөс татгалзвал холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу торгууль ногдуулж, тарифын зөрүүг төлүүлнэ;

2.21.2. зорчигч нь өөр хүний нэр бүхий тасалбар, хугацаа дууссан эсвэл хуурамч тасалбараар зорчвол тасалбарыг хүчингүйд тооцож, холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу торгууль ногдуулж, дахин тасалбар авахыг шаардах ба татгалзвал галт тэрэгнээс буулгана;

2.21.3. зорчигч тасалбараа үрэгдүүлсэн тохиолдолд тасалбар худалдан авсан зорчигчийн талаарх мэдээлэл тасалбар худалдаалалтын баазад хадгалагдан үлдсэнийг тодорхойлсон нөхцөлд болон иргэний биеийн байцаалтыг мэдүүлсэний үндсэн дээр тасалбарын үнийг дахин төлөхгүй байж болох ба тасалбар олгохтой холбоотой нэмэлт үйлчилгээний хөлсийг төлж тасалбар дахин авч болно. Энэхүү заалт нь цахим тасалбар худалдаалах үйлчилгээгээр үйлчлүүлсэн тохиолдолд хамаарахгүй.

2.22. Зорчих тасалбар үйлдэх үед гарах зөрчлийг залруулах ба хүлээх хариуцлага:

2.22.1. төмөр замын ажилтны буруугаас хүрэх өртөөний нэр тавигдаагүй, цоолбор хийгдээгүй зэрэг бүрэн бус тэмдэглэл хийгдсэн зорчих тасалбар илэрсэн тохиолдолд тасалбарыг хүчингүйд тооцон хураан авч, энэ тухай тэмдэглэл үйлдэн зорчигчид шинээр тасалбар олгох ажиллагааг дараах байдлаар гүйцэтгэнэ.

- галт тэрэгний дарга, байцаагч нь зорчигчийн тасалбарыг солих тухай тэмдэглэл үйлдэх ба харин галт тэрэг сэлгэн суух өртөөнд нэгэнт ирсэн тохиолдолд өртөө болон буудлын дарга тэмдэглэл үйлдснээр аяллаа цааш үргэлжлүүлж болно;

- өртөөний тасалбар худалдах газар эсхүл явуулын нярав нь зохих зэрэглэлийн вагонд төлбөргүйгээр шинэ тасалбар олгох ба хүчингүй болгосон тасалбарыг тэмдэглэлд хавсаргана. Тасалбарын ар талд “хураасан тасалбарын оронд олгов” гэсэн бичилт хийнэ;

- хураагдсан тасалбарт “тээш” гэсэн тэмдэглэлтэй бол түүнийг шинээр үйлдсэн тасалбарт нөхөж бичнэ;

- шинээр олгосон тасалбар ба тэмдэглэлд тухайн зорчигчоор гарын үсэг зуруулна.

2.22.2. тэмдэглэлийг хүлээн авсан өртөө, буудлын дарга буруутай ажилтнаар буруу олгосон тээврийн хөлсийг төлүүлж, хөдөлмөрийн сахилгын зөрчил гаргасанд тооцон хууль тогтоомжид заасны дагуу сахилгын шийтгэл ногдуулна.

2.23. Вагоны үйлчлэгч зорчигч буух өртөөндөө хүрэлцэн ирэхийн өмнө ашиглагдсан тасалбар болон бусад тээврийн бичиг баримтыг эзэнд нь буцааж өгнө.

2.24. Цагаан хэрэглэл олгох, бусад зүйлээр үйлчлэх:

2.24.1. унтлагын байр бүхий вагонд тасалбартай зорчигчийг 22.00-06.00 цагийн хооронд, аяллын үргэлжлэх хугацаа 2 цагаас дээш үргэлжлэх нөхцөлд цагаан хэрэглэлээр заавал хангана;

2.24.2. зорчигч цагаан хэрэглэлийг аян замын туршид ашиглах ба галт тэрэгнээс буухаас 30 минутын өмнө вагоны үйлчлэгчид хураалгана;

2.24.3. цагаан хэрэглэлийг үрэгдүүлсэн буюу цаашид ашиглах боломжгүй болгосон, хими цэвэрлэгээ шаардахуйц бохирдуулсан тохиолдолд зорчигчоос цагаан хэрэглэлийн үнийг 2 дахин нэмэгдүүлж төлүүлнэ;

2.24.4. цай, цагаан хэрэглэлээ ашигласан, хоорондын замд бууж буй зорчигчын тасалбарыг сунгах болон буцаахыг зөвшөөрнө. Сунгалт хийсэн тохиолдолд дээрх төлбөрийг дахин төлнө;

2.24.5. вагоны үйлчлэгч нь зорчигчийн хүсэлтээр цай, кофе, цэвэр ус, буцалсан ус, ахуйн хэрэгцээний зүйлс, утасгүй интернет үйлчилгээ /Wi-Fi/ зэргээр тогтоосон тарифын дагуу үйлчилнэ.

2.25. Замд түр буудлах, шилжин суух:

2.25.1. зорчигч энэхүү журмын 2.19.2.д-д заасан тохиолдолд галт тэрэг ирснээс хойш 30 минутын дотор зорчих тасалбартаа тус өртөөний тасалбар худалдах газарт эрх бүхий ажилтнаар тэмдэглэл хийлгэж сунгуулан, 10 хоногийн дотор зорчих байр авна;

2.25.2. зорчигч хүсвэл аяллын явцад доод зэрэглэлийн вагонд шилжин сууж болох бөгөөд анх төлсөн тээврийн хөлсний зөрүүг буцааж олгохгүй;

2.25.3. төмөр замын байгууллагын буруугаас зорчигчийг дээд зэрэглэлийн вагон буюу галт тэргэнд шилжүүлэн суулгах шаардлага гарсан тохиолдолд галт тэрэгний дарга ба өртөө, эрх бүхий ажилтан тэмдэглэл үйлдэж, уг ажлыг зохион байгуулна;

2.25.4. энэхүү журмын 2.25.3-т заасан тохиолдолд дээд зэрэглэлийн вагонд шилжүүлэн суулгасан нэмэгдлийг зорчигчоос хураахгүй. Доод зэрэглэлийн вагонд шилжүүлэн суулгасан тохиолдолд зорчих тасалбарын үнийн зөрүүг зорчигчид буцааж олгох бөгөөд галт тэргэнд зорчигчийн зорчих тасалбарт тохирсон сул байр гармагц зорчигчийг тухайн байранд шилжүүлэн суулгана. Зорчигч татгалзсан тохиолдолд зорчих тасалбарт нь тохирсон байр эзлэхийг мэдэгдсэн өртөө хүртэл дээд зэрэглэлийн вагонд суулгасан зорчих тасалбарын үнийн зөрүүг төлөхгүй бөгөөд мэдэгдэл өгсөн өртөөнөөс эхлэн дээд зэрэглэлийн вагоноор зорчсоны нэмэгдлийг зорчигчоор төлүүлнэ;

2.25.5. салгагдсан вагонд зорчигч цагаан хэрэглэлийн үнэ төлсөн байвал эрх бүхий ажилтан тэмдэглэл үйлдэж, гарын үсэг, буудлын тэмдгээр баталгаажуулан нэг хувийг зорчигчид өгөх бөгөөд уг тэмдэглэлийг үндэслэн дараагийн вагонд цагаан хэрэглэлийг үнэгүй олгоно;

2.25.6. салгагдсан вагоноос өөр вагонд зорчигчдыг шилжүүлэн суулгахад төмөр замын ажилтан шаардлагатай туслалцаа үзүүлэх ба галт тэрэгний дарга зорчигчдын аюулгүй байдлыг хангах урьдчилсан арга хэмжээг авсан байвал зохино.

2.26. Тээвэрлэхээс татгалзах:

2.26.1. төмөр замын байгууллага дараах тохиолдолд зорчигчийг цааш тээвэрлэхээс татгалзах, зорчигчийг галт тэрэгнээс буулгаж тээвэрлэлтийн гэрээнээс татгалзах эрхтэй:

а. зорчигч аяллын журам зөрчих буюу вагонд зорчигчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулсан, согтууруулах, мансууруулах зүйл хэрэглэсэн тохиолдолд;

б. бусад зорчигчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулах, гэм хор учруулахуйц зорчигч /сэтгэцийн хүнд өвчтэй зэрэг/ байвал түүнд тусгайлан байр гаргаж өгөх буюу байр гаргаж өгөх бололцоогүй нөхцөлд зорчигчийг эмнэлэгийн байгууллага бүхий өртөөнд галт тэрэгнээс буулгана.

2.26.2 дээрх шалтгаанаар зорчигчийг галт тэрэгнээс буулгасан тохиолдолд өртөөний жижүүр, галт тэрэгний дарга холбогдох хүмүүсийг байлцуулан тэмдэглэл үйлдэнэ.

2.26.3. энэхүү журмын 2.26.1.б-д дурдсан шалтгаанаар галт тэрэгнээс буусан зорчигчийн хүсэлтээр зорчоогүй зайн зорчих тасалбарын үнийн зөрүүг буцааж олгох

буюу зорчих тасалбарын хүчинтэй хугацааг сунгах асуудлыг зорчигч буусан өртөө, буудлын эрх бүхий ажилтан шийдвэрлэнэ.

2.26.4. буусан зорчигч өөрийнхөө тээшийг зорчих тасалбарт заасан өртөө хүртэл илгээхийг зөвшөөрөөгүй тохиолдолд тээшийн тасалбарыг үндэслэн уг зорчигчийн буусан өртөөнд тээшийг олгох ба бололцоогүй бол уг тээшийг очих өртөө хүртэл илгээнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ЦАХИМ ТАСАЛБАРЫГ БОРЛУУЛАХ, БУЦААХ НӨХЦӨЛ

3.1 Зорчигч тээврийн үйлчилгээ явуулах эрх бүхий байгууллага нь цахим тасалбарын загварыг баталж, тасалбар худалдаалах үйлчилгээг цахим болон бусад хэлбэрээр дамжуулан үзүүлэх нөхцөл боломжийг бүрдүүлнэ.

3.2 Зорчигч цахим тасалбарын өгөгдлийг хүлээн авснаар тээвэрлэгч байгууллагатай тээвэрлэлтийн гэрээ байгуулсанд тооцно.

3.3 Цахим тасалбарт явах хүрэх өртөөний нэр, галт тэрэг, вагон, зорчих байрын дугаар, явах огноо, цаг минут, тариф үнэлгээ, зорчигчийн овог нэр, регистрийн дугаар/ эсхүл гадаад паспортын дугаар/, цахим тасалбарын захиалгын дугаар бүхий дэлгэрэнгүй мэдээллийг агуулсан байна.

3.4 Зорчигч нь галт тэргэнд суух үед олон улсын харилцааны зорчигчийн галт тэрэгний цахим тасалбарыг хэвлэмэл байдлаар, орон нутгийн харилцааны зорчигчийн галт тэрэгний цахим тасалбарыг зурган болон хэвлэмэл байдлаар бэлдэж, өөрийн бичиг баримтын хамт шалгуулна.

3.5 Интернетээр цахим тасалбар авсан зорчигчийн мэдээлэл тухайн аялах галт тэрэгний зорчигчийн нэгдсэн мэдээллийн санд бүртгэгдсэн байна.

3.6 Төмөр замын эрх бүхий ажилтан тухайн аялах галт тэрэгний нэгдсэн мэдээллийн дагуу зорчигчийн цахим тасалбарыг бичиг баримттай тулгаж шалгана. Цахим тасалбарын өгөгдөл зорчигчийн бичиг баримттай таарахгүй тохиолдолд зорчигч тасалбар худалдах газраас болон явуулын няраваас дахин тасалбар худалдан авна.

3.7 Зорчигч цахим тасалбараа сунгуулах, буцаах нөхцөлд тасалбар худалдах газар өөрийн биеэр ирэх болон уг үйлчилгээг цахим хэлбэрээр авч болно. Цахим тасалбарын үнийг буцаахдаа энэхүү журмын 2.19-т заалтыг баримтална.

3.8 Зорчих тасалбарыг цахим хэлбэрээр худалдах бусад хууль, тогтоомжоор зохицуулна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ГАР ТЭЭШ ТЭЭВЭРЛЭХ, ХАДГАЛАХ НӨХЦӨЛ

4.1. Гар тээш тээвэрлэх:

4.1.1. гар тээш нь сав, баглаа, боодлын байдлаас үл хамааран хэмжээгээрээ вагоны гар тээшний байранд хялбар багтах, бусад зорчигчдод саад болохооргүй байна;

4.1.2. зорчигч нь зорчих тасалбараар 36 кг-аас илүүгүй жинтэй, 5-12 хүртлэх насны хүүхдийн тасалбараар 15 кг хүртэл жинтэй 40х60х80см-ээс хэтрэхгүй хэмжээтэй нэг гар тээшийг үнэ төлбөргүй авч явах эрхтэй;

4.1.3. гар тээшинд зорчигчийн аяллын туршид хэрэглэх хүнсний болон хувийн хэрэгцээний эд зүйлс, ариун цэврийн хэрэглэл, ахуйн зориулалттай бараа орно;

4.1.4. хорио цээр тогтоосон бүс нутгаас гар тээш тээвэрлэхийг хорио цээрийн албаны зөвшөөрлийн үндсэн дээр гүйцэтгэнэ;

4.1.5. гар тээшийн бүрэн бүтэн байдлыг зорчигч өөрөө хариуцах үүрэгтэй;

4.1.6. вагон болон зорчигчийн эд юмсыг гэмтээх, бохирдуулах, эвгүй үнэртэй, хортой ачаа, галт зэвсэг, галын аюултай, өөрөө шатах, тэсрэх, дэлбэрэх, цацраг идэвхит, идэмхий, мөн хордуулах бодис, түүхий мах, түргэн муудах бүтээгдэхүүн зэрэг хууль тогтоомж, дүрэм, журмаар тээвэрлэхийг хориглосон эд юмсыг гар тээшинд авч явахгүй байна. Хориглосон эд зүйлийг авч явж вагон болон зорчигчийн эд юмсыг гэмтээсэн, бохирдуулсан бол тухайн зорчигч хариуцлагыг хүлээж, хохирлыг барагдуулна;

4.2. Зорчигч тогтоосон хэмжээнээс их овор, хэмжээтэй гар тээш тээвэрлэвэл суусан өртөөнөөс очих өртөө хүртэл тээврийн хөлсийг тээшийн тарифын дагуу төлүүлнэ. Зорчигч төлбөр төлөхөөс татгалзсан тохиолдолд тээвэрлэлтийн гэрээнээс татгалзана. Зорчигч галт тэргэнд тээвэрлэхийг хориглосон гар тээш авч явсан нь илэрвэл эрх бүхий ажилтанд мэдэгдэж холбогдох арга хэмжээ авна.

4.3. Гар тээш хадгалах ажиллагаа, нөхцөл:

4.3.1. гар тээш хадгалах байр өртөө, буудалд байна. Энэ байранд зорчих тасалбарыг үл харгалзан овор хэмжээ багатай гар тээшийг хүлээн авна. Гар тээш хадгалах байрын ажиллах цагийн хуваарийг нийтэд үзэгдэхүйц газар байрлуулна;

4.3.2. гар тээш хадгалах байранд 50 кг-аас дээшгүй жинтэй, 3-н хэмжээсийн нийлбэр нь 200 см-ээс хэтрэхгүй сав, баглаа, боодолтой тээшийг байр тус бүрээр нь хүлээн авч хадгална. Энэхүү журмын 3.1.6, 3.1.8-д заасан тээш болон гэрийн тэжээвэр амьтан хүлээн авахгүй. Гар тээш хадгалах байранд зорчигчийн хадгалуулахаар өгсөн тээшин дэх түргэн муудах, гэмтэх эд юмсыг төмөр замын байгууллага хариуцахгүй;

4.3.3. хадгалах байранд гар тээш хүлээн авахдаа биеийн байцаалтыг үндэслэн сав, баглаа, боодлын бүрэн бүтэн байдлыг шалгаж, хадгалалтын бичиг баримтыг үйлдэх ба тасалбарын үлдэх хувь дээр ачааны эзнээр нотолгоо болгон гарын үсэг зуруулна;

4.3.4. бусдын эд зүйлд хор нөлөө үзүүлж болохуйц гар тээшийг хадгалуулахаар өгсөн этгээд үүсч болох бүх хариуцлагыг өөрөө хүлээнэ.

4.4. Хадгалуулахаар өгөх гар тээш тус бүрт эсвэл нийтэд нь үнэ зарлаж болно. Тээшийн үнэ эргэлзээтэй байвал уул ачааны баглаа, боодлыг задлахыг эзнээс нь шаардана. Эзэн нь задлаж үзүүлэхийг эс зөвшөөрвөл уг гар тээшийг хадгалахаар хүлээж авахгүй. Ачааны эзэн тогтоосон тарифын дагуу зарласан үнэд зохих хөлсийг төлнө.

4.5. Хадгалалтын хөлс төлөх:

4.5.1. хадгалахаар хүлээн авах гар тээш тус бүрийн зарласан үнийн дүн, хүлээн авсан огноо, цаг минут, тоо ширхэг болон гар тээшийн эзний биеийн байцаалтын тухай тэмдэглэл бүхий дагалдах бичгийг олгоно;

4.5.2. гар тээшийн эзэн тээш хадгалуулсны хөлсийг тогтоосон тарифын дагуу төлнө. Хадгалуулсан гар тээшийг олгохдоо гар тээшийн эзний биеийн байцаалт болон дагалдах бичгийг шалгаж олгох ба дагалдах бичгийг хурааж авна.

4.6. Гар тээш хадгалах автомат хайрцгийг ашиглах:

4.6.1. гар тээш хадгалах автомат хайрцгуудыг буудал дотор, зорчигчдод үйлчлэх үйлчилгээний шаардлага хангасан, гэрэлтүүлэг сайтай газар байрлуулсан байна;

4.6.2. хадгалах автомат хайрцаг тус бүрийг дэс дараалан дугаарласан байна. Автомат хадгалах хайрцгийн ашиглах журмыг тод, тодорхой бичиж, нийтэд үзэгдэхүйц газар байрлуулна;

4.6.3 зорчигч тээшээ автомат хадгалах хайрцагт нууц дугаараар хадгалах ба нууц дугаарын хадгалалт, ашиглалтыг зөвхөн зорчигч өөрөө хариуцна;

4.6.4. хадгалах автомат хайрцгийн ашиглалтад буудлын ажилтан хяналт тавина;

4.6.5. төмөр замын байгууллага тус бүр өөрийн ашиглаж байгаа хадгалах автомат хайрцгийн ашиглах журмыг тогтооно.

4.7. Үрэгдсэн гар тээш болон дагалдах бичиг:

4.7.1. хадгалуулахаар өгсөн гар тээш үрэгдвэл өртөө ба буудлын дарга ерөнхий маягтын дагуу тэмдэглэл үйлдэж, тасалбар үзүүлэгчид зарласан үнийн хэмжээгээр хохирлыг барагдуулна. Гар тээшинд үнэ зарлагдаагүй тохиолдолд хууль хяналтын байгууллагаар шийдвэрлүүлнэ;

4.7.2. алга болсонд тооцогдсон гар тээш олдвол өмнө нь эзэнд нь төлсөн төлбөрөө эргүүлэн авч, гар тээшийг олгоно;

4.7.3. хадгалуулсан гар тээшийн дагалдах бичгийг зорчигч үрэгдүүлсэн тохиолдолд өөрийн эд зүйл болохыг нотолсон баримт бичгийг бүрдүүлэх бөгөөд түүнийг хянан үзсэний үндсэн дээр олгож болно. Бүрдүүлэх бичиг баримтын жагсаалтыг тээвэрлэгч өөрийн дотоод журмаар зохицуулна;

4.8. гар тээшийг 5 хүртэлх хоногийн хугацаатайгаар хадгалах байранд хүлээн авна. Гар тээшээ 30 хоногийн дотор авахгүй тохиолдолд тээш хадгалалтын гэрээгээр тохиролцсон мэдээллийн хэрэгсэлээр мэдээлэл өгөх ба төмөр замын байгууллага, холбогдох мэрэгжлийн байгууллагатай хамтран комиссыг томилж, уг гар тээшийг Иргэний хууль болон бусад хууль тогтоомжийн дагуу худалдан борлуулж хадгалалтын гэрээний хөлсийг нөхөн төлүүлнэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ТЭЭШ ХҮЛЭЭН АВАХ БА ТЭЭВЭРЛЭХ НӨХЦӨЛ

5.1. Тээш хүлээн авах, тээвэрлэх:

5.1.1. Тээш нь зорчигч зорчих тасалбараа үзүүлж, аялах галт тэрэгний тээшийн вагонд тээвэрлүүлэхээр хүлээлгэн өгсөн, энэхүү журмын 4.1.6-д заасан нөхцөлийг хангасан эд юмс байна;

5.1.2. зорчигчийн галт тэрэгний зогсолттой, тээш тээвэрлэлтэнд нээлттэй бүх өртөө, зөрлөгт тээш хүлээн авах, тээвэрлэх, олгох ажиллагаа явагдана;

5.1.3. зорчигчоос хүлээн авах тээш нь тээшийн вагоны хаалгаар чөлөөтэй багтах, ачих, буулгах, зөөвөрлөхөд хялбар бариултай, сав, баглаа, боодол нь тээвэрлэлтийн явцад тээшийн бүрэн бүтэн байдлыг найдвартай хангахаар зохих дүрэм, журам, зааврын дагуу бэлтгэгдсэн байвал зохино;

5.1.4. задарч эвдрэхээргүй унадаг дугуй, мотоцикл, хүүхдийн тэрэг, тахир дутуу хүний тэргэнцэр зэргийг ороолт, боодолгүйгээр тээвэрлэлтэнд хүлээн авч болно;

5.1.5. тээшийн сав, баглаа, боодол нь бат бэх, цоож нь гэмтэлгүй байх шаардлага хангасан байна;

5.1.6. нэг байр эзлэх тээш нь 75 кг-аас ихгүй байх ба нэг зорчих тасалбараар тээвэрлүүлэх тээшний нийт хэмжээ 200 кг-аас ихгүй байна;

5.1.7. бүрэн бүтэн бус сав, баглаа, боодолтой тээшийг тээвэрлэлтэд хүлээж авахгүй. Бусад тээшинд гэм хор учруулах, бохирдуулах, эвгүй үнэртэй ачаа, галт зэвсэг, галын аюултай, түргэн ба өөрөө шатах, тэсрэх, дэлбэрэх, цацраг идэвхит, идэмхий болон хордуулах бодис зэрэг хууль тогтоомжоор тээвэрлэхийг хориглосон зүйлс, мөн түүнчлэн хорио цээрийн голомтод байсан тэжээвэр амьтан, тээшийг тээвэрлэхээр хүлээн авч болохгүй.

5.1.8. зорчигчийн зорчих тасалбарт заасан өртөө хүртэл тээшийг тээвэрлэх бөгөөд хүлээн авах цэгийн байрлалаас хамаарч галт тэрэг хөдлөхөөс нэг цагаас доошгүй хугацааны өмнө тээшийг тээвэрлэлтэнд хүлээн авна;

5.1.9. сав баглаа боодол нь тухайн эд зүйлийн аюулгүй тээвэрлэх шаардлагыг хангасан байх, сэлгэн ачилтын үед тээшийн бүрэн байдлыг хангахуйц байвал зохино. Тээвэрлэсэн тээшний сав, баглаа, гэмтээгүй тохиолдолд далд дутагдалын хариуцлагыг төмөр замын байгууллага хүлээхгүй. Харин хагарч эвдрэх ачааны тэмдэг наасан тээшийг анхаарал болгоомжтой тээвэрлэх үүргийг төмөр замын байгууллага хариуцна;

5.1.10. өртөөний тээш хүлээн авах, олгох газрын ажиллах цагийн хуваарь зорчигчдод үйлчлэх бүх боломжийг хангасан байна;

5.1.11. тээшийг тухайн зорчигчийн аялах галт тэргээр илгээх ба боломжгүй тохиолдолд дараагийн галт тэргээр эхний ээлжинд явуулна;

5.1.12. онцгой болгоомж шаардсан тээшийг тээвэрлэлтийн гэрээ хийхдээ талууд техникийн нөхцөл, тээвэрлэлтийн шаардлагыг харилцан тохиролцон, зохих ачааны анхааруулах тэмдэгийг нааж хүлээн авна.

5.2. Тээшийг хүлээн авах, тэмдэглэл хийх, тээвэрлэлтэнд бэлтгэх:

5.2.1. зорчигчийн тээвэрлүүлэх тээш тус бүр дээр 3 см х15 см-ийн хэмжээтэй цаас, картон ба даавуун наадас буюу зүүлтийг тодоор бичиж хадах үүргийг тээшийн газрын ажилтан гүйцэтгэж, зохих хөлсийг тээш илгээгчээс авна;

5.2.2. наадас буюу зүүлт дээр бичигдэх зүйл:

- тээш илгээгчийн овог нэр, хаяг;
- тээш илгээгчийн регистерийн дугаар, утасны дугаар;
- тээшийг тээвэрлэлтэд хүлээн авсан огноо;
- явуулах өртөөний нэр;
- хүрэх өртөөний нэр;
- тээшийн тасалбарын дугаар;
- тээшийн жин;
- байрын тоо;
- тээшийн нэр.

5.2.2. тээшийг тээвэрлэлтэнд хүлээн авч, дагалдах бичгийг үйлдэж, тээшийн тасалбарыг зорчигчид олгох ба зорчигчийн зорчих тасалбарт “тээш” гэсэн тэмдэг дарна.

5.2.3. тээш хүлээлцэгч ороож боох боломжгүй унадаг дугуй, тэргэнцэр зэргийг тээшинд хүлээж авахдаа тээшийн замын хүснэгтэнд тухайн эд зүйлийн серийн дугаар болон хонх, гэрэл гэх мэт салгаж болох эд анги нь бүрэн бүтэн эсэхийг заавал тэмдэглэж бичнэ.

5.3. Үнэ зарлах:

5.3.1. зорчигч тээшээ тээвэрлэлтэнд хүлээлгэн өгөхдөө түүнд үнэ зарлах ба зохих хөлсийг тарифын дагуу төлнө. Хэд хэдэн тээш өгсөн бол тээш тус бүрд эсвэл нийтэд нь үнэ зарлаж болно. Тээшийн эзний хэлсэн үнийн дүнг тээшийн тасалбарт тоо ба үсгээр бичнэ. Харин тээш тус бүрийн жин ба үнийг тоогоор бичнэ;

5.3.2. төмөр замын ажилтан уул зарласан үнийн зөв эсэхэд эргэлзвэл тээшийг задлахыг шаардаж болох ба энэ талаар маргаан гарсан тохиолдолд өртөөний буюу буудлын эрх бүхий ажилтан асуудлыг шийдвэрлэнэ. Зорчигч нь тээшээ задлаж үзүүлэхгүй эсхүл өртөө /буудал/-ний эрх бүхий ажилтны шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл уг тээшийг хүлээн авахаас татгалзана.

5.4. Гэрийн тэжээвэр амьтан, шувуу тээшээр тээвэрлэх:

5.4.1. гэрийн тэжээвэр амьтан, шувууг замдаа шилжүүлэн ачилтгүй шууд явах галт тэргэнд тээшээр тээвэрлэхээр хүлээн авна;

5.4.2. гэрийн тэжээвэр амьтан, шувууг бусад тээш болон вагоныг гэмтээхгүй, бохирдуулахгүй байх боломжоор хангасан контейнер, сагс, тор, саванд тээвэрлэнэ. Тор, сав нь тээвэрлэх амьтдын тоо, хэмжээнд тохирсон байх шаардлагатай бөгөөд хэт овортой байж болохгүй. Нэг байрны хэмжээ нь 50 кг-аас хэтэрч болохгүй. Гэрийн тэжээвэр амьтан, шувууг галт тэрэг хөдлөхөөс нэг цагийн өмнө тээвэрлэлтэнд хүлээн авна. Мал адгуус болон зэрлэг амьтдыг тээшээр тээвэрлэхгүй. Мал адгуусыг тээшийн вагонд тээвэрлэх тохиолдолд тусгайлсан гэрээний үндсэн дээр тээвэрлэж болно;

5.4.3. төмөр замын байгууллагын буруугаар ташаа илгээснээс бусад тохиолдолд гэрийн тэжээвэр амьтан, шувууг хооллох арчлах ажлыг эзэн нь хариуцна;

5.4.4. гэрийн тэжээвэр амьтан, шувууг тээшээр тээвэрлэж буй галт тэрэг хүргэх ёстой өртөөнд ирмэгц тээш хүлээн авагч нь заавал хүлээн авна. Хэрэв аваагүй тохиолдолд утас, факс, шуудан, цахим болон бусад хэлбэрээр мэдэгдэж, баримтжуулан тэмдэглэгээ хийж уул амьтан, шувууг холбогдох байгууллагад тэмдэглэлээр хүлээлгэн өгнө;

5.4.5. тээшийн дагалдах бичгээ зорчигч үрэгдүүлсэн тохиолдолд өөрийн эд зүйл болохыг нотолсон баримт бичгийг бүрдүүлэх бөгөөд түүнийг хянан үзсэний үндсэн дээр олгож болно. Бүрдүүлэх бичиг баримтын жагсаалтыг тээвэрлэгч өөрийн дотоод журмаар зохицуулна;

5.4.6. гэрийн тэжээвэр амьтан 5-аас ихгүй, шувууг мал эмнэлгийн магадлагаатай бол нэг илгээлтээр тээвэрлэж болно.

5.5. Ургамал, суулгац тээвэрлэх:

5.5.1. бусад тээшийг бохирдуулахааргүй, сав, баглаа, боодол нь тэдгээрийн бүрэн бүтэн байдлыг хангасан, хорио цээрийн бичигтэй ургамал бут, суулгац болон бусад ургамлыг тээшээр тээвэрлэж болно. Тээшийг тээвэрлэлтэнд тухайн галт тэрэг хөдлөхөөс 2 цагийн өмнө хүлээн авна. Тээш тус бүрийн хүндийн жин 50 кг, өндөр нь 2 м-ээс хэтэрч болохгүй. Төмөр замын тээвэрт ургамал, суулгацыг гарал үүслийн гэрчилгээтэй, холбогдох дүрэм, журмын дагуу тээвэрлэнэ. Хэрэв хорио цээр тогтоосон нутаг дэвсгэрээс хорио цээрийн албаны зөвшөөрлийг үндэслэн хүлээн авч, тээвэрлэнэ.

5.6. Тээш илгээх:

5.6.1. зорчигч нь тээшээ өөр галт тэргээр илгээх тухай захиалга өгөөгүй бол тээвэрлэхээр хүлээн авсан тээшийг уг зорчигчийн аялах галт тэргээр явуулах шаардлагатай ба тээвэрлэх боломжгүй бол дараагийн галт тэргээр эхний ээлжинд явуулна;

5.6.2. тээшийг шилжүүлэн ачих нөхцөлөөр тээвэрлэлтэнд хүлээн авах үед тээш илгээгч шилжүүлэн ачилтын үйлчилгээний хөлсийг хариуцах ба төмөр замын байгууллага зорчигчийн оролцоогүйгээр ачих, буулгах ажлыг гүйцэтгэнэ;

5.6.3. хууль, хяналтын байгууллагын шийдвэрээр тээшийг хүргэх өртөөнөөс өөр өртөөнд саатуулагдахаар бол тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан, цагдаагийн ажилтан хамтран тэмдэглэл үйлдэн гарын үсэг зурж, энэ тухай тээш хүрэх өртөөнд мэдэгдэж, хүрэх өртөө нь харилцаа холбооны хэрэгсэлээр мэдээлж, баримтжуулан тэмдэглэгээ хийж, тээш илгээгч, хүлээн авагчид мэдэгдэнэ.

5.7. Аяллын замд тээш олгох:

5.7.1. зорчигч аяллын замдаа тээшээ авахыг хүсвэл галт тэрэгний даргаар дамжуулан эсвэл өөрийн биеэр тээш, түгээгчид урьдчилан мэдэгдэх шаардлагатай;

5.7.2. тээшийн вагон дахь ачааны байрлал болон өртөөн дээр галт тэрэг зогсох хугацаанд тээшийг олгох боломжтой бол түүнийг олгоод тээшийн дагалдах бичгийг зорчигчоос хурааж авна;

5.7.3. дагалдах бичгийг замын хүснэгтийн хамт тээш түгээлтийн ээлжит тайланд хавсарган төмөр замын байгууллагын санхүүгийн асуудал хариуцсан нэгжид хүргүүлэхээр тээш олгосон өртөөний эрх бүхий ажилтанд хүлээлгэн өгнө. Ийм тохиолдолд тээш тээвэрлэгдээгүй зайн хөлсийг буцааж олгохгүй.

5.8. Тээврийн хөлс төлөх:

5.8.1. тээш тээвэрлэх хөлсийг түүний дагалдах бичгийг үйлдэх үед хураана;

5.8.2. тээшийн хүндийн жин дагалдах бичигт зааснаас илүү байвал аяллын замд буюу очсон өртөөнд ерөнхий маягтын акт үйлдэн тээврийн хөлсний зөрүүг зорчигчоос шаардаж авна.

5.9. Хаягласан өртөөнд тээшийг хүлээн авах ба олгох:

5.9.1. өртөөнд ирсэн тээшийг олгохдоо тээшийн дагалдах бичгийг төмөр замын хүснэгттэй тулган тохирсон тохиолдолд хүлээн авагчид олгоно. Тээшийн хүснэгтийг тээшийн тайланд хавсарган төмөр замын харьяа холбогдох байгууллагын санхүүгийн асуудал хариуцсан нэгжид хүргүүлнэ;

5.9.2. тээш тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд нээлттэй өртөөнд тээш хүлээлцэгчид тээшийг хүлээн авах ба хүлээлгэн өгөх бөгөөд хаалттай өртөөнд тээш түгээгч нь вагоноос шууд олгоно;

5.9.3. тээш нь хүрэх өртөөнд ирээгүй тохиолдолд зорчигчийн тээшийн дагалдах бичгийн ар талд “тээш ирээгүй” гэсэн тэмдэглэл хийж он, сар, өдрийг бичиж өртөөний буюу буудлын тэмдэг дарна. Тээш ирсэн тухайд уг зорчигчид мэдэгдэх хаяг, утасны дугаар болон мэдэгдэх арга байдлыг тодруулж авна;

5.9.4. тээш хүргэх хугацааг эзэн нь зорчиж буй тээшийн вагон бүхий галт тэрэгний эсвэл зорчигчийн хүссэн ёсоор тээшийг илгээсэн галт тэрэгний замд явах хугацаагаар тус тус тодорхойлно. Тээшийг шилжүүлэн ачилт бүхий чиглэлээр явуулсан тохиолдолд түүнийг хүргэх хугацааг тээшийн вагон буюу зорчигчийн галт тэрэгний цагийн хуваарьт заасан хугацаан дээр шилжүүлэн ачилт бүрт тус бүр нэг хоног нэмж тодорхойлно;

5.9.5. тээш ирсэн тухай мэдэгдлийг тээш хүлээн авагчид тухайн өдөр нь хаягийн дагуу харилцаа холбооны хэрэгсэлээр мэдэгдэн баримтжуулан тэмдэглэгээ хийж тээш хүлээн авагчид мэдэгдэнэ. Хүлээн авагчтай холбогдож чадаагүй нөхцөлд тээш илгээгчид утсаар мэдэгдэнэ. Мэдэгдлийн үйлчилгээний хөлсийг хүлээн авагч төлнө.

5.10. Тээшийн гэмтэл:

5.10.1. хүлээн авагч тээшийн тоо ширхэг, жин дутсан эсхүл сав, баглаа, боодол нь эвдэрсэн байхад хүлээн авахыг зөвшөөрвөл тээшийг олгож, дагалдах бичгийг тээшийн пүүлэгчид өгөх ба замын хүснэгтийн ард “өөрөө авахыг хүсэв” гэж тэмдэглэл хийж хүлээн авагчаар гарын үсэг зуруулна. Бусад тохиолдолд дутагдал, эвдрэлийн тухай түүний овог нэр, хаяг, үнэ зарласан байвал үнийн дүн зэргийг тусгасан ерөнхий маягтын дагуу акт тогтоох ба тээврийн акт үйлдэн хуулбарыг түүнд өгнө;

5.10.2. тээшийн дутагдал төмөр замын байгууллагын буруугаас болсон бол хохирлыг тээш тус бүрийн зарласан үнийн дагуу, хэрэв зарласан нэг үнэтэй байвал дутсан тээшийн жинтэй шууд /пропорциональ/ хамаарлаар, хэрэв зорчигч тээшиндээ үнэ зарлаагүй бол дутагдсан хүндийн хэмжээгээр хохирлыг 1.0 кг тутмыг 5000 төгрөгөөр бодож төмөр замын байгууллага нөхөн төлнө;

5.10.3. тээш алга болсонд тооцогдож, эзэнд нь нөхөн төлбөр төлсний дараа уг тээш чанар, хэмжээ алдагдаагүй олдвол нөхөн төлбөр, үйлчилгээний хөлсийг суутгаж, тээшийг эзэнд нь хүлээлгэн өгнө.

5.11. Тээш болон тээшийн тасалбарыг үрэгдүүлэх:

5.11.1. зорчигч энэхүү журмын 4.9.3-д заасан тээш хүргэх хугацаа өнгөрснөөс хойш 21 хоногийн дотор уул өртөөнд тээш ирээгүй бол /эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр тээшийг саатуулснаас бусад тохиолдолд/ хохиролоо нөхөн төлүүлэх шаардлагаа бичгээр гаргах эрхтэй. Хохирлыг энэхүү журмын 4.10.2-т заасны дагуу эзэнд нь төлж холбогдох бичиг баримтыг бүрдүүлнэ;

5.11.2. зорчигч тээшийн дагалдах бичгээ үрэгдүүлсэн тохиолдолд түүний бичгэн мэдүүлэг болон бусад холбогдох бичиг баримтыг үндэслэн уг тээш тухайн зорчигчийнх мөн болохыг нотлох баталгааг гаргуулж тээшийг олгож болно. Өртөө, буудлын холбогдох ажилтан нь дагалдах бичиггүйгээр тээш олгосон шалтгааны талаар тээшийн замын хүснэгтэд тэмдэглэл хийж үлдээнэ.

5.12. Тээшийг дахин илгээх:

5.12.1. тээш нь тээшийн замын хүснэгтээс салж тээвэрлэгдсэн, тээврийн бичиг баримтанд заагдсанаас өөр өртөөнд хүргэгдсэн ба тээш нь зорчигчийн хамт хүрэх өртөөнд ирээгүй, түүний хүрэх хугацаа өнгөрсөн тохиолдолд уг зөрчлийг илрүүлсэн өртөө нь энэ тухай бүх өртөөнд болон зорчигч тээврийн асуудал эрхэлсэн төмөр замын байгууллагад мэдэгдэнэ. Зорчигч тээврийн асуудал эрхэлсэн төмөр замын байгууллага эрэл хийх ба тээш олдсон тохиолдолд тухайн өртөөнд дахин илгээлт хийх шийдвэр гаргана. Шийдвэр авсан өртөө ба буудлын дарга тээшийн дагалдах бичиг болон замын хүснэгтийн ар талд “тээш зохих хугацаандаа ирээгүй учир тээшийг дахин илгээх тухай мэдэгдлийг хүлээн авлаа” гэсэн тэмдэглэл хийж он, сар, өдөртэй тэмдэг дарна;

5.12.2. дахин илгээсэн тээш өртөөнд ирмэгц өртөө ба буудлын даргын нэрийн өмнөөс тээшийн хүлээн авагчийн нэр дээр бичиг баримт /ачаа тээшээр/ үйлдэж илгээнэ. Тээшийн шинэчилсэн замын хүснэгтэд түүний анхны илгээлтийн дугаарыг заана;

5.12.3. дахин илгээсэн тээшийг замын шинэчилсэн хүснэгтээр явуулж, харин тээшийн дагалдах бичиг, дахин илгээх тухай мэдэгдэл зэргийг дагалдах бичгийн үлдэх

хувьтай хавсарган тайлангийн хамт төмөр замын байгууллагын санхүүгийн асуудал хариуцсан нэгжид хүргүүлнэ;

5.12.4. тээш ирсэн ба түүнийг дахин илгээсэн тухай анх хүргэх шаардлагатай байсан өртөө дахин илгээсэн цаг, нөхөн хүргэх дагалдах бичгийн дугаар зэргийг заасан бичгээр тээш хүлээн авагчид мэдэгдэнэ. Шинээр хүргэсэн өртөө нь уг тээшийг үнэгүйгээр олгох ба анх илгээсэн тээшийн дагалдах бичгийг тээш хүлээн авагчаас хурааж авна.

5.12.5. Дээрхээс бусад тохиолдолд тээшийг дахин илгээж болохгүй.

5.13. Тээшийг хадгалах:

5.13.1. өртөөнд ирүүлсэн тээшийг ирсэн өдрөөс эхлэн тээш хүлээн авагчид олгох хүртэлх хугацаанд хадгалсны хөлсийг төмөр замын байгууллагын даргын баталсан үнэлгээний дагуу зорчигчоос авна.

5.14. Нэхэмжлээгүй тээшийг борлуулах:

5.14.1. зорчигч, байгууллага, аж ахуйн нэгж тээшээ 30 хоногийн дотор авахгүй бол төмөр замын байгууллага холбогдох мэргэжлийн байгууллагаас оролцуулсан комиссыг томилж, уг комисс тээшийг борлуулах арга хэмжээг авна. Тээшийг худалдан борлуулснаас хойш 6 сарын дотор тээш хүлээн авагч илэрч нэхэмжилбэл борлуулалтын орлогоос төмөр замын байгууллагын ажил, үйлчилгээний хөлсийг суутгаад үлдэх хэсгийг нэхэмжлэгчид тээшийн дагалдах бичгийг үндэслэн олгоно.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ

АЧААН ТЭЭШ ХҮЛЭЭН АВАХ БА ТЭЭВЭРЛЭХ НӨХЦӨЛ

6.1. Ачаан тээш хүлээн авах, тээвэрлэх:

6.1.1. Ачаан тээш гэж илгээгчээс зорчих тасалбар шаардалгүйгээр захиалгын маягтыг бөглүүлж, хүлээн авсан энэхүү журмын 5.1.4-т заасан нөхцөлийг хангасан эд юмс байна.

6.1.2. ачаан тээшийн сав, баглаа, боодол нь тэдгээрийн бүрэн бүтэн байдал, тээвэрлэлтийн нөхцөлийг хангасан байна;

6.1.3. ачаан тээш тээвэрлэхэд нээлттэй өртөөдөд ачаан тээш хүлээн авах, явуулах, олгох үйл ажиллагаа хийгдэнэ;

6.1.4. нэг ачаан тээшийн хүндийн жин нь 10 кг-аас бага, 100 кг-аас их байж болохгүй, тээш ачих буулгах техник хэрэгсэлтэй өртөөнд нэг ачаан тээшийн хүндийн жин 75 кг-аас 165 кг хүртэл байж болно. Гурван хэмжээсийн нийлбэр нь 500 см-ээс ихгүй, ачааг ачаан тээш тээвэрлэлтийн тарифаар тооцно;

6.1.5. дараах ачаан тээшийг эхний ээлжид тээвэрлэнэ:

- сонин, бусад өдөр тутмын тогтмол хэвлэл;
- түргэн гэмтэж, муудах бүх төрлийн хүнсний бүтээгдэхүүн;
- зөвшөөрөгдсөн гэрийн тэжээвэр амьтан, шувуу;
- гэрийн эд хогшил /замдаа шилжүүлэн ачилттай хүлээн авч болно/;
- шарил.

6.1.6. түргэн муудах хүнсний бүх төрлийн бүтээгдэхүүнийг тээшийн вагонд тээвэрлэхээр хүлээн авахдаа түүнийг тээвэрлэх хугацаа, зайг гэмтэж муудахгүй тээвэрлэгдэх боломжтой эсэхийг тооцож хүлээн авна. Жилийн дулааны болон хүйтний улирлыг дараах байдлаар тооцно. 5 дугаар сарын 01-ээс 9 дүгээр сарын 30-ыг дуусталх хугацааг дулааны, 10 дугаар сарын 01-нээс 4 дүгээр сарын 30-ыг дуусталх хугацааг хүйтний улирал гэнэ;

6.1.7. дулааны улиралд ирсэн ачаан тээшийг төмөр замын байгууллага 6 цагаас дээш хадгалахгүй;

6.1.8. түргэн гэмтэж, муудах ачааг ачаан тээшээр тээвэрлэхэд галт тэрэг хөдлөхөөс 2 цагийн өмнө хүлээн авна;

6.1.9. хаяг нь тодорхой нөхцөлд түргэн гэмтэж, муудах ачааг тогтоосон хугацаанд нь авахыг хүлээн авагчид мэдэгдэх арга хэмжээг өртөө ба буудал мөн ачаа илгээгч аль аль тал нь хариуцна;

6.1.10. түргэн гэмтэж, муудах ачаан тээш нь гэрээт хугацаанд хүргэгдсэн боловч төмөр замаас үл хамаарах шалтгаанаар шинж чанар муудсан тохиолдолд тээвэрлэгч гэм буруугүй болохоо нотолж, хариуцлагаас чөлөөлөгдөнө;

6.1.11 тээвэрлэлтэд хүлээж авсан ачаан тээш нь гадна үзлэгээр ямар нэгэн гэмтэл учраагүй, анхааруулах тэмдэггүй мөртлөө дотор нь хялбар муудах зүйлс /мах, сүү, ногоо, жимс г.м./ хагарч эвдрэх хэврэг ачаа /шил, шаазан эдлэл, телевизор г.м./ нь гэмтсэн байвал уг хохирлыг төмөр замын тээвэрлэгч хариуцахгүй.

6.2. Тээвэрлэлтэд хүлээн авах:

6.2.1 төмөр замын байгууллага ачаан тээшийн сав, баглаа, боодол тээвэрлэлтийн шаардлага хангасан эсэхийг шалгасны дараа ачаа илгээгч захиалгын маягтыг зааврын дагуу бөглөж, захиалгыг эрх бүхий ажилтанд өгнө:

- сав, баглаа, боодлын тоо, төрөл, хүндийн жин;
- ачааны нэр, нийтээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн тэмдэг, тэмдэглэгээ;
- илгээсэн өртөө, огноо;
- хүргэх өртөө, огноо;
- зарласан үнэ;
- тухайн барааг худалдан авсан үнэ;
- илгээгчийн овог нэр, хаяг, регистрийн дугаар;
- хүлээн авагчийн овог нэр, хаяг, харилцаа холбооны хэрэгсэл, регистрийн дугаар;
- хуульд заасан бусад нөхцөл.

6.2.2. ачаан тээшийг тээвэрлэлтэд хүлээн авахдаа ачаан тээшийн сав баглаа, боодлыг шалган, зөвшөөрөгдсөн ачаан тээш мөн эсэхийг тогтоож, илгээгчээр захиалгын маягтын үнийг төлүүлнэ.

6.2.3. захиалгыг үндэслэн тээвэрлэлтийн бичиг баримт үйлдэнэ. Тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан ачаан тээшийг явуулах огноо, цаг минут, галт тэргийг тогтоосны дараа ачаан тээшийг тээвэрлэлтэд хүлээн авч, төлбөр төлсөн дагалдах бичгийг ачаан тээш илгээгчид олгоно;

6.2.4. ачаан тээшийн нэр зөв эсэх талаар эргэлзээ гарсан тохиолдолд төмөр замын байгууллага ачааны сав, баглаа, боодлыг задлах шаардлага тавих эрхтэй. Ачаа тээшийг задалж үзэхийг илгээгч эс зөвшөөрвөл түүнийг тээвэрлэлтэд хүлээж авахгүй;

6.2.5. илгээгч нь тогтоосон журмын дагуу ачаан тээшиндээ заавал үнэ зарлана. Тээврийн хөлс ба үнэ зарласан хураамжийг тарифт заагдсаны дагуу төлнө;

6.2.6. ачаан тээшийг завсарын өртөөнөөс дахин илгээх болон тээвэрлэлтийн явцад олгохыг зөвшөөрөхгүй;

6.2.7. ачаан тээшийг тухайн зорчигчийн явах галт тэрэгний тээшийн вагоноор явуулах боломжгүй /багтаагүй зэрэг бусад шалтгаанаар/ тохиолдолд тухайн чиглэлийн дараагийн галт тэргээр явуулж болно;

6.2.8. зорчигч ачаан тээшиндээ үнэ зарлахаас татгалзвал эсвэл зорчигчийн үнэ зарласан байдал барааны нэр төрөл, тоо ширхэг нь бодит үнэтэй тохирохгүй байвал явуулах өртөө ачаан тээшийг тээвэрлэлтэд хүлээн авахаас татгалзана;

6.2.9. тээш, ачаан тээшийн агуулах, тээшийн үйлчилгээ үзүүлэх ажилтангүй боловч тээш ачаан тээш ачих боломжтой жижиг өртөө, зөрлөгүүдээс явуулж буй ачаан тээшийг тээшийн вагонд ажиллах тээш түгээгч хүлээн авах ба үнэ зарлалт ачилт, шилжүүлэн ачилт, буулгалт зэрэг нэмэгдэл хураамжийг илгээгч хариуцна.

6.3. Ачаан тээшийг тавьж олгох:

6.3.1. ачаан тээш ирсэн өртөөнд тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтан ачаан тээш харилцаа холбооны хэрэгслээр мэдэгдэж баримтжуулан тэмдэглэгээ хийж хүлээн авагчтай холбогдож чадаагүй тохиолдолд илгээгчид мэдэгдэнэ. Мэдэгдэх үйлчилгээ үзүүлсэн хөлсийг хүлээн авагчаас авна;

6.3.2. албан байгууллага, компанийн нэр дээр ирсэн ачаан тээшийг хүлээн авах этгээд нь уул байгууллагын дарга, нягтлан бодогчийн гарын үсэг, тэмдэг бүхий итгэмжлэлийг иргэний үнэмлэх эсвэл бусад биеийн байцаалтын хамт шалгуулан замын хүснэгтийн ар талд гарын үсэг зурж, ачаан тээшийг хүлээн авна. Ачаан тээш хүлээн авагчаас итгэмжлэлийг авч үлдэнэ. Тодорхой хүний хаягаар ирсэн ачаан тээшийг хүлээн авагчид эсвэл түүний итгэмжилсэн этгээдэд иргэний үнэмлэх эсвэл бусад нотлох баримтыг үзэж олгох ба замын хүснэгтийн ар талд тэмдэглэл хийж гарын үсэг авна. Ачаан тээш байнга ирдэг байгууллагын хүлээн авагч байнгын итгэмжлэх бичигтэй байх шаардлагатай ба түүгээр ачаан тээшийг олгоно;

6.4. Ачаан тээшийг хадгалах, цэгцлэх:

6.4.1. ачаан тээшийн жинг шалгасны үнийг төмөр замын байгууллагын даргын тогтоосон тарифын дагуу ачаа илгээгч эсвэл ачаа хүлээн авагчаас авна;

6.4.2. ачаан тээшийн өртөөнд хадгалсан хөлсийг тээвэрлэн ирсэн өдрөөс хүлээлгэн өгсөн өдөр хүртэлх хугацаагаар тооцож, тогтоосон тарифын дагуу төлүүлнэ;

6.4.3. ачаан тээшээ 30 хоногийн дотор аваагүй бол төмөр замын байгууллага холбогдох мэргэжлийн байгууллагаас оролцуулсан комиссыг томилж, уг комисс ачаан тээшийг борлуулах шийдвэр гаргаж зохион байгуулна;

6.4.4. төмөр замын байгууллагын буруугаас ачаан тээш үрэгдэх, дутах мөн түүнчлэн хүргэх хугацаа хожимдуулсны хариуцлагыг энэ журмын дагуу төмөр замын байгууллага хүлээнэ. Ачаан тээш алга болсон тохиолдолд хохирлыг зарласан үнийн хэмжээгээр төлнө.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

ТЭЭВЭРЛЭЛТЭД ТАВИХ ХЯНАЛТ

7.1. Тээвэрлэлтэд хяналт тавих:

7.1.1. төмөр замын тээврийн аюулгүй байдал, тээвэрлэлттэй холбоотой ажил, үйлчилгээний чанар хууль тогтоомж, стандартын шаардлагад хангаж буй эсэхэд Төмөр замын тээврийн хяналтын улсын байцаагч болон дотоодын хяналтын байцаагч хяналт тавина. Хяналтын байцаагч нь доорх зүйлийг шалгана:

- зорчигчийн зорчих тасалбар;
- галт тэрэгний дарга, мастер, вагоны үйлчлэгчийн гүйцэтгэх үүргийн биелэлт;
- зорчигчийн гар тээш энэ дүрмээр тогтоосон тоо, хэмжээнд байгаа эсэх;
- зорчих ба тээшийн дагалдах бичиг зохих ёсоор үйлдэгдсэн эсэх;
- зорчих тасалбар худалдах газрын үйл ажиллагаа, зохион байгуулалт;
- вагоны сул чөлөөтэй байрыг хэрхэн зохицуулсан, түүний тухай мэдээг дараагийн өртөөнд дамжуулсан эсэх;
- албаны, түрээсийн болон бусад албан байгууллагуудын вагоныг зориулалтын ажилд хэрэглэж байгаа эсэх;
- галт тэрэг болон вагоны байрны тооноос илүү тасалбар борлуулсан, тээвэрлэсэн эсэх.

7.1.2. хяналт тавих эрх бүхий этгээд нь өртөө, буудал ба галт тэргэнд тасалбар худалдах ажлын зохион байгуулалт, зорчигчдын үйлчилгээнд илэрсэн алдаа дутагдлыг арилгуулах арга хэмжээ авна;

7.1.3. төмөр замын тээврийн хяналтын улсын байцаагч болон төмөр замын байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтан галт тэргэнд шалгалт хийх эрхтэй;

7.1.4. шалгалтын үед зорчих тасалбаргүй эсвэл хөнгөлөлттэй тасалбараар зорчиж буй зорчигчийн насны хязгаарт эргэлзвэл холбогдох бичиг баримтыг шалгаж, үнэн зөвийг тогтоох шаардлагатай.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ

ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН ТАРИФ БА НЭМЭГДЛИЙН ТӨРӨЛ

8.1. Зорчигч тээвэрлэлтийн тариф, нэмэгдэл:

8.1.1. тээвэрлэлтийн шууд ба орон нутгийн харилцааны бүх төрлийн галт тэргээр зорчих нийтийн тариф зорчигчдод үйлчилнэ;

8.1.2. зорчигч тээврийн хөлсийг зохих тарифын үнэлгээ ба түүний жинхэнэ зайгаар тооцно. Тарифын зайг тухайн зорчигч явах зорчигчийн галт тэрэгний чиглэлийн дагуу бодно;

8.1.3. тээвэрлэлтийн тарифын зай болон өртөөний гүйцэтгэх үйл ажиллагааг эрх бүхий байгууллагын баталсан тарифын бодлогоор тодорхойлно;

8.1.4. зорчигчийн галт тэргэнд зорчих тасалбарын үнэ нь төмөр замын байгууллагын даргын баталсан орон нутгийн харилцааны зорчигч тээврийн тарифаар тодорхойлогдох ба бусад ажил, үйлчилгээний үнэлгээг тухайн төмөр замын байгууллага тусад нь тогтооно;

8.1.5. хөнгөлөлттэй /5-12 хүртэлх насны хүүхэд/ зорчих тасалбарыг орон нутгийн харилцааны зорчигч тээврийн тарифын вагоны төрлөөс хамаарсан зохих баганад заасан тарифаар бичнэ;

8.1.6. хүн суух зориулалтаар тоноглогсон ачааны вагонд зорчигчдыг тээвэрлэхэд нийтийн вагоны тарифыг 50 хувиар хямдруулан тооцно.

8.2. Зорчигчийн даатгалын хураамж:

8.2.1. зорчигчоос гэнэтийн ослын даатгалын хураамжийг төмөр зам байгууллагаас даатгалын компанитай байгуулсан гэрээнд заасан хэмжээгээр хураана.

8.3. Зорчих тасалбаргүй аялах:

8.3.1. зорчих тасалбар худалдах газартай өртөөнөөс тасалбаргүйгээр эсхүл зөрчилтэй тасалбараар зорчиж байгаа зорчигч үнэ төлбөргүй авч орсон тээшинд нэмэгдэлтэй тарифаар галт тэргэнд тасалбар бичнэ. Нэмэгдлийн хэмжээг төмөр замын байгууллагын дарга тогтооно.

8.4. Унтлагын байрны нэмэгдэл:

8.4.1. унтлагын байртай вагонд зорчигч нь тээврийн хөлснөөс гадна унтлагын байр ашигласны нэмэгдэл хөлсийг тогтоосон тарифын дагуу төлнө;

8.4.2. энэхүү журмын 2.8.6-д зааснаас бусад тохиолдолд унтлагын байртай вагонд байр эзэлж зорчих 5-12 хүртэлх насны хүүхэд насанд хүрсэн хүний нэгэн адил нэмэгдэл хөлс төлнө.

8.5. Тасалгааны нэмэгдэл:

8.5.1. тасалгаат унтлагын вагонд зорчих зорчигч нь тээврийн хөлс ба унтлагын байрны нэмэгдэл, тасалгаа эзэмшсэний нэмэгдлийг тус тус төлнө;

8.5.2. тасалгаатай вагонд 5-12 хүртэлх насны хүүхэд тусдаа унтлагын байр эзэлж зорчиход насанд хүрсэн хүний нэгэн адил тасалгааны нэмэгдэл төлнө. 5-12 хүртэлх насны хүүхэд тусдаа унтлагын байр эзлэлгүй насанд хүрсэн хүний хамт нэг байранд зорчих тохиолдолд тасалгааны нэмэгдэл төлөхгүй.

8.6. Хурдны нэмэгдэл:

8.6.1. хурдан галт тэргээр зорчих зорчигч нь зорчих тасалбарын хөлснөөс гадна хурдны нэмэгдэл төлнө.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ТЭЭШ, АЧААН ТЭЭШ ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН ТАРИФ БА НЭМЭГДЛИЙН ТӨРӨЛ

9.1. Тээш, ачаан тээш тээвэрлэлтийн тариф, нэмэгдэл:

9.1.1. нийтийн тээш тээвэрлэлтийн тариф нь байнгын ашиглалттай, тээш тээвэрлэлтэд нээлттэй төмөр замын бүх шугамд хэрэглэгдэнэ.

9.1.2. тээшийн вагонд тээш, ачаан тээш тээвэрлэхэд төмөр замын байгууллагын даргын баталсан тариф, нэмэгдлийг мөрдөнө.

9.2. Тээш тээвэрлэлтийн хөлс төлөх:

9.2.1. тээшийн тооцооны хамгийн бага хүндийн жинг 10 кг-аар тогтоох ба түүнээс дээших 5 кг тутамд тогтоосон тарифаар төлбөр хураана. Үечилсэн хэмжилтийн 5 кг-д хүрэхгүй тээшийг бүхэлдэж 5 кг-аар тооцно. Тээшийн тасалбарын үнийг тогтоож авна;

9.2.2. тээшийн вагоноор тээвэрлүүлэх тээшийн хүндийн жинг түүний төрөл, сав, баглаа, боодлыг үл харгалзан зөвхөн жинхэнэ хүндийн жингийн хэмжээгээр нь тооцож тээврийн хөлсийг авна.

9.3. Ачаан тээш тээвэрлэлтийн хөлс төлөх:

9.3.1. ачаан тээш тээвэрлэлтийн тарифын зайг зорчигчийн тээш тээвэрлэлтийн зайг тооцохтой нэгэн адилаар зорчигчийн галт тэрэгний аяллын чиглэлээр эрх бүхий байгууллагын баталсан тарифын мөдлөгөөр тодорхойлно;

9.3.2. ачаан тээшийн тооцооны хамгийн бага хүндийн жинг 20 кг-аар тогтоох ба түүнээс дээших 5 кг тутамд тогтоосон тарифаар төлбөр хураана. Үечилсэн хэмжилтийн 5 кг-д хүрэхгүй тээшийг бүхэлдэж 5 кг-аар тооцно.

9.4. Үнэ зарласан төлбөр:

9.4.1. тээш болон ачаан тээшийн зарласан үнийн хэмжээнд тохируулан төмөр замын байгууллагын даргын тогтоосон үнэ зарласны төлбөрийг тээш, ачаан тээш илгээгчээс авна.

9.5. Тээш, ачаан тээшийн цэгцлэлтийн төлбөр:

9.5.1. тээш, ачаан тээш илгээгчид захиалгын маягт олгох ба пайз, наадас олгосны төлбөрийг авна.

9.6. Ачаан тээш ирсэн тухай мэдэгдэх:

9.6.1. ачаан тээш ирсэн тухай хүлээн авагчид холбооны хэрэгслээр мэдэгдэж баримтжуулан тэмдэглэгээ хийж төлбөрийг ачаа хүлээн авагчаас авна.

9.7. Бичгэн магадлагаа:

9.7.1. лавлах бичгэн магадлагаа олгохдоо байгууллагын нэр, хаяг, тэмдэг болон эрх бүхий албан тушаалтны нэр, гарын үсэг, лавлагаа олгосон огноо, дугаарыг тодорхой заасан байх ба үйлчлүүлэгчээс зохих төлбөрийг авна.

9.8. Ачаа зөөгч ажиллуулсны төлбөр:

9.8.1. зорчигчийн гар тээш, тээшийг буудлын дэргэдэх нийтийн тээврийн хэрэгслийн зогсоол, хүлээлгийн танхим зэрэгт хүргэх зөөгч ажиллуулсны төлбөрийг тогтоосон тарифын дагуу авна.

9.9. Бусад үйлчилгээний төлбөр

9.9.1. дамжин өнгөрөх зорчигчийг буудалд байрлуулах, халуун ус болон бусад үйлчилгээгээр үйлчилсний төлбөрийг авна.

АРАВДУГААР БҮЛЭГ

БУСАД ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨЛБӨР

10.1. Цагаан хэрэглэлийн төлбөр:

10.1.1. зорчигчийн галт тэргээр зорчсон зорчигчид тавьж өгсөн цагаан хэрэглэлийн төлбөрийг авна.

10.2. Гар тээш хадгалсны төлбөр:

10.2.1. зорчигч эд юмсаа өртөө, буудлын гар тээш хадгалах байранд болон автомат хадгаламжид хадгалуулсны төлбөрийг төлнө;

10.2.2. үнэ зарласан гар тээш, мөн түүнчлэн олдсон эд юмсыг хадгалсаны төлбөрийг тухайн эд юмсын эзэмшигч төлнө.

10.3. Зорчих тасалбарыг урьдчилан захиалсаны төлбөр:

10.3.1. зорчих тасалбарын урьдчилсан захиалгад үнийн хөнгөлөлт үзүүлэх, нэмэлт хөлс авах эсэхийг төмөр замын байгууллага тогтооно.

10.4. Зорчих тасалбар хүргэсний хөлс

10.4.1. зорчигчийн зорчих тасалбарыг гэрт нь хүргэж өгөх үйлчилгээний төлбөрийг тогтоосон тарифын дагуу авна.

АРВАННЭГ ДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ЗАРИМ ЗОРЧИГЧИЙГ ТЭЭВЭРЛЭХ ОНЦГОЙ НӨХЦӨЛ

11.1. Зарим зорчигчийг тээвэрлэх онцгой нөхцөл:

11.1.1. ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчид, олон улсын чанартай уралдаан тэмцээн, аялал жуулчлал болон бусад арга хэмжээнд зохион байгуулалттайгаар хэсэг бүлгээр олон улсын зорчигчийн галт тэргээр зорчиход хөнгөлөлт үзүүлж болно. Хөнгөлөх хэмжээг төмөр замын байгууллага тогтооно;

11.1.2. ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчид улсын чанартай уралдаан тэмцээнд оролцох, аялал болон хүүхдийн зусланд амрахаар орон нутгийн зорчигчийн галт тэргээр зорчиход нийтийн вагоны тасалбарын үнийн дүнгээс хөнгөлөлт үзүүлж болно. Хөнгөлөх хэмжээг төмөр замын байгууллага тогтооно;

11.1.3. өртөө, буудлын дарга нь зорчигчийн хүссэн байрыг галт тэрэг явахаас нэг хоногийн өмнө олгоно. Захиалгат байрыг галт тэрэг явах цагаас 1 цаг 30 минутын өмнө хүртэл хадгална. Захиалгат нэр, албан байгууллагын хаягийг заасан байна;

11.1.4. нийтээр амрах баяр болон оюутан, сурагчдын улирлын амралтын үеэр зохион байгуулалттайгаар хэсэг бүлгээр зорчих тохиолдолд төмөр замын байгууллагын шийдвэрээр зорчих тасалбарын үнийг хямдруулж болно;

11.1.5. энэ журмын 11.1.4-т заасан хөнгөлөлт нь гадаадын жуулчин, аялагч нарт хамаарахгүй.

11.2. Жуулчдыг тээвэрлэх:

11.2.1. гадаад болон дотоодын жуулчид Монгол орноор аялал жуулчлалаар явах тохиолдолд шууд ба орон нутгийн харилцааны вагонд зорчихдоо тасалбар худалдах газарт урьдчилсан захиалга өгч үйлчлүүлнэ;

11.2.2. олон улсын галт тэргээр зорчих жуулчид төмөр замын олон улсын тасалбар худалдах газарт урьдчилан захиалга өгч үйлчлүүлнэ;

11.2.3. жуулчдын захиалгат зорчих тасалбар, түүний үнэ нь дотоодын болон олон улсын гэсэн ялгавартайгаар тогтоосон үнэ ба журмын дагуу гүйцэтгэгдэнэ;

11.2.4. гадаадын аялагч, жуулчид, тэдний тээш, ачаан тээшийг орон нутгийн галт тэргээр /тусгай захиалгат вагонд/ тээвэрлэхэд тээврийн хөлсийг нь төмөр замын олон улсын суудлын тарифт зарласан хэмжээг аялах зайд дүйцүүлэн тооцож авна;

11.2.5. төлбөрийг төгрөгөөр хийх нөхцөлд тухайн үеийн Монгол банкны албан ёсны ханшаар тооцож авна;

11.2.6. олон улсын байгууллага, гадаадын жуулчдын хэрэгцээнд вагон түрээслэх бол төмөр замын байгууллагын баталсан үнэ тарифаар тооцно;

11.2.7. төмөр замаар тээвэрлэх шууданг тусгай гэрээг үндэслэн гүйцэтгэж тээврийн төлбөрийг гэрээнд тусгагдсанаар авна;

11.2.8. шуудангийн вагонд шуудангаас бусад ачааг төмөр замын бичиг баримтгүйгээр ачсан байвал тээврийн бүх зардлыг ачаан тээшийн тарифаар тооцох бөгөөд гэрээт байгууллага төлбөрийг төмөр замын байгууллагад төлнө.

11.3. Буфет ба вагон-ресторан явуулах:

11.3.1. зорчигчийн галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд залгах вагон-ресторан, буфетийн ажиллах нөхцөл, тэдгээрийн ажилтны зорчих тухай харилцааг гэрээгээр зохицуулна.

11.4. Ачаатай вагон тээвэрлэх:

11.4.1. зорчигчийн галт тэргэнд ачааны вагон залгаж тээш, ачаан тээш тээвэрлэх тохиолдолд тээш, ачаан тээш тээвэрлэх тарифт үнэлгээгээр зохицуулна.

11.5. Шарил тээвэрлэх:

11.5.1. авсалсан шарилыг ачааны болон зорчигчийн галт тэргээр тусад нь вагонд тээвэрлэж болох бөгөөд шарил төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч засаг захиргаа ба эмнэлгийн байгууллагын зөвшөөрөл, магадлагааг явуулах өртөөнд үзүүлнэ. Дээрх бичиг баримт нь тээврийн бичиг баримтын хамтаар очих өртөөн дэх

хүлээн авагчид очно. Шарилыг сайн гагнасан төмөр авсанд буюу давирхайдсан модон хайрцагт хийж доторх хоосон зайг дүүргэх материал /үртэс, нүүрс, хүхэр, шохой зэрэг/-аар чигжсэнийг шалган хүлээн авч тээвэрлэнэ;

11.5.2. тээшийн ба шуудангийн вагоноор шарилыг тээвэрлэвэл тээвэрлэх зардлыг ачаан тээшийн тарифын үнэлгээ, 300 кг-аар тооцож төлбөрийг авна;

11.5.3. тээшийн ба шуудангийн вагоноор чандар тээвэрлэх тохиолдолд ачаан тээшийн тарифын үнэлгээ, 100 кг-аар тооцож, төлбөрийг авна;

11.5.4. шарилыг дагалдаж хүн заавал явна. Дагалдагч нь ямар нэг шалтгаанаар галт тэрэгнээс хоцорвол шарилыг саатуулах шалтгаан болохгүй. Дагалдагч нь бусад зорчигчийн нэгэн адил зорчих тасалбар худалдан авч зорчино.

11.6. Албан тээвэрлэлт:

11.6.1. зорчигчийн галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд албаны вагон холбох захиалгыг албан бичгээр авч, эрх бүхий албан тушаалтны зөвшөөрлөөр гүйцэтгэнэ;

11.6.2. зорчигчийн галт тэрэгний бүрэлдэхүүн дэх албаны вагоноор зорчигчид зорчих тасалбартай байхаас гадна тээштэй бол холбогдох бичиг баримтыг бүрдүүлсэн байна. Албаны вагонд ачаа тээвэрлэх асуудлыг төмөр замын байгууллагын зөвшөөрлөөр гүйцэтгэх бөгөөд ачаанд ачаан тээшийн тарифаар төлбөрийг төлнө;

11.6.3. тээвэрлэгчээс тогтоосон албаны вагонд зорчихтой холбогдсон журам зөрчвөл шалгагч нь илэрсэн зөрчилд акт үйлдэнэ. Акт /протокол/-ыг төмөр замын байгууллагын санхүүгийн асуудал хариуцсан нэгжээр дамжуулан төмөр замын байгууллагын дарга ба албаны вагон захиалан авсан байгууллагын харьяалах газарт явуулна.

11.7. Хувийн эзэмшлийн вагоноор зорчигч, тээш, ачаан тээш тээвэрлэх:

11.7.1. зорчигчийн ба ачааны галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд хувийн эзэмшлийн вагон явах тохиолдолд төмөр замын байгууллага вагоны эзэмшигчтэй гэрээ байгуулна;

11.7.2. хувийн эзэмшлийн вагоныг ачааны, зорчигчийн ба хурдан галт тэргэнд залгасан байдлаар вагоны гүйлтийн төлбөрийг ялгавартай тогтооно;

11.7.3. хувийн эзэмшлийн вагоныг тусгай зүтгүүрээр эсвэл вагоныг дагалдсан нэмэгдэл зүтгүүртэй явуулах тохиолдолд зүтгүүрийн гүйцэтгэсэн гол км-ээр төлбөрийг тогтоож авна.

11.8. Түрээсийн вагонд зорчих:

11.8.1. зорчигчийн вагоныг түрээсээр ашиглуулах тохиолдолд түрээслэгчтэй вагон түрээслэх гэрээ байгуулж мөрдөнө;

11.8.2. вагон түрээслэх үнэлгээ, зорчигчийн болон тээшийн вагоны км тутамд ногдох гүйлтийн тарифыг төмөр замын байгууллагын даргын тушаалаар баталж мөрдөнө;

11.8.3 түрээслэгчийн хүсэлтээр тусгай зүтгүүрээр түрээсийн вагоныг тээвэрлэх тохиолдолд төмөр замын байгууллагын даргын баталсан 1 зүтгүүр км-ийн үнэлгээг тээвэрлэлтийн зайд тохируулан тооцож нэмж төлнө;

11.8.4 түрээслэгчийн хүсэлтээр түрээсийн вагоныг хурдан галт тэргэнд холбосон тохиолдолд тээврийн хөлсийг тодорхой хувиар нэмэгдүүлэн тооцно;

10.8.5 түрээсийн вагон хоногийг түрээслэх вагоныг аялалд бэлдсэн хугацаа, аяллын хугацаа, вагоныг төмөр замд буцаан хүлээлгэж өгөх бэлтгэл ажлын хугацааны нийлбэрээр тодорхойлогдоно. Бүтэн хоног хүрэхгүй хугацааг бүтэн хоногоор тооцон авна.

10.9. Хөгжлийн болон хөдөлгөөний бэрхшээлтэй иргэдийг тээвэрлэх:

10.9.1 тээвэрлэгч нь хөгжлийн болон хөдөлгөөний бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан үйлчилгээ, аялал хийх боломж, төмөр замын буудал, зорчигчийн тавцан болон хөдлөх бүрэлдэхүүн рүү хэрхэн нэвтрэх, зорчих зэрэг мэдээллээр хангана;

10.9.2. тээвэрлэгч эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч нь нэмэлт төлбөргүйгээр хөгжлийн болон хөдөлгөөний бэрхшээлтэй иргэдэд төмөр замын буудал, зорчигчийн тавцан болон хөдлөх бүрэлдэхүүн рүү нэвтрэх, зорчиход нь туслах үйлчилгээ үзүүлнэ;

10.9.3. тээвэрлэгч нь хөгжлийн болон хөдөлгөөний бэрхшээлтэй иргэнд тасалбар урьдчилан захиалах болон худалдах үйлчилгээг ялгаварлан гадуурхахгүй нөхцөлтэйгээр үзүүлнэ;

10.9.4. хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн нь төмөр замын буудал, зорчигчийн тавцан, хөдлөх бүрэлдэхүүн рүү нэвтрэх болон аялахдаа тусламж шаардлагатай тохиолдолд 48-аас доошгүй цагийн өмнө тээвэрлэгчид мэдэгдэнэ.

10.9.5. хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн нь тээвэрлэгч эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчид явах өртөөндөө ирсэн тухайгаа мэдэгдэх болон өөрт шаардлагатай байгаа тусламжаа хэрхэн хүсэх арга хэрэгслэлийг нь тогтоож өгнө;

10.9.6. тээвэрлэгч эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч хөгжлийн болон хөдөлгөөний бэрхшээлтэй иргэнд тусламж үзүүлэх үед уг иргэн нь уулзахаар товлосон газарт хугацаандаа ирсэн байна;

10.9.7. хөгжлийн болон хөдөлгөөний бэрхшээлтэй иргэн нь гар тээшний тогтоосон жин хэмжээнээс хэтэрсэн өөрийн хөдөлгөөнд шаардлагатай төхөөрөмжийг өөртөө үнэ төлбөргүйгээр авч явах эрхтэй.

АРВАННЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ЖУРАМ ЗӨРЧИГЧДӨД ХҮЛЭЭЛГЭХ ХАРИУЦЛАГА

11.1. Тээвэрлэгч, зорчигчийн хүлээх эрх, үүрэг:

11.1.1. төмөр замаар зорчигч, тээш, ачаан тээш тээвэрлэх журмыг үндэс болгон төмөр замын байгууллага нь зорчигчийн өмнө, зорчигч нь төмөр замын байгууллагын өмнө харилцан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ;

а. төмөр замын ажилтнууд энэхүү журамд заасан хэм хэмжээг баримтлан эрх үүргээ шударгаар хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээнэ;

б. энэхүү журамд заасан хэм хэмжээг зөрчсөн төмөр замын байгууллагын ажилтанд хөдөлмөрийн сахилгын зөрчил гаргасанд тооцон хөдөлмөрийн сахилгын шийтгэл ногдуулах ба энэ нь хуульд зааснаас бусад хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй;

в. энэхүү журмаар зохицуулсан харилцаанд оролцогч гадны байгууллага, иргэд, зорчигчтой холбоотой алдаа дутагдлыг энэ журам болон бусад хууль тогтоомжийн заалтын дагуу шийдвэрлэнэ.

11.2. Төмөр замын байгууллага зорчигчийг ая тухтай зорчих нөхцөлийг бүрдүүлж, тасалбарт заагдсан хүрэх өртөөнд цаг хугацаанд нь хүргэх үүрэгтэй.

11.3. Төмөр замын байгууллага нь зорчигчийн тээш ба ачаан тээшийг хүлээж авснаас эхлэн олгох хүртэл тогтоосон журмын дагуу тэдгээрийн бүрэн бүтэн байдлыг хариуцна.

11.4. Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд Төмөр замын тээврийн тухай хууль болон Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

11.5. Зорчигч тогтоосон хэмжээнээс илүү гар тээш тээвэрлэвэл тээшийн тарифаар тээврийн төлбөр авна.

11.6. Төмөр замын байгууллага тээш хүргэх хугацаа хожимдуулсны нөхөн төлбөрийг очих өртөөн дээр үйлдсэн актыг үндэслэн төлнө.

АРВАН ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

МАРГААН ШИЙДВЭРЛЭХ

12.1. Олон нийтийн хэв журам сахих:

12.1.1. зорчигч нь төмөр замын тээврийн хэрэгсэл болон буудлын эд хогшилд ариг гамтай хандан олон нийтийн хэв журмыг чанд сахиж, нийтээр дагаж мөрдөхөөр тогтоосон төмөр замын байгууллагад мөрдөгдөж буй дүрэм, журмын талаар мэдээллийн

самбар, орон нутгийн болон үндэсний шинжтэй хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлсэн дүрэм, журмыг биелүүлэх үүрэгтэй;

12.1.2. зорчигч энэхүү журмын 11.1.1-т заасныг зөрчсөн тохиолдолд галт тэрэгний ба буудлын дарга, цагдаагийн ажилтан асуудлыг шийдвэрлэнэ.

12.2. Маргааныг шийдвэрлэх:

12.2.1. албан үүргээ гүйцэтгэж буй төмөр замын ажилтан болон зорчигчийн хооронд гарсан маргаан, үл ойлголцлыг дараах байдлаар шийдвэрлэнэ:

- өртөөн дээр бол өртөө буюу буудлын дарга, шаардлагатай бол цагдаагийн ажилтны тусламжтайгаар;
- галт тэрэгний аяллын явцад галт тэрэгний дарга, мастер эсвэл галт тэрэгний байцаагч, шаардлагатай тохиолдолд галт тэргэнд ажил үүрэг гүйцэтгэж буй цагдаагийн ажилтны оролцоотойгоор.

12.2.2. үйлчилгээтэй холбоотой тухайн нөхцөлд шийдвэрлэх боломжгүй асуудлыг харьяалах дээд шатны байгууллагад нь хандаж шийдвэрлүүлнэ.

12.3. Мартсан болон алдсан эд юмс:

12.3.1. төмөр замын зурвас газар болон галт тэргэнд гээгдсэн эд юмс олдвол тухай бүрт нь түүний байдлыг тодорхойлж акт үйлдэнэ. Хэрэв эд юмс нь галт тэргэн дотроос олдсон бол тухайн вагоны үйлчлэгчийг байлцуулан галт тэрэгний дарга, өртөөн дээрээс олдсон бол өртөө ба буудлын дарга эд юмсыг олсон этгээдийг байлцуулан акт үйлдэж, цагдаагийн байгууллагад мэдэгдэнэ;

12.3.2. эд юмс нь өртөө болон эргэлтийн өртөөнд ирэхдээ галт тэргэн дотроос эсвэл тус өртөөнд ирэх хоорондын замаас олдсон бол түүнийг тусгай дэвтэрт бүртгэж холбогдох ажилтан тэмдэглэл хөтөлж тээвэрлэгчийн эрх бүхий ажилтанд хүлээлгэн өгнө. Хүлээн авсан олдсон эд юмсад тэмдэглэл хөтөлж, дэс дугаар бүхий пайз зүүнэ. Олдсон эд юмс нь боодол, хайрцаг, шуудай, чемодан зэрэг тус тусдаа сав, баглаатай байвал тус бүрийг ломбодно;

12.3.3 зорчигчийн гээгдүүлсэн эд юмс /түргэн гэмтэж, муудах зүйлээс бусад/-ыг 30 хоног хадгалсны дараа холбогдох ажилтан тэмдэглэл хөтөлж борлуулна. Гээгдүүлсэн эд юмс дотор үнэт эдлэл болон үнэт цаас, бичиг баримт байвал түүнийг цагдаагийн байгууллагад бүртгүүлнэ;

12.3.4. гээгдсэн эд юмсыг авахаар нэхэмжлэгч этгээд нь эд юмсынхаа шинж чанар, хэлбэр, өнгө, дүрс, тоо ширхгийг тодорхой баримтаар өргөдөл хүсэлт гаргаж, мөн түүнчлэн онгойлгох түлхүүрийг үзүүлэх зэргээр нотлоно. Гээгдсэн эд юмсын эзэн болох нь батлагдвал тэр этгээдэд хүлээлгэн өгнө. Гээгдсэн эд юмсыг холбогдох байгууллагад шилжүүлсэн байвал эзэнд нь олгох тухай мэдэгдлийг өртөө /буудал/-ний дарга бичгээр явуулна. Эзэн нь эд юмсаа авахдаа тээвэрлэлт, хадгалалт, зарлуулсан зэрэгт гарсан зардлыг төмөр замын байгууллагад төлөх ба өөрийн тодорхой хаяг, харилцаа холбооны хэрэгсэл, регистрийг тэмдэглүүлж, гарын үсэг үлдээнэ. Хадгалалт, тээвэрлэлтийн төлбөрийг тээшийн тарифаар тооцож авна;

12.3.5. зорчигч эд юмсаа вагонд орхисноо галт тэрэгнээс буусны дараа өөрөө мэдвэл тэр даруй өртөө ба буудлын даргад мэдэгдэх шаардлагатай. Өртөө буюу буудлын дарга энэ тухай зорчигчийн бичгэн мэдэгдлийг үндэслэн галт тэрэгний дарга буюу эргэлтийн өртөө /буудал/-ний даргад уг зорчигч сууж явсан вагон, байрын дугаар, орхисон эд юмсын дүрс хэлбэр, хааш нь ирүүлэх зэргийг заасан цахилгаан явуулна. Уг эд юмсыг эзэнд нь хүргэж ирүүлэхтэй холбогдож гарсан бүх зардлыг эд юмсын эзэн хариуцан төлнө.

---oOo---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын долдугаар хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВЭР ЗУУЧЛАЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖУРАМ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү журмын зорилго нь төмөр замын тээвэр зуучлалын үйл ажиллагаанд үүсэх тээвэрлэгч, тээвэр зуучлагчийн хоорондын харилцааг Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээр, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам бусад холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн зохицуулахад оршино.

1.2. Төмөр замын тээвэр зуучлагч /цаашид “тээвэр зуучлагч” гэх/ ба үйлчлүүлэгчийн хоорондын харилцааг Иргэний хууль, бусад холбогдох хууль тогтоомж болон тэдгээрийн хооронд байгуулсан тээвэр зуучлалын гэрээгээр зохицуулах бөгөөд энэхүү журмаар зохицуулах хүрээнд хамаарахгүй.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВЭР ЗУУЧЛАЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

2.1. Төмөр замын тээвэр зуучлагч нь Төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой зарим объект, үйл ажиллагаанд гэрчилгээ олгох журамд заасны дагуу Төмөр замын тээвэр зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл авсан байна.

2.2. Төмөр замын тээвэр зуучлагч нь үйлчлүүлэгчийг төлөөлж тээвэрлэгчтэй холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу тээврийн гэрээ байгуулна.

2.3. Тээвэр зуучлагч нь тээвэрлэгч болон үйлчлүүлэгчийн хооронд дараах үйлчилгээг үзүүлнэ.

2.3.1. үйлчлүүлэгчийн хүсэлтийн дагуу тээврийн төрөл, чиглэл, үнийн санал боловсруулах;

2.3.2. вагон, чингэлэг захиалах, түрээслэх;

2.3.3. тээврийн бичиг баримт (падаан, маягт, хүснэгт), түүнд дагалдах бичиг баримтуудыг бүрдүүлэх;

2.3.4. тээврийн хөлс, бусад холбогдох хөлс, хураамжийн тооцоог хийх;

2.3.5. ачааны даатгалтай холбоотой баримт бичиг бүрдүүлэх,

2.3.6. ачааны бүрэн бүтэн байдал алдагдсан, дутсан, эвдэрсэн тохиолдолд төмөр замаар ачаа тээвэрлэх журмын дагуу тээврийн болон бусад акт тогтооход оролцох-

2.3.7. төмөр замаар ачаа тээвэрлэх журамд заасны дагуу ачааны хаяг солих;

2.3.8. үйлчлүүлэгчид тээвэрлэлтийн явц, ачааны байршлын талаар мэдээлэл өгөх;

2.3.9. үйлчлүүлэгчийн хүсэлтийн дагуу ачааны сав баглаа, боодолд тэмдэг тэмдэглэгээ хийх, тэдгээрт хяналт тавих, тээврийн хэрэгсэл болон ачааг ломбодох, агуулахын үйлчилгээ үзүүлэх;

2.3.10. Бусад нэмэлт үйлчилгээ.

2.4. Тээвэр зуучлалын гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол тээвэр зуучлагч нь үйлчлүүлэгчийн өмнөөс тээвэрлэлтийг зохион байгуулах, мөн шаардлагатай тохиолдолд, тээвэрлэлтийн хэвийн байдал алдагдсан нөхцөлд тээвэр зуучлагч нь дараах үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ:

2.4.1. ачаа тээврийн захиалгыг тээвэрлэгчид өгөх, ачааг тээвэрлэх, хадгалах, тээврийн нэг төрлөөс нөгөө төрөлд шилжүүлэх болон тээвэрлэлтийг гүйцэтгэхэд шаардлагатай бусад асуудлыг тээвэрлэгчтэй тохиролцох;

2.4.2. тээвэрлэлтийн хэвийн үйл ажиллагааг хангахын тулд гааль, мэргэжлийн хяналтын байгууллага болон холбогдох байгууллагаас тавигдах шаардлагыг биелүүлэх;

2.4.3. тээвэрлэлтийг саатуулан барих, худалдан борлуулах.

2.5.Тээвэр зуучлагч нь ачаа тээвэрлэлтийн мэдээллийг Төмөр замын байгууллагууд харилцан мэдээлэл солилцох журмын маягт (№9а, №9б)-ын дагуу боловсруулж, улирал тутамд Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төвд ирүүлнэ.

2.6. Тээвэр зуучлагч нь энэхүү журмын 2.3-т заасан төмөр замын тээвэр зуучлалын үйлчилгээг үзүүлэхдээ Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомж, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журам, үндэсний стандарт, Монгол Улсын олон улсын гэрээ, Олон улсын Худалдаа аж үйлдвэрийн танхимаар баталгаажуулсан Олон улсын тээвэр зуучлалын холбооны баримт бичгийг мөрдөх ба хүртээмжтэй, аюулгүй, шуурхай үйлчлэх зарчмыг баримтална.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ТЭЭВЭРЛЭГЧ, ТЭЭВЭР ЗУУЧЛАГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

3.1.Төмөр замын тээвэр зуучлалын үйл ажиллагаанд үүсэх тээвэрлэгч, тээвэр зуучлагчийн эрх, үүргийг Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Иргэний хууль, Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээр, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам болон холбогдох хууль, тогтоомж, олон улсын гэрээгээр зохицуулна.

3.2. Тээвэр зуучлагч дараах эрхийг эдэлнэ:

3.2.1. үйлчлүүлэгчээс ачааны шинж чанар, тээвэрлэх нөхцөл зэрэг тээвэр зуучлалын ажиллагааг гүйцэтгэхтэй холбоотой бичиг баримт үнэн зөв мэдээлэл авах;

3.2.2. тээвэрлэгч байгууллагаас ачаа, тээвэрлэлттэй холбоотой мэдээг авах;

3.2.3. зуучлуулагчийн өмнөөс гомдол гаргах;

3.2.4. нийтийн хэрэглээний зам, талбайд эрх тэгш үйлчлүүлэх.

3.3. Тээвэр зуучлагч нь дараах үүргийг хүлээнэ:

3.3.1. үйлчлүүлэгчтэй байгуулсан гэрээний дагуу тээвэр зуучлалын үйл ажиллагааг гүйцэтгэх;

3.3.2. үйлчлүүлэгчийг ачаа тээвэрлэх замнал, ачааны байршлын талаарх мэдээллээр хангах;

3.3.3. гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлээс бусад шалтгаанаар ачааг ачаа хүлээн авагчид хүлээлгэн өгөх хугацааг хойшлуулахгүй байх;

3.3.4. тээвэрлэлтийн гэрээний дагуу тээврийн төлбөр тооцоог цаг тухайд нь барагдуулах.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ТЭЭВЭРЛЭГЧ, ТЭЭВЭР ЗУУЧЛАГЧИЙН ХАРИУЦЛАГА

4.1. Тээвэрлэгч, тээвэр зуучлагч нь тээврийн гэрээ болон энэхүү журамд заасан үүргээ биелүүлээгүй буюу зохих ёсоор биелүүлээгүйн улмаас үүсэх хохирлыг Иргэний хууль, Олон улсын төмөр замын ачааны харилцааны хэлэлцээр, Төмөр замаар ачаа тээвэрлэх журам зэрэг холбогдох олон улсын гэрээ, хууль тогтоомжид заасны дагуу барагдуулна.

4.2. Энэхүү журмыг зөрчсөн иргэн, хуулийн этгээдэд Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль эсхүл Эрүүгийн хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---oOo---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын наймдугаар хавсралт*

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ЗУРМАГ ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ЖУРАМ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү журмаар Монгол Улсын хэмжээнд төмөр замын галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмаг боловсруулах, түүнд өөрчлөлт оруулах, мөрдүүлэх, хэрэгжилтэд хяналт тавих, гүйцэтгэлд шинжилгээ хийхтэй холбоотой харилцааг зохицуулна.

1.2. Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмаг боловсруулахдаа зах зээлийн өрсөлдөөнийг хязгаарлахгүй, аливаа этгээдэд давуу эрх олгохгүй, харилцан уялдаатай, нэгдмэл байх зарчмыг баримтална.

1.3. Энэхүү журамд хэрэглэсэн “галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмаг” гэснийг “хөдөлгөөний нэгдсэн зурмаг”, “суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмаг” гэж тус тус ойлгох бөгөөд бусад нэр томьёо, тодорхойлолтыг Монгол Улсын Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль, үндэсний стандартад заасан утгаар хэрэглэнэ.

1.4. Галт тэрэгний хөдөлгөөний нэгдсэн зурмаг /цаашид “хөдөлгөөний нэгдсэн зурмаг” гэх/-ийг Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллага нь суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийг тухайн суурь бүтэц эзэмшигч хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагт нийцүүлэн тус тус боловсруулж, батална.

1.5. Хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийг Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллага, суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллага, иргэн дагаж мөрдөнө.

1.6. Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллага нь хөдөлгөөний нэгдсэн зурмаг боловсруулах, түүнд өөрчлөлт оруулах, хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийн хэрэгжилтэд хяналт тавих бөгөөд төрийн байгууллага болон олон нийтийг зохих мэдээллээр хангаж ажиллана.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ЗУРМАГ БОЛОВСРУУЛАХ, ТҮҮНД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХАД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

2.1. Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмаг боловсруулах, түүнд өөрчлөлт оруулахдаа төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журамд болон дараах шаардлагад нийцсэн байна.

2.1.1. галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмаг нь Монгол Улсын нэгдэн орсон олон улсын гэрээ хэлэлцээр, Өрсөлдөөний тухай хууль, Төмөр замын тээврийн тухай хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, төмөр замын байгууллагын нэгдсэн технологийн горим болон тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч, суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгчийн хооронд байгуулсан тээвэрлэлтийн гэрээнд нийцсэн байх;

2.1.2. суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүнийг өндөр бүтээмжтэй, үр дүнтэй ашиглах, тэдгээрт засвар, үйлчилгээ, арчилгаа, хийх боломжоор хангасан байх;

2.1.3. төмөр замын тээврийг бусад төрлийн тээвэр болон хилийн боомтын үйл ажиллагаатай уялдуулсан байх;

2.1.4. Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллага болон иргэний санал, хүсэлтийг судлан, харгалзан үзсэн байна.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ЗУРМАГ БОЛОВСРУУЛАХАД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

3.1. Суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийг боловсруулахад дараах шаардлагыг хангасан байна:

3.1.1. тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагт тусгуулах (тээвэрлэлт хийлгэх) саналаа Тээвэрлэгчдэд бичгээр гаргах бөгөөд дараах материалыг хавсаргасан байна. Үүнд:

- тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүсэлт;
- суурь бүтэц ашиглах болон тээвэрлэлтийн гэрээ, түүнд орсон нэмэлт, өөрчлөлтийн гэрээний хуулбар;
- иргэний үнэмлэхийн хуулбар /зөвхөн иргэнд хамаарна/;
- аж ахуйн нэгж, байгууллагын хувьд улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар байна.

3.1.2. тээвэрлэгч нь суурь бүтцийн хөдөлгөөний зурмагт тусгуулах тээвэрлэлтийн хэмжээний талаарх саналаа “Суурь бүтэц ашиглуулах журам” -ын гурав дугаар бүлэгт заасан дагуу хүргүүлнэ.

3.1.3 суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмаг боловсруулахдаа захиалсан ачааны хэмжээ нь суурь бүтцийн хүчин чадлаас давсан тохиолдолд олон улсын гэрээ хэлэлцээрээр хүлээсэн дамжин өнгөрөх, экспорт, импорт, улс орны эдийн засаг, нийгэмд онцгой ач холбогдолтой ачаа зэргээс бусад ачааг захиалгат хэмжээнээс үл хамааран өөрийн суурь бүтцийн тээх нэвтрүүлэх чадварт тохируулан, шударга өрсөлдөөнийг ханган тээвэрлэсэн байхаар зурмагт тусгасан байна.

3.2. Хөдөлгөөний нэгдсэн зурмаг боловсруулах

3.2.1. суурь бүтэц эзэмшигч нь хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагт тусгуулах саналаа Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллагад бичгээр гаргах бөгөөд дараах материалыг хавсаргасан байна. Үүнд:

- суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийн төсөл;
- суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийн төсөлд тусгуулахаар тээвэрлэгч болон бусад үйлчлүүлэгч этгээдээс ирүүлсэн зорчигч, ачаа тээвэрлэлтийн захиалга, түүнийг хэрхэн шийдвэрлэсэн тухай товч тайлбар;
- зэргэлдээ суурь бүтэцтэй солилцох /хүлээлгэн өгөх буюу хүлээн авах/ галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүн, нэвтрүүлэх зорчигч, ачааны боломжит дээд хэмжээний тухай санал, түүний үндэслэл, тооцоо, судалгаа.

3.3. Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллага нь хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийг үндэсний аюулгүй байдал, гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлсийн нөлөөлөл, Олон улсын төмөр замын харилцааны зорчигч, ачаа тээвэрлэлт болон эдийн засаг, нийгэмд онцгой ач холбогдолтой тээвэрлэлт, суурь бүтцийн тээх, нэвтрүүлэх чадвар, тээвэрлэгчдийн ашиг сонирхлын зөрчил зэрэг шалтгаанаар тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа, галт тэрэгний аяллын мөрний хуваарилалтад хуульд заасан үндэслэлээр аливаа хязгаарлалт, давуу эрх, дараалал тогтоох харилцааг холбогдох олон улсын болон үндэсний гэрээ, хэлэлцээр, хууль тогтоомж, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журамд нийцүүлэн боловсруулан баталж, мөрдөж ажиллана.

3.4. Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмаг боловсруулах, түүнд өөрчлөлт оруулах, тэдгээртэй хамааралтай мэдээллийг цуглуулахад суурь бүтэц эзэмшигч, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллага болон иргэний гаргасан санал, зөвлөмжийг нээлттэй хүлээн авна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ЗУРМАГИЙН ЦАГЛАБАР

4.1. Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагийг өвлийн ба зуны гэж ангилна.

4.2. Суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийг дараах цаглабарын дагуу боловсруулж, батална:

- суурь бүтэц эзэмшигч нь тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллага, иргэнээс өвлийн суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагт тусгуулах саналыг жил бүрийн 9 дүгээр сарын 05-ны дотор, зуны суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагт тусгуулах саналыг 3 дугаар сарын 05-ны дотор авах ба санал авах тухай 21-ээс доошгүй хоногийн өмнө хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр зарласан байх;

- суурь бүтэц эзэмшигч нь суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагт тусгуулахаар ирүүлсэн саналыг нэгтгэн, өвлийн суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийг жил бүрийн 9 дүгээр сарын 25-ны дотор, зуны суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийг 3 дугаар сарын 25-ны дотор боловсруулах;

- суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний өвлийн зурмагийн төслийг 10 дугаар сарын 01-ний дотор, зуны зурмагийн төслийг 3 дугаар сарын 31-ний дотор Хөдөлгөөн зохицуулалтын төвд тус тус ирүүлэх.

- суурь бүтэц эзэмшигч нь нэгдсэн зурмаг батлагдсанаас хойш 10 хоногийн дотор өөрийн суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийг баталж мөрдөнө.

4.3. Хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийг дараах цаглабарын дагуу боловсруулж, батална.

4.3.1. Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллага нь хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагт тусгуулахаар ирүүлсэн төслүүдийг нэгтгэн, өвлийн хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийг жил бүрийн 9 дүгээр сарын 20-ны дотор, зуны хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийг 4 дүгээр сарын 20-ны дотор боловсруулж, батлах;

4.3.2. хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийг батлагдсанаас хойш ажлын 3 хоногийн дотор суурь бүтэц эзэмшигчид хүргүүлэх.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ЗУРМАГТ ӨӨРЧЛӨЛТ

ОРУУЛАХАД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

5.1. Суурь бүтцийн ачаа тээврийн хэмжээнд өөрчлөлт орох, тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаатай холбоотойгоор шинээр өртөө, зөрлөг нээх, хаах, шинээр шугам барих, зурмагт өөрчлөлт оруулах, мөн суурь бүтцийн техникийн байдал нь муудсанаас хурд хязгаарлах, голын ачааллыг хязгаарлах, тээвэрлэгчийн зүтгүүрийн хурдны шаардлагыг хангахгүй болох зэрэг техникийн шинэчлэлт хийж, технологид өөрчлөлт орох, тээх, нэвтрүүлэх чадвар нэмэгдэх тохиолдол бүрт суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагт өөрчлөлт оруулна.

5.2. Тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагт өөрчлөлт оруулах тухай саналаа бичгээр гарган, үндэслэл, түүнийг нотолсон баримт, материалын хамт суурь бүтэц эзэмшигчид ирүүлнэ.

5.3. Суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагт өөрчлөлт оруулсан тухай бүрт хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагт өөрчлөлт оруулах саналыг Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллагад энэхүү журмын 3.2.1-д заасны дагуу ирүүлнэ.

5.4. Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллага нь суурь бүтэц эзэмшигчийн хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагт өөрчлөлт оруулах тухай саналыг хянан үзэж, ажлын 5 хоногийн дотор эцэслэн шийдвэрлэнэ.

5.5. Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагт өөрчлөлт оруулах явц, түүнтэй хамааралтай мэдээллүүд нь энэхүү журмын 3.4-д заасны адил хүрээнд нээлттэй байна.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ЗУРМАГИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ШИНЖИЛГЭЭ ХИЙХЭД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

6.1. **Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллага** нь хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийн гүйцэтгэлийг сайжруулах, суурь бүтцийн тээх, нэвтрүүлэх чадвар, суурь бүтэц эзэмшигчийн хөдлөх бүрэлдэхүүний ашиглалтад хяналт тавих зорилгоор суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийн гүйцэтгэлд шинжилгээ хийнэ.

6.2. Зурмагийн гүйцэтгэлийн шинжилгээг шаардлагатай гэж үзвэл Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зам тээврийн хяналт хариуцсан нэгж болон суурь бүтэц эзэмшигчтэй хамтран гүйцэтгэж болно.

6.3. **Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллага** нь суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийн гүйцэтгэлд шинжилгээ хийх удирдамжийг боловсруулж, суурь бүтэц эзэмшигчид албан бичгээр хүргүүлнэ.

6.4. Суурь бүтэц эзэмшигч нь зурмагийн гүйцэтгэлийн шинжилгээнд ашиглуулахаар дараах материалыг албан бичигт заасан хугацааны дотор Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллагад гаргаж өгнө.

6.4.1. тухайн хугацааны суурь бүтэц дэх галт тэрэгний хөдөлгөөний хоногийн ажлын төлөвлөгөө ба ээлжийн ажлын гүйцэтгэлийн зурмагууд;

6.4.2. ачааны вагоны паркийн хоногийн тайлан;

6.4.3. шаардлагатай тохиолдолд суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийн төлөвлөлтийн болон диспетчерийн шуурхай тушаалын дэвтрүүд;

6.4.4. удирдамжид заасан бусад баримт бичиг.

6.5. Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллага нь хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийн биелэлт болон суурь бүтцийн ашиглалтын ажлын чанарын үзүүлэлтүүдийн биелэлтэд дүн шинжилгээ хийж, дүгнэлт гарган, хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийн гүйцэтгэлийг сайжруулах талаар суурь бүтэц эзэмшигчид албан даалгавар өгч, биелэлтийг хангуулж ажиллана.

6.6. Суурь бүтэц эзэмшигч нь Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллагаас өгсөн албан даалгаврын дагуу хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийн гүйцэтгэлийг сайжруулах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх ба биелэлтийг заагдсан хугацааны дотор тус байгууллагад гаргаж өгнө.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

ХӨДӨЛГӨӨНИЙ НЭГДСЭН ЗУРМАГИЙН ХЭРЭГЖИЛТ, ХЯНАЛТ ХИЙХЭД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

7.1. Хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагаар тухайн төмөр замын суурь бүтцээр аялах болон төмөр замын суурь бүтцүүд хооронд солилцох галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүн, тээвэрлэх зорчигч болон ачааны боломжит дээд хэмжээ, галт тэрэгний аяллын хурд, хөдлөх бүрэлдэхүүний ба суурь бүтцийн ашиглалтын ажлын үндсэн үзүүлэлтүүдийг тодорхойлно.

7.2. Суурь бүтэц эзэмшигч нь энэхүү журмын 2.1.1-д нийцүүлэн өөрийн суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмаг, тодорхой хугацаа /хоног, ээлж/-ны ажлын төлөвлөгөө-зурмаг, суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийн шуурхай тохируулгыг тус тус боловсруулан, хэрэгжүүлж байх ба өөрийн суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний гүйцэтгэлийн зурмагийг хөтөлнө.

7.3. Хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагт тусгасан галт тэрэгний аяллын мөрийг суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч нар хууль тогтоомжид заасан тээвэрлэлтийн гэрээ байгуулан, харилцан ашиглана.

7.4. Суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмаг болон тээвэрлэгчтэй байгуулах тээвэрлэлтийн гэрээг Төмөр замын тээврийн тухай хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагт нийцүүлэн боловсруулж, зохион байгуулан, мөрдүүлэн ажиллана.

7.5. Хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийн өөрийн суурь бүтэц дэх галт тэрэгний аяллын мөрийг ямар нэгэн хуулийн этгээдэд болон өөртөө /үүнд өөрийнх нь хөрөнгө оруулалттай хуулийн этгээд нэгэн адил хамаарна/ тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд давуутай байдлаар ашиглахгүй.

7.6. Суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмаг, тодорхой хугацаа /хоног, ээлж/-ны ажлын төлөвлөгөөг үндэслэн зурмагийн гүйцэтгэлд шинжилгээ хийх ба галт тэрэгний зурмагийн тасалдлын мэдээг **Төмөр замын тээврийн нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтын асуудал хариуцсан байгууллага**д Төмөр замын тээврийн байгууллагууд харилцан мэдээлэл солилцох журамд заасан хугацаанд, тогтоосон маягтын дагуу гаргаж өгнө.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ БУСАД

8.1. Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль эсхүл Эрүүгийн хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

8.2. Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагийг мөрдөөгүйгээс учирсан хохирлыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу буруутай этгээдээр нөхөн төлүүлнэ.

8.3. Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллага /суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай эзэмшигч аж ахуйн нэгж, байгууллага/, иргэн нь галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмаг боловсруулах, тэдгээрт өөрчлөлт оруулах явц болон хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийн хэрэгжилттэй холбоотой гомдол, саналыг холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу гаргаж, шийдвэрлүүлнэ.

---ооо---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын есдүгээр хавсралт*

СУУРЬ БҮТЭЦ АШИГЛУУЛАХ ЖУРАМ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү журмаар суурь бүтэц ашиглах, ашиглуулах үйл ажиллагаанд оролцогчдын эрх, үүрэг, хариуцлагыг тодорхойлоход оршино.

1.2. Энэхүү журмыг суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгчийн өмчлөлийн хэлбэрээс, үл хамааран суурь бүтэц ашиглуулахтай холбоотой бүх харилцаанд дагаж мөрдөнө.

1.3. Суурь бүтэц эзэмшигч болон тээвэрлэгч нар нь Монгол Улс нэгдэн орсон Олон улсын гэрээ, Иргэний хууль, Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Өрсөлдөөний тухай хууль, тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан эрх зүйн бусад актууд болон энэхүү журмыг баримтлан суурь бүтэц ашиглуулах тухай гэрээ байгуулж, түүний үндсэн дээр тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

1.4. Тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд суурь бүтцийн хүчин чадал хангалтгүй тохиолдолд тээвэрлэгчийн ирүүлсэн захиалгыг зөвшилцөх, татгалзах, хэрэгжүүлэхтэй холбоотой харилцааг “Галт тэрэгний зурмаг зохицуулалтын журам”-аар зохицуулна.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

СУУРЬ БҮТЭЦ АШИГЛУУЛАХАД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

2.1. Суурь бүтэц ашиглуулан үзүүлэх үйлчилгээний үнэлгээ нь шударга өрсөлдөөний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагаас зөвшөөрөгдсөн тариф, хөлс, хураамжид үндэслэсэн байна.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

СУУРЬ БҮТЭЦ АШИГЛУУЛАХ ТУХАЙ ГЭРЭЭ

3.1. Суурь бүтэц ашиглуулах үйлчилгээ нь суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч нарын хооронд Монгол Улсын Иргэний хууль, Төмөр замын тээврийн тухай хууль болон энэхүү журамд заасан шаардлагыг хангасан, харилцан тохиролцож бичгээр үйлдсэн гэрээ /цаашид "гэрээ" гэх/-ний үндсэн дээр хэрэгжинэ.

3.2. Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь суурь бүтэц ашиглуулах гэрээний үлгэрчилсэн загварыг батална. Суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч нар батлагдсан үлгэрчилсэн загварын дагуу гэрээг бичгээр байгуулах бөгөөд хувийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

3.3. Суурь бүтэц эзэмшигч нь шударга бус өрсөлдөөн гаргахгүй байх зорилгоор эрх бүхий тээвэрлэгчтэй үндэслэлгүйгээр суурь бүтэц ашиглуулах гэрээ байгуулахаас татгалзах эрхгүй.

3.4. Гэрээ байгуулах санал, гэрээний нөхцөлийн талаарх саналаа тээвэрлэгч Төмөр замаар ачаа тээвэрлэх журмын 3.1-т заасны дагуу жил бүрийн 09 дүгээр сарын 10-ны өдрөөс өмнө суурь бүтэц эзэмшигчид хүргүүлнэ.

3.5. Гэрээнд дараах нөхцөлийг тохиролцон тусгана:

3.5.1. зорчигчийн галт тэрэг аялуулах хуваарь /хагас жилд нэг удаа өөрчлөлт оруулахаар/;

3.5.2. ачааны хэмжээ, ачаа тээвэрлэх хугацаа;

3.5.3. ачаа тээвэрлэлтийн сар, улирал, жилийн төлөвлөгөөний хуваарь /эсхүл сар бүр аялуулах ачааны галт тэрэгний тоо, жин/;

3.5.4. тариф хэрэглэх нөхцөл, энэхүү журмын 4.4-т заасан нэмэгдэл үйлчилгээний хөлс;

3.5.5. тээвэрлэлтийн технологи, тээвэрлэлтийг хэрэгжүүлэх захиалгыг зөвшилцөх журам, хугацаа.

3.5.6. гэрээг зөрчсөн тохиолдолд хүлээх хариуцлага.

3.6. Гэрээний талаар гарсан маргааныг эвийн журмаар зохицуулах боломжгүй бол харьяалах шатны шүүхэд хандаж хянан шийдвэрлүүлнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

СУУРЬ БҮТЭЦ ЭЗЭМШИГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

4.1. Суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн техник технологийн боломжийн талаарх мэдээллийг суурь бүтэц ашиглах гэрээ байгуулах гэж буй этгээдэд өгөх үүрэгтэй. Суурь бүтэц эзэмшигч нь өмчийн төрөл, хэлбэр харгалзахгүйгээр төмөр замын тээвэрлэлтийн бүх төрлийн үйл ажиллагааг зурмагийн нэгдмэл зохицуулалттай, үйлчилгээний хүртээмж, чанар, аюулгүй байдлыг хангаж, тасралтгүй явуулна.

4.2. Суурь бүтэц эзэмшигч нь галт тэрэгний хөдөлгөөний нэгдсэн зурмаг, тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч төмөр замын байгууллагын нэгдсэн технологийн горимд нийцүүлэн галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохион байгуулах, бусад суурь бүтэц эзэмшигчтэй зөвшилцөн тээвэрлэлтийг тасралтгүй явуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх үүрэгтэй.

4.3. Суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн ажил үйлчилгээний хүрээнд нийтийн эзэмшлийн зам талбай, суурь бүтэц эзэмшигчийн болон бусдын эзэмшлийн дагнасан хэрэглээний зам талбайд вагон тавьж өгөх, татаж авах ажлыг өөрийн эзэмшлийн сэлгээний илчит тэргээр гүйцэтгэх үүрэгтэй. Энэ чиглэлээр суурь бүтэц эзэмшигч нь зам талбай эзэмшигч, ачаа илгээгч нартай гэрээний үндсэн дээр ажиллана.

4.4. Суурь бүтэц эзэмшигч нь Төмөр замын тээврийн тухай хуульд заасан чиг үүргийн хүрээнд галт тэрэгний хөдөлгөөнийг зохицуулах, суурь бүтцийг ашиглуулахдаа доорх ажлыг хийж гүйцэтгэнэ:

4.4.1. суурь бүтэц, нийтийн хэрэглээний салбар зам, талбайг ашиглуулах;

4.4.2. суурь бүтэц эзэмшигчийн нийтийн хэрэглээний замд нийлсэн дагнасан хэрэглээний зам барих техникийн асуудлыг тээвэрлэлтийн хэтийн төлөвлөлттэй уялдуулан, нэгдсэн технологийн горимд нийцүүлэн, Төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журмын дагуу шийдвэрлэх;

4.4.3. суурь бүтэц эзэмшигч нь нийтийн хэрэглээний замаас салаалсан бусад үйлчлүүлэгчдийн эзэмшлийн дагнасан хэрэглээний замд тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа, галт тэрэгний хөдөлгөөнийг шуурхай удирдлагаар хангах;

4.4.4. суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн ажил, үйлчилгээний нийтийн хэрэглээний зам, талбай дээр болон бусдын эзэмшлийн дагнасан хэрэглээний зам талбайд хөдлөх бүрэлдэхүүнийг тавьж өгөх, татаж авах ажлыг өөрийн эзэмшлийн зүтгүүрээр гүйцэтгэнэ. Суурь бүтэц эзэмшигч нь энэ чиглэлийн ажил, үйлчилгээг суурь бүтэц эзэмшигч, зам талбай эзэмшигчид, тээвэрлэгч, ачаа илгээгч нартай гэрээний үндсэн дээр ажиллах.

4.4.5. явуулах өртөөнөөс хүлээн авах өртөө хүртэлх чиглэлийг аль болох дөт байх нөхцөлөөр тогтоох;

4.4.6. тээвэрлэгч тээвэрлэлтийг хэвийн гүйцэтгэх бололцоогүй тохиолдолд тээвэрлэгчийн хөдлөх бүрэлдэхүүнийг нийтийн хэрэглээний замд болон нийтийн хэрэглээний замаас хүлээн авах, явуулах, дамжин өнгөрүүлэх;

4.4.7. тээвэрлэгч бие даан өөрийн хүчээр гүйцэтгэх бололцоогүй тохиолдолд суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн нийтийн хэрэглээний замууд дээр сэлгээний тэргээр тээвэрлэгчийн хөдлөх бүрэлдэхүүн, галт тэргийг бэлтгэж, найруулах;

4.4.8. бусад суурь бүтэц эзэмшигч болон гадаадын төмөр замын байгууллагуудтай тээврийн үйл ажиллагааны техник, технологийн асуудлуудыг зөвшилцөх;

4.4.9. тээвэрлэгчийн хөдлөх бүрэлдэхүүн суурь бүтэц эзэмшигчийн эзэмшлийн нийтийн хэрэглээний замаар гэрээнд заасан нөхцөлийн дагуу тээвэрлэлтийг гүйцэтгэхэд хөдөлгөөнийг шуурхай зохион байгуулах;

4.4.10. тээвэрлэлтэд ашиглаж байгаа тээвэрлэгчийн хөдлөх бүрэлдэхүүний салгалтгүй, техникийн үйлчилгээ болон урсгал засварыг суурь бүтэц эзэмшигч гүйцэтгэнэ. Энэхүү ажлыг гүйцэтгэх үйлчилгээний хөлс нь тээвэр үйлчилгээний тарифт орсон байна. (тоормосны шахавч солих, тоормосны хийн хураагуурын татуурга, холбоосууд солих ажлуудыг гүйцэтгэхэд);

4.4.11. суурь бүтэц эзэмшигч нь хэсгийн өртөөн дээр өөрийн болон төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн хөдлөх бүрэлдэхүүнийг түлш, тос, ус, нүүрсээр зэхэн нийлүүлэх тусгай байгууламжтай байна. Галт тэрэгний хөдөлгөөнийг тасралтгүй явуулахын тулд тээвэрлэгч нарыг өмчийн хэлбэр үл харгалзан шаардлагатай түлш, тосоор зэхэж, төлбөр тооцоог “Түлш тосоор зэхэх үйлчилгээ үзүүлэх тухай” заавар, гэрээний үндсэн дээр гүйцэтгэлийг тооцоолно;

4.4.12. хөдлөх бүрэлдэхүүний хөдөлгөөний болон байрлалын талаарх холбогдох мэдээллийг тээвэрлэгчийн хүсэлтээр гаргаж өгөх;

4.4.13. суурь бүтцийг цахилгаанжуулсан тохиолдолд тээвэрлэгч нь цахилгаан зүтгүүрээр тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа явуулбал, суурь бүтэц эзэмшигч цахилгаан тэжээлээр хангах.

4.5. Тээвэрлэгч хүсэлт гаргасан нөхцөлд суурь бүтэц ашиглуулах гэрээнд энэхүү журмын 4.4-т заагаагүй үйлчилгээг үзүүлэхээр тусгаж болно. Тээвэрлэгчид үзүүлэх нэмэлт ажил, үйлчилгээний жагсаалтыг суурь бүтэц эзэмшигч нийтэд зарлана.

4.6. Суурь бүтэц эзэмшигч нь тээвэрлэгчид суурь бүтцийг ашиглуулан үйлчилгээ үзүүлэхдээ энэ журмын 4.4-т заагаагүй үйлчилгээг үзүүлэхээр тулгах, гэрээний нөхцөлд оруулахыг шаардах эрхгүй.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ **ТЭЭВЭРЛЭГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ**

5.1. Тээвэрлэгч нь суурь бүтэц ашиглуулах гэрээ байгуулснаар дараах эрх эдэлнэ:

5.1.1. суурь бүтэц эзэмшигчийн нийтийн хэрэглээний замыг ашиглах;

5.1.2. суурь бүтэц эзэмшигчийн хөдөлгөөний удирдлага дор тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх;

5.1.3. зорчигч, ачаа, тээш болон ачаан тээш тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа явуулахад шаардлагатай бусад байгууламжийг ашиглах;

5.1.4. суурь бүтэц эзэмшигчийн нийтийн хэрэглээний замыг ашиглаж үйлчлүүлэгч нарт ойртож тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг хүргэхдээ суурь бүтэц эзэмшигчийн замаас салаалсан суурь бүтэц эзэмшигчийн бус эзэмшлийн дагнасан хэрэглээний зам, салбар замуудаас үйлчлүүлэгч нарын ачааг тээвэрлэх;

5.1.5. явуулах өртөөнөөс хүлээн авах өртөө хүртэлх чиглэлийг сонгох, зөвшилцөх.

5.2. Тээвэрлэгч нь суурь бүтэц ашиглалтын хөлсийг тогтоосон хугацаанд төлөх, суурь бүтцийн хэвийн ажиллагааг алдагдуулахгүйгээр тээвэрлэлтийг зохион байгуулах үүрэгтэй.

5.3. Тээвэрлэгч нь тээвэрлэлтээ зохион байгуулахдаа суурь бүтэц эзэмшигчээс тогтоосон жингийн норм, голын тоог баримтлах үүрэгтэй.

5.4. Тээвэрлэгч нь тээвэрлэлтийг зохион байгуулах хөдлөх бүрэлдэхүүн, тоног төхөөрөмж, хүний нөөцтэй байх, тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанаас төмөр замын тээвэрт оролцогч, гуравдагч этгээд, түүний дотор суурь бүтэц эзэмшигчид учирч болох хохирлыг тооцож, түүнээс сэргийлэх арга хэмжээ авах үүрэгтэй.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ **ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ**

6.1. Суурь бүтэц ашиглуулах тухай гэрээ байгуулсан тээвэрлэгч нь орон нутгийн тээвэрлэлт хийх тухай захиалгаа тээвэрлэлт хийхээс 10-аас доошгүй хоногийн өмнө, олон улсын ачаа тээвэрлэлт хийх тухай захиалгаа тээвэрлэлт хийхээс 15-аас доошгүй хоногийн өмнө, олон улсын зорчигчийн галт тэрэгний зурмаг тохиролцож, үйлчилж эхлэхээс хуанлийн 400-аас доошгүй хоногийн өмнө суурь бүтэц эзэмшигчид ирүүлнэ.

6.2. Захиалгыг тээвэрлэгч эрх бүхий этгээдийн гарын үсэг, тэмдгээр баталгаажуулан 2 хувь үйлдэж суурь бүтэц эзэмшигчид хүргүүлнэ.

6.3. Захиалгыг дутуу, буруу хийсэн, захиалга өгөх журмыг зөрчсөн тохиолдолд суурь бүтэц эзэмшигч түүнийг хүлээн авахаас татгалзах эрхтэй бөгөөд захиалга хүлээн авснаас хойш ажлын гурван өдрийн дотор татгалзсан шалтгааныг бичиж албан бичгээр мэдэгдэнэ.

6.4. Суурь бүтэц эзэмшигч нь захиалга ирүүлсэн өдрөөр тусгай бүртгэл хөтөлж, бүртгэлийн дугаар олгоно. Суурь бүтэц эзэмшигч захиалга бүртгэх дотоод журмыг тогтоож нийтэд мэдээлэх үүрэгтэй.

6.5. Суурь бүтэц эзэмшигч орон нутгийн тээвэрлэлт хийх тухай захиалгыг 5 /таван/ хоногийн дотор, олон улсын ачаа тээвэрлэлт хийх тухай захиалгыг 10 хоногийн дотор хянан үзэж тээвэрлэлтийг зөвшөөрөх тухай, эсхүл зөвшөөрөхөөс татгалзсан үндэслэлийг тусгасан хариуг бичгээр өгнө.

6.6. Суурь бүтэц эзэмшигч дараах тохиолдолд зөвшилцөхөөс татгалзаж буй шалтгааныг тодорхой бичиж, захиалгыг тээвэрлэгчид буцааж өгнө:

6.6.1. холимог тээвэр гүйцэтгэх байгууллага зөвшилцөхөөс татгалзсан;

6.6.2. гадаад улсын төмөр зам зөвшилцөхөөс татгалзсан;

6.6.3. бусад суурь бүтэц эзэмшигч зөвшилцөхөөс татгалзсан;

6.6.4. эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр ачаа тээвэрлэх замналын дагуу ачилт, тээвэрлэлтийг зогсоосон буюу хязгаарласан;

6.6.5. тээвэрлэлт зохион байгуулах гэрээний дагуу өөр тээвэрлэгчийн захиалгыг зөвшилцөх үүрэг хүлээсэн;

6.6.6. тээвэрлэлтийг гүйцэтгэх техник, технологийн бодит боломжгүй.

6.7. Суурь бүтэц эзэмшигч нь энэхүү журмын 6.6.2-6.6.4, 6.6.6-д заасан үндэслэлээр захиалгад өөрчлөлт оруулах саналыг тээвэрлэгчид хүргүүлж болно.

6.8. Гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол тодорхой тээвэрлэлт бүрийн дараа гүйцэтгэлийн хэмжээг баталгаажуулна.

6.9. Суурь бүтэц эзэмшигч нь вагоны жин, аюулгүй байдлын шаардлага хангаж байгаа эсэхийг хянаж аюулгүй байдлын шаардлага хангуулах, шаардлагыг биелүүлээгүй нөхцөлд тээвэрлэлтийг үргэлжлүүлэхээс татгалзах эрхтэй.

6.10. Суурь бүтэц эзэмшигчийн үндэслэл бүхий шаардлагыг тээвэрлэгч биелүүлэх үүрэгтэй.

6.11. Суурь бүтэц эзэмшигчийн шаардлага үндэслэлтэй эсэх талаар маргаан гарвал суурь бүтэц ашиглах гэрээнд зааснаар шийдвэрлэнэ.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

ХАРИУЦЛАГА

7.1. Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль эсхүл Эрүүгийн хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---o0o---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын аравдугаар хавсралт*

СУУРЬ БҮТЭЦ АШИГЛАЛТЫН ТАРИФ ТОГТООХ АРГАЧЛАЛ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү аргачлалыг төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам болон Төмөр замын суурь бүтэц ашиглуулах журам, үндэсний стандартад заасныг үндэслэн суурь бүтэц болон хөдлөх бүрэлдэхүүн эзэмшигч, тээвэрлэгч нарын хооронд суурь бүтцийн ашиглалттай холбоотой гэрээ байгуулах, иргэн хуулийн этгээдтэй харилцах үйл ажиллагааны эрх зүйн зохицуулалтыг бүрдүүлэхэд ашиглана.

1.2. Төмөр замын суурь бүтэц ашиглалтын тариф тогтоох аргачлал нь Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Өрсөлдөөний тухай хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

1.3. Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.4-д заасны дагуу төмөр замын тээврийн салбарт шударга бус өрсөлдөөн үүсэхээс сэргийлэх зорилгоор тариф, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хэмжээ, гэрээний өөрчлөлтийг хянаж, санал, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас томилно.

1.4. Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд суурь бүтэц эзэмшигч /тариф, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хэмжээгээ хянуулж, санал, дүгнэлт гаргуулахаас бусад/-ийн төлөөллийг оруулан Захиргааны ерөнхий хуулийн 13 дугаар зүйлийн хэрэгжилтийг ханган ажиллана.

1.5. Суурь бүтэц ашиглалтын тарифыг тогтоохдоо дараах үзүүлэлтүүдээр тооцоолно:

1.5.1. тээврийн зах зээлийн нөхцөл, суурь бүтцийг оновчтой ашиглах шаардлага, замын нэвтрүүлэх чадвар, суурь бүтцийн үйлчилгээний чанарын дээшлэлт;

1.5.2. зорчигч, ачаа урсгал, түүний хэмжээ, төрөл;

1.5.3. тухайн суурь бүтцийн техникийн онцлог, шинж;

1.5.4. хөдлөх бүрэлдэхүүнийг хурд, нийт жин, гол дээр дарах даралт зэрэг техникийн үзүүлэлтүүд;

- 1.5.5. галт тэрэгний урт, жин, төрөл;
- 1.5.6. төмөр замын суурь бүтцийн элэгдлийн зэрэглэл;
- 1.5.7. инфляци, валютын ханшийн хэлбэлзэл.

1.6. Төмөр замын суурь бүтэц эзэмшигч нь тээвэрлэгчид тарифын хөнгөлөлт үзүүлж болно. Тухайн суурь бүтцийн хүчин чадлыг оновчтой ашиглахад нөлөөлөхүйц хөнгөлөлтийг тодорхой хугацаанд хэрэглэж болно. Хөнгөлөлт нь төмөр замын суурь бүтцийн тодорхой хэсэгт, ижил үйлчилгээнд, ижил хөнгөлөлт тогтоох замаар үйлчилнэ.

1.7. Энэхүү журамд хэрэглэгдсэн нэр томьёо, тодорхойлолтыг Монгол Улсын Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль, Төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журам, үндэсний стандартын утгаар ойлгож хэрэглэнэ.

1.8. Энэхүү аргачлалд дурдсан суурь бүтцийн зардалд суурь бүтэц ашиглуулахтай холбогдон гарсан зардлыг, мөн захиалсан галт тэрэг километр гэдэгт тухайн жилд суурь бүтцээр тээвэрлэлт хийх захиалгын хэмжээг хамааруулна.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ТАРИФ ТОГТООХОД БАРИМТЛАХ ЗАРЧИМ

2.1. Төмөр замын суурь бүтэц ашиглалтын тариф тогтооход дараах зарчмыг баримтална:

- 2.1.1. өрсөлдөөнт зах зээлийг бий болгох;
- 2.1.2. шударга бус аргаар зах зээлээс ижил төрлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийг гаргах зорилго агуулаагүй байх;
- 2.1.3. бусад салбарын үйл ажиллагаатай уялдуулах;
- 2.1.4. суурь бүтэц эзэмшигч эдийн засгийн хувьд ашигтай ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлсэн байх;
- 2.1.5. ижил төрлийн үйлчилгээнд ялгавартай үнэ тогтоохгүй байх;
- 2.1.6. үйл ажиллагааны бодит өртөг, зардалд тулгуурлах.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ТАРИФЫН ТООЦООЛЛЫН АРГАЧЛАЛ

3.1. Суурь бүтэц ашиглалтын тарифыг өртөг, хөрөнгө оруулалтын өгөөжид үндэслэх аргаар тооцоолно. Төмөр замын суурь бүтцийн ашиглалтын тарифыг суурь бүтцийн зардал, тухайн суурь бүтцээр тухайн жилд захиалсан галт тэрэг километрийг үндэслэн тогтооно.

$T_{cb} = C_{B3} / \sum ZA_{km} * (1+A)$; Үүнд:

T_{cb}	-	Суурь бүтэц ашиглалтын тариф;
C_{B3}	-	Тухайн жилд гарсан нийт зардал;
A	-	Ашгийн коэффициент;
ZA_{km}	-	Захиалсан галт тэрэг киллометр.

3.2. Суурь бүтцийн зардлын тооцоолол

$C_{B3} = \text{ШЗ} + \text{ШБЗ}$; Үүнд:

ШЗ	-	Суурь бүтцийн шууд зардал;
ШБЗ	-	Суурь бүтцийн шууд бус зардал.

3.2.1. Шууд зардлын тооцоолол:

$\text{ШЗ} = \text{АЗ} + \text{ИЗ} + \text{ЭЗ} + \text{ЗХ}$; Үүнд:

АЗ	-	Галт тэрэгний хөдөлгөөнийг хангах, зохион байгуулах, аюулгүй байдлыг хангах зэрэг суурь бүтцийн ашиглалтын зардал;
ИЗ	-	Суурь бүтцийн их засварын жилийн зардал;
ЭЗ	-	Суурь бүтцийн элэгдлийн жилийн зардал /Монгол Улсын хууль, тогтоомжид заасны дагуу жилд байгуулах элэгдлийн хэмжээг тооцно/;
ЗХ	-	Суурь бүтэцтэй холбогдон гарсан зээлийн хүүгийн зардал.

3.2.2. Шууд бус зардлын тооцоолол:

$\text{ШБЗ} = \text{НЗ} + \text{УЗ} + \text{ДХ} + \text{ТХ}$; Үүнд:

H3	-	Нийтлэг ба ерөнхий зардал;
УЗ	-	Суурь бүтэц эзэмшигчийн удирдлагын зардал;
ДХ	-	Даатгалын зардал;
ТХ	-	Суурь бүтэц эзэмшигчийн татвар хураамжууд.

3.3. Ашгийн төвшин:

Төмөр замын суурь бүтэц ашиглалтын ашгийн коэффициент /А/ нь хөрөнгийн жигнэсэн дундаж өртгөөс /WACC/ хэтэрч болохгүй ба дараах томьёогоор тооцоологдоно.

Хөрөнгийн жигнэсэн дундаж өртөг тооцоолох томьёо:

WACC=re*E/(D+E)+rd*D/(D+E); Үүнд:

WACC	-	Хөрөнгийн жигнэсэн дундаж өртөг нь компани зээл олгогч, хувьцаа эзэмшигч болон хөрөнгө оруулсан бусад этгээдүүдийн шаардлагыг хангах зорилгоор олох хамгийн бага үр өгөөжийн хэмжээ;
re	-	Өөрийн хөрөнгийн өртгийн жигнэсэн дундаж хэмжээ, /хувиар/
rd	-	Зээлийн хөрөнгийн өртгийн жигнэсэн дундаж хэмжээ, /хувиар/, /хүү төлөх үүрэгтэй/;
E	-	Өөрийн хөрөнгийн мөнгөн илэрхийлэл;
D	-	Зээлийн хөрөнгийн мөнгөн илэрхийлэл.

3.4. Тарифт тооцогдохгүй, шаардлагатай үед суурь бүтэц эзэмшигчийн техник хэрэгслээр нэмэгдэл төлбөртэй хийгдэх ажил үйлчилгээнд доорх үйлчилгээнүүд орно.

3.4.1. вагоныг тээвэрлэлтэд бэлтгэх;

3.4.2. вагоны төлөвлөгөөт бүх засварын төрлүүд болон урсгал салгалттай засвар;

3.4.3. зүтгүүрийн зэхэлт, техникийн үйлчилгээ ба засвар, зүтгүүрийн арчлах тослох материал.

3.5. Төмөр замын суурь бүтцийн зардалд дараах зардлыг тооцохгүй:

3.5.1. буцалтгүй тусламжаар бий болсон хөрөнгө болон түүний ашгаас үүссэн үндсэн хөрөнгийн зардал;

3.5.2. өмчийн өртгийн өөрчлөлт /нөөцийн үлдэгдлийн өөрчлөлт, эргэлтийн хөрөнгийн хямдрал, үндсэн хөрөнгийн өртгийн бууралт, материаллаг болон материаллаг бус үндсэн хөрөнгийн устгал болон борлуулалтаас үүдсэн алдагдал/;

3.5.3. хууль, дүрэм, журмын дагуу тогтоогдсон алданги, торгууль;

3.5.4. удирдлагын буруутай үйл ажиллагаа, нөөцийн зүй бус ашиглалтаас үүдэлтэй зардал;

3.5.5. хууль тогтоомж, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журмыг зөрчсөнөөс үүдсэн хохирлыг арилгахтай холбогдсон зардал.

---o0o---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Суурь бүтэц ашиглалтын
тариф тогтоох аргачлалын нэгдүгээр хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМЫН СУУРЬ БҮТЭЦ АШИГЛАЛТЫН ЗАРДЛЫН ЗАДАРГАА

1. Шууд зардал
1.1. Шууд зардал
1.1.1. Замын аж ахуй
1.1.1.1. Зам ба байнгын төхөөрөмжийн арчилгаа
1.1.1.2. Модон болон төмөр бетон дэрний ганцаарчилсан солилт
1.1.1.3. Хайрга шороо чигжээсний солилт
1.1.1.4. Суман шилжүүлгийн металл эд ангийн солилт
1.1.1.5. Суман шилжүүлгээс бусад металл хэсгийн солилт
1.1.1.6. Малын хориг торон хашааны арчилгаа
1.1.1.7. Зам, гүүр, хиймэл төхөөрөмж, гармуудын хамгаалалт
1.1.1.8. Хиймэл төхөөрөмж, гармын арчилгаа
1.1.1.9. Хамгаалалтын ойн зурвасын арчилгаа

	1.1.1.10.	Цас, ус, элс, мөсний хохирлоос урьдчилан сэргийлэх болон хохирлыг арилгах ажил
	1.1.1.11.	Замын аж ахуйн бусад ажлууд
	1.1.2. Дохиолол холбооны аж ахуй	
	1.1.2.1.	Дохиолол холбооны аж ахуйн үйлдвэрлэлийн барилга байгууламжийн урсгал засвар
	1.1.2.2.	Механикжсан болон автоматжсан довын байгууламжийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.3.	Диспетчерийн төвлөрүүлэлтийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.4.	Сумын цахилгаан төвлөрүүлэлтийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.5.	Төмөр замын автоматикийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.6.	Төмөр замын автоматикийн бусад хэрэгсэл, ДТХ-ын төхөөрөмжийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.7.	Радиостанц, радиоузел ба чанга яригчийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.8.	Радио, холбоо, релейний байгууламж, цахилгаан тэжээлийн аппарат, төхөөрөмжийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.9.	Үйлдвэрийн телевизийн төхөөрөмж, телевиз, өргөн нэвтрүүлгийн радио хүлээн авагч, радио цэгийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.10.	Цахилгаан мэдээний станцын аппаратын ашиглалт, техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.11.	Телефон утасны станцын ашиглалт, техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.12.	Шуурхай технологийн холбооны захиран хуваарилах станц, дамжуулах системийн аппаратын техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.13.	Холбооны агаарын шугам болон шилэн кабелиар дамжуулах системийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.14.	Холбооны агаарын шугам болон шилэн кабелийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.15.	Холбооны холбох шугамын ашиглалт
	1.1.2.16.	Хиймэл дагуулын байгууламжийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.17.	Төмөр замын холбооны хэрэгслийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.2.18.	Тооцоолон бодох техникийн хэрэгсэл, өгөгдөл дамжуулах сүлжээний техникийн үйлчилгээ болон урсгал засвар
	1.1.2.19.	Төмөр замын холбооны бусад тоног төхөөрөмжийн техникийн үйлчилгээ
	1.1.3. Өртөө зөрлөг	
	1.1.3.1.	Ачаа тээвэрлэлттэй холбоотой барилга, байгууламжийн урсгал засвар
	1.1.3.2.	Ачаа тээвэрлэлттэй холбоотой барилга, байгууламж, тоног төхөөрөмж, эд хогшилын үйлчилгээ
	1.1.3.3.	Зорчигч тээвэрлэлттэй холбоотой барилга, байгууламжийн урсгал засвар
	1.1.3.4.	Зорчигч тээвэрлэлттэй холбоотой барилга, байгууламж, тоног төхөөрөмж, эд хогшилын үйлчилгээ
	1.1.3.5.	Ачааны өртөөдөд ачааны галт тэрэг хүлээн авах ба явуулах
	1.1.3.6.	Зорчигчийн өртөөдөд зорчигчдын галт тэрэг хүлээн авах ба явуулах
	1.1.3.7.	Хилийн өртөөдөд галт тэрэг хүлээн авах ба явуулах
	1.1.3.8.	Бусад өртөөдөд галт тэрэг хүлээн авах ба явуулах
	1.1.3.9.	Ачааны болон ангилах өртөөдийн сэлгээний ажил
	1.1.3.10.	Зорчигчийн өртөөдийн сэлгээний ажил
	1.1.3.11.	Хилийн өртөөдийн сэлгээний ажил
	1.1.3.12.	Бусад өртөөдийн сэлгээний ажил
	1.2. Их засвар	
	1.2.1. Зам аж ахуй	
	1.2.1.1.	Замын дээд цогцос, үл шорооны их засвар
	1.2.1.2.	Хиймэл төхөөрөмжийн их засвар
	1.2.1.3.	Салбар замын их засвар
	1.2.1.4.	Хамгаалалтын ойн зурвасын их засвар
	1.2.1.5.	Замын их засварт ажиллаж байгаа машин механизмын их засвар
	1.2.2. Дохиолол холбооны аж ахуй	
	1.2.2.1.	Төмөр замын автоматикийн хэрэгсэл, ДТХ-ын төхөөрөмжийн их засвар
	1.2.2.2.	Шуурхай технологийн холбооны их засвар
	1.2.2.3.	Төмөр замын радио холбооны их засвар
	1.2.2.4.	Холбооны бусад хэрэгслийн их засвар
	1.2.3 Өртөө зөрлөг	
	1.2.3.1.	Ачаа тээвэрлэлттэй холбоотой барилга, байгууламжийн их засвар
	1.2.3.2.	Ачаа тээвэрлэлттэй холбоотой тоног төхөөрөмж, эд хогшилын их засвар
	1.2.3.3.	Зорчигч тээвэрлэлттэй холбоотой барилга, байгууламжийн их засвар
	1.2.3.4.	Зорчигч тээвэрлэлттэй холбоотой тоног төхөөрөмж, эд хогшилын их засвар
	1.3. Элэгдлийн зардал	
	1.3.1. Зам аж ахуй	
	1.3.1.1.	Замын дээд цогцос үл шорооны элэгдэл
	1.3.1.2.	Хиймэл төхөөрөмжийн элэгдэл
	1.3.1.3.	Салбар замын элэгдэл
	1.3.1.4.	Малын хориг торон хашааны элэгдэл
	1.3.1.5.	Хамгаалалтын ойн зурвасын элэгдэл
	1.3.1.6.	Замын их засварт ажиллаж байгаа машин механизмын элэгдэл

	1.3.2. Дохиолол холбооны аж ахуй
	1.3.2.1. Төмөр замын автоматикийн бусад хэрэгсэл, ДТХ-ынтөхөөрөмжийн элэгдэл
	1.3.2.2. Шуурхай технологийн холбооны элэгдэл
	1.3.2.3. Төмөр замын радио холбооны элэгдэл
	1.3.2.4. Холбооны бусад хэрэгслийн элэгдэл
	1.3.3. Өртөө зөрлөг
	1.3.3.1. Ачаа тээвэрлэлттэй холбоотой барилга, байгууламжийн элэгдэл
	1.3.3.2. Зорчигч тээвэрлэлттэй холбоотой барилга, байгууламжийн элэгдэл
	1.3.3.3. Ачаа тээвэрлэлттэй холбоотой тоног төхөөрөмж, эд хогшилын элэгдэл
	1.3.3.4. Зорчигч тээвэрлэлттэй холбоотой тоног төхөөрөмж, эд хогшилын элэгдэл
	1.4. Зээлийн хүү, түрээсийн төлбөр
	1.4.1. Түрээсийн болон лизингийн төлбөр
	1.4.2. Хүүгийн төлбөр
	2. Шууд бус зардал
	2.1. Ерөнхий ба нийтлэг зардал
	2.1.0.1. Үйлдвэрлэлийн зориулт бүхий үндсэн хөрөнгийн элэгдэл
	2.1.0.2. Нийтлэг аж ахуйн зориулалт бүхий үндсэн хөрөнгийн элэгдэл
	2.1.0.3. Үйлдвэрлэлийн зориулт бүхий үндсэн хөрөнгийн их засвар
	2.1.0.4. Нийтлэг аж ахуйн зориулалт бүхий үндсэн хөрөнгийн их засвар
	2.1.0.5. Байгаль хамгаалах зориулалт бүхий объект, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, арчилгаа
	2.1.0.6. Байгаль хамгаалахаас бусад объект, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, арчилгаа
	2.1.0.7. Үйлдвэрлэлийн зориулт бүхий үндсэн хөрөнгийн урсгал засвар
	2.1.0.8. Үйлдвэрлэлд шууд хамааралгүй барилга байгууламж, эд хогшилын арчилгаа, үйлчилгээ, урсгал засвар
	2.1.0.9. Автомашин тээврийн хэрэгслэлийн техникийн үйлчилгээ ба урсгал засвар
	2.1.0.10. Автомашинаас бусад тээврийн хэрэгслэлийн арчилгаа, үйлчилгээ, урсгал засвар
	2.1.0.11. Нийтлэг аж ахуйн зориулалт бүхий барилга, байгууламж, эд хогшилын арчилгаа, үйлчилгээ, урсгал засвар
	2.1.0.12. Бусад аж ахуйн үйлдвэрлэлийн барилга байгууламжийн урсгал засвар
	2.1.0.13. Захиргааны удирдлагад хамаарахгүй ажилтнуудын цалин
	2.1.0.14. Захиргааны удирдлагад хамаарахгүй ажилтнуудад тавьж олгосон дүрэмт хувцасны үнийн хөнгөлөлт
	2.1.0.15. Захиргааны удирдлагад хамаарахгүй ажилтнуудын албан томилолт
	2.1.0.16. Үйлдвэрийн ажилтнуудын ажиллаагүй үеийн цалин
	2.1.0.17. Үйлдвэрийн ажилтнуудын цалингийн дүрэмт хувцасны үнийн хөнгөлөлт
	2.1.0.18. Үйлдвэрийн ажилтнуудын албан томилолт
	2.1.0.19. Боловсон хүчин бэлтгэх
	2.1.0.20. Ажиллагсдад үзүүлэх үйлчилгээ
	2.1.0.21. Төмөр замын ажилчдын эрүүл мэндийн урьдчилсан үзлэг
	2.1.0.22. Техникийн аюулгүй ажиллагаа, үйлдвэрийн эрүүл ахуй, хөдөлмөр хамгаалал
	2.1.0.23. Автомашин ашиглалт
	2.1.0.24. Цэрэгжүүлсэн ба гал, харуул хамгаалалтын зардал
	2.1.0.25. Нийтлэг салбарын зардал
	2.1.0.26. Худалдааны зардал
	2.1.0.27. Материалын хэвийн хорогдол
	2.1.0.28. Шинжилгээ ба туршилтын зардал
	2.1.0.29. Шинэ бүтээл, оновчтой санал
	2.2. Удирдлагын зардал
	2.2.1. Захиргааны удирдах ажилтны хөдөлмөрийн хөлсний зардал
	2.2.2. Захиргааны удирдах ажилтнуудын албан томилолт
	2.2.3. Удирдлагын хэрэгцээнд зориулсан тайлан бүртгэлийн баримт бичгийн механикжсан боловсруулалтын ажлын хөлсний зардал
	2.2.4. Захиргааны удирдлагын бусад зардал
	2.3. Даатгалын зардал
	2.3.1. Албан журмын даатгалын төлбөр
	2.3.2. Сайн дурын даатгалын төлбөр
	2.3.3. Эд хөрөнгө болон хариуцлагын даатгалын төлбөр
	2.4. Татвар, хураамж, төлбөр
	2.4.1. Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр
	2.4.2. Газрын албан татвар
	2.4.3. Бусад албан татвар ба хураамж

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын арваннэгдүгээр хавсралт*

**ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН
АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛТАЙ ХОЛБООТОЙ ЗАРИМ ОБЪЕКТ,
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ГЭРЧИЛГЭЭ ОЛГОХ ЖУРАМ**

**НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ**

1.1. Энэхүү журмаар Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой зарим объект, үйл ажиллагаанд гэрчилгээ олгохтой холбогдон үүсэх харилцааг зохицуулна.

1.2. Энэхүү журмын зорилго нь төмөр замын тээврийн салбарын тасралтгүй, найдвартай, хүртээмжтэй үйлчилгээг үзүүлэх, галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах, үйлчлүүлэгчдийн эд хөрөнгөд учирч болзошгүй хохирлоос урьдчилан сэргийлэх зэрэг нөхцөлийг бүрдүүлэх, салбарт дэвшилтэд техник, технологи нэвтрүүлэх, тээх, нэвтрүүлэх чадвар болон өрсөлдөөний нөхцөл байдлыг тодорхойлоход оршино.

1.3. Гэрчилгээжүүлэх үйл ажиллагаа нь хууль тогтоомж, дүрэм журам, үндэсний стандартын шаардлагын дагуу, ил тод, нээлттэй, шуурхай, хүртээмжтэй, чанартай, аюулгүй байдлыг хангах зарчмыг баримтална.

1.4. Төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой зарим объект, үйл ажиллагааг Монгол Улсын хууль тогтоомж, холбогдох үндэсний үндэсний стандартад нийцүүлэн гэрчилгээжүүлэх ажлыг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллага гэрээ байгуулж гүйцэтгэнэ.

1.5. Энэхүү журамд хэрэглэгдэх нэр томьёо, тодорхойлолтыг Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль, үндэсний стандартад заасан утгаар ойлгож хэрэглэнэ.

1.6. Суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч нь Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой объект, үйл ажиллагааны гэрчилгээжүүлэлтэд хамрагдсан иргэн, хуулийн этгээдтэй холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм, журмын хүрээнд гэрээ байгуулж хамтран ажиллана.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ГЭРЧИЛГЭЭЖҮҮЛЭХ ОБЪЕКТ, ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨРӨЛ, АНГИЛАЛ

2.1. Объектын гэрчилгээжүүлэлтийг дараах байдлаар ангилна.

2.1.1. суурь бүтэц ашиглах чиглэлээр:

- нийтийн хэрэглээний зам, талбай;
- дагнасан хэрэглээний зам, талбай;
- өртөө, зөрлөг /төмөр замын дохиолол, холбооны байгууламж/.

2.1.2. хөдлөх бүрэлдэхүүний чиглэлээр:

- бүх төрлийн зүтгүүр;
- бүх төрлийн ачааны вагон;
- бүх төрлийн зорчигчийн вагон;
- сэргээн босгох, гал унтраах галт тэрэг;
- зам засвар, арчлалт, оношилгоо, хэмжилт хийх бүх төрлийн машин механизм.

2.2. Үйл ажиллагааны гэрчилгээжүүлэлтийг дараах байдлаар ангилна:

2.2.1. дагнасан хэрэглээний замын дээд, доод бүтцийн засвар, арчлалт гүйцэтгэх;

2.2.2. төмөр замын зураг төсөл боловсруулах;

2.2.3. дагнасан хэрэглээний зам, талбай барих;

2.2.4. дагнасан хэрэглээний замд сэлгээний ажил гүйцэтгэх;

2.2.5. төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүний операторын үйл ажиллагаа эрхлэх;

2.2.6. төмөр замын дохиолол, холбооны байгууламжийн техникийн үзлэг, үйлчилгээ гүйцэтгэх;

2.2.7. зүтгүүрийн техникийн үзлэг, үйлчилгээ гүйцэтгэх;

2.2.8. вагоны техникийн үзлэг, үйлчилгээ гүйцэтгэх;

2.2.9. төмөр замын тээвэр зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх;

2.2.10 хатуу тооцоот багаж, хэрэгслийн үйлдвэрлэл, худалдаа эрхлэх.

ГУРАВ. ГЭРЧИЛГЭЭЖҮҮЛЭЛТИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ

БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

3.1.Төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон түүний эрх олгосон байгууллага нь дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

3.1.1.Гэрчилгээжүүлэлтийн нөхцөл, шаардлагыг боловсруулж батлах;

3.1.2.Гэрчилгээжүүлэх объект, үйл ажиллагаа нь холбогдох журам, стандартын нөхцөл, шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг хянан шалгах, түүнийг олгох, хугацааг сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох, нөхөн олгох, шаардлагатай тохиолдолд гаргасан дүгнэлт, шийдвэрийг дахин хянах, энэхүү журмын зургадугаар бүлэгт заасны дагуу шийдвэрлэх;

3.1.3. гадаад улсын гэрчилгээжүүлэх байгууллагаас олгосон гэрчилгээг хүлээн зөвшөөрөх эсэхийг шийдвэрлэх;

3.1.4. төмөр замын тээврийн объект, үйл ажиллагааг гэрчилгээжүүлэх асуудлаар бусад улсын ижил төрлийн байгууллагатай хамтран ажиллах;

3.1.5. гадаадын өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгж шинээр гэрчилгээ авах хүсэлт гаргасан тохиолдолд төмөр замын тээврийн эдийн засгийн байдалд нөлөөлөх хувь хэмжээнээс хамаарч үр ашигтай өрсөлдөөний нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор Өрсөлдөөний тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4-т заасны дагуу Засгийн газарт хүсэлт хүргүүлж хязгаарлалт тогтоолгож болно.

3.1.6. энэхүү журмын зорилгод нийцүүлэн гэрчилгээжүүлэлтийн үйл ажиллагаа, түүний төрөл ангилал, тавигдах нөхцөл, шаардлагыг боловсронгуй болгох, үр нөлөөг дээшлүүлэх;

3.1.7. гэрчилгээжүүлэлтийн мэдээллийн санг бүрдүүлэх, хөтлөх;

3.1.8. гэрчилгээжүүлэлтийг хууль тогтоомж, дүрэм, журмын дагуу явуулж байгаа эсэхийг шалгаж, шаардлагатай тохиолдолд гаргасан дүгнэлт, шийдвэрийг дахин хянах, энэхүү журмын зургадугаар бүлэгт заасны дагуу шийдвэрлэх;

3.1.9. төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч иргэн, хуулийн этгээд гэрчилгээжүүлэлтийн нөхцөл, шаардлагыг хэрхэн мөрдөж байгаад хяналт тавьж, биелэлтийг хангуулах;

3.1.10. гэрчилгээжүүлэлтийн байнгын, орон тооны бус ажлын хэсгийг байгуулах, ажлын хэсэг ажиллах зааврыг батлах.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ГЭРЧИЛГЭЭ ХҮССЭН ӨРГӨДЛИЙГ ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ

4.1. Гэрчилгээ шинээр авах тухай хүсэлт гаргахдаа төмөр замын тээврийн тухай хууль тогтоомж, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, техникийн зохицуулалт, стандартын шаардлагыг үндэслэн дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

4.1.1. объектын гэрчилгээ авахад тавигдах шаардлага:

- зохих журмын дагуу гаргасан иргэн, хуулийн этгээдийн албан хүсэлт;
- улсын бүртгэлийн гэрчилгээ/иргэний үнэмлэх/-ний нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар;

- гэрчилгээжүүлэх объектын танилцуулга;

- тухайн объектын гарал үүсэл, тохирлын эсхүл чанарын гэрчилгээ, паспорт, засвар өөрчлөлтийн бүртгэл, ашиглалтын заавар, техникийн зураг, схем;

- үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, газар эзэмших,

ашиглах, шилжүүлэх зөвшөөрлийн гэрчилгээ, өмч хувьчлалын шийдвэр, худалдах, худалдан авах гэрээ, хөрөнгө итгэмжлэн удирдах гэрээ, узуфрукт эрх, түрээсийн гэрээ болон бусад шаардлагатай баримт бичиг;

- төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогчийн Монгол Улсын хилээр шинээр оруулж ирэх хөдлөх бүрэлдэхүүн урьд нь тээвэрт ашиглагдаж байсан бол олон улсын түвшинд засвар, техникийн оношилгоо үйлчилгээ хийхээр эрх бүхий итгэмжлэгдсэн байгууллагаар түүнд засвар, оношилгоо хийлгэж, техникийн болон тээврийн аюулгүй байдал, найдвартай ажиллагааны баталгааг тодорхойлсон баримт бичиг, мөн техникийн дүгнэлтийг гаргуулсан байна.

4.1.2. Үйл ажиллагааны гэрчилгээ авахад тавигдах шаардлага:

- зохих журмын дагуу гаргасан иргэн, хуулийн этгээдийн албан хүсэлт;
- улсын бүртгэлийн гэрчилгээний нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар;
- эрхлэх үйл ажиллагааны танилцуулга;
- төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан журмыг үндэслэн төмөр замын байгууллага, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай эзэмшигч нь дугаар бүхий хатуу тооцоот багаж, хэрэгсэлтэй байх ба тухайн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой багаж, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн жагсаалт болон техникийн тодорхойлолт, ажлын байрны талаарх мэдээлэл, тэдгээрийг ашиглах болон хүлээлцэх технологийн горим, зааврыг эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулан ирүүлэх;

- энэхүү журамд заасан тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл, ажлын байрыг бусад хуулийн этгээдээс түрээсээр авч ашигладаг бол энэ тухай гэрээний нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар;

- холбогдох үйл ажиллагааны төрөл, суурь нөхцөл, шаардлагад нийцсэн мэргэжлийн ажилтнуудын мэргэжлийн диплом, мэргэшлийн гэрчилгээ, батламжийн нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар, тэдгээрийн туршлага, ур чадварын тухай мэдээлэл;

- гадаадын хөрөнгө оруулалттай хуулийн этгээд нь тухайн гадаад улсын эрх бүхий байгууллагаас олгосон холбогдох үйл ажиллагааны зөвшөөрлийн гэрчилгээний орчуулга, нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар;

- зохих журмын дагуу харьяалах татварын байгууллагад татварын тайлан тогтмол гаргадаг болон татварын өргүй болохыг тодорхойлсон тодорхойлолтыг хавсаргах;

- холбогдох үйл ажиллагааны дагуу хүсэлт гаргасан аж ахуйн нэгж, байгууллагын харьяалах нийгмийн даатгалын байгууллагад бүртгүүлэн, шимтгэл төлснийг баталгаажуулсан тодорхойлолтыг эх хувиар нь хавсаргах;

- хүсэлт гаргасан аж ахуйн нэгж, байгууллагын журмын хавсралтад заасан инженер техникийн болон бусад ажиллагсдын нийгмийн даатгалын дэвтрийн нүүр, тушаал, шимтгэл төлсөн хуудсыг нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар;

- төмөр замын тээвэр зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлт ирүүлсэн аж ахуйн нэгж, байгууллага нь хариуцлагын даатгалын баталгаа эсхүл даатгалын гэрээний нотариатоор батлуулсан хуулбар;

- гэрчилгээжүүлэлтийн үйл ажиллагаа нь энэхүү журмын хоёрдугаар хавсралтад заасан нөхцөл, шаардлагыг хангаж байгааг нотолсон баримт бичгийг тус тус ирүүлнэ.

4.2. Энэхүү журмын 4.1.1-д заасан баримт бичгүүд нь банкны болон ямар нэгэн зээлийн барьцаанд байгаа тохиолдолд барьцаалагч иргэн, хуулийн этгээдээс төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой объектын гэрчилгээ гаргуулахад татгалзах зүйлгүй гэсэн албан тодорхойлолт гаргуулж ирүүлснийг үндэслэн гэрчилгээ олгоно.

4.3. Төмөр замын объект, үйл ажиллагааны гэрчилгээ хүсэгч нь энэ журмын 4.1.1, 4.1.2-т заасан баримт бичгүүдийг бүрдүүлэхээс гадна дараах шаардлагыг хангасан байвал зохино:

- төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, холбогдох техникийн зохицуулалт, стандартын шаардлагыг хангасан байх;
- объект, үйл ажиллагааны ашиглалт, үйлчилгээний дүрэм, журам заавар болон технологийн горимын шаардлагыг хангасан байх;
- үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх санхүүгийн чадавхи, боловсон хүчин, техник тоног төхөөрөмжтэй байх.

4.4. Хуулийн этгээдээс ирүүлсэн гэрчилгээ авахыг хүссэн албан хүсэлт, холбогдох материалыг энэхүү журамд заасан шаардлагын дагуу хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 21 хоногийн дотор хянан үзэж, шийдвэрийг гаргана.

4.5. Шаардлагатай тохиолдолд энэхүү журмын 4.4-д заасан хугацааг 14 хүртэл хоногоор нэмж сунгаж болно.

4.6. Төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон түүний эрх олгосон байгууллага нь гэрчилгээний нөхцөл, шаардлагыг хангахгүй байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагад гэрчилгээ олгохоос татгалзаж байгааг тайлбар, үндэслэлийн хамт албан бичгээр мэдэгдэнэ.

4.7. Энэхүү журмын 3.1.9-д заасан байнгын, орон тооны бус гэрчилгээжүүлэлтийн ажлын хэсэг гэрчилгээ хүсэгчийн үйл ажиллагаа, үйлдвэрлэлийн бааз, техник хангамжийн нөхцөл байдлыг шаардлагатай гэж үзвэл газар дээр нь хянан шалгана.

4.8. Объект, үйл ажиллагааны гэрчилгээний хугацаа:

- объектын гэрчилгээг 3-5 жил хугацаагаар олгоно.
- үйл ажиллагааны гэрчилгээг 3 жил хугацаагаар олгоно.
- гэрчилгээ нь олгосон өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болж хугацаа нь дууссанаар хүчингүйд тооцно.

4.9. Ажлын хэсэг гэрчилгээний нөхцөл, шаардлагыг хангаж байгаа эсэхэд дүгнэлт гаргана.

4.10. Ажлын хэсэг нь өргөдөл гаргагчийн баримт бичгийн агуулга, бүрдэл, гэрчилгээний нөхцөл, шаардлагыг хангасан байдлыг ирүүлсэн дарааллын дагуу хянан үзэж, нягтлан шалгана.

4.11. Ажлын хэсгийн дүгнэлтийг үндэслэн гэрчилгээ олгохыг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн шийдвэрлэнэ.

4.12. Гэрчилгээнд объект, үйл ажиллагааны код, нэр, төрөл, хүчинтэй хугацаа, объектын техникийн үзүүлэлтүүд, гэрчилгээний нөхцөл, шаардлага, олгосон байгууллага, эрх бүхий албан тушаалтны нэр, гарын үсэг, гэрчилгээ эзэмшигчийн нэр, хаяг улсын бүртгэлийн регистрийн дугаар, олгосон болон дуусгавар болох огноо бичигдэнэ.

4.13. Гэрчилгээ нь Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын тамга дарагдсанаар баталгаажиж, хүчин төгөлдөр болно.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ГЭРЧИЛГЭЭ ЭЗЭМШИГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ, ГЭРЧИЛГЭЭГ СУНГАХАД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

5.1. Гэрчилгээ эзэмшигчийн эрх, үүрэг:

5.1.1. гэрчилгээ эзэмшигч нь зөвхөн гэрчилгээнд заасан үйл ажиллагааг эрхэлнэ;

5.1.2. гэрчилгээний хүчинтэй хугацаанд объект, үйл ажиллагааны хэвийн ашиглалт, хөдөлгөөний аюулгүй байдалд нөлөөлж болох бүтэц, технологийн үйл ажиллагаанд өөрчлөлт оруулах тохиолдолд гэрчилгээ эзэмшигч нь 30 хоногийн дотор энэ тухай Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад мэдэгдсэн байна;

5.1.3. энэхүү журмын 5.1.2-т заасан өөрчлөлтийг хийсэн бол гэрчилгээнд тухайн өөрчлөлтийг нэмж тусгах буюу шинээр гэрчилгээ олгоно. Шинээр гэрчилгээ олгох асуудлыг энэ журмын 4 дүгээр бүлэгт заасны дагуу хянан шийдвэрлэнэ;

5.1.4. төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой тээвэр зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгж, байгууллага нь төмөр замаар зуучилж тээвэрлүүлсэн ачааны төрөл, хэмжээний тайланг тээвэрлэгчээр баталгаажуулан, жил бүрийн 2 дугаар сарын 1-ний дотор Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ;

5.1.5. гэрчилгээг цэвэр үзэмжтэй хадгалах;

5.1.6. төмөр замын тээврийн салбарт мөрдөгдөж буй хууль тогтоомж, дүрэм, журам, стандарт, нормыг дагаж мөрдөх;

5.1.7. иргэн, хуулийн этгээд нь төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой объект, үйл ажиллагааг гэрчилгээжүүлэлтэд хамруулах, тэдгээрт хууль тогтоомж, дүрэм, журам, стандарт, норм, нормативын баримт бичгээр тавигдах нөхцөл, шаардлагыг хангах үүрэгтэй;

5.1.8. энэхүү журмын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг бусдад худалдах, бэлэглэх, барьцаалах зэргээр шилжүүлж үл болно.

5.2. Гэрчилгээг сунгахад тавигдах шаардлага:

5.2.1. гэрчилгээний хугацаа сунгах тухай өргөдлийг гэрчилгээний зөвшөөрлийн хугацаа дуусахаас 21 хоногийн өмнө гаргаж, эрх бүхий байгууллага хугацаа сунгах эсэх асуудлыг 14 хоногийн дотор шийдвэрлэнэ;

5.2.2. төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч нь хүсэлт гаргасан албан бичигтэй хамт дараах материалыг бүрдүүлэн ирүүлнэ:

- зохих журмын дагуу гаргасан албан хүсэлт;
- гэрчилгээний эх хувь;
- гэрчилгээжүүлсэн объектын ашиглалт, үйл ажиллагааны тайлан /захиалагч байгууллагаас гаргасан тодорхойлолт, үйл ажиллагааны үр дүнг нотлох баримт бичиг, акт, фото зураг зэрэг болно/;
- гэрчилгээ авахаар бүрдүүлсэн материал болон мэдээлэлд орсон өөрчлөлтийн тухай мэдээлэл;
- харьяалах татварын болон нийгмийн даатгалын байгууллагын тодорхойлолт.

5.2.3 Гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа дууссанаас хойш зохих журмын дагуу сунгуулалгүй нэг жилийн хугацаа өнгөрсөн тохиолдолд гэрчилгээг хүчингүй болсонд тооцож, шинээр олгохдоо энэ журмын 4.1-т заасан заалтыг баримтална.

5.3. Гэрчилгээний хугацааг сунгуулах тухай хүсэлтийг энэ журмын 5.2.1-т заасан хугацаанд ирүүлээгүй тохиолдолд ажлын хэсгээс хяналт, шалгалт хийж, гаргасан санал, дүгнэлтийг үндэслэн гэрчилгээ олгох эсэхийг шийдвэрлэнэ.

5.4. Гэрчилгээг сунгасан тухай бүртгэлийг гэрчилгээжүүлэлтийн сунгалтын хэсэгт тэмдэглэнэ.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

ТҮДГЭЛЗҮҮЛЭХ, СЭРГЭЭХ, ХҮЧИНГҮЙ БОЛГОХ, НӨХӨН ОЛГОХ ТУХАЙ

6.1. Гэрчилгээний үйлчлэлийг дараах тохиолдолд түдгэлзүүлнэ.

6.1.1. гэрчилгээний хугацаа, нөхцөл шаардлагыг зөрчсөн;

6.1.2. энэхүү журмын 5.1, 5.2-т заасныг зөрчсөн;

6.1.3. гэрчилгээ эзэмшигчийн хууль бус үйл ажиллагааны улмаас иргэд, байгууллагын эрх ашиг зөрчигдсөн;

6.1.4. төмөр замын тээвэр зуучлалын үйл ажиллагааны гэрчилгээ авсан хуулийн этгээд нь энэхүү журамд заасан тээвэр зуучлалын үйл ажиллагааг нэг жилийн дотор эрхлээгүй нөхцөлд.

6.2. Төмөр замын тээврийн хяналтын улсын байцаагч гэрчилгээний үйлчлэлийг түдгэлзүүлэх санал гаргасны дагуу Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага түдгэлзүүлэх эсэхийг хянан шийдвэрлэнэ.

6.3. Гэрчилгээний үйлчлэлийг түдгэлзүүлсэн зөрчлийг арилгасан талаар төмөр замын тээврийн хяналтын улсын байцаагчийн саналыг үндэслэж түүнийг сэргээнэ.

6.4. Гэрчилгээг дараах тохиолдолд хүчингүй болгоно:

6.4.1. гэрчилгээ эзэмшигч өөрөө хүсэлт гаргасан;

6.4.2. гэрчилгээний нөхцөл, шаардлагыг удаа дараа буюу ноцтой зөрчсөн;

6.4.3. гэрчилгээний үйлчлэлийг түдгэлзүүлсэн хугацаанд зөрчлийг арилгах талаар тавьсан шаардлагыг биелүүлээгүй;

6.4.4. гэрчилгээ авах хүсэлт гаргахдаа хуурамч бичиг баримт бүрдүүлсэн нь тогтоогдсон;

6.4.5. гэрчилгээ эзэмшигч хуулийн этгээд татан буугдсан, бусдад шилжүүлсэн;

6.4.6. үйл ажиллагааны ажил, үйлчилгээнд тавигдах нөхцөл шаардлагыг хангаагүй.

6.5. Гэрчилгээг хүчингүй болгосон тухай мэдэгдлийг гэрчилгээ эзэмшигч, холбогдох суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгчид албан бичгээр 3 хоногийн дотор мэдэгдэж, хүчингүй болсон гэрчилгээг хураан авна.

6.6. Гэрчилгээг дараах тохиолдолд нөхөн олгоно:

6.6.1. объектын гэрчилгээний хүчинтэй хугацаанд өмчлөгч буюу хууль ёсны эзэмшигч солигдох;

6.6.2. гэрчилгээг үрэгдүүлж, бохирдуулах.

6.7. Гэрчилгээг энэхүү журмын 6.6.1-т заасан үндэслэлээр нөхөн олгоход дараах баримт бичгийг ирүүлнэ:

6.7.1. өмчлөгч буюу хууль ёсны эзэмшигчийн иргэний үнэмлэх /улсын бүртгэлийн гэрчилгээ/-ний нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар;

6.7.2. өмч өөрчлөлтийн талаарх тогтоол, шийдвэр, гэрээний нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар;

6.7.3. хуучин гэрчилгээний эх хувь.

6.8 Гэрчилгээг энэхүү журмын 6.6.2-т заасан үндэслэлээр нөхөн олгоход дараах баримт бичгийг ирүүлнэ:

6.8.1. өмчлөгч буюу хууль ёсны эзэмшигчийн иргэний үнэмлэх /улсын бүртгэлийн гэрчилгээ/-ний нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар;

6.8.2. гэрчилгээ эзэмшигч нь энэхүү журмын 7 дугаар зүйлд заасан гэрчилгээжүүлэлтийн мэдээллийн сангаас авсан лавлагаа, хуулбар;

6.8.3. гэрчилгээг үрэгдүүлсэн тухай өдөр тутмын сонин, хэвлэлээр зарласан хэвлэлийн эх хувь.

6.9. Гэрчилгээг хаяж гээгдүүлэн, мөн бохирдуулан гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацаанаас өмнө нөхөн авах тохиолдолд албан хүсэлт, гэрчилгээ болон холбогдох материалыг ирүүлж, гэрчилгээний үнийн төлбөрийг төлсөн байна.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

МЭДЭЭЛЛИЙН САН БҮРДҮҮЛЭЛТ, ХӨТЛӨЛТ, ХАДГАЛАЛТ, АШИГЛАЛТ

7.1. Гэрчилгээжүүлэлттэй холбоотой мэдээллийн санг хөтлөх, бүртгэх, хадгалах, ашиглуулах үйл ажиллагааг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, эсхүл түүний эрх олгосон байгууллага хариуцан гүйцэтгэнэ.

7.2. Гэрчилгээжүүлэлтийн мэдээллийн сан дараах мэдээллийг агуулна:

- стандарт, норм, нормативын баримт бичиг;
- гэрчилгээжсэн объект;
- гэрчилгээжсэн үйл ажиллагаа;
- объектын дугаар, ангилал, төрөл;
- хүний нөөцийн мэдээлэл.

7.3. Гэрчилгээжүүлэлтийн мэдээллийн санг гэрчилгээ олгох тухай шийдвэр гарсны дараа болон хяналт шалгалтын үр дүнг үндэслэн тухай бүр баяжуулна.

7.4. Холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу нууцад хамаарахаас бусад мэдээллийг салбарын мэдээллийн сангийн цахим хуудсанд нээлттэй байршуулна.

7.5. Гэрчилгээжүүлэлттэй холбоотой баримт бичгийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, эсхүл түүний эрх олгосон байгууллага архивын нэгж болгон хадгална.

7.6. Салбарын мэдээллийн санд төвлөрсөн мэдээллийн хадгалалт, хамгаалалт, нөхөн бүрдүүлэлт, ашиглах үйл ажиллагааг “Архивын тухай” хуулиар зохицуулна.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ

ХЯНАЛТ, ХАРИУЦЛАГА

8.1. Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллага гэрчилгээжүүлэлтэд хамрагдсан объект, үйл ажиллагаанд хууль тогтоомжоор олгогдсон бүрэн эрхийн хүрээнд хяналт тавина.

8.2. Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль эсхүл Эрүүгийн хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---оОо---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замын тээврийн
аюулгүй байдалтай холбоотой зарим объект,
үйл ажиллагаанд гэрчилгээ олгох
журмын нэгдүгээр хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛТАЙ ХОЛБООТОЙ ОБЪЕКТ, ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ ЭХ ЗАГВАР, ТҮҮНД ТАВИГДАХ МЭДЭЭЛЭЛ

1.гэрчилгээний нүүрэн тал, түүний агуулга:

1.1.гэрчилгээ нь нууцлал бүхий үнэт цаас байна;

1.2.гэрчилгээ нь А4 буюу 21х29.7 см-ийн хэмжээтэй байх ба 157 граммтай цаасыг ашиглана;

1.3.гэрчилгээний дээд хүрээнээс 5.5 мм-ийн зайд төв хэсэгт нь 17х35 мм хэмжээтэй соёмбыг байрлуулна. Соёмбо нь үндэсний стандартад заасан шаардлагыг хангасан байна;

1.4.гэрчилгээний дээд хэсэгт байрлах соёмбын доод талд Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын нэрийг том үсгээр бичсэн байна;

1.5.объектын болон үйл ажиллагааны гэрчилгээнд бичигдэх өгөгдлүүд нь монгол хэл дээр бичигдэж, англи хэл дээр орчуулагдан бичигдсэн байна;

1.6. гэрчилгээнд бичигдсэн Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын нэрийн доод талд “Төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой үйл ажиллагааны гэрчилгээ” гэсэн гарчиг байх ба түүний баруун доод талд гэрчилгээний дугаарыг бичнэ;

1.7. гэрчилгээний дугаар нь олгогдсон он, тушаалын дугаар, бүртгэлийн дугаарын тооноос тус тус бүрдэнэ;

1.8. төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой объект, үйл ажиллагааг гэрчилгээжүүлэх журамд заагдсан нэр төрөл бүр дээр дугаарлалт хийгдэнэ;

1.9. гэрчилгээнд сунгалт хийх үед гэрчилгээний арын “Сунгалт, өөрчлөлтийн бүртгэл” хэсэгт тэмдэглэл хийж, гарын үсэг, тамга дарж баталгаажуулна;

1.10. гэрчилгээний дугаарын зүүн доод талд тухайн гэрчилгээний төрөлд оногдох кодыг бичнэ;

1.11. гэрчилгээний дунд хэсэгт гэрчилгээ эзэмшигч иргэн, хуулийн этгээдийн нэр, албан ёсны хаяг /улсын бүртгэлийн гэрчилгээн дээрх/, гэрчилгээ олгогдож байгаа объект, үйл ажиллагааны нэр төрөл, зориулалтыг тодорхойлж бичнэ;

1.12. гэрчилгээний доод хэсэгт олгосон он, сар, өдөр, дуусгавар болох он, сар, өдрийг тус тус бичнэ.

2. Гэрчилгээний ар тал, түүний агуулга:

2.1. объектын болон үйл ажиллагааны гэрчилгээний ар талд 2 удаагийн сунгалт, өөрчлөлтийн бүртгэлийн хэсгийг оруулсан байна.

2.2. “Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгож буй энэхүү объектын гэрчилгээ нь тухайн объект нь төмөр замын тээврийн аюулгүй байдлыг хангаж байгааг тодорхойлсон баримт бичиг болно” гэсэн санамж гэрчилгээний ард бичигдсэн байна.

2.3. объектын гэрчилгээний ард тухайн объект (суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүн, чингэлэг)-д хамаарах Төмөр замын тээврийн салбарт мөрдөгдөж буй Монгол Улсын Үндэсний стандарт, олон улсын болон бүс нутгийн техникийн зохицуулалтын баримт бичиг, түүнчлэн техникийн нөхцөл (MNS 6276:2011, MNS 6312:2012, MNS 6039:2009, MNS 6229:2010, MNS 5833:2014, MNS 4700:1999, MNS EN 13230-1, MNS EN 13230-2:2013, MNS 6060:2010, MNS EN:13450:2015, MNS 2092: 2011, MNS 2848:2011, MNS 6277: 2011, MNS ГОСТ R 51685:2014, MNS EN 13674-2:2014, MNS EN 13231-3:2016, MNS EN 13977:2016 г.м)-ийг тусгана.

2.4. нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай, өртөө, зөрлөг болон объект, үйл ажиллагааг гэрчилгээжүүлэхэд тавигдах шаардлага, техникийн нөхцөлийг 1-8 дугаар хүснэгтэд үзүүлэв.

Нэгдүгээр хүснэгт

Бүх төрлийн ачааны вагоны техникийн нөхцөл

Д/д	Техникийн үзүүлэлт	Утга
1.	Эзэмшигчийн нэр	
2.	Төрөл, зориулалт	
3.	Вагоны бүртгэлийн дугаар	
4.	Овор	
5.	Даац/хувийн жин,т	
6.	Эзлэхүүн, м ³	
7.	Голын тоо	
8.	Хийцийн хурд, км/цаг	
9.	Тэргэнцрийн төрөл, дугаар	
10.	Ниших татах байгууламжийн төрөл	
11.	Хос дугуйн төрөл	
12.	Ашиглалтын байдал, ашигласан хугацаа	
13.	Автотоормосын төрөл	
14.	Үйлдвэрлэгдсэн он, улс	
15.	Бусад	

Хоёрдугаар хүснэгт

Бүх төрлийн зорчигчийн вагоны техникийн нөхцөл

Д/д	Техникийн үзүүлэлт	Утга
1.	Эзэмшигчийн нэр	
2.	Төрөл, зориулалт	
3.	Вагоны бүртгэлийн дугаар	
4.	Овор	
5.	Даац/(хувийн жин), т	
6.	Зорчигчийн суудлын тоо	
7.	Тэвшний урт, өргөн, өндөр, мм мм мм	
8.	Голын тоо	
9.	Хийцийн хурд, км/цаг	
10.	Тэргэнцрийн төрөл	
11.	Ниших татах байгууламжийн төрөл	
12.	Хос дугуйн төрөл	
13.	Ашиглалтын байдал, ашигласан хугацаа	
14.	Автотоормосын төрөл	
15.	Авто угсрааны төрөл, тоо/ш	
16.	Дотоод тоноглолын ангилал, төрөл	
17.	Үйлдвэрлэгдсэн он, улс	
18.	Бусад	

Гуравдугаар хүснэгт

Бүх төрлийн зүтгүүрийн техникийн нөхцөл

Д/д	Техникийн үзүүлэлт	Утга
1.	Эзэмшигчийн нэр	
2.	Төрөл, зориулалт	
3.	Зүтгүүрийн бүртгэлийн дугаар	
4.	Голын тоо	
5.	Зүтгүүрийн хувийн жин, т	
6.	Нэг гол дээрх даралт, т	
7.	Түлшний савны багтаамж, л	
8.	Тосны савны багтаамж, л	
9.	Элсний савны багтаамж, л	
10.	Усны савны багтаамж, л	
11.	Дизель генераторын дугаар, чадал, кВт	
12.	Татах генераторын дугаар, чадал, кВт	
13.	Статер генераторын дугаар, чадал, кВт	
14.	Сэрээгчийн дугаар	
15.	Дамжлагын төрөл	
16.	Тэргэнцрийн дугаар: 1 дүгээр, 2 дугаар	
17.	Хос дугуйн дугаар	
18.	Их засварт орсон огноо	
19.	Урсгал засварт орсон огноо	
20.	Үйлдвэрлэгдсэн он, улс	
21.	Бусад	

Дөрөвдүгээр хүснэгт

Нийтийн хэрэглээний зам, талбайд тавигдах шаардлага

Д/д	Үзүүлэлт	Утга
1.	Эзэмшигчийн нэр	
2.	Байрлал	
3.	Гэрчилгээжүүлэгдсэн замын нэр, дугаар	
4.	Төмөр замын зэрэглэл	Хурдны, онцгой их ачааны нягтралттай, I, II, III, IV зэрэглэлийн аль нь болох
5.	Төмөр замын зориулалт	гол зам, өртөөний холбох, салбар замын аль нь болох
6.	Удирдах хэвгий, ‰	
7.	Замын эхлэл, төгсгөл	
8.	Замын бүрэн урт, м	
9.	Замын ашигт урт, м	
10.	Зорчигч буулгалт, суулгалт болон ачилт, буулгалтын хийх хэсэглэх газрын нэр	
11.	Дэрний төрөл	
12.	Зам, төмрийн марк	

13.	Зам төмрийн бэхэлгээний төрөл	
14.	Суман шилжүүлгийн удирдлага, тоо хэмжээ	
15.	Тухайн замд харьяалагдах хиймэл төхөөрөмж, тоо, тэнхлэгийн байршил (пк)	
16.	Гармын байршил (пк), зэрэглэл	
17.	Эпюр	
18.	Замын зураг хийсэн ААН, огноо, дугаар	
19.	Ашиглалтад оруулсан огноо	
20.	Зам дээр байрлаж буй бусад техник тоног төхөөрөмж	
21.	Бусад	

Тавдугаар хүснэгт

Дагнасан хэрэглээний зам, талбайд тавигдах шаардлага

Д/д	Үзүүлэлт	Утга
1.	Эзэмшигчийн нэр	
2.	Байрлал	
3.	Салбар зам дахь нийт замын тоо	
4.	Гэрчилгээжүүлэгдсэн замын дугаар, нэр	
5.	Өртөө, зөрлөгт нийлэх уулзвар	
6.	Замын эхлэл, төгсгөл	
7.	Тухайн замд харьяалагдах суман шилжүүлгийн удирдлага, тоо, дугаар	
8.	Замын бүрэн урт, м	
9.	Замын ашигт урт, м	
10.	Ачилт буулгалт хийх хэсэг	
11.	Зам төмрийн марк	
12.	Дэрний төрөл	
13.	Тухайн замд харьяалагдах гарам	
14.	Тухайн замд харьяалагдах хиймэл төхөөрөмж, тоо, тэнхлэгийн байршил (пк)	
15.	Зам дээр байрлаж буй бусад техник тоног төхөөрөмж	
16.	Замын зураг хийсэн ААН, огноо, дугаар	
17.	Ашиглалтад орсон огноо	
18.	Бусад	

Зургадугаар хүснэгт

Өртөө, зөрлөгт тавигдах шаардлага

Д/д	Үзүүлэлт	Утга
1.	Байрлал	
2.	Төрөл, зориулалт	Ачааны, зорчигчийн, техникийн, завсрын аль нь болох
3.	Өртөө, зөрлөгийн ангилал	Ангилалгүй, I, II, III, IV, V зэрэглэлийн аль нь болох
4.	Өртөө, зөрлөгт харьяалагдах нийт замын тоо, ш	
5.	Хүлээн авах, явуулах, дамжуулан өнгөрүүлэх замын тоо, ш	
6.	Хүлээн авах, явуулах замын удирдах хэвгий, $\frac{0}{\infty}$	
7.	Жилийн нийт зорчигч, ачилт, буулгалтын тоон үзүүлэлт, /мян.зорч, мян.тонн/	
8.	Хүлээн авах, явуулах, дамжуулан өнгөрүүлэх зорчигч, ачааны галт тэрэгний тоо	
9.	Дамжин өнгөрөх галт тэргэнд зэхэлт, техникийн үзлэг хийдэг эсэх	
10.	Вагон, зүтгүүрийн техникийн үзлэг, үйлчилгээний газартай эсэх /ЛПТО, ПТО/	
11.	Зорчигчийн вагоны зэхэлт хийгддэг эсэх	/ус, дизель түлш, нүүрсний зэхэлтийн аль нь хийгддэг/
12.	Ачих, буулгах талбайтай эсэх, хэмжээ	
13.	Нийтийн хэрэглээний замтай эсэх, хэмжээ, байрлал	
14.	Дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол, холбооны байгууламжтай эсэх	

Долдугаар хүснэгт

Бүх төрлийн замын машин механизмын техникийн нөхцөл

Д/д	Техникийн үзүүлэлт	Утга
1.	Эзэмшигчийн нэр	
2.	Төрөл, зориулалт	
3.	Замын машин механизмын бүртгэлийн дугаар	
4.	Голын тоо	
5.	Замын машин механизмын хувийн жин, т	
6.	Нэг гол дээрх даралт, т	
7.	Түлшний савны багтаамж, л	
8.	Тосны савны багтаамж, л	
9.	Элсний савны багтаамж, л	
10.	Усны савны багтаамж, л	
11.	Дизель генераторын дугаар, чадал, кВт	
12.	Татах генераторын дугаар, чадал, кВт	
13.	Статер генераторын дугаар, чадал, кВт	
14.	Сэрээгчийн дугаар	
15.	Дамжлагын төрөл	
16.	Тэргэнцрийн дугаар: 1 дүгээр, 2 дугаар	
17.	Хос дугуйн дугаар	
18.	Их засварт орсон огноо	
19.	Урсгал засварт орсон огноо	
20.	Үйлдвэрлэгдсэн он, улс	
21.	Бусад	

Наймдугаар хүснэгт

Объектын болон үйл ажиллагааны гэрчилгээжүүлэлтийн код

Объектын код		
1. Суурь бүтцийн чиглэлээр:		
1.1.	О-1	Нийтийн хэрэглээний зам, талбай
1.2.	О-2	Дагнасан хэрэглээний зам, талбай
1.3.	О-3-1	Өртөө
1.4.	О-3-2	Зөрлөг
2. Хөдлөх бүрэлдэхүүний чиглэлээр:		
2.1	О-4	Зүтгүүр
2.2	О-5	Ачааны вагон
2.3	О-6	Зорчигчийн вагон
2.4	О-7	Сэргээн босгох, гал унтраах галт тэрэг
2.5	О-8	Зам засвар, арчлалт, оношилгоо, хэмжилт хийх бүх төрлийн вагон, машин механизм
Үйл ажиллагааны код		
1.	Ү-1	Дагнасан хэрэглээний замын дээд, доод бүтцийн засвар, арчлалт гүйцэтгэх
2.	Ү-2	Төмөр замын зураг төсөл боловсруулах
3	Ү-3	Дагнасан хэрэглээний зам, талбай барих
4	Ү-4	Дагнасан хэрэглээний замд сэлгээний ажил гүйцэтгэх
5	Ү-5	Төмөр замын дохиолол, холбооны байгууламжийн техникийн үзлэг, үйлчилгээ гүйцэтгэх
6	Ү-6	Зүтгүүрийн техникийн үзлэг, үйлчилгээ гүйцэтгэх
7	Ү-7	Вагоны техникийн үзлэг, үйлчилгээ гүйцэтгэх
8	Ү-8	Төмөр замын тээвэр зуучлалын үйл ажилллагаа эрхлэх
9	Ү-9	Хатуу тооцоот багаж, хэрэгслийн үйлдвэрлэл, худалдаа эрхлэх

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замын тээврийн
аюулгүй байдалтай холбоотой зарим
объект, үйл ажиллагаанд гэрчилгээ
олгох журмын хоёрдугаар хавсралт*

**ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ОРОЛЦОГЧ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА БОЛОН
ҮЙЛЧИЛГЭЭНД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА**

Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллагууд мөн төмөр замын тээврийн салбарт үйл ажиллагаа болон үйлчилгээ үзүүлэх хуулийн этгээд нь Төмөр замын тээврийн тухай хууль болон энэхүү журмыг мөрдөж ажиллана.

Төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой дагнасан хэрэглээний зам, талбай барих, мөн зам, талбайд ачих, буулгах, сэлгээний ажил гүйцэтгэх, бүх төрлийн хөдлөх бүрэлдэхүүнд техникийн үзлэг, үйлчилгээ эрхлэх үйл ажиллагаа, хатуу тооцоот багаж хэрэгслийн үйлдвэрлэл, худалдаа эрхлэх, төмөр замын дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол ба холбооны байгууламжийн техникийн үзлэг, үйлчилгээ эрхлэх, төмөр замын зураг төсөл боловсруулах, түүнд хяналт тавих үйл ажиллагааг эрхлэх, дагнасан хэрэглээний замын дээд, доод бүтцийн засвар арчлалт гүйцэтгэх зэрэг үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага, техникийн нөхцөлийг 8-9 дугаар хүснэгтэд үзүүлэв.

Есдүгээр хүснэгт

**ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ОРОЛЦОГЧ БАЙГУУЛЛАГЫН
ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА БОЛОН ҮЙЛЧИЛГЭЭНД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА**

Үйл ажиллагааны төрөл	Байвал зохих инженер техникийн ажилтнууд	Инженер техникийн ажилтны ажлын туршлага	Бусад мэргэжлийн ажиллагсад	Бусад мэргэжлийн ажиллагсад тавигдах шалгуур	Үйл ажиллагааны суурь шаардлага	Үйл ажиллагаа эрхлэх ажлын байр, тоног төхөөрөмж
Дагнасан хэрэглээний зам, талбай барих үйл ажиллагааны нөхцөл, шаардлага	Төмөр замын замын инженер-1, Геодези, хайгуул зураг төслийн инженер-1, Замын техникч-2,	Төмөр замын замын инженер нь мэргэжлээрээ 5 болон түүнээс дээш жил ажилласан эсхүл мэргэшсэн инженер байх.	Механикч-1, Төмөр замын замын мэргэжлийн ажилтан-5	Мэргэжлийн диплом, үнэмлэхтэй байх	Дагнасан хэрэглээний замын дээд, доод бүтцийн засвар, арчлалтын үйл ажиллагааг 3 жил зөрчил, дутагдалгүй гүйцэтгэсэн;	Багаж, тоног төхөөрөмж хадгалах талбай, агуулахтай байх, Эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулагдсан хэмжих багаж, хэрэгсэлтэй байх, Цахилгаан, хийн гэгнгуурын аппарат, Замын индүү, Усалгааны машин, Авто самосвал, Экскаватор, Грейдер, Замын домкрат, цахилгаан чигжүүр, цахилгаан үүсгүүр, замын чиг татагч
Дагнасан хэрэглээний замд сэлгээний ажил гүйцэтгэх үйл ажиллагааны нөхцөл, шаардлага	Тээвэр зохион байгуулалтын инженер-1,	Мэргэжлээрээ 5 болон түүнээс дээш жил ажилласан эсхүл мэргэшсэн инженер байх.	Найруулагч-2, Туслах найруулагч-2, Машинч-2, Туслах машинч-2.	Мэргэжлийн үнэмлэхтэй байх.	Сэлгээний зүтгүүрийн объектын гэрчилгээ Зүтгүүрийн техникийн үзлэг, үйлчилгээ эрхлэх аюулгүй байдлын гэрчилгээ эсхүл зүтгүүрийн техникийн үзлэг, үйлчилгээ хийлгэх гэрээтэй байх, Сэлгээний ажлын заавар	Сэлгээний бригадын амрах байртай байх, Тоног төхөөрөмжид тавигдах шаардлага: Радио станц, Албан яриа бичлэгийн төхөөрөмж, Хатуу тооцоот багаж хэрэгсэл.

Төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүний операторын үйл ажиллагааны нөхцөл шаардлага	Тухайн хөдлөх бүрэлдэхүүний мэргэжлийн инженер-1,	Мэргэжлээрээ 5 болон түүнээс дээш жил ажилласан эсхүл мэргэшсэн инженер байх.	Найруулагч-2, Туслах найруулагч-2, Машинч-2, Туслах машинч-2.	Мэргэжлийн үнэмлэхтэй байх.	Хөдлөх бүрэлдэхүүний техникийн үзлэг, үйлчилгээ хийх технологийн горим, Сэлгээний ажлын заавар	Зориулалттын ажил, амралтын байртай байх, Техник үзлэг, үйлчилгээ, засвар гүйцэтгэх зориулалтын засварын замтай байх, Тоног төхөөрөмжид тавигдах шаардлага: Радио станц, Хатуу тооцоот багаж хэрэгсэл.
Зүтгүүрийн техникийн үзлэг, үйлчилгээ эрхлэх үйл ажиллагааны нөхцөл, шаардлага	Зүтгүүрийн инженер-2	Төмөр замын их, дээд сургуулийг зүтгүүрийн инженер мэргэжлээр бакалавр болон түүнээс дээш зэрэг цолтой дүүргэсэн, мэргэжлээрээ 5 болон түүнээс дээш жил ажилласан эсхүл мэргэшсэн инженер байх.	Техникийн үйлчилгээний ажилтан-4, Гагнуурчин-1	1-ээс доошгүй жил мэргэжлээрээ ажилласан, мэргэжлийн диплом, үнэмлэхтэй эсхүл мэргэжлийн комисст шалгалт өгсөн байх.	Зүтгүүрийн техникийн үзлэг, үйлчилгээ хийх технологийн горим	Зориулалттын ажил, амралтын байртай байх, Техник үзлэг, үйлчилгээ, засвар гүйцэтгэх зориулалтын засварын замтай байх, Нөөц болон нэн шаардлагатай сэлбэг, материал, хатуу тооцоот багаж хэрэгслийг хадгалах байртай байх, Тоног төхөөрөмжид тавигдах шаардлага : Кран, Гагнуурын хэрэгсэл, Багаж хэрэгсэл, Нөөц сэлбэг, Зэхэлтийн тоног төхөөрөмж
Вагоны техникийн үзлэг, үйлчилгээ эрхлэх үйл ажиллагааны нөхцөл, шаардлага	Вагоны инженер-2	Төмөр замын их, дээд сургуулийг вагоны инженер мэргэжлээр бакалавр болон түүнээс дээш зэрэг цолтой дүүргэсэн, мэргэжлээрээ 3 болон түүнээс дээш жил ажилласан эсхүл мэргэшсэн инженер байх.	Техник үйлчилгээний ажилтан-4, Гагнуурчин-1	1-ээс доошгүй жил мэргэжлээрээ ажилласан, мэргэжлийн диплом, үнэмлэхтэй эсхүл мэргэжлийн комисст шалгалт өгсөн байх.	Вагоны техникийн үзлэг, үйлчилгээ хийх технологийн горим	Зориулалттын ажил, амралтын байртай байх, Техник үзлэг, үйлчилгээ, засвар гүйцэтгэх зориулалтын засварын замтай байх, Нөөц болон нэн шаардлагатай сэлбэг, материал, хатуу тооцоот багаж хэрэгслийг хадгалах байртай байх, Тоног төхөөрөмжид тавигдах шаардлага: Кран, Гагнуурын хэрэгсэл, Багаж хэрэгсэл, Нөөц сэлбэг, Зэхэлтийн тоног төхөөрөмж
Хатуу тооцоот багаж хэрэгслийн үйлдвэрлэл, худалдаа эрхлэх үйл ажиллагааны нөхцөл, шаардлага	инженер-2 Чанар хэмжилтийн инженер-1	Мэргэжлээрээ 5 ба түүнээс дээш жил ажилласан эсхүл мэргэшсэн инженер	Токарьчин Халуун төмөрчин Мужаан Хэвлэгч Цутгуурчин Гагнуурчин	Мэргэжлийн диплом, үнэмлэхтэй байх.		Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтын ажлын байртай байх: Үйлдвэрлэлийн байр Хадгалах склад Суурь машины цех Халуун төмрийн цех Механик цех Тоног төхөөрөмжид тавигдах шаардлага: Токарийн суурь машин Цахилгаан Компютер Шалгах, турших багаж тоног төхөөрөмж /Эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулагдсан байх/ Гагнуурын аппарат / цахилгаан, хийн/
Төмөр замын дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглол ба холбооны байгууламжийн засвар, техникийн үйлчилгээ эрхлэх үйл ажиллагааны нөхцөл, шаардлага	Автомат, телемеханикийн инженер-2 /аль нэг нь мэргэшсэн инженер байх/ Холбооны инженер-1.	Мэргэжлээрээ 5 ба түүнээс дээш жил ажилласан эсхүл мэргэшсэн инженер	Механик-2 Холбооны техникч-1 Монтёр-3	Мэргэжлийн диплом, үнэмлэхтэй байх.		Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалттай ажлын байртай байх; Тоног төхөөрөмжид тавигдах шаардлага : - Эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулагдсан хэмжих хэрэгсэл - Хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангасан багаж хэрэгсэл

Төмөр замын зураг төсөл боловсруулах, түүнд хяналт тавих үйл ажиллагааны нөхцөл, шаардлага	Төмөр замын замын инженер-1, Төмөр замын дохиололын инженер-1 Геодезийн инженер-1	Төмөр замын инженерийн аль нэг нь зураг төслийн байгууллагад 5 ба түүнээс дээш жил ажилласан эсхүл мэргэшсэн инженер байх	Зургийн техникч-2	Мэргэжлийн үнэмлэхтэй байх	Гүйцэтгэсэн ажлын талаарх захиалагч байгууллагын тодорхой-лолт	Тоног төхөөрөмжид тавигдах шаардлага: Эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулагдсан хэмжих хэрэгсэл, Зураг, тооцооны программ хангамж, түүнийг боловсруулах компьютерийн техник хангамжтай байх,
Дагнасан хэрэглээний замын дээд, доод бүтцийн засвар арчлалт гүйцэтгэх үйл ажиллагаанд тавигдах нөхцөл шаардлага	Төмөр замын замын инженер-1	5 ба түүнээс дээш жил ажилласан эсхүл мэргэшсэн инженер	Замын техникч-2 Замын мэргэжлийн ажилтан-4	Мэргэжлийн диплом, үнэмлэхтэй байх	-	Тоног төхөөрөмжид тавигдах шаардлага: - Эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулагдсан хэмжих хэрэгсэл, - Хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангасан багаж хэрэгсэлтэй байх,

Аравдугаар хүснэгт

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВЭР ЗУУЧЛАЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НӨХЦӨЛ, ШААРДЛАГА

Зайлшгүй байх мэргэжилтэн, тэдгээрийн тоо	Ажлын туршлага	Мэргэжилтэнд тавигдах шаардлага	Ажил үйлчилгээнд тавих суурь нөхцөл	Ажлын байранд тавигдах шаардлага	Тавигдах бусад шаардлага
Тээврийн мэргэжилтэн-2, санхүүгийн мэргэжилтэн-1,	Тээврийн мэргэжилтэн нь мэргэжлээрээ 3 болон түүнээс дээш жил ажилласан байх.	Тээврийн мэргэжилтэн нар нь тээврийн мэргэжлийн бакалавр ба түүнээс дээш зэргийн мэргэжлийн дипломтой байх, нэгээс доошгүй мэргэжилтэн нь тээвэр зуучлалын чиглэлээр мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдсан байх.	Үйл ажиллагааны гэрчилгээ олгосноос эсхүл сүүлийн жилийн тайлан ирүүлснээс хойш дараагийн тайлан ирүүлэх хугацаанд 10 вагон эсхүл 20 футийн чингэлэгт дүйцүүлсэн нэгж /TEU/-ээс доошгүй ачаа төмөр замаар зуучилсан байх	Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалттай 25м ² -аас доошгүй талбай бүхий ажлын байртай байх.	Төмөр замаар зуучилсан ачааны тайланг журмын хоёрдугаар хавсралтын дагуу тээвэрлэгчээр баталгаажуулан Төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зам, тээврийн хяналтын нэгжид журамд заасан хугацаанд тайлагнах.

Арваннэгдүгээр хүснэгт

ТӨМӨР ЗАМААР ЗУУЧЛАН ТЭЭВЭРЛҮҮЛСЭН АЧААНЫ ЖИЛИЙН ТАЙЛАН

Д/д	Төмөр замаар ачаа зуучилж тээвэрлүүлсэн хугацаа, улирал	Илгээлтийн төрөл	Тоо хэмжээ, ш /20тн-ийн чингэлэгт дүйцүүлсэн нэгж/
1.	I улирал	Вагон Чингэлэг	
2.	II улирал	Вагон Чингэлэг	
3.	III улирал	Вагон Чингэлэг	
4.	IV улирал	Вагон Чингэлэг	

Мэдээ гаргасан: /төмөр замын тээвэр зуучлалын үйл ажиллагаа эрхэлсэн аж ахуйн нэгж байгууллагын холбогдох ажилтны овог нэр, албан тушаал, гарын үсэг, тамга тэмдэг/

Мэдээг хянасан: /тээвэрлэгч байгууллагын холбогдох ажилтны овог нэр, албан тушаал, гарын үсэг, тамга тэмдэг/

Тээвэр зуучлагч нь ачаа тээвэрлэлтийн мэдээллийг Төмөр замын байгууллагууд харилцан мэдээлэл солилцох журмын маягт (№9а, №9б)-ын дагуу боловсруулж, улирал тутамд Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төвд ирүүлнэ.

---о0о---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын арванхоёрдугаар хавсралт*

**ТӨМӨР ЗАМЫН АЮУЛТАЙ БҮС, ТӨМӨР ЗАМЫН ЗУРВАС ГАЗАР, АЮУЛГҮЙН БҮСЭД
ТӨМӨР ЗАМЫН БОЛОН БУСАД ОБЪЕКТ БАЙРЛУУЛАХ, ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ
ЯВУУЛАХ, НЭВТРЭХ ЖУРАМ НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ**

НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү журмын зорилго нь төмөр замын аюултай бүс, зурвас газар, аюулгүйн бүсэд төмөр замын болон бусад объект, барилга байгууламжийг байрлуулах, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулах, нэвтрэхтэй холбоотой үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Энэхүү журмын нэр томъёог Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Барилгын тухай хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, үндэсний стандартад заасан утгаар ойлгоно.

1.3. Төмөр замын болон бусад объект, барилга байгууламжийн зураг төсөл, хийц загвар, үйл ажиллагаа нь Төмөр замын тээврийн тухай хууль тогтоомж, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, үндэсний стандарт, норм нормативын шаардлагуудад нийцсэн байна.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

**ТӨМӨР ЗАМЫН АЮУЛТАЙ БҮС, ЗУРВАС ГАЗАР, АЮУЛГҮЙН БҮСЭД
ТӨМӨР ЗАМЫН ОБЪЕКТ БАЙРЛУУЛАХ**

2.1. Төмөр замын аюултай бүс, зурвас газар, аюулгүйн бүсэд төмөр замын объект байрлуулахад төмөр замын суурь бүтэц барих зөвшөөрөл олгох, зураг төсөл боловсруулах, батлах, барилга угсралтын ажил эхлүүлэх, ашиглалтад оруулах үйл ажиллагаа хамаарна.

2.2. Төмөр замын суурь бүтэц барих зөвшөөрөл олгох:

2.2.1. Төмөр замын суурь бүтэц барих, өргөтгөх /цаашид “суурь бүтэц барих” гэх/, нийтийн хэрэглээний замд холбох зөвшөөрөл авах өргөдлийг иргэн, хуулийн этгээд /цаашид “Өргөдөл гаргагч” гэх/ нь Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 16.2, 16.3-т заасан баримт бичгийн хамт Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ. Тус ирүүлсэн баримт бичгийн бүрдүүлэлт дутуу, шаардлага хангаагүй бол өргөдлийг хүлээн авахаас татгалзах үндэслэл болно;

2.2.2. өргөдөл гаргагч нь техник, эдийн засгийн урьдчилсан үндэслэлд доорх зүйлүүдийг тусгаж зохих тооцоог хийсэн байна:

- ерөнхий шаардлага;
- ачаа болон зорчигч урсгалын чиглэл, цаашдын хандлага;
- төмөр замын шугамын үндсэн шалгуур үзүүлэлтүүд;
- төмөр зам барих газар нутгийн гадаргуу, хөрсний бүтэц, байгаль, цаг агаарын нөхцөл;
- төмөр замын шугамын чиг, дэвсгэр зураг;
- хиймэл төхөөрөмжийн байршил, тоо;
- өртөө, зөрлөг, зүтгүүрийн болон вагон засвар, ашиглалтын депо, ачааны терминал, зэргийн байршил, тэдгээрийн хүчин чадал;
- хоорондын замын тээх, нэвтрүүлэх чадвар;
- галт тэрэгний хөдөлгөөн зохион байгуулалт, өртөөний сум, дохиоллын байгууламжийн удирдах, хянах техник хэрэгсэл;
- зорчигч болон ачаа тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааны технологи, техник тоноглол;
- хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, санхүүжүүлэх эх үүсвэр;
- эдийн засгийн үр ашгийн тооцоо;

- байгаль орчны ерөнхий үнэлгээ;
- барилга угсралтын ажлын хэмжээ, тооцоолсон өртөг, хүний нөөцийн хэрэгцээ;
- галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах шаардлага;
- холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу тухайн үйл ажиллагаатай холбогдолтойгоор сонсох ажиллагааг явуулсан байх.

2.2.3. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын шийдвэрээр томилогдсон ажлын хэсэг /цаашид “Комисс” гэх/ нь өргөдөл гаргагчийн ирүүлсэн баримт бичгийг холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандарт, норм нормативт нийцэж байгаа эсэхийг хянаж, шинээр баригдах төмөр замын суурь бүтэц, зохион байгуулалтын талаар техникийн дүгнэлт гаргана;

2.2.4. комиссын ажиллах журам, хуралдааны дэгийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална;

2.2.5. өргөдөл гаргагч нь шинээр барих төмөр замын суурь бүтцийг үйл ажиллагаа явуулж буй төмөр замын шугам, нийтийн хэрэглээний замтай холбох талаар тухайн төмөр замын шугам, нийтийн хэрэглээний зам эзэмшигчтэй зөвшилцсөн байна;

2.2.6. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлд заасны дагуу тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг хянаж дүгнэлт гаргаж, дүгнэлтийг Засгийн газарт хүргүүлнэ.

2.3. Төмөр замын суурь бүтцийн зураг төсөл боловсруулах, батлах:

2.3.1. төмөр замын зураг төсөл боловсруулах эрх бүхий байгууллага /цаашид “Зураг төслийн байгууллага” гэх/ өргөдөл гаргагчийн хүсэлт, ажлын зургийн техникийн даалгаврыг үндэслэн төмөр замын суурь бүтэц барих ажлын зураг төслийг боловсруулна;

2.3.2. өргөдөл гаргагч нь зураг төслийн байгууллагыг сонгох эрхтэй;

2.3.3. төмөр замын зураг төслийн байгууллага нь суурь бүтэц барих ажлын зураг төслийг Монгол Улсын хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандарт, норм нормативыг баримтлан боловсруулна;

2.3.4. зураг төслийг орон нутгийн төрийн захиргааны байгууллага, төмөр замын суурь бүтэц барих тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч, иргэн, шаардлагатай тохиолдолд /суурь бүтэц нь үерийн далан, бүх төрлийн шугам сүлжээ, нийтийн үйлчилгээний авто зам зэргийг огтлох, аюултай, цэргийн ачаа боловсруулах, хадгалах г.м./ эрх бүхий бусад байгууллагуудтай зөвшилцсөн байна;

2.3.5. өргөдөл гаргагч нь төмөр замын суурь бүтэц барих ажлын зураг төслийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар хянуулна;

2.3.6. ажлын зураг төслийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага ажлын 15 хоногийн дотор хянаж, төмөр замын суурь бүтэц барих барилга угсралтын ажлыг эхлүүлэх зөвшөөрөл олгох, эсхүл татгалзсан тухай шийдвэр гаргаж албан бичгээр мэдэгдэнэ;

2.3.7. төмөр замын суурь бүтцийн зураг төслийг гадаад орны зураг төслийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэх бол тухайн орны төмөр замын зураг төсөл хийх эрхийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар баталгаажуулсан байна;

2.3.8. шинэ төмөр замын суурь бүтцийг барьж, байгуулах зураг төсөлд зэрлэг ан амьтан, малыг чөлөөтэй нэвтрүүлэх гарц, гарам, хиймэл байгууламжийг барих тоо, норм хэмжээг тогтоон зураг төсөлд тусган боловсруулж, Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хянуулан, зөвлөмж авсан байна. Мөн шинэ төмөр замын суурь бүтцийг барьж, байгуулах зураг төсөлд авто зам болон бусад зам, талбайтай нэг шугам болон чиглэлд огтлолцохгүйгээр төлөвлөн төсөлсөн байна.

2.4. Төмөр замын суурь бүтцийн барилга угсралтын ажил гүйцэтгэх:

2.4.1. төмөр замын суурь бүтэц барих тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь энэхүү журмын 2.3.6-д заасан зөвшөөрлийн дагуу төмөр замын суурь бүтэц барих, эсхүл өргөтгөх, барилга угсралтын ажил /цаашид “Суурь бүтцийн барилгын ажил” гэх/-ыг эрх бүхий хуулийн этгээдээр гүйцэтгүүлнэ;

2.4.2. өргөдөл гаргагч нь тусгай зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээдийг сонгох үүрэгтэй;

2.4.3. төмөр замын суурь бүтэц барих ажлыг эхлүүлэх зөвшөөрөл олгогдоогүй үед барилга угсралтын ажил гүйцэтгэхгүй байхыг хатуу анхаарч ажиллана;

2.4.4. суурь бүтцийн барилгын ажлыг холбогдох хууль тогтоомж, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журам, үндэсний стандарт, норм нормативт нийцүүлэн гүйцэтгэнэ;

2.4.5. суурь бүтцийн барилгын ажлын явцын хяналтыг Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль, Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Барилгын тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомж, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журам, стандарт, норм нормативын дагуу хэрэгжүүлнэ;

2.4.6. төмөр замын суурь бүтэц барих тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь барилгын ажлыг бүрэн гүйцэтгэж дуусмагц гүйцэтгэлийн зураг төслийг эрх бүхий байгууллагаар гүйцэтгүүлсэн байна.

2.5. Төмөр замын суурь бүтцийг ажлын түр хөдөлгөөнд ашиглах:

2.5.1. төмөр замын суурь бүтцийг үргэлжлүүлэн барих явцдаа баригдсан төмөр замыг ул шороо, замын чигжээсийг тогтворжуулах ажлын түр хөдөлгөөнд /цаашид “ажлын түр хөдөлгөөн” гэх/ ашиглаж болно;

2.5.2. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дүгнэлт гаргаж төмөр замын суурь бүтцийг ажлын түр хөдөлгөөнд ашиглах эсэх шийдвэр гаргана;

2.5.3. комиссын бүрэлдэхүүнд суурь бүтцийн барилга угсралтын ажлын захиалагч, зураг төслийн байгууллага, гүйцэтгэгч байгууллага, холбогдож байгаа суурь бүтцийн төлөөлөл оролцоно;

2.5.4. суурь бүтцийг ажлын түр хөдөлгөөнд ашиглах тохиолдолд суурь бүтцийн техникийн байдал нь доорх шаардлагыг хангасан байна;

2.5.5. замын далан, сэтэрхийн налуулгыг тогтворжуулж, ус зайлуулах төхөөрөмж суурилуулсан байх, ул шороог төслийн төвшинд хүргэсэн байх;

2.5.6. хиймэл төхөөрөмж нь түр ашиглалтын хугацаанд энэ хэсгээр явах хөдлөх бүрэлдэхүүнийг тогтоосон хурдаар явуулах нөхцөлийг хангасан байх;

2.5.7. төмөр замын дээд бүтэц нь 20 см-ээс багагүй зузаантай чигжээсний үе дээр тавигдсан байх;

2.5.8. холбоо, дохиоллын байгууламж нь галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулахад мөн галт тэрэг болон өртөө хоорондын холбоо, дохиололд /өртөөнд сумын постын холбоонд/ ашиглах боломжтой байх.

2.6. Төмөр замын суурь бүтцийг ашиглалтад оруулах:

2.6.1. төмөр замын суурь бүтцийг байнгын ашиглалтад оруулахдаа энэ журам болон Барилгын ажлыг эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх, ашиглалтад оруулах дүрмийг баримтална;

2.6.2. өргөдөл гаргагч нь төмөр замын суурь бүтцийг хүлээлгэн өгөхдөө Монгол улсын хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандарт, норм нормативын шаардлагуудыг бүрэн хангасан байна;

2.6.3. төмөр замын суурь бүтцийг байнгын ашиглалтад оруулахдаа бүрэн болон барилга угсралтын зураг төслийн төлөвлөгөөний дагуу хэсэгчлэн хүлээн авч болох ба ажлын зураг төсөл нь өөрчлөгдсөн эсэхийг заавал шалгана;

2.6.4. төмөр замын суурь бүтцийн барилга угсралтын ажил дууссаны дараа

захиалагч нь барилга угсралтын ажил дууссан тухай гүйцэтгэгчийн албан ёсны мэдэгдлийн дагуу техникийн комисс томилон ажиллуулна;

2.6.5. техникийн комисс нь ашиглалтад оруулах эсэх тухай шийдвэр /дүгнэлт, акт/-ийг гаргахдаа доорх үзүүлэлтүүдийг харгалзан үзнэ:

- тухайн төмөр замын суурь бүтэц болон байгууламжуудын батлагдсан зураг төсөл болон түүнд оруулсан өөрчлөлтүүд нь зохих журмын дагуу хийгдсэн, энэхүү журамд заасан нөхцөл шаардлагыг хангаж буй эсэхэд дүн шинжилгээ өгөх;

- гүйцэтгэлийн зураг төсөл болон бусад гүйцэтгэлийн баримтуудад хийсэн дүн шинжилгээ;

- автоматжуулсан зам хэмжилтийн болон сэв шалгагчийн хэмжилтийн үр дүн, байгууламжуудын бүрэн хэмжээний ажиллагаа болон хэсэгчлэн туршсан байдлын хэмжилтийн үр дүн.

2.6.6. захиалагч нь техникийн комиссын шийдвэрийг үндэслэн улсын комисст хүлээлгэн өгөх хүсэлтийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ. Өргөдөлд Барилгын ажлыг эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх, ашиглалтад оруулах дүрэмд заасан бичиг баримтууд, мөн зураг төсөлд заасан ажлууд бүрэн хийгдсэн болон энэхүү журамд заасан шаардлагууд бүрэн хангагдаж байгаа тухай техникийн комиссын дүгнэлт, мөн бусад төрийн хяналтын байгууллагуудын дүгнэлт /галын, байгаль орчны, эрүүл ахуйн гэх мэт/-үүдийг хавсаргана;

2.6.7. улсын комисс нь техникийн комиссын илрүүлсэн зөрчлүүдийг арилгасан эсэхийг болон тухайн байгууламж нь ашиглалтад хүлээн авахад бэлэн эсэхийг заавал шалгах үүрэгтэй;

2.6.8. төмөр замын суурь бүтцийг ашиглалтад оруулах шийдвэрт тус комисст оролцсон бүх гишүүд гарын үсэг зурж баталгаажуулна;

2.6.9. улсын комиссын гишүүдээс өөрийн эрх мэдлийн хүрээнд тухайн байгууламжийг хүлээн авахтай холбоотойгоор гарын үсэг зурахаас татгалзсан тохиолдолд комиссын даргад илэрсэн зөрчил шалтгааныг мэдэгдэж дүрэм, журмын заалт зөрчигдсөн болохыг баримтжуулсан дүгнэлтийг танилцуулна;

2.6.10. улсын комиссын заасан хугацаанд тухайн зөрчлийг арилгаагүй бол тухайн байгууламжийг ашиглалтад хүлээн авахгүй;

2.6.11. гүйцэтгэлийн зураг хийгдээгүй төмөр замын суурь бүтцийг ашиглалтад оруулахгүй;

2.6.12. байгаль орчинд сөргөөр нөлөөлөх бодисын хаягдал цэвэрлэх байгууламж байхгүй, барилга барих үеийн хог хаягдал, ахуйн хог хаягдлыг зайлуулах, цэвэрлэх арга хэмжээ аваагүй, байгаль орчинд тавигдах шаардлагыг хангаагүй төмөр замын суурь бүтцийн байгууламжийг ашиглалтад хүлээн авахгүй;

2.6.13. байгаль орчинд хор нөлөө үзүүлж буйд хяналт тавих төхөөрөмжгүй, зураг төсөлд тусгагдсан байгаль орчны нөхөн сэргээлтийн ажлууд дутуу хийгдсэн болон огт хийгдээгүй, барилга угсралтын явцад хөрсний гэмтлийн нөхөн сэргээлт хийгээгүй, хүн амын аюулгүй байдлыг хангаагүй нөхцөлд төмөр замын суурь бүтцийг ашиглалтад хүлээж авахгүй;

2.6.14. төмөр замын суурь бүтцийн бүх байгууламжуудад Төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой зарим объект, үйл ажиллагаанд гэрчилгээ олгох журмын дагуу аюулгүй ажиллагааны гэрчилгээжүүлэлт хийсний дараа зохих журмын дагуу ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгоно.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМЫН АЮУЛТАЙ БҮС, ЗУРВАС ГАЗАР, АЮУЛГҮЙН БҮСЭД ДАГНАСАН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ЗАМ БАРИХ, ӨРГӨТГӨЛ ХИЙХ

3.1. Төмөр замын аюултай бүс, зурвас газар, аюулгүйн бүсэд дагнасан хэрэглээний зам /цаашид "салбар зам" гэх/ барих, өргөтгөл хийх гэж төмөр замын салбар зам барих

зөвшөөрөл олгох, зураг төсөл боловсруулах, батлах, барилга угсралтын ажил эхлүүлэх, ашиглалтад оруулах үйл ажиллагааг хэлнэ.

3.2. Төмөр замын салбар зам барих зөвшөөрөл олгох:

3.2.1. төмөр замын салбар зам барих, өргөтгөл хийх өргөдлийг энэхүү журмын хавсралтад заасан баримт бичгийн хамт өргөдөл гаргагч нь Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ;

3.2.2. дээрх заалт төмөр замын байгууллагад мөн адил хамаарна;

3.2.3. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь өргөдөл гаргагчийн өргөдөл, баримт бичгийг холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандарт, норм нормативт нийцэж байгаа эсэхийг хянаж, шийдвэрлэнэ;

3.2.4. төмөр замын салбар зам барих, өргөтгөл хийх асуудлаар дүгнэлт гаргах комиссыг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, суурь бүтэц эзэмшигчтэй зөвшилцөн томилно;

3.2.5. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь комиссыг ахлах ба түүний бүрэлдэхүүнд суурь бүтэц эзэмшигч байгууллага, иргэний төлөөллийг оролцуулж болно. Салбар замын зориулалт, байршлын онцлогийг харгалзан, комиссын бүрэлдэхүүнд мэргэжлийн бусад байгууллагууд, салбар зам эзэмшигч, өргөдөл гаргагчийн төлөөллийг оруулж болно;

3.2.6. комисс нь өргөдлийг хянах, судлах, дүгнэлт гаргах ажиллагааг төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа эрхлэгч, сэлгээний үйлчилгээ үзүүлэгч иргэн, байгууллагаас хараат бусаар бие даан хэрэгжүүлнэ;

3.2.7. комисс нь төмөр замын салбар зам барих, өргөтгөл хийх техникийн нөхцөлийг газар дээр нь судлан шалгаж дүгнэлт гаргана. Дүгнэлтэд дараах асуудлуудыг тусгасан байна:

- салбар зам барих болон өргөтгөлийн ажил нь холбогдох хууль, тогтоомж, дүрэм журам, үндэсний стандарт, норм нормативын шаардлагад нийцсэн эсэх;
- салбар замыг өртөө, зөрлөгийн замтай холбох боломж, зохистой чиглэл, хувилбар, дайран өнгөрөх салбар замуудын талаарх мэдээлэл;
- дохиолол, холбооны төхөөрөмжийг ашиглах боломж, хувилбар;
- салбар замд суурилуулах шаардлагатай байгууламж, тоног төхөөрөмж;
- төмөр замын суурь бүтцийн одоогийн хүчин чадал, өргөдөлд заасан тээвэрлэлтийн ажлыг гүйцэтгэх боломжтой эсэх, хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, шийдвэрлэх арга зам;
- байршил, ачаа боловсруулалт болон бусад онцлогоос хамаарч зайлшгүй хийх шаардлагатай нэмэлт ажил, байгууламж, технологийн талаарх санал;
- салбар зам, түүний өргөтгөл болон төмөр замын өртөө, зөрлөг, бусад салбар зам хоорондын харилцан ажиллагааны зарчим;
- галт тэрэгний хөдөлгөөн ба ачаа боловсруулалт, сэлгээний ажлын зохион байгуулалтын талаар тээвэрлэгч болон салбар зам эзэмшигч нарт өгөх зөвлөмж, санал, сэрэмжлүүлэг;
- холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу тухайн үйл ажиллагаатай холбогдолтойгоор сонсох ажиллагааг явуулсан байх;
- бусад асуудал.

3.2.8. салбар замын ачаа боловсруулалт, өргөдөлд заасан тээвэрлэлтийн ажлыг гүйцэтгэхийн тулд ашиглагдаж байгаа төмөр замын суурь бүтцийн болон холбогдох бусад замууд, бусдын эзэмшлийн төмөр замын байгууламжийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, технологийг өөрчлөн шинэчлэх шаардлагатай бол дүгнэлтэд энэ тухай тусгайлан заана.

3.2.9. энэхүү дүгнэлт нь төмөр замын салбар зам барих, өргөтгөл хийх ажлын зураг төсөл боловсруулах үндэслэл болно.

3.2.10. суурь бүтэц эзэмшигчийн зүгээс өөрийн хүчин чадал, техникийн боломжоос хамаарч салбар зам барих боломжгүй тухай дүгнэлт гарсан тохиолдолд барилгын ажлыг явуулах боломжгүй хэмээн үзэж, салбар зам барих зөвшөөрөл олгохгүй.

3.2.11. төмөр замын салбар зам барих, өргөтгөл хийх асуудлаар дүгнэлт гаргах комиссын техникийн нөхцөлийг газар дээр нь судлан шалгаж, гаргасан дүгнэлт нь нэг жил хүртэл хугацаанд хүчинтэй байна.

3.3. Салбар замын зураг төсөл боловсруулах:

3.3.1. төмөр замын зураг төсөл боловсруулах эрх бүхий байгууллага /цаашид “Зураг төслийн байгууллага” гэх/ энэхүү журмын 3.2.10-д заасан салбар зам барих, өргөтгөл шийдвэрийг үндэслэн төмөр замын салбар зам барих, өргөтгөл хийх ажлын зураг төслийг мөн өргөдөл гаргагчийн хүсэлтийг үндэслэн төмөр замын салбар замын гүйцэтгэлийн зураг төслийг тус тус боловсруулна;

3.3.2. өргөдөл гаргагч нь зураг төслийн байгууллагыг сонгох эрхтэй;

3.3.3. энэхүү журмын 3.2.9-т заасан ажлын нэмэлт зураг төсөл боловсруулахтай холбоотой зардлыг өргөдөл гаргагч хариуцна;

3.3.4. зураг төслийг Монгол улсын хууль тогтоомж, дүрэм журам, үндэсний стандарт, норм норматив болон бусад холбогдох эрх зүйн актад нийцүүлэн боловсруулна;

3.3.5. зураг төслийг суурь бүтэц эзэмшигч байгууллага, иргэнтэй болон шаардлагатай тохиолдол /салбар зам нь үерийн далан, бүх төрлийн шугам сүлжээ, нийтийн үйлчилгээний авто зам зэргийг огтлох, аюултай, цэргийн ачаа боловсруулах, хадгалах г.м./-д эрх бүхий бусад байгууллагуудтай зөвшилцсөн байна;

3.3.6. өргөдөл гаргагч нь төмөр замын салбар зам барих, өргөтгөл хийх ажлын зураг төслийг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар хянуулна;

3.3.7. ажлын зураг төслийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага ажлын 5 /тав/ хоногийн дотор хянаж, салбар зам барих, өргөтгөл хийх барилга угсралтын ажлыг эхлүүлэх зөвшөөрөл олгох эсэх тухай шийдвэр гаргана. Барилга угсралтын ажлыг эхлүүлэхээс татгалзсан бол үндэслэлийг тодорхой заана;

3.3.8. энэхүү журмын 3.3.7-д заасны дагуу олгосон зөвшөөрлийг үндэслэн төмөр замын салбар зам барих, өргөтгөл хийх барилга угсралтын ажлыг эхлүүлнэ;

3.3.9. төмөр замын салбар замын гүйцэтгэлийн зураг төсөл нь салбар замыг гэрчилгээжүүлэх үндэслэл болно.

3.4. Салбар зам барих, өргөтгөл ажил гүйцэтгэх:

3.4.1. төмөр замын салбар зам барих эрх бүхий байгууллага /цаашид “Барилгын байгууллага” гэх/ нь энэхүү журмын 3.3.7-д заасан зөвшөөрлийн дагуу төмөр замын салбар зам барих, эсхүл өргөтгөл барилга угсралтын ажил /цаашид “Барилгын ажил” гэх/-ыг гүйцэтгэнэ;

3.4.2. салбар зам барих, өргөтгөл ажлыг эхлүүлэх зөвшөөрөл олгогдоогүй үед барилгын ажил гүйцэтгэхгүй;

3.4.3. өргөдөл гаргагч барилгын байгууллагыг сонгох эрхтэй;

3.4.4. барилгын ажлыг холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандарт, норм нормативт нийцүүлэн гүйцэтгэнэ;

3.4.5. барилгын ажлын явцын хяналтыг Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль, Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Барилгын тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомж, стандарт, норм нормативын дагуу төрийн захиргааны байгууллага хэрэгжүүлнэ;

3.4.6. өргөдөл гаргагч барилгын ажлыг бүрэн гүйцэтгэж дуусмагц салбар замын гүйцэтгэлийн зураг төслийг эрх бүхий байгууллагаар гүйцэтгүүлсэн байна.

3.5. Салбар замыг ашиглалтад оруулах:

3.5.1. өргөдөл гаргагч салбар замыг ашиглалтад оруулах хүсэлт /цаашид “хүсэлт” гэх/ гаргахын өмнө салбар зам барих, өргөтгөлийн ажлын барилга угсралтын ажлын гүйцэтгэлд захиалагчийн хяналт, шалгалт хийж, илэрсэн зөрчлийг арилгуулсан байна;

3.5.2. хүсэлтийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргана. Хүсэлтэд төмөр замын салбар замын гүйцэтгэлийн зураг, барилгын ажлын гүйцэтгэлд шалгалт хийсэн болон шалгалтаар илэрсэн зөрчлийг арилгуулсан баримтыг хавсаргасан байна;

3.5.3. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь хүсэлтийг хянан шийдвэрлэх ажлыг хуанлийн 14 хоногийн дотор шийдвэрлэнэ;

3.5.4. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага төмөр замын салбар замыг байнгын ашиглалтад оруулах дүгнэлт гаргах техникийн комисс томилно;

3.5.5. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага комиссыг ахлах ба түүний бүрэлдэхүүнд суурь бүтэц эзэмшигч, ашиглагч байгууллага, иргэн, барилгын, зам засварын байгууллага, салбар замд үйлчлэх тээвэрлэгчийн төлөөллийг хамруулсан байна. Салбар замын зориулалт, байршлын онцлогийг харгалзан, ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд мэргэжлийн бусад байгууллагууд, салбар зам эзэмшигч, өргөдөл гаргагчийн төлөөллийг оруулж болно;

3.5.6. комиссын унааны болон үдийн хоолны зардлыг өргөдөл гаргагч хариуцна;

3.5.7. Комисс нь салбар замыг ашиглалтад оруулахдаа энэхүү журам болон төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журам, үндэсний стандартад заасны дагуу газар дээр нь шалгаж, дүгнэлт гаргана. Дүгнэлтэд дараах асуудлыг тусгасан байна:

- салбар зам, түүнд суурилуулсан төхөөрөмж, байгууламж, машин механизм холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандарт, норм нормативын шаардлагад нийцэж байгаа эсэх;

- барилгын ажлыг ажлын зургийн дагуу гүйцэтгэсэн эсэх, өөрчилсөн бол шалтгаан, зөв оновчтой хэрэгжүүлсэн эсэх;

- салбар замын гүйцэтгэлийн зураг нь бодит байдалтай нийцэж байгаа эсэх;

- салбар зам нь галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангаж байгаа эсэх;

- салбар зам нь ачаа боловсруулалт, хадгалалт, ачааны бүрэн бүтэн байдлын шаардлагыг хангаж байгаа эсэх;

- салбар зам нь хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны шаардлагад нийцэж буй эсэх;

- галт тэрэгний хөдөлгөөн, ачаа боловсруулалт, сэлгээний ажлуудын зохион байгуулалт, өртөө, зөрлөг, ачааны терминал, бусад салбар зам хоорондын харилцан ажиллагааны технологи;

- зөвлөмж, санал, сэрэмжлүүлэг;

- бусад асуудал.

3.5.8. гүйцэтгэлийн зураг хийгдээгүй төмөр замын салбар замыг ашиглалтад оруулахгүй;

3.5.9. комисс нь салбар замыг байнгын ашиглалтад оруулах дүгнэлтийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, өргөдөл гаргагчид тус тус хүргүүлнэ. Салбар замыг ашиглалтад оруулахад шаардлагатай нэмэлт ажил, арилгах зөрчлийг дүгнэлтэд тусгасан бол өргөдөл гаргагч холбогдох арга хэмжээ авч, хэрэгжилтийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлагнана;

3.5.10. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь комиссын дүгнэлт, өргөдөл гаргагчийн тайланг үндэслэн салбар замыг ашиглалтад хүлээн авах эсэх талаар шийдвэр гаргана;

3.5.11. дээрх шийдвэрийг үндэслэн салбар замд тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой объектын гэрчилгээ олгоно.

3.6. Салбар замыг ашиглах:

3.6.1. төмөр замын зам засвар, арчлалтын үйл ажиллагаа эрхлэх эрх бүхий байгууллага /цаашид “Зам засварын байгууллага” гэх/ нь энэхүү журмын 3.4.6-д заасан төмөр замын салбар замын гүйцэтгэлийн зураг төслийг үндэслэн салбар замын байнгын засвар арчлалт, өдөр тутмын хяналтыг хариуцан гүйцэтгэнэ;

3.6.2. өргөдөл гаргагч нь зам засвар арчлалтын байгууллагыг сонгох эрхтэй ба салбар зам засвар, арчлалтын гэрээ байгуулна;

3.6.3. төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх бүхий байгууллага /цаашид “Тээвэрлэгч” гэх/ салбар замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой объектын гэрчилгээг үндэслэн тус замд вагон тавих-татах үйлчилгээ /цаашид “сэлгээний үйлчилгээ” гэх/-г гэрээний үндсэн дээр үзүүлнэ;

3.6.4. төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой зарим объект, үйл ажиллагаанд гэрчилгээ олгох журмын дагуу тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой объектын гэрчилгээ олгогдоогүй салбар замд сэлгээний үйлчилгээ, үйл ажиллагаа хийгдэхгүй;

3.6.5. өргөдөл гаргагч тээвэрлэгчийг сонгох эрхтэй;

3.6.6. салбар замын өдөр тутмын ашиглалтын үйл ажиллагааны аюулгүй байдал, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаанд өргөдөл гаргагч, зам засварын байгууллага, тээвэрлэгч нар хяналт тавина;

3.6.7. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь салбар замын ашиглалтын үйл ажиллагааг түдгэлзүүлэх, зогсоох асуудлыг холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандарт, норм нормативын дагуу шийдвэрлэнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМЫН ЗУРВАС ГАЗАР, АЮУЛГҮЙН БҮСЭД БУСАД ОБЪЕКТ БАЙРЛУУЛАХ, ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ЯВУУЛАХ

4.1. Төмөр замын зурвас газар, аюулгүйн бүсэд бусад объект байрлуулах гэж төмөр замын ашиглалтын үйл ажиллагаатай холбоогүй барилга байгууламж барих зөвшөөрөл олгох, зураг төсөл боловсруулах, батлах, барилга угсралтын ажил эхлүүлэх, ашиглалтад оруулах үйл ажиллагааг хэлнэ.

4.2. Төмөр замын зурвас газар, аюултай бүсэд бусад объект байрлуулахдаа Төмөр замын зурвас газрын болон аюулгүйн бүсийн дэглэмийг мөрдлөг болгоно.

4.3. Төмөр замын аюулгүйн бүсэд бусад объект байрлуулахад зөвшөөрөл олгох:

4.3.1. төмөр замын аюулгүйн бүсийн орчим барилга байгууламж барих, өргөтгөл хийх өргөдлийг энэхүү журмын хавсралтад заасан баримт бичгийн хамт өргөдөл гаргагч нь Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ;

4.3.2. дээрх заалт төмөр замын байгууллагад мөн адил хамаарна;

4.3.3. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь өргөдөл гаргагчийн өргөдөл, баримт бичгийг холбогдох хууль тогтоомж, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журам, үндэсний стандарт, норм нормативт нийцэж байгаа эсэхийг хянаж, Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хуулийн дагуу шийдвэрлэнэ;

4.3.4. барилга байгууламж барих, өргөтгөл хийх асуудлаар дүгнэлт гаргах комиссыг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага томилно;

4.3.5. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь комиссыг ахлах ба түүний бүрэлдэхүүнд өргөдөл гаргагч, суурь бүтэц

эзэмшигч байгууллага, иргэний төлөөллийг хамруулсан байна. Барилга, байгууламжийн зориулалт, байршлын онцлогийг харгалзан, ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд мэргэжлийн бусад байгууллагууд, салбар зам эзэмшигч, өргөдөл гаргагчийн төлөөллийг оруулж болно;

4.3.6. комисс нь өргөдлийг хянах, дүгнэлт гаргах ажиллагааг төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа эрхлэгч, сэлгээний үйлчилгээ үзүүлэгч иргэн, байгууллагаас хараат бусаар бие даан хэрэгжүүлнэ;

4.3.7. комиссын үйл ажиллагааны зардлыг өргөдөл гаргагч хариуцна;

4.3.8. барилга байгууламж барих өргөдөлд дараах зүйлүүдийг хавсаргана:
барилгын ажлын төлөвлөгөө, төсөл;

- барилгын үерийн ус зайлуулах зураг төслийг төмөр замын суурь бүтцийн байгууламжийн үерийн ус зайлуулах системтэй уялдуулсан байх;
- магадлан шалгалт хийгдсэн зөвшөөрөл бүхий зураг төсөлтэй байх;
- зураг төслийн бичиг баримтын бусад хавсралт материалууд;
- байр зүйн зураг;
- холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу тухайн үйл ажиллагаатай холбогдолтойгоор сонсох ажиллагааг явуулсан байх.

4.4. Барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах:

4.4.1. энэ хэсэгт төмөр замын аюулгүйн бүсэд баригдах барилгын зураг төслийн нөхцөл, шаардлага, гүйцэтгэх үйл явцыг тодорхойлно;

4.4.2. төмөр замын аюулгүйн бүсэд баригдах барилга байгууламжийн зураг төслийг холбогдох хууль тогтоомж, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журам, үндэсний стандарт, норм нормативын дагуу гүйцэтгэнэ;

4.4.3. зураг төсөлд Барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, зөвшилцөх, магадлал хийх дүрмийн дагуу магадлан шинжилгээ хийлгэсэн байна;

4.4.4. зураг төсөл нь доорх нөхцөл шаардлагыг хангасан байна;

- зураг төслийн хуудас бүр дээр хариуцсан инженерээр хянуулж гарын үсэг зуруулсан байна /цахим зураг төсөлд мөн адил хамаарна/;
- зураг төслийг 1:100, 1:200, 1:250-ын масштабтай гүйцэтгэнэ. Мөн барилга барих талбайг оруулаагүй хэсгийг 1:500-н масштабтай гүйцэтгэж болно.

4.4.5. зураг төслийн дэвсгэр хэсэгт доорх зүйлийг байрлуулна:

- зураг төслийн масштаб;
- төмөр замын суурь бүтцийн байгууламж хүртэл зай, хил;
- төмөр замын аюултай бүс, зурвас газар, аюулгүйн бүсийн хил хязгаараас ямар зайд байрлаж байгаа байдал;
- барилгын суурийн хэсгийн зураглал.

4.4.6. зураг төслийн хөндлөн дагуу огтлолын /барилгын өндрийг үзүүлсэн/хэсэгт доорх зүйлсийг байрлуулна:

- зураг төслийн масштаб;
- баригдах байгууламжийн өндрийн хязгаар;
- төмөр замын суурь бүтцийн байгууламжаас шинээр баригдах барилга байгууламж хоорондох өндрийн хамгийн бага зай;
- төмөр замын аюултай бүс, зурвас газар, аюулгүйн бүсийн хил хязгаараас ямар зайд байрлаж байгаа байдал.

4.5. Барилга байгууламж барих, өргөтгөх барилга угсралтын ажил гүйцэтгэх:

4.5.1. барилга байгууламж барих, өргөтгөл хийх өргөдөл гаргагч нь Барилгын ажлыг эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх, ашиглалтад оруулах дүрэмд заасны дагуу харьяалах хяналтын байгууллагад гаргаж, Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар хянуулна;

4.5.2. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага газар дээр нь доорх асуудлуудыг судлан шалгаж дүгнэлт гаргана;

- барилга байгууламжийн ажлын зураг, төлөвлөгөө;
- зөвшилцсөн хот байгуулалтын баримт бичиг;
- инженерийн тооцоо;
- ашиглах багаж хэрэгслийн тодорхойлолт, технологийн үйл ажиллагаа;
- ажлын явцын дараалал;
- гэнэтийн нөхцөл үүссэн үед авах арга хэмжээ;
- байр зүйн зургийн урьдчилсан нөхцөл;
- батлагдсан байр зүйн зураг;
- батлагдсан загварын дагуу материал.

4.5.3. шинээр баригдах барилга байгууламж нь төмөр замын суурь бүтцийн хийц болон тээврийн үйл ажиллагаанд сөргөөр нөлөөлөхөөр бол өргөдөл гаргагчид энэ тухай шийдвэрийг бичгээр мэдэгдэнэ.

4.6. Барилга байгууламжийн батлагдсан зураг төсөлд өөрчлөлт оруулах:

4.6.1. барилга байгууламжийн батлагдсан төлөвлөгөө, зураг төсөлд өөрчлөлт оруулахад доор дурдсан нэмэлт материалыг ирүүлнэ:

- нэмэлт зураг төслийн ажлын зураг;
- инженерийн ажлын төлөвлөгөө.

4.6.2. нэмэлт зураг төсөлд өөрөөр заагаагүй бол батлагдсан төлөвлөгөөнд өөрчлөлт оруулах саналд барилгын ажлыг гүйцэтгэгчийг дахин сонгохгүй.

4.7. Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах:

4.7.1. өргөдөл гаргагч барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулахдаа Барилгын ажлыг эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх, ашиглалтад оруулах дүрмийг мөрдөх ба Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад доорх баримт бичгийг хавсарган өргөдөл ирүүлнэ;

4.7.2. барилгын суурь, барилга байгууламжийн хийцийн гүйцэтгэлийн зураг төсөл /мэргэшсэн инженерээр баталгаажуулсан байх/;

- цахилгаан болон механикийн эд ангиудын гүйцэтгэлийн зураг төслийг хамаарах мэргэшсэн инженерээр баталгаажуулсан байх /төмөр замын суурь бүтцийн хил хязгаар дахь төлөвлөлтөд хамаарах хэсгийг/;

- төмөр замын суурь бүтцийн далангийн хөндлөн огтлол /хамгаалалтын бүс хилийг дуустал/;

- төмөр замын суурь бүтцийн сэтэрхийтэй хөндлөн огтлол /хамгаалалтын бүс хилийг дуустал/;

- гүүрэн дээрх төмөр замын хөндлөн огтлол /хамгаалалтын бүс хилийг дуустал/;

- хөдлөх бүрэлдэхүүний оврын зураг;

- судалгааны ажлын төгсгөлийн тайлан.

4.7.3. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь хүсэлтийг хянан шийдвэрлэх ажлыг дараах байдлаар зохион байгуулж, хуанлийн 14 хоногийн дотор шийдвэрлэнэ;

4.7.4. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь комисс томилно;

4.7.5. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь комиссыг ахлах ба түүний бүрэлдэхүүнд өргөдөл гаргагч, суурь бүтэц эзэмшигч, иргэн, барилгын гүйцэтгэгч байгууллагын төлөөллийг хамруулсан байна. Барилгын байгууламжийн ажлын зориулалт, байршлын онцлогийг харгалзан, ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд мэргэжлийн бусад байгууллагууд, салбар зам эзэмшигч, өргөдөл гаргагчийн төлөөллийг оруулж болно;

4.7.6. комиссын үйл ажиллагааны зардлыг өргөдөл гаргагч хариуцна;

4.7.7. комисс нь тухайн барилга байгууламж нь төмөр замын суурь бүтцэд нөлөөлөх байдлын дүгнэлт гаргана. Дүгнэлтэд дараах асуудлыг тусгасан байна:

- барилга байгууламж, түүний хийц загвар, суурилуулсан төхөөрөмж, байгууламж, машин механизм холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандарт, норм нормативын шаардлагад нийцэж байгаа эсэх;
- барилгын ажлыг ажлын зургийн дагуу гүйцэтгэсэн эсэх, өөрчилсөн бол шалтгаан, зөв оновчтой хэрэгжүүлсэн эсэх;
- барилга байгууламжийн гүйцэтгэлийн зураг нь бодит байдалтай нийцэж байгаа эсэх;
- барилга байгууламжнь галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангаж байгаа эсэх.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМЫН АЮУЛТАЙ БҮС, ЗУРВАС ГАЗАР АЮУЛГҮЙН БҮСЭД ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ЯВУУЛАХ

5.1. Төмөр замын аюултай бүс, зурвас газарт төмөр замын байгууллага, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам, талбай эзэмшигчид нь тээврийн технологийн зориулалттай ажил, үйлчилгээг Төмөр замын техник ашиглалтын журмын шаардлагын дагуу гүйцэтгэнэ.

5.2. Төмөр замын тээврийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдийг төмөр замын аюултай бүс дотор ажил үйлчилгээ эрхлэхгүй.

5.3. Төмөр замын зурвас газар аюулгүйн бүсэд байрлах төмөр замын өртөө, буудлын орчинд зорчигч үйлчилгээний зориулалтын шуудан, телефон холбоо, ном хэвлэл, бэлэг дурсгал, хүнсний бараа үйлчилгээний газар, цэгүүд ажиллаж болно.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

ХЯНАЛТ, ХАРИУЦЛАГА

6.1. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зам, тээврийн хяналт хариуцсан нэгж, мөн төмөр замын байгууллагууд болон тэдгээрийн салбар, нэгжийн удирдлага, дотоод хяналтын нэгж хяналт тавина.

6.2. Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль эсхүл Эрүүгийн хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---oOo---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замын аюултай бүс,
төмөр замын зурвас газар, аюулгүйн бүсэд төмөр
замын болон бусад объект байрлуулах, үйлдвэрлэл,
үйлчилгээ явуулах, нэвтрэх журмын хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМЫН САЛБАР ЗАМ БАРИХ, ӨРГӨТГӨХ ТУХАЙ ӨРГӨДӨЛ, БАРИМТ БИЧИГ

1.Өргөдөл гаргагчийн талаарх мэдээлэл:

-Өргөдөл эсхүл албан бичиг;

-Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ буюу иргэний үнэмлэхийн хуулбар, эх хувийн хамт;

-Оршин суугаа хаяг, утасны дугаар, шуудангийн хаяг;

-Сонсох ажиллагааг явуулсан байх.

2. Салбар замын талаарх мэдээлэл:

- Салбар замын чиг, байршлын бүдүүвч тойм зураг;

- Салбар замын замуудын тоо, багтаамж, төхөөрөмж байгууламж, техник хэрэгсэл;

- Салбар замын ачаа боловсруулах хүчин чадал;
 - Салбар замын газрын ашиглалт, эзэмшлийн талаарх баримт бичиг.
3. Тээвэрлэлтийн талаарх мэдээлэл:
- Салбар замын зориулалт, үйлчилгээний ба ачааны нэр, төрөл;
 - Ажил үйлчилгээний тойм хэмжээ /дамжуулах буюу боловсруулах вагон, ачаа/.

---оОо---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын арвангурвдугаар хавсралт*

МОНГОЛ УЛСЫН ХИЛЭЭР НЭВТЭРЧ БУЙ ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙ БҮРТГЭЛ ХӨТЛӨХ, ХҮЛЭЭЛЦЭХ ЖУРАМ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү журмын зорилго нь Монгол Улсын хилээр нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүний бүртгэл хөтлөх, хүлээлцэх /цаашид “хөдлөх бүрэлдэхүүний бүртгэл хөтлөх, хүлээлцэх” гэх/-тэй холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Хөдлөх бүрэлдэхүүний бүртгэл хөтлөх, хүлээлцэх үйл ажиллагаанд үнэн зөв, шуурхай, ил тод байх, хууль тогтоомжийг сахин мөрдөх зарчмыг баримтална.

1.3. Энэхүү журмыг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллага, төмөр замын суурь бүтэц эзэмшигч, хөдлөх бүрэлдэхүүн эзэмшигч, төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч иргэн, хуулийн этгээд дагаж мөрдөнө.

1.4. Хөдлөх бүрэлдэхүүнд бүртгэл хөтөлж, хүлээлцэн нэвтрүүлэх ажилтан нь Монгол Улсын хууль тогтоомж, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, энэхүү журмыг дагаж мөрдөж ажиллана.

1.5. Монгол Улсын төмөр замын тээвэрт ашиглагдах хөдлөх бүрэлдэхүүнийг Төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллагаас баталсан журмаар зохицуулна.

1.6. Энэхүү журамд хэрэглэх нэр томьёо, тодорхойлолтыг Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль, Төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, үндэсний стандартад заасан утгаар ойлгож хэрэглэнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХИЛЭЭР НЭВТЭРЧ БУЙ ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙГ ХҮЛЭЭЛЦЭХЭД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

2.1. Монгол Улсын хилээр нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүнийг хүлээлцэхэд дараах Олон улсын гэрээ, хэлэлцээр болон хууль тогтоомж, дүрэм, протоколын заалтыг баримтална:

2.1.1. төмөр замуудын хамтын ажиллагааны байгууллагын “Олон улсын ачааны харилцааны хэлэлцээр”;

2.1.2. төмөр замуудын хамтын ажиллагааны байгууллагын “Олон улсын зорчигчийн харилцааны хэлэлцээр”;

2.1.3. төмөр замуудын хамтын ажиллагааны байгууллагын “Олон улсын харилцааны зорчигчийн вагон эдэлгээний дүрэм”;

2.1.4. төмөр замуудын хамтын ажиллагааны байгууллагын “Олон улсын харилцааны ачааны вагон эдэлгээний дүрэм”;

2.1.5. төмөр замуудын хамтын ажиллагааны байгууллагын “Олон улсын зорчигчийн галт тэрэгний зурмаг тохирох хурал”-ын протокол;

2.1.6. Монгол-Оросын хилийн төмөр замын хамтарсан комиссын зөвлөгөөний протокол;

2.1.7. Монгол-Хятадын хилийн төмөр замын хамтарсан комиссын зөвлөгөөний протокол;

2.1.8. Монгол Улс, ОХУ, БНХАУ-ын төмөр замуудын төлөөлөгчдийн зөвлөгөөний протокол;

2.1.9. Монгол Улсын хилийн төмөр замын өртөөгөөр тусгай зориулалтын, олон голт, хүнд даацын, хортой аюултай ачаа тээвэрлэх дүрэм;

2.1.10. төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам;

2.1.11. төмөр замаар аюултай ачаа тээвэрлэх, ачиж буулгах, хадгалах журам;

2.1.12. төмөр замаар ачаа тээвэрлэх журам;

2.1.13. зорчигчийн галт тэрэг дамжуулах технологийн процесс;

2.1.14. хилийн төмөр замын өртөөний нэгдсэн технологийн процесс;

2.1.15. хилийн төмөр замын өртөөнд вагонд үзлэг, шалгалт, техникийн үйлчилгээ хийх технологийн процесс;

2.1.16. төмөр замын тээврийн салбарт нийтээр дагаж мөрдөхөөр тогтоосон бусад дүрэм, журам.

2.2. Энэхүү журмын 1.3-т заасан иргэн, хуулийн этгээд нь Монгол Улсын төмөр замын хилээр нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүний бүртгэл хөтлөх, хүлээлцэх ажиллагаанд оролцоходоо Олон улсын төмөр замын гэрээ, хэлэлцээр, Төмөр замын тээврийн тухай хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан эрх зүйн баримт бичиг, үндэсний стандарт Монгол Улсын хил, гаалийн байгууллагын холбогдох эрх зүйн акт, хилийн төмөр замын өртөөний технологийн горим зэргийг өмчийн төрөл, хэлбэр харгалзахгүйгээр мөрдөж ажиллана.

2.3. Хөдлөх бүрэлдэхүүний бүртгэл хөтлөх, хүлээлцэх ажиллагааг тухайн суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүн эзэмшигч нар харилцан зөвшилцөн зохион байгуулж, Монгол Улсын хилийн боомт болон хилийн өртөөнд гүйцэтгэнэ.

2.4. Хөдлөх бүрэлдэхүүний бүртгэл хөтлөх, хүлээлцэх үйл ажиллагаанд дараах хуулийг дагаж мөрдөнө:

2.4.1. Төмөр замын тээврийн тухай хууль;

2.4.2. Монгол Улсын хилийн тухай хууль;

2.4.3. Захиргааны ерөнхий хууль;

2.4.4 Зөрчлийн тухай хууль.

2.5. Монгол Улсын хилээр нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүнийг хүлээлцэхэд дараах стандартын шаардлагыг баримтална:

2.5.1. MNS 5877:2008 “Гол замын ба сэлгээний илчит тэрэгний ялгаруулах хорт бодис болон ажилласан хийн утаажилт. Норм хэмжээ ба тодорхойлох арга”;

2.5.2. MNS 6039:2009 “Илчит тэрэгний техникийн ерөнхий шаардлага”;

2.5.3. MNS 6143:2010 “1520 мм-ийн царигтай Төмөр замын ачааны вагоны хоёр голт тэргэнцэр техникийн ерөнхий шаардлага”;

2.5.4. MNS 6229:2010 “1520 мм-ийн царигтай Төмөр зам. Техникийн ерөнхий шаардлага”;

2.5.5. MNS 6276:2011 “Төмөр замын ачааны вагон. Техникийн ерөнхий шаардлага”;

2.5.6. MNS 5876:2012 “Төмөр замын зорчигч тээврийн үйлчилгээ. Зорчигчийн галт тэрэг, вагоны үйлчилгээнд тавих ерөнхий шаардлага”;

2.5.7. MNS 6312:2012 “Төмөр замын зорчигчийн вагон. Техникийн ерөнхий шаардлага”;

2.5.8. MNS 3084:2013 “Ачилт буулгалт ба сэлгээний ажлын үед вагоны бүрэн бүтэн байдлыг хангах ерөнхий шаардлага”;

2.5.9. MNS 5833:2014 “Төмөр замд барилга байгууламжийн ойртолтын болон хөдлөх бүрэлдэхүүний овор хэмжээ”;

2.5.10. MNS 6500:2015 “Төмөр замын зорчигчийн вагоны техникийн нөөцийн үнэлгээ. Ерөнхий шаардлага.”;

2.5.11. MNS EN 15273-1,2,3:2016 “Төмөр замын хэрэглээ. Овор. Суурь бүтэц ба хөдлөх бүрэлдэхүүний ерөнхий-нийтлэг дүрэм”;

2.5.12. MNS 6466:2016 “Вагоны техникийн үзлэг, үйлчилгээ, засвар. Ерөнхий шаардлага”;

2.5.13. MNS 6630-1,2,3,4:2016 “Хөдлөх бүрэлдэхүүний дугаарлалт Төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүний дугаарлалтад тавих шаардлага.”

2.6. Монгол Улсын хилийн төмөр замын өртөө нь хөдлөх бүрэлдэхүүнд техникийн болон хил, гаалийн үзлэг, шалгалт хийх нөхцөлөөр бүрэн хангагдсан байна.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХИЛЭЭР НЭВТЭРЧ БУЙ ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНД ТАВИГДАХ ТЕХНИКИЙН ШААРДЛАГА

3.1. Монгол Улсын хилээр нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүн нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

3.1.1. хөдлөх бүрэлдэхүүнийг бүртгэн хүлээлцэх баримт бичиг нь энэхүү журмын 2.1, 2.4, 2.5-д заасан шаардлагыг хангасан байх;

3.1.2. шинээр худалдан авах болон түрээслэх хөдлөх бүрэлдэхүүн нь техникийн байдлыг тодорхойлох техникийн баримт бичиг /гэрчилгээ/-тэй байх;

3.1.3. Монгол Улсын хилээр анх удаа оруулж ирэх хөдлөх бүрэлдэхүүн нь шинэ эсвэл ашиглалтын хугацаа нь үйлдвэрлэгчээс тогтоосон хугацааны 1/3 /гуравны нэг/-ээс хэтрэхгүй байна. Уг хугацаанаас хэтрэхгүй ашигласан хөдлөх бүрэлдэхүүнийг оруулж ирэхдээ эрх бүхий байгууллагаар засвар, оношилгоо хийлгэсэн байх, мөн техникийн бүрэн бүтэн байдал, хөдлөх бүрэлдэхүүний аюулгүй байдлыг хангаж байгааг нотолсон баримт бичгийг тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллага нь бүрдүүлсэн байна.

3.1.4. суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн суурь бүтэц дээр явах хөдлөх бүрэлдэхүүний хөдөлгөөний аюулгүй болон техникийн бүрэн бүтэн байдлыг хариуцан ажиллана.

3.2. Монгол Улсын хилээр шинээр оруулан ирж, төмөр замын тээвэрт ашиглах хөдлөх бүрэлдэхүүний техникийн нөхцөл, шаардлага, дугаарлалт, тэмдэг тэмдэглэгээ нь энэхүү журамд заасан хөдлөх бүрэлдэхүүнийг бүртгэн, хүлээлцэхэд мөрдөх баримт бичгийн шаардлагыг хангасан байна.

3.3. Энэхүү журам болон төмөр замын техник ашиглалтын журмын шаардлагыг хангаагүй хөдлөх бүрэлдэхүүнийг Монгол Улсын төмөр замын тээврийн хөдөлгөөнд оролцуулахгүй байна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХИЛЭЭР ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮН НЭВТРҮҮЛЭХ, БҮРТГЭЛ ХӨТЛӨХӨД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

4.1. Иргэн, хуулийн этгээд нь шинээр худалдан авах, түрээслэх хөдлөх бүрэлдэхүүний талаарх дараах мэдээллийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэхээс 14-н хоногийн өмнө Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллагад /баримт бичгийг/ ирүүлсэн байна:

4.1.1. хөдлөх бүрэлдэхүүн шинээр худалдан авах, түрээслэх иргэн, хуулийн этгээдийн дүгнэлт гаргуулах тухай албан хүсэлт;

4.1.2. хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар, төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүний операторын үйл ажиллагаа эрхлэх гэрчилгээний хуулбар;

4.1.3. хөдлөх бүрэлдэхүүний төрөл, хийц, бүдүүвч, овор болон гэрэл зураг, үйлдвэрлэгчээс тогтоосон техникийн үзүүлэлт, ашиглах нөхцөл, шаардлагыг тодорхойлсон баримт бичиг;

4.1.4. хөдлөх бүрэлдэхүүнд засвар, оношилгоо үйлчилгээ хийгдсэн байдлыг тодорхойлсон баримт бичиг, техникийн байдлын талаарх дүгнэлт, гэрчилгээ;

4.1.5. худалдан авах болон түрээслэхтэй холбоотой гэрээний хуулбар;

4.1.6. хөдлөх бүрэлдэхүүнийг шинээр худалдан авах, түрээслэх, ашиглах иргэн, хуулийн этгээд нь Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллага, суурь бүтэц эзэмшигч болон техникийн үзлэг, оношилгоо, техникийн үйлчилгээ, засвар хариуцан гүйцэтгэх байгууллагаас зөвлөгөө авч болно. Мөн суурь бүтэц, салбар зам эзэмшигч байгууллагатай хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан байна.

4.2. Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллага нь иргэн, хуулийн этгээдээс ирүүлсэн баримт бичиг, холбогдох мэдээлэл, тээвэрлэгчийн саналыг үндэслэн ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг томилон ажиллуулж, хөдлөх бүрэлдэхүүний техникийн болон хөдөлгөөний аюулгүй байдалтай холбоотой төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журам, үндэсний стандарт, шаардлагад нийцэж байгаа эсэхэд дүгнэлт гаргана.

4.3. Дүгнэлтийг ажлын хэсгийн олонхийн саналаар шийдвэрлэх бөгөөд эсрэг саналтай гишүүд энэ тухайгаа дүгнэлтэд тусгаж, гарын үсэг зурсан байна. Дүгнэлтэд заагдсан шийдвэр нь хөдлөх бүрэлдэхүүнийг Монгол Улсын төмөр замын тээвэрт ашиглах эсэхийн үндэслэл болно.

4.4. Шинээр худалдан авсан болон түрээсээр ашиглах хөдлөх бүрэлдэхүүнийг өмчлөгч, эзэмшигч иргэн, хуулийн этгээд нь Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллагад Монгол Улсын хилээр нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүний талаарх шаардлагатай мэдээлэл, баримт бичгийг цахим хэлбэрээр болон албан бичгээр гарган өгч, төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүний мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгүүлсэн байна.

4.5. Суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүн эзэмшигч, тээвэрлэгч нар нь Монгол Улсын хилээр нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүний бүдүүвчид техникийн, тээвэрлэлтийн нөхцөлөөс хамааран өөрчлөлт оруулах тохиолдолд техникийн болон хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах, мөн Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны болон түүний эрх олгосон байгууллагад мэдэгдсэн байна.

4.6. Монгол Улсын хилээр нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүний хийцэд өөрчлөлт оруулсан тохиолдолд Төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллагад тус тус мэдэгдэж, гэрчилгээнд тэмдэглэл хийлгэж, ашиглалтын үеийн найдвартай ажиллагааг хангуулсан байна.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХИЛЭЭР НЭВТЭРЧ БУЙ ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙГ ХҮЛЭЭЛЦЭХЭД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

5.1. Монгол Улсын хилээр нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүнийг хүлээлцэхдээ суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч нь энэхүү журмын 4.1-4.2-т заасан баримт бичгийг бүрдүүлж, хөтөлнө.

5.2. Олон улсын ачаа тээврийн харилцааны дагуу хөдлөх бүрэлдэхүүнийг хүлээлцэхдээ суурь бүтэц эзэмшигч болон тээвэрлэгч нь Олон улсын ачааны харилцааны хэлэлцээр болон Олон улсын харилцааны ачааны вагон эдэлгээний дүрмийг баримтлах бөгөөд дараах баримт бичгийг хөтөлж ажиллана:

5.2.1. вагон хүснэгт /энэхүү журмын нэгдүгээр хавсралт/;

5.2.2. дамжуулах хүснэгт /энэхүү журмын хоёрдугаар хавсралт/;

5.3. Монгол Улсын хилээр нэвтэрч буй Олон улсын зорчигчийн галт тэргийг хилийн төмөр замын өртөөн дээр үзлэг, шалгалт, техникийн үйлчилгээг хийж, хөдөлгөөний нэгдсэн зурмаг, цагийн хуваарийн дагуу хүлээлцэнэ.

5.4. Монгол Улсын хилээр нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүнд техникийн үзлэг хийсний дараа вагон дамжуулах хүснэгтэд хоёр талын хилийн өртөөний холбогдох төмөр замын ажилтан гарын үсэг зурсан цаг минутаас эхлэн хөдлөх бүрэлдэхүүнийг хүлээлцсэнд тооцно. Орох хилийн өртөөнөөс цааш аялахгүй зүтгүүрийг бүртгэхгүй.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ **ХЯНАЛТ, ХАРИУЦЛАГА**

6.1. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд Төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллага нь Монгол Улсын хилээр хөдлөх бүрэлдэхүүн нэвтрүүлэх, бүртгэл хөтлөх асуудал хариуцсан байгууллага, төмөр замын суурь бүтэц болон хөдлөх бүрэлдэхүүн эзэмшигч нар тус тусын эрх, чиг үүргийн хэмжээнд хяналт тавина.

6.2. Төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллагын дүгнэлт, шийдвэрийг үндэслэн Монгол Улсын хилээр анх удаа нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүнд дугаар олгож, мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэж, хадгалан, мэдээллээр ханган ажиллана. Төмөр замын байгууллагууд харилцан мэдээлэл солилцох журмын хэрэгжилтийг хангана.

6.3. Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэн түрээсээр ашиглах хөдлөх бүрэлдэхүүнийг Гаалийн тухай хуулийн 3.1.5-д заасан хугацаагаар ашиглахыг түрээсийн хөдлөх бүрэлдэхүүн гэж тооцно.

6.4. Түрээсээр ашиглахаар оруулж ирэх хөдлөх бүрэлдэхүүнд түрээсийн код олгож баталгаажуулна.

6.5. Суурь бүтэц болон хөдлөх бүрэлдэхүүн эзэмшигч, тээвэрлэгч нь Төмөр замын байгууллагууд харилцан мэдээлэл солилцох журамд заасны дагуу ашиглагдаж байгаа, мөн нөөцөд шаардлагатай, хөдлөх бүрэлдэхүүний парк ашиглалтын тайлан, судалгааг улирал бүрээр болон жилээр гаргаж, Төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллагад ирүүлж, тус байгууллага нь тэдгээрийн үйл ажиллагааг зохицуулан, хяналт тавина.

6.6. Төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллага нь Монгол Улсын төмөр замын тээвэрт шинээр нэвтрүүлэх, мөн ашиглагдаж буй хөдлөх бүрэлдэхүүний техникийн бүрэн бүтэн байдал, хөдлөх бүрэлдэхүүний аюулгүй байдалд хяналт тавина.

6.7. Суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүн эзэмшигч, захиалагч нь Монгол Улсын хилээр нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүнийг Олон улсын болон төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, үндэсний стандарт, заавар, технологийн горимын дагуу засвар, үзлэг, үйлчилгээнд хамруулж түүний техникийн бүрэн бүтэн байдал, хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг бүрэн хариуцан ажиллана.

6.8. Төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон түүний эрх олгосон байгууллага нь Монгол Улсын хилийн боомтын төмөр замын хилийн өртөөгөөр нэвтрүүлэх хөдлөх бүрэлдэхүүний бүртгэл хөтлөх, хүлээлцэх үйл ажиллагааг энэхүү журамд заасан шаардлагын дагуу хяналт тавьж ажиллана.

6.9. Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль эсхүл Эрүүгийн хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---o0o---

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Монгол Улсын хилээр
нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүний бүртгэл
хөтлөх, хүлээлцэх журмын нэгдүгээр хавсралт

Шаардлагатай тохиолдолд төмөр замын компаний бөглөх нэмэлт мэдээллийн хэсэг				
Пункт	Үйлдэл	сар	Томьёолсон огноо	тоо

ВАГОНЫ ХҮСНЭГТ № _____

..... -ас.....-д
(төмөр замын компаний нэр) (төмөр замын компаний нэр)
.....дугаартай галт тэргээр өртөөгөөр дамжуулан
оны-р сарын-ны өдөр хүлээлгэн өгсөн вагонуудын

Д/д	Вагоны дугаар	Вагоны бүртгэлийн код	Вагоны эзэмшигч	Хамтран эзэмшлийн вагон	Голын тоо	Ачаатай эсвэл хоосон	Хүрэх өртөө	тайлбар
1	2	3	4	5	6	7	8	9
01								
02								
03								
04								
05								
...								

Дүн: ачаатай __, хоосон __, Нийт вагон.

Вагоны хүснэгтийг хүлээн авч буй төмөр замын агентад цаг мин.....д хүлээлгэн өгөв.

Хүлээлгэн өгсөн цаг.....мин Хүлээлгэн өгч буй төмөр замын агент (нэр гарын үсэг)	Хүлээн авсан цаг....мин Хүлээн авч буй төмөр замын агент (нэр , гарын үсэг)
(Хүлээлгэн өгч буй төмөр замын компаний хуан-лийн тэмдэг)	(Хүлээн авч байгаа төмөр замын компаний хуан-лийн тэмдэг)

---oOo---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Монгол Улсын хилээр
нэвтэрч буй хөдлөх бүрэлдэхүүний бүртгэл
хөтлөх, хүлээлцэх журмын хоёрдугаар хавсралт*

Дамжуулах хүснэгт №

Хүлээлгэн өгч байгаа тээвэрлэгч (нэр ба код)					Хүлээн авч буй тээвэрлэгч (нэр ба код)					Дамжуулах өртөө	
№ п/п	Вагоны дугаар болон эзэмшигчийн нэр	Ломб		Илгээл-тийн дугаар	Тээвэрлэлтийн гэрээ байгуулсан огноо	өртөө		Баглаа боодлын төрөл тоо (ачаатай чингэлзгийн дугаар)	Ачааны нэр	Ачааны жин, кг	Тайлбар
		тоо	дардас			илгээгч	очих				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Хүлээлгэн өгч байгаа тээвэрлэгчийн хуанлийн тэмдгийн дардас		Хүлээлгэн өгч байгаа тээвэрлэгчийн гарын үсэг				Хүлээн авч байгаа тээвэрлэгчийн хуанлийн тэмдгийн дардас				Хүлээн авч байгаа тээвэрлэгчийн гарын үсэг	

---o0o---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын арвандөрөв дүгээр хавсралт*

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНТЭЙ ШУУД ХОЛБООТОЙ АЖИЛТНЫ САХИЛГЫН ТУСГАЙ ЖУРАМ, АЖЛЫН ЦАГИЙН ХУВААРЬ, ХӨДӨЛМӨРИЙН НӨХЦӨЛ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү журмын зорилго нь Төмөр замын тээврийн тухай хууль, бусад холбогдох хууль тогтоомж, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм журмыг хэрэгжүүлэх, төмөр замын тээврийн тасралтгүй, хэвийн үйл ажиллагааг хангах, галт тэрэгний хөдөлгөөний технологийн горимыг сахин биелүүлэхэд төмөр замын тээврийн нийт ажилтан болон галт тэрэгний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилтны сахилга, ажил амралтын хуваарийг зохицуулах, хөдөлмөрийн нөхцөл, сахилга, дэг журам тогтооход оршино.

1.2. Энэхүү журмын хамрах хүрээ нь төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллагад хөдөлмөрийн гэрээгээр ажилладаг, галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилтан /цаашид ажилтан гэх/ дагаж мөрдөнө.

1.3. Энэхүү журамд хэрэглэгдсэн нэр томьёо, тодорхойлолтыг Монгол Улсын Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль болон үндэсний стандартад заасан утгаар ойлгож хэрэглэнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН АЖИЛТНУУДЫН НИЙТЛЭГ ҮҮРЭГ

2.1. Төмөр замын тээврийн нийт ажилтан нь дор дурдсан үүргийг ханган биелүүлж ажиллана. Үүнд:

2.1.1. төмөр замын тээврийн тухай хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журмыг чанд биелүүлэх, техник хэрэгслийг технологийн горим, стандартын шаардлагын дагуу ашиглах, зорчигчийн аялах аятай нөхцөлийг бүрдүүлэх, ачаа, тээш, ачаан тээшийг бүрэн бүтэн тээвэрлэх, үйлчлүүлэгчийн тээвэрлэлтийн эрэлт хэрэгцээ ба галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг найдвартай бүрэн хангах, хүрээлэн буй орчинд хохирол учруулахгүй байх;

2.1.2. ажилтан нь төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журмын шаардлага, төмөр замын тээврийн тасралтгүй, найдвартай, аюулгүй үйл ажиллагааг хангахад чиглэсэн өөрийн чиг үүргийг биечлэн гүйцэтгэх;

2.1.3. төмөр замын байгууллагын ажилтнаас төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журмыг сахин биелүүлэх шаардлага тавих үүргийг ажил олгогч, ажил удирдагч хариуцах;

2.1.4. хүний эрүүл мэнд, амь нас, хөдөлгөөний аюулгүй байдал болон тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд хохирол учруулахуйц эвдрэл, гэмтэл, саад илэрвэл нэн даруй галт тэрэгний болон сэлгээний хөдлөх бүрэлдэхүүнийг зогсоох, уул саадтай газрыг хааж хамгаалах, гэмтлийг түргэн засаж арилгах арга хэмжээ авах;

2.1.5. төмөр замаар үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдал болон ажиллагааг бүрэн хангаж эелдэг, уриалгахан хөнгөн шуурхай, чанартай, хүртээмжтэй үйлчилж, тэднээс төмөр замын тээврийн салбарт мөрдөгдөж буй хууль, дүрэм, журам, стандарт, норм норматив, технологийн горимыг сахин биелүүлэхийг шаардах;

2.1.6. албан үүргээ гүйцэтгэхдээ тухайн байгууллагаас тогтоосон дүрэмт хувцас, ялгах тэмдэг, мөн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн стандартын шаардлагын үүднээс олгогдсон хамгаалах хэрэгсэл, ажлын тусгай хувцасыг зориулалтын дагуу хэрэглэх;

2.1.7. хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн болон галын аюулгүй байдлыг хангах дүрэм, журам, стандарт, норм, нормативыг мөрдөж ажиллана. Тухайн аж ахуйн нэгжийн удирдлага эдгээр дүрэм, журмын биелэлтийг бүрэн ханган, хариуцах.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ БОЛОН СЭЛГЭЭНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНТЭЙ ШУУД ХОЛБООТОЙ АЖИЛТНЫ ҮҮРЭГ

3.1. Галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилтан нь дор дурьдсан үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

3.1.1. тухайн ажил үүрэгтэй холбоотой Олон улсын гэрээ, Монгол Улсын хууль тогтоомж, Төмөр замын тээврийн тухай хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн болон галын аюулгүй ажиллагааны стандарт, зааврыг судалж үйл ажиллагаандаа дагаж мөрдөх;

3.1.2. галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилтан нь батлагдсан ажил мэргэжлийн дүрэм, журам, стандартаар зохих сургалтад хамрагдаж, мэргэжил дээшлүүлж, шалгалт өгч тэнцсэн байна:

- Төмөр замын тээврийн тухай хууль;
- Төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам;
- Ажлын байрны тодорхойлолт болон тэдний үүргийг тогтоосон бусад баримт бичиг;
- Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн стандарт, дүрэм, журам.

3.1.3. вагон болон чингэлэгт ачаа ачих, бэхлэх, ачилт буулгалтын ажил хариуцсан ажилтан нар нь хөдлөх бүрэлдэхүүнд ачаа ачих, бэхлэх техникийн нөхцөлийн талаар шалгалтад бүрэн хамрагдсан байна;

3.1.4. галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилтнаас бусад ажилтан нь төмөр замын тээврийн ажилтны нийтлэг үүргийг мэдэж байхаас гадна хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн дүрэм, журам, норм норматив, ажлын байрны тодорхойлолтод заасан шаардлагыг бүрэн хангасан байна;

3.1.5. галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой нэмэлт ажил, үүрэг гүйцэтгэхээр албан тушаал хавсрах, ажил, мэргэжил хослох, түр эзгүй байгаа ажилтны үүргийг орлон гүйцэтгүүлэхэд тогтоосон дүрэм, журмын дагуу сургалтад хамрагдаж, шалгалт өгсөн төмөр замын тээврийн ажилтанг томилон ажиллуулах;

3.1.6. галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөний аюулгүй байдал, мөн ажиллагааг бүрэн хангаж, хөдөлгөөний зурмагийг чанд биелүүлэх, галын аюулгүй байдлыг хангах, зорчигчийг эрүүл, аюулгүй зорчих нөхцөлийг бүрдүүлэх, зорчигч, ачаа, ачаан тээшийг цаг тухайд нь тээвэрлэх, байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхгүй байх, галт тэрэгний зурмагийг мөрдөх;

3.1.7. хөдлөх бүрэлдэхүүний жолоодлогын бүхээг болон хөдөлгөөний аюулгүй байдал, мөн ажиллагааг хангахтай холбогдсон дохио, сум, аппарат, хэрэгсэл, механизм мөн түүнчлэн дээр дурдсан тоног төхөөрөмжийг удирдан ажиллуулдаг байранд зохих эрхгүй хүнийг нэвтрүүлэхгүй байна;

3.1.8. зохих эрхтэй ажилтан албан үүргээ гүйцэтгэхдээ зүтгүүр, төмөр замаар өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүн ба хөдлөх нэгжийг жолоодох болон хөдөлгөөний хэвийн ажиллагаа хангахтай холбогдсон дохио, сум, аппарат, хэрэгсэл, механизмыг стандарт болон технологийн горимын дагуу ажиллуулах;

3.1.9. харьяалал болон өмчийн төрөл хэлбэрээс үл хамаарч зүтгүүр, моторт вагон, галт тэрэг, өөрөө явагч бусад хөдөлгөөнт нэгжийг жолоодох, тэдгээрийн хөдөлгөөнийг удирдах төмөр замын ажилтан нь мэргэжлийн сургалтын байгууллага / төв/-д бэлтгэгдэж, эрхийн үнэмлэх авсан байна;

3.1.10. зохих журмын дагуу дадлагажигч ажилтанг зүтгүүр, өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүн ба хөдлөх нэгжийг жолоодох болон хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангахтай холбогдсон дохио, сум, аппарат, бусад механизмыг эрх бүхий ажилтны хяналт дор жолоодох, ажиллуулахыг зөвшөөрнө;

3.1.11. төмөр замын байгууллага, нийтийн болон дагнан хэрэглээний зам эзэмшигч нь галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой үйл ажиллагаа явуулдаг ажилтнуудад техникийн сургалт явуулах, мэргэжил дээшлүүлж, мөн давтан сургаж мэргэшүүлэх ажлыг зохион байгуулах үүрэгтэй;

3.1.12. зүтгүүрийн бригад, галт тэрэгний диспетчер, өртөөний жижүүр, өөрөө явагч тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүний бригадын ажилтанг мэргэжлээр нь давтан сургаж мэргэшүүлэн мэргэжлийн зэрэг дэв олгож, мэргэжлийн ур чадвараар нь сонгон шалгаруулан авч ажиллуулна;

3.1.13. мэргэжлийн сургалтад хамрагдаж, төмөр замын тээврийн хууль тогтоомж, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн дүрэм, журмаар шалгалт өгсөн, эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас тогтоосон Эрүүл мэндийн үзлэг хийх журмын дагуу эрүүл мэндийн үзлэгт орж тэнцсэн, 18 насанд хүрсэн иргэнийг галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажил, албан тушаалд энэхүү журмын нэгдүгээр болон хоёрдугаар хавсралтад заасан албан тушаалд томилон ажиллуулна;

3.1.14. галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилтны ажлын байр нь хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн стандартын шаардлагад бүрэн нийцсэн байна;

3.1.15. төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журмыг мэдлэгээ сайжруулж, техникийн зохих сургалтад хамрагдаж, мэргэжлийн ур чадвараа байнга нэмэгдүүлж, техник ашиглалт, аюулгүй ажиллагааны арга барил эзэмшсэн байх;

3.1.16. байгууллагын удирдлага, шууд харьяалах албан тушаалтан, ажлын ахлагч нарын албан үүргийн хүрээнд өгсөн тушаал, заавар, зааварчилгааг цаг тухайд нь бүрэн гүйцэд биелүүлэх, тухай бүр хариу илтгэж байх;

3.1.17. хариуцсан объектод байнга үзлэг, үйлчилгээ хийж байх ба хүний эрүүл мэнд, амь насанд аюул учирч болзошгүй нөхцөл бүрдсэн, байгууламж, төхөөрөмжид илэрсэн эвдрэл, гэмтэл, хэвийн бус ажиллагаа болон түүнд хүргэж болзошгүй нөхцөл байдлын талаар тухай бүрд нь дээд шатны удирдах албан тушаалтан, холбогдох ажилтанд шуурхай мэдэгдэх;

3.1.18. эрхэлсэн ажилтай нь холбогдуулан олгосон ажлын тусгай болон дүрэмт хувцас, бие хамгаалах болон дохионы хэрэгслийг төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журамд зааснаар зориулалтын дагуу хэрэглэх;

3.1.19. галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөний аюулгүй байдал, аюулгүй ажиллагааг бүрэн хангаж, хөдөлгөөний зурмагийг чанд биелүүлж ажиллах, мөн хөдөлгөөнийг оновчтой, шуурхай зохион байгуулах;

3.1.20. зорчигчийн ая тухтай зорчих нөхцөлийг хангах, ачаа, тээш, ачаан тээшний бүрэн бүтэн байдал, төмөр замын байгууллагын эд хөрөнгө, сэлбэг материалыг арчлан хамгаалах;

3.1.21. албан үүргээ гүйцэтгэж байхдаа албан ярианы дэглэмийг баримталж ажиллах;

3.1.22. харилцагч байгууллага, иргэдийг тээвэрлэлт, ажил, үйлчилгээтэй холбогдолтой үнэн зөв мэдээллээр хангаж, хөнгөн шуурхай, соёлтой боловсон үйлчилж, ажил үйлчилгээний болон галт тэрэгний цагийн хуваарийг чанд баримтлах;

3.1.23. тогтоосон хугацаанд эрүүл мэндийн үзлэгт орсон байх;

3.1.24. авлига, хээл хахууль, шан харамж авах, өгөх, өгөхийг шаардах, танил тал харах, үйлчлүүлэгчид тэгш бус хандаж, аль нэгэнд нь давуу эрх олгох зэргээр төмөр замын байгууллагын нэр хүндэд харшлах үйлдэл гаргахгүй байх;

3.1.25. хүний эрүүл мэнд, амь насанд аюул учирч болзошгүй нөхцөл бүрдсэн, ачаа, тээш, ачаан тээшинд эвдрэл, гэмтэл гарсан, галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангахад саад тохиолдвол хөдөлгөөнийг зогсоох арга хэмжээ авах, байгууламж, төхөөрөмжид эвдрэл, гэмтэл илрүүлбэл тухайн осолтой газрыг хааж хамгаалах, засварлах арга хэмжээг яаралтай авч байх, мөн мэдээлэх;

3.1.26. байгалийн гамшиг, сүйрэл, осол, гологдлын хор уршгийг арилгах ажилд оролцуулахаар дуудсан тохиолдолд анхны дуудлагаар ажлын байранд хүрэлцэн ирэх, зааварчилгааны дагуу ажил гүйцэтгэх.

3.2. Төмөр замын ажилтныг шууд харьяалах албан тушаалтан, ажлын ахлагч ажилтан нь дор дурдсан нэмэлт үүрэгтэй:

3.2.1. тушаал, шийдвэр, заавар, үүрэг даалгаврыг хуулийн хүрээнд тодорхой, ойлгомжтой өгөх, гүйцэтгэлийг бүрэн хангуулах, хянах, шалгах, шуурхай холбогдох арга хэмжээг авах, тайлагнах, мэдээлэх;

3.2.2. хууль бус үйл ажиллагаа илэрвэл цаг алдалгүй таслан зогсоож, байгууллага эсвэл нэгжийн удирдах албан тушаалтанд мэдэгдэж, өөрийн эрх, үүргийн хүрээнд холбогдох арга хэмжээ авах;

3.2.3. ээлж хүлээн авах, ажил хэвийн гүйцэтгэх нөхцөл бүрдээгүй үед ээлж хүлээлцэх шийдвэр гаргасан удирдах ажилтан нь түүнээс үүдэн гарах хариуцлагыг хүлээнэ;

3.2.4. ажлын байр эзэнгүй орхих, ажлын байранд унтах, бусадтай ажилтай холбогдолгүй яриа өрнүүлэх зэргээр ажил цалгардуулах, дутагдлыг нуун дарагдуулах, эвлэрэн хаацайлах зэрэг зөрчил гаргахгүй байна;

3.2.5. ажлын байранд ажил гүйцэтгэхэд саад болох техник хэрэгсэл, эд материал /зөвшөөрөгдсөнөөс бусад/ хадгалахгүй, мөн гадны хүн байлгахгүй байна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ҮҮРЭГ

4.1.Төмөр замын тээврийн байгууллага нь Төмөр замын тээврийн тухай хууль болон Хөдөлмөрийн тухай хууль, тэдгээрт нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомж, эрх бүхий байгууллагаас баталсан холбогдох эрх зүйн актад заасны дагуу дор дурдсан үүргийг хэрэгжүүлнэ:

4.1.1.төмөр замын тээврийн тухай хууль, түүнд нийцүүлэн гаргасан төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, хөдөлмөрийн дотоод журам, ажлын байрны тодорхойлолт, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуйн стандарт зэргийг ажилтанд танилцуулж, судлуулах, мэргэжлийн сургалт явуулах зааварчилгааг тогтоосон журмын дагуу өгөх, эрхийн болон мэргэжлийн зэргийн үнэмлэхтэй иргэнийг ажиллуулах;

4.1.2. ажилд шинээр орох иргэн болон ажилтныг эрүүл мэндийн урьдчилсан ба хугацаат үзлэгт оруулж, эрүүл мэндээр тэнцсэн ажилтанг ажиллуулах;

4.1.3. ажлын байрны хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуйн шаардлага хангахад зориулсан хөрөнгийг жил бүрийн үйлдвэрлэл-санхүүгийн төлөвлөгөө, хамтын гэрээнд тусгаж, зарцуулах;

4.1.4. ажилтныг албан үүргээ биелүүлэхэд шаардагдах ажлын онцлогт тохирсон, хөдөлмөрлөх нөхцөлийг хангасан ажлын байр, техник хэрэгсэл, хөдөлмөрийн хэвийн бус нөхцөлд ажилладаг ажилтанд ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгсэл, хор саармагжуулах бодис, хоол, хүнс, ариутган цэвэрлэх бодисоор хангах;

4.1.5. үйлдвэрлэл, үйлчилгээний дотоод хяналт шалгалтыг тогтмол явуулах;

4.1.6. үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд гарсан технологийн болон бүтэц зохион байгуулалтын өөрчлөлт, сүйрэл, осол, гологдол, зөрчил гарсан шалтгааныг бүрэн тогтоож, арилгахаар авсан арга хэмжээний тухай мэдээллийг хамт олонд тухай бүр өгч, давтагдан гарахаас урьдчилан сэргийлж байх;

4.1.7. галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилд хоёроос дээш ажилтан ажиллаж байгаа нөхцөлд аль нэгийг нь ахлуулан ажиллуулах.

4.2. Технологийн тасралтгүй ажиллагаатай байгууллагын ажилтны ээлж солилцоход дор дурдсан нөхцөлийг хангасан байна:

4.2.1. дараагийн ээлжинд хэвийн ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэх, бэлтгэлийг бүрэн хангуулах;

4.2.2. ажлын цаг дуусахаас өмнө тухайн ээлжинд гүйцэтгэсэн ажлын тоон болон чанарын үзүүлэлтийг шалгах;

4.2.3. ажилтан ажил үүргээ гүйцэтгэх боломжгүй болсон тохиолдолд түүнийг ажлаас түр чөлөөлж, өөр ажилтныг томилох болон шаардагдах бусад арга хэмжээг авах;

4.2.4. байгалийн гамшиг, сүйрэл, осол, гологдол гарсан эсхүл гарч болзошгүй нөхцөл бүрдсэн тохиолдолд ээлж солилцуулахыг түр хойшлуулж, тухайн ажлын байранд аюулгүй ажиллах нөхцөл бүрдсэний дараа гүйцэтгэх;

4.2.5. ээлж солилцох, ажил хүлээлцэх үед хариуцсан хөдлөх бүрэлдэхүүн, тоног төхөөрөмж, хатуу тооцоот болон бусад багаж хэрэгсэл бүрийг биечлэн үзэж хүлээлцэх;

4.2.6. ээлж хүлээлцэх тогтоосон нөхцөл бүрдээгүй үед ээлж хүлээн авсан бол түүнээс үүдэн гарах хариуцлагыг ээлж хүлээн авагч хариуцах.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

АЖИЛТНЫ АЖИЛ, АМРАЛТЫН ДЭГЛЭМ

5.1. Ажилтны ажил, амралтын дэглэм нь дараах үндсэн шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:

5.1.1. хөдөлмөрийн болон хамтын гэрээнд заасан долоо хоногийн ажлын цаг, ердийн ажлын өдрийн үргэлжлэх цаг, ээлжийн ажлын хоногт үргэлжлэх хугацаа, ээлжийн ажлын эхлэх, дуусах цаг, завсарлага, амралтын өдөр нь Хөдөлмөрийн хууль тогтоомжид нийцсэн байна;

5.1.2. тасралтгүй ажиллагаатай ажлын байранд ээлжийн хуваариар ажлын цаг нь зохицуулагддаг ажилтныг галт тэрэгний хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагт зохицуулан ажиллуулах ба ажлын цаг нь тухайн сард ажиллавал зохих ажлын цагаас ихгүй байна;

5.1.3. ээлжийн хуваариар ажилладаг ажилтны жинхэнэ ажилласан цаг нь ажлын ачаалал, зурмагийн зохицуулалтаас хамааран тухайн сард ажиллавал зохих ажлын цагт хүрэхгүй тохиолдолд нэмэлт ажил, үүргийг гүйцэтгүүлж болох ба ажлын цагийг нь нэгтгэн бодно;

5.1.4. ажлын онцлогийг харгалзан тасралтгүй ажиллагаатай ажлын байранд ажилладаг ажилтныг шөнийн ээлжинд 2-оос илүү удаа дараалан ажиллуулахгүй байхыг хатуу анхаарч ажиллана;

5.1.5. ажилтныг ээлжинд ажиллуулахдаа Хөдөлмөрийн хуулийн 74 дүгээр зүйлийн 74.3 хэсэгт заасан шаардлагыг мөрдөнө;

5.1.6 ажилтны ээлжийн хуваарь зөрчигдсөн тохиолдолд дуудлагаар ажиллуулж болно. Дуудлагаар ажиллуулахыг Хөдөлмөрийн дотоод журамд тодорхой заасан байна.

5.2. Ажлын цаг:

5.2.1. зорчигчийн болон тусгай үйлчилгээний галт тэрэг, зүтгүүрийн, зам засварын, тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүний бригадын ажлын цагт дараах хугацаа хамаарна;

5.2.2. ажилд бэлтгэх, зааварчилага авах, зүтгүүрийн бригад шалгалт өгөх хугацаа:

- аяллын өмнөх болон дараах эмчийн үзлэгт хамрагдах хугацаа;
- аяллын болон ажил гүйцэтгэсэн хугацаа;
- ажил хүлээлцэх болон хүлээсэн хугацаа;
- зүтгүүрийн бригад зорчигчоор аялах хугацаа болон хүлээсэн хугацаа;
- сорил тавьсан хугацаа зэргийг ажилтантай тохиролцсоны үндсэн дээр ажил олгогч тогтоож өгнө.

5.2.3. ажилтны тасралтгүй ажиллах хугацаа нь 8 цагаас ихгүй байна. Хамтын болон хөдөлмөрийн гэрээнд тохиролцсон бол 4 хүртэл цагаар нэмэгдүүлж болно;

5.2.4. ачаа, зорчигчийн галт тэрэгний машинчийн тасралтгүй ажлын цаг нь туслах машинчгүй үед 8 цагаас ихгүй байна. Хоёр дараалан шөнийн цагаар туслах машинчгүйгээр ажиллуулахгүй;

5.2.5. зорчигчийн галт тэрэгний зүтгүүрийн бригад дараалан хоёроос дээш удаа шөнийн цагаар ажиллуулахгүй байна. Энэ шаардлага нь эргэлтийн депо, амрах байраас буцаж байгаа болон зорчигчоор аялж байгаа зүтгүүрийн бригадад хамаарахгүй;

5.2.6. сэлгээний бригадыг ээлж солилцохоос 30 минутын өмнө өөр өртөөнд ажиллуулахаар явуулахгүй байна;

5.2.7. зүтгүүр, зорчигчийн галт тэрэгний бригадын цагийг үндсэн байрнаас эргэлтийн байр хүртэл явсан, эргэлтийн байрнаас үндсэн байранд хүрэлцэн ирсэн цагийн нийлбэрээс амрах нөхцөлөөр хангагдсан өртөөнд амарсан хугацаа, зорчигчийн вагонд амарч явсан хугацааг хасаж, үндсэн ба эргэлтийн өртөөнд ажилласан бэлтгэл, төгсгөлийн цагийг ажилтан тус бүр дээр нэмж тооцно;

5.2.8. галт тэрэгний хөдөлгөөний нэгдсэн зурмагийн дагуу үндсэн байранд дуудагдан ирсэн зүтгүүрийн бригадын ажилтныг аялал хойшлогдсон тохиолдолд 3 цагаас багагүй хугацаагаар амрах нөхцөлөөр хангагдсан байранд амраагаад дахин дуудаж болно;

5.2.9. зүтгүүрийн бригад нь зүтгүүр, галт тэргийг хүлээн авахаар зүтгүүрээр болон бусад тээврийн хэрэгслээр явсан хугацааг ажлын цагт тооцно;

5.2.10. зүтгүүрийн бригад мөн тасралтгүй ажиллагаатай ажлын байранд ээлжийн хуваариар ажлын цаг нь зохицуулагддаг ажилтны шөнийн цагаар ажиллах цагийг хорогдуулахгүйгээр тогтооно. Зааварлагч машинчийн аялалд явж ажилласан цагийг дагалдан явсан тухайн галт тэрэгний машинчийн ажлын цагийн нэгэн адилаар тооцно;

5.2.11. тасралтгүй ажиллагаатай ажлын байранд ээлжийн хуваариар ажлын цаг нь зохицуулагддаг ажилтны ажил хүлээлцэх цаг 20 минутаас ихгүй байна. Ажлын онцлогоос шалтгаалан төмөр замын байгууллагын дарга өөрөөр тогтоож болно;

5.2.12. зорчигчийн галт тэрэгний тасалбарын явуулын нярав, тээш түгээгч тэдгээртэй адилтгах ажилтны ажлын цагийн хуваарийг зүтгүүрийн бригадын ажил, амралтын цагийн дэглэмтэй адилаар тогтоож болно;

5.2.13. зорчигчийн вагоны хоёр үйлчлэгчийн аяллын мөрөн дэх нийт ажиллах хугацааг тус бүрд тэнцүү хуваах ба зорчигчийн галт тэрэгний эргэлт, дамжин өнгөрөх цэгүүдэд ажиллах ээлжийн хуваарьтай байна;

5.2.14. тусгай үйлчилгээний болон албан хэрэгцээний вагоны үйлчлэгчийн ажлын цагийн хуваарийг батлагдсан ажил, амралтын дэглэмийг үндэслэн ээлжинд 12 цагаас ихгүй байхаар зохицуулах бөгөөд аялалд явах цагийг галт тэрэгний хөдөлгөөний нэгдсэн зурмаг, суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагаар тогтооно;

5.2.15. зорчигчийн галт тэрэгний механик, засварчин болон тэдгээртэй адилтгах ажилтны ажлын цагийн хуваарийг зорчигчийн галт тэрэгний бригадын ажил, амралтын цагийн дэглэм адилаар тогтооно;

5.2.16. сэргээн босгох галт тэрэгний бригад болон бусад салбар, нэгжээс татагдан ирсэн ажилтны ажлын цагт галт тэргийг байрлуулсан газарт ирсэн цагаас буцаж ирсэн цаг хүртэлх бүх цагийг тооцох бөгөөд амралтын завсарлага өгч, хоол хүнсээр үйлчилнэ. Энэхүү завсарлага нь ажлын цагт орохгүй;

5.2.17. сэргээн босгох галт тэрэгний бригад нь сургалт-бэлтгэлийн ажил гүйцэтгэх, мөн гэрээгээр ажил гүйцэтгэхээр бол ердийн хуваарийн үндсэн дээр ажлын цагийг тодорхойлно;

5.2.18. зам, засварын ажилчид ажил гүйцэтгэж буй хэсэглэл рүү зорчихдоо тусгай ажилтны галт тэргээр зорчиж зурмагийн дагуу зорчсон цагийг оруулж тооцно;

5.2.19. төмөр замын барилгын болон замын машин механизмын техникийн үйлчилгээ хийх ажилтан, мөн мэргэжилтний ажлын цагт дараах цагууд орно;

5.2.20. замын барилга угсралтын машин механизмыг галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд холбох, ажлын бус горимд бие дааж өөр өртөөнд шилжих мөн хоппер-дозатор, думпкар вагоноор бусад өртөөнд ачаа ачиж, буулгах, буцах зэрэг үйл ажиллагаанд оролцох тохиолдолд ажил олгогч, ажилтны төлөөлөл нар тохиролцож барилга угсралтын машин механизмын ээлжийн ажилтны ажил, амралтын хуваарийг зохионо;

5.2.21. хил гарах, дамжуулах галт тэрэг, сэлгээний ажил, түлхэгч зүтгүүр дээр тогтмол буюу түр хугацаагаар ажиллуулахаар зүтгүүрийн болон галт тэрэгний бригадын ажилтныг байнгын оршин суудаг газраас явуулахад энэ журам хамаарахгүй.

5.3. Илүү цаг:

5.3.1. хамтын болон хөдөлмөрийн гэрээнд тохиролцсоны дагуу төмөр замын тээврийн хэвийн тасралтгүй үйл ажиллагаанд саад учруулсан байгалийн гамшиг, сүйрэл, ослын хор уршгийг арилгах эсвэл яаралтай хийхгүй бол хэвийн үйл ажиллагаанд учирч болзошгүй саадыг арилгуулахаар ажилтныг илүү цагаар ажиллуулж болно;

5.3.2. илүү цагаар ажилласан ажилтныг нөхөн амруулна. Амруулаагүй тохиолдолд Хөдөлмөрийн хуульд заасны дагуу илүү цагаар ажилласны нэмэгдэл хөлсийг тухайн сард нь тооцож олгоно;

5.3.3. ээлжийн хуваариар ажлын цаг нь зохицуулагддаг ажилтан галт тэрэгний хөдөлгөөний нэгдсэн зурмаг, суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагийн дагуу нийтээр амрах баярын өдөр, долоо хоногийн бүрийн амралтын өдөр ажиллах нь илүү цагт хамаарахгүй. Ингэхдээ хөдөлмөрийн гэрээнд тусгаж 2 тал тохиролцсон байна.

5.4. Ажлын цагийн үргэлжлэх хугацааг сунгах тохиолдол:

5.4.1. зүтгүүр, галт тэрэгний бригадын тасралтгүй ажиллагааны үргэлжлэх хугацааг сунгах зайлшгүй тохиолдолд төмөр замын байгууллагын даргын шийдвэрээр

сунгана. Энэ тохиолдолд захиргаа уг ажилтныг өөр ажилтнаар түргэн хугацаанд солих арга хэмжээг яаралтай авах үүрэгтэй;

5.4.2. төмөр замын тээврийн хэвийн, тасралтгүй үйл ажиллагаанд саад учруулсан байгалийн гамшиг, сүйрэл, ослын хор уршгийг арилгах, эсвэл яаралтай хийхгүй бол хэвийн үйл ажиллагаанд учирч болзошгүй саадыг арилгах хойшлуулшгүй ажил гүйцэтгүүлэхээр галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилтныг амралт эдэлж буйг үл харгалзан төмөр замын байгууллагын даргын шийдвэрээр ажилд дуудан оруулж болно;

5.4.3. Дээр дурдсанаас бусад тохиолдолд ажилтныг бүрэн амарч дуусаагүй байхад нь ажилд дуудахгүй байхыг анхаарч ажиллана.

5.5. Амралтын цаг:

5.5.1. ээлжийн хуваариар ажлын цаг нь зохицуулагддаг ажилтан долоо хоногийн амралтын хугацааг зурмагт 48 цагаас багагүй, 72 цагаас ихгүй байхаар тухайн сарын ажлын ээлжийн хуваарт тэнцүү хуваарилж тусгах бөгөөд долоо хоногийн амралтын хугацаа нь тухайн сарын амралтын цагаас багагүй байна. Амрах хуваарийг урьдчилан мэдэгдсэн байна;

5.5.2. байгалийн гамшиг, сүйрэл, осол гарсан тохиолдолд төмөр замын байгууллагын даргын шийдвэрээр долоо хоногийн амралтыг бууруулан 24 цагаар тогтоож болох ба дутууг дараа нөхөн амраана;

5.5.3. галт тэрэгний болон сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажлын байранд ажилтны амрах, хооллох завсарлагын хугацааг 30 минутаас багагүй, 2 цагаас ихгүй байхаар хөдөлмөрийн дотоод журмаар тогтооно. Харин байгаль, цаг уурын онцгой нөхцөл /хэт халалт, хүйтрэлт/-д ажлын өдрийн тусгай завсарлагын хугацааг байгууллагын хөдөлмөрийн дотоод журамд тусган 2-оос дээш цагаар зохицуулж болно;

5.5.4. ажлын өдрийн дараах хэвийн амралтын үргэлжлэх хугацааг 8 цагийн ажлын өдөртэй ажилтанд 16, 7 цагийн ажлын өдөртэй ажилтанд 17, 12 цагийн ээлжийн хуваариар ажилладаг ажилтанд 24 цагаар тус тус тогтооно;

5.5.5. зүтгүүрийн болон галт тэрэгний бригадын ажилтны байнга оршин суудаг газарт олгох амралтыг тооцохдоо хоёр талын аялалд зарцуулсан нийт цагийг хэвийн амралт зохицуулах итгэлцүүрээр үржүүлж, гарсан үржвэрээс эргэлтийн байр буюу амрах нөхцөлөөр хангагдсан зорчигчийн вагонд амарсан хугацааг хасаж тооцно. Итгэлцүүрийг долоо хоногийн ажлын өдрийн дараах амралтын цагийн нийлбэрийг долоо хоногийн ажлын нормт цагт хувааж гаргана $/80:40 = 2.0/$;

5.5.6. ажилтны байнга оршин суудаг газар дахь амралтыг ажлын шаардлагаар 12 цаг хүртэл хугацаагаар багасгаж болох ба тасралтгүй амарсан хугацаа нь 24 цагаас багагүй байна;

5.5.7. эргэлтийн болон солилцох байранд зүтгүүрийн бригадын аялал нэг талдаа 4 цагаас илүү үргэлжлэх тохиолдолд гүйцэтгэсэн ажлын цагийн хагасаас буюу 3 цагаас багагүй хугацаагаар амрах бөгөөд шөнийн цагаар /22-06 цаг/ ажилласан бол шөнийн цагаар ажилласан цагт ногдох хувиар нэмэгдэл амралт олгоно;

5.5.8. зүтгүүрийн бригадын ажилтныг эргэлтийн байр буюу ажил дууссан газарт нь зохих амралтыг нь эдлүүлэхгүйгээр буцааж болох боловч буцах замд нь ажиллуулж болохгүй;

5.5.9. зүтгүүрийн бригадын ажилтны ажлын цагийг халаа /турный/ ээлжээр зохион байгуулах тохиолдолд ажилтны байнга оршин суудаг газарт олгох амралтыг хоёр талын аялал хийсний дараа тооцож олгоно.

5.6. Сарын ээлжийн ажлын хуваарь:

5.6.1. ажлын цагийн хуваарийг зохиохдоо галт тэрэгний хөдөлгөөний нэгдсэн болон суурь бүтэц дэх хөдөлгөөний зурмагтай зохицуулж, дараах зүйлийг удирдлага болгоно:

- тасралтгүй ажиллагатай ажлын байранд ээлжийн хуваариар ажилладаг ажилтан, мөн түүнчлэн ажлын цагийг хэсэглэн хуваах зохицуулалтаар ажилладаг ажилтны ажлын хуваарийг төмөр замын байгууллагын дарга баталж, өөрчлөнө;

- ажлын цагийг хэсэглэн хуваах зохицуулалтаар ажилладаг ажилтны ажлын хуваарийг үдийн хоолны завсарлагыг оролцуулан 2-оос илүүгүй завсарлагатай, завсарлага бүрийн үргэлжлэх хугацааг 1 цагаас багагүй, хоногийн туршид амралтын тасралтгүй үргэлжлэх хугацаа 12 цагаас багагүй байхаар тус тус зохионо;

- төмөр замын байгууллага, салбар нэгжийн захиргаа нь ажилтны ажил, амралтын хуваарийг сар эхлэхээс 3 хоногийн өмнө ажилтанд танилцуулж, ажлын байранд ил тавьсан байна;

- ажлын цагийн хуваарьт ажилтны ажил, амралтын цаг тодорхой заагдсан байх ба амарч байгаа ажилтанд хуваарийг танилцуулах, шийдвэр өгөх зэргээр захиргаанаас үүрэг хүлээлгэхгүй байна.

5.7. Галт тэрэгний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилтны сахилга, ажлын цагийн хуваарь, хөдөлмөрийн нөхцөл нь энэхүү журмын 5 дугаар бүлэг, мөн MNS 5080:2001 “Хөдөлмөрийн нөхцөлийн ангилал, хүчин зүйл, үнэлгээ” стандартын шаардлагыг бүрэн хангасан байна.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

ШАГНАЛ УРАМШУУЛАЛ

6.1. Хүний эрүүл мэнд, амь нас, ачаа, тээш, ачаан тээш, эд хөрөнгийг авран хамгаалсан, сүйрэл, осол, гологдлоос урьдчилан сэргийлсэн, ажлын бүтээмж, чанарыг сайжруулахад шинэ санал санаачилга гаргаж үр дүн үзүүлсэн, хөдөлмөрийн тодорхой амжилт гаргасан ажилтанд шагнал урамшуулал олгож болно:

6.1.1. байгууллагын шагнал, урамшуулал;

6.1.2. Засгийн газар болон салбарын тэргүүний ажилтан, яамны жуух бичиг;

6.1.3. Монгол Улсын цол, одон, медаль.

6.2. Энэхүү журмын 6.1.2, 6.1.3-т заасан шагналд нэр дэвшүүлж байгаа ажилтныг төмөр замын байгууллагын дарга хууль тогтоомжийн дагуу холбогдох байгууллагад тодорхойлно.

6.3. Төмөр замын байгууллага нь шагнал, урамшууллын журамтай байна.

6.4. Төмөр замын байгууллагын салбар, нэгжийн дарга нь төр, засгийн шагналд ажилтныг тодорхойлох, төмөр замын байгууллагын даргын баталсан журамд заасан хэмжээнээс хэтэрсэн шагнал урамшууллыг үзүүлэх, харьяа байгууллага нь удирдах байгууллага болон удирдах ажилтныг шагнаж урамшуулахгүй байна.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

САХИЛГА, ХАРИУЦЛАГА

7.1. Энэхүү журамд заасан үүргээ биелүүлээгүй, сахилгын зөрчил гаргасан ажилтан, хуулийн этгээдэд түүний гэм буруугийн байдлыг харгалзан Хөдөлмөрийн тухай хууль, Төмөр замын тээврийн тухай хууль болон Хөдөлмөрийн дотоод журамд заасан дараах шийтгэл оногдуулна:

7.1.1. сануулах;

7.1.2. үндсэн цалинг 3 сар хүртэл хугацаагаар 20 хүртэл хувиар бууруулах;

7.1.3. төмөр замын хөдөлгөөний бус ажилд 1 жил хүртэл хугацаагаар шилжүүлэх;

7.1.4. ажлаас халах.

7.2. Ажилтанд түүний гэм буруугийн байдлыг харгалзан сануулах сахилгын шийтгэлийг дор дурдсан тохиолдолд ногдуулна:

7.2.1. ажлын байрны тодорхойлолт, хөдөлмөрийн гэрээнд заагдсан үүрэг, удирдлагаас өгсөн хуульд нийцсэн даалгавар, заавар биелүүлээгүйгээс төмөр замын объект, үйл ажиллагаанд саад учирсан, ачаа тээврийн зөрчил, гэмтэл гарах нөхцөл бүрдүүлсэн.

7.2.2. ёс зүйн зөрчил гаргасан.

7.3. Ажилтанд түүний гэм буруугийн байдлыг харгалзан ажилтны үндсэн цалинг 3 сар хүртэл хугацаагаар 20 хүртэл хувиар бууруулах шийтгэлийг дор дурдсан тохиолдолд ногдуулна:

7.3.1. төмөр замын тээврийн гологдол гаргасан, гологдол гарах нөхцөл бүрдүүлсэн.

7.4. Ажилтанд түүний гэм буруугийн байдлыг харгалзан төмөр замын хөдөлгөөнтэй шууд бус холбоотой ажилд 1 жил хүртэл хугацаагаар шилжүүлэх сахилгын шийтгэлийг дор дурдсан тохиолдолд ногдуулна:

7.4.1. хөдлөх бүрэлдэхүүн жолоодохдоо технологийн алдаа гаргаж осол гаргасан;

7.4.2. галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, сэлгээний ажил гүйцэтгэхдээ технологийн алдаа гаргаж осол гаргасан;

7.4.3. зам засварын ажил хийгдэж буй газарт зохих ёсоор хамгаалалт хийгээгүйгээс хүн гэмтсэн, осол гарсан;

7.4.4. хариуцсан үүргээ биелүүлээгүйгээс хөдлөх бүрэлдэхүүнийг бусад тээврийн хэрэгсэлтэй мөргөлдүүлсэн;

7.4.5. дохиолол, төвлөрүүлэлт ба холбооны тоног төхөөрөмжийн засвар, үйлчилгээний технологийн алдаа гаргаж осол гаргасан;

7.4.6. вагон чингэлгийн ачааг бэхлэх, байршуулах техникийн нөхцөл зөрчиж осол гаргасан;

7.4.7. шуудан, тээш, зорчигчийн вагоны үйлчлэгч нь хаалгаа түгжээгүй, гүүшингийн халалтад хяналт тавих төхөөрөмжийн ажиллагааг тогтмол шалгаагүйгээс болж хүн гэмтсэн, осол гарсан;

7.4.8. галын аюулгүй байдлын холбогдох дүрэм зөрчсөнөөс хөдлөх бүрэлдэхүүнд гал гарсан;

7.4.9. аюултай бүсийн дэглэмийг хэрэгжүүлээгүйгээс хүний амь эрсэдсэн, гэмтсэн.

7.5. Дараах сахилгын зөрчил гаргасан төмөр замын ажилтныг ажлаас халах сахилгын шийтгэл ногдуулж, хөдөлмөрийн гэрээг ажил олгогчийн санаачилгаар цуцална:

7.5.1. төмөр замын тээврийн сүйрэл гаргасан, сүйрэл гарах нөхцөл бүрдүүлсэн болон хүний амь нас, эрүүл мэндэд хохирол учруулсан;

7.5.2. ажлын байранд согтууруулах ундаа, мансууруулах бодис хэрэглэсэн, ажилдаа согтуу буюу мансууран ирсэн;

7.5.3. төмөр замын объект, сэлбэг, хэрэгсэл, эд анги, бусад материалыг хулгайлсан, тоносон, үрэгдүүлсэн нь нотлогдсон;

7.5.4. хөдлөх бүрэлдэхүүний эд ангийг санаатайгаар задалсан, сулласан, эвдсэн, хөдлөх бүрэлдэхүүнд хориотой зүйлс нуусан;

7.5.5. албан тушаалаа ашиглан ачаа, тээш, ачаан тээш, зорчигчийг үнэ, хөлсгүй тээвэрлэсэн;

7.5.6. хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр дараалсан ажлын 3 өдөр ажил тасалсан, сардаа нийлбэр дүнгээрээ 4 ба түүнээс дээш өдөр ажил тасалсан;

7.5.7. улсын хилээр хууль бусаар эд зүйлийг нэвтрүүлэх зорилгоор төмөр замын тээврийн хөдлөх бүрэлдэхүүнийг нуувч болгон ашигласан.

7.6. Ажил олгогч нь сахилгын шийтгэлийг ногдуулахаасаа өмнө тухайн ажилтнаас бичгээр тайлбар, тодорхойлолт, хүсэлтийг хүлээн авч зөрчлийн шалтгааныг олон талаас судалж, үнэн зөвийг бодитоор дүгнэнэ.

7.7. Ажилтанд хөдөлгөөнтэй шууд бус холбоотой ажилд томилох сахилгын хариуцлага ногдуулсан тохиолдолд ажилтантай зөвшилцөж, шийдвэрлэнэ.

7.8. Энэхүү журмын 7.1.3-т заасан сахилгын шийтгэл хүлээсэн ажилтныг шийтгэлийн хугацаа дууссаны дараа холбогдох дүрэм, журмын мэдлэгээр шалгалт өгч, тэнцсэн тохиолдолд хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилд томилж болно.

7.9 Сахилгын шийтгэлийн талаарх гомдлоо ажилтан хууль тогтоомжид заасны дагуу шүүхэд гаргаж болно.

7.10. Сахилгын шийтгэлийн талаар гомдол гаргасан нь шийтгэлийг түдгэлзүүлэх үндэслэл болохгүй.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ **АЖИЛТНЫ ХӨДӨЛМӨРИЙН НӨХЦӨЛ**

8.1. Ажилтны ажиллах хөдөлмөрийн нөхцөл нь хууль тогтоомж, дүрэм, журам, стандартын шаардлага хангасан байна.

8.2. Ажил олгогч, ажилтан нь Хөдөлмөрийн тухай, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай болон Төөмөр замын тээврийн тухай хуульд заасан эрх, үүргийг эдэлнэ.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ **ХЯНАЛТ, ХАРИУЦЛАГА**

9.1. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зам, тээврийн хяналт хариуцсан нэгж, мөн төмөр замын байгууллагууд болон тэдгээрийн салбар, нэгжийн удирдлага, дотоод хяналтын нэгж хяналт тавина.

9.2. Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль эсхүл Эрүүгийн хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---o0o---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын арвантав дугаар хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМЫН МЭРГЭЖИЛТЭЙ АЖИЛТНЫГ БЭЛТГЭХ, СУРГАЛТ ЗОХИОН **БАЙГУУЛАХ, МЭРГЭШҮҮЛЭХ, МЭРГЭЖЛИЙН ЗЭРЭГ ОЛГОХ,** **ШАЛГАЛТ АВАХ ЖУРАМ**

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү журмаар төмөр замын тээврийн салбар (цаашид “салбар” гэх)-ын мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх зорилтын хүрээнд мэргэжлийн ур чадвар олгох, мэргэжил дээшлүүлэх, сургалтын чанар, үр ашгийг сайжруулахтай холбоотой харилцааг зохицуулна.

1.2. Энэхүү журмаар зохицуулагдаагүй бусад харилцааг Боловсролын тухай хууль, Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль, Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хууль болон бусад эрх зүйн актаар зохицуулна.

ХОЁР. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

2.1. Салбарын мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх, мэргэжлийн ур чадвар олгох, мэргэжил дээшлүүлэх сургалтыг хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт хэрэгцээ, ажил олгогчийн захиалгад нийцүүлэн зохион байгуулах үйл ажиллагааг Мэргэжлийн боловсролын тухай хуулиар зохицуулах ба сургалт явуулах зөвшөөрөл авсан байгууллага сургалтыг явуулна

2.2. Энэхүү журамд хэрэглэсэн “мэргэжил”, “мэргэжлийн сургалт”, “мэргэшил” гэсэн нэр томъёог Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1, 4.1.4, 4.1.5-д заасан утгаар ойлгоно.

2.3 Боловсролын хөтөлбөрийг эзэмшиж буй төмөр замын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтцийн нэгжийн ажилтан, ажил хайгч иргэнийг суралцагч гэж ойлгоно.

2.4 Мэргэжлийн сургалт нь дараах үндсэн ангилалтай байна.

2.4.1. салбарын ажилтанд эсвэл ажил хайгч иргэнд зориулсан төмөр замын үндсэн мэргэжлээр анхан шатны зэрэг олгох сургалт

2.4.2. салбарын мэргэжилтэй ажилтанд зориулсан давтан сургалт /зэрэг ахиулах сургалт/

2.4.3. салбарын мэргэжилтэй ажилтанд хоёр дахь мэргэжил эзэмшүүлэх, ажилтныг өөр албан тушаалд бэлтгэх сургалт

2.4.4. салбарын мэргэшлийн зэрэг олгох сургалт

2.5 Салбарын байгууллагуудын сургалт хариуцсан нэгжийн боловсруулсан мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх, сургалт зохион байгуулах, мэргэшүүлэх, мэргэжлийн зэрэг олгох, шалгалт авах сургалтын хөтөлбөрийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага (цаашид “төрийн захиргааны төв байгууллага” гэх)-ын дэргэдэх сургалт хариуцсан мэргэжлийн боловсролын зөвлөл (цаашид “мэргэжлийн боловсролын зөвлөл” гэх)-ийн санал, дүгнэлтийг үндэслэн холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

2.6 Салбарын мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх, сургалт зохион байгуулах, мэргэшүүлэх, мэргэжлийн зэрэг олгох, шалгалт авах сургалтын хөтөлбөрийн дагуу суралцагчид мэргэжлийн боловсролын зөвлөл нь мэргэжлийн үнэмлэх олгоно.

2.7 Ажилтанд мэргэжил эзэмшүүлэх, түүний мэргэжлийг дээшлүүлэх сургалт зохион байгуулж, суралцах нөхцөлөөр хангах асуудлыг хөдөлмөрийн дотоод журамд тусгана.

ГУРАВ. ТӨМӨР ЗАМЫН САЛБАРЫН МЭРГЭЖИЛТЭЙ АЖИЛТАН БЭЛТГЭХ, СУРГАЛТ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ, МЭРГЭШҮҮЛЭХ, МЭРГЭЖЛИЙН ЗЭРЭГ ОЛГОХ, ШАЛГАЛТ АВАХ МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОВСРОЛЫН ЗӨВЛӨЛ

3.1 Энэхүү журмын 2.4.1-д заасан сургалтыг салбарын байгууллагын сургалтын нэгж зохион байгуулна. Сургалтын үйл ажиллагаанд байгууллагын орлогч дарга, ерөнхий инженер, сургалт хариуцсан ажилтан нар хяналт тавина.

3.2 Төмөр замын үндсэн мэргэжлээр анхан шатны зэрэг олгох сургалтад техникийн болон мэргэжлийн боловсрол эзэмшсэн ажилтан эсвэл ажил хайгч хамрагдана.

3.3 Салбарын байгууллагын сургалтын нэгж нь энэхүү журмын 2.4.2-т заасан сургалтыг мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагатай хамтран зохион байгуулна.

3.4 Энэхүү журмын 2.4.2-т заасан сургалтыг ажилтны тухайн мэргэжил, албан тушаалд мэргэшүүлэх шаардлагыг харгалзан 3 жилд нэг удаа, галт тэрэгний хөдөлгөөн ба сэлгээний хөдөлгөөнтэй шууд холбоотой ажилтны мэргэжлийн сургалтыг 2 жилд нэг удаа зохион байгуулна.

3.5 Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага болон тусгай зөвшөөрөлтэй эсвэл зохих статустай гадаадын боловсролын байгууллагатай хамтран энэхүү журмын 2.4.3-т заасан сургалтыг зохион байгуулна.

3.6 Салбарын байгууллагын сургалтын нэгж нь мэргэжлийн боловсрол, сургалтын стандарт хангасан эрх бүхий хуулийн этгээдтэй хамтран энэхүү журмын 2.4.4-т заасан сургалтыг зохион байгуулж болно.

3.7 Салбарын байгууллагын сургалтын нэгж нь энэ журмын 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4-д заасан сургалтад хамрагдаж байгаа ажилтны суралцах хугацааг ажилласнаар тооцон, холбогдох зардлыг ажил олгогч хариуцна.

3.8 Төмөр замын мэргэжлийн ажилтны стандарт түүний ажиллах албан тушаалын жагсаалтыг мэргэжлийн боловсролын зөвлөл батална.

3.9 Салбарын мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх сургалт нь танхимын сургалт үйлдвэрлэлийн дадлагажуулах сургалтаас бүрдэнэ.

1.1.1 Танхимын сургалтад алсын зайн сургалтын технологи ашиглахыг зөвшөөрнө. Үйлдвэрлэлийн даддагажуулах сургалтыг дараах хэлбэрээр зохион байгуулна:

3.9.2.1. Энэхүү журмын 2.4.1-д заасан сургалтыг төмөр замын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтцийн нэгж дэх ажлын байранд мэргэжлийн сургалт хариуцсан ерөнхий инженер, мастер, зааварлагчийн удирдлага дор;

3.9.2.2. Энэхүү журмын 2.4.2, 2.4.3-т заасан сургалтыг мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагад сургалтын лаборатори, тоног төхөөрөмжтэй орчинд, мэргэжлийн мэргэшсэн багшийн удирдлага дор.

ДӨРӨВ. МЭРГЭЖЛИЙН СУРГАЛТ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХАД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

4.1 Мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх, сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу мэргэжлийн боловсролын зөвлөлийн хурлын шийдвэрээр олгоно.

4.2 Салбарын байгууллагын сургалтын нэгж нь сургалтын байгууллагад тавигдах норм дүрэм, стандарт шаардлагыг бүрэн хангасан анги танхим, сургалтын материаллаг бааз, техник тоног төхөөрөмжтэй байна.

4.3 Сургалтын чиг хандлагад нийцсэн, салбарын мэргэжилтэй ажилтны чадавхийг сайжруулах сургалтын батлагдсан хөтөлбөр, төлөвлөгөө, аргачлалтай байна.

ТАВ. ШАЛГАЛТ АВАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

5.1 Салбарын байгууллагын сургалтын нэгж нь мэргэжлийн боловсролын зөвлөлийн баталсан журмын дагуу шалгалт авах, үнэлгээ өгөх үйл ажиллагааг зохион байгуулна.

5.2 Мэргэжлийн шалгалт авах, үнэлгээ өгөх үйл ажиллагааг тусгайлан байгуулагдсан мэргэжлийн комисс зохион байгуулна.

5.3 Мэргэжлийн шалгалтын комиссын бүрэлдэхүүн нь холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагын төлөөлөл болон мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын мэргэшсэн ажилтан, байгууллагын сургалтын нэгжийн ажилтнаас бүрдэнэ.

ЗУРГАА. МЭДЭЭЛЛИЙН САН БҮРДҮҮЛЭЛТ, ХӨТЛӨЛТ, ХАДГАЛАЛТ, АШИГЛАЛТ

6.1 Салбарын байгууллагын сургалтын нэгж болон мэргэжлийн боловсрол, сургалтын стандарт хангасан эрх бүхий хуулийн этгээд нь сургалт болон төгсөгчидтэй холбоотой мэдээллийн сан хөтлөх, бүртгэх, хадгалах, ашиглах үйл ажиллагааг хариуцан гүйцэтгэж, мэргэжлийн боловсролын зөвлөлд хагас, бүтэн жилээр ажлаа тайлагнана.

ДОЛОО. ТӨМӨР ЗАМЫН САЛБАРЫН МЭРГЭЖИЛТНИЙ МЭРГЭЖИЛ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ, МЭРГЭЖЛИЙН ЗЭРЭГ ОЛГОХ МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОВСРОЛЫН ЗӨВЛӨЛ

7.1 Төмөр замын салбарын мэргэжилтний мэргэжил дээшлүүлэх, мэргэжлийн зэрэг олгох мэргэжлийн боловсролын зөвлөл /цаашид “Зөвлөл” гэх/-ийн бүрэлдэхүүнийг төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

7.2 Зөвлөл нь дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүдээс бүрдэх бөгөөд орон тооны бус байна.

7.3 Зөвлөлийн үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр нь хурал байна. Хурлаар мэргэжил дээшлүүлэх давтан сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөр, шалгалт авах, мэргэжилтэнд зэрэг олгох, сунгах, цуцлах асуудлыг хэлэлцэнэ.

7.4 Зөвлөлийн үйл ажиллагааг Төрийн захиргааны төв байгууллагын харъяа сургалт хариуцсан эрх бүхий байгууллага удирдан явуулна.

НАЙМ. ХАРИУЦЛАГА

8.1 Үйл ажиллагааны эрхгүй, эрх аваагүй, эрхийн хугацаа дууссан үед мэргэжлийн сургалтыг зохион байгуулсан, хууль, дүрэм, журам, стандартыг зөрчсөн тохиолдолд холбогдох хуулийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

---о0о---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замын мэргэжилтэй
ажилтныг бэлтгэх, сургалт зохион байгуулах,
мэргэшүүлэх, мэргэжлийн зэрэг олгох, шалгалт
авах журмын хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМЫН МЭРГЭЖИЛТЭЙ АЖИЛТАН АЖИЛЛАХ АЛБАН ТУШААЛЫН ЖАГСААЛТ

Нэг. Төмөр замын тээврийн байгууллага түүний алба, тасаг, хэлтэс, салбар, нэгжийн дараах албан тушаалд төмөр замын их, дээд сургууль, коллежийн бакалаврын болон түүнээс дээш сургалтаар дээд боловсрол эзэмшсэн иргэн ажиллана. Үүнд:

1.1. Дарга, захирал /ТУЗ томилдогоос бусад/ Төмөр замын үндсэн мэргэжлийн алба, салбар нэгжийн орлогч дарга, орлогч захирал, ерөнхий инженер дарга, орлогч захирал, ерөнхий инженер;

1.2. Инженер, менежер, мэргэжилтэн /төмөр замын бүх төрлийн/;

1.3. Ерөнхий механикч;

1.4. Зааварлагч-машинч;

1.5. Зааварлагч /автотормозын, дулааны техникийн, вагоны үйлчлэгчийн/;

1.6. Дохиолол, холбооны засвар, үйлчилгээний төвийн дарга;

1.7. Суурь бүтэц хариуцсан инженер-механикч /дохиолол холбооны, замын/;

1.8. Засварын хүлээн авагч /вагон, зүтгүүрийн депогийн/;

1.9. Зам хэмжигч, сэв шалгагч, тосолгооны вагоны дарга;

1.10. Галт тэрэгний ахлах диспетчер, галт тэрэгний диспетчер /үндсэн мэргэжлийн/;

1.11. Техник үзлэгийн газрын дарга;

1.12. Засварын цехийн дарга /вагон, зүтгүүрийн депогийн/;

1.13. Галт тэрэгний дарга;

1.14. Инженер-эдийн засагч /бүх шатны нэгжийн төлөвлөгөө, санхүү, эдийн засгийн асуудал хариуцсан/;

1.15. Зураг төсөл судалгааны байгууллагын төмөр замын зам барилгын зураг төслийн инженер;

1.16. Төмөр замын мэргэжлийн боловсон хүчин бэлтгэх сургуулийн мэргэжлийн багш;

1.17. Төмөр замын тодорхой чиглэлийн болон аюулгүй байдал хариуцсан хяналтын байцаагч.

Хоёр. Төмөр замын тээврийн байгууллага, түүний алба, тасаг, хэлтэс, салбар нэгжийн дараах албан тушаалд төмөр замын их дээд сургууль, түүнтэй адилтгах түвшний сургуулийн дипломын сургалтаар дээд боловсрол эзэмшсэн, бүх төрлийн техникч ажиллана. Үүнд:

2.1. Техникч /бүх төрлийн/;

2.2. Зүтгүүрийн депогийн жижүүр;

2.3. Зүтгүүрийн машинч;

2.4. Техникийн үзлэгийн хүлээн авагч-машинч;

2.5. Тууз орчуулагч;

2.6. Сэргээн босгохын болон усны галт тэрэгний дарга;

2.7. Мастер /үндсэн мэргэжлийн/;

2.8. Вагон хувиарлагч;

2.9. Өртөө, зөрлөгийн дарга /аж ахуйн тооцоотой бие даасан нэгжээс бусад/;

2.10. Өртөөний жижүүр ангигүй, I зэрэгтэй/;

2.11. Ачааны зохицуулагч;

2.12. Тооцооны төвийн эрхлэгч;

2.13. Тасалбар, тээшийн орлогын нярав /суурин, явуулын/;

- 2.14. Тооцооны оператор, тооцооны оператор-тасалбарын нярав;
- 2.15. Өртөөний жижүүрийн оператор;
- 2.16. Сэлгээний оператор, довын жижүүр;
- 2.17. Дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын механикч;
- 2.18. Сэв шалгагч, үл эвдэх шалгуурын опетаор;
- 2.19. Зам барилга, засварын машин механизмын механикч, машинч;
- 2.20. Үе угсрах газрын механикч, мастер;
- 2.21. Технологийн холбооны механикч;
- 2.22. Радио холбооны механикч;
- 2.23. Зааварлагч /үндсэн бүх мэргэжлийн/.

Гурав. Төмөр замын тээврийн байгууллага, түүний алба, тасаг, салбар нэгжийн дараах албан тушаалд мэргэжлийн боловсролын сургалтын байгууллагад төмөр замын тээврийн, үйлчилгээний, үйлдвэрлэлийн чиглэлээр мэргэжлийн боловсрол эзэмшсэн иргэн ажиллана. Үүнд:

- 3.1. Зүтгүүрийн депогийн туслах жижүүр;
- 3.2. Зүтгүүрийн туслах машинч;
- 3.3. Засварчин /зүтгүүрийн болон вагоны/;
- 3.4. Вагоны үйлчлэгч;
- 3.5. Вагон үзэгч;
- 3.6. Галт тэрэгний найруулагч;
- 3.7. Өртөөний туслах жижүүр;
- 3.8. Замчин /3-аас дээш зэрэгтэй/;
- 3.9. Зам барилга, засварын машин механизмын оператор, туслах машинч;
- 3.10. Дохиолол хориглолын шугамын монтёр;
- 3.11. Билет, бараа, тээшийн тасалбар бичигч;
- 3.12. Агент;
- 3.13. Ачаа, вагон хүлээлцэгч.

Дөрөв. Төмөр замын тээврийн байгууллага, түүний алба, тасаг, хэлтэс, салбар нэгжийн дараах албан тушаалд мэргэжлийн “Чадамжийн гэрчилгээ”-тэй ажиллана. Үүнд:

- 4.1. Галт тэрэгний найруулагчийн туслах /1-3 дугаар зэрэгтэй/;
- 4.2. Замчин /1-2 дугаар зэрэгтэй/;
- 4.3. Техникийн конторчин, вагон бичигч;
- 4.4. Засварчин /зүтгүүрийн, вагоны 1-2 зэрэгтэй/.

5. Галт тэрэгний ба сэлгээний хөдөлгөөнд шууд холбоотой ажил албан тушаалын жагсаалт. Үүнд:

- 5.1. Төмөр замаар өөрөө явагч хөдлөх бүрэлдэхүүний машинч, туслах машинч;
- 5.2. Өртөөний дарга, орлогч дарга, жижүүр, туслах жижүүр;
- 5.3. Өртөөний туслах жижүүр;
- 5.4. Зөрлөгийн дарга жижүүр;
- 5.5. Зүтгүүрийн депогийн жижүүр, туслах жижүүр;
- 5.6. Диспетчер /ялгах довын, зүтгүүрийн сэлгээний, ачааны/;
- 5.7. Довын жижүүр;
- 5.8. Вагон бичигч, техникийн конторчин;
- 5.9. галт тэрэгний диспетчер, галт тэрэгний ахлах диспетчер;
- 5.10. Вагон , чингэлги йн засвар, үйлчилгээний оператор;
- 5.11. Хөдлөх бүрэлдэхүүний салгалтгүй зсварын мастер, засварчин;
- 5.12. Вагон үзэгч /ахлах/, вагон үзэгч засварчин /ахлах/;
- 5.13. Галт тэрэгний найруулагч, туслах найруулагч;
- 5.14. Дохиочин;

- 5.15. Сумчин, сум цэвэрлэгч;
- 5.16. Ивүүрчин;
- 5.17. Сэргээн босгон болон усны галт тэрэгний мастер;
- 5.18. Зорчигчийн галт тэрэгний дарга, мастер;
- 5.19. Зорчигчийн болон тусгай зориулалтын вагоны үйлчлэгч;
- 5.20. Зорчигчийн галт тэрэгний дарга, мастер;
- 5.21. Зорчигчийн болон тусгай зориулалтын вагоны үйлчлэгч;
- 5.22. Хөргүүрт вагоны мастер;
- 5.23. Замын дээд, доод бүтцийн засвар, арчилгаа болон хяналтын бригадын дарга;
- 5.24. Зам барилга, засварын машин механизмын инженер-механикч, машинч
- 5.25. Замын ахлах мастер, мастер;
- 5.26. Гүүрийн мастер;
- 5.27. Хянах, хэмжих вагон /сэв шалгагч, зам, хэмжигч/-ын тохируулагч;
- 5.28. Зам хэмжүүрийн оператор, тууз орчуулагч;
- 5.29. Сэв шалгагч, тэргэнцэрийн оператор;
- 5.30. Зам засварын чанарын хүлээн авагч;
- 5.31. Гармын жижүүр;
- 5.32. Замчин;
- 5.33. Тор засагч;
- 5.34. Дохиоллын төхөөрөмж, аппаратын засварчин, монтёр;
- 5.35. Дохиолол, төвлөрүүлэлт, хориглолын механикч;
- 5.36. Ачаа вагон хүлээлцэгч;
- 5.37. Агент;
- 5.38. Авто тоормосын зааварлагч, машинч;
- 5.39. Зам төмөр шавагч;
- 5.40. Зам төмрийн гагнуурчин;
- 5.41. Цахилгаан механик, монтёр;
- 5.42. Технологийн холбооны механикч;
- 5.43. Радио, холбооны механикч;
- 5.44. Хүлээн авах пүүлэгч.

Долоо. Энэхүү журмын хавсралтын 1-т заасан албан тушаалд төмөр замын политехник коллеж /МСҮТ/төгссөн оюутнуудыг тухайн үндсэн мэргэжлийнх нь дагуух албан тушаалд дээрх шатлалын дагуу хөрвөн, сэлгэн ажиллуулж болно.

Жишээ нь «Ачаа вагон хүлээлцэгч, галт тэрэгний найруулагч-өртөөний жижүүрийн мэргэжлээр төгсөгч нар зөрлөгийн жижүүр, ачаа вагон хүлээлцэгч, галт тэрэгний найруулагч /эрэгтэй/-аар ажиллана», «дохиочин, сумчин, замчин» зэрэг мэргэжлийн чиглэлийн дагуу ажиллаж болно.

Найм. Энэхүү журмын хавсралтын 4-т заасан албан тушаал, мөн гармын жижүүр, сумчин, тор засагч, сум цэвэрлэгч дохиочин зэрэг албан тушаалд мэргэжлийн бус ажилтанг дагалдуулан ажиллуулж байх хугацаанд мэргэжлийн сургалтын байгууллагын шалгалтын комисст шалгалтанд хамруулж мэргэжлийн зэрэг, чадамжийн гэрчилгээ олгоно.

---oOo---

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 08 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын арванзургаа дугаар хавсралт

**СУУРЬ БҮТЭЦ, НИЙТИЙН БОЛОН ДАГНАСАН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ЗАМ АШИГЛАХ, СУУРЬ
БҮТЭЦ ЭЗЭМШИГЧ, ТЭЭВЭРЛЭГЧ ХООРОНДЫН ХАМТРАН АЖИЛЛАХ БОЛОН
ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭХ ГЭРЭЭНИЙ ҮЛГЭРЧИЛСЭН ЗАГВАР**

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Монгол Улсын Иргэний хууль, Төмөр замын тээврийн тухай хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам салбарт мөрдөгдөж байгаа стандартыг удирдлага болгон нэг талаас /цаашид “тээвэрлэгч” гэх/ түүнийг төлөөлж, нөгөө талаас/ цаашид “суурь бүтэц эзэмшигч” гэх/ түүнийг төлөөлж нар / цаашид хамтад нь «талууд» гэх/ харилцан тохиролцож дараах нөхцөлтэйгээр энэхүү гэрээг байгуулав.

1.2. Энэхүү гэрээний дагуу тээвэрлэгчийн зорчигч, ачаа, ачаан тээшийн тээвэрлэлтэд /цаашид “тээвэрлэлт” гэх/ суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн эзэмшлийн төмөр замын тээврийн суурь бүтцээр гэрээний нөхцөлийн дагуу үйлчилгээ үзүүлэх /цаашид “үйлчилгээ” гэх/, тээвэрлэгч нь дээрх үйлчилгээнд төлбөр төлөх үүргийг тус тус хүлээнэ.

1.3. Суурь бүтэц, нийтийн болон дагнасан хэрэглээний зам ашиглах, суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч талууд тээвэр үйлчилгээ, тээвэрлэлтийн хэмжээ, захиалга зөвшилцөх хугацаа болон бусад холбогдох зүйлийг албан бичгээр үйлдэн тохиролцон гэрээнд хавсаргана.

ХОЁР. ҮНДСЭН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

2.1. Суурь бүтэц эзэмшигч нь суурь бүтэц ашиглуулах журам, суурь бүтэц ашиглалтын тариф тогтоох аргачлалд заасан дараах үндсэн /өөрийн эзэмшлийн суурь бүтцээр тээвэрлэгчийн зорчигч, ачаа, ачаан тээшийн тээвэрлэлт/ үйлчилгээг тээвэрлэгчид үзүүлнэ:

2.1.1. суурь бүтэц эзэмшигчийн галт тэрэгний зурмагийн дагуу галт тэрэг аялуулах;

2.1.2. галт тэрэг болон хөдлөх бүрэлдэхүүнд техникийн үзлэг хийх;

2.1.3. өртөөн дээр галт тэрэг найруулах, сэлгээ хийх;

2.1.4. нийтийн хэрэглээний зам, талбайгаар үйлчлэх.

2.2. Суурь бүтэц эзэмшигч нь дараах нэмэлт үйлчилгээг үзүүлнэ:

2.2.1. хөдлөх бүрэлдэхүүний засвар, зэхэх үйлчилгээ;

2.2.2. зүтгүүрийн бригадын амрах байр;

2.2.3. зорчигч тээврийн вокзал, тасалбар түгээх үйлчилгээ;

2.2.4. цэрэгжүүлсэн хамгаалалт, галын аюулаас сэргийлэх.

ГУРАВ. СУУРЬ БҮТЭЦ ЭЗЭМШИГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

3.1. Суурь бүтэц эзэмшигч нь дараах үүрэгтэй.

3.1.1. суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн эзэмшлийн төмөр замын тээврийн суурь бүтцээр тээвэрлэгчтэй тохиролцсон нөхцөл, хугацаанд тохирсон тээвэрлэлтийн үйлчилгээ авах боломжоор хангах;

3.1.2. тохиролцсон нөхцөл, хугацааны дагуу тээвэрлэгчийн галт тэргийг суурь бүтцээр тээвэрлэх үйлчилгээ үзүүлэх;

3.1.3. суурь бүтэц эзэмшигч нь тохиролцсон үйлчилгээний нөхцөл, хугацаанд нөлөөлөх галт тэрэгний цагийн хуваарьт өөрчлөлт оруулах тохиолдолд өөрчлөлтийг оруулахаас өмнө хуанлийн ... өдрөөс хэтрүүлэлгүйгээр тээвэрлэгчид бичгээр мэдэгдэх;

3.1.4. тээвэрлэгчийн галт тэргийг тогтоосон хурдны ангиллын дагуу аялуулах шаардлагатай арга хэмжээг авах;

3.1.5. суурь бүтэц эзэмшигч нь өөрийн эзэмшлийн техник, тоног төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн байдал болон аюулгүй ажиллагааг бүрэн хариуцах;

3.1.6. тээвэрлэгчийн галт тэргэнд техникийн үзлэг хийх;

3.1.7. зурмагийг биелүүлэх, галт тэрэгний хөдөлгөөнд тээвэрлэгч хяналт тавих, зүтгүүр болон вагоны эргэлтийг зохицуулах, вагон урсгал болон тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг зохион байгуулах зэрэгт шаардагдах хөдлөх бүрэлдэхүүний байршлын талаар тээвэрлэгчийг үнэн бодит мэдээллээр хангах;

3.1.8. урьдчилан тааварлах боломжгүй нөхцөл байдал үүссэн, үйлчилгээ үзүүлэх боломжгүй нөхцөл байдал бий болсон бол тээвэрлэгчид нэн даруй мэдэгдэх, захиалгыг дахин зөвшилцөх.

3.2. Суурь бүтэц эзэмшигч нь дараах эрхтэй байна:Үүнд:

3.2.1. энэхүү гэрээнд заасан үйлчилгээний төлбөрийг тарифын дагуу авах;

3.2.2. тээвэрлэгчийн тусгай зөвшөөрөл, баримт бичгийг шалгах, шаардан гаргуулах;

3.2.3. гэрээнд заасан үйлчилгээний хөлс төлөхийг тээвэрлэгчээс шаардах.

3.3. Хууль тогтоомжид заасан бусад эрх, үүргийг эдэлнэ.

ДӨРӨВ. ТЭЭВЭРЛЭГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

4.1. Тээвэрлэгч нь дараах эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ:

4.1.1. гэрээнд заасан үйлчилгээний хөлсийг тарифын дагуу суурь бүтэц эзэмшигчид төлөх;

4.1.2. суурь бүтэц эзэмшигчид үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээ болон бусад баримт бичгийг танилцуулах, гэрээний хугацаанд тусгай зөвшөөрлийн хугацаа дуусах, хүчингүй болсныг тухай бүр мэдэгдэх;

4.1.3. галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах, хөдөлгөөний нэгдсэн зурмаг биелүүлэх, галт тэрэг найруулах төлөвлөгөө ба журам, өртөөний технологийн горим мөрдөх талаар суурь бүтэц эзэмшигчээс тавьсан шаардлагыг биелүүлэх;

4.1.4. захиалгад тохиролцсон үйлчилгээний хугацаа, нөхцөлийг баримтлах;

4.1.5. захиалгад тохиролцсон үйлчилгээнээс татгалзах, өөрчлөх тохиолдолд суурь бүтэц эзэмшигчид хуанлийн ... өдрөөс хэтрүүлэлгүйгээр үйлчилгээнээс татгалзах, эсхүл өөрчлөх үндэслэлийн хамт урьдчилан албан бичгээр мэдэгдэх;

4.1.6. суурь бүтцийн болон нэмэлт үйлчилгээг цаг тухайд нь бүрэн авах, суурь бүтцийн объектын эвдрэл гэмтэл илэрсэн, техник ашиглалтын дүрэм зөрчигдсөн тохиолдлын талаар суурь бүтэц эзэмшигчид мэдэгдэх, арга хэмжээ авахыг шаардах;

4.1.7. ачаа, тээш, ачаан тээш болон зорчигч тээвэрлэх үйл ажиллагааг тохиролцсон захиалга, батлагдсан зурмагийн дагуу зохих ёсоор гүйцэтгэх;

4.1.8. өөрийн эзэмшлийн техник тоног төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн байдал болон аюулгүй ажиллагааг бүрэн хариуцана;

4.1.9. тээвэрлэгч нь тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанаас талуудад учирч болох хохирлоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хариуцлагын даатгалд даатгуулж энэхүү гэрээнд хавсаргасан байна;

4.1.10. хууль тогтоомжид заасан бусад эрх, үүргийг эдэлнэ.

ТАВ. ТЭЭВРИЙН ТАРИФ ХЭРЭГЛЭХ НӨХЦӨЛ, НЭМЭЛТ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХӨЛС

5.1. Төмөр замын тээвэрлэлтийн тарифийн нөхцөл, нэмэлт үйлчилгээний хөлсийг дараах байдлаар ангилан хэрэглэнэ:

5.1.1. үйлчилгээний тариф:

5.1.2. хөнгөлөлт:

5.1.3. нэмэлт үйлчилгээний хөлс:

5.1.4. төлбөр тооцоо хийх журам:

5.1.5. бусад:

ЗУРГАА. ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ

6.1. Гэрээгээр зөвшилцсөн хугацаа, нөхцөлүүдийн дагуу тээвэрлэгч нь хөдлөх бүрэлдэхүүнд техникийн үзлэг хийлгэхээр суурь бүтэц эзэмшигчийн заасан өртөөний зам дээр найруулж бэлэн болсон галт тэргийг хөдлөхөөс ... цагийн өмнө хүлээлгэн өгнө.

6.2. Тээврийн баримт бичгийг үндэслэн суурь бүтэц эзэмшигч нь галт тэрэгний биечилсэн хуудас ... хувь бүрдүүлнэ.

6.3. Гэрээгээр зөвшилцсөн хугацаа, нөхцөл болон зурмагийн дагуу галт тэргийг тээвэрлэх нөхцөлөөр суурь бүтэц эзэмшигч хангана.

6.4. Аяллын замд галт тэргэнд боловсруулалт хийгдэх тохиолдол бүрт суурь бүтэц эзэмшигчийн төлөөлөгч /өртөөний жижүүр/ биечилсэн хуудсанд холбогдох тэмдэглэгээг хийж баталгаажуулсан байна.

6.5. Тээвэрлэгч хүрэх өртөөнд ирсэн галт тэрэгний биечилсэн хуудасны 1 хувийг суурь бүтэц эзэмшигчид өгөх ба энэхүү баримт бичиг болон замын хүснэгт нь үйлчилгээ үзүүлсний нотолгоо байх бөгөөд төлбөр тооцоо хийх үндэслэл болно.

6.6. Тээвэрлэгч нь өөрийн суурь бүтэцтэй тохиолдолд хиллэж байгаа тохиролцсон өртөөн дээр галт тэрэг солилцох ажлын нэгдсэн технологийг суурь бүтэц эзэмшигчтэй хамтран боловсруулж, гэрээний хавсралт болгон мөрдөж ажиллана.

ДОЛОО. ДАВАГДАШГҮЙ ХҮЧИН ЗҮЙЛ

7.1. Гэрээний аль нэг тал давагдашгүй хүчин зүйл /тухайлбал, газар хөдлөлт, үер, гал түймэр, далайн шуурга, хар салхи, халдварт өвчний тархалт болон байгалийн бусад аюулт үзэгдэл, зэвсэгт мөргөлдөөн, террорист үйлдэл, иргэдийн үймээн, ажил хаялт, төрийн шийдвэр, оролцоо гэх мэт/-ийн нөхцөл байдлын улмаас гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэх боломжгүй болсон тохиолдолд гэрээний хариуцлагаас /алданги, торгууль/ чөлөөлөгдөх үндэслэл болно.

7.2. Гэрээний үүргийг биелүүлэхэд саад болох нөхцөл байдал үүссэн, дууссан тухай талууд нэн даруй нэг нэгэндээ бичгээр мэдэгдэнэ.

7.3. Тухайн нөхцөл байдлын улмаас гэрээний үүргийн хугацаа ... хоногоор хойшлогдвол талуудын аль нэг нь гэрээний үүргээ биелүүлэхээс татгалзаж болно. Энэ тохиолдолд хохирол төлүүлэхийг шаардахгүй.

НАЙМ. ТАЛУУДЫН ХАРИУЦЛАГА

7.1. Суурь бүтэц эзэмшигч нь энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй буюу хангалтгүй гүйцэтгэлийн улмаас тээвэрлэгчид хохирол учирсан тохиолдолд Иргэний хууль, Зөрчлийн тухай болон бусад хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

7.2. Тээвэрлэгч нь энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй буюу хангалтгүй гүйцэтгэлийн улмаас суурь бүтэц эзэмшигчид хохирол учирсан тохиолдолд Иргэний хууль, Зөрчлийн тухай хууль эсхүл Эрүүгийн хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээнэ.

ЕС. ГЭРЭЭНИЙ ҮЙЛЧЛЭХ ХУГАЦАА

9.1. Гэрээний үйлчлэх хугацаа 20... оны ... дугаар сарын ...-ны өдрөөс 20...оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр хүртэл байна.

9.2. Гэрээний үйлчлэх хугацааг хоёр тал бичгээр тохиролцсоноор сунгаж болно.

9.3. гэрээний үйлчлэх хугацааг дараах тохиолдолд зогсоож болно:

9.3.1. талуудын зөвшилцсөнөөр;

9.3.2 Монгол Улсын эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр;

9.3.3. давагдашгүй хүчин зүйлийн үйлчлэлээр.

АРАВ. МАРГААН ШИЙДВЭРЛЭХ

10.1. Гэрээтэй холбоотой маргааныг талууд харилцан тохиролцох замаар шийдвэрлэнэ.

10.2. Талууд тохиролцоонд хүрч чадахгүй бол Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу маргааныг шүүх /арбитр/-ээр шийдвэрлүүлнэ.

АРВАННЭГ. БУСАД

11.1 Гэрээг 2 хувь үйлдэж, тал тус бүр нэг хувийг хадгална.

11.2. Талууд гэрээнд тусгагдаагүй асуудлыг шийдвэрлэхдээ Иргэний хууль, Төмөр замын тээврийн тухай хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам болон бусад хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.

Тээвэрлэгч: Хаяг: _____ Утас: _____ Гарын үсэг: _____ (Тамга, тэмдэг)	Суурь бүтэц эзэмшигч: Хаяг: _____ Утас: _____ Гарын үсэг: _____ (Тамга, тэмдэг)

---оОо---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын арвандолоодугаар хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМЫН БАЙГУУЛЛАГУУД ХАРИЛЦАН МЭДЭЭЛЭЛ СОЛИЛЦОХ ЖУРАМ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү журмаар төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, “Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төв” улсын төсөвт үйлдвэрийн газар /цаашид “Хөдөлгөөн зохицуулалтын төв” гэх/ болон төмөр замын байгууллагуудын хооронд харилцан мэдээлэл солилцох, түүнтэй холбогдуулан зам, тээврийн салбарын статистик мэдээллийн нэгдсэн санг төмөр замын тээврийн статистик мэдээллээр (цаашид “Салбарын мэдээллийн сан” гэх) бүрдүүлэх, хөтлөх, хадгалах, ашиглахтай холбогдсон харилцааг зохицуулна.

1.2. Төмөр замын байгууллагууд харилцан мэдээлэл солилцох журам нь Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хууль, Статистикийн тухай хууль, Төмөр замын тээврийн тухай хууль, төмөр замын тээврийн нийтлэг дүрэм, журам, тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

1.3. Статистик мэдээлэл нь үнэн, бодитой байхаас гадна шуурхай байна.

1.4. Төмөр замын тээврийн байгууллагууд нь холбогдох хууль тогтоомж болон энэхүү журмаар тогтоосон хамрах хүрээний баталгаажсан, үнэн зөв статистик мэдээ, мэдээллийг Хөдөлгөөн зохицуулалтын төвд дараах хугацаанд ирүүлнэ:

1.4.1. хоногийн мэдээг өдөр бүрийн 22.00 цагийн дотор;

1.4.2. долоо хоног бүрийн мэдээг баасан гараг бүрийн 18:00 цагийн дотор;

1.4.3. сарын мэдээг дараа сарын 04-ний дотор;

1.4.4. улирлын мэдээг улирал бүрийн дараа сарын 04-ний дотор;

1.4.5. жилийн мэдээг дараа оны нэгдүгээр сарын 04-ний дотор.

1.5. Энэхүү журамд хэрэглэсэн нэр томъёо, тодорхойлолтыг Төмөр замын тээврийн тухай хууль, үндэсний стандартад заасан утгаар ойлгоно.

1.6. Энэхүү журмаар иргэн, хуулийн этгээдийг төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааны болон бусад шаардлагатай статистик мэдээллээр хангах, салбарын статистик мэдээллийн сан бүрдүүлэх, хөтлөх, боловсруулах, дүн шинжилгээ хийх үйл ажиллагааг Хөдөлгөөн зохицуулалтын төв хэрэгжүүлнэ.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

МЭДЭЭЛЭЛ СОЛИЛЦОХ, ТАЙЛАГНАХ ХҮРЭЭ

2.1. Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, Хөдөлгөөн зохицуулалтын төв болон төмөр замын байгууллагууд энэхүү журмын нэгдүгээр хавсралтад заасан мэдээллийг харилцан солилцож, олон нийтэд мэдээлнэ.

2.2. Хөдөлгөөн зохицуулалтын төв Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон Үндэсний статистикийн хороонд энэхүү журмын хоёрдугаар хавсралтад заасан маягтын дагуу холбогдох статистик мэдээллийг энэхүү журмын 1.4-т заасан хугацаанаас хойш ажлын 3 өдөрт багтаан цахимаар болон албан бичгээр хүргүүлнэ.

2.3. Шинэ програм хангамжийг ашигласнаар гарсан мэдээлэл нь мэдээллийн бүрэн бүтэн байх чанар, үнэ цэнэтэй, эрэлт хэрэгцээтэй байх шинж чанарыг давуу байдлаар агуулсан тохиолдолд энэхүү журмаар тогтоосон статистик мэдээллийн хамрах хүрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.

2.4. Хөдөлгөөн зохицуулалтын төв төмөр замын байгууллагуудад холбогдох дүрэм, журмын дагуу баталсан галт тэрэгний хөдөлгөөний нэгдсэн зурмаг /өвөл, зун/-ийг Галт тэрэгний зурмаг зохицуулалтын журамд заасан хугацаанд хүргүүлнэ.

2.5. Хөдөлгөөн зохицуулалтын төвөөс тээсэн ачаа, ачаа эргэлт, зорчигч тээвэрлэлт, зорчигч эргэлт зэрэг мэдээллийг олон нийтэд мэдээлнэ.

2.6. Суурь бүтэц эзэмшигч дараах мэдээллийг олон нийтэд тогтмол мэдээлнэ:

2.6.1. тээврийн үйлчилгээний хөлс, тарифийн хэмжээ;

2.6.2. тээвэрлэлтийн горим, техникийн нөхцөл, зарим төрлийн тээвэрлэлтэд тавигдах тусгай шаардлага;

2.6.3. зорчигчийн галт тэрэгний аяллын цагийн хуваарь.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

МЭДЭЭЛЛИЙН САН БҮРДҮҮЛЭЛТ, ХӨТЛӨЛТ, АШИГЛАЛТАД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА

3.1. Салбарын мэдээллийн санд төвлөрсөн мэдээллийн хадгалалт, хамгаалалт, нөхөн бүрдүүлэлт, ашиглах үйл ажиллагаанд Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай болон бусад хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.

3.2. Салбарын мэдээллийн сан бүрдүүлэх, хөтлөх, боловсруулах, хадгалах, ашиглах үйл ажиллагаанд дараах нөхцөл шаардлагыг хангаж ажиллана:

3.2.1. холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу нууцад хамаарахаас бусад мэдээллийг төмөр замын тээврийн салбарын мэдээллийн сангийн цахим хуудсанд нээлттэй байршуулна;

3.2.2. мэдээллийг хувийн ашиг сонирхолд нийцүүлэн хууль бусаар ашиглах, бусдад дамжуулахгүй байх;

3.2.3. салбарын мэдээллийн сан, програм хангамжид хууль бусаар тусгайлан бэлтгэсэн програм болон техникийн тусламжтайгаар хандах, нэвтрэх, програм хангамжийн файлыг устгах, эвдэх, ашиглах боломжгүй болгох, мэдээллийн сүлжээний хэвийн, найдвартай үйл ажиллагааг алдагдуулахаас урьдчилан сэргийлэх;

3.2.4. салбарын мэдээллийн сангийн мэдээллийг ашиглах эрх бүхий этгээдэд холбогдох эрхийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон Хөдөлгөөн зохицуулалтын төвийн захирлын зөвшөөрлөөр олгох;

3.2.5. салбарын мэдээллийн санд хандах эрхээ бусдад дамжуулах, бусдын хандах эрхийг хууль бусаар олж авах, ашиглах, бусдад дамжуулах, албан ёсны давуу эрхээ хууль бус үйлдэлд болон хувийн ашиг сонирхлоор ашиглахгүй байх;

3.2.6. төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон Хөдөлгөөн зохицуулалтын төвийн захирлын зөвшөөрөлгүйгээр цахим сангийн програм хангамжийг хувилж тараах мөн тэдгээрийг интернэт болон гадны бусад сүлжээнд холбохгүй байх.

3.3. Төмөр замын байгууллагуудаас энэхүү журамд заасан мэдээлэл болон салбарын мэдээллийн санг бүрдүүлэхэд шаардлагатай мэдээллийг гаргуулах эрхийг Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон Хөдөлгөөн зохицуулалтын төв хэрэгжүүлнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ХЯНАЛТ, ХАРИУЦЛАГА

4.1. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зам, тээврийн хяналт хариуцсан нэгж, эрх, үүргийн хэмжээнд дүн шинжилгээ хийж, хяналт тавина.

4.2. Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд Төмөр замын тээврийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль эсхүл Эрүүгийн хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---оОо---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн А/154 дүгээр
тушаалын Төмөр замын байгууллагууд харилцан
мэдээлэл солилцох журмын нэгдүгээр хавсралт*

ХАРИЛЦАН МЭДЭЭЛЭЛ СОЛИЛЦОХ ЖАГСААЛТ

Д/д	Мэдээний нэр	Мэдээлэх хугацаа					Маягтын дугаар
		Жил	Улирал	Сар	Долоо хоног	Хоног	
Нэг. Хөдөлгөөн зохицуулалтын төв нь Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон Үндэсний статистикийн хороонд							
1.1	Төмөр замын ашиглалтын ажлын үндсэн үзүүлэлтийн мэдээ	ЗТХЯ	ЗТХЯ	ЗТХЯ			6
1.2	Ачилтын мэдээ	ЗТХЯ	ЗТХЯ	ЗТХЯ			7
1.3	Дамжин өнгөрөх ачааны мэдээ	ЗТХЯ	ЗТХЯ	ЗТХЯ/ҮСХ			8
1.4	Чингэлэг тээвэрлэлтийн мэдээ	ЗТХЯ					9а
1.5	Чингэлэг тээвэрлэлтийн мэдээ /илгээгчээр/	ЗТХЯ					9б
1.6	Зорчигч тээвэрлэлтийн мэдээ	ЗТХЯ/ҮСХ	ЗТХЯ/ҮСХ	ЗТХЯ/ҮСХ			10а
1.7	Орон нутгийн зорчигч урсгалын мэдээ	ЗТХЯ/ҮСХ	ЗТХЯ/ҮСХ				10б
1.8	Ачааны вагоны парк ашиглалтын мэдээ	ЗТХЯ					11
1.9	Суудлын вагоны парк ашиглалтын мэдээ	ЗТХЯ					12
1.10	Зүтгүүрийн парк ашиглалтын мэдээ	ЗТХЯ					13
1.11	Суурь бүтэц эзэмшигчийн техникийн үзүүлэлт мэдээ	ЗТХЯ					14
1.12	Замын машин механизмын парк	ЗТХЯ					14а
1.13	Гарамын байгууламж	ЗТХЯ					14б
1.14	Радио холбооны байгууламж	ЗТХЯ					14в
1.15	Өртөө, зөрлөгийн байршил ба зэрэглэл	ЗТХЯ					14г
1.16	Эрчим хүч, дохиолол холбооны мэдээ	ЗТХЯ					14д
1.17	Зам арчилгааны мэдээ	ЗТХЯ					16а
1.18	Салбар замын мэдээ	ЗТХЯ					16б
1.19	Тээврийн салбарын үйл ажиллагааны мэдээ	ЗТХЯ/ҮСХ					Т-5
1.20	Төмөр замын тээвэрлэлтийн мэдээ	ЗТХЯ/ҮСХ	ЗТХЯ/ҮСХ	ЗТХЯ/ҮСХ			Т-9
1.21	Хөдлөх бүрэлдэхүүний парк ашиглалтын жилийн мэдээ	ЗТХЯ/ҮСХ					Т3-1
1.22	Суурь бүтцийн техникийн хүчин чадлын үзүүлэлтийн мэдээ	ЗТХЯ/ҮСХ					Т3-2
1.23	Төмөр замын байгууллагын ажилтан, албан хаагчдын тоо, ажилласан жил, боловсролын түвшний мэдээ	ЗТХЯ/ҮСХ					Т3-3

1.24	Төмөр замын сүйрэл, осол, гологдлын мэдээ	ЗТХЯ/ ҮСХ	ЗТХЯ/ ҮСХ				Т3-4
1.25	Үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогын мэдээ	ЗТХЯ/ ҮСХ	ЗТХЯ/ ҮСХ				Т3-5
Хоёр. Төмөр замын байгууллагууд нь Хөдөлгөөн зохицуулалтын төвд							
2.1	Ачилт буулгалтын мэдээ /өртөө/	ХЗТ				ХЗТ	1
2.2	Галт тэрэг, вагон солилцооны мэдээ			ХЗТ		ХЗТ	2а
2.3	Тайлант хоногийн - хилээр хүлээн авсан вагоны мэдээ - хилээр хүлээлгэн өгсөн вагоны мэдээ -үлдэгдлийн мэдээ	ХЗТ		ХЗТ		ХЗТ	26
2.4	Суурь бүтэц хоорондын галт тэрэг солилцооны хоногийн мэдээ	ХЗТ		ХЗТ		ХЗТ	3
2.5	Нүүрсний нөөцлөлтийн мэдээ				ХЗТ		4а
2.6	Нүүрсний төлөвлөгөөт гэрээний мэдээ					ХЗТ	46
2.7	Экспортын ачилтын захиалгын мэдээ			ХЗТ	ХЗТ		46
2.8	Экспортын ачилтын захиалгын мэдээ	ХЗТ	ХЗТ	ХЗТ			6
2.9	Төмөр замын ашиглалтын ажлын үндсэн үзүүлэлтийн мэдээ	ХЗТ	ХЗТ	ХЗТ			6
2.10	Ачилтын мэдээ	ХЗТ	ХЗТ	ХЗТ			7
2.11	Дамжин өнгөрөх ачааны мэдээ	ХЗТ	ХЗТ	ХЗТ			8
2.12	Чингэлэг тээвэрлэлтийн мэдээ	ХЗТ	ХЗТ	ХЗТ			9а
2.13	Чингэлэг тээвэрлэлтийн мэдээ /илгээгчээр/	ХЗТ	ХЗТ	ХЗТ			9б
2.14	Зорчигч тээвэрлэлтийн мэдээ	ХЗТ	ХЗТ	ХЗТ			10а
2.15	Орон нутгийн зорчигч урсгалын мэдээ	ХЗТ	ХЗТ				10б
2.16	Ачааны вагоны парк ашиглалтын мэдээ	ХЗТ	ХЗТ				11
2.17	Зорчигчийн вагоны парк ашиглалтын мэдээ	ХЗТ	ХЗТ				12
2.18	Зүтгүүрийн парк ашиглалтын мэдээ	ХЗТ	ХЗТ				13
2.19	Суурь бүтэц эзэмшигчийн техникийн үзүүлэлт мэдээ	ХЗТ	ХЗТ				14
2.20	Замын машин механизмын парк	ХЗТ	ХЗТ				14а
2.21	Гарамын байгууламж	ХЗТ	ХЗТ				14б
2.22	Радио холбооны байгууламж	ХЗТ	ХЗТ				14в
2.23	Өртөө, зөрлөгийн байршил ба зэрэглэл	ХЗТ	ХЗТ				14г
2.24	Эрчим хүч, дохиолол холбооны мэдээ	ХЗТ	ХЗТ				14д
2.25	Ачааны болон зорчигчийн вагоны засварын баазын мэдээ		ХЗТ				15
2.26	Зам арчилгааны мэдээ	ХЗТ					16а
2.27	Салбар замын мэдээ	ХЗТ					16б
2.28	Тээврийн салбарын үйл ажиллагааны мэдээ	ХЗТ					Т-5
2.29	Төмөр замын тээвэрлэлтийн мэдээ	ХЗТ	ХЗТ	ХЗТ			Т-9
2.30	Хөдлөх бүрэлдэхүүний парк ашиглалтын жилийн мэдээ	ХЗТ					Т3-1
2.31	Суурь бүтцийн техникийн хүчин чадлын үзүүлэлтийн мэдээ	ХЗТ					Т3-2
2.32	Төмөр замын байгууллагын ажилтан, албан хаагчдын тоо, ажилласан жил, боловсролын түвшний мэдээ	ХЗТ					Т3-3
2.33	Төмөр замын сүйрэл, осол, гологдлын мэдээ	ХЗТ	ХЗТ				Т3-4
	Үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогын мэдээ	ХЗТ	ХЗТ				Т3-5

---000---

Маягт №1

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замын
байгууллагууд харилцан мэдээлэлсолилцох
журмын хоёрдугаар хавсралт*

АЧИЛТ БУУЛГАЛТЫН ХОНОГИЙН МЭДЭЭ /ӨРТӨӨ/

/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

Өртөө	Сарын эхнээс ачсан	Хоногт ачсан вагон							Сарын эхнээс буусан	Хоногт буусан вагон						
		Бүгд	кр	пл	пв	цс	лед	пр		Бүгд	кр	пл	пв	цс	лед	пр
1	2	3							4	5						
Сүхбаатар																
Ерөө																
Орхон																
Дархан-1																
Дархан-2																
Нартын хошуу																
Шарын гол																
Салхит																
Хөтөл																
Эрдэнэт																
Эрхэт																
...																
Нийт																

Мэдээ гаргасан: / /

/гарын үсэг/

/нэр/

Маягт №2а

ГАЛТ ТЭРЭГ, ВАГОН СОЛИЛЦООНЫ МЭДЭЭ

/..... он сар -нээс -ний өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

Д/д	Ачааны нэр, төрөл	Улсын хойд хилээр (Сүхбаатар өртөө)						Улсын урд хилээр (Замын -Үүд өртөө)							
		Хүлээлгэн өгсөн галт тэрэг вагон тоо		Хүлээн авсан галт тэрэг вагоны тоо		Галт тэрэг солилцсон дундаж тоо		Хүлээлгэн өгсөн галт тэрэг, вагоны тоо				Хүлээн авсан галт тэрэг, вагоны тоо			
								Өргөн цариг		Нарийн цариг		Өргөн цариг		Нарийн цариг	
		1		2		3		4		5		6		7	
		г/т-ний тоо	вагон тоо	г/т-ний тоо	вагон тоо	г/т-ний тоо	вагон тоо	г/т-ний тоо	вагон тоо	г/т-ний тоо	вагон тоо	г/т-ний тоо	вагон тоо	г/т-ний тоо	вагон тоо
1	Чингэлэг														
1.1	Үүнээс: экспорт														
1.2	транзит														
1.3	импортын														
2	Төмрийн хүдэр														
3	Нүүрс														
...	Зэс														
...															
...	Бусад														
	Дүн														

Мэдээ гаргасан: /...../

/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт №26

ТАЙЛАНТ ХОНОГТ ХИЛЭЭР ХҮЛЭЭН АВСАН ВАГОНЫ МЭДЭЭ

№	Өртөө	Мөрийн дугаар	Ачаатай							Хоосон							Нийт
			кр	пл	пв	цс	лед	пр	бүгд	кр	пл	пв	цс	лед	пр	бүгд	
Баганын дугаар	1		2							3							
1	Сүхбаатар	1															
		2															
2	Замын-Үүд	1															
		2															
3	Замын-Үүд /нарийн цариг/	1															
		2															
НИЙТ		1															
		2															

ТАЙЛАНТ ХОНОГТ ХИЛЭЭР ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГСӨН ВАГОНЫ МЭДЭЭ

№	Өртөө	Мөрийн дугаар	Ачаатай							Хоосон							Нийт
			кр	пл	пв	цс	лед	пр	бүгд	кр	пл	пв	цс	лед	пр	бүгд	
Баганын дугаар	1		2							3							
1	Сүхбаатар	1															
		2															
2	Замын-Үүд	1															
		2															
3	Замын-Үүд /нарийн цариг/	1															
		2															
НИЙТ		1															
		2															

ТАЙЛАНТ ХОНОГИЙН ҮЛДЭГДЭЛ

№	Өртөө	кр	пл	пв	цс	лед	пр	бүгд
1	Сүхбаатар							
2	Замын-Үүд							
3	Замын-Үүд /нарийн цариг/							
НИЙТ								

Мэдээ гаргасан: /...../
/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт №2в

СУУРЬ БҮТЭЦ ХООРОНДЫН ГАЛТ ТЭРЭГ, ВАГОН СОЛИЛЦООНЫ ХОНОГИЙН МЭДЭЭ

..... 20 оны сарын өдөр

(аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр)

Суурь бүтцийн нэр	Хүлээлгэн өгөх өртөөний нэр	Хүлээлгэн өгсөн				Хүлээн авсан				Үлдэгдэл		
		Төлөвлөгөө (батлагдсан зурмагаар)	Хүлээлгэн өгсөн бүгд	Үүнээс:		Төлөвлөгөө (батлагдсан зурмагаар)	Хүлээн авсан бүгд	Үүнээс:		Бүгд	Үүнээс:	
				МТЗ	БТЕГ			МТЗ	БТЕГ		МТЗ	БТЕГ
МТЗ	Хандгайт											
БТЕГ	Ерөө											
	О/Овоо											
	Бүгд											
УБТЗ	Эрээн											
Нийт												

Мэдээ гаргасан:(албан тушаал)
..... /
(гарын үсэг) (гарын үсгийн тайлал)

Маягт №3

ГАЛТ ТЭРЭГНИЙ ЗУРМАГИЙН ТАСАЛДЛЫН ХОНОГИЙН МЭДЭЭ

/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр

	№	Өртөө	Г/т	Зүтгүүр	Алба	Нэгж	Шалтгаан	Буруутай ажилтан	Хохирлын хэмжээ/төг/	Ваг/цаг	Цаг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1-р мөр	Зорчигчийн галт тэрэгний явуулалт. ... /... %										
	1										
	2										
	...										

2-р мөр	Зорчигчийн галт тэрэгний өнгөрүүлэлт. ... / ... %										
	1										
	2										
3-р мөр	Ачааны галт тэрэгний явуулалт. ... / ... %										
	1										
	2										
4-р мөр	Ачааны галт тэрэгний өнгөрүүлэлт. ... / ... %										
	1										
	2										
5-р мөр	Бүгд: 0								0.00	0	0

Мэдээ гаргасан: / /
/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт №4а

ДУЛААНЫ ЦАХИЛГААН СТАНЦУУДЫН НҮҮРС НӨӨЦЛӨЛТИЙН МЭДЭЭ

/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр

дс-2 дс-3		Өмнөх 7 хоног					7 хоног					Харьцуулалт				
		дс-4	дархан дс	эрдэнэт дс	амгалан дс	бусад	дс-2	дс-3	дс-4	дархан дс	эрдэнэт дс	амгалан дс	бусад	дс-2	дс-3	дс-4
Баганын дугаар		1					2					3				
Нөөц	1	Тонн														
Өвлийн ачааллын нөөц	2	Хоног														
Хоногийн зарцуулалт	3	Тонн														
Ажиллаж байгаа зуухны тоо	4	ш														

Мэдээ гаргасан: / /
/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт №4б

НҮҮРСНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨТ ГЭРЭЭНИЙ МЭДЭЭ

/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр

А. Нүүрсний вагон захиалга, хангалт

№	Байгууллагын нэр	Хангалт /тн/			
		Захиалсан вагон тоо	Хангасан вагон тоо	Биелэлт %	Оны эхнээс ачсан вагон тоо /өссөн дүнгээр/
		1	2	3	4
1	Багануур				
2	Шивээ-овоо				
3	Шарын гол				
6	Бусад				
	Нийт				

Мэдээ гаргасан: / /
/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт №5

ЭКСПОРТЫН АЧИЛТЫН ЗАХИАЛГЫН МЭДЭЭ

/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

Д/д	Илгээх өртөө	Ачааны нэр	Хүрэх өртөө, БНХАУ, ОХУ/	Захиалагч байгууллагын нэр	Ачилтын захиалга	
					вагон тоо	мян, тонн
	1	2	3	4	5	6
Нийт						

Мэдээ гаргасан: /...../
/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт №6

ТӨМӨР ЗАМЫН АШИГЛАЛТЫН АЖЛЫН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН МЭДЭЭ

/өссөн дүнгээр

/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

Д/д	Үзүүлэлтийн төрөл	Мөрийн дугаар	Хэмжих нэгж	Өнгөрсөн оны байдлаар Төлөвлөгөө	Тухайн онд			Өнгөрсөн онтой харьцуулсан хувь
					Биеэллт	Биеэлтийн хувь		
	А	Б	В	1	2	3	4	5
А. Ачааны хөдөлгөөн								
1	Хоногийн дундаж ажил							
	Ачилт вагоноор	1	хоногийн дундаж					
	Ачилт тонноор	2	мян.тн					
	Хүлээн авсан ачаатай вагон	3	хоногийн дундаж					
	Хүлээлгэн өгсөн ачаатай вагон	4	хоногийн дундаж					
	Буулгалт вагоноор	5	хоногийн дундаж					
2	Замын ажил	6	хоногийн дундаж					
3	Статик даац	7	тн					
4	Нэгж ачаатай вагоны хөдөлгөөнт динамик даац	8	тн					
5	Хуанлийн хоног	9	өдөр					
6	Ачаа тээвэрлэлт	10	мян.тн					
	Ирсэн	11	мян.тн					
	Үүнээс: БНХАУ-аас	12	мян.тн					
	ОХУ-аас	13	мян.тн					
	Явсан	14	мян.тн					
	Үүнээс: БНХАУ-д	15	мян.тн					
	ОХУ-д	16	мян.тн					
	Орон нутаг	17	мян.тн					
	Нийт явсан ачаа	18	мян.тн					
	Дамжин өнгөрсөн ачаа	19	мян.тн					
	Үүнээс: БНХАУ-ОХУ	20	мян.тн					
	ОХУ-БНХАУ	21	мян.тн					
7	Ачаа эргэлт	22	сая.тн-км					
	Ирсэн	23	сая.тн-км					

	Үүнээс: БНХАУ-аас	24	сая.тн-км					
	ОХУ-аас	25	сая.тн-км					
	Явсан	26	сая.тн-км					
	Үүнээс: БНХАУ-д	27	сая.тн-км					
	ОХУ-д	28	сая.тн-км					
	Орон нутаг	29	сая.тн-км					
	Нийт явсан ачаа	30	сая.тн-км					
	Дамжин өнгөрсөн ачаа	31	сая.тн-км					
	Үүнээс: БНХАУ-ОХУ	32	сая.тн-км					
	ОХУ-БНХАУ	33	сая.тн-км					
8	Хүлээн авсан өртөөгөөр							
	Наушки	34	вагон					
	Үүнээс: Ачаатай	35	вагон					
	Эрээн	36	вагон					
	Үүнээс: Ачаатай	37	вагон					
	Соловьёвск	38	вагон					
	Үүнээс: Ачаатай	39	вагон					
	Бусад	40	вагон					
	Үүнээс: Ачаатай	41	вагон					
	Нийт хүлээн авсан	42	вагон					
	Үүнээс: Нийт ачаатай	43	вагон					
9	Хүлээлгэн өгсөн өртөөгөөр							
	Наушки	44	вагон					
	Үүнээс: Ачаатай	45	вагон					
	Эрээн	46	вагон					
	Үүнээс: Ачаатай	47	вагон					
	Соловьёвск	48	вагон					
	Үүнээс: Ачаатай	49	вагон					
	Бусад	50	вагон					
	Үүнээс: Ачаатай	51	вагон					
	Нийт хүлээлгэн өгсөн	52	вагон					
	Үүнээс: Нийт ачаатай	53	вагон					
10	Замын ажлын парк	54	абсолют					
	Үүнээс:	Хоосон	55	хон.дун. абс				
			56	абсолют				
		ОХУ-ын	57	хон.дун. абс				
			58	абсолют				
11	Замын ажил	59	абсолют					
12	Ачаатай вагон	60	абсолют					
13	Хүлээн авсан ачаатай вагон	61	абсолют					
14	Хүлээлгэн өгсөн ачаатай вагон	62	абсолют					
15	Буулгалт вагоноор	63	абсолют					
16	Вагон эргэлт	64	хоног					
17	Ачааны нэгж ажиллагаан дахь вагоны сул зогсолт	65	цаг					
18	Техникийн өртөөн дэх нэгж вагоны сул зогсолт	66	цаг					
19	Бохир жин	67	сая.тн-км					
	Үүнээс: Тээврийн хөдөлгөөн	68	сая					
20	Цэвэр тонн-км	69	сая					
21	Галт тэрэг-км	70	абсолют					
	Үүнээс: Тээврийн хөдөлгөөн	71	абсолют					
22	Галт тэрэгний дундаж бохир жин	72	тн					
23	Галт тэрэг-цаг: Хоорондын зам	73	абсолют					
	Хэсэглэл	74	абсолют					
24	Хурд: Техникийн	75	км/цаг					
	Хэсэгчилсэн	76	км/цаг					

25	Бүтээмж: Зүтгүүрийн бүтээмж	77	мян.тн-км бохир					
	Вагоны бүтээмж	78	мян.тн-км цэвэр					
26	Зүтгүүрийн дундаж гүйлт	79	км					
27	Зүтгүүрийн ажлын парк 81	80	зүт/цаг					
		зүт/хоног						
29	Вагон-км Нийтийн	82	мян.ваг-км					
	Ачаатай	83	мян.ваг-км					
	Хоосон	84	мян.ваг-км					
Б. Зорчигчийн хөдөлгөөн								
1	Зорчигч тээвэр	85	мян.хүн					
	Үүнээс: Ирсэн	86	мян.хүн					
	Явсан	87	мян.хүн					
	Орон нутгийн	88	мян.хүн					
	Нийт явсан	89	мян.хүн					
	Дамжин өнгөрсөн	90	мян.хүн					
2	Зорчигч эргэлт	91	сая.зор-км					
	Үүнээс: Ирсэн	92	сая.зор-км					
	Явсан	93	сая.зор-км					
	Орон нутгийн	94	сая.зор-км					
	Нийт явсан	95	сая.зор-км					
	Дамжин өнгөрсөн	96	сая.зор-км					
3	Зорчигчийн вагоны дундаж зай	97	км					
	Үүнээс: Ирсэн	98	км					
	Явсан	99	км					
	Орон нутгийн	100	км					
	Нийт явсан	101	км					
	Дамжин өнгөрсөн	102	км					
В. Ерөнхий үзүүлэлт								
1	Шилжүүлсэн тонн-км	103	сая					
2	Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагийн биелэлт							
	Зорчигч: Явуулалт төлөвлөсөн	104	вагон					
	Явуулалт биелэлт	105	вагон					
	Хувь	106	хувь					
	Өнгөрүүлэлт төлөвлөсөн	107	вагон					
	Өнгөрүүлэлт биелэлт	108	вагон					
	Хувь	109	хувь					
	Ачаа: Явуулалт төлөвлөсөн	110	вагон					
	Явуулалт биелэлт	111	вагон					
	Хувь	112	хувь					
	Өнгөрүүлэлт төлөвлөсөн	113	вагон					
	Өнгөрүүлэлт биелэлт	114	вагон					
	Хувь	115	хувь					
Үйл ажиллагааны санхүүгийн тодруулга /шуурхай/								
1	Тээвэрлэлтийн ажилчдын нийт тоо	116	хүн					
3	Хөд.бүтээмжийг шилжүүлсэн тонн-км	117	мянга					

Мэдээ гаргасан:

..... /...../
/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт №7

АЧИЛТЫН МЭДЭЭ /өссөн дүнгээр/
/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

Д/д	Ачааны төрөл	Мерийн дугаар	Ачаа / вагоноор/				Ачаа /мян.тн/				Дундаж ачаалал /тн/			тн/км					
			Өнгөрсөн оны гүйцэтгэл	Тухайн онд		Өнгөрсөн онтой харьцуулсан хувь	Өнгөрсөн оны гүйцэтгэл	Тухайн онд		Өнгөрсөн онтой харьцуулсан хувь	Өнгөрсөн оны гүйцэтгэл	Тухайн онд		Өнгөрсөн оны гүйцэтгэл	Тухайн оны гүйцэтгэл	Өнгөрсөн онтой харьцуулсан хувь			
				Төлөвлөгөө	Биелэлт			Төлөвлөгөө	Биелэлт			Төлөвлөгөө	Биелэлт						
0	A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Чулуун нүүрс	1																	
	Үүнээс: Экспорт	2																	
	Орон нутагт	3																	
2	Нефтийн бүтээгдэхүүн	4																	
3	Модон бүтээгдэхүүн	5																	
	Үүнээс: Дэр мод	6																	
4	Түлээ	7																	
5	Барилгын материал	8																	
	Үүнээс: Цемент	9																	
	Балласт	10																	
	Төмөр бетон дэр	11																	
6	Үр, тариа	12																	
	Үүнээс: Буудай	13																	
7	Хүнсний өргөн хэрэглээний бүтээгдэхүүн	14																	
	Үүнээс: Цагаан будаа	15																	
8	Түргэн муудах бүтээгдэхүүн	16																	
9	Ноос, арьс, шир, үслэг эдлэл	17																	
10	Хайлуур жонш	18																	
	Үүнээс: Жоншийн баяжмал	19																	
11	Зэсийн баяжмал	20																	
12	Төмрийн хүдэр	21																	
	Үүнээс: Баяжмал	22																	
13	Цайрын баяжмал	23																	
14	Химийн бүтээгдэхүүн болон бордоо	24																	
15	Хар төмөрлөг	25																	
	Үүнээс: Хаягдал төмөр	26																	
	Зам төмөр	27																	
16	Бусад	28																	
	Үүнээс: Өнгөт метал	29																	
	Химийн бүтээгдэхүүн	30																	
	Тоног төхөөрөмж	31																	
	Хоосон чингэлэг	32																	
	Бусад	33																	
	Нийт	34																	

Мэдээ гаргасан: /...../
/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт №8

**ДАМЖИН ӨНГӨРӨХ АЧААНЫ МЭДЭЭ /өссөн дүнгээр/
/... он ... сар ... өдөр/**

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

№	Тээвэр зуучийн байгууллагын нэр	Мөрийн дугаар	Ачаа /тн/							Нийт	Өнгөрсөн оны биелэлт	Өнгөрсөн онтой харьцуулсан хувь
	Ачааны төрөл											
	А	Б	1	2	3					В	Г	Д
А. ОХУ-аас БНХАУ-д /тэгш/												
1	Чулуун нүүрс	1										
2	Нефть, нефтийн бүтээгдэхүүн	2										
3	Түүхий нефть	3										
4	масло минеральное	4										
5	Мазут	5										
6	Барилгын материал	6										
7	Түргэн муудах бүтээгдэхүүн	7										
8	Ноос, арьс, шир, үслэг эдлэл	8										
9	Хүнсний өргөн хэрэглээний бүтээгдэхүүн	9										
10	Газрын самар	10										
11	Модон бүтээгдэхүүн	11										
12	Модон дэр	12										
13	Төмөрлөг	13										
14	Зэсийн баяжмал	14										
15	Өнгөт метал	15										
16	Химийн бүтээгдэхүүн	16										
17	Бордоо	17										
18	Хар төмөрлөг	18										
19	Төмөрлөг	19										
20	Зам төмөр	20										
21	Бусад	21										
22	Тоног төхөөрөмж	22										
23	Хоосон чингэлэг	23										
24	Бусад	24										
	Дүн	25										
Б. БНХАУ-аас ОХУ-д /сондгой/												
1	Чулуун нүүрс	26										
2	Нефть, нефтийн бүтээгдэхүүн	27										
3	Түүхий нефть	28										
4	масло минеральное	29										
5	Мазут	30										
6	Барилгын материал	31										
7	Түргэн муудах бүтээгдэхүүн	32										
8	Ноос, арьс, шир, үслэг эдлэл	33										
9	Хүнсний өргөн хэрэглээний бүтээгдэхүүн	34										
10	Газрын самар	35										
11	Модон бүтээгдэхүүн	36										
12	Модон дэр	37										
13	Төмөрлөг	38										
14	Зэсийн баяжмал	39										
15	Өнгөт метал	40										
16	Химийн бүтээгдэхүүн	41										
17	Борлоо	42										

18	Хар төмөрлөг	43												
19	Төмөрлөг	44												
20	Зам төмөр	45												
21	Бусад	46												
22	Тоног төхөөрөмж	47												
23	Хоосон чингэлэг	48												
24	Бусад	49												
	Дүн	50												
	Нийт дүн	51												
	Нийт дүнд эзлэх хувь	52												

Мэдээ гаргасан: /...../
/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт №9а

ЧИНГЭЛЭГ ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН МЭДЭЭ
/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр

Сар ш жин, тонн		3 фут ш жин, тонн		5 фут ш жин, тонн		10 фут ш жин, тонн		20 фут ш жин, тонн		30 фут ш жин, тонн		40 фут ш жин, тонн		45 фут ш жин, тонн		Нийт		Өнгөрсөн онд	Он
Импорт:																			
А	1																		
	2																		
	3																		
	...																		
	12																		
Нийт																			
Экспорт:																			
Б	1																		
	2																		
	3																		
	...																		
	12																		
нийт																			
Орон нутагт:																			
В	1																		
	2																		
	3																		
	...																		
	12																		
нийт																			
Дамжин өнгөрөх:																			
Г	1	Тэгш Сондгой																	
	2	Тэгш Сондгой																	
	3	Тэгш Сондгой																	
	...																		
	12	Тэгш Сондгой																	
нийт		Тэгш Сондгой																	
Бүгд /импорт, экспорт, орон нутаг, транзит/:																			
Д	1																		
	2																		
	3																		
	...																		
	12																		
нийт																			

Мэдээ гаргасан: /...../
/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт №96

АЧАА ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН МЭДЭЭ
/тээвэр зуучлалын байгууллагаар/
/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

Тээвэр зууч Сар	Импорт							Экспорт						
	1	2	3	...	п	бусад	Нийт	1	2	3	...	п	бусад	Нийт
	А						Б	В						Г
1	вагон тоо жин,тн													
2	вагон тоо жин,тн													
3	вагон тоо жин,тн													
...	вагон тоо жин,тн													
12	вагон тоо жин,тн													
Бүгд	вагон тоо жин,тн													
Нийт														

Тээвэр зууч Сар	Дамжин өнгөрөх					Орон нутаг					Нийт замын мэдээ	Өнгөрсөн онд	Харьцуулалт
	1	2	3..п	бусад	Нийт	1	2	3	...п	бусад	Нийт		
	Д				Е	Е				Ж	З	И	Й
1	вагон тоо жин,тн												
2	вагон тоо жин,тн												
3	вагон тоо жин,тн												
...	вагон тоо жин,тн												
12	вагон тоо жин,тн												
Бүгд	вагон тоо жин,тн												
Нийт													

Мэдээ гаргасан: /...../
/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт № 10а

ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН МЭДЭЭ
/өртөөгөөр/
/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

№	Өртөөний нэр	Мерийн дугаар	Нийт зорчигч /мян.хүн/				Орон нутаг /мян.хүн/				Олон улс /мян.хүн/			
			Төлөвлөгөө	Биелэлт	Биелэлтийн хувь	Зөрүү	Төлөвлөгөө	Биелэлт	Биелэлтийн хувь	Зөрүү	Төлөвлөгөө	Биелэлт	Биелэлтийн хувь	Зөрүү
	А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1		1												

Мэдээ гаргасан: /...../
/гарын үсэг/ /нэр/

ЗОРЧИГЧ ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН МЭДЭЭ
/өртөөгөөр/
/... он ... сар ... өдөр/

Мэдээ гаргасан: /...../
/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт № 11

АЧААНЫ ВАГОНЫ ПАРК АШИГЛАЛТЫН МЭДЭЭ
/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

№	Вагоны дугаар	Сери	Вагоны төрөл	Үйлдвэрлэсэн он	Хувийн жин, тн	Гүйлт, км	Ашиглалтын хугацаа	Ашигласан хугацаа	Засварт орох хугацаа		Засварт орсон хугацаа		Ашиглалтын хугацаа дуусаад ашиглаж байгаа шалтгаан
									Депо	Завод	Депо	Завод	
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1													
2													
3													
...													
	Нийт												

Мэдээ гаргасан: /...../

/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт № 12

ЗОРЧИГЧИЙН ВАГОНЫ ПАРК АШИГЛАЛТЫН МЭДЭЭ
/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

№	Вагоны дугаар	Сери	Вагоны төрөл	Үйлдвэрлэсэн он	Хувийн жин, тн	Гүйлт, км	Ашиглалтын хугацаа	Ашигласан хугацаа	Засварт орох хугацаа		Засварт орсон хугацаа		Ашиглалтын хугацаа дуусаад ашиглаж байгаа шалтгаан
									Депо	Завод	Депо	Завод	
	1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1													
2													
3													
...													
	Нийт												

Мэдээ гаргасан: /...../

/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт № 13

ЗҮТГҮҮРИЙН ПАРК АШИГЛАЛТЫН МЭДЭЭ
/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

№	Зүтгүүр	Зүтгүүрийн дугаар	Сери	Зүтгүүрийн төрөл	Үйлдвэрлэсэн он	Засварт орсон /хугацаа/						Зүтгүүрийн гүйлт /км/						Тех-нийкийн байдал		Ашиглаг-даагүй шалтгаан		Ашиглал-тын хугацаа дуусаад ашиглаж байгаа шалтгаан			
						КР1	КР2	СР3	ТР3	ТР2	ТР1	ЗП /Завод пос/	КР1	КР2	КР3	ТР1	ТР2	ТР3	Шаардагдах засвар	Ашиглалтанд	Ашиглалтанд бус		Сул зогссон	Засварт орохоор хүлээгдэж буй	Бусад
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

Мэдээ гаргасан: /...../
/гарын үсэг/ /нэр/

СУУРЬ БҮТЭЦ ЭЗЭМШИГЧИЙН ТЕХНИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ
/... он ... сар ... өдөр/

Үзүүлэлтийн төрөл			МД	Хэмжих нэгж	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл
А			Б	В	1	2
1. Зам аж ахуй						
Гол шугамын нийт урт			1	км		
Үүнээс:	Төмөр бетон дэртэй		2	км		
	Модон дэр		3	км		
	P-65 зам төмөртэй		4	км		
	P-50 зам төмөртэй		5	км		
	P-43 зам төмөртэй		6	км		
	Бусад		7	км		
Салбар шугамын урт			8	км		
Үүнээс:	Төмөр бетон дэртэй		9	км		
	Модон дэр		10	км		
	P-65 зам төмөртэй		11	км		
	P-50 зам төмөртэй		12	км		
	P-43 зам төмөртэй		13	км		
	Бусад		14	км		
Суман шилжүүлэг			15	тоо		
Үүнээс:	1/11		16	тоо		
	11/9		17	тоо		
	11/6		18	тоо		
Замын тахир тойруу			19	км		
Үүнээс:	Шулуун хэсэг		20	км		
	Үүнээс:	R<600м	21	км		
		R≤350м	22	км		
	Хамгийн бага радиус		23	м		
Замын баримтлах хэвгий			24			
	0%		25	км		
	0-6%		26	км		
	6-10%		27	км		
	10%-аас дээш		28	км		
	Хамгийн их өгсүүр		29	хувь		
Шугамын нэвтрүүлэх чадвар			30	галт тэрэг		
Өртөөний нэвтрүүлэх чадвар			31	галт тэрэг		
Тээх чадвар			32	сая.тн жил		
Өртөөний вагон боловсруулах чадвар			33	вагон		
Галт тэрэгний дундаж жин			34	тн		
Нэг гол км/тн			35	тн		
Тогтоосон хурд			36	км		

3095

Суурь бүтэц эзэмшигчийн техникийн үзүүлэлтийн маягт №14

А. Замын машин механизмийн парк

д/д	Нэр төрөл	Мөрийн дугаар	Тоо	Үйлдвэрлэсэн он	Ашигласан жил	Ашиглалтад	Ашиглалтад бус			Ашиглалтын хугацаа дуусаад ашиглаж байгаа шалтгаан
							Сул зогссон	Засварт орохоор хүлээгдэж буй	Акт тогтоож устгасан	
	A		1	2	3	4	5			6
Тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүн										
1		1								
2		2								
3		3								
...										
	Нийт									
Замыг хэсэгчлэх, тэгшлэх, чигжээсэн призмийг нягтруулах машинууд										
1										
2										
3										
...										
	Нийт									
Замын сараалжийг суулгах машин										
1										
2										
3										
4										
...										
	Нийт									
Мотовоз ба дрезин										
1										
2										
...										
	Нийт									
Кранууд										
1										
2										
3										
...										
	Нийт									
Цас цэвэрлэгч										
1										
2										
3										
...										
	Нийт									
Замын байдлыг хянах болон оношлох вагонууд										
1										
2										
3										
...										
	Нийт									
Бусад										
1										
2										
3										
...										
	Нийт									

Суурь бүтэц эзэмшигчийн техникийн үзүүлэлтийн маягт №14

Б. Гармын байгууламж

Д/д	Хоорондын замын нэр	Гармын байгууламж	Ашиглалтанд орсон он	Засварт орсон хугацаа		Засварт орох хугацаа	Бусад
				Урсгал засварт орсон хугацаа	Их засварт орсон хугацаа		
	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
....							

Суурь бүтэц эзэмшигчийн техникийн үзүүлэлтийн маягт №14

В. Радио холбооны байгууламж

д/д	Ангилал	Төрөл	Төхөөрөмжийн тоо	Радиостанцын марк	Ажлын сувгийн тоо	Бусад
	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
....						

Суурь бүтэц эзэмшигчийн техникийн үзүүлэлтийн маягт №14

Г. Өртөө, зөрлөгийн байршил ба зэрэглэл

Хэсэглэл	Өртөөний нэрс	МД	Зэрэглэл	Ангилал	Байршил	Тээвэрлэлтэнд нээлттэй өртөө			
						Зорчигч	Ачаа	Чингэлэг	Аюултай ачаа
А	Б	В	1	2	3	4	5	6	7
		1							
		2							
		...							

Суурь бүтэц эзэмшигчийн техникийн үзүүлэлтийн маягт №14

Д. Дохиолол холбоо, эрчим хүчний аж ахуй

Д/д	Тоног төхөөрөмж байгууламжийн нэр	Хэмжих нэгж	ТЖН-д шилжүүлэх коэффициент	Эрчим хүчний анги-1		Эрчим хүчний анги-...		Нийт	
				ТТ-ийн тоо хэмжээ	ТЖН-д харьцуулсан	ТТ-ийн тоо хэмжээ	ТЖН-д харьцуулсан	ТТ-ийн тоо хэмжээ	ТЖН-д харьцуулсан
1	Дэд станцууд	100 кВА хүртлэх чадалтай КТП, КТПН Омк	ком						
2		100 кВА-аас дээш чадалтай КТП, КТПН, ТП	ком						
3		2 тр-р - тай ТП	ком						
4		РП	ком						
5		ОРУ	ком						
6	Холболт гаргалга	0.4 кВ-ын	ш						
7		Дотор хуурай салгууртай	ком						
8		Тосон таслууртай	ком						
9		Ачаалал таслагчтай	ком						
10		КРУН	ш						
11		КСО-272	ш						
12		Вакуум	ш						
13		КСО-366	ш						

14	Агаарын шугамын хуурай салгуур	ком							
15	Агаарын шугамын таслуур	ком							
16	6,10 кВ-ын агаарын шугам	км							
17	0.4 кВ-ын агаарын шугам	км							
18	6,10 кВ-ын кабель шугам	км							
19	0.4 кВ-ын кабель шугам	км							
20	Нөөцийн дизель станц 100 кВА хүртэл чадалтай Зөөврийн	Суурин	ком						
		ком							
21	Нөөцийн дизель станц 100 кВА-аас дээш чадалтай Зөөврийн	Суурин	ком						
		ком							
22	Прожектор		ш						
23	Светильник		ш						
24	Гагнуурын трансформатор		ш						
25	Нийт жишсэн нэгж		-						
26	Нийт ажилтаны тоо, нэг хүнд ноогдох нэгж		хүн						

Маягт № 15

АЧААНЫ БОЛОН СУУДЛЫН ВАГОНЫ ЗАСВАРЫН БААЗ

/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

Д/д	Аж ахуйн нэр, байршил	Мерин дугаар	Тоо хэмжээ	Жилд засварласан вагон тоо								Техник үйлчилгээний газар			
				Засварын газар 1				Засварын газар 2				Хүлээн авсан галт тэргэн дахь вагоны тоо	Явуулсан галт тэргэн дахь вагоны тоо	Салгалтгүй засварт орсон вагон тоо	Салгалттай засварт орсон вагон тоо
				Их засвар	Завод	Дого	Урсгал засвар	Их засвар	Завод	Дого	Урсгал засвар				
	А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Ачааны вагоны засвар		1													
Үүнээс: Вагоны төрөл	Битүү	2													
	Хагас	3													
	Цистерн	4													
	Тавцант	5													
	Тусгай	6													
	Бусад	7													
Суудлын вагоны засвар		7													
Үүнээс: Вагоны төрөл	Тасалгаат	8													
	Хагас зөөлөн	9													
	Хатуу	10													
	Тусгай	11													
	Бусад	12													

Мэдээ гаргасан: /..... /

/гарын үсэг/

/нэр/

Маягт № 16.а

ЗАМ АРЧИЛГААНЫ МЭДЭЭ

/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

Д/д	Үзүүлэлт	Замын тоо	Хэмжих нэгж	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тухайн онд			Өмнөх онтой харьцуулсан
		1	2	3	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Гүйцэтгэлийн хувь	
					4	5	6	7
1	Замын урсгал засвар							
	Дагнасан хэрэглээний зам		км					
	Нийтийн эзэмшлийн зам		км					
	Гол зам		км					
2	Замын их засвар							
	Гол зам		км					
	Нийт							

Мэдээ гаргасан:

..... /..... /
/гарын үсэг/ /нэр/

Маягт № 16.б

ЗАМ АРЧИЛГААНЫ МЭДЭЭ

/... он ... сар ... өдөр/

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр _____

Үзүүлэлт		Замын тоо	Объектын гэрчилгээ	ТЗ-ын аюулгүй байдалтай холбоотой үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Зам арчлалтын гэрээ	тоног төхөөрөмж					
						Кран	Бункер	өндөрлөсөн тавцан	Эстакат	Агуулах	Бусад
		1	2	3	4	5					
Нээлтэй	дагнасан хэрэглээний										
	нийтийн эзэмшлийн										
Хаалтай	дагнасан хэрэглээний										
	нийтийн эзэмшлийн										
Нийт											

Мэдээ гаргасан:

..... /..... /
/гарын үсэг/ /нэр/

---o0o---

ҮСХ-ны даргын зөвшөөрсөнөөр Зам, тээврийн хөгжлийн яамны сайдын 2018 оны ... сарын ...-ны өдрийн ... тоот тушаалаар батлав.

Мэдээллийн нууцлалыг "Статистикийн тухай" Монгол Улсын хуулийн 22 дугаар зүйлийн 3 дугаар заалтын дагуу хадгална.

Маягт ТЗ-1

ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙ ПАРК АШИГЛАЛТЫН 20 ... ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ

1. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хаяг:

Регистрийн дугаар

Аж ахуй нэгж, байгууллагын нэр

Аймаг, нийслэл

Код

Сум, дүүрэг

Баг, хороо

Гудамж, хороолол

Байшин, байр

Хашаа, хаалганы дугаар

Утас

Факс

Цахим шуудан

1. Суурь бүтэц эзэмшигч байгууллагууд мэдээллийг 1 дүгээр сарын 04-ний дотор Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төвд маягтаар, цахим шуудангаар дамжуулна.

2. Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төв 1 дүгээр сарын 06-ны дотор Зам, тээвэр хөгжлийн яам болон Үндэсний статистикийн хороонд маягтаар, цахим шуудангаар дамжуулна.

Овог, нэр

Албан тушаал

Утас

Гар утас

Факс

Цахим шуудан

2. Хариуцлагын хэлбэр:

	Код
Хувьцаат компани	10
Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани	11
Бүх гишүүд нь хариуцлагатай нөхөрлөл	20
Зарим гишүүд нь хариуцлагатай нөхөрлөл	21
Хоршоо	30
Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар	40
Орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар	41
Төсөвт байгууллага	60
Төрийн бус байгууллага	70
Сан	71
Бусад	80

4. Өмчийн хэлбэр:

		Код
Төрийн	Өмчийн.....	11
	Өмчийн оролцоотой....	12
	Хамтарсан.....	13
Орон нутгийн	Өмчийн.....	31
	Өмчийн оролцоотой....	32
	Хамтарсан.....	33
Хувийн	Монгол Улсын	21
	Гадаадтай хамтарсан...	22
	Гадаад Улсын	23

5. Үйл ажиллагааны чиглэл:

ЭЗҮАСА-4.0 код*

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

Б. ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙ ПАРК:

Үзүүлэлтийн төрөл			МД	Хэмжих нэгж	Ашиглалтын жил			
					1-5	6-10	11-24	25-аас дээш
А			Б	В				1
Нийт зүтгүүрийн тоо			1	зүтгүүр				
Үүнээс:	Ашиглалтанд байгаа		2	зүтгүүр				
	Үүнээс:	Ачаа	3	зүтгүүр				
		Суудал	4	зүтгүүр				
		Сэлгээ	5	зүтгүүр				
		Аж ахуй	6	зүтгүүр				
		Бусад	7	зүтгүүр				
	Нөөцөнд байгаа		8	зүтгүүр				
	Үүнээс:	Ачаа	9	зүтгүүр				
		Суудал	10	зүтгүүр				
		Сэлгээ	11	зүтгүүр				
		Аж ахуй	12	зүтгүүр				
		Бусад	13	зүтгүүр				
	Акт тогтоож устгасан		14	зүтгүүр				
	Нийт ачааны вагоны тоо			15	вагон			
Үүнээс:	Ашиглалтанд байгаа		16	вагон				
	Үүнээс:	Хагас	17	вагон				
		Битүү	18	вагон				
		Тавцант	19	вагон				
		Чингэлэг	20	вагон				
		Цистерн	21	вагон				
		Дозатор	22	вагон				
		Думпкар	23	вагон				
		Хоппер	24	вагон				
		Ледник	25	вагон				
		Бусад	26	вагон				
	Нөөцөнд байгаа		27	вагон				
	Үүнээс:	Хагас	28	вагон				
		Битүү	29	вагон				
		Тавцант	30	вагон				
		Чингэлэг	31	вагон				
		Цистерн	32	вагон				
		Дозатор	33	вагон				
		Думпкар	34	вагон				
		Хоппер	35	вагон				
		Ледник	36	вагон				
	Бусад	37	вагон					
Акт тогтоож устгасан		38	вагон					
Нийт зорчигчийн вагоны тоо			39	вагон				

Үүнээс:	Ашиглалтанд байгаа		40	вагон				
	Үүнээс:	Зөөлөн	41	вагон				
		Тасалгаат	42	вагон				
		Нийтийн	43	вагон				
		Тээшний	44	вагон				
		Вагон ресторан	45	вагон				
		Албаны	46	вагон				
		Бусад	47	вагон				
	Нөөцөнд байгаа		48	вагон				
	Үүнээс:	Зөөлөн	49	вагон				
		Тасалгаат	50	вагон				
		Нийтийн	51	вагон				
		Тээшний	52	вагон				
		Вагон ресторан	53	вагон				
		Албаны	54	вагон				
		Бусад	55	вагон				
	Акт тогтоож устгасан		56	вагон				

В. ЭЗЭМШИГЧ БАЙГУУЛЛАГААР

Эзэмшигч байгууллагын нэр	Мөрийн дугаар	Хэмжих нэгж	Хөдлөх бүрэлдэхүүний паркийн тоо		
			Зүтгүүр	Ачаа	Зорчигч
А	Б	В	1	2	3
	1				
	2				
	3				
					
Нийт					

Дарга (аж ахуй нэгж, байгууллагын)

Ерөнхий (ахлах) нягтлан бодогч

Эдийн засагч

20... оны ... сарын ... өдөр

---o0o---

ҮСХ-ны даргын зөвшөөрсөнөөр Зам, тээврийн хөгжлийн яамны сайдын 2018 оны ... сарын ...-ны өдрийн ... тоот тушаалаар батлав.

Мэдээллийн нууцлалыг "Статистикийн тухай" Монгол Улсын хуулийн 22 дугаар зүйлийн 3 дугаар заалтын дагуу хадгална.

Маягт ТЗ-2

СУУРЬ БҮТЦИЙН ТЕХНИКИЙН ХҮЧИН ЧАДЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН 20 ... ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ

1. Аж ахуй нэгж, байгууллагын хаяг

Регистрийн дугаар

Аж ахуй нэгж, байгууллагын нэр

Аймаг, нийслэл

Код

Сум, дүүрэг

Баг, хороо

Гудамж, хороолол

Байшин, байр

Хашаа, хаалганы дугаар

Утас

Факс

Цахим шуудан

1. Суурь бүтэц эзэмшигч байгууллагууд мэдээллийг 1 дүгээр сарын 04-ний дотор Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төвд маягтаар, цахим шуудангаар дамжуулна.

2. Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төв 1 дүгээр сарын 06-ны дотор Зам, тээвэр хөгжлийн яам болон Үндэсний статистикийн хороонд маягтаар, цахим шуудангаар дамжуулна.

3. Холбоо барих хүний талаарх мэдээлэл

Овог, нэр

Албан тушаал

Утас

Гар утас

Факс

Цахим шуудан

2. Хариуцлагын хэлбэр

	Код
Хувьцаат компани	10
Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани	11
Бүх гишүүд нь хариуцлагатай нөхөрлөл	20
Зарим гишүүд нь хариуцлагатай нөхөрлөл	21
Хоршоо	30
Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар	40
Орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар	41
Төсөвт байгууллага	60
Төрийн бус байгууллага	70
Сан	71
Бусад	80

4. Өмчийн хэлбэр

		Код
Өмчийн.....		11
Төрийн Өмчийн оролцоотой....		12
Хамтарсан.....		13
Өмчийн.....		31
Орон нутгийн Өмчийн оролцоотой....		32
Хамтарсан.....		33
Монгол Улсын		21
Хувийн Гадаадтай хамтарсан...		22
Гадаад Улсын		23

5. Үйл ажиллагааны чиглэл

ЭЗҮАСА-4.0 код*

1.....

2.....

3.....

4.....

Б. СУУРЬ БҮТЦИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Үзүүлэлтийн төрөл			МД	Хэмжих нэгж	Гүйцэтгэл
А			Б	В	1
1. Зам аж ахуй					
Гол шугамын нийт урт			1	км	
Үүнээс:	Төмөр бетон дэртэй		2	км	
	Модон дэр		3	км	
	Р-65 зам төмөртэй		4	км	
	Р-50 зам төмөртэй		5	км	
	Р-43 зам төмөртэй		6	км	
	Бусад		7	км	
Салбар шугамын урт			8	км	
Үүнээс:	Төмөр бетон дэртэй		9	км	
	Модон дэр		10	км	
	Р-65 зам төмөртэй		11	км	
	Р-50 зам төмөртэй		12	км	
	Р-43 зам төмөртэй		13	км	
	Бусад		14	км	
Суман шилжүүлэг			15	тоо	
Үүнээс:	1/11		16	тоо	
	11/9		17	тоо	
	11/6		18	тоо	
	Замын тахир тойруу			19	км
Үүнээс:	Шулуун хэсэг		20	км	
	Үүнээс:	R≤350	21	км	
		R≤351ч650	22	км	
	Хамгийн бага радиус		23	м	
Замын баримтлах хэвгий			24	тоо	
0%			25	км	
0-8%			26	км	
8.1-15%			27	км	
15.1%-аас дээш			28	км	
Хамгийн их өгсүүр			29	хувь	
Өртөө, зөрлөгийн тоо			30	тоо	
Замын их засварын ажил			31	км	
Замын машин механизм			32	тоо	
2. Хүчин чадал					
Шугамын нэвтрүүлэх чадвар			33	галт тэрэг	
Өртөөний нэвтрүүлэх чадвар			34	галт тэрэг	
Тээх чадвар			35	сая.тн жил	
Өртөөний вагон боловсруулах чадвар			36	вагон	
Галт тэрэгний дундаж жин			37	тн	

Дарга (аж ахуй нэгж, байгууллагын)

Ерөнхий (ахлах) нягтлан бодогч

Эдийн засагч

20... оны ... сарын ... өдөр

ҮСХ-ны даргын зөвшөөрсөнөөр Зам, тээврийн хөгжлийн яамны сайдын 2018 оны ... сарын ...-ны өдрийн ... тоот тушаалаар батлав.

Мэдээллийн нууцлалыг "Статистикийн Маягт ТЗ-3 тухай" Монгол Улсын хуулийн 22 дугаар зүйлийн 3 дугаар заалтын дагуу хадгална.

**ТӨМӨР ЗАМЫН БАЙГУУЛЛАГЫН АЖИЛТАН,
АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО, АЖИЛЛАСАН ЖИЛ, БОЛОВСРОЛЫН
ТҮВШНИЙ ... ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ**

1. Аж ахуй нэгж, байгууллагын хаяг

Регистрийн дугаар

Аж ахуй нэгж, байгууллагын нэр

Аймаг, нийслэл

Код

Сум, дүүрэг

Баг, хороо

Гудамж, хороолол

Байшин, байр

Хашаа, хаалганы дугаар

Утас

Факс

Цахим шуудан

1. Суурь бүтэц эзэмшигч байгууллагууд мэдээллийг 1 дүгээр сарын 04-ний дотор Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төвд маягтаар, цахим шуудангаар дамжуулна.

2. Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төв 1 дүгээр сарын 06-ны дотор Зам, тээвэр хөгжлийн яам болон Үндэсний статистикийн хороонд Зам, тээвэр хөгжлийн яаманд маягтаар, цахим шуудангаар дамжуулна.

3. Холбоо барих хүний талаарх мэдээлэл
Овог, нэр

Албан тушаал

Утас

Гар утас

Факс

Цахим шуудан

2. Хариуцлагын хэлбэр

	Код
Хувьцаат компани	10
Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани	11
Бүх гишүүд нь хариуцлагатай нөхөрлөл	20
Зарим гишүүд нь хариуцлагатай нөхөрлөл	21
Хоршоо	30
Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар	40
Орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар	41
Төсөвт байгууллага	60
Төрийн бус байгууллага	70
Сан	71
Бусад	80

4. Өмчийн хэлбэр

		Код
Төрийн	Өмчийн.....	11
	Өмчийн оролцоотой....	12
	Хамтарсан.....	13
Орон нутгийн	Өмчийн.....	31
	Өмчийн оролцоотой....	32
	Хамтарсан.....	33
Хувийн	Монгол Улсын	21
	Гадаадтай хамтарсан...	22
	Гадаад Улсын	23

5. Үйл ажиллагааны чиглэл

ЭЗҮАСА-4.0 код*

1.....

2.....

3.....

4.....

МОНГОЛЫН
ХААГАХ ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ЯАМ

Б. АЖИЛТАН, АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО

Үзүүлэлт		МД Бүгд	Ажиллагчдын тоо	
			Үүнээс: эмэгтэй	
А		Б	1	2
Бүгд		1		
Үүнээс: Ашиглалтын ажиллагчдын тоо		2		
Үүнээс:	Удирдах ажилтан	3		
	Мэргэжилтэн	4		
	Инженер техникийн ажилтан	5		
	Техникийн ажилтан	6		
	Үйлчилгээний ажилтан	7		
Насны бүлгээр		8		
Үүнээс:	24 хүртэл	9		
	25-29 хүртэл	10		
	30-34 хүртэл	11		
	35-39 хүртэл	12		
	40-44 хүртэл	13		
	45-49 хүртэл	14		
	50-54 хүртэл	15		
	55 ба түүнээс дээш	16		
Боловсролын түвшин		16		
Үүнээс:	Шинжлэх ухааны доктор	18		
	Боловсролын доктор	19		
	Магистр	20		
	Баклавр	21		
	Диплом	22		
	Тусгай мэргэжлийн дунд боловсрол	23		
	Техникийн болон мэргэжлийн боловсрол	24		
	Дунд боловсрол	25		
	Бусад	26		
Улсад ажилласан жил		26		
Үүнээс:	1 жил хүртэл	28		
	1-5 жил	29		
	6-10 жил	30		
	11-15 жил	31		
	16-20 жил	32		
	21-25 жил	33		
	26 ба түүнээс дээш жил	34		
Эрдмийн цол		34		
Үүнээс:	Академич	36		
	Профессор	37		
	Дэд профессор	38		
Мэргэшлийн зэрэг		38		
Үүнээс:	Зөвлөх инженер	40		
	Мэргэшсэн инженер	41		

Дарга (аж ахуй нэгж, байгууллагын)
Ерөнхий (ахлах) нягтлан бодогч
Эдийн засагч

20... оны ... сарын ... өдөр

Б. ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВЭР ДЭХ СҮЙРЭЛ, ОСОЛ, ГОЛОГДОЛ:

д/д	Сүйрэл, осол, гологдлын ангилал	Гарсан тоо	Товч мэдээлэл
	А	Б	В
1	Сүйрэл		
2	Осол		
2.1	Зорчигчийн галт тэрэг өөр галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүнтэй мөргөлдсөн		
2.2	Зорчигчийн галт тэрэгний бүрэлдэхүүн замаас гарсан		
2.3	Ачааны галт тэрэг өөр ачааны галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүнтэй мөргөлдсөн буюу хөдлөх бүрэлдэхүүн замаас гарсны улмаас хөдлөх бүрэлдэхүүн их засварт орохоор эвдэрсэн		
2.4	Сэлгээ, зэхэлтийн болон бусад хөдөлгөөний үед хөдлөх бүрэлдэхүүн мөргөлдсөн буюу замаас гарсны улмаас хүний амь нас хохирсон, хүний эрүүл мэндэд хохирол учирсан, хөдлөх бүрэлдэхүүн их засварт орохоор эвдэрсэн		
2.5	Аюултай ачаа тээвэрлэх явцад хөдлөх бүрэлдэхүүн болон бусад шалтгааны гэмтлийн улмаас аюултай ачаа асгарч хүний эрүүл мэнд, байгаль орчин, бусдын өмч хөрөнгөд их хэмжээнээс дээш хохирол учирсан		
3	Гологдол		
3.1	Хөдлөх бүрэлдэхүүн мөргөлдсөн		
3.2	Хөдлөх бүрэлдэхүүн замаас гарсан		
3.3	Эзэлгээтэй замаар галт тэрэг хүлээн авсан		
3.4	Эзэлгээтэй хоорондын замд галт тэрэг явуулсан		
3.5	Бэлэн бус замналаар галт тэрэг хүлээн авсан		
3.6	Бэлэн бус замналаар галт тэрэг явуулсан		
3.7	Хориглосон дохио өнгөрсөн		
3.8	Хөдлөх бүрэлдэхүүн дор сум эргэсэн		
3.9	Хөдлөх бүрэлдэхүүн өөрөө хөдөлсөн		
3.10	Хөдлөх бүрэлдэхүүний эд анги хугарсан		
3.11	Зорчигчийн вагон салгасан		
3.12	Галт тэргэнд эд юмс дайрагдсан		
3.13	Тээврийн хэрэгсэл дайрагдсан		
3.14	Дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол, эрчим хүч тасалдсан		
3.15	Төгсгөлийн кран хаалттай явуулсан		
3.16	Зорчигчийн галт тэрэгний зүтгүүр эвдэрсэн		
3.17	Усанд автах, элс, цасанд дарагдах, гал түймэрт өртөх		
3.18	Зорчигчийн галт тэрэг цуцалсан, зорчигч буулгасан		
3.19	Вагон, чингэлэг дэх ачаа шатах		
3.20	Хөдлөх бүрэлдэхүүний эд анги зам дээр унасан		
3.21	Аялалын үед зам дээр ачаа унасан		
3.22	Дохио буруу дохиолсон		
3.23	Галт тэрэгний авто угсраа тасарсан, салсан		
3.24	Сум зүссэн		
3.25	Вагон салгасан		
3.26	Ачааны нөхцөлөөс хамаарч вагон салгасан		
3.27	Хос дугуй гацсан		
3.28	Зам төмөр үхсэн		
3.29	Зам төмөр хугарсан		
3.30	Галт тэргэнд мал дайрагдсан		
	Нийт дүн		

---oOo---

В. ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВЭР ДЭХ СҮЙРЭЛ, ОСОЛ, ГОЛОГДОЛ:

Ослын		Мөрийн дугаар	Хэмжих нэгж	Бүгд	
А		Б	В	Г	
Сүйрэл, осол, гологдолд өртсөн хүмүүсийн тоо	Төмөр замын байгууллагын ажилтан:		1	хүн	
	Үүнээс	Нас барсан	2	хүн	
		Хүнд гэмтсэн	3	хүн	
		Хүндэвтэр гэмтсэн	4		
		Хөнгөн гэмтсэн	5	хүн	
	Зорчигчид:		6	хүн	
	Үүнээс	Нас барсан	7	хүн	
		Хүнд гэмтсэн	8	хүн	
		Хүндэвтэр гэмтсэн	9		
		Хөнгөн гэмтсэн	10	хүн	
	Бусад:		11	хүн	
	Үүнээс	Нас барсан	12	хүн	
		Хүнд гэмтсэн	13	хүн	
		Хүндэвтэр гэмтсэн	14		
		Хөнгөн гэмтсэн	15	хүн	
Засварлах боломжгүй болсон хөдлөх бүрэлдэхүүний тоо		16	тоо		

Дарга (аж ахуй нэгж, байгууллагын)
Ерөнхий (ахлах) нягтлан бодогч
Эдийн засагч

20... оны ... сарын ... өдөр

ҮСХ-ны даргын зөвшөөрсөнөөр Зам, тээврийн хөгжлийн яамны сайдын 2018 оны ... сарын ...-ны өдрийн ... тоот тушаалаар батлав.

Мэдээллийн нууцлалыг "Статистикийн тухай" Монгол Улсын хуулийн 22 дугаар зүйлийн 3 дугаар заалтын дагуу хадгална.

Маягт ТЗ-5

ҮЙЛДВЭРИЙН ОСОЛ, ХУРЦ ХОРДЛОГЫН

20 ... ОНЫ ... МЭДЭЭ

1. Аж ахуй нэгж, байгууллагын хаяг

Регистрийн дугаар

Аж ахуй нэгж, байгууллагын нэр

Аймаг, нийслэл

Код

Сум, дүүрэг

Баг, хороо

Гудамж, хороолол

Байшин, байр

Хашаа, хаалганы дугаар

Утас

Факс

Цахим шуудан

1. Суурь бүтэц эзэмшигч байгууллагууд мэдээллийг 1, 4, 7, 10 дугаар сарын 04-ний дотор Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төвд маягтаар, цахим шуудангаар дамжуулна.

2. Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төв 1, 4, 7, 10 дугаар сарын 06-ны дотор Зам, тээвэр хөгжлийн яам болон Үндэсний статистикийн хороонд маягтаар, цахим шуудангаар дамжуулна.

3. Холбоо барих хүний талаарх мэдээлэл

Овог, нэр

Албан тушаал

Утас

Гар утас

Факс

Цахим шуудан

2. Хариуцлагын хэлбэр

	Код
Хувьцаат компани	10
Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани	11
Бүх гишүүд нь хариуцлагатай нөхөрлөл	20
Зарим гишүүд нь хариуцлагатай нөхөрлөл	21
Хоршоо	30
Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар	40
Орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар	41
Төсөвт байгууллага	60
Төрийн бус байгууллага	70
Сан	71
Бусад	80

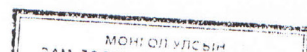
4. Өмчийн хэлбэр

		Код
Төрийн	Өмчийн.....	11
	Өмчийн оролцоотой.....	12
	Хамтарсан.....	13
Орон нутгийн	Өмчийн.....	31
	Өмчийн оролцоотой.....	32
	Хамтарсан.....	33
Хувийн	Монгол Улсын	21
	Гадаадтай хамтарсан...	22
	Гадаад Улсын	23

5. Үйл ажиллагааны чиглэл

ЭЗҮАСА-4.0 код*

- 1.....
2.....
3.....
4.....

Б. ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ОСОЛ, ХУРЦ ХОРДЛОГО

Ослын шалтгаан	Мерийн дугаар	Нийт ослын тоо	Осолд өртсөн хүмүүсийн тоо	Үүнээс			
				Нас барсан	Хүнд гэмтсэн	Хөнгөн гэмтсэн	Хөнгөн гэмтсэн
А	Б	1	2	3	4	5	6
Үйлдвэрлэлийн осол	1						
Үүнээс:	Машин механизм, тоног төхөөрөмжийн гэмтэл, хийцийн алдаа	2					
	Технологийн процесс зөрчсөнөөс	3					
	Тээврийн хэрэгслээс	4					
	Өргөх, зөөх төхөөрөмжөөс	5					
	Цахилгаан гүйдэлд цохиулсанаас	6					
	Халалт, түлэгдэлт, хөлдөлтөөс	7					
	Уналт, нуралтаас	8					
	Хальтиргаанаас	9					
	Аюулгүй ажиллагаа барилд хангалтгүй сурсан	10					
	Ажлын хувцас, хамгаалалтын хэрэгсэлгүй ажилласан	11					
	Онцгой ур чадвар шаардсан ажилд мэргэжлийн хүн ажиллуулаагүй	12					
	Химийн болон биологийн бодис алдсан	13					
	Стандартын шаардлага хангаагүй	14					
	Бусад	15					
Хурц хордлого	16						
Үүнээс:	Химийн бодис	17					
	Машин, тоног төхөөрөмжийн гэмтэл	18					
	Тоног төхөөрөмжийн битүүмжлэл алдсан	19					
	Технологийн процесс алдсан	20					
	Аюулгүй ажиллагаа барилд хангалтгүй сурсан	21					
	Ажлын хувцас, хамгаалалтын хэрэгсэлгүй ажилласан	22					
	Онцгой ур чадвар шаардсан ажилд мэргэжлийн хүн ажиллуулаагүй	23					
	Бусад	24					

Дарга (аж ахуй нэгж, байгууллагын)

Ерөнхий (ахлах) нягтлан бодогч

Эдийн засагч

20... оны ... сарын ... өдөр

ҮСХ-ны даргын зөвшөөрсөнөөр Зам, тээврийн хөгжлийн яамны сайдын 2018 оны ... сарын ...-ны өдрийн ... тоот тушаалаар батлав.

Мэдээллийн нууцлалыг "Статистикийн тухай" Монгол Улсын хуулийн 22 дугаар зүйлийн 3 дугаар заалтын дагуу хадгална.

Улсын тайлан маягт Т-5

ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ 20 ... ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ

1. Аж ахуй нэгж, байгууллагын хаяг

Регистрийн дугаар

Аж ахуй нэгж, байгууллагын нэр

Аймаг, нийслэл

Код

Сум, дүүрэг

Баг, хороо

Гудамж, хороолол

Байшин, байр

Хашаа, хаалганы дугаар

Утас

Факс

Цахим шуудан

1. Аж ахуйн нэгж, байгууллага дараа оны 2-р сарын 18-ны дотор сумын ЗДТГ, дүүргийн статистикийн хэлтэст маягаар, сумын ЗДТГ, дүүргийн статистикийн хэлтэс 2-р сарын 25-нд аймаг, нийслэлийн статистикийн хэлтэс, газарт маягаар;

2. Аймаг, нийслэлийн статистикийн хэлтэс, газар нь 3-р сарын 4-нд Үндэсний статистикийн хороонд цахим шуудангаар дамжуулна.

3. Холбоо барих хүний талаарх мэдээлэл

Овог, нэр

Албан тушаал

Утас

Гар утас

Факс

Цахим шуудан

2. Хариуцлагын хэлбэр

	Код
Хувьцаат компани	10
Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани	11
Бүх гишүүд нь хариуцлагатай нөхөрлөл	20
Зарим гишүүд нь хариуцлагатай нөхөрлөл	21
Хоршоо	30
Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар	40
Орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар	41
Төсөвт байгууллага	60
Төрийн бус байгууллага	70
Сан	71
Бусад	80

4. Өмчийн хэлбэр

		Код
Төрийн	Өмчийн.....	11
	Өмчийн оролцоотой.....	12
	Хамтарсан.....	13
Орон нутгийн	Өмчийн.....	31
	Өмчийн оролцоотой.....	32
	Хамтарсан.....	33
Хувийн	Монгол Улсын	21
	Гадаадтай хамтарсан...	22
	Гадаад Улсын	23

5. Үйл ажиллагааны чиглэл

-
-
-
-

ЗЗҮАСА-4.0 код*

МОНГОЛ УЛСЫН

Б. ОРЛОГО, ЗАРДАЛ

мян.төг

Үзүүлэлт		МД	Үзүүлэлт
А		Б	1
1. Нийт орлого	мөр1=мөр(2+3+4+5+6)	1	
- ачаа тээврийн орлого		2	
- зорчигч тээврийн орлого		3	
- тээвэр зууч, тээвэр зохицуулалтын орлого		4	
- агуулахын орлого		5	
Үйл ажиллагааны бус орлого	мөр6=мөр(7ч18)	6	
- барилга, байшин түрээслүүлсний орлого		7	
- машин, тоног төхөөрөмж түрээслүүлсний орлого		8	
- худалдаж авсан барааг дахин борлуулсны орлого		9	
- туслах аж ахуй, үйлчилгээний газруудын орлого		10	
- худалдсан үндсэн хөрөнгийн орлого		11	
- ногдол ашгийн орлого		12	
- даатгалын байгууллагаас авсан нөхөн төлбөр		13	
- хандив, тусламжийн орлого		14	
- хүүгийн орлого /Харилцах дансны хүү/		15	
- торгуулийн орлого		16	
- гадаад валютын ханшийн зөрүүгийн бодит орлого		17	
- бусад орлого		18	
2. Нийт зардал	мөр19=мөр(20+61)	19	
Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	мөр20=мөр[21+(25ч48)+(51ч60)]	20	
- нийт үндсэн ба нэмэгдэл цалин, шагнал, урамшуулал	мөр21=мөр(22ч24)	21	
үндсэн үйл ажиллагааны ажиллагчдын цалин		22	
ерөнхий удирдлагын цалин		23	
туслах аж ахуй, үйлчилгээний газруудын ажиллагчдын цалин		24	
- ажиллагчдад мөнгөн ба биет хэлбэрээр өгсөн тусламж		25	
- нийгмийн болон эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл		26	
- үндсэн хөрөнгийн элэгдэл хорогдлын шимтгэл		27	
- үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар		28	
- газрын төлбөр		29	
- байгалийн нөөц ашигласны төлбөр		30	
- онцгой татвар		31	
- өөрийн эзэмшлийн авто тээвэр болон өөрөө явагч тээврийн хэрэгслийн албан татвар		32	
- гаалийн албан татвар		33	
- бусад татвар, хураамж		34	
- үндсэн, туслах түүхий эд, материал		35	
- шатахуун, шатах, тослох материал		36	
- сэлбэг, хэрэгсэл		37	

- цахилгаан эрчим хүч		38	
- дулаан (уур, халуун ус, хий)		39	
- цэвэр, бохир ус		40	
- барилга, байшин түрээсэлсний зардал		41	
- машин, тоног төхөөрөмж түрээсэлсний зардал		42	
- түлш (мод, нүүрс, бусад)		43	
- тээврийн зардал		44	
- гадны байгууллагаар үйлчлүүлсний төлбөр /бор-гч агентын шимтгэл/		45	
- урсгал засварын зардал		46	
- даатгалын зардал		47	
- албан томилолт	мөр48=мөр(49+50)	48	
байр, хоолны мөнгө		49	
унааны хөлс		50	
- ажиллагчдын сургалт, давтан сургалтын зардал		51	
- зар, сурталчилгааны зардал		52	
- бичиг хэргийн зардал		53	
- ном, хэвлэлийн зардал		54	
- шуудан, холбооны зардал		55	
- интернэтийн зардал		56	
- хөдөлмөр хамгааллын зардал		57	
- санхүүгийн түрээсийн төлбөрийн хүү		58	
- зээлийн хүүгийн зардал		59	
- бусад зардал		60	
Үндсэн бус үйл ажиллагааны зардал	мөр61=мөр(62+68)	61	
- дахин борлуулахаар худалдаж авсан барааны өртөг		62	
- бусдад өгсөн гишүүнчлэлийн татвар, хандив		63	
- торгуулийн зардал		64	
- бусдын буруутай үйл ажиллагаанаас учирсан хохирол		65	
- гамшгийн улмаас учирсан хохирол		66	
- гадаад валютын ханшийн зөрүүгийн бодит алдагдал		67	
- бусад зардал		68	
3. Ашиг, алдагдал	мөр69=мөр(1-19)	69	
- ногдол ашгийн зардал		70	
4. Ажиллагчдын жилийн дундаж тоо	мөр71>=мөр72	71	
Үүнээс: эмэгтэй		72	
5. Компьютерийн тоо		73	

Захирал (Эзэн)
Ерөнхий (ахлах) нягтлан бодо
Эдийн засагч

20... оны ... сарын ... өдөр

ҮСХ-ны даргын зөвшөөрсөнөөр Зам, тээврийн хөгжлийн яамны сайдын 2018 оны сарын-ны өдрийн тоот тушаалаар батлав.

Мэдээллийн нууцлалыг "Статистикийн тухай" Монгол Улсын хуулийн 22 дугаар зүйлийн 3 дугаар заалтын дагуу хадгална.

Улсын тайлан маягт Т-9

**ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН 20 ... ОНЫ ... -Р
САРЫН ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН МЭДЭЭ**

1. Аж ахуй нэгж, байгууллагын хаяг

Регистрийн дугаар

Аж ахуй нэгж, байгууллагын нэр

Аймаг, нийслэл

Код

Сум, дүүрэг

Баг, хороо

Гудамж, хороолол

Байшин, байр

Хашаа, хаалганы дугаар

Утас

Факс

Цахим шуудан

1. Суурь бүтэц эзэмшигч сар бүрийн 04-ний дотор Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төвд маягтаар, цахим шуудангаар дамжуулна.

2. Галт тэрэгний хөдөлгөөн зохицуулалтын нэгдсэн төв сар бүрийн 06-ны дотор Зам, тээвэр хөгжлийн яам болон Үндэсний статистикийн хороонд маягтаар, цахим шуудангаар дамжуулна.

3. Холбоо барих хүний талаарх мэдээлэл

Овог, нэр

Албан тушаал

Утас

Гар утас

Факс

Цахим шуудан

2. Хариуцлагын хэлбэр

	Код
Хувьцаат компани	10
Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани	11
Бүх гишүүд нь хариуцлагатай нөхөрлөл	20
Зарим гишүүд нь хариуцлагатай нөхөрлөл	21
Хоршоо	30
Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар	40
Орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар	41
Төсөвт байгууллага	60
Төрийн бус байгууллага	70
Сан	71
Бусад	80

4. Өмчийн хэлбэр

		Код
Төрийн	Өмчийн.....	11
	Өмчийн оролцоотой....	12
	Хамтарсан.....	13
Орон нутгийн	Өмчийн.....	31
	Өмчийн оролцоотой....	32
	Хамтарсан.....	33
Хувийн	Монгол Улсын	21
	Гадаадтай хамтарсан...	22
	Гадаад Улсын	23

5. Үйл ажиллагааны чиглэл

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

ЭЗҮАСА-4.0 код*

Б. ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Үзүүлэлт	Мөрийн дугаар	Хэмжих нэгж	Өмнөх оны мөн үеийн гүйцэтгэл (өссөн дүн)	Гүйцэтгэл	
				жилийн эхнээс өссөн дүн	тухайн сарын
А	Б	В	1	2	3
1. Тээвэрлэсэн ачаа	1	мян.т			
Дотоодод болон гадаадад тээвэрлэсэн мөр2=мөр(3+4)=мөр[13+16+17+20+22+24+26+29+(34+36)]	2	мян.т			
<i>дотоодод</i>	3	мян.т			
<i>гадаадад (гаргалт)</i>	4	мян.т			
-ОХУ-д	5	мян.т			
-БНХАУ-д	6	мян.т			
<i>Гадаадаас (оруулалт)</i>	7	мян.т			
-ОХУ-аас	8	мян.т			
-БНХАУ-аас	9	мян.т			
<i>Дамжин өнгөрсөн</i>	10	мян.т			
-ОХУ-аас БНХАУ-д	11	мян.т			
-БНХАУ-аас ОХУ-д	12	мян.т			
Дотоодод болон гадаадад тээвэрлэсэн ачаа, ачааны нэр, төрлөөр	Нүүрс	13	мян.т		
	- дотоодод	14	мян.т		
	- экспортод	15	мян.т		
	Нефть, нефтийн бүтээгдэхүүн	16	мян.т		
	Барилгын материал	17	мян.т		
	Үүнээс: цемент	18	мян.т		
	балласт	19	мян.т		
	Мод, модон материал	20	мян.т		
	үүнээс: дэр мод	21	мян.т		
	Хүнсний өргөн хэрэглээний бүтээгдэхүүн	22	мян.т		
	үүнээс: гурил, будаа	23	мян.т		
	Түргэн муудах бүтээгдэхүүн	24	мян.т		
	үүнээс: мах	25	мян.т		
	ХАА-н гаралтай бүтээгдэхүүн	26	мян.т		
	үүнээс: үр тариа	27	мян.т		
	арьс, шир, ноос	28	мян.т		
	Уул уурхайн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн	29	мян.т		
	үүнээс: жонш, жоншний баяжмал	30	мян.т		
	зэс болон молибдений баяжмал	31	мян.т		
	төмрийн хүдэр	32	мян.т		
	цайрын баяжмал	33	мян.т		
	Хар төмөр (хаягдал, рельс г.м)	34	мян.т		
	Үйлдвэрийн машин, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл	35	мян.т		
	Бусад	36	мян.т		

2.Ачаа эргэлт	37	сая.т.км			
Дотоодод болон гадаадад тээвэрлэсэн мөр2=мөр(3+4)=мөр[13+16+17+20+22+24+26+29+(34ч36)]	38	сая.т.км			
<i>дотоодод</i>	39	сая.т.км			
<i>гадаадад (гаргалт)</i>	40	сая.т.км			
-ОХУ-д	41	сая.т.км			
-БНХАУ-д	42	сая.т.км			
<i>Гадаадаас (оруулалт)</i>	43	сая.т.км			
-ОХУ-аас	44	сая.т.км			
-БНХАУ-аас	45	сая.т.км			
<i>Дамжин өнгөрсөн</i>	46	сая.т.км			
-ОХУ-аас БНХАУ-д	47	сая.т.км			
-БНХАУ-аас ОХУ-д	48	сая.т.км			
3. Зорчигчдын тоо	49	мян. хүн			
дотоодод	50	мян. хүн			
гадаад руу	51	мян. хүн			
гадаадаас	52	мян. хүн			
дамжин өнгөрсөн	53	мян. хүн			
4. Зорчигч эргэлт	54	сая. хүн.км			
дотоодод	55	сая. хүн.км			
олон улсад	56	сая. хүн.км			
5. Нийт ажиллагчдын тоо	57	хүн			
Үүнээс:	эмэгтэй	хүн			
Үүнээс: ашиглалтын ажиллагчид	59	хүн			
Үүнээс:	эмэгтэй	хүн			
6. Тээврийн нийт орлого	61	мян. төг			

Захирал (Эзэн)
Ерөнхий (ахлах) нягтлан бодо
Эдийн засагч

20... оны ... сарын ... өдөр

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замын
байгууллагууд харилцан мэдээлэлсолилцох
журмын гуравдугаар хавсралт*

МАЯГТ № 1 БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үзүүлэлтийн хэсэг:

1-р багана. Ачилт буулгалтын ажиллагаа хийгдэж буй өртөөдийн нэр

2-р багана. Сарын эхнээс ачсан нийт вагоны тоо

3-р багана. Хоногт ачсан вагоны тоо вагон төрлөөр

4-р багана. Сарын эхнээс буусан нийт вагоны тоо

5-р багана. Хоногт буусан вагоны тоо вагон төрлөөр

МАЯГТ № 2а БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

Галт тэрэг, вагон солилцооны тайлан мэдээ гэдэг нь тухайн хоногт хилээр хүлээн авсан, хүлээлгэн өгсөн ачаатай болон хоосон вагон ба галт тэрэг солилцоог илэрхийлнэ.

Галт тэрэг вагон солилцооны мэдээ:

1-р багана. Тухайн хоногуудад улсын хойд хилийн өртөөдөд хүлээлгэн өгсөн нийт галт тэрэгний тоо ба вагон тооны нийлбэрийг бичнэ.

2-р багана. Тухайн хоногуудад улсын хойд хилийн өртөөдөд хүлээн авсан нийт галт тэрэгний тоо ба вагон тооны нийлбэрийг бичнэ.

3-р багана. Тухайн хоногуудад улсын хойд хилийн өртөөдөд хүлээн авсан ба хүлээлгэн өгсөн нийт галт тэрэгний тоо, вагон тооны нийлбэрийн дундажийг бичнэ.

4-р багана. Тухайн хоногуудад улсын урд хилийн өртөөдөд өргөн царигаар хүлээлгэн өгсөн нийт галт тэрэгний тоо, вагон тооны нийлбэрийг бичнэ.

5-р багана. Тухайн хоногуудад улсын урд хилийн өртөөдөд нарийн царигаар хүлээлгэн өгсөн нийт галт тэрэгний тоо, вагон тооны нийлбэрийг бичнэ.

6-р багана. Тухайн хоногуудад улсын урд хилийн өртөөдөд өргөн царигаар хүлээн авсан нийт галт тэрэгний тоо, вагон тооны нийлбэрийг бичнэ.

7-р багана. Тухайн хоногуудад улсын урд хилийн өртөөдөд нарийн царигаар хүлээн авсан нийт галт тэрэгний тоо, вагон тооны нийлбэрийг бичнэ.

8-р багана. Тухайн хоногуудад улсын урд хилийн өртөөдөд өргөн царигаар хүлээн авсан ба хүлээлгэн өгсөн нийт галт тэрэгний тоо, вагон тооны нийлбэрийн дундажийг бичнэ.

9-р багана. Тухайн хоногуудад улсын урд хилийн өртөөдөд нарийн царигаар хүлээн авсан ба хүлээлгэн өгсөн нийт галт тэрэгний тоо, вагон тооны нийлбэрийн дундажийг бичнэ.

МАЯГТ № 2Б БӨГЛӨХ ЗААВАР

Тайлант хоногт хилээр хүлээн авсан вагоны мэдээ:

1-р багана. Ачаатай ба хоосон вагон хүлээн авсан хилийн өртөөдийн нэр.

2-р багана. Талайнт хоногт хилээр хүлээн авсан ачаатай вагоны тоо вагон төрлөөр.

3-р багана. Талайнт хоногт хилээр хүлээн авсан хоосон вагоны тоо вагон төрлөөр.

4-р багана. Тайлант хоногт хилээр хүлээн авсан ачаатай ба хоосон вагон тооны нийлбэр.

1-р мөр. Тайлант хоногт улсын хойд ба урд хилээр ачаатай ба хоосон хүлээн авсан дотоод вагон тооны нийлбэр.

2-р мөр. Тайлант хоногт улсын хойд ба урд хилээр ачаатай ба хоосон хүлээн авсан гадаад вагон тооны нийлбэр.

Тайлант хоногт хилээр хүлээлгэн өгсөн вагоны мэдээ:

1-р багана. Ачаатай ба хоосон вагон хүлээлгэн өгсөн хилийн өртөөдийн нэр.

2-р багана. Талайнт хоногт хилээр хүлээлгэн өгсөн ачаатай вагоны тоо вагон төрлөөр.

3-р багана. Талайнт хоногт хилээр хүлээлгэн өгсөн хоосон вагоны тоо вагон төрлөөр.

4-р багана. Тайлант хоногт хилээр хүлээлгэн өгсөн ачаатай ба хоосон вагон тооны нийлбэр.

1-р мөр. Тайлант хоногт улсын хойд ба урд хилээр ачаатай ба хоосон хүлээлгэн өгсөн дотоод вагон тооны нийлбэр.

2-р мөр. Тайлант хоногт улсын хойд ба урд хилээр ачаатай ба хоосон хүлээлгэн өгсөн гадаад вагон тооны нийлбэр.

МАЯГТ № 3 БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

Галт тэрэгний зурмаг тасалдлын мэдээг хоногоор авах ба суудлын галт тэрэг, ачааны галт тэрэгний тасалдал тус бүрийн шалтгааныг бүртгэх, шалтгааныг судлан мэдээлэх зорилготой.

Галт тэрэгний зурмагийн тасалдлын шалтгаан:

1-р багана. Тухайн тасалдлын №-ыг сарын эхнээс эхлэн дугаарлаж эхэлнэ.

2-р багана. Вагон тасалдал гаргасан өртөөний нэрийг бөглөнө.

3-р багана. Тасалдал гаргасан галт тэрэгний төрөл болон дугаарыг бичнэ.

4-р багана. Тасалдал гаргасан зүтгүүрийн дугаарыг бичнэ.

5-р багана. Тасалдал аль албанаас болж гарсаныг тодорхойлно.

6-р багана. Тасалдал аль нэгжээс болж гарсаныг тодорхойлно.

7-р багана. Тасалдал гарсан шалтгааныг бүрэн ойлгомжтой нөхөж бичнэ. Осол гологдолын дэлгэрэнгүй шалтгааныг заавал нөхөж бичнэ.

8-р багана. Тасалдал ямар албан тушаалтан, ажилтнаас болж гарсаныг тодорхойлно.

9-р багана. Тасалдлаас үүссэн хохирлын хэмжээг (төг) нөхөж бичнэ.

10-р багана. Тасалдсан вагон цагийг нөхөж бичнэ. Тасалдсан хугацааг тасалдсан вагоны тоогоор үржүүлж гаргана.

11-р багана. Тасалдал гарсан вагон нь хэдэн цаг тасалдсаныг нөхөж бичнэ.

Зорчигчийн галт тэрэгний явуулалт. (мөр 1) - (".../... ...%" -Тухайн өдрийн зорчигчийн галт тэрэгний явуулалтын биелэлтийг бөглөнө. "22/22 100%" г.м) Зөвхөн зорчигчийн галт тэрэгний явуулалтын тасалдалын талаар бөглөнө.

Зорчигчийн галт тэрэгний өнгөрүүлэлт (мөр 2) - (“.../... ...%”-Тухайн өдрийн зорчигчийн галт тэрэгний өнгөрүүлэлтийн биелэлтийг бөглөнө.) Зөвхөн зорчигчийн галт тэрэгний өнгөрүүлэлтийн тасалдалын талаар бөглөнө.

Ачааны галт тэрэгний явуулалт. (мөр 3) - (“.../... ...%”-Тухайн өдрийн ачааны галт тэрэгний явуулалтын биелэлтийг бөглөнө.) Зөвхөн ачааны галт тэрэгний явуулалтын тасалдалын талаар бөглөнө.

Ачааны галт тэрэгний өнгөрүүлэлт. (мөр 4) - (“.../... ...%”-Тухайн өдрийн ачааны галт тэрэгний өнгөрүүлэлтийн биелэлтийг бөглөнө.) Зөвхөн ачааны галт тэрэгний өнгөрүүлэлтийн тасалдалын талаар бөглөнө.

(мөр 5)-Нийт тасалдалын тоо, хохирлын хэмжээ (төг), ваг/цаг, цагыг нөхөж бичнэ.

МАЯГТ № 4А БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

Нүүрс нөөцлөлтийн мэдээ:

1-р багана. Өмнөх 7 хоногийн байдлаар ДЦС-уудийн нүүрсний нөөцийн хэмжээ /жин тонн, хоног/.

2-р багана. Тухайн 7 хоногийн байдлаар ДЦС-уудийн өвлийн нүүрсний нөөцийн хэмжээ /хоног/.

3-р багана. Хоногт зарцуулах нүүрсний хэмжээ /жин, тонн/.

4-р багана. Тухайн ДЦС-д тайлант хоногт ашиглаж байгаа зуухны тоо.

МАЯГТ № 4Б БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

Нүүрсний төлөвлөгөөт гэрээний мэдээ:

1-р багана. Нүүрсний ачилтад захиалсан вагон тоо.

2-р багана. Ачилтыг хангасан вагон тоо.

3-р багана. Захиалга хангасан вагоны биелэлт /хувиар/.

4-р багана. Оны эхнээс авсан вагон тоо /өссөн дүнгээр/.

МАЯГТ № 5 БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

Тээвэрлэлтийн захиалгын хэмжээ-Тухайн төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанд оролцогч байгууллага сар, улирал, жилээр ачааны захиалгын хэмжээг гаргаж өгсөнөөр төлөвлөлт хийгдэнэ. Ачаа илгээгч байгууллагууд (иргэн хуулийн этгээд) төмөр замаар ачаа тээвэрлүүлэх захиалгыг ачаа илгээх өртөөнд бүртгүүлж,

тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад (Тээвэр зохион байгуулалтын албанд) ирүүлнэ.

Илгээгч ачаа тээвэрлүүлэх захиалгыг орон нутгийн харилцаанд тээвэрлэх сар эхлэхээс 10 хоногийн өмнө, олон улсын харилцаанд 15 хоногийн өмнө тээвэрлэгчийн эрх бүхий байгууллагад ирүүлнэ.

Ачаа тээвэрлүүлэх захиалгад дараах өгөгдөлийг тусгана.

Үүнд: Явуулах болон хүрэх өртөө, салбар замын нэр, код, ачааны нэр, уялдуулсан код, ачааны жин, тоо хэмжээ, сав баглаа боодлын төрөл, илгээгч, хүлээн авагч, түүний хаяг, харилцааны төрөл (төмөр замын шууд харилцаа, холимог харилцаа гэх мэт).

Ачаа тээвэрлэх захиалгыг өгөхдөө вагон, чингэлэг, жижиг илгээлт, өөрийн гол дээр тээвэрлүүлэхээр тус тус ялгаж ирүүлнэ.

1-р багана. Ачааг илгээх өртөөний нэрсийг бичиж бөглөнө. Илгээх өртөөний тарифын бүтэн нэрийг бичнэ.

2-р багана. Ачааны нэрсийг бичиж бөглөнө. Ачаа илгээгч нь цагаан толгойн үсгийн дэс дарааллаар бичсэн жагсаалтан дахь ачааны нэрстэй тохируулан ачаагаа нэрлэж, кодыг падаанд бичнэ.

Ачааны нэрийг хураангуйлах буюу дутуу бичиж болохгүй. Ачааны нэр дутуу буюу тодорхой бус байвал ачаа илгээх өртөөнд ачааны нэрийг илгээгч тодотгоно. Ачааны нэрийг тодруулж өгөх хүртэл уг ачааг тээвэрлэлтэнд хүлээн авахгүй байж болно.

Цагаан толгойн үсгийн дарааллаар бичсэн ачааны нэрсийн жагсаалтанд ороогүй ачааны тарифын бүлгийг, ачааны бүлгийг тодорхойлох уялдуулсан системээр тодорхойлно.

3-р багана. Ачааг явах чиглэлээр нь бичиж бөглөнө.

4-р багана. Ачилтын захиалга өгсөн захиалагч (илгээгч)-ын нэрсийг бичнэ. Ачаа илгээгч нь: Тээвэрлэх ачаагаа зохих газарт нь хүргэхэд шаардагдах (гааль, ургамал хорио цээр, мал эмнэлэг, чанар гэх мэт) хавсралт дагалдах бичиг баримтыг тээвэрлэгчид өгч тээвэрлэгчийг зохих мэдээллээр хангах үүрэгтэй.

5-р багана. Ачилтын захиалганд захиалсан вагон тоог бичиж бөглөнө.

6-р багана. Ачаа тус бүрээр ачилтын захиалгын хэмжээг (жин, тн)-оор илэрхийлж бөглөнө.

МАЯГТ № 6 БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үзүүлэлтийн хэсэг:

1-р багана. Өнгөрсөн оны мөн үеийн байдлаар гүйцэтгэлийг бөглөнө.

2-р багана. Тухайн сарын төлөвлөгөөг бөглөнө.

3-р багана. Тухайн сарын гүйцэтгэлийг бөглөнө.

4-р багана. Тухайн сарын биелэлтийг хувиар илэрхийлнэ. (3-р багана: 2-р багана)

5-р багана. Өнгөрсөн оны мөн үетэй тухайн оны гүйцэтгэлийг харьцуулж өөрчлөлтийг хувиар илэрхийлнэ. (3-р багана: 1-р багана)

(Ачилт /вагоноор/ (мөр 1)-Одоо байгаа ачаатай вагоныг хуанлын хоногт хувааснаар хоногийн дундаж ачилт гарна. (мөр 56: мөр 9)

(Ачилт /тн-оор/ (мөр 2)-Тухайн сарын нийт ачсан ачааны нийлбэрээр тодорхойлно.

Хүлээн авсан ачаатай вагон (мөр 3)-Тухайн сарын хилээр хүлээн авсан ачаатай вагоныг хуанлын хоногт харьцуулж хоногийн дундаж хүлээн авсан ачаатай вагоны тоог гаргана. (мөр 57: мөр 9)

(Хүлээлгэн өгсөн ачаатай вагон (мөр 4)-Тухайн сарын хилээр хүлээлгэн өгсөн

ачаатай вагоныг хуанлын хоногт харьцуулж хоногийн дундаж хүлээлгэн өгсөн ачаатай вагоны тоог гаргана. (мөр 58: мөр 9)

(Буулгалт /вагоноор/ (мөр 4)-Тухайн сард буулгасан вагоны тоог хуанлын хоногт харьцуулж хоногийн дундаж буулгалтыг гаргана. (мөр 59: мөр 9)

Замын ажил (мөр 6)-Хоногийн дундаж замын ажил гэдэг нь хоногийн дундаж ачсан вагон ба хоногийн дундаж хүлээн авсан ачаатай вагоны нийлбэрээр тодорхойлно. (мөр 1+ мөр 3)

(Статик даац (мөр 7)-Тухайн хоногийн ачилтыг тухайн сарын ачсан вагоны тоонд харьцуулж 1000-аар үржүүлэн гаргана.

Нэгж ачаатай вагоны хөдөлгөөн динамик даац (мөр 8) - гэдэг нь цэвэр тн-км-ийг ачаатай вагон-км-т харьцуулж 1000-аар үржүүлэн гаргана.

(Хуанли хоног (мөр 9)-Тухайн сарын хуанли хоногийг бөглөнө.

Ачаа тээвэрлэлт (мөр 10)-Тухайн сарын ирсэн, явсан, орон нутаг, дамжин өнгөрсөн ачааны тээвэрлэлтийн нийлбэр байна.

Ирсэн (мөр 11)-БНХАУ, ОХУ-аас ирсэн ачааны тээврийн хэмжээний нийлбэр байна. (мөр 12+мөр13)

Явсан (мөр 14)-БНХАУ, ОХУ -д тээвэрлэсэн ачааны нийлбэр байна. (мөр 15+мөр16)

(Орон нутаг (мөр 17)-Нийт орон нутагт тээвэрлэсэн ачааны хэмжээ байна.

Нийт явсан ачаа (мөр 18)-Явсан ачаа, орон нутгийн ачааны нийлбэр байна. (мөр14+17)

(Дамжин өнгөрөх (мөр 19)-Тухай сард урд хилээс хойд хил, хойд хилээс урд хилээр дамжин өнгөрсөн ачааны хэмжээ байна. (мөр 20+мөр21)

(Ачаа эргэлт (мөр 22)-Ачаа эргэлтийг тооцохдоо тээвэрлэсэн ачааг тээсэн зай / км-аар үржүүлсэн үржвэрүүдийн нийлбэрээр тодорхойлогдоно. Ачаа эргэлтийг ирсэн, явсан% орон нутаг, дамжин өнгөрсөн ачаа эргэлтийн нийлбэр байна. (мөр23+26+29+31)

Хүлээн авсан өртөөгөөр гэдэг нь хилийн өртөөдөөс ачаатай, хоосон хүлээн авсан вагоны тоог илэрхийлнэ.

(Нийт хүлээн авсан (мөр 42)-(мөр 34+36+38+40)

(Үүнээс ачаатай (мөр 43)-(мөр 35+37+39+41)

Хүлээлгэн өгсөн өртөөгөөр гэдэг нь хилийн өртөөдөд ачаатай, хоосон хүлээлгэн өгсөн вагоны тоог илэрхийлнэ.

Нийт хүлээлгэн өгсөн (мөр 52)-(мөр 44+46+48+50)

Үүнээс ачаатай (мөр 53)-(мөр 45+47+49+51)

Замын ажлын парк (мөр 54)-Ачаатай болон хоосон ачих болон буулгалтаас суларсан хоосон вагонуудыг хэлнэ.

(Замын ажил (мөр 59)-Ачаатай вагоноор тодорхойлно.

(Ачаатай вагон (мөр 60)-Нийт сарын хэмжээнд ачаагай вагоны тоо

Хүлээн авсан ачаатай вагон (мөр 61)=(мөр43)

Хүлээлгэн өгсөн ачаатай вагон (мөр 62)=(мөр 53)

Буулгалт вагоноор (мөр 63)-Нийт буулгасан вагоны тоо

Вагон эргэлт (мөр 64) -Ажлын паркын вагоныг замын ажилд харьцуулна. (мөр 54: мөр 59)

Ачааны нэгж ажиллагаан дахь вагоны сул зогсолт (мөр 65)-өртөөдийн орон нутгийн вагоны сул зогсолтын вагон-цагийг ачааны ажиллагааны тоонд хувааснаар тодорхойлогдоно.

Техникийн өртөөн дэх нэгж вагоны сул зогсолт (мөр 66)-Бүх өртөөдийн дамжин өнгөрүүлэх вагоны сул зогсолтын вагон-цагийг бүх өртөөдөөс явуулсан дамжин өнгөрөх вагоны тоонд хувааснаар тодорхойлогдоно.

Бохир жин тн-км (мөр 67)-Ачаатай аялсан нийт зайг хэлнэ. Үүнээс тээврийн хөдөлгөөнд хэдэн тн км аялсаныг тодорхойлно.

Цэвэр тн км (мөр 69)-Галт тэрэгний жинг хасч цэвэр тн км гарна.

Галт тэрэг-км (мөр 70)-Галт тэрэгний гүйлтийг галт тэрэгний тоог тухайн гүйлтийн зайгаар үржүүлсэн үржвэрүүдийн нийлбэр байна.

Галт тэрэгний дундаж бохир жин (мөр 72)-Тээврийн хөдөлгөөний бохир жинг тээврийн хөдөлгөөний галт тэрэгний гүйлтэд харьцуулж 1000000-р үржүүлнэ.

Галт тэрэг-цаг (мөр73)-Хоорондын зам, хэсэглэлийн замд галт тэрэгний зарцуулсан хугацааг хэлнэ.

Хурд (мөр 75)-Техникийн хурд гэж Галт тэрэг хурд авах, хөдөлгөөнийг сааруулах ажиллагаануудыг оролцуулаад цэвэр хөдөлгөөний нэг цагт туулсан замын уртыг заана. (мөр 71:мөр 73)

Хэсгийн хурд гэж Галт тэрэгний хүч авалт, удаашралт, завсарын өртөөнд зогссон зогсолт, хоорондын замд явсан цэвэр хугацааг тооцсон хурдыг хэлнэ. (мөр 71: мөр 74)

Бүтээмж (мөр 77)-Зүтгүүрийн бүтээмж гэдэг нь тээврийн хөдөлгөөний бохир тн км -ийг зүтгүүрийн ажлын паркийн зүт/хоногт харьцуулж 1000-аар үржүүлэн хуанли хоногт хуваана.

Вагоны бүтээмж-1 вагон хоногт гүйцэтгэх ачаа эргэлтийн дундаж хэмжээг хэлнэ. цэвэр тонн-км гүйлтийг ажлын паркийн вагоны тоонд хувааснаар тодорхойлогдоно. (мөр 69: мөр 54)

Зүтгүүрийн дундаж гүйлт (мөр 79)-Зүтгүүрийн шугаман гүйлтийг зүтгүүрийн ажлын паркад хувааж хуанли хоногт хуваана.

Зүтгүүрийн ажлын парк (мөр 80, 81)-Зүтгүүрийн ажлын паркыг хуанли хоногт хувааж 24 цагт хувааж зүт/цагийг гаргана.

Вагон-км (мөр 82, 83, 84)-Вагоны гүйлт нь вагоны тоог тухайн гүйлтийн зайгаар үржүүлсэн үржвэрийн нийлбэрүүдээр тодорхойлогдоно.

Б.Зорчигчийн хөдөлгөөн:

Зорчигч тээвэр (мөр 85)-Явуулсан зорчигч ба зэрэгцээ замаас хүлээн авсан зорчигчдын нийлбэр дүнгээр тодорхойлогдоно. (мөр 86+87+88+90)

Зорчигч эргэлт (мөр 91)-Тээвэрлэгдсэн зорчигч тээвэрлэгдсэн зай 2-ын үржвэрүүдийн нийлбэрээр тодорхойлогдоно. (мөр 92+93+94+96)

Зорчигч вагоны дундаж зай (мөр 97)-Нийт зорчигч эргэлтийг зорчигч тээвэрлэлтэд харьцуулж 1000-аар үржүүлэн илэрхийлнэ. (мөр 91:85) (мөр 98+99+100+102)

Шилжүүлсэн тн-км (мөр 103)-Замын ажлын нийлбэр дүнг илэрхийлдэг ба ачаа эргэлт зорчигч эргэлтийн нийлбэр.

Галт тэрэгний хөдөлгөөний зурмагийн биелэлт (мөр 104-115)-Тухайн сарын ачаа, зорчигч галт тэрэг хуваарийн дагуу аялсан биелэлтийг хэлнэ.

Тээвэрлэлтийн ажилчдын нийт тоо (мөр 116)-Зөвхөн тээврийн хөдөлгөөнд оролцсон ажилчдын тог нөхнө.

Хөдөлмөрийн бүтээмжийг шилжүүлсэн тн/км (мөр 117)-Шилжүүлсэн тн/км-ийг ажилчдын тоонд харьцуулж 1000-аар үржүүлнэ.

МАЯГТ № 7 БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн үзүүлэлтийн хэсэг:

Ачилтын хатуу мэдээ буюу тайлан (орон нутаг болон олон улс) нь хоног бүрийн ачилтын дүнгээр тодорхой илэрхийлэгдэн өртөөд гарна. Ачааны төрөл гэдэг А баганад тээвэрлэж байгаа ачааг төрөл тус бүрээр гаргаснаас гадна бусад гэсэн хэсэгт энэ баганад дурьдаагүй ачааны нэрийг оруулж тээврийн хэмжээг бөглөнө.

1-р багана. Өмнөх оны тухайн сарын гүйцэтгэл вагоны тоог нөхөж бичнэ. /Ачааны

төрөл тус бүрээр гаргана/

2-р багана. Тухайн сард ачихаар төлөвлөсөн вагоны тоог нөхөж бичнэ. /Ачааны төрөл тус бүрээр ачилтын захиалгыг үндэслэн гаргана/

3-р багана. Тухайн сарын ачсан вагоны тоог нөхөж бичнэ. /Ачааны төрөл тус бүрээр ачилтын тайланг үндэслэн гаргана/

4-р багана. Тухайн сард ачсан вагоныг ачилтын төлөвлөгөөнд харьцуулж 100-р үржүүлж хувиар гаргана/ (3-р багана: 2-р багана)*100=4-р багана/

5-р багана. Тухайн сарын ачсан вагоны тоог өнгөрсөн оны гүйцэтгэлд харьцуулж 100-р үржүүлж гаргана/(3-р багана : 1-р багана)*100=5-р багана/

6-р багана. Өмнөх оны тухайн сарын гүйцэтгэл ачааны хэмжээ (жин, тн)-г нөхөж бичнэ. /Ачааны төрөл тус бүрээр гаргана/

7-р багана. Тухайн сард ачихаар төлөвлөсөн ачааны хэмжээ (жин, тн)-г нөхөж бичнэ. /Ачааны төрөл тус бүрээр ачилтын захиалгыг үндэслэн гаргана /

8-р багана. Тухайн сарын ачсан ачааны хэмжээ (жин, тн)-г нөхөж бичнэ. /Ачааны төрөл тус бүрээр ачилтын тайланг үндэслэн гаргана /

9-р багана. Тухайн сард ачсан ачааны хэмжээг ачих ачааны төлөвлөгөөнд харьцуулж 100-р үржүүлж хувиар гаргана. /(8-р багана : 7-р багана)*100=9-р багана/

10-р багана. Тухайн сарын ачсан ачааны хэмжээ (жин, тн)-г өнгөрсөн оны гүйцэтгэлд харьцуулж 100-р үржүүлж гаргана./ (8-р багана: 6-р багана)*100=10 багана /

11-р багана. Вагоны дундаж(статик) ачаалал бол түүний вагоны даац ашиглалтын чанарыг тодорхойлсон үзүүлэлт болох бөгөөд дунджаар нэг голд оногдож байгаа ачааны хүндээр илэрхийлсэн хэмжээ болно. Өнгөрсөн оны тухайн сарын гүйцэтгэл ачааны хэмжээ (жин, тн)-г өнгөрсөн оны тухайн сарын гүйцэтгэл ачсан вагоны тоонд харьцуулж 1000-р үржүүлэн ачааны дундаж ачаалалыг гаргана. /(6-р багана: 1-р багана)*1000=11-р багана/

L=

Энд:-тарифт т км-ийн төлөвлөгөөт буюу жинхэнэ тоо

P-мөн ачааны тонны төлөвлөсөн буюу жинхэнэ тоо

12-р багана. Тухайн сарын төлөвлөсөн ачааны хэмжээ (жин, тн)-г тухайн сарын төлөвлөсөн ачих вагоны тоонд харьцуулан 1000-р үржүүлж төлөвлөсөн дундаж ачаалалыг тн-оор гаргана. /(7-р багана : 2-р багана)*1000=12-р багана/

13-р багана. Тухайн сарын ачсан ачааны хэмжээг тухайн сарын ачсан вагоны тоонд харьцуулж 1000-р үржүүлж ачсан ачааны дундаж ачааллыг гаргана. /(8-р багана: 3-р багана)*1000=13-р багана/

14-р багана. Тухайн сарын дундаж ачааллын биелэлтийг дундаж ачааллын төлөвлөгөөнд харьцуулж дундаж ачааллын биелэлтийн хувийг гаргана. /(13-р багана :12-р багана)=14-р багана/

15-р багана. Тонн-километрээр илэрхийлэгдэх ачааны их бага нь тухайн ачаа эргэлтийг гүйцэтгэсэн зам, тасаг буюу хэсгийн ашиглалтын уртын нэг километр оногдох ачаа эргэлт болно. Ачаа эргэлтийг (тн/км) тарифын ба ашиглалтын гэж ангилна. Тээвэрлэсэн ачааны тонн хэмжээг ачааны бичиг баримтанд заасан тарифт зайгаар (явуулах ба очих өртөөний хоорондын зайгаар) үржүүлсэн үржвэрийн нийлбэрээр тодорхойлно. Ачааны тонн хэмжээг ачааны жинхэнэ туулсан зайгаар үржүүлсэн үржвэрийн нийлбэр нь ашиглалтын тонн-километр болно. Өнгөрсөн оны ачаа эргэлтийг(тн/км) бөглөнө.

МАЯГТ № 8 БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

Тээвэр зуучийн байгууллага гэдэг нь ачааг тээвэрлэх мэргэжлийн байгууллагуудтай үйлчлүүлэгчийг төлөөлөн харилцаж, тээвэрлэлтийг хугацаанд нь харьцангуй зардал багатайгаар, хамгийн оновчтойгоор зохион байгуулах, Ачаа тээврийн ажлыг нь үйлчлүүлэгчийнхээ өмнөөс хийж зуучлаад ачаа барааг нь хүссэн газар нь авчруулаад өгч байгаа эрх авсан байгууллагыг хэлнэ.

А багана. Ачааны нэр төрлийг бичнэ. Ачаа илгээгч нь цагаан толгойн үсгийн дэс дарааллаар бичсэн жагсаалтан дахь ачааны нэрстэй тохируулан ачаагаа нэрлэж, кодыг падаанд бичнэ. Ачааны нэрийг хураангуйлах буюу дутуу бичиж болохгүй. Ачааны нэр дутуу буюу тодорхой бус байвал ачаа илгээх өртөөнд ачааны нэрийг илгээгч тодотгоно. Ачааны нэрийг тодруулж өгөх хүртэл уг ачааг тээвэрлэлтэнд хүлээн авахгүй байж болно. Цагаан толгойн үсгийн дарааллаар бичсэн ачааны нэрсийн жагсаалтанд ороогүй ачааны тарифын бүлгийг, ачааны бүлгийг тодорхойлох уялдуулсан системээр тодорхойлно. Ачааны уялдуулсан нэр төрөлтэй нийцүүлэн ачааны нэр, түүний кодыг падаанд илгээгч заах үүрэгтэй.

Б багана. Тухайн сард төрөл бүрийн ачаа (1-25-р мөрөнд бичигдсэн ачааны нэр)-г ОХУ-с БНХАУ руу дамжин өнгөрүүлсэн тээвэр зуучийн байгууллагуудын нэрсийн харалдаа ачааны хэмжээ (тонноор)-г бичиж өгнө. Ачаа тээвэрлэсэн байгууллагын нэрсийг багана 1- 4....20 гэх мэтчилэн нэмж бөглөнө.

Б багана. Тухайн сард төрөл бүрийн ачаа (26-52-р мөрөнд бичигдсэн ачааны нэр)-г БНХАУ-аас ОХУ руу дамжин өнгөрүүлсэн тээвэр зуучийн байгууллагуудын нэрсийн харалдаа ачааны хэмжээ (тонноор)-г бичиж өгнө. Ачаа тээвэрлэсэн байгууллагын нэрсийг багана 1- 4....20 гэх мэтчилэн нэмж бөглөнө.

В багана. Нийт дамжин өнгөрөх ачааны хэмжээ (тонноор)-г багана Б1 + багана Б2 +...+ багана Бn нийлбэрээр бөглөнө.

Г багана. Өнгөрсөн оны ачсан ачааны хэмжээний биелэлтийг бичиж өгнө.

Д багана. Тухайн сард ачсан ачааны хэмжээг өнгөрсөн оны ачсан ачааны хэмжээнд харьцуулж 100-р үржүүлж биелэлтийг хувиар илэрхийлнэ. $(В-р багана: Г-р багана) \cdot 100 = Д-р багана$ /

МАЯГТ № 9а БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

Импорт (мөр А)-Сард (1,2,3...12) импортоор тээвэрлэсэн чингэлэгийг фут тус бүрээр тоо ба жин, тонны хэмжүүрээр илэрхийлнэ.

Экспорт (мөр Б)-Сард (1,2,3...12) экспортоор тээвэрлэсэн чингэлэгийг фут тус бүрээр тоо ба жин, тонны хэмжүүрээр илэрхийлнэ.

Орон нутаг (мөр В)-Сард (1,2,3...12) орон нутагт тээвэрлэсэн чингэлэгийг фут тус бүрээр тоо ба жин, тонны хэмжүүрээр илэрхийлнэ.

Дамжин өнгөрөх (мөр Г)-Сард (1,2,3...12) дамжин өнгөрсөн чингэлэгийг тэгш, сондгой чиглэлээр фут тус бүрээр тоо ба жин, тонны хэмжүүрээр илэрхийлнэ.

Бүгд (мөр Д)-Нийт гадаад руу гаргасан, гадаадаас ирүүлсэн, дамжин өнгөрсөн, орон нутгийн чингэлэгийг фут тус бүрээр тоо ба жин, тонны хэмжүүрээр илэрхийлнэ.

МАЯГТ № 9Б БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

Тээвэр зуучийн байгууллага гэдэг нь ачааг тээвэрлэх мэргэжлийн байгууллагуудтай үйлчлүүлэгчийг төлөөлөн харилцаж, тээвэрлэлтийг хугацаанд нь харьцангуй зардал багатайгаар, хамгийн оновчтойгоор зохион байгуулах, Ачаа тээврийн ажлыг нь үйлчлүүлэгчийнхээ өмнөөс хийж зуучлаад ачаа барааг нь хүссэн газар нь авчруулаад өгч байгаа эрх авсан байгууллагыг хэлнэ.

А багана. Тээвэр зуучийн байгууллагуудын нэрсийг (багана А1, багана А2, ...багана Аn гэх мэт) бичиж сар бүр импортын ачаа тээвэрлэсэн вагон тоо ба жин, тонны нийлбэрийг нөхнө.

Б багана. Тухайн сар бүрийн импортын ачаа тээвэрлэсэн нийт вагон тоо ба жин, тонны нийлбэрийг нөхнө.

В багана. Тээвэр зуучийн байгууллагуудын нэрсийг (багана А1, багана А2, ...багана Аn гэх мэт) бичиж сар бүр экспортын ачаа тээвэрлэсэн вагон тоо ба жин, тонны нийлбэрийг нөхнө.

Г багана. Тухайн сар бүрийн экспортын ачаа тээвэрлэсэн нийт вагон тоо ба жин, тонны нийлбэрийг нөхнө.

Д багана. Тээвэр зуучийн байгууллагуудын нэрсийг (багана А1, багана А2, ...багана Аn гэх мэт) бичиж сар бүр дамжин өнгөрөх ачаа тээвэрлэсэн вагон тоо ба жин, тонны нийлбэрийг нөхнө.

Е багана. Сар бүрийн дамжин өнгөрөх ачаа тээвэрлэсэн нийт вагон тоо ба жин, тонны нийлбэрийг нөхнө.

Ё багана. Тээвэр зуучийн байгууллагуудын нэрсийг (багана А1, багана А2, ...багана Аn гэх мэт) бичиж сар бүр орон нутгийн ачаа тээвэрлэсэн вагон тоо ба жин, тонны нийлбэрийг нөхнө.

Ж багана. Тухайн сар бүрийн орон нутгийн ачаа тээвэрлэсэн нийт вагон тоо ба жин, тонны нийлбэрийг нөхнө.

З багана. Замын хэмжээнд сар бүр нийт ачаа тээвэрлэсэн вагон тоо ба жин, тонны нийлбэрийг нөхнө.

И багана. Замын хэмжээнд өмнөх оны сар бүрд нийт ачаа тээвэрлэсэн вагон тоо ба жин, тонны нийлбэрийг нөхнө.

Й багана. Замын хэмжээнд тээвэрлэсэн ачааг өмнөх онтой тээвэрлэсэн ачаатай харьцуулсан нийт ачаа тээвэрлэсэн вагон тоо ба жин, тонны нийлбэрийг нөхнө.

МАЯГТ № 10А БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

А багана. Зорчигч тээвэрлэх өртөөний нэр.

1-р багана. Тухайн сард зорчихоор төлөвлөсөн нийт зорчигчийн тоог хэлнэ. Өртөө тус бүрээр

2-р багана. Тухайн сард зорчсон нийт зорчигчийн тоог хэлнэ. Өртөө тус бүрээр

3-р багана. Тухайн сард нийт зорчихоор төлөвлөсөн зорчигчийн хичнээн нь зорчсоныг сарын төлөвлөгөөг биелэлтэд харьцуулж хувиар гаргана. Өртөө тус бүрээр

4-р багана. Тухайн сард төлөвлөснөөс биелээгүй нийт зорчигчийн тоог хэлнэ.

5-р багана. Нийт зорчигчоос орон нутагт зорчих зорчигчийн төлөвлөгөөг харуулна.

6-р багана. Тухайн сард орон нутагт зорчсон зорчигчийн тоог хэлнэ. Өртөө тус бүрээр

7-р багана. Тухайн сард орон нутагт зорчихоор төлөвлөсөн зорчигчийн хичнээн нь зорчсоныг хоногийн төлөвлөгөөг биелэлтэд харьцуулж хувиар гаргана. Өртөө тус бүрээр

8-р багана. Тухайн сард төлөвлөснөөс биелээгүй орон нутгийн зорчигчийн тоог хэлнэ.

9-р багана. Нийт зорчигчоос олон улсад зорчих зорчигчийн төлөвлөгөөг харуулна.

10-р багана. Тухайн сард олон улсад зорчсон зорчигчийн тоог хэлнэ. Өртөө тус бүрээр

11-р багана. Тухайн сард олон улсад зорчихоор төлөвлөсөн зорчигчийн хичнээн нь зорчсоныг хоногийн төлөвлөгөөг биелэлтэд харьцуулж хувиар гаргана. Өртөө тус бүрээр

12-р багана. Тухайн хоногт төлөвлөснөөс биелээгүй олон улсын зорчигчийн тоог хэлнэ.

МАЯГТ № 10Б БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

1-р багана. Зорчигч илгээсэн өртөөний нэр:

2-р багана. Зорчигч илгээсэн өртөөдийн код.

3-р багана. Хүрэх өртөөнд тээвэрлэсэн нийт зорчигчийн тоо.

4-р багана. Тээвэрлэсэн нийт зорчигчдын тоо.

МАЯГТ № 11 БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

Вагоны ашиглалтын парк гэдэг нь тухайн байгууллагын хэмжээнд байгаа вагоны ашиглалтын паркийн мэдээг жилээр гарган ирүүлнэ.

1-р багана. Вагоны дугаар, серийг нөхөж бичнэ.

2-р багана. Вагоны төрлийг тус бүрээр нөхөж бичнэ. Жишээ нь: ачааны вагоны хувьд хагас, битүү гэх мэт. Суудлын вагоны хувьд зөөлөн, тасалгаат гэх мэт.

3-р багана. Вагон тус бүрийн үйлдвэрлэсэн оныг нөхөж бичнэ.

4-р багана. Вагон тус бүрийн хувийн жинг бичнэ.

5-р багана. Вагон тус бүрийн гүйлтийг нөхөж бичнэ.

6-р багана. Вагон тус бүрийн ашиглалтын хугацааг хэдэн жил ашиглахаар зориулалттайг нөхөж бичнэ.

7-р багана. Вагон тус бүхийн анх ашиглалтанд орсон оноос эхлэн тооцож нөхөж бичнэ.

8-р багана. Тухайн вагоны депо засварт орох хугацааг нөхөж бичнэ.

9-р багана. Тухайн вагоны завод засварт орох хугацааг нөхөж бичнэ.

10-р багана. Тухайн вагоны депо засварт орсон хугацааг нөхөж бичнэ.

11-р багана. Тухайн вагоны завод засварт орсон хугацааг нөхөж бичнэ.

12-р багана. Ашиглалтын хугацаа дуусаад ашиглаж байгаа шалтгааныг бөглөнө.

МАЯГТ № 12 БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I.Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

Суудлын вагоны парк ашиглалт гэдэг нь тухайн байгууллагын хэмжээнд байгаа вагоны ашиглалтын паркын мэдээг жилээр гарган ирүүлнэ.

1-р багана. Вагоны дугаар, серийг нөхөж бичнэ.

2-р багана. Вагоны төрлийг тус бүрээр нөхөж бичнэ. Жишээ нь: ачааны вагоны хувьд хагас, битүү гэх мэт. Суудлын вагоны хувьд зөөлөн, тасалгаат гэх мэт.

3-р багана. Вагон тус бүрийн үйлдвэрлэсэн оныг нөхөж бичнэ.

4-р багана. Вагон тус бүрийн хувийн жинг бичнэ.

5-р багана. Вагон тус бүрийн гүйлтийг нөхөж бичнэ.

6-р багана. Вагон тус бүрийн ашиглалтын хугацааг хэдэн жил ашиглахаар зориулалттайг нөхөж бичнэ.

7-р багана. Вагон тус бүхийн анх ашиглалтанд орсон оноос эхлэн тооцож нөхөж бичнэ.

8-р багана. Тухайн вагоны депо засварт орох хугацааг нөхөж бичнэ.

9-р багана. Тухайн вагоны завод засварт орох хугацааг нөхөж бичнэ.

10-р багана. Тухайн вагоны депо засварт орсон хугацааг нөхөж бичнэ.

11-р багана. Тухайн вагоны завод засварт орсон хугацааг нөхөж бичнэ.

12-р багана. Ашиглалтын хугацаа дуусаад ашиглаж байгаа шалтгааныг бөглөнө.

МАЯГТ № 13 БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

II.Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

III.Үндсэн мэдээллийн хэсэг:

Зүтгүүрийн парк ашиглалт гэдэг нь тухайн байгууллагын хэмжээнд байгаа зүтгүүрийн ашиглалтын паркын мэдээг жилээр гарган ирүүлнэ. Ачаанд, зорчигч, сэлгээнд, аж ахуйд тус бүрэр ангилан гаргана.

1-р багана. Зүтгүүрийг ачаанд, зорчигч, сэлгээнд, аж ахуйд тус бүрээр ангилан гаргана.

2-р багана. Зүтгүүрийн дугаарыг зүтгүүр тус бүрээр бөглөнө.

3-р багана. Зүтгүүрийн сери дугаарыг тус бүрээр бөглөнө.

4-р багана. Зүтгүүрийн төрөлд дизель хөдөлгүүртэй, цахилгаан хөдөлгүүртэй гэх мэтээр бөглөнө.

5-р багана. Тухайн зүтгүүрийн үйлдвэрлэсэн оныг бөглөнө.

6-р багана. Их засвар 1-т орсон хугацааг бөглөнө.

7-р багана. Их засвар 2-т орсон хугацааг бөглөнө.

8-р багана. Дунд засвар 3-т орсон хугацааг бөглөнө.

9-р багана. Урсгал засвар 3-т орсон хугацааг бөглөнө.

10-р багана. Урсгал засвар 2-т орсон хугацааг бөглөнө.

11-р багана. Урсгал засвар 1-т орсон хугацааг бөглөнө.

12-р багана. ЗП-г бөглөнө.

13-р багана. Их засвар 1 -т ороход гүйсэн км-ийн заалтын хэмжээ.

14-р багана. Их засвар 2 -т ороход гүйсэн км-ийн заалтын хэмжээ.

15-р багана. Их засвар 3 -т ороход гүйсэн км-ийн заалтын хэмжээ.

16-р багана. Урсгал засвар 1 -т ороход гүйсэн км-ийн заалтын хэмжээ.

17-р багана. Урсгал засвар 2 -т ороход гүйсэн км-ийн заалтын хэмжээ.

18-р багана. Урсгал засвар 3 -т ороход гүйсэн км-ийн заалтын хэмжээ.

19-р багана. Тухайн зүтгүүр графикайн дагуу ороогүй байгаа засварын нэрийг бичнэ.

20, 21-р багана. Техникийн байдал гэдэг нь ашиглалтанд байгаа эсэхийг + тэмдгээр бөглөнө.

22-р багана. Ашиглагдаагүй зүтгүүрийн хувьд сул зогссон бол+тэмдгээр бөглөнө.

23-р багана. Засварт орохоор хүлээгдэж буй бол + тэмдгээр бөглөнө.

24-р багана. Ашиглагдаагүй зүтгүүрийн бусад шалтгааныг бичнэ.

25-р багана. Ашиглалтын хугацаа нь дууссан ч ашиглаж байгаа шалтгааныг тодорхой бичнэ.

МАЯГТ № 14 БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I.Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн тээвэрлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II.Суурь бүтцийн үзүүлэлтийн хэсэг

Зам аж ахуй:

Гол шугамын нийт урт (мөр 1) Төмөр замын тээврийн хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.3-д зааснаар төмөр замын шугам гэж төмөр замын өртөө, хоорондын зам болон өртөөн дэх түүний шууд үргэлжлэлийг хэлнэ. Гол шугамыг төмөр бетон дэр, модон дэр, Р-65 зам төмөр, Р-50 зам төмөр, Р-43 зам төмөр болон бусад материалаар хийсэн замын уртыг бөглөнө. мөр (1)=мөр (2+3+4+5+6+7)

Салбар шугамын урт (мөр 8) Төмөр замын тээврийн хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.5-д зааснаар салбар зам гэж сэлгээний болон ачих, буулгах ажил хийх зориулалтаар төмөр замын шугам болон өртөөний замаас салбарлаж тавьсан замыг хэлнэ. Салбар замыг төмөр бетон дэр, модон дэр, Р-65 зам төмөр, Р-50 зам төмөр, Р-43 зам төмөр болон бусад материалаар хийсэн замын уртыг бөглөнө. мөр (8)=мөр (9+10+11+12+13+14)

Төмөр замын дээд бүтцийн бүрэлдэхүүн хэсэг /ул шороо, далан, замын дээд бүтэц, г.м/, бүрэлдэхүүн хэсгийн элементүүд /зам төмөр, суман шилжүүлэг, зам төмрийн бэхэлгээ, дэрүүд, чигжээс г.м/, нь даах чадварын бат бэх, тогтвортой байдлаараа зөвшөөрөгдөх хэмжээн дэхь хамгийн их хурдтай хөдлөх бүрэлдхүүний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангасан байхаар хийгдсэн байна.

Суман шилжүүлэг (мөр 15) Хөдлөх бүрэлдэхүүнийг нэг замаас нөгөө зам руу оруулахад зориулагдсан төхөөрөмж юм. (мөр 15)=мөр (16+17+18)

Замын тахир тойруу (мөр 19) Замын тахир хэсгийн градусыг хэлнэ.

Замын баримтлах хэвгий (мөр 24) Хэвгий гэж төмөр замын өгсүүр, уруудуур газрыг хэлнэ.

Шугамын нэвтрүүлэх чадвар (Мөр 30) Хоногт хамгийн олон галт тэрэг нэвтрүүлэх чадварыг хэлнэ. Гол замын техникийн нөхцлийг сайжруулсанаар галт тэрэгний хурд, жин, хөдөлгөөний аюулгүй байдлын түвшин, тээх нэвтрүүлэх чадвар зэргийг нэмэгдүүлэх боломжтой болно. Тухайн жилд хичнээн км зам засварын ажил хийхээр төлөвлөсөнөөс хичнээн км зам засварын ажил хийсэнийг тодорхойлох юм. Тээх нэвтрүүлэх чадвар нь хэсэглэх газар, хоорондын замын аяс, зүтгүүр вагоны хүчин чадал, холбоо дохиоллын хүчин чадал зэргээс шалтгаална.

Өртөөний нэвтрүүлэх чадвар (мөр 31) Өртөөн дээр хоногт хамгийн их галт тэрэг нэвтрүүлэх чадварыг хэлнэ.

Тээх чадвар (мөр 32) Төмөр замын чиглэл тус бүрээр өнгөрүүлэх ачааны галт тэрэгний тоо ба түүний жингээс хамааран төмөр замын шугамаар хоногт буюу жилд өнгөрүүлж чадах ачааны хэмжээг гэнэ.

Өртөөний вагон боловсруулах чадвар (мөр 33) Боловсруулах чадвар гэж хоногт өртөөний ажиллагаа хи $N = (1440 - \pi_n)(t_{\text{зам}}^{\wedge}(\text{ср.вз})) \cdot \pi_{\text{с}} + N_{\text{пост}}$ вагоны тоо юм.

Энд: 1440-тогтмол тоо,

$T_{\text{пост}}$ -Технологийн ажиллагаанаас тооцоолох элементийн чөлөөтэй, сул байх хугацаа.

π_n -Найдваржилтын коэффициент

$t_{\text{зам}}^{\wedge}(\text{ср.вз})$ - Тооцоолох элементийн 1 бүрэлдэхүүнээр эзэлгээтэй байх хугацаа

$\pi_{\text{с}}$ - 1 бүрэлдэхүүн дахь вагоны тоо

$N_{\text{пост}}$ -Ажиллагаа хийхгүй өнгөрсөн галт тэрэгний тоо

Галт тэрэгний дундаж жин (мөр 34) Тухайн галт тэрэгний дундаж жинг илэрхийлнэ.

Нэг гол км/тн (мөр 35) Тухайн галт тэрэгний нэг гол дээр ноогдох жинг илэрхийлнэ.

Тогтоосон хурд (мөр 36) Замын хэмжээнд тогтоосон галт тэрэгний хурд.

Замын машин механизмийн парк:

Төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүнд туслах хөдлөх бүрэлдэхүүн зэрэг бусад машин механизмийг ойлгож болно.

А багана. Замын машин механизмийн нэ, төрлийг бөглөнө.

1-р багана. Машин механизмийн тоо хэмжээг нөхнө.

2-р багана. Машин механизмийн үйлдвэрлэсэн оныг нөхөж бичнэ.

3-р багана. Тухайн машин механизмийн ашигласан жилийг нөхөж бичнэ.

4-р багана. Тухайн машин механизмийн ашиглалтад байгаа эсэхийг бичнэ.

5-р багана. Тухайн машин механизмийн ашиглалтад байхгүй бол сул зогссон, засварт орохоор хүлээгдэж буй эсвэл акт тогтоож устгасан эсэхийг бичнэ.

6-р багана. Тухайн машин механизмийн ашиглалтын хугацаа дуусаад ашиглаж байгаа шалтгааныг бичнэ.

Гармын байгууламжийн тоо хэмжээ:

1-р багана. Хоорондын замын нэрийг бөглөнө.

2-р багана. Тухайн гармын байгууламж нь дохиололтой, дохиололгүй, хаалттай, хаалтгүй гэх мэтээр бөглөнө.

3-р багана. Гармын байгууламжийн ашиглалтанд орсон оныг бөглөнө.

4,5-р багана. Урсгал засвар ба их засварт орсон хугацааг бөглөнө.

6-р багана. Гармын байгууламжийн засварт орох хугацааг бөглөнө.

7-р багана. Бусад үзүүлэлтийг бөглөнө.

Радио холбооны байгууламж:

1-р багана. Радио холбооны байгууламжийн ангилалыг бөглөнө.

2-р багана. Радио холбооны байгууламжийн төрлийг бөглөнө.

3-р багана. Төхөөрөмжийн тоог бөглөнө.

4-р багана. Радиостанцын маркыг бөглөнө.

5-р багана. Радио холбоонд ашиглаж буй ажлын сувгийн тоо

6-р багана. Бусад үзүүлэлтийг бөглөнө.

Өртөө зөрлөгийн байршил ба зэрэглэл:

А багана. Хэсэглэл гэдэг нь төмөр замын шугамыг хоорондын зам болгон хэсэглэх газар.

Б багана. Өртөө, зөрлөг тус бүрийн нэрийг бөглөнө.

1-р багана. Өртөөний зэрэглэлийг бөглөнө. Жишээ нь III гэх мэт

2-р багана. Тухайн өртөөний ангилалыг бөглөнө. Жишээ нь зөрлөг, завсрын өртөө гэх мэт

3-р багана. Тухайн өртөөний байршлыг км-р бөглөнө.

4-р багана. Зорчигч тээвэрлэлтэнд нээлттэй өртөө бол + тэмдэгээр бөглөнө.

5-р багана. Ачаа тээвэрлэлтэнд нээлттэй өртөө бол + тэмдэгээр бөглөнө.

6-р багана. Чингэлэг тээвэрлэлтэнд нээлттэй өртөө бол + тэмдэгээр бөглөнө.

7-р багана. Аюултай ачаа тээвэрлэлтэнд нээлттэй өртөө бол + тэмдэгээр бөглөнө.

МАЯГТ № 15 БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн тээвэрлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн үзүүлэлтийн хэсэг:

Багана А-Аж ахуйн нэр, байршил нь жишээлбэл Зүүнхараа дах вагон засварын депо, Улаанбаатар дах вагон засварын депо зэргээр бөглөнө.

1-р багана. Аж ахуйн тоо хэмжээг бөглөнө.

2-9-р багана. Жилд засварласан вагоны тоог засварын газар 1 ба 2-р бичнэ. бөглө

10-р багана. Техник үйлчилгээний газарт хүлээн авсан галт тэргэн дахь вагоны тоог бөглөнө.

11-р багана. Техник үйлчилгээний газарт явуулсан галт тэргэн дахь вагоны тоог бөглөнө.

12-р багана. Техник үйлчилгээний газарт салгалтгүй засварт орсон вагоны тоог бөглөнө.

12-р багана. Техник үйлчилгээний газарт салгалттай засварт орсон вагоны тоог бөглөнө.

МАЯГТ № 16А БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн тээвэрлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн үзүүлэлтийн хэсэг:

Зам арчилгааны тайланд замын урсгал засвар, замын их засварыг хийдэг.

Замын арчилгаа, урсгал засвар нь замын ажлуудын үндсэн төрөл болно. Арчилгаа засварын зорилго нь замыг эвдлэх гэмтлүүдээс урьдчилан сэргийлэх, гэмтлүүдийг илрүүлэн засварлах, гэмтэл гарсан шалтгааныг тодруулах, замын бүх эд ангиудыг байнга гэмтэлгүй байлгахад оршино. Арчлал засварын ажлын бүрэлдэхүүнд зам, төхөөрөмж, байгууламжуудын үзлэг шалгалтууд түүнд тавих хяналт, замын цариг төвшинг хэвий байлгах, замын хөөлтөөс хамгалах ба шаардлагатай үед уулзварын зайг тохируулах, балластыг хэсэгчлэн солих дэр, зам төмөр, бэхэлгээ, суман шилжүүлгийн хэсгүүдийг солих, ус зайлуулах төхөөрөмжийг цэвэрлэх зэрэг ажлууд ордог.

Дагнасан хэрэглээний зам (мөр 1) гэдэг нь Төмөр замын тээврийн тухай хуульд эзэмшигчийн өөрийн хэрэгцээг хангах буюу гэрээний үндсэн дээр тодорхой хэрэглэгчид үйлчилгээ үзүүлэхэд зориулагдсан салбар замыг хэлнэ гэж заасан.

Нийтийн хэрэглээний зам (мөр 2) гэдэг нь Төмөр замын тээврийн тухай хуульд гэж төмөр замын шугам, өртөөнд галт тэрэг хүлээж авах, явуулах, ялгах болон сэлгээний ажил гүйцэтгэх, ачаа, ачаан тээш хүлээн авах, олгох, зорчигчдод үйлчлэх зам, түүнчлэн нийтэд үйлчлэх зориулалттай бусад салбар замыг хэлнэ гэж заасан.

Гол зам (мөр 3)-Төмөр замын тээврийн хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.3-д зааснаар төмөр замын шугам гэж төмөр замын өртөө, хоорондын зам болон өртөөн дэх түүний шууд үргэлжлэлийг хэлнэ. Замын урсгал засвар хийсэн замын уртыг бичнэ.

Замын их засвараар замыг бүхэлд нь бэхжүүлэх, эрүүлжүүлэх ажлыг хийнэ. Үүнд, зам төмрийг замд байгаа зам төмөртэй адил маягаар буюу түүнээс илүү хүнд маягийн зам төмрөөр тууш солих, дэрийг тууш солих, буталмал чулуун балластыг цэвэрлэх буюу хайрга элсэн балластыг буталмал чулуугаар солих, суман шилжүүлгүүдийг сольж бүх тойруулах ба шилжүүлэх тохойнуудыг нарийн багажны тусламжтайгаар засварлах ажлуудыг хийдэг.

Гол зам (мөр 4)-Замын их засвар хийсэн замын уртыг бичнэ.

1-р багана. Тухайн онд засварласан замын тоог ялгаж тус тусд нь бичнэ.

2-р багана. Замын уртыг хэмжих нэгжийг бичнэ.

3-р багана. Өмнөх оны замын урсгал засвар болон замын их засварт засварласан замын уртыг нөхөж бичнэ.

4-р багана. Тухайн оны зам засвар, арчилгааны төлөвлөгөөг бичнэ.

5-р багана. Тухайн онд хийгдсэн зам засвар, арчилгааны төлөвлөгөөний биелэлтийг бичнэ.

6-р багана. Тухайн оны төлөвлөгөөг биелэлтэд харьцуулж хувиар илэрхийлнэ. /багана 5: багана 4)*100/

7-р багана. Өмнөх оны гүйцэтгэлийг тайлант оны гүйцэтгэлд харьцуулна. /багана 3: багана 5/

МАЯГТ № 16Б БӨГЛӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бөглөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр. Тухайн тээвэрлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд туссанаар товчлохгүйгээр бичнэ.

II. Үндсэн үзүүлэлтийн хэсэг

Салбар зам гэдэг нь сэлгээний болон ачих, буулгах ажил хийх зориулалтаар төмөр замын шугам болон өртөөний замаас салбарлаж тавьсан замыг хэлнэ.

Нээлттэй (мөр 1) Тухайн өртөөний салбар зам ачааны ажиллагаанд нээлттэй байгааг харуулсан болно.

Хаалттай (мөр 2) Тухайн өртөөний салбар зам ачааны ажиллагаанд хаалттай байгааг харуулсан болно.

Дагнасан хэрэглээний зам гэдэг нь төмөр замын тээврийн тухай хуульд эзэмшигчийн өөрийн хэрэгцээг хангах буюу гэрээний үндсэн дээр тодорхой хэрэглэгчид үйлчилгээ үзүүлэхэд зориулагдсан салбар замыг хэлнэ гэж заасан.

Дагнасан хэрэглээний зам эзэмшигч гэж эзэмшилдээ дагнасан хэрэглээний замтай хуулийн этгээдийг хэлнэ.

Нийтийн эзэмшлийн зам гэдэг нь Төмөр замын тээврийн тухай хуульд төмөр замын шугам, өртөөнд галт тэрэг хүлээж авах, явуулах, ялгах болон сэлгээний ажил гүйцэтгэх, ачаа, ачаан тээш хүлээн авах, олгох, зорчигчдод үйлчлэх зам, түүнчлэн нийтэд үйлчлэх зориулалттай бусад салбар замыг хэлнэ гэж заасан.

Нийтийн эзэмшлийн зам эзэмшигч гэж эзэмшилдээ нийтийн хэрэглээний замтай хуулийн этгээдийг хэлнэ.

1-р багана. Дагнасан хэрэглээний болон нийтийн эзэмшлийн замын тоог ачааны ажиллагаанд нээлттэй буюу хаалттайгаар ялгаж бөглөнө.

2-р багана. Дагнасан хэрэглээний болон нийтийн эзэмшлийн зам, талбайг эзэмшихээр объектын гэрчилгээтэй нийт замын тоог бөглөнө.

3-р багана. Дагнасан хэрэглээний болон нийтийн эзэмшлийн зам, талбайн төмөр замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй нийт замын тоог бөглөнө.

4-р багана. Дагнасан хэрэглээний болон нийтийн эзэмшлийн зам арчлалтын гэрээ байгуулсан нийт замын тоог бөглөнө.

5-р багана. Дагнасан хэрэглээний болон нийтийн эзэмшлийн замд ашиглагддаг тоног төхөөрөмжийн тоог бөглөнө. /кран, бункер, өндөрлөсөн тавцан, эстакад, агуулах, бусад/

ХӨДЛӨХ БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙ ЖИЛИЙН ТЗ-1 МАЯГТЫГ НӨХӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг өмчийн бүх хэлбэрийн төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үзүүлэлт тус бүрээр үнэн зөв, бүрэн нөхөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хаяг. Тухайн Төмөр замын байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр, регистрийн дугаарыг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд тусгагдсанаар товчлохгүйгээр нөхнө. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын оршин байгаа аймаг, нийслэл, сум, дүүргийг бичиж, кодыг нөхнө.

Үйл ажиллагааны салбарын чиглэл. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлийг нөхөхдөө эдийн засгийн үйл ажиллагааны стандарт ангиллын дагуу үйл ажиллагааны чиглэлийг дэлгэрэнгүй тодорхой бичнэ.

II. Хөдлөх бүрэлдэхүүний хэсэг:

Хөдлөх бүрэлдэхүүнд Төмөр замын тээврийн хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.4-д зааснаар «зүтгүүр, вагон, түүнчлэн төмөр замаар явдаг бусад техникийг» хэлнэ.

1-р мөрөнд Тухайн жилд дансаар бэлэн байгаа төмөр замын нийт зүтгүүрийн тоог нөхнө. Зүтгүүр гэдэгт цахилгаан тэрэг, илчит тэрэг, уурын тэрэг, хийн трубинт, мотовоз гэх мэт орно.

2-р мөрөнд Тухайн жилд дансаар бэлэн байгаагаас ачаанд, суудалд, аж ахуйд, сэлгээнд болон бусад ашиглагдаж байгаа зүтгүүрийн тоог нөхнө. мөр (2)=мөр (3+4+5+6+7)

8-р мөрөнд Данслагдсан зүтгүүр гэж засвараас гараад ашиглалтанд орохоор хүлээгдэж байгаа зүтгүүрийг хэлнэ. мөр (8) =мөр (9+10+11+12+13)

14-р мөрөнд Актлаж устгасан зүтгүүрийн тоог нөхнө.

15-р мөрөнд Тухайн жилд дансаар бэлэн байгаа ачааны вагоны нийт тоог нөхнө.

16-р мөрөнд Тухайн жилд дансаар бэлэн байгаагаас хагас, битүү, тавцант, чингэлэг, цистерн, дозатор, думпкар, хоппер, ледник болон бусад ашиглагдаж байгаа ачааны вагоны тоог нөхнө. мөр (16) =мөр (17+18+19+20+21+22+23+24+25+26).

Цистерн гэдэг нь нефть, сүү зэрэг шингэн зүйлийг тээвэрлэх зориулалттай вагоныг хэлнэ.

Дозатор, Думпкар, Хоппер гэж хайрга, чулуу зэрэг зүйлийг тээвэрлэх зориулалттай.

Ледник гэдэг нь хөргүүрийн вагоныг хэлнэ.

27-р мөрөнд Данслагдсан ачааны вагон гэж засвараас гараад ашиглалтанд орохоор хүлээгдэж байгаа ачааны вагоныг хэлнэ. мөр (27) =мөр (28+29+30+31+32+33+34+35+36+37)

28-р мөрөнд Актлаж устгасан ачааны вагоны тоог нөхнө.

39-р мөрөнд Тухайн жилд дансаар бэлэн байгаа зорчигч вагоны тоог нөхнө.

40-р мөрөнд Тухайн жилд дансаар бэлэн байгаагаас зөөлөн, тасалгаат, нийтийн, тээшний, вагон ресторан, албаны болон бусад ашиглагдаж байгаа зорчигч вагоны тоог нөхнө. мөр (40) =мөр (41+42+43+44+45+46+47)

48-р мөрөнд Данслагдсан суудлын вагон гэж засвараас гараад ашиглалтанд орохоор хүлээгдэж байгаа суудлын вагоныг хэлнэ. мөр (48) =мөр (49+50+51+52+53+54+55)

49-р мөрөнд Актлаж устгасан суудлын вагоны тоог нөхнө.

III.Эзэмшигч байгууллагаар:

Эзэмшигч байгууллагийн хөдлөх бүрэлдэхүүнийг төрөл тус бүрээр тоо хэмжээг гаргана.

1-р баганад Тухайн эзэмшигч байгууллагын зүтгүүрийн тоо хэмжээг бичнэ.

2-р баганад Тухайн эзэмшигч байгууллагын ачааны вагоны тоо хэмжээг бичнэ.

3-р баганад Тухайн эзэмшигч байгууллагын зорчигчийн вагоны тоо хэмжээг бичнэ.

1,2,3.... г.м мөрөнд Тухайн эзэмшигч байгууллагын нэрийг бичнэ.

СУУРЬ БҮТЦИЙН ТЕХНИКИЙН ХҮЧИН ЧАДЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН ЖИЛИЙН

ТЗ-2 МАЯГТЫГ НӨХӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг өмчийн бүх хэлбэрийн төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үзүүлэлт тус бүрээр үнэн зөв, бүрэн нөхөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хаяг. Тухайн Төмөр замын байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр, регистрийн дугаарыг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд тусгагдсанаар товчлохгүйгээр нөхнө. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын оршин байгаа аймаг, нийслэл, сум, дүүргийг бичиж, кодыг нөхнө.

Үйл ажиллагааны салбарын чиглэл. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлийг нөхөхдөө эдийн засгийн үйл ажиллагааны стандарт ангиллын дагуу үйл ажиллагааны чиглэлийг дэлгэрэнгүй тодорхой бичнэ.

II. Суурь бүтцийн үзүүлэлтийн хэсэг:

Суурь бүтэц гэдэг нь гэж Төмөр замын тээврийн хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.2-д зааснаар «төмөр замын шугамын дээд, доод бүтэц болон гүүр, хоолой зэрэг инженерийн байгууламж, өртөө, зөрлөг, галт тэрэгний хөдөлгөөний хэвийн үйл ажиллагааг хангах эрчим хүч, усан хангамж, дохиолол холбоо, мэдээллийн барилга байгууламж, гарам, хориг хашаа зэрэг техник технологийн иж бүрдлийг» хэлнэ.

Гол шугамын нийт урт (мөр 1) Төмөр замын тээврийн хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.3-д зааснаар төмөр замын шугам гэж төмөр замын өртөө, хоорондын зам болон өртөөн дэх түүний шууд үргэлжлэлийг хэлнэ. Гол шугамыг төмөр бетон дэр, модон дэр, Р-75 зам төмөр, Р-65 зам төмөр, Р-50 зам төмөр болон бусад материалаар хийсэн замын уртыг бөглөнө. мөр (1) = мөр (2+3+4+5+6+7)

Салбар шугамын урт (мөр 8) Төмөр замын тээврийн хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.5-д зааснаар салбар зам гэж сэлгээний болон ачих, буулгах ажил хийх зориулалтаар төмөр замын шугам болон өртөөний замаас салбарлаж тавьсан замыг хэлнэ. Салбар замыг төмөр бетон дэр, модон дэр, Р-75 зам төмөр, Р-65 зам төмөр, Р-50 зам төмөр болон бусад материалаар хийсэн замын уртыг бөглөнө. мөр (8) = мөр (9+10+11+12+13+14)

Төмөр замын дээд бүтцийн бүрэлдэхүүн хэсэг /ул шороо, далан, замын дээд бүтэц, г.м/, бүрэлдэхүүн хэсгийн элементүүд /зам төмөр, суман шилжүүлэг, зам төмрийн бэхэлгээ, дэрүүд, чигжээс г.м/, нь даах чадварын бат бэх, тогтвортой байдлаараа зөвшөөрөгдөх хэмжээн дэхь хамгийн их хурдтай хөдлөх бүрэлдэхүүний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангасан байхаар хийгдсэн байна.

Суман шилжүүлэг (мөр 15) Хөдлөх бүрэлдэхүүнийг нэг замаас нөгөө зам руу оруулахад зориулагдсан төхөөрөмж юм. (мөр 15) = мөр (16+17+18)

Замын тахир тойруу (мөр 19) Замын тахир хэсгийн градусыг хэлнэ.

Замын баримтлах хэвгий (мөр 24) Хэвгий гэж төмөр замын өгсүүр, уруудуур газрыг хэлнэ.

Өртөө, зөрлөгийн тоо (мөр 30) Галт тэрэг хүлээн авах, явуулах, зөрүүлэх, гүйцэж түрүүлэх, ачаа хүлээн авах олгох, зорчигчдод үйлчлэх тавцан, талбай, агуулахтай, галт тэрэг найруулах, задлах, галт тэрэгний бусад техникийн ажиллагаа хийж болох замын хэсэглэх газар юм.

Замын их засварын ажил (Мөр 31) - Жилийн хугацаанд гол болон салбар замд хийсэн засвар, өргөтгөл зэрэг орно.

Замын машин механизм (Мөр 32) Тусгай хөдлөх бүрэлдэхүүн, Кранууд, Замыг хэсэгчлэх, тэгшлэх, чигжээсэн призмийг нягтруулах машинууд г.м машин механизмуд тоог хэлнэ.

Шугамын нэвтрүүлэх чадвар (Мөр 33) Хоногт хамгийн олон галт тэрэг нэвтрүүлэх чадварыг хэлнэ. Гол замын техникийн нөхцлийг сайжруулсанаар галт тэрэгний хурд, жин, хөдөлгөөний аюулгүй байдлын түвшин, тээх нэвтрүүлэх чадвар зэргийг нэмэгдүүлэх боломжтой болно. Тухайн жилд хичнээн км зам засварын ажил хийхээр төлөвлөсөнөөс хичнээн км зам засварын ажил хийсэнийг тодорхойлох юм. Тээх нэвтрүүлэх чадвар нь хэсэглэх газар, хоорондын замын аяс, зүтгүүр вагоны хүчин чадал, холбоо дохиоллын хүчин чадал зэргээс шалтгаална.

Өртөөний нэвтрүүлэх чадвар (мөр 34) Өртөөн дээр хоногт хамгийн их галт тэрэг нэвтрүүлэх чадварыг хэлнэ.

Тээх чадвар (мөр 35) Төмөр замын чиглэл тус бүрээр өнгөрүүлэх ачааны галт тэрэгний тоо ба түүний жингээс хамааран төмөр замын шугамаар хоногт буюу жилд өнгөрүүлж чадах ачааны хэмжээг гэнэ.

Өртөөний вагон боловсруулах чадвар (мөр 36) Боловсруулах чадвар гэж хоногт өртөөний ажиллагаа хийж чадах (боловсруулж чадах) хамгийн олон вагоны тоо юм.

N= 1440-

- технологийн ажиллагаанаас тооцоолох элементийн чөлөөтэй, сул байх хугацаа.
- найдваржилтын коэффициент
- тооцоолох элементийн 1 бүрэлдэхүүнээр эзэлгээтэй байх хугацаа
- 1 бүрэлдэхүүн дахь вагоны тоо
- ажиллагаа хийхгүй өнгөрсөн галт тэрэгний тоо

Галт тэрэгний дундаж жин (мөр 37) Тухайн галт тэрэгний дундаж жинг илэрхийлнэ.

---000---

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 17-ны өдрийн
А/154 дүгээр тушаалын Төмөр замын
байгууллагууд харилцан мэдээлэл солилцох
журмын дөрөвдүгээр хавсралт*

ТӨМӨР ЗАМЫН БАЙГУУЛЛАГЫН АЖИЛТАН, АЛБАН ХААГЧДЫН ТОО, АЖИЛЛАСАН ЖИЛ, БОЛОВСРОЛЫН ТҮВШИННИЙ ЖИЛИЙН ТЗ-3 МАЯГТЫГ НӨХӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг өмчийн бүх хэлбэрийн төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үзүүлэлт тус бүрээр үнэн зөв, бүрэн нөхөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хаяг. Тухайн Төмөр замын байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр, регистрийн дугаарыг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд тусгагдсанаар товчлохгүйгээр нөхнө.

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын оршин байгаа аймаг, нийслэл, сум, дүүргийг бичиж, кодыг нөхнө.

Үйл ажиллагааны салбарын чиглэл. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлийг нөхөхдөө эдийн засгийн үйл ажиллагааны стандарт ангиллын дагуу үйл ажиллагааны чиглэлийг дэлгэрэнгүй тодорхой бичнэ.

II. Үзүүлэлтийн хэсэг

Бүгд (мөр 1) тухайн жилд цалин бодогдсон нийт ажиллагчдын тоог хүйсээр нь гаргаж өгнө.

Үүнээс ашиглалтын ажиллагчдын тоо (мөр 2+3+4+5+6+7) гэдэг нь төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаанд шууд оролцдог ажиллагчдыг хэлнэ.

Удирдах ажилтан (мөр 3) Аж ахуй нэгж байгууллагын удирдах ажилтан, дарга, захирал, дэд захирал, орлогч дарга, хэлтэс, тасаг, албаны дарга, эрхлэгч, менежер г.м

Мэргэжилтэн (мөр 4) - Тухайн салбарын мэргэжилтэн, нябо, хуульч, эдийн засагч г.м

Инженер, техникийн ажилтан (мөр 5) - Тухайн салбарын инженер, техникийн ажилтан, технологийн инженер, техникийн инженер, хөдөлмөр хамгааллын инженер, бригадын дарга, мастерууд, машинч, өртөөний жижүүр, ээлжийн ахлагч г.м

Техникажилтан (мөр 6) - Техник технологитой холбоотой ажил гүйцэтгэдэг механикч, засварчиг, туслах ажилчид (туслах жижүүр, аолбогч, найруулагч, пүүлэгч) гэх мэт

Үйлчилгээний ажилтан (мөр 7) -Хувийн болон хамгаалах үйлчилгээний ажилчин (тогооч хоол зөөгч, үйлчлэгч, гал сөнөөгч), вагоны үйлчлэгч, цэрэг цагдаа, кассер, байгууллагын үйлчлэгчид, хамгаалагч, үүдний жижүүр, буудлын жижүүр гэх мэт.

Насны бүлгээр (мөр 8) Нийт ажиллагчдаас насны ангиллаар түүвэрлэн судалсан байна. (мөр 9+10+11+12+13+14+15)

Боловсролын түвшин (мөр 16) Нийт ажиллагчдаас боловсролын түвшингээр түүвэрлэн судалсан байна. (мөр 17+18+19+20+21+22+23+24+25)

Дээд боловсрол гэдэгт диплом, бакалавр, магистр, доктор ба түүнээс дээш орно. Гадаад, дотоодын их дээд сургууль, коллежийг өдөр, орой, эчнээгээр төгссөн, дипломын дээд, бакалавр, магистр, докторын зэргийн диплом болон түүнтэй адилтгах боловсролын баримт бичиг бүхий хүмүүсийг дээд боловсролтой гэж үзнэ. Дээд боловсрол эзэмшүүлэх дипломын сургалт 90 багц цагаас доошгүй байх бөгөөд өмнөх түвшиний сургалтын багц цагийг оролцуулан бакалаврын сургалт 120, магистрын сургалт 150, докторын сургалт 120 багц цагаас тус тус доошгүй байна. Түүнчлэн Улсын багшийн их сургуулийг 1964 оноос өмнө 3 жилээр, Намын дээд сургуулийг 1966 оноос өмнө, Намын дээд сургуулийн дэргэдэх 2 жилийн зурс, Марксизм-Ленинизмийн оройн дээд сургууль, Дорно дахины хөдөлмөрчдийн их сургууль төгссөн хүмүүсийг дипломын боловсролтой гэж үзнэ.

Тусгай мэргэжлийн дунд боловсрол (мөр 22) Гадаад% дотоодын тусгай мэргэжлийн дунд сургууль (хуучнаар техникум), түүнтэй ажилтгах сургууль төгссөн, үнэмлэх, дипломтой хүмүүсийг тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой гэж үзнэ.

Техникийн болон мэргэжлийн боловсрол (мөр 23) Мэргэжлийн сургалт, үйлдвэрлэлийн төв (хуучнаар техник, мэргэжлийн сургууль -ТМС) төгссөн, мэргэжлийн үнэмлэхтэй хүмүүсийг техникийн болон мэргэжлийн боловсролтой гэж ойлгоно.

Улсад ажилласан жил (мөр 26) Нийт ажиллагчдаас улсад ажилласан ажлын туршлагаар түүвэрлэн авсан. (мөр 27+28+29+30+31+32+33)

Эрдмийн цол (мөр 34) Нийт ажиллагчдаас эрдмийн зэрэг цолтой ажиллагчдыг ангиллаар нь түүвэрлэж авсан. (мөр 35+36+37)

Мэргэшлийн зэрэг (мөр 38) Нийт ажиллагчдаас мэргэшлийн зэргээр нь ангилан авсан. (мөр 39+40)

ТӨМӨР ЗАМЫН СҮЙРЭЛ, ОСОЛ, ГОЛОГДЛЫН ЖИЛИЙН ТЗ-4 МАЯГТЫГ НӨХӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг өмчийн бүх хэлбэрийн төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үзүүлэлт тус бүрээр үнэн зөв, бүрэн нөхөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хаяг. Тухайн Төмөр замын байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр, регистрийн дугаарыг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд тусгагдсанаар товчлохгүйгээр нөхнө.

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын оршин байгаа аймаг, нийслэл, сум, дүүргийг бичиж, кодыг нөхнө.

Үйл ажиллагааны салбарын чиглэл. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлийг нөхөхдөө эдийн засгийн үйл ажиллагааны стандарт ангиллын дагуу үйл ажиллагааны чиглэлийг дэлгэрэнгүй тодорхой бичнэ.

Б. Төмөр замын тээвэр дэх сүйрэл, осол, гологдол:

Нийт осолд орсон хүний тоо-гэдэг нь нас барсан, хүнд гэмтсэн, хөнгөн гэмтсэн хүмүүсийн нийлбэрээр тодорхойлогдоно.

Сүйрэл-Төмөр замын тээвэр дэх сүйрэл, осол, гологдлыг шинжлэн судлах журамд зааснаар Зорчигчийн болон ачааны галт тэрэг нь өөр галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүнтэй мөргөлдсөн буюу хөдлөх бүрэлдэхүүн замаас гарсны улмаас хүний амь нас хохирсон, хэд хэдэн хүн хүндээр гэмтсэн, байгаль орчин болон бусад (иргэн, хуулийн этгээд, төр)-ын эд хөрөнгөд онц их хэмжээний хохирол учирсан, сэргээн босгох галт тэрэг газар дээр нь очиж ажилласан, хөдлөх бүрэлдэхүүн эвдэрч дахин засварлах боломжгүй болсон нөхцөл байдал үүссэнийг сүйрэл гэж ойлгоно.

Осол-Төмөр замын тээвэр дэх сүйрэл, осол, гологдлыг шинжлэн судлах журамд зорчигчийн галт тэрэг нь өөр галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүнтэй мөргөлдсөн, зорчигчийн галт тэрэгний бүрэлдэхүүн замаас гарсан, ачааны галт тэрэг нь өөр ачааны галт тэрэг, хөдлөх бүрэлдэхүүнтэй мөргөлдсөн буюу хөдлөх бүрэлдэхүүн замаас гарсны улмаас хор хохирол учраагүй бөгөөд хөдлөх бүрэлдэхүүн их засварт орохоор эвдэрсэн, сэлгээ, зэхэлтийн болон бусад хөдөлгөөний үед хөдлөх бүрэлдэхүүн мөргөлдсөн буюу замаас гарсны улмаас хүний амь нас хохирсон, хүний эрүүл мэндэд хохирол учирсан, хөдлөх бүрэлдэхүүн их засварт орохоор эвдэрсэн; аюултай ачаа тээвэрлэх явцад хөдлөх бүрэлдэхүүн болон бусад шалтгааны гэмтлийн улмаас аюултай ачаа асгарч хүний эрүүл мэнд, байгаль орчин, бусдын өмч хөрөнгөд их хэмжээнээс дээш хохирол учирсан.

Гологдол-Төмөр замын тээвэр дэх сүйрэл, осол, гологдлыг шинжлэн судлах журамд хөдлөх бүрэлдэхүүн мөргөлдсөн, хөдлөх бүрэлдэхүүн замаас гарсан, эзэлгээтэй замаар галт тэрэг хүлээн авсан, эзэлгээтэй хоорондын замд галт тэрэг явуулсан, Бэлэн бус замналаар галт тэрэг хүлээн авсан, бэлэн бус замналаар галт тэрэг явуулсан, хориглосон дохио өнгөрсөн, хөдлөх бүрэлдэхүүн дор сум эргэсэн, хөдлөх бүрэлдэхүүн өөрөө хөдөлсөн, хөдлөх бүрэлдэхүүний эд анги хугарсан, зорчигчийн вагон салгасан; галт тэргэнд эд юмс дайрагдсан, тээврийн хэрэгсэл дайрагдсан; дохиолол төвлөрүүлэлт хориглол, эрчим хүч тасалдсан, төгсгөлийн кран хаалттай явуулсан; зорчигчийн галт тэрэгний зүтгүүр эвдэрсэн, усанд автах, элс, цасанд дарагдах, гал түймэрт өртөх, зорчигчийн галт тэрэг цуцалсан, зорчигч буулгасан, вагон, чингэлэг дэх ачаа шатах, хөдлөх бүрэлдэхүүний эд анги зам дээр унасан, аялалын үед зам дээр ачаа унасан; дохио буруу дохиолсон, галт тэрэгний авто угсраа тасарсан, салсан, сум зүссэн; вагон салгасан, ачааны нөхцөлөөс хамаарч вагон салгасан, хос дугуй гацсан; зам төмөр ухсан, зам төмөр хугарсан, галт тэргэнд мал дайрагдсан.

Б: багана. Сүйрэл, осол, гологдол гарсан тоо.

В: багана. Сүйрэл, осол, гологдол гарсан талаар товч мэдээлэл.

В: *төмөр замын тээвэр дэх сүйрэл, осол, гологдол*

Төмөр замын байгууллагын ажилтан (мөр 1) Төмөр замын байгууллагад сар бүр цалин бодогдсон ажилтаныг хэлнэ. Сүйрэл, осол, гологдлын үед төмөр замын байгууллагын ажилтанаас нас барсан, хүнд гэмтсэн, хүндэвтэр гэмтсэн, хөнгөн гэмтсэн хүний нийлбэр байна. мөр (2+3+4+5)

Зорчигчид (мөр 6) Тухайн сүйрэл, осол, гологдлын үед галт тэргээр зорчиж байсан зорчигчийг хэлнэ. Сүйрэл, ослын үед зорчигчоос нас барсан, хүнд гэмтсэн, хүндэвтэр гэмтсэн, хөнгөн гэмтсэн хүний нийлбэр байна. мөр (7+8+9+10)

Бусад (мөр 11) Тухайн сүйрэл, осол, гологдлын үед галт тэргэнд мөргүүлсэн хүнийг хэлнэ. Сүйрэл, ослын үед бусад хүнээс нас барсан, хүнд гэмтсэн, хүндэвтэр гэмтсэн, хөнгөн гэмтсэн хүний нийлбэр байна. мөр (12+13+14+15)

Гэмтлийн зэргийг тогтоох шүүх эмнэлгийн магадлан шинжилгээний зааврын 2.1-д хүний биед учирсан гэмтлийн зэргийг хүнд, хүндэвтэр, хөнгөн гэж ангилна.

Нас барсан (мөр 2, 7, 12) -Ослоос болж нас барсан хүний тоог хэлнэ.

Хүнд гэмтсэн (мөр 3, 8, 13)-Хүнд гэмтэл гэдэг нь амь биед аюултай гэмтлүүд, уршигт үлдэц бүхий гэмтлүүд, энгийн хөдөлмөрийн чадварыг их хэмжээгээр (33-100%) алдсан гэмтлүүд хамаарна.

Хүндэвтэр гэмтсэн (мөр 4, 8, 14) -амь биед аюултай гэмтлийн шинжгүй байх, гэмтэл, түүнээс үүссэн өвчин, үйл ажиллагааны хямрал нь эрүүл мэндийг удаан хугацаагаар сарниулсан байх, энгийн хөдөлмөрийн чадвар үлэмж хэмжээгээр (15-33%) тогтонги алдсан байх, эрүүгийн хуулийн 96.1 дүгээр зүйлд заасан буюу энэ зааврын 2.2.3-т буй уршигт үлдэц бүхий гэмтлүүдийн шинжийг агуулаагүй байхыг ойлгоно.

Хөнгөн гэмтсэн (мөр 5, 10, 15)-Дээр дурдсан хүнд гэмтлийн шинжийг агуулаагүй байх; эрүүл мэнд түр хугацаагаар сарнисан байх; энгийн хөдөлмөрийн чадвар бага хэмжээгээр (15% хүртэл) тогтонги алдсан байхаар тодорхойлно.

Засварлах боломжгүй болсон хөдлөх бүрэлдэхүүний тоо (мөр 16)-Төмөр замын тээвэр дэх сүйрэл, осол, гологдлоос шалтгаалан гэмтсэн цаашид ашиглагдах, засварлах боломжгүй болсон хөдлөх бүрэлдэхүүнийг тодорхойлно.

ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ОСОЛ, ХУРЦ ХОРДЛОГЫН ЖИЛИЙН ТЗ-5 МАЯГТЫГ НӨХӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг өмчийн бүх хэлбэрийн төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үзүүлэлт тус бүрээр үнэн зөв, бүрэн нөхөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хаяг. Тухайн Төмөр замын байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр, регистрийн дугаарыг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд тусгагдсанаар товчлохгүйгээр нөхнө. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын оршин байгаа аймаг, нийслэл, сум, дүүргийг бичиж, кодыг нөхнө.

Үйл ажиллагааны салбарын чиглэл. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлийг нөхөхдөө эдийн засгийн үйл ажиллагааны стандарт ангиллын дагуу үйл ажиллагааны чиглэлийг дэлгэрэнгүй тодорхой бичнэ.

II. Үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого:

Үйлдвэрлэлийн осол мөр (1) хөдөлмөрлөх явцад хүний эрүүл мэнд, хөдөлмөрлөх чадварт үйлдвэрлэлийн аюултай, хортой хүчин зүйлийн нөлөөллийн түвшин нь эрүүл ахуйн зөвшөөрөгдсөн хэмжээнээс хэтрээгүй байж үйлдвэрлэлийн осолд хүргэсэн. Үйлдвэрлэлийн ослын ямар шалтгаанаас болж осолд хүрсэнийг, хэдэн хүн осолдсоныг тодорхойлно.

Хурц хордлого Мөр (16) "хурц хордлого" гэж цацраг болон биологийн идэвхт бодис, химийн хорт бодисын нөлөөгөөр хурц, цочмог хэлбэрээр богино хугацаанд хордох, хурц хордлогын ямар шалтгаанаас болж хурц хордлого болсон, хэдэн хүн өртсөнийг тодорхойлно.

Багана (1) Нийт ослын тоо. тухайн салбарт үйлдвэрлэлийн ослын тохиолдол хичнээн гарсаныг тодорхойлно.

Багана (2) Осолд өртсөн хүмүүсийн тоо. Тухайн ослоос болж хичнээн хүн өртсөнийг тодорхойлно. Осолд өртөж нас барсан, хүнд гэмтсэн, хөнгөн гэмтсэн хүний нийлбэрээр тодорхойлогдоно. Багана (2)=багана (3+4+5)

ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭНИЙ МАЯГТ Т-5-Г НӨХӨХ ЗААВАР

Энэ тайланг тээврийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг санхүүгийн тайлан тэнцэл гаргадаг өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллага “Статистикийн тухай” Монгол Улсын хуулийн дагуу тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв, бүрэн нөхөж ирүүлнэ.

А. Хаягийн хэсэг:

ААНБ-ын хаягийн хэсэг нь ҮСХ-ны ААНБ-ын регистрийн санд өөрчлөлт, баяжуулалт хийхэд чухал ач холбогдолтой мэдээлэл юм. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хуулийн албан ёсны нэрийг бичиж, регистрийн дугаарыг тавина. Аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг, үйл ажиллагааны салбарын чиглэлийн нэрийг бичиж, зохих кодыг тавина.

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын өмчийн хэлбэрийг дотор нь төрийн өмчийн-11, төрийн өмчийн оролцоотой-12, төрийн хамтарсан-13, орон нутгийн өмчийн-31, орон нутгийн өмчийн оролцоотой-32, орон нутгийн хамтарсан-33, монгол улсын иргэний-21, гадаадтай хамтарсан-22, гадаад улсын-23 гэж ангилан зохих кодыг тавина. 12, 13, 32, 33 гэсэн кодоор нөхсөн бол тухайн ААНБ-д төрийн болон орон нутгийн өмчийн эзлэх хувь, 22 гэсэн кодоор нөхөгдсөн бол гадны улсын эзлэх хувийг нөхнө.

Б. Орлого, зардал:

Нийт үйлдвэрлэлтэд ачаа, зорчигч тээвэрлэлтийн орлого, тээвэр зууч, тээвэр зохицуулалтын орлого, агуулахын орлого, худалдаж авсан бараа, бүтээгдэхүүнийг борлуулснаас орсон орлого буюу худалдааны нэмэгдэл, барилга, байшин, машин, тоног, төхөөрөмж түрээслүүлснээс орсон орлого, хоёрдогч, гуравдагч салбарын үйл ажиллагааны орлого, туслах үйлчилгээний орлого, бусад орлогууд орно.

1-р мөрөнд тайлангийн жилийн орлого, дотооддоо болон гадагш гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний хэмжээ буюу маягтын 2-оос 6-р мөрүүдийн дүнг нөхнө.

4-р мөрөнд тээвэр зууч, хяналт, шалгалттай холбогдсон, ачаа илгээх, хүлээн авах үйлчилгээний орлогыг оруулна.

6-р мөрөнд үйл ажиллагааны бус орлогын дүнг нөхнө.

Завсрын хэрэглээнд тухайн тайлант хугацаанд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулахад орц байдлаар зарцуулсан бараа, үйлчилгээний материалын зардал болон үйлчилгээний төлбөрийг хамруулж тооцно.

21-68-р мөрүүдэд борлуулалтын зардал болон ерөнхий удирдлагын зардал, үндсэн бус үйл ажиллагааны зардлуудыг холбогдох зардлын дансуудаас авч нөхнө.

29, 30-р мөрөнд ашигт малтмалын хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн төлбөр, улсын төсвийн хөрөнгөөр хайгуул хийсэн ордын нөхөн төлбөр, ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр, газрын төлбөр, ойгоос түлээ, мод бэлтгэж ашигласны төлбөр, агнуурын нөөц ашигласны төлбөр, ашигт малтмалаас бусад байгалийн баялаг ашигласны төлбөр, байгалийн ургамал ашигласны төлбөр, рашаан, ус ашигласны төлбөр, түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр зэргийг оруулж нөхнө.

34-р мөрөнд зарим бүтээгдэхүүний үнийн өөрчлөлтийн албан татвар, бууны албан татвар, автобензин, дизелийн түлшний албан татвар, улсын тэмдэгтийн хураамж, бусад татвар, хураамж зэргийг оруулан нөхнө.

56-р мөрөнд интернэтийн зардлаас гадна тухайн байгууллага өөрийн вэб хуудастай бол түүний үйлчилгээний төлбөр буюу хостингийн зардал орно.

71-р мөрөнд ажиллагчдын жилийн дундаж тоог нөхнө. Жилийн дунджийг тооцохдоо сар бүрийн эцэст байгаа ажиллагчдын тооны нийлбэрийг нийт сарын тоонд харьцуулж гаргана. Ажиллагч гэж цалин хөлс, орлого олох зорилгоор эдийн засгийн үйл ажиллагаанд оролцож, хөдөлмөр эрхлэлтийн аль нэг статуст хамрагдаж буй иргэнийг хэлнэ. Цалин хөлс, орлого олох зорилгоор эдийн засгийн үйл ажиллагаанд сүүлийн долоо хоногт нэгээс дээш цагаар оролцсон бол ажиллагч гэж үзнэ.

72-р мөрөнд эмэгтэй ажиллагчдын жилийн дундаж тоог нийт дүнгээс сугалж нөхнө.

Г. Нийт хөрөнгө:

Үндсэн хөрөнгө нь хөрөнгийн хуримтлалын бүрэлдэхүүн хэсэг бөгөөд үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны үр дүнд бий болсон, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд нэг жилээс дээш хугацаанд давтан эсвэл үргэлжлэн ашиглагддаг биет ба биет бус хөрөнгөөс бүрдэнэ.

Багана (1): Нийт хөрөнгө, оны эхний үлдэгдэл

Багана (21): Нийт хөрөнгө, оны эцсийн үлдэгдэл

Багана (2)=багана (3+9);

Багана (3)=багана (4+5+6+8);

Багана (9)=багана (10+11+12+13+14);

Багана (15)=багана (16+17+18+19+20);

Багана (21)=багана (1+2-15);

Биет үндсэн хөрөнгө нь орон сууцны барилга, бусад барилга, байгууламж, машин, тоног төхөөрөмж болон өсөж үрждэг хөрөнгөөс бүрдэнэ.

Орон сууцны барилгад (мөр 3) хүн суурин амьдардаг сууцны зориулалттай барилга, оршин суугчдад зориулж суурилуулсан байгууламж, гарааж, мөн эзэмшигчдэд нь шилжүүлэх зорилготой баригдаж байгаа дуусаагүй орон сууцны барилга болон завь, ачааны усан онгоцон дээрх орон байр, нүүдлийн орон гэр зэргийг хамруулна.

Бусад барилга, байгууламж (мөр 4) нь орон сууцны бус барилга болон бусад байгууламжаас бүрдэнэ.

- Орон сууцны бус барилга (мөр 5) үйлдвэрлэл, худалдаа, нийтийн үзвэр, үйлчилгээний барилга, зочид буудал, зоогийн газар, боловсрол, эрүүл мэндийн байгууллагын барилга гэх мэт барилгууд орно.

- Бусад байгууламж (мөр 6) суваг шуудуу, сүлжээ, авто зам, гудамж, төмөр зам, онгоцны нислэгийн зам, гүүр, өргөгдсөн зам, туннель, газар доорх зам, усан зам, усан зогсоол, далан, хол зайд тавигдсан хоолой, холбооны болон эрчим хүчний шугам, кабель болон бусад шугам, олборлох, боловсруулах үйлдвэрийн байгууламж; спорт, амралтын байгууламж орно.

Их засвар, сэргээн босголт, өргөтгөлийн ажил (мөр 8) үндсэн хөрөнгө, компьютерийн программ хангамж болон газрын үйлдвэрлэлийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, ашиглагдах хугацааг уртасгах, тухайн хөрөнгөөр үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний чанар, хөрөнгийн бүтээмжийг сайжруулах зорилгоор хийгдсэн ажлыг хамруулна.

Үндсэн хөрөнгийг сайжруулахтай холбогдож хийгдсэн үндсэн гол ажлын зардлууд нь үндсэн хөрөнгийн хуримтлалын “Эдийн засагт шинээр бий болсон үндсэн хөрөнгийг олж эзэмших” гэсэн ангилалд багтана. Энэхүү шинэчлэгдсэн үндсэн хөрөнгө нь энэ үеэс эхлэн ҮТС-д энэ өртгөөрөө тусгагдаж, үндсэн хөрөнгийн элэгдлийг энэ дүнгээс тооцно.

Машин, тоног төхөөрөмж (мөр 9) тээврийн хэрэгсэл болон бусад машин, тоног төхөөрөмжийг оруулна. Хэрэв цэргийн зорилгоор эзэмшиж буй машин, тоног төхөөрөмжийг үйлдвэрлэлд ашиглаж байвал мөн оруулна.

- Тээврийн хэрэгсэл (мөр 10) гэж хүн болон амьтан, бусад эд, зүйлсийг зөөх хэрэгслийг ойлгоно. Үүнд хүнд, хөнгөн даацын автомашин, усан онгоц, галт тэрэг, нисдэг тэрэг, сансрын хөлөг, мотоцикл, унадаг дугуй гэх мэт орно.

- Бусад машин, тоног төхөөрөмж (мөр 12) тээврийн хэрэгсэлд хамаарахгүй машин, тоног төхөөрөмж орно. Тухайлбал, ерөнхий зориулалтын машин; тусгай зориулалтын машин; албан хэрэгцээний бодох, тооцоолох төхөөрөмж; цахилгаан машин, аппарат хэрэгсэл; радио, телевиз болон холбооны тоног төхөөрөмж, аппарат хэрэгсэл; эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, аппарат хэрэгсэл, нарийн хэмжилтийн аппарат хэрэгсэл, цаг, бугуйн цаг, цөмийн тогооны шингэн элемент (сум), хөгжмийн зэмсэг, албан газрын тавилга, уурын халаалтын генератор зэрэг орно.

Өсөж үрждэг хөрөнгө (мөр 14) байгууллагын шууд хяналт, хариуцлага, удирдлагын дор бүтээгдэхүүнийг давтан үйлдвэрлэх зорилгоор өсгөж, үржүүлж буй үржлийн, сүүний, махны чиглэлийн мал, амьтан (загас, гахай, шувуу, зөгий), ажлын мал; тарьж ургуулж байгаа чацаргана, алим, жимсний мод, бусад модыг оруулна. Тухайн жилд бойжуулсан төл орохгүй.

Энд жилээс жилд бүтээгдэхүүнээ өгдөг тарьж ургуулж буй мод, тухайлбал, жимсний бут, самрын мод, шүүс, резин, холтос, навчаар нь бүтээгдэхүүн хийдэг мод, бут орно.

Биет бус үндсэн хөрөнгөд нэг жилээс дээш хугацаагаар ашиглахаар төлөвлөсөн ашигт малтмалын хайгуулын зардал, компьютерийн програм хангамж, соёл урлаг, утга зохиол, урлаг, уран сайхны эх бүтээл зэрэг биет бус бусад үндсэн хөрөнгийг оруулна.

- Ашигт малтмалын хайгуулын зардал (мөр 18) нь газрын тос, байгалийн хий болон бусад ашигт малтмалын хайгуулын ажлын өртөг юм. Энэ зардалд лиценз авахын өмнөх зардал, лицензийн болон орд эзэмших зардал, хайгуулын өрөмдлөг, цооног гаргах, агаарын зураглал хийх зэрэг хайгуулын ажлын зардал орно.

- Компьютерийн програм хангамж (мөр 19) системийн болон хэрэглээний програм хангамж, програмын тодорхойлолт, ашиглах заавар зэргийг оруулна. Энд худалдан авсан болон өөрсдийн хэрэглээнд боловсруулсан програм хангамж аль аль нь орно. Түүнчлэн нэг жилээс дээш хугацаанд ашиглахаар төлөвлөж худалдан авсан, өөрсдөө боловсруулсан, томоохон хэмжээний мэдээллийн баазыг өргөжүүлсэн зардлыг түүнийг зарж борлуулах эсэхээс хамаарахгүйгээр оруулна.

- Утга зохиол, урлагийн эх бүтээл (мөр 20) кино, дуу бичлэг, гар бичмэл, соронзон хальсанд буулгасан онцлог үйл явдал, спорт, утга зохиол, урлаг, уран сайхны бүтээл зэргийг бичсэн, хадгалсан хуурцаг зэрэг орно. Энд өөрийн бүтээсэн эх бүтээл мөн орно.

- Патент (мөр 21) гэж тухайн шийдэл нь шинэ бүтээл, бүтээгдэхүүний загвар болохыг тодорхойлж, зохиогч нь тодорхой хугацаанд түүнийг өмчлөх онцгой эрхтэй болохыг хүлээн зөвшөөрч, төрийн эрх бүхий байгууллагаас олгож байгаа баримт бичгийг хэлнэ.

- Шинэ бүтээл гэж байгалийн хуульд тулгуурлан сэдэж, үндэслэлийг нь тодорхойлсон, үйлдвэрлэх арга ажиллагаа болон бүтээгдэхүүнд хамаарах, шинэ бүтээлийн шийдлийг хэлнэ.

- Бүтээгдэхүүний загвар гэж бүтээгдэхүүний гадаад хэлбэр, хийцэд хамаарах гоёл чимэглэл, өнгө, өнгөний хослол агуулсан, шинээр зохион бүтээсэн, өвөрмөц шийдлийг хэлнэ.

- Лиценз (мөр 21) гэж патент олгосон шинэ бүтээл, бүтээгдэхүүний загвар болон ашигтай загварыг бусад этгээдэд ашиглуулах болзолтойгоор өгч байгаа зөвшөөрлийг хэлнэ.

- Ашигтай загварын гэрчилгээ гэж ашигтай загварыг эрх бүхий этгээд өмчлөх онцгой эрхтэй болохыг хүлээн зөвшөөрч, төрийн эрх бүхий байгууллагаас олгож байгаа баримт бичгийг хэлнэ.

- Биет бус бусад үндсэн хөрөнгө (мөр 22) үйлдвэрлэлийн хэрэглээ нь хязгаарлагдмал, зөвхөн тухайн нэгжид өмчлөх эрх нь хадгалагддаг, эсвэл өөр нэгжид лицензээр эзэмшүүлсэн, өмнө нь ангилагдаагүй биет бус үндсэн хөрөнгө орно.

- Газар (мөр 23) өмчлөх эрхийг нь баталгаажуулж, мөн шилжүүлж болдог газар, хөрсний давхарга, тэдгээрт хамаарах газрын гадаргуугийн гол ус орно. Харин газар дээр байрлах, эсвэл түүгээр дамжих барилга, байгууламж; газар доорх хөрөнгө; газар доорх биологийн нөөц, усны нөөцийг оруулахгүй. Газар нь барилга, байгууламжийн газар, тариалангийн газар, амралтын газар болон бусад газар, тэдгээрт хамаарах газрын гадаргуугийн гол, уснаас бүрдэнэ.

- Материаллаг эргэлтийн хөрөнгө нь тайлант, эсвэл тайлант хугацаанаас өмнө үйлдвэрлэсэн, борлуулахад бэлэн байгаа, эсвэл үйлдвэрлэлийн болон өөр бусад үйл ажиллагаанд хэрэглэхээр төлөвлөж байгаа бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнээс бүрдэх үйлдвэрлэсэн хөрөнгө болно.

Материаллаг эргэлтийн хөрөнгө нь түүхий эд материал, дуусаагүй үйлдвэрлэл, бэлэн бүтээгдэхүүн болон дахин борлуулахаар худалдаж авсан бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ

Түүнчлэн Засгийн газрын эзэмшилд байгаа стратегийн материал, үр тариа зэрэг улсын нөөцөд байгаа эргэлтийн бүх хөрөнгө орно.

- Түүхий эд, материал (мөр 25) дахин борлуулахаар биш харин үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаандаа завсрын орцоор хэрэглэхээр төлөвлөж буй бүтээгдэхүүн орно.

- Дуусаагүй үйлдвэрлэл (мөр 27) нь үйлдвэрлэгчээс цаашид боловсруулалт хийхгүйгээр бусдад шилжүүлдэггүй, эсвэл үйлдвэрлэлийн дараачийн үе шатанд үргэлжлүүлэн боловсруулах хэсэгчилсэн боловсруулалт хийгдсэн бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ. Энд өөрийн хэрэглээний үйлдвэрлэл, эсвэл худалдах/худалдан авах гэрээний дагуу өмчлөх эрх нь эцсийн эзэмшигчдээ шилжсэн дуусаагүй үйлдвэрлэлийг оруулахгүй. Дуусаагүй үйлдвэрлэл нь дараах өсөж үрждэг хөрөнгө болон бусад дуусаагүй үйлдвэрлэлээс бүрдэнэ. Өөрөө үйлдвэрлээд өөртөө хэрэглэх зорилгоор барьж байгаа дуусаагүй барилга, байгууламжийн дуусаагүй үйлдвэрлэл нь энд орохгүй, үндсэн хөрөнгөд орно.

- Өсөж үрждэг хөрөнгийн дуусаагүй үйлдвэрлэлд махны чиглэлээр өсгөж буй мал, амьтан болон арилжааны зорилгоор үржүүлж буй шувуу, загас, мөн мод бэлтгэлийн зориулалтаар тарьж ургуулсан мод, ургамал багтана. Түүнчлэн тухайн жилд бойжуулсан төл орно.

- Бусад хөрөнгийн дуусаагүй үйлдвэрлэлд өсөж үрждэг хөрөнгийн дуусаагүй үйлдвэрлэлээс бусад үйлдвэрлэгчээс хэсэгчилэн боловсруулалт хийсэн, үйлдвэрлэсэн, угсарсан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ орно.

- Бэлэн бүтээгдэхүүн (мөр 30) тухайн үйлдвэрлэгчээс үйлдвэрлэсэн худалдах, ачуулахад бэлэн болсон бүтээгдэхүүн орно.

- Дахин борлуулахаар худалдаж авсан бүтээгдэхүүн (мөр 31) үйлдвэрийн газраас, тухайлбал, бөөний болон жижиглэнгийн худалдаачдын эзэмшиж байгаа, цаашид боловсруулалт хийхгүйгээр (хэрэглэгчийн сонирхлыг татахуйц байдлаар чимэглэснээс өөрөөр өөрчлөөгүй) борлуулах зорилготой бүтээгдэхүүн орно.

- Үнэт зүйлс гэж үйлдвэрлэсэн хөрөнгө боловч үйлдвэрлэл, хэрэглээнд ашиглагдаагүй, ердийн нөхцөлд удаан хугацаанд чанараа алддаггүй, үнэ нь өсөх, эсвэл үнэ нь ядаж буурахгүй гэсэн магадлалаар хадгалах зорилгоор эзэмшдэг хөрөнгийг хэлнэ. Үнэт зүйлсэд үнэт металл, чулуу, эртний зүйлс болон урлагийн бусад бүтээл орно.

- Үнэт металл, чулуу (мөр 33) нь үйлдвэрийн газраас өөрийн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаандаа орц байдлаар хэрэглэдэггүй үнэт металл, чулуу болно.

- Эртний зүйлс, урлагийн бусад бүтээл (мөр 34) уран зураг, баримал зэрэг түүх, соёлын үнэт зүйлс, эртний эдлэлийн зүйлсэд тооцогддог бүтээл орно.

- Бусад үнэт зүйлс (мөр 35) нь ямар нэгэн ангилалд ороогүй, жишээ нь үнэт чулуу, металаар хийсэн, чимэглэсэн үнэ цэнэтэй цуглуулга, гоёлын зүйлс болно.

Нэмэгдсэн үндсэн хөрөнгийг дотоод болон гадаад эх үүсвэрээр бий болгосон гэж ангилж багана 3, 9-д тусгана.

Дотоод эх үүсвэрээр бий болгосон хөрөнгийг төсвийн хөрөнгө (багана 4), банкны зээл (багана 5), өөрийн хөрөнгө (багана 6), бусад (багана 8) гэж хувааж бүртгэнэ. Өөрийн хэрэглээнд зориулж үйлдвэрлэсэн үйлдвэрлэгчийн үйлдвэрлэсэн хөрөнгөөс өөрийн хөрөнгөөр үйлдвэрлэсэн хөрөнгийг ялган тусад нь багана 7-д харуулна.

Гадаад эх үүсвэрээр бүрдүүлсэн үндсэн хөрөнгийг шууд хөрөнгө оруулалт (багана 10), зээл (багана 11), тусламж (багана 12), төсөл хандив (багана 13), бусад гадаад эх үүсвэр (багана 14)-ээр бий болгосон гэж ангилна.

Хасагдсан хөрөнгийг худалдсан (багана 16), бараа, солилцоогоор арилжсан (багана 17), үнэ төлбөргүй шилжүүлсэн (багана 18), акталж устгасан (багана 19), бусад хасагдсан хөрөнгө (багана 20) гэж ангилж бүртгэнэ.

Бараа, солилцоогоор бусад байгууллага иргэдтэй арилжсан хөрөнгийг хасагдсан хөрөнгөд оруулах бөгөөд багана 17-д бүртгэнэ.

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙН МЭДЭЭНИЙ Т-9 МАЯГТЫГ НӨХӨХ ЗААВАР

Энэхүү мэдээг өмчийн бүх хэлбэрийн төмөр замын тээврийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага тогтоосон хугацаанд нь үзүүлэлт тус бүрээр үнэн зөв, бүрэн нөхөж ирүүлнэ.

I. Хаягийн хэсэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хаяг. Тухайн Төмөр замын байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр, регистрийн дугаарыг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнд тусгагдсанаар товчлохгүйгээр нөхнө. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын оршин байгаа аймаг, нийслэл, сум, дүүргийг бичиж, кодыг нөхнө.

Үйл ажиллагааны салбарын чиглэл. Тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлийг нөхөхдөө эдийн засгийн үйл ажиллагааны стандарт ангиллын дагуу үйл ажиллагааны чиглэлийг дэлгэрэнгүй тодорхой бичнэ.

А. Үндсэн үзүүлэлт:

Тээвэрлэсэн ачаа (мөр 1)-тээвэрлэсэн ачаанд төмөр замаар тээвэрлэсэн аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэлийн ачааг оруулна. Төмөр замаар тээвэрлэсэн ачааг дотоодын, төмөр замаар тээвэрлэж гаргасан, тээвэрлэж оруулсан, дамжин өнгөрсөн ачааны дүнгээр нөхнө.

Дотоодод болон гадаадад тээвэрлэсэн ачаа (мөр 2) Дотоодын төмөр замын тээврийн сүлжээнд тээвэрлэсэн болон дотоодын төмөр замын сүлжээнээс тээвэрлэж гадаадад гаргасан ачааны дүнгээр тодорхойлогдоно.

Гадаадаас тээвэрлэсэн (мөр 7) Гадаадын төмөр замын сүлжээнээс тээвэрлэж дотоодод оруулсан ачааны дүнгээр тодорхойлогдоно.

Дамжин өнгөрсөн ачаа (мөр 10) манай улсын төмөр замын сүлжээгээр дамжин тээвэрлэсэн ачааны хэмжээг оруулна. БНХАУ-аас ОХУ-д, ОХУ-аас БНХАУ-д дамжин тээвэрлэгдсэн ачааг дүнгээр салгаж мөр 11, 12-д нөхнө.

Дотоодод болон гадаадад тээвэрлэсэн ачаа, ачааны нэр төрлөөр (мөр 13-36) Төмөр замаар дотоодод болон гадаадад тээвэрлэсэн ачааг маягтад заасан нэр төрлөөр ангилж 13-36-р мөрөнд нөхнө. Хүнсний бүтээгдэхүүнд гурил, будаа болон бусад хүнсний бүтээгдэхүүнийг; харин түргэн муудах бүтээгдэхүүнд мах, сүү, хүнсний ногоо, жимс жимсгэнэ, бусад түргэн муудах хүнсний зүйлийг оруулна. Мөр 13-аас 36-р мөрүүдийн нийлбэр нь мөр 2-той тэнцүү байна.

Ачаа эргэлт (мөр 37) Ачаа эргэлтийг тооцохдоо тээвэрлэсэн ачааг тээсэн зай /км-аар үржүүлсэн үржвэрүүдийн нийлбэрээр тодорхойлогдоно.

Зорчигч эргэлт, дотоодод (мөр 55) Төмөр замаар дотоодод зорчсон зорчигчдын тоог тус бүр аялсан зай/км-аар үржүүлсэн үржвэрүүдийн нийлбэр дүнгээр тодорхойлогдоно.

Зорчигч эргэлт, олон улсад (мөр 56) Төмөр замаар гадаад руу, гадаадаас, дамжин өнгөрөн зорчсон зорчигчдын тоог тус бүр аялсан зай/км-аар үржүүлсэн үржвэрүүдийн нийлбэр дүнгээр тодорхойлогдоно.

Ажиллагчид (мөр 57) гэж цалин хөлс, орлого олох зорилгоор эдийн засгийн үйл ажиллагаанд оролцож, хөдөлмөр эрхлэлтийн аль нэг статуст хамрагдаж буй иргэнийг хэлнэ. Цалин хөлс, орлого олох зорилгоор эдийн засгийн үйл ажиллагаанд сүүлийн долоо хоногт нэгээс дээш цагаар оролцсон бол ажиллагч гэж үзнэ. Ажиллагчдын тоог дунджаар нөхнө. Ажиллагчдын дундаж тоог гаргахдаа өдөр бүрийн ажиллагчдын (дансны) тооны нийлбэрийг тухайн сарын нийт ажилласан өдөрт хуваана.

Эмэгтэй (мөр 58) нийт ажиллагчдын тооноос эмэгтэй ажиллагчдын тоог нөхнө.

Ашиглалтын ажиллагчид (мөр 59) гэж төмөр замын тээврийн хөдлөх бүрэлдэхүүн, хөдөлгөөн зохицуулалтын үйл ажиллагаанд хамаарах ажиллагчдыг хэлнэ. Тухайлбал, төмөр замын машинист, үйлчлэгч, техникийн үйлчилгээ болон засварын ажиллагчдыг энд хамруулна.

Эмэгтэй (мөр 60) нийт ашиглалтын ажиллагчдын тооноос эмэгтэй ажиллагчдын тоог нөхнө.

Тээврийн нийт орлого (мөр 61) Төмөр замын тээврийн орлого нь зорчигч, ачаа, тээш тээврийн болон бусад орлогуудаас бүрдэнэ. Тээү тээврийн орлого нь суудлын вагоноор зорчигчдын авч яваа 36 км-аас дээш буюу овор ихтэй ачааг зориулалтын тээшний вагоноор тээвэрлүүлснээс орох орлого юм. Бусад орлого гэдэгт ачааг зөөж тавих, нэг вагоноос нөгөөд шилжүүлэх гэх мэт хураамжийн орлогууд орно.

---oOo---

**УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН
ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ДАРГЫН ТУШААЛ**

2020 оны 8 дугаар
сарын 17-ны өдөр

Дугаар А/1258

Улаанбаатар
хот

МАЯГТЫН ЗАГВАР ШИНЭЧЛЭН БАТЛАХ ТУХАЙ

Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.2 дахь заалт, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.5 дахь хэсгийг үндэслэн ТУШААХ нь:

1."Хуулийн этгээдийн эцсийн өмчлөгчийн мэдээллийг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх өргөдөл /Маягт-12/"-ийн загварыг хавсралтаар баталсугай.

2.Энэ тушаалын хавсралтад заасан маягтыг үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллахыг Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн газар /Ж.Аюуш/-т үүрэг болгосугай.

3.Энэ тушаал гарсантай холбогдуулан "Маягтын загвар шинэчлэн батлах тухай" Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын 2019 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн А/1327 дугаар тушаалыг хүчингүй болгосугай.

ДАРГА

Д.ДЭЛГЭРСАЙХАН

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын 2020 оны А/1258 дугаар тушаалын хавсралт

УБ-12 маягт

**ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ЭЦСИЙН ӨМЧЛӨГЧИЙН МЭДЭЭЛЛИЙГ
УЛСЫН БҮРТГЭЛД БҮРТГҮҮЛЭХ ӨРГӨДӨЛ**

1.Өргөдөл гаргасан он, сар, өдөр:

2.Хуулийн этгээдийн регистрийн дугаар:

3.Хуулийн этгээдийн нэр:

4.Эцсийн өмчлөгчийн мэдээллийг бүртгүүлэх хэлбэр: /*тохирох нүдэнд* ✓ *тэмдэглэгээ хийнэ*/

☐ Шинээр бүртгүүлэх☐ Нөхөн бүртгүүлэх☐ Өөрчлөлт бүртгүүлэх

5.Хуулийн этгээдийн эцсийн өмчлөгчийн талаарх мэдээлэл:

5.1.Хөрөнгийн 33, түүнээс дээш хувийг дангаараа, эсхүл бусадтай хамтран өмчилж байгаа хүний мэдээлэл.

№	Эцэг/эх/-ийн нэр, өөрийн нэр	Регистрийн дугаар	Иргэний харьяалал	Эзэмшиж буй хөрөнгийн		Байнга оршин суугаа газрын хаяг, мэйл хаяг, утасны дугаар
				Нийт үнэ /төгрөг/	хувь	
	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						

5.2.Үргэлжилсэн хэлхээ холбоо бүхий хуулийн этгээдийн хувьцаа, хувь оролцоогоор төлөөлүүлэн удирдан чиглүүлж буй хуулийн этгээдийн мэдээлэл.

№	Хуулийн этгээдийн нэр	Регистрийн дугаар	Харьяалах улсын нэр	Эзэмшиж буй хөрөнгийн		Үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа газрын хаяг, мэйл хаяг, утасны дугаар
				Нийт үнэ /төгрөг/	хувь	
	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						

/Хуулийн этгээдийн өмчлөлийн бүтцийн зураглалын үргэлжилсэн хэлхээ холбоог хавсралт хүснэгтийн дагуу мэдүүлнэ./

5.3.Хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг шууд бусаар удирдаж байгаа, эсхүл өөрийн эрхээ бусдаар төлөөлүүлэн хийлгэж байгаа, эсхүл хуулийн этгээдийн удирдлагыг хэрэгжүүлэгч хүний мэдээлэл.

Д/д	Эцэг/эх/-ийн нэр, өөрийн нэр	Регистрийн дугаар	Иргэний харьяалал	Удирдаж байгаа хэлбэр	Байнга оршин суугаа газрын хаяг, мэйл хаяг, утасны дугаар
	1	2	3	4	5
1					
2					

6.Өргөдөл гаргагч этгээдийн мэдээлэл

/Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4 дэх хэсэг:

Улсын бүртгэлд бүртгүүлэхээр хүсэлт гаргаж байгаа этгээд нь бүртгүүлэхээр мэдүүлж байгаа эрхийн нотлох баримтыг бүрэн гүйцэд, үнэн зөв гаргаж өгөх үүрэгтэй бөгөөд энэ үүрэгээ биелүүлээгүйн улмаас бусдад учруулсан хохирлыг нөхөн төлнө./

- 6.1. ☐ Үүсгэн байгуулагч ☐ Хувьцаа эзэмшигч
☐ Гүйцэтгэх удирдлага ☐ Итгэмжлэлээр эрх олгогдсон бусад этгээд

/өргөдөл гаргагч аль тохирох нүдэнд ✓ тэмдэглэгээ хийнэ/

- 6.2. Эцэг /эх/-ийн нэр:
Өөрийн нэр:
Регистрийн дугаар:
Утасны дугаар:
Email хаяг:

/Хуулийн этгээдийн
тэмдэг/

/Гарын үсэг/

Санамж:

1.“Эцсийн өмчлөгч” гэж Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.6.а-д зааснаар:

- харилцагч нь хуулийн этгээд бол тухайн хуулийн этгээдийн хөрөнгийн дийлэнх хэсгийг дангаараа, эсхүл бусадтай хамтран өмчилж байгаа, эсхүл тухайн хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг удирдан чиглүүлж, эсхүл өөрийн үйлдлийг бусдаар төлөөлүүлэн хийлгэж байгаа, эсхүл хуулийн этгээдийг болон уг хуулийн этгээдээс хийх аливаа хэлцэл, түүнийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг удирдах замаар тухайн хуулийн этгээдийг өмчилж үр шим, ашиг орлогыг хүртэж байгаа хүнийг;

2.Хуулийн этгээдийн эцсийн өмчлөгч өөрчлөгдсөн тохиолдолд:

Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.3 дахь хэсэгт зааснаар мэдээлэлд өөрчлөлт оруулах тухай шийдвэр, бусад баримт бичгийг тухайн хуулийн этгээд ажлын 15 өдрийн дотор улсын бүртгэлийн байгууллагад хүргүүлнэ.

3.Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасны дагуу эцсийн өмчлөгчийн мэдээллийг олон улсын болон хууль хяналтын эрх бүхий байгууллагуудад гаргаж өгнө.

---oOo---

УБ-12 маягтын хавсралт

5.2.1.Үргэлжилсэн хэлхээ холбоо бүхий хуулийн этгээдийн хувьцаа, хувь оролцоогоор төлөөлүүлэн удирдан чиглүүлж буй хуулийн этгээдийн хувьцаа эзэмшигчийн мэдээлэл.

Хуулийн этгээдийн нэр:

№	Иргэний эцэг/эх/-ийн нэр, өөрийн нэр /Хуулийн этгээдийн нэр/	Регистрийн дугаар	Харьяалах улсын нэр	Эзэмшиж буй хувьцааны		Байнга оршин суугаа /үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа/ газрын хаяг, мэйл хаяг, утасны дугаар
				Нийт үнэ / төгрөг/	хувь	
	1	2	3	4	5	7
1						
2						
3						
4						

Хуулийн этгээдийн нэр:

№	Иргэний эцэг/эх/-ийн нэр, өөрийн нэр /Хуулийн этгээдийн нэр/	Регистрийн дугаар	Харьяалах улсын нэр	Эзэмшиж буй хувьцааны		Байнга оршин суугаа /үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа/ газрын хаяг, мэйл хаяг, утасны дугаар
				Нийт үнэ / төгрөг/	хувь	
	1	2	3	4	5	7
1						
2						
3						
4						

/Хуулийн этгээдийн
тэмдэг/

/Гарын үсэг/

ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ, ХӨНГӨН ҮЙЛДВЭРИЙН САЙДЫН ТУШААЛ

2020 оны 8 дугаар
сарын 19-ний өдөр

Дугаар А-272

Улаанбаатар
хот

НОРМАТИВ ТОГТООХ ТУХАЙ

Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4 дэх хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 46 дугаар тогтоолын 1 дэх заалт, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2019 оны 104 дүгээр зарлигийн 1.3 дахь заалтыг үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх цэгийн тоог аймаг, нийслэл, суманд 1000 хүн ам тутамд 4 хүртэл байхаар тогтоосугай.

2.Тухайн орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй жуулчны бааз, амралтын газрын дэргэдэх худалдаа, үйлчилгээний газраас бусад согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх цэгт зөвшөөрөл олгоход энэхүү нормативыг дагаж мөрдсүгэй.

3.Согтууруулах ундааны төрлөөс хамааран согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх худалдаа, үйлчилгээний цэгийн төрлийг хавсралтаар баталсугай.

4.Тушаалын хэрэгжилтийг ханган ажиллаж, согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх цэгийн тоог одоогийн тоо хэмжээнээс нэмэгдүүлэхгүй байх, үйлчилгээний хүрээ, эрүүл мэнд, соёлын байгууллага, оюутан, сурагчдын хичээлийн болон нийтийн байрны байршлыг харгалзан цэгийн тоог үе шаттайгаар бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх, үр дүнгийн талаарх тайланг жил бүрийн 1 дүгээр улиралд багтаан Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яаманд ирүүлж байхыг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт зөвлөсүгэй.

5.Энэ тушаал гарсантай холбогдуулан Үйлдвэр, худалдааны сайдын 2005 оны 110, 2008 оны 05 дугаар тушаалыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

САЙД

З.МЭНДСАЙХАН

*Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 19-ний өдрийн
А-272 дугаар тушаалын хавсралт*

**СОГТУУРУУЛАХ УНДАА ХУДАЛДАХ, ТҮҮГЭЭР ҮЙЛЧЛЭХ
ХУДАЛДАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЦЭГИЙН ТӨРӨЛ**

№	Согтууруулах ундааны төрөл	Спиртийн сул агууламжтай согтууруулах ундаа*	Спиртийн өндөр агууламжтай согтууруулах ундаа**
1	Согтууруулах ундаа худалдах цэгийн төрөл	- хайпермаркет - супермаркет - агуулах дэлгүүр - бөөний төв - худалдааны төвийн төрөлжсөн цэг - хүнсний дэлгүүр - минимаркет	- хайпермаркет - супермаркет - агуулах дэлгүүр - бөөний төв - худалдааны төвийн төрөлжсөн цэг - аймгийн төвийн сумаас бусад суманд үйл ажиллагаа явуулж буй хүнсний дэлгүүр - минимаркет
2	Согтууруулах ундаагаар үйлчлэх цэгийн төрөл	- ресторан - баар - кафе	- ресторан - баар - аймгийн төвийн сумаас бусад суманд үйл ажиллагаа явуулж буй кафе

Тайлбар: *- 18 хувь хүртэл хүнсний этилийн спирт агуулсан согтууруулах ундаа**- 18 хувиас дээш хүнсний этилийн спирт агуулсан согтууруулах ундаа

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАМ, ТЭЭВРИЙН ХӨГЖЛИЙН
САЙДЫН ТУШААЛ**

2020 оны 8 дугаар
сарын 7-ны өдөр

Дугаар А/148

Улаанбаатар
хот

ЧИГЛЭЛД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2, Автотээврийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.3 дахь хэсэгт заасныг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Архангай аймгийн Засаг даргын 2020 оны 02/556 тоот албан бичгээр ирүүлсэн саналын дагуу Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2017 оны 190 дүгээр тушаалын 1 дүгээр хавсралтын 106 гэсний дараа дор дурдсан заалтыг нэмсүгэй.

д/д	Чиглэлийн дугаар	Чиглэлийн нэр	Чиглэлийн урт
107	ХХ107	Улаанбаатар хот-Архангай аймгийн Өлзийт сум	405 км
108	ХХ108	Улаанбаатар хот-Архангай аймгийн Цахир сум	763 км

2.Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2017 оны 190 дүгээр тушаалын хавсралтын 2.86 Чиглэлийн нэр: Увс аймгийн Улаангом сум-Говь-Алтай аймгийн Есөнбулаг сум гэсний дараа энэхүү тушаалын 1 дүгээр хавсралтад заасан чиглэлийн зураглалыг шинээр нэмсүгэй.

3.Хот хоорондын нийтийн тээвэрлэлтийн чиглэл тус бүрд хувийн хэрэг нээх, аяллын дугаар олгох ажлыг зохион байгуулахыг “Автотээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ /Б.Гүрсоронзон/-т даалгасугай.

4.Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар /М.Энхболд/, Автотээврийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газар /Ё.Жаргалсайхан/-т тус тус даалгасугай.

САЙД

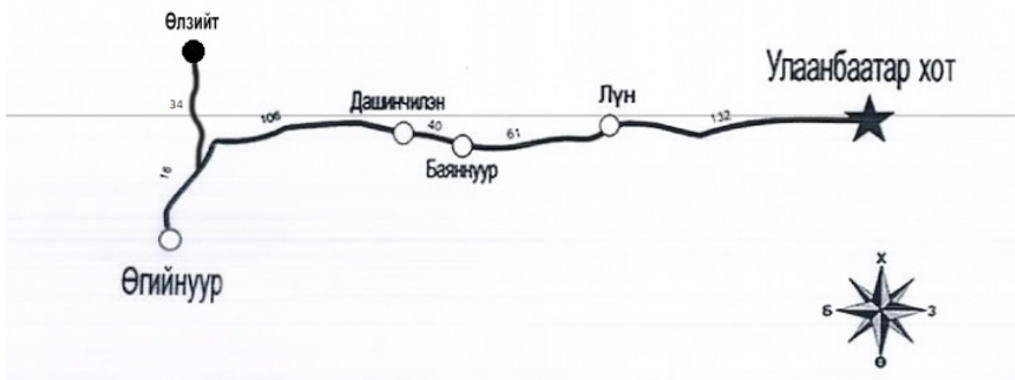
Л.ХАЛТАР

Зам тээврийн хөгжлийн сайдын
2020 оны 8 дугаар сарын 7-ны өдрийн
А/148 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралт

Чиглэлийн нэр: Улаанбаатар хот – Архангай аймгийн Өлзийт сум

Чиглэлийн дугаар: ХХ107

Чиглэлийн урт: 405 км

Чиглэлийн нэр: Улаанбаатар хот – Архангай аймгийн Цахир сум

Чиглэлийн дугаар: ХХ108

Чиглэлийн урт: 763 км

ХАДГАЛАМЖИЙН ДААТГАЛЫН ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ТОГТООЛ

2020 оны 7 дугаар
сарын 6-ны өдөр

Дугаар 109

Улаанбаатар
хот

БАНКИНД САНХҮҮГИЙН ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛЭХ ЖУРАМД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

“Банкин дахь мөнгөн хадгаламжийн даатгалын тухай хууль”-ийн 11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсэг, 24 дүгээр зүйлийн 24.1.2 дахь заалт, Хадгаламжийн даатгалын Үндэсний хорооны 2020 оны 07 дүгээр сарын 06-ний өдрийн хурлын шийдвэрийг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1.“Банкинд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх журам”-ын дараах зүйл, хэсэг, заалтыг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/2 дугаар зүйлийн 2.4.1. дэх заалт:

Энэхүү журмын хавсралт 3-т заасан санхүүгийн дэмжлэг, түүнтэй холбоотой гарах зардлын нийлбэр нь даатгалын нөхөн төлбөр олгоход шаардагдах хөрөнгө, түүнтэй холбоотой гарах зардлын нийлбэрээс их байх тохиолдолд;

2/3 дугаар зүйлийн 3.1. дэх хэсэг:

Корпораци нь санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх, хэлбэр хэмжээг энэ журмын хавсралт 1 болон хавсралт 2-т заасан зарчим, аргачлалыг баримтлан тооцоолно.

2.“Банкинд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх журам”-д дор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/3 дугаар зүйлийн 3.9. дэх хэсэг:

Монголбанкнаас нь тооцоолсон актив, пассивыг шилжүүлэх үйл ажиллагаа нь Корпорацийн санхүүгийн дэмжлэгийн хэмжээг тооцоолох аргачлалаас зөрүүтэй гарсан тохиолдолд энэхүү журмын хавсралт 1-д заасан зарчмыг баримтлан Монголбанк болон Корпораци харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ.

3.“Банкинд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх журам”-ын дараах зүйл, хэсэг, заалтыг дор дурдсанаар өөрчилсүгэй:

1/3 дугаар зүйлийн 3.2 дахь хэсэг:

Журмын 3.2 дахь хэсгийн “...тусгай төлөөлөгч...” гэснийг “...Монголбанк..” гэж өөрчлөх

4.“Банкинд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх журам”-ын “Хадгаламжийн даатгалын корпорациас санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх хэмжээг тооцоолох аргачлал”-ыг хавсралт 2-оор, “Нөхөн төлбөр олгох болон санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэхэд гарах зардлын харьцуулалт”-ыг хавсралт 3-аар тус тус баталсугай.

5.Энэхүү тогтоол гарсантай холбогдуулан Хадгаламжийн даатгалын Үндэсний хорооны 2020 оны 1 дүгээр сарын 10-ний өдрийн 90 дүгээр тогтоолын хүчингүй тооцсугай.

6.Энэхүү тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хадгаламжийн даатгалын корпораци /Х.Бум-Эрдэнэ/-д үүрэг болгосугай.

ДАРГА

Г. ДӨЛГӨӨН

**ХАДГАЛАМЖИЙН ДААТГАЛЫН КОРПОРАЦИАС ҮЗҮҮЛЭХ САНХҮҮГИЙН
ДЭМЖЛЭГИЙН ХЭМЖЭЭГ ТООЦООЛОХ АРГАЧЛАЛ**

	Банкны актив, пассив шилжүүлэг
I.АКТИВ¹	A+B+C+D+E-F
A.МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	
Бэлэн мөнгө	+
Банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө	+
B.ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	
Засгийн газрын үнэт цаас	+
Төвбанкны үнэт цаас	+
Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас	+
Вексель, Өрийн бичиг	+
C.ЗЭЭЛИЙН ӨРИЙН ҮЛДЭГДЭЛ	
Хэвийн зээл	+
Анхаарал хандуулах зээл	+
D.БУСАД ХӨРӨНГӨ	+
E.ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	+
F.ХЯМДРУУЛСАН АКТИВЫН ДҮН*	+
II.ПАССИВ	G - H
G.НИЙТ ДААТГАГДСАН ХАДГАЛАМЖ ²	+
H.ШИЛЖҮҮЛСЭН ХАДГАЛАМЖИЙН ТӨЛБӨР**	+
САНХҮҮГИЙН ДЭМЖЛЭГИЙН ХЭМЖЭЭ	II - I

---oOo---

“Банкинд санхүүгийн дэмжлэг
үзүүлэх журам”-ын хавсралт-3

**НӨХӨН ТӨЛБӨР ОЛГОХ БОЛОН САНХҮҮГИЙН ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛЭХЭД
ГАРАХ ЗАРДЛЫН ХАРЬЦУУЛАЛТ**

A = Нөхөн төлбөр, түүнтэй холбоотой гарах зардлын дүн	B = Санхүүгийн дэмжлэг, түүнтэй холбоотой гарах зардлын дүн
1.Нөхөн төлбөрийн дүн 2.Банкны эрх хүлээн авагчтай холбоотой гарах зардал 3.Захиргааны зардал 4.Аутсурсинг компанийн зардал 5.Олон нийтэд чиглэсэн ажилтай холбоотой зардал 6.Нөхөн төлбөр олгох банктai холбоотой зардал	1.Санхүүгийн дэмжлэгийн хэмжээ 2.Тусгай төлөөлөгчтэй холбоотой гарах зардал 3.Захиргааны зардал 4.Актив, пассивыг хүлээн авагч банктai холбоотой гарах зардал.
Хэрэв A>B тохиолдолд ХДК-аас санхүүгийн дэмжлэгийг үзүүлнэ. Хэрэв A<B тохиолдолд ХДК-аас нөхөн төлбөрийг олгоно.	

(Footnotes)

¹ -Монголбанкнаас ирүүлсэн тайлан мэдээнд үндэслэн ХДК шилжүүлэхээр төлөвлөсөн активын дүнг бэлтгэнэ.

2 -Банкин дахь мөнгөн хадгаламжийн даатгалын тухай хуулийн дагуу ХДК-аар даатгагдсан нийт хадгаламжийн дүн.

*****- Хямдруулсан актив-Шилжүүлгийг амжилттай гүйцэтгэхийн тулд эрх бүхий байгууллага нь шилжүүлэхээр төлөвлөсөн активын үнэлгээнээс эсхүл хэсэг бүлэг активын үнэлгээнээс тодорхой хувиар тооцон хямдруулж өгч болно.

******- Шилжүүлсэн хадгаламжийн төлбөр- Актив, пассивыг хүлээн авч байгаа банк нь нэг шилжүүлгээр их хэмжээний харилцагчид болон хадгаламжийг өөртөө байршуулж байгаа тул татан байршуулж байгаа хадгаламжийн дүнгээс тодорхой хувиар төлбөр төлөх саналыг тавьж, хүлээн авах банкаар сонгогдохоор өрсөлдөж болно.

САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ ТОГТООЛ

2020 оны 8 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Дугаар 758

Улаанбаатар
хот

ЖУРАМД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.2, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2, 18 дугаар зүйлийн 18.2, 18.4 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2018 оны 19 дүгээр тогтоолын хавсралтаар баталсан “Гадаад улсын арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгэлтэй хуулийн этгээд Монгол Улсад үнэт цаас гаргах, Монгол Улсын арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгэлтэй хуулийн этгээд гадаад улсад гаргах үнэт цаасыг бүртгэх журам”-д дор дурдсан агуулгатай бүлэг, заалт нэмсүгэй.

1/ Журмын Зургаадугаар бүлэг:

“ЗУРГАА. МОНГОЛ УЛСЫН БОЛОН ГАДААД УЛСЫН АРИЛЖАА ЭРХЛЭХ БАЙГУУЛЛАГАД ДАВХАР БҮРТГЭЛТЭЙ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ҮНЭТ ЦААСЫГ ХӨРВҮҮЛЭХ

6.1. Монгол Улсын болон гадаад улсын арилжаа эрхлэх байгууллагад давхар бүртгэлтэй хуулийн этгээдийн үнэт цаасыг эзэмшигч нь үнэт цаасаа дотоодын болон гадаадын зах зээл хооронд хөрвүүлж болно.

6.2. Үнэт цаас эзэмшигч нь үнэт цаасаа хөрвүүлэх хүсэлтээ Монгол Улсын үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдэд хүргүүлнэ.

6.3. Монгол Улсын үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь хөрвүүлэх ажиллагааг гүйцэтгэж, холбогдох өөрчлөлтийг бүртгэсэн талаарх тайлан мэдээллийг Хороо болон арилжаа эрхлэх байгууллагад тухай бүрд мэдэгдэнэ.

6.4. Хуульд өөрөөр заагаагүй бол энэхүү журмын 6.1-д заасны дагуу хөрвүүлсэн үнэт цаасны хэмжээ нь тухайн үнэт цаас гаргагчийн Монгол Улсад бүртгэгдэж арилжаалсан нийт үнэт цаасны 80 хувьд хүрсэн тохиолдолд тухайн үнэт цаасыг арилжаа эрхлэх байгууллагын үнэт цаасны бүртгэлээс хасах үндэслэл болно.

6.5. Энэхүү журмын 6.4-т заасан нөхцөл үүссэн тохиолдолд арилжаа эрхлэх байгууллага тухайн үнэт цаас гаргагчийн Монгол Улсад бүртгэлтэй, эргэлтэд байгаа үнэт цаасны тоо хэмжээг нэмэгдүүлэх эсэх талаар үнэт цаас гаргагчтай зөвшилцөж болно.”

2/ Журмын 3.14 дэх заалт:

“3.14. Гадаад улсын арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгэлтэй хуулийн этгээд нь анх бүртгүүлсэн гадаад улсын зах зээлд тухайн төрлийн үнэт цаасыг нэмж гаргах, опцион хэрэгжүүлэх замаар үнэт цаасны бүрдүүлбэрт өөрчлөлт оруулсан тохиолдолд холбогдох мэдээллийг үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллага болон төвлөрсөн хадгаламжийн төвд албан бичгээр мэдэгдэх ба үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төвөөс ирүүлсэн мэдэгдлийг үндэслэж, Хорооны даргын тушаалаар үнэт цаасны бүртгэлд өөрчлөлт оруулна.”

3/ Журмын 4.1.4 дэх дэд заалт:

“4.1.4. Энэхүү журмын 3.14-д заасны дагуу гадаад улсын арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгэлтэй хуулийн этгээдийн үнэт цаасны бүрдүүлбэрт өөрчлөлт орсон тохиолдолд үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төвөөс ирүүлсэн мэдэгдлийг үндэслэн үнэт цаасны бүртгэлд холбогдох өөрчлөлтийг оруулна.”

4/ Журмын 4.1.5 дахь дэд заалт:

“4.1.5. Энэхүү журмын 6.3-т заасан хөрвүүлэх ажиллагааг гүйцэтгэсэн тухай бүр холбогдох тайлан мэдээллийг үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төвөөс ирүүлэхийг шаардана.”

5/ Журмын 4.2.10 дахь дэд заалт:

“4.2.10.Энэхүү журмын 3.14-д заасны дагуу гадаад улсын арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгэлтэй хуулийн этгээдийн үнэт цаасны бүрдүүлбэрт өөрчлөлт орсон тохиолдолд холбогдох мэдээллийг үнэт цаас гаргагчаас албан бичгээр хүлээн авч, үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төвийн мэдэгдэлд үндэслэн үнэт цаасны бүрдүүлбэрт өөрчлөлт оруулах үүрэгтэй.”

6/ Журмын 4.3.10 дахь дэд заалт:

“4.3.10.Хуулийн этгээд нь өөрийн харьяалах улсын үнэт цаас бүртгэгч байгууллага болон Монгол Улсын үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төвтэй гэрээ байгуулсны үндсэн дээр үнэт цаасаа гадаадын болон дотоодын зах зээл хооронд хөрвөх нөхцөлөөр хангуулах эрхтэй.”

7/ Журмын 4.3.11 дэх дэд заалт:

“4.3.11.Хуулийн этгээд нь гадаад улсын зах зээлд тухайн төрлийн үнэт цаасыг нэмж гаргах тохиолдолд урьдчилан Хороо болон үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагад албан бичгээр мэдэгдсэн байна.”

2.Мөн журмын 1.1 дэх заалтын “Хороонд бүртгүүлэх” гэсний дараа “, үнэт цаасыг гадаадын болон дотоодын зах зээл хооронд хөрвүүлэхтэй” гэж, 3.10 дахь заалтын “худалдах эрхтэй болно.” гэсний дараа “Хороо болон арилжаа эрхлэх байгууллагын үнэт цаасны бүртгэл нь хуулийн этгээдийн Монгол Улсад шинээр гаргаж буй үнэт цаас болон тухайн төрлийн өмнө нь гаргасан бүх үнэт цаасанд хамаарна.” гэж, 4.1.1 дэх дэд заалтын “Гадаад” гэсний өмнө “Энэхүү журмын 6.1-д заасны дагуу хөрвүүлснээс бусад тохиолдолд” гэж, мөн дэд заалтын “хуулийн этгээдийн” гэсний дараа “Монгол Улсад гаргасан” гэж тус тус нэмсүгэй.

3.Мөн журмын 3.14 дэх заалтын “3.14” гэснийг “3.15” гэж, 3.15 дахь заалтын “3.15” гэснийг “3.16” гэж, 3.16 дахь заалтын “3.16” гэснийг “3.17” гэж, Зургаадугаар бүлгийн “Зургаа” гэснийг “Долоо” гэж, 6.1 дэх заалтын “6.1” гэснийг “7.1” гэж, 6.2 дахь заалтын “6.2” гэснийг “7.2” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4.Журам батлагдсантай холбогдуулан холбогдох дүрэм, журамдаа зохих өөрчлөлтийг оруулан Хороогоор батламжлуулах болон олон нийтэд таниулах арга хэмжээ авахыг “Монголын хөрөнгийн бирж” ХК /Х.Алтай/, “Монголын үнэт цаасны бирж” ХК /Б.Буянхишиг/, “Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв” ХХК /Ж.Байгалмаа/, “Монголын үнэт цаасны клирингийн төв” ХХК /О.Эрдэнэгэрэл/-д тус тус үүрэг болгосугай.

5.Тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, олон нийтэд мэдээлэхийг Ажлын алба /Т.Жамбаажамц /-нд даалгасугай.

ДАРГА

Д.БАЯРСАЙХАН

ГААЛИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ДАРГЫН ТУШААЛ

2020 оны 8 дугаар
арын 14-ний өдөр

Дугаар А/153

Улаанбаатар
хот

ТУШААЛЫН ХАВСРАЛТАД НЭМЭЛТ ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсэг, Гаалийн тухай хуулийн 55 дугаар зүйлийн 55.5 дахь хэсэг, 271¹ дүгээр зүйлийн 271¹.1.2 дахь заалтуудыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Гаалийн болон нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас чөлөөлөх тухай хуулиудын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2016 оны А/82 дугаар тушаалаар батлагдсан “Заавар батлах тухай” тушаалын 4 дүгээр хавсралтын “Гаалийн хилээр нэвтрүүлэх барааны мэдүүлгийг нөхөн бичих заавар”-т доорх өөрчлөлтийг оруулсугай.

а/ 8 дугаар хавсралтын 2 дахь хэсэгт татварын чөлөөлөлтийн нэмж оруулах кодуудыг хавсралтад заасны дагуу өөрчлөх;

2.Энэ тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Татварын орлогын газар /Я.Эрдэнэчимэг/, Гаалийн бүрдүүлэлтийн газар /З.Цэрэндулам/, Статистикийн хэлтэс /Э.Лхагвасүрэн/ -т тус тус үүрэг болгосугай.

3.Татварын чөлөөлөлтийн өөрчлөлт орсон кодуудыг КАЙС-ийн ангилалтын санд оруулахыг Мэдээллийн технологийн төв /Б.Ганзориг/-д даалгасугай.

ДАРГА

Б.АСРАЛТ

Гаалийн ерөнхий газрын даргын 2020 оны
А/153 дугаар тушаалын хавсралт

ТАТВАРЫН ЧӨЛӨӨЛӨЛТИЙН НЭМЖ ОРУУЛАХ КОД

Горимын код	Хэлцэл	Татвараас чөлөөлөгдсөн бараа	Чөлөөлөлтийн код	Чөлөөлөгдөх татварын төрөл
403 403-1	110	Коронавируст халдвар /COVID-19/-ын цар тахлын оношилгоо, эмчилгээнд хэрэглэх зорилгоор импортоор оруулж байгаа оношлуур, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийн бодис, амны хаалт	653	Гааль, НӨАТ
403 403-1	110	2020 оны хаврын тариалалтад шаардагдах 15.0 /арван таван/ мянган тонн улаан буудайн элит үр, дотоодын гурил үйлдвэрлэлд шаардагдах 160.0 /нэг зуун жаран/ мянган тонн хүнсний улаан буудай, бүх төрлийн хүнсний будаа /цагаан будаа, гурвалжин будаа, шар будаа, бусад/, элсэн чихэр, ургамлын тос	654	Гааль, НӨАТ
403 403-1	110	Цар тахлын болон нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үед бэлэн байдлыг хангах, хариу арга хэмжээг авахад шаардлагатай хүнсний болон бусад нөөц бүрдүүлэх зорилгоор бараа бүтээгдэхүүнийг импортлоход түүнчлэн дотооддоо үйлдвэрлэхэд шаардагдах түүхий эд, тоног төхөөрөмж	655	Гааль, НӨАТ
403 403-1	110	Зэвсэгт хүчин, цагдаа, улсын аюулгүй байдлыг хангах, шүүхийн шийдвэр биелүүлэх, төрийн тусгай хамгаалалтын байгууллагын болон Авлигатай тэмцэх газрын хэрэгцээнд зориулан импортоор оруулж байгаа зэвсэг, тусгай техник хэрэгсэл /Нууц болон маш нууц/	656	НӨАТ
403 403-1	110	Хийн түлш, түүний сав, тоног төхөөрөмж, тусгай зориулалтын машин, механизм, техник, хэрэгсэл, тоноглол /В-Хийн хайгуул, олборлолтын техник, төхөөрөмж, хэрэгсэл/	657	Гааль, НӨАТ
623	223	Иргэний агаарын зорчигч тээврийн хөлөг онгоц, түүний сэлбэг	616	Гааль, НӨАТ
403 403-1	110	Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийн ажилчдын хотхоны барилга байгууламжийн үндсэн хөрөнгө бий болгоход шаардагдах, дотоодын үйлдвэрлэлээс хангах боломжгүй импортоор оруулах бараа	658	НӨАТ
403 403-1	110	Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийн ажилчдын хотхоны барилга байгууламжийн үндсэн хөрөнгө бий болгоход шаардагдах, дотоодын үйлдвэрлэлээс хангах боломжгүй импортоор оруулах бараа	659	Гааль, НӨАТ

---оОо---

ТЭМДЭГЛЭЛ